

Coord. Prof. GRIGORESCU ANA ADRIANA

“O INTEGRARE ȘCOLARĂ DE SUCCES”

Comunicări științifice - Exemple de bune practici

București
2026

Coord. Prof. GRIGORESCU ANA ADRIANA

“O INTEGRARE ȘCOLARĂ DE SUCCES”

Comunicări științifice – Exemple de bune practici

ISBN: 978-973-0-44151-2

București

2026

PREVENIREA BULLING-ULUI IN ȘCOLI - UN FENOMEN INGRIJORATOR, CU IMPACT NEGATIV ASUPRA COPIILOR

Prof. înv. preșc.: Prodana Mădălina Cristina

Grădinița Nr.7, sector 2, București

Bullying-ul este un act comportamental repetat, îndreptat spre rănirea fizică sau mentală a unei persoane. De asemenea, el se caracterizează prin comportamentul unei persoane care încearcă să obțină supremația asupra altora.

Unul din doi copii este agresat fizic sau verbal, umilit sau exclus din grupul de prieteni, spune o statistică realizată de Asociația Telefonul Copilului. *Bullying*-ul nu este un fenomen nou apărut, dar în ultima perioadă a dobândit proporții alarmante și în România. Zilnic suntem invadați de poveștile unor copii nefericiți, suferinzi, hărțuiți de colegii lor și ale unor părinți disperați să îi ajute, dar care nu au la dispoziție instrumentele necesare. Iar, ca părinte, ce poate fi mai important decât să îți înțelegi copilul, să îi intuiești gândurile, să îi susții pasiunile și să îi alungi temerile?

Ne mulțumim de multe ori să spunem că „așa sunt copiii, răutăcioși, se ceartă, se poreclesc, se ciondănesc”, fără să ne gândim prea mult care sunt consecințele acestor comportamente. *Bullying*-ul este o realitate tot mai prezentă în școli, unde se dau adevăratele lupte pentru popularitate și ierarhie, iar rezultatul este o generație de tineri mai stresați, mai anxioși, uneori chiar mai violenți, mai deprimați, mergând până la tendințe suicidale. Mai mult, cei mai vulnerabili sunt copiii percepuți ca fiind diferiți, fie din cauza hainelor pe care le poartă, a felului în care arată sau a eventualelor dizabilități. Mai grav este că evoluția tehnologiei face ca hărțuirea să nu se oprească la poarta școlii, ci să îi urmărească pe copii peste tot prin intermediul telefoanelor, tabletelor și computerelor, unde, la adăpostul anonimatului, poate lua forme chiar și mai periculoase.

Întâlnirea non-formală, de educare anti-bullying, a pornit de la o poveste frumos ilustrată, cu un mesaj moralizator care a acaparat atenția și interesul copiilor. Prin jocuri educative și strategii bine gândite, copiii au fost îndrumați să înțeleagă postura în care se expune fiecare parte a acțiunii de bullying și să conștientizeze consecințele grave pe care aceasta le poate avea.

Un copil fiind supărat pe prietenul său, Paul, s-a gândit să se răzbune pe el. El a răspândit niște zvonuri false și răutăcioase despre acesta: "Paul e nepriceput! El e rău! Paul e nepolitic! El face doar ce vrea! Este un ciudat! Nu mai vorbiți cu el!" Vântul a suflat tare, iar zvonurile s-au răspândit în tot orașul. Prietenii au început să îl excludă și să îl izoleze pe Paul din grup. (Hai să nu mai vorbim cu Paul! Hai să nu ne mai jucăm cu el! Am auzit că Paul este rău!)

După ce i-a trecut supărarea pe prietenul său, Paul, și-a dat seama că a greșit spunând acele cuvinte urâte. Acum regretă (Of, ce am făcut...!). Copilul a cerut sfatul unui Înțelept. Înțeleptul i-a spus copilului să îi ceară vântului să oprească zvonurile. Vântul s-a oprit, însă zvonurile erau deja răspândite.

Copilul, trist, s-a întors la înțelept spunându-i că îi pare rău și că ar vrea să repare greșeala făcută. Înțeleptul i-a spus că zvonurile sunt ca vântul și nu mai poate face nimic. Zvonurile nu le vedem, dar odată ce au fost auzite, nu pot fi oprite din a răni o persoană!

Prin activități interactive și planșe frumos realizate, copiii s-au familiarizat cu diferiți termeni specifici din sfera bullying-ului și au aflat, pe rând, răspunsuri la diferite întrebări:

Ce este bullying-ul? Comportament de intimidare, hărțuire, umilire, excludere, luare în derâdere a cuiva.

Care sunt caracteristicile bullying-ului?

- este intenționat (agresorul are intenția să rănească pe cineva),
- este repetat (aceeași persoană este rănită mereu),
- dezechilibru de forțe (agresorul își alege victima care este percepută ca fiind vulnerabilă, slabă și nu se poate apăra singură).

Unde se întâmplă bullying-ul? La școală, în pauză, pe terenul de sport, pe stradă, în parc, în drum spre școală;

Cum se simte cel agresat (victima)? Trist, furios, umilit, rănit, temător, vinovat, plânge, neimportant, neîncrezător, lovește, dezgustat, slab;

Care sunt metodele? Porecle, bârfe, lovit, jignit, umilit, tachinare, smuls, împins, înjurat, amenințat, râde de victimă, cyberbullying, deposedare de lucruri;

Ce obțin cei care fac bullying? Apreciere, valorizare, atenția colegilor, bunuri, popularitate, putere;

A urmat apoi **jocul educativ cu inimioare** prin care copiii, folosind o bucată de hârtie roșie, au îndoit, pe rând, câte o parte din hârtie la rostirea unei expresii jignitoare, iar apoi la auzul fiecărei expresii pozitive, au desfăcut pliurile.

Expresii jignitoare: Nu ai fost invitat!, Pârâcioasă!, Nu ești cool!, Ciudatul!, Plângăciosul!, Grasa!, Ochelariștii!, Tocilarul!, Săracul!;

Afirmații pozitive: Ești deștept!, Ești amuzant!, Mă simt bine cu tine!, Îți stă bine cu ochelarii!, Ești un coleg important!, Ești curajos!, Stai cu noi!, Ești înțelegător!, Ești bun!; Pe baza acestui exercițiu și-au dat seama de **consecințele negative ale bullying-ului și efectele sale dezastruoase pentru cei mici, atât din punct de vedere emoțional cât și educațional**. Copiii au dedus faptul că „Rănile fizice se vindecă mai ușor, dar cuvintele lasă urme grele, chiar și după trecerea anilor”.

Cum mă protejiez de bullying? (5 pași)

Ignor și plec!

Spun ”Oprește-te, mă deranjezi!”

Spun ”Oprește-te, nu îmi place ce faci!”

Spun ”Oprește-te, altfel o anunț pe doamna!”

Plec și spun ce s-a întâmplat doamnei.

Pubela relațională făcută cadou clasei de către invitatul nostru special, doamna psiholog, reprezintă o altă strategie potrivită care a dat roade la clasa noastră. Dacă primesc o violență fizică sau morală, o voi simboliza și o voi împacheta, înainte să îmi facă rău. O voi trimite celui care mi-a transmis-o sau o pot simboliza și arunca în Pubela Relațională!

De asemenea, copiii au primit **o fișă cu un mic dicționar** cu 10 termeni specifici temei discutate și un test cu 8 întrebări pentru evaluarea cunoștințelor dobândite în lecția despre bullying.

Această întâlnire a avut un ecou puternic și zilele următoare. A doua zi, am reluat discuția și am dus mai departe mesajul transmis. Astfel, am hotărât să punem început bun și am notat pe inimioarele primite **Angajamentul solemn:**

Începând de astăzi, începând chiar din această clipă, fii mai înțelegător și răbdător. Când simți că vei exploda, amintește-ți de HÂRTIA MOTOTOLITĂ!

Am concluzionat apoi că **Inima oamenilor este ca această coală de hârtie**. Impresia pe care o lași în acea inimă pe care ai rănit-o va fi greu de șters precum ”ridurile” de pe această hârtie. Chiar dacă vom încerca să corectăm greșeala, ”semnele” vor rămâne. Uneori acționăm din instinct și, fără să ne gândim, ”aruncăm” cuvinte pline de ură și ranchiună. Mai târziu, când revenim asupra celor spuse, ne pare rău. Dar nu putem da înapoi, nu putem șterge ceea ce a rămas înregistrat. Și lucrul cel mai trist este că lăsăm răni și urme în multe inimi.

Personal, îmi propun să promovez proiecte de învățare pe echipe care să reducă izolarea socială, să desfășor activități și proiecte care să dezvolte abilități de rezolvare a conflictelor și să implice elevii în participarea la jocuri, jocuri de rol sau alte activități care să-i ajute să empatizeze, să înțeleagă alte perspective și să-și exprime emoțiile.

Concluzia noastră a fost că este necesar ca **școala să rămână mediul sigur și prietenos unde copiii obțin cunoștințe și deprinderi esențiale și dezvoltă relații definitive pentru viitorul lor, într-o lume mai bună, mai tolerantă.**

Împreună, prin fiecare acțiune pe care o facem, putem contribui la construirea unei școli prietenoase, care promovează egalitatea, respectul, nondiscriminarea și incluziunea tuturor copiilor.”

SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ – STRATEGII ȘI BUNE PRACTICI PENTRU INTEGRARE ȘI COOPERARE

Popa Ioana, Profesor pentru educație timpurie
Grădinița Nr. 73- structură Grădinița Nr. 271, Sector 5, București
Secțiunea 1

Socializarea reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării preșcolarului, fiind procesul prin care copilul învață să interacționeze cu ceilalți, să își exprime emoțiile, să împartă și să coopereze. Grădinița constituie primul mediu educațional organizat în care copilul experimentează socializarea într-un cadru structurat, diferit de familie. Astfel, dezvoltarea abilităților sociale și emoționale are un impact direct asupra integrării copilului în colectivitate și asupra formării competențelor pentru viață.

Socializarea la vârsta preșcolară include atât aspecte cognitive și emoționale, cât și comportamente de relaționare, empatie și reglare a conflictelor. Cadrele didactice joacă un rol esențial, oferind modele pozitive, creând contexte de cooperare și facilitând adaptarea la regulile colectivului.

Factori care influențează socializarea preșcolarilor

Procesul de socializare este influențat de mai mulți factori, printre care se numără:

- **Mediul educațional:** Un cadru cald, sigur și predictibil favorizează încrederea și deschiderea copilului spre ceilalți. Spațiile organizate pe zone de activitate și accesibile copiilor stimulează interacțiunea și colaborarea.
- **Ritualurile și rutina:** Activitățile repetitive, precum salutul, cercul de dimineață sau timpul de joacă structurat, oferă copilului siguranță și facilitează relaționarea.
- **Modelarea comportamentului:** Cadrul didactic este modelul principal pentru copii; atitudinile de respect, răbdare și empatie sunt imitatate de cei mici.
- **Parteneriatul cu familia:** Implicarea părinților în activități și transmiterea acasă a valorilor de cooperare consolidează socializarea în grup.

Modalități de realizare a socializării în grădiniță

Pentru a facilita integrarea și dezvoltarea competențelor sociale, cadrele didactice pot aplica următoarele strategii:

➤ Activități de grup și jocuri cooperative

Jocurile de rol, puzzle-urile în echipă sau activitățile artistice comune (colaj, pictură) stimulează cooperarea și împart responsabilitățile între copii. De exemplu, într-un joc de construcție colectivă, fiecare copil primește un rol specific, ceea ce încurajează colaborarea și comunicarea.

➤ Ritualuri și momente comune

Cercurile de dimineață, cântecele de grup sau „momentul poveștii” sunt momente ideale pentru dezvoltarea limbajului, empatiei și regulilor sociale. Aceste activități ajută copilul să înțeleagă cum să participe în mod respectuos și să își exprime opiniile.

➤ Proiecte tematice și activități interdisciplinare

Proiectele pe teme comune, cum ar fi „Grădina noastră”, „Animalele preferate” sau „Ziua prieteniei”, permit copiilor să lucreze împreună, să rezolve sarcini comune și să își dezvolte responsabilitatea față de grup.

➤ **Sprijin individualizat și încurajarea incluziunii**

Copiii care întâmpină dificultăți de relaționare sau adaptare pot beneficia de activități adaptate, suport vizual și ghidaj de la adult. De exemplu, un copil timid poate fi încurajat să participe în perechi sau grupuri mici, progresiv, până se integrează complet.

➤ **Evaluarea pozitivă și recunoașterea comportamentelor sociale**

Aprecierea eforturilor de cooperare, împărtșire și empatie consolidează comportamentele pozitive și crește motivația copilului de a interacționa corect cu ceilalți.

Bune practici și exemple concrete pentru socializarea preșcolarilor

Socializarea preșcolarilor se realizează cel mai eficient prin activități interactive, experiențiale și structurate, care permit copiilor să dezvolte competențe sociale, să-și exprime emoțiile și să colaboreze armonios cu colegii. În practica educațională, următoarele strategii s-au dovedit deosebit de eficiente:

1. Activități de cooperare și jocuri de grup

Jocurile colective, cum ar fi „Construcții în echipă”, „Ștafeta prieteniei” sau „Puzzle colectiv”, îi învață pe copii să negocieze, să împartă responsabilitățile și să găsească soluții împreună. De exemplu, într-un joc de construcție cu blocuri, un copil poate fi responsabil de sortarea pieselor, altul de asamblare, iar un al treilea de prezentarea rezultatului final grupului. Astfel, fiecare copil contribuie în funcție de abilitățile sale și învață să valorizeze aportul celorlalți.

2. Proiecte tematice și activități interdisciplinare

Proiectele pe teme comune, cum ar fi „Grădina noastră”, „Animalele preferate” sau „Ziua prieteniei”, permit copiilor să lucreze împreună pe mai multe niveluri: planificare, realizare și evaluare a activității. În proiectul „Grădina noastră”, copiii plantează flori, le udă și organizează un calendar al responsabilităților, învățând astfel să colaboreze, să aibă răbdare și să aibă grijă de mediul înconjurător.

3. Jocuri de rol și simulări de situații reale

Activitățile de tip „joc de rol” permit copiilor să exerseze situații sociale concrete, precum împărtășirea jucăriilor, gestionarea conflictelor sau exprimarea emoțiilor. De exemplu, într-o simulare de „magazin”, copiii învață să aștepte rândul, să negocieze și să comunice politicos, dezvoltând empatia și capacitatea de colaborare.

4. Ritualuri și momente comune de grup

Cercurile de dimineață, cântările colective, „momentul poveștii” sau discuțiile ghidate despre emoții permit copiilor să-și exprime opiniile și să învețe să asculte pe ceilalți. Ritualurile repetitive creează un mediu predictibil, în care copiii se simt în siguranță și își dezvoltă încrederea în sine și în grup.

5. Activități creative și artistice comune

Activitățile de colaj, pictură, modelaj sau teatru de păpuși sunt excelente pentru socializare, deoarece implică cooperare, împărtășirea materialelor și luarea deciziilor în grup. De exemplu, realizarea unui colaj colectiv despre „Prietenie și împărtășire” le permite copiilor să discute despre emoții și comportamente sociale, să respecte ideile colegilor și să contribuie la un produs comun.

6. Învățarea prin proiecte de comunitate

Implicarea copiilor în activități de ecologizare, vizite în comunitate sau proiecte caritabile stimulează solidaritatea și responsabilitatea socială. Un exemplu concret este participarea copiilor la „Ziua curățeniei” în grădiniță, unde împart sarcinile, strâng gunoaiile și își asumă responsabilitatea pentru spațiul lor. Astfel, experiența directă învățată în colectiv le dezvoltă competențele sociale și morale.

7. Sprijin individualizat și mentorat între copii

În cadrul activităților de grup, copiii mai mari sau cei cu abilități mai dezvoltate pot fi implicați în roluri de mentorat pentru colegii mai timizi sau care întâmpină dificultăți. Această strategie promovează incluziunea și dezvoltă empatia, deoarece copiii învață să se sprijine reciproc și să lucreze împreună.

8. Evaluarea pozitivă și recunoașterea progresului

Aprecierea comportamentelor sociale pozitive – împărțire, cooperare, răbdare sau ajutor acordat colegilor – este esențială. Feedback-ul constant și vizibil motivant, cum ar fi „Cutiuța prieteniei” sau „Stelele cooperării”, încurajează copiii să repete comportamentele dorite și să integreze valorile socializării în viața de zi cu zi.

Implementarea acestor activități și strategii demonstrate în practica zilnică arată că socializarea preșcolarilor nu se realizează doar prin reguli sau instrucțiuni, ci prin experiențe concrete, joc, cooperare și implicare directă. Aplicarea acestor bune practici contribuie la dezvoltarea competențelor sociale, emoționale și morale ale copiilor și facilitează o integrare armonioasă în grup, pregătindu-i pentru viitoarele experiențe sociale din școală și comunitate.

Concluzii

Socializarea preșcolarilor în grădiniță reprezintă un proces complex, care necesită implicarea activă a cadrelor didactice, crearea unui mediu sigur și stimulat și colaborarea constantă cu familia. Strategiile prezentate, precum activitățile de grup, proiectele tematice și sprijinul individualizat, asigură dezvoltarea competențelor sociale și emoționale esențiale pentru integrarea armonioasă în colectivitate.

Bunele practici demonstrate în activitatea zilnică arată că socializarea nu se realizează doar prin reguli sau instrucțiuni, ci mai ales prin experiențe directe, cooperare și exemple concrete de comportament. Printr-o abordare structurată, dar flexibilă, grădinița poate deveni un spațiu în care fiecare copil învață să relaționeze, să colaboreze și să se simtă parte din comunitate. Astfel, socializarea preșcolarilor nu doar facilitează integrarea în grupul grădiniței, ci contribuie și la formarea unor adulți capabili să participe activ și responsabil într-o societate deschisă și colaborativă.

Bibliografie

- Gavriluț, I. – *Psihologia copilului preșcolar*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2012
- Popescu, A. – *Metode și strategii în educația preșcolară*, Editura Aramis, București, 2015

TRANZIȚIA DE LA GRĂDINIȚĂ LA ȘCOALĂ – PRACTICI INOVATOARE SPRE O ADAPTARE UȘOARĂ

Prof.ed.timpurie Popa Roxana

Grădinița Step by Step cu PP și PN Rază de Soare Ploiești

Tranziția de la grădiniță la școală joacă un rol esențial în traseul educațional și dezvoltarea globală a copilului, reprezentând un moment definitiv pentru formarea sa ulterioară. Această etapă este privită nu doar ca o schimbare de mediu, ci ca o perioadă de reconstrucție a rutinei zilnice, a rolurilor sociale și a raporturilor cu adulții și noii colegi. Importanța acestui proces derivă din impactul său profund asupra dimensiunilor cognitive, emoționale și sociale ale dezvoltării copilului.

La nivel cognitiv, tranziția spre școală presupune trecerea de la activități predominant ludice, caracteristice grădiniței, unde jocul este cea mai utilizată metodă didactică, la sarcini didactice mai structurate, care solicită atenție, concentrare, respectarea regulilor și dezvoltarea gândirii logice. Aceste cerințe noi stimulează dezvoltarea abilităților executive, precum planificarea, organizarea și autoreglarea comportamentului. Potrivit lui Crețu (2001), adaptarea cognitivă eficientă este esențială pentru reușita școlară timpurie și previne riscul unor dificultăți de învățare.

Pe plan emoțional, tranziția poate genera nesiguranță și stres pentru copil, mai ales dacă nu beneficiază de sprijinul constant al adulților semnificativi din viața sa. Sentimentul de apartenență la noul colectiv și încrederea în sine se formează treptat. Colceriu, (2010) subliniază că asigurarea unui climat de siguranță și acceptare emoțională este un factor decisiv în procesul de adaptare.

Din punct de vedere social, copilul este pus în fața unor noi provocări, care implică formarea de prietenii, colaborarea cu colegii în sarcinile de grup și învățarea unor noi norme comportamentale. Aceste experiențe modelează dezvoltarea competențelor sociale și influențează pozitiv integrarea copilului în colectivul școlar. O tranziție susținută prin activități de grup, implicarea părinților și sprijinul cadrelor didactice contribuie la o adaptare socială armonioasă.

Pregătirea copiilor pentru tranziția de la grădiniță la școală reprezintă o etapă esențială în procesul de adaptare, iar implementarea unor metode inovative și bine planificate poate avea un impact major asupra modului în care copilul percepe această schimbare. Activitățile derulate în perioada dinaintea începerii școlii urmăresc dezvoltarea încrederii în sine, familiarizarea cu mediul școlar, încurajarea autonomiei și reducerea anxietății legate de noul context educațional.

1. Vizite la școală și întâlniri cu învățătorii

Unul dintre cele mai eficiente demersuri este organizarea de vizite în spațiul școlii, însoțite de întâlniri informale între copiii de grădiniță și viitorii lor învățători. Această strategie facilitează crearea unei imagini pozitive despre școală, ajutând copilul să se acomodeze treptat cu spațiul fizic, mobilierul, ritmul activităților și chiar cu rutina de la toaletă sau pauză. Conform Paceara, (2011), participarea copiilor la astfel de întâlniri reduce considerabil teama de necunoscut și întărește sentimentul de siguranță și autocontrol.

2. Ateliere tematice integrate grădiniță–școală

Organizarea de activități comune între educatori și învățători, desfășurate sub forma unor ateliere tematice (jocuri logico-matematice, povești interactive, mini-experimente) oferă o tranziție blândă și coerentă. Aceste ateliere permit atât schimbul de experiență între cadrele didactice, cât și crearea unei relații între activitățile preșcolare și cele școlare, ceea ce sprijină continuitatea educațională (Colceriu, 2010).

3. Jocuri de rol și povești sociale despre „prima zi de școală”.

În grădiniță sunt implementate activități precum jocurile de rol (ex. “ne jucăm de-a școala”) sau lectura de povești despre ”prima zi de școală”, care ajută copilul să anticipeze și să înțeleagă schimbările următoare. Aceste metode inovative, susținute de cercetările în domeniul psihologiei copilului (Golu, Verza & Zlate, 1994), contribuie la reducerea anxietății și dezvoltarea flexibilității cognitive și emoționale.

4. Întâlniri cu părinții – parteneriate educaționale

Organizarea de ședințe sau ateliere cu părinții privind provocările tranziției și rolul lor în susținerea copilului, oferă o bază solidă pentru colaborare. Este primordial ca părinții să fie implicați activ în procesul de pregătire pentru școală. După cum afirmă Luciu, (2024), părintele informat și implicat devine un aliat esențial în procesul de adaptare.

5. Activități care dezvoltă autonomia și autocontrolul.

Conform Farcaș, (2019), încurajarea autonomiei copilului prin sarcini precum pregătitul ghiozdanului, îmbrăcarea independentă, solicitarea de ajutor în mod asertiv sau respectarea unor reguli simple, contribuie direct la succesul tranziției. Educatorii pot crea contexte de învățare în care aceste abilități sunt practicate și consolidate zilnic. (Exemplu: „De-a școlarii”).

6. Portofoliul de tranziție al copilului

Un instrument inovativ, propus de unele grădinițe, este portofoliul de tranziție, care conține lucrări realizate de copil, observații ale educatorului și o scurtă prezentare personalizată. Acest portofoliu poate fi transmis învățătorului, facilitându-I cunoașterea inițială a elevului și personalizându-i procesul educațional (Popițan, 2024).

În concluzie, tranziția de la grădiniță la școală nu este doar o etapă de trecere instituțională, ci un moment de maximă complexitate și influență asupra dezvoltării copilului. O tranziție reușită creează premisele pentru o experiență școlară pozitivă, pentru formarea unei imagini de sine sănătoase și pentru dezvoltarea armonioasă a personalității copilului. Activitățile de pregătire a copilului pentru școală joacă un rol vital în creșterea încrederii și sprijinirea adaptării socio-emoționale și cognitive. Aceste practici, centrate pe nevoile copilului și susținute de parteneriatul educatori-învățători-părinți, contribuie la o tranziție reușită și la o integrare pozitivă în mediul școlar.

Bibliografie

1. Colceriu, L., (2010), *Metodica predării activității instructiv-educative în grădinițe*, accesat pe www.Academia.edu, accesat la data de 10.02.2025
2. [Golu](#), P., [Verza](#), E. și [Zlate](#), M., (1994), *Psihologia copilului*, Editura: [Didactica si Pedagogica](#); București
3. Paceara, Ș., Burlan, C., Stoicescu, D., Gheorghe, R., Ilea, A., Dorobanțu, G., (2011), *Ghidul cadrului didactic pentru clasa pregătitoare*, Editura Didactica Publishing House
4. Nastase, B., (2024), *Un viitor pentru toți: Incluziunea școlară în sistemul educațional românesc*, ISBN 978-973-0-40893-5, Buftea

INTEGRAREA ȘI EDUCAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI

Autor: Pavel Mădălina-Elena

Profesor Educație Timpurie, Școala Profesională Oglinzi

Secțiunea 3

Un copil cu dizabilități, asemenea un copil obișnuit, are puncte forte și puncte slabe. Dar este important ca părinții, profesorii și alte persoane care intră în contact cu ei să se concentreze asupra a ceea ce pot face pentru a-i ajuta să depășească provocările. Abilitățile sunt mai importante decât dizabilitățile.

Metoda prin care părinții își educă și își susține propriul copil neobișnuit depinde de certitudinile personale despre formare, vârstă și stadiul deficienței. Cu toate acestea, majoritatea provocărilor și situațiilor din etapele copilăriei se vor aplica copiilor cu dizabilități. Copiii timizi sunt încurajați să se implice mai mult cu ceilalți, cei neliniștiți sunt învățați să fie cumpătați, cei care au talente artistice sunt încurajați să le practice, indiferent dacă au sau nu dizabilități. Nu toți copiii sunt la fel, dar ar fi bine ca toți să aibă aceleași oportunități de dezvoltare.

De la membrii familiei și personalul didactic până la străinii cu care intră în contact, toată lumea poate sprijini integrarea unui copil cu dizabilități în comunitate. Părinții și profesorii pot sprijini integrarea copiilor cu dizabilități în comunitate, învățându-i să-și exprime emoțiile negative într-un mod sănătos și prudent. Adesea, copiii cu anumite probleme, fie cognitive, fie motorii, acumulează multă frustrare.

La școală pot avea dificultăți de a învăța și de a relaționa cu ceilalți elevi, în parc pot avea probleme la joacă, iar acasă se pot simți tratați incorect atunci când li se cere să facă activități de rutină (mâncat, schimbare, igiena personală). Copiii se pot simți nefericiți atunci când observă că sunt singurii care au anumite probleme, în timp ce părinții, rudele, profesorii sau alți copii nu se confruntă cu aceleași dificultăți ca și ei.

Părinții și profesorii pot vorbi cu ei despre gestionarea emoțiilor, exprimându-le într-un mod care să nu-i rănească pe alții și despre modalități de a face față sentimentelor negative. Copiilor care au probleme de comunicare le este mai greu să-și exprime nevoile, plăcerile și antipatiile, iar dacă cei din jur nu le înțeleg, se pot comporta prost în relații. Copiii mici pot fi agresivi atunci când nu reușesc să comunice eficient sau se retrag și refuză toate formele de interacțiune.

Unele dizabilități înseamnă că copilul se poate exprima neclar sau foarte lent, dar părinții și profesorii trebuie să găsească o modalitate de a comunica cu copilul. Copiii cu dizabilități au multe moduri diferite de a comunica. Aceștia pot utiliza mecanisme de a conversa, gesturi faciale unice, sunete sau atitudini. De exemplu, ei zâmbesc, se încruntă, se mufă, râd sau plâng, își întorc capul într-o parte într-un gest care înseamnă „nu”, își folosesc ochii pentru a arăta spre oameni sau obiecte.

Toate zgomotele și mișcările pe care un copil le execută au un înțeles aparte, deoarece oricare dintre noi ne exprimăm diferit, este evident ca părinții și cadrele didactice să remarce

maniera în care copilul se exteriorizează și să îi ofere o atenție sporită. Jocurile și prietenii pot fi de un real ajutor pentru copiii cu dizabilități pentru a-și dezvolta abilitățile sociale, să se simtă bine, să se relaxeze, să se distreze și să se simtă parte dintr-un grup.

Atât părinții, cât și profesorii pot ajuta copiii să-și dezvolte abilitățile necesare pentru a lega prietenii în timpul jocului, cum ar fi ascultarea, cooperarea și împărțirea jucăriilor. Acest lucru se poate realiza prin organizarea de întâlniri de joacă și alegerea jucăriilor potrivite, amenajarea unor zone de joacă și îndrumarea copiilor prin situații dificile, dar și printr-o comunicare sănătoasă cu ceilalți părinți și copiii lor.

Părinții copiilor obișnuiți adesea nu știu cum să se comporte în preajma copiilor cu dizabilități și cum să reacționeze atunci când copiii mici nu se înțeleg. De aceea, discuțiile în parc sau la întâlnirile școlare pot ajuta alți părinți să înțeleagă nevoile copiilor cu dizabilități și comportamentul potrivit de adoptat. De asemenea, ei pot vorbi cu copiii mici despre ce înseamnă să fii un copil atipic și despre necesitatea incluziunii sociale.

Fiecare copil este unic și nu trebuie comparat. Nu este potrivit ca părinții sau profesorii să compare comportamentul copiilor lor, jocul, realizările academice, punctele forte sau abilitățile de comunicare. Copiii mici trebuie să aibă aceleași oportunități, într-o formă sau alta, indiferent de problemele lor de sănătate, pentru a se putea integra cu ușurință în comunitate.

Bibliografie:

- A. Albu, C. Albu, (2000). Asistenta psihologica si medicala a copilului deficit fizic, Iași: Editura Polirom.
- A. Ghergut, (2006). Psihopedagogia persoanelor cu cerinte speciale, Iași: Editura Polirom.
- Florescu, N. (1998). Tratat de patologie, București: Editura Medicală.

PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR: EXPERIENȚE ȘI BUNE PRACTICI ALE CADRELOR DIDACTICE

Autor: Prof. Varga Lidia Alexandra

Specialitatea: Profesor pentru educație timpurie

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Baia Mare

Secțiunea 3 Provocări și reușite în integrarea elevilor/ preșcolarilor

Integrarea preșcolarilor reprezintă un proces complex, care depășește simpla acomodare a copilului într-un mediu educațional. Aceasta implică susținerea dezvoltării cognitive, sociale și emoționale a fiecărui copil, crearea unui mediu incluziv și stimulat, precum și colaborarea strânsă între cadre didactice, părinți și specialiști. Experiențele zilnice ale educatorilor relevă atât provocările, cât și reușitele care pot constitui bune practici pentru alte cadre didactice.

Provocările întâlnite

1. Adaptarea la mediu și reguli noi

Pentru mulți copii, grădinița reprezintă prima experiență într-un colectiv structurat. Acomodarea la reguli și rutine poate fi dificilă și poate genera anxietate sau frustrare. De exemplu, un copil care este obișnuit să aibă autonomie totală acasă poate manifesta refuzuri repetate la activitățile colective sau la respectarea programului stabilit. Cadrele didactice raportează adesea că primele săptămâni de școală implică momente de crize de furie sau plâns intens, mai ales la copiii mai sensibili sau la cei cu experiență redusă în grupuri mari.

2. Gestionarea comportamentului neadecvat

Comportamentele neadecvate — precum agresivitatea fizică, strigătele sau refuzul de colaborare sunt frecvente în primele luni de școală. De exemplu, un copil poate lovi sau împinge un coleg pentru a obține jucăria dorită. Experiența cadrelor didactice arată că intervențiile calme, dar ferme, explicarea consecințelor și redirecționarea atenției către activități alternative funcționează mai bine decât pedeapsa verbală sau fizică. Jocurile de rol și povestirile despre prietenie sau reguli sociale sunt metode eficiente pentru a învăța comportamente adecvate.

3. Diversitatea ritmului de dezvoltare

Grupurile de preșcolari sunt adesea heterogene: unii copii pot vorbi fluent și sunt autonomi în activități zilnice, în timp ce alții întâmpină dificultăți de comunicare sau de coordonare motorie. Această diversitate necesită planificarea de activități diferențiate. De exemplu, în timpul activităților de artă, un copil cu motricitate fină mai scăzută poate avea nevoie de instrumente adaptate (pensule mai groase, foi mai mari) pentru a participa cu succes, în timp ce alții lucrează la detalii fine.

4. Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES)

Integrarea copiilor cu CES reprezintă o provocare suplimentară, dar și o oportunitate de a dezvolta empatia și cooperarea între copii. De exemplu, un copil cu dificultăți de atenție poate avea nevoie de pauze regulate și de instrucțiuni clare, repetate. În astfel de situații, cadrele didactice colaborează cu psihologi sau logopezi pentru a adapta activitățile, folosind carduri vizuale, semnale non-verbale sau jocuri structurate care sprijină învățarea și implicarea.

5. Implicarea părinților

Succesul integrării depinde și de colaborarea cu părinții. Lipsa coerenței între reguli acasă și la grădiniță poate genera confuzie și dificultăți de adaptare. În schimb, întâlnirile periodice, atelierle interactive și comunicarea constantă prin caiete sau aplicații de comunicare între școală și familie facilitează o tranziție mai lină și un comportament mai echilibrat al copilului.

Bune practici și reușite

1. Crearea unui mediu sigur și primitor

Un mediu prietenos și predictibil reduce anxietatea și încurajează explorarea. De exemplu, în primele zile, educatorii folosesc „cercul de bun venit” pentru a-i ajuta pe copii să se cunoască și să se familiarizeze cu spațiul. Jocurile de prezentare, cântecele și discuțiile despre reguli ajută copiii să se simtă incluși și acceptați.

2. Activități diferențiate și centrate pe copil

Adaptarea activităților la nevoile fiecărui copil permite participarea activă și creșterea încrederii în sine. De exemplu, în timpul atelierelor de construcții, copiii cu abilități motorii mai dezvoltate pot crea modele complexe, în timp ce alții folosesc cuburi mari sau șabloane pentru a construi forme simple. Această diferențiere nu doar că sprijină învățarea, dar previne frustrările și conflictele între copii.

3. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Pentru copiii care manifestă furie sau agresivitate, cadrele didactice folosesc tehnici precum „cutia furiei”, unde copilul poate desena sau exprima emoțiile în mod sigur, sau jocuri de grup care implică cooperarea. Povestirile cu personaje care depășesc conflicte și discuțiile despre emoții ajută copiii să identifice sentimentele și să învețe strategii de reglare emoțională.

4. Colaborarea interdisciplinară

Integrarea copiilor cu CES sau cu dificultăți comportamentale necesită colaborarea cu specialiști. De exemplu, un copil cu tulburare de atenție poate fi sprijinit prin sesiuni scurte, jocuri cu reguli simple și feedback constant, sub coordonarea psihologului școlar. Această abordare crește succesul educațional și reduce tensiunile din grup.

5. Implicarea părinților

Atelierle de artă sau de joacă desfășurate împreună cu părinții ajută la crearea unei punți între casă și grădiniță. De exemplu, în cadrul unui atelier de „Ziua Culoarelor”, părinții și copiii realizează împreună lucrări artistice, urmând instrucțiunile educatorului. Aceasta nu doar că dezvoltă abilitățile copiilor, dar întărește legătura între familie și cadrele didactice.

Concluzii

Integrarea preșcolărilor este un proces dinamic, în care provocările zilnice — comportament neadecvat, furie, dificultăți de adaptare sau nevoi speciale — sunt transformate în oportunități de dezvoltare prin răbdare, empatie și metode pedagogice bine alese. Experiențele cadrelor didactice arată că reușita integrării nu constă doar în respectarea regulilor sau a programului, ci și în construirea unui mediu incluziv, stimulant și sigur, care să permită fiecărui copil să crească armonios, să învețe și să se dezvolte social și emoțional. Bunele practici descrise — activități diferențiate, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, colaborarea interdisciplinară și implicarea părinților — constituie repere valoroase pentru orice educator implicat în procesul de integrare a preșcolărilor.

Bibliografie:

- 1.MEM, Curriculum pentru educație timpurie, 2019;**
- 2.Cucoș, Constantin- Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2002.**

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ: EXPERIENȚE ȘI BUNE PRACTICI

Autor: Șomotyuk Anda Bianca

Specialitatea: Profesor pentru educație timpurie

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Baia Mare

Secțiunea 1: Modalități de realizare a socializării preșcolară în grădiniță

Socializarea reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale educației preșcolare, fiind procesul prin care copilul învață să interacționeze cu ceilalți, să-și exprime emoțiile, să respecte reguli și să dezvolte abilități de cooperare și empatie. Grădinița constituie primul context organizat în care copilul învață să funcționeze într-un grup mai mare, ceea ce presupune o adaptare graduală și susținută de către cadrele didactice. Experiențele zilnice ale educatorilor relevă multiple strategii și metode prin care socializarea poate fi realizată eficient, inclusiv pentru copiii cu dificultăți de integrare sau comportamente provocatoare.

Provocările socializării

Socializarea preșcolară nu este un proces automat. Printre principalele provocări se numără:

1. **Diferențele de ritm și stil de dezvoltare** – Unii copii sunt mai timizi, alții mai expansivi, ceea ce poate genera dificultăți în interacțiunea inițială.
2. **Comportamente neadecvate** – Furie, agresivitate sau refuz de colaborare pot împiedica socializarea armonioasă.
3. **Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES)** – Necesită strategii adaptate și sprijin suplimentar pentru a permite participarea activă la activitățile de grup.
4. **Influența familiei** – Obiceiurile și valorile de acasă influențează modul în care copilul interacționează cu colegii și cadrele didactice.

Modalități de realizare a socializării

1. Jocurile colective și activitățile de grup

Jocul rămâne cea mai eficientă metodă prin care copiii învață să comunice, să coopereze și să respecte reguli. Exemple concrete includ:

- **Jocul „Mingea prieteniei”** – Copiii stau în cerc și își pasează mingea, spunând la rândul lor numele colegului sau un lucru frumos despre el. Aceasta stimulează cunoașterea reciprocă și exprimarea verbală a emoțiilor.
- **Jocuri de rol** – Copiii se joacă de-a „familia”, „magazinul” sau „doctorul”, asumând roluri diferite și învățând să respecte reguli, să negocieze și să coopereze.
- **Cântece și jocuri cu mișcare** – Ritmul și mișcarea coordonată în grup dezvoltă sentimentul de apartenență și încurajează interacțiunea spontană între copii.

2. Activități centrate pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Preșcolarii trebuie să învețe să își recunoască emoțiile și să reacționeze adecvat la emoțiile celorlalți. Cadrele didactice folosesc metode precum:

- **„Cutia emoțiilor”** – Copiii desenează cum se simt și împărtășesc cu grupul, ceea ce ajută la înțelegerea și acceptarea emoțiilor proprii și ale celorlalți.
- **Povești și discuții ghidate** – Povestirile cu personaje care se confruntă cu situații sociale permit copiilor să identifice soluții și comportamente pozitive.
- **Jocuri de cooperare** – Activități în echipe, cum ar fi construirea unui puzzle sau realizarea unei machete comune, dezvoltă empatia, răbdarea și capacitatea de a lucra împreună.

3. Strategii pentru integrarea copiilor cu CES sau dificultăți de socializare

Copiii cu nevoi speciale sau cu dificultăți comportamentale necesită intervenții personalizate pentru a participa la activitățile de grup:

- **Suport vizual și rutine clare** – Cardurile cu pași pentru activități sau pictogramele care indică ordinea sarcinilor ajută copiii să înțeleagă ce trebuie să facă și să se simtă în siguranță.
- **Jocuri structurate pe roluri și sarcini simple** – De exemplu, un copil cu dificultăți de atenție poate fi responsabil cu distribuirea materialelor la activitate sau cu o sarcină clar delimitată în timpul jocului de grup.
- **Colaborare cu specialiști** – Psihologul sau terapeutul poate propune exerciții specifice pentru dezvoltarea abilităților sociale, integrate în rutina zilnică a grupei.

4. Crearea unui mediu incluziv și predictibil

Un cadru organizat, prietenos și previzibil facilitează socializarea și reduce conflictele:

- **Rutine clare** – Activitățile zilnice structurate, precum cercul de dimineață, gustarea, jocul liber și activitățile tematice, ajută copiii să se simtă în siguranță și să interacționeze mai ușor.
- **Zonarea spațiului** – Amenajarea colțurilor tematice (artă, construcții, lectură) încurajează jocul în grupuri mici, favorizând cooperarea și dialogul între copii.
- **Reguli vizuale și reguli explicite** – Stabilirea unor reguli clare, afișate vizual și discutate zilnic, îi ajută pe copii să înțeleagă așteptările și să gestioneze conflictele în mod autonom.

5. Implicarea părinților în procesul de socializare

Socializarea este susținută și prin colaborarea cu părinții, care pot prelungi acasă experiențele și valorile învățate la grădiniță:

- **Ateliere și activități comune** – Copiii și părinții participă la activități artistice sau de lectură, ceea ce încurajează cooperarea și comunicarea.

- **Comunicare constantă** – Feedback-ul zilnic despre comportament și interacțiuni sociale ajută părinții să susțină procesul de socializare și să consolideze comportamentele pozitive.

Exemple din activitățile zilnice

1. **Cercul de dimineață** – Copiii împărtășesc ce au făcut acasă, ce simt sau ce așteptări au pentru ziua respectivă. Aceasta dezvoltă abilitățile de exprimare și ascultare.
2. **Jocurile libere în colțurile tematice** – Un copil inițiază un joc cu mașinuțe; ceilalți se alătură și negociază rolurile, exersând cooperarea și rezolvarea conflictelor.
3. **Atelier de artă** – Copiii colaborează pentru a realiza un colaj comun; cei care întâmpină dificultăți primesc suport individualizat de la educator, încurajând incluziunea.
4. **Jocuri de grup structurate** – „Ștafeta prieteniei”, în care copiii formează echipe și se ajută reciproc să finalizeze sarcini, dezvoltă încrederea și solidaritatea.

Concluzii

Socializarea preșcolărilor este un proces complex, influențat de diferențele individuale, comportamentele dificile și contextul familial. Prin aplicarea unor metode variate — jocuri colective, activități socio-emoționale, suport adaptat pentru copiii cu CES, crearea unui mediu predictibil și implicarea părinților — cadrele didactice pot facilita integrarea armonioasă a copiilor într-un grup, dezvoltând abilități sociale, empatie și cooperare. Experiențele zilnice demonstrează că socializarea nu se realizează doar prin prezența copiilor în grup, ci prin activități deliberate, constante și adaptate nevoilor fiecărui copil, transformând grădinița într-un spațiu sigur, incluziv și stimulativ pentru dezvoltarea socială și emoțională a preșcolărilor.

Bibliografie:

1. MEM, Curriculum pentru educație timpurie, 2019;
2. Cucos, Constantin- Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2002.

RELAȚIA ȘCOALĂ-FAMILIE-COMUNITATE

Streza Ana-Maria

Educatoare

Grădinița cu program prelungit nr. 29 Sibiu

Modalități de realizare a socializării preșcolărilor în grădiniță/școlărilor mici în școală

Relația școală-familie-comunitate a primit noi valențe în contextul actual. Cerințele și așteptările părinților sunt în creștere, iar îmbunătățirea actului educativ este un obiectiv major în educație.

Familia este primul mediu social pe care îl cunoaște copilul și cea care pune bazele educației timpurii. În familie copilul învață să interacționeze cu alte persoane.

Școala este instituția care îi oferă copilului un cadru de învățare organizat, care îl ajută să se integreze social și în alte grupuri, diferite de ceea ce știa până în acel moment.

Am ales această lucrare „Activitățile de parteneriat școală-familie-comunitate în procesul de integrare socială a elevilor” deoarece consider că e o temă foarte importantă în dezvoltarea școlărilor mici.

În zilele noastre am observat că se prefigurează o ruptură în relația școală și familie, aceasta fiind întreținută de diverse articole din mass-media. În acest context misiunea școlii este mult mai grea și ar trebui să se axeze în principal pe construirea unei relații armonioase între școală și familia elevilor. Această relație ar trebui să se bazeze pe o bună comunicare, colaborare și cooperare deoarece sprijinul familiei este esențial în procesul instructiv-educativ. Profesorul și familia ar trebui să formeze o „echipă” care are ca scop integrarea socială a școlărilor mici. În școală elevul învață să devină autonom, să socializeze cu copii de aceeași vârstă, să colaboreze și să-și exprime propriile opinii.

Lucrarea este structurată pe trei capitole, primele două sunt teoretice iar al treilea este de cercetare psiho-pedagogică.

Primul capitol intitulat **Specificul parteneriatului educațional în relația școală-familie – comunitate locală** conține informații despre parteneriatul școală-familie-comunitate.

De asemenea în acest capitol vom regăsi informații despre parteneriatul educațional, tipurile de parteneriate, rolul și importanța parteneriatelor pentru actul educațional.

Parteneriatul școală-familie-comunitate este esențial în dezvoltarea copilului mic.

Capitolul al doilea este intitulat **Rolul motivației în cadrul activităților de parteneriat educațional**. Am ales să introduc acest capitol în lucrare deoarece eu consider că motivația este foarte importantă în cadrul activităților de parteneriat școală-familie-comunitate. Un elev motivat se va strădui să rezolve toate cerințele, poate chiar să muncească suplimentar. Nu doar elevii trebuie să fie motivați, profesorii motivați se vor strădui permanent să aducă îmbunătățiri

actului instructiv-educativ. După părerea mea chiar și familia ar trebui motivată să se implice cât mai mult în educația propriului copil, deoarece educație nu se face doar la școală.

În acest capitol sunt prezentate diversele teorii ale motivației, rolul motivației în procesul de educație și unele strategii de motivare.

Capitolul al treilea este rezervat **cercetării pedagogice** și se axează în principal pe activități specifice parteneriatului școală -familie –comunitate care au ca scop integrarea socială a școlarului mic.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII ELEVILOR

Autor: ORTAN CRISTINA
Specialitatea: prof. ed timpurie
Instituția: Gradinita nr 246
Secțiunea: 2

Când vorbim despre incluziune, ne gândim adesea la rampe de acces sau la manuale speciale. Însă, în ultimii ani, am realizat că cea mai înaltă „rampă de acces” în universul unui copil cu nevoi speciale este ecranul unei tablete sau interfața unei table interactive, dacă știm cum să le folosim.

Educația incluzivă în era digitală nu mai este despre „a învăța să folosim un soft”, ci despre cum acel soft poate deveni vocea unui copil care nu vorbește sau ochii unui copil care nu vede bine. Din experiența mea la catedră, am învățat că tehnologia nu înlocuiește căldura sufletească, dar îi oferă cadrului didactic instrumentele necesare pentru a ajunge la fiecare copil, indiferent de ritmul său.

Eficiența procesului de integrare depinde în mare măsură de selecția riguroasă a instrumentelor digitale, în funcție de specificul fiecărui colectiv.

Practica didactică modernă evidențiază categorii diverse de resurse care facilitează accesul la informație, adaptate nevoilor specifice ale fiecărui elev. O importanță deosebită o au softurile de tip „Text-to-Speech” și „Speech-to-Text”, care devin fundamentale în sprijinirea elevilor cu dislexie, disgrafie sau deficiențe de vedere. Aceste tehnologii permit transformarea instantanee a conținutului scris în sunet și invers, eliminând stresul cauzat de erorile de scriere manuală și oferind posibilitatea unei exprimări libere a ideilor.

În paralel, utilizarea platformelor de gamificare, precum Wordwall, Quizizz sau Kahoot, transformă procesele de evaluare și fixare a cunoștințelor în activități ludice cu un puternic impact motivațional. Pentru copiii cu tulburări de spectru autist (TSA) sau ADHD, predictibilitatea acestor aplicații și feedback-ul vizual ori auditiv primit imediat sunt elemente cruciale în menținerea concentrării pe parcursul sarcinii de lucru.

Eficiența acestor soluții software este completată de suportul hardware reprezentat de tablete și ecrane tactile. Interacțiunea directă prin atingere elimină barierele legate de coordonarea fină, pe care mulți preșcolari sau elevi cu dificultăți motorii le întâmpină în utilizarea instrumentelor de scris clasice. Astfel, prin gesturi simple de glisare și selectare intuitivă, se asigură o participare activă și egală la lecție pentru toți beneficiarii educației.

Integrarea tehnologiei în educația incluzivă necesită o schimbare de viziune din partea cadrului didactic, trecând de la predarea frontală la învățarea diferențiată. O practică de succes este implementarea modelului Universal Design for Learning (UDL), care presupune oferirea informației sub multiple forme (vizual, auditiv, kinestezic).

În activitățile curente, prezentarea aceleiași teme prin intermediul unui scurt clip video, a unui set de imagini interactive și a unei hărți conceptuale digitale permite fiecărui elev să își

aleagă canalul de percepție cel mai eficient. De asemenea, utilizarea panourilor digitale colaborative, precum *Padlet* sau *Jamboard*, încurajează interacțiunea între elevi. Elevii care manifestă anxietate socială sau dificultăți de comunicare verbală pot contribui la proiectul clasei prin încărcarea unor imagini, desene sau mesaje scurte, simțindu-se astfel valorizați în fața grupului.

O altă practică utilă este fragmentarea sarcinilor de lucru cu ajutorul cronometrelor vizuale digitale, care ajută elevii să își gestioneze timpul și să reducă frustrarea cauzată de sarcinile percepute ca fiind prea lungi sau dificile.

Impactul utilizării tehnologiei în context incluziv depășește sfera strictă a acumulării de cunoștințe, vizând în mod direct dezvoltarea armonioasă a personalității copilului și integrarea sa autentică în colectivitate. Un prim beneficiu major este reprezentat de diminuarea semnificativă a stigmatizării. În momentul în care instrumentele digitale, precum tabletele sau tabla interactivă, devin accesorii comune pentru toți elevii din clasă, utilizarea unui dispozitiv special de către un elev cu cerințe educaționale speciale (CES) încetează să mai fie percepută ca un semn de „diferență”. Tehnologia transformă astfel asistența specifică într-un mod de lucru modern și firesc, integrat în rutina tuturor colegilor.

În plan individual, digitalizarea contribuie decisiv la creșterea autonomiei elevului prin posibilitatea de a lucra în ritm propriu. Capacitatea de a revedea o secvență de instruire video sau de a repeta un exercițiu interactiv fără a depinde constant de intervenția adultului consolidează încrederea în forțele proprii și dezvoltă un sentiment de competență esențial pentru progresul școlar. Această independență nou câștigată reduce anxietatea de performanță și încurajează perseverența în fața sarcinilor complexe.

Nu în ultimul rând, facilitarea socializării reprezintă un pilon central al integrării prin intermediul tehnologiei. Aplicațiile de colaborare online și jocurile educaționale interactive stimulează ieșirea din izolare, oferind contexte sigure pentru interacțiune. Lucrul în perechi pe un dispozitiv digital sau participarea la proiecte comune pe platforme partajate încurajează dialogul, negocierea și întrajutorarea între elevi. Aceste dinamici de grup, intermediare de suportul digital, devin fundamentul unei incluziuni sociale reale, transformând mediul virtual într-un spațiu de învățare socială și empatie.

Educația incluzivă în era digitală este un proces dinamic, care cere adaptabilitate și creativitate din partea personalului didactic. Instrumentele digitale nu înlocuiesc relația umană, însă o potențiază, oferind soluții personalizate acolo unde metodele tradiționale ating limite. Succesul integrării depinde de măsura în care tehnologia este utilizată nu ca un scop în sine, ci ca un mijloc de a dărâma barierele de comunicare și învățare, oferind fiecărui preșcolar sau elev șansa de a-și atinge potențialul maxim.

Bibliografie

1. Gherguț, A., *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom, Iași, 2016.
2. Mara, D., *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
3. Păun, E., *Pedagogie: provocări și dileme contemporane*, Editura Polirom, Iași, 2017.
4. Ungureanu, D., *Educația incluzivă și școala pentru toți*, Editura de Vest, Timișoara, 2000.

INTEGRAREA ELEVILOR CU CES ÎN CADRUL PROIECTULUI ETWINNING

„SMALL STEPS, BIG SKILLS”

Sima Roxana Mihaela
Profesor învățământ primar
Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași
Secțiunea II

Proiectul eTwinning „Small steps, big skills” reprezintă o inițiativă educațională internațională concepută pentru elevii din învățământul primar, inclusiv pentru cei cu CES, cu vârste cuprinse între 6 și 11 ani. Fondat de profesoara Sima Roxana Mihaela din România, care lucrează cu elevi cu deficiențe asociate de 27 de ani, împreună cu co-fondatoarea Şeniz Düzelten din Turcia, proiectul se desfășoară pe o perioadă de trei luni – martie, aprilie și mai 2026 și își propune să dezvolte competențe esențiale de viață prin activități interactive, creative și colaborative.

Scopul principal al proiectului este de a sprijini elevii în formarea unor deprinderi de viață de bază, în timp ce sunt încurajate valori precum responsabilitatea socială, conștientizarea culturală, siguranța digitală și colaborarea internațională. Printr-o abordare practică, centrată pe elev, participanții sunt implicați activ în procesul de învățare, fiind stimulați să descopere, să creeze și să coopereze cu colegi din alte țări.

În cadrul proiectului elevii își dezvoltă treptat abilități importante precum autonomia personală, adoptarea unui stil de viață sănătos, utilizarea responsabilă a tehnologiei, gândirea creativă și conștiința ecologică. De asemenea, aceștia își îmbunătățesc capacitatea de a comunica și de a înțelege diversitatea culturală, dezvoltând empatia și respectul față de alte popoare.

În prima lună a proiectului, accentul este pus pe cunoaștere, integrare și dezvoltarea unor competențe fundamentale, esențiale pentru adaptarea elevilor la un mediu educațional modern și colaborativ. Această etapă are rolul de a crea o bază solidă pentru activitățile ulterioare, facilitând interacțiunea dintre participanți și stimulând curiozitatea acestora. Activitățile debutează cu realizarea de avatare digitale prin care elevii au ocazia să se prezinte într-un mod creativ, original și adaptat mediului online. Acest exercițiu contribuie nu doar la dezvoltarea identității digitale, ci și la creșterea încrederii în sine, oferindu-le elevilor posibilitatea de a se exprima liber și de a-și pune în valoare personalitatea. Tot în această perioadă, elevii participă activ la crearea logo-ului proiectului, o activitate care încurajează lucrul în echipă și gândirea creativă. Fiecare grup vine cu propriile idei și propuneri, iar procesul de selecție a variantei finale se realizează prin vot online. Astfel, elevii învață importanța implicării democratice, a respectării opiniilor celorlalți și a luării deciziilor în mod colectiv. În continuare, elevii explorează simbolurile naționale realizând videoclipuri despre steagul propriei țări și prezentând semnificația culorilor și elementelor acestuia. Această activitate contribuie la dezvoltarea identității culturale și la înțelegerea diversității, oferindu-le elevilor ocazia de a descoperi și de a aprecia valorile altor popoare.

Creativitatea este stimulată și prin activități de design, precum realizarea unor modele originale de pantofi sau articole vestimentare. Elevii sunt încurajați să își folosească imaginația, să experimenteze culori și forme și să își exprime ideile într-un mod artistic. În paralel, aceștia dobândesc și abilități practice utile în viața de zi cu zi, cum ar fi legarea șireturilor, activitate care le dezvoltă autonomia și îndemânarea. Prin toate aceste activități, prima lună a proiectului contribuie la formarea unei baze solide de competențe, îmbinând în mod armonios creativitatea, colaborarea și învățarea practică.

În cea de-a doua lună a proiectului, accentul se mută asupra dezvoltării abilităților practice necesare în viața de zi cu zi, precum și asupra formării unor obiceiuri sănătoase. Activitățile sunt concepute astfel încât elevii să învețe prin experiență directă, implicându-se activ în sarcini utile și relevante pentru viața lor cotidiană. Elevii sunt încurajați să pregătească alimente simple și sănătoase precum sandvișuri, sucuri naturale din fructe sau salate. Aceste activități contribuie la dezvoltarea autonomiei personale și la conștientizarea importanței unei alimentații echilibrate. În același timp, copiii învață reguli de igienă și siguranță în bucătărie, dobândind deprinderi esențiale pentru viața de zi cu zi. Un alt element important al acestei luni îl reprezintă schimbul cultural realizat prin redactarea unor rețete tradiționale specifice fiecărei țări participante. Elevii descoperă astfel diversitatea gastronomică și culturală, iar rețetele sunt reunite într-o carte digitală colaborativă. Această activitate nu doar că dezvoltă competențele de scriere și utilizare a tehnologiei, dar și promovează respectul față de tradițiile altor popoare.

Pe lângă abilitățile practice, proiectul pune accent și pe dezvoltarea valorilor morale. Elevii realizează postere tematice despre bunătate, respect și comportament civilizată, reflectând asupra modului în care pot contribui la crearea unui mediu armonios în comunitatea lor. Un alt aspect esențial abordat este siguranța în mediul online. Elevii participă la sesiuni de instruire privind utilizarea responsabilă a internetului, învățând despre riscurile din mediul digital și despre modalitățile de protecție. Cunoștințele dobândite sunt consolidate prin activități interactive, precum concursuri de tip Kahoot sau jocuri educative care fac procesul de învățare mai atractiv și mai eficient. Prin toate aceste activități, a doua lună contribuie la formarea unor obiceiuri sănătoase, la dezvoltarea responsabilității personale și la înțelegerea importanței unui stil de viață echilibrat.

În ultima lună a proiectului, accentul este pus pe aprofundarea cunoștințelor culturale și pe dezvoltarea responsabilității față de mediul înconjurător. Activitățile sunt orientate spre conștientizarea valorilor culturale și implicarea activă în protejarea naturii. Elevii sunt invitați să scrie legende, povești sau basme tradiționale din propria țară, contribuind la realizarea unei cărți digitale colective. Această activitate stimulează imaginația, creativitatea și exprimarea scrisă, oferindu-le în același timp ocazia de a descoperi tradițiile și valorile culturale ale altor popoare. Prin schimbul de povești elevii își dezvoltă empatia și deschiderea către diversitate. Un moment important al acestei luni este realizarea paginii „Students correspondence wall” unde copiii formulează propoziții despre ceea ce au învățat sau despre lucrurile pe care le pot face. Această activitate contribuie la creșterea încrederii în sine și la conștientizarea progresului personal.

În cadrul activităților dedicate siguranței elevii creează postere despre siguranța de acasă, învățând cum să prevină situațiile periculoase și cum să adopte comportamente responsabile în mediul familial. Educația ecologică ocupă un loc central în această etapă. Elevii participă la ateliere de reciclare unde transformă obiecte vechi în produse utile, precum sacoșe

realizate din tricouri sau pușculițe din materiale reciclate. Aceste activități dezvoltă creativitatea și îi învață pe copii importanța reutilizării resurselor. De asemenea, elevii se implică în activități practice de protejare a mediului, cum ar fi acțiuni de curățenie în curtea școlii sau în împrejurimi. Prin aceste experiențe, ei înțeleg impactul comportamentului uman asupra mediului și importanța implicării active în comunitate.

Pe parcursul proiectului au loc întâlniri online între participanți - profesori și elevi, în cadrul căreia sunt prezentate rezultatele activităților și sunt completate chestionare de evaluare. Această etapă oferă oportunitatea reflecției asupra experienței trăite și contribuie la îmbunătățirea viitoarelor proiecte.

Proiectul „Small steps, big skills” evidențiază importanța unei abordări educaționale moderne, centrate pe elev și orientate spre dezvoltarea competențelor necesare în viața reală. Prin activitățile variate și interactive desfășurate pe parcursul celor trei luni elevii au avut oportunitatea de a învăța prin experiență directă, de a colabora cu colegi din alte țări și de a-și dezvolta atât abilități practice, cât și valori esențiale.

Unul dintre cele mai importante rezultate ale proiectului este dezvoltarea autonomiei personale. Elevii au învățat să realizeze activități simple din viața de zi cu zi, să adopte obiceiuri sănătoase și să devină mai responsabili în ceea ce privește propriile acțiuni. În același timp, aceștia și-au îmbunătățit competențele digitale utilizând diferite instrumente online într-un mod creativ și sigur. De asemenea, proiectul a contribuit semnificativ la dezvoltarea competențelor sociale și interculturale. Prin colaborarea cu elevi din alte țări participanții au descoperit tradiții, obiceiuri și valori diferite, învățând să respecte diversitatea și să comunice eficient într-un context internațional. Această experiență a favorizat dezvoltarea empatiei, a toleranței și a spiritului de cooperare.

Un alt aspect esențial îl reprezintă conștientizarea importanței protejării mediului. Activitățile de reciclare și implicarea în acțiuni de ecologizare au contribuit la formarea unei atitudini responsabile față de natură, încurajând elevii să adopte comportamente sustenabile încă de la o vârstă fragedă. În plus, proiectul a stimulat creativitatea și gândirea critică, oferindu-le elevilor ocazia de a-și exprima ideile prin diverse forme – de la desene și design, până la texte și prezentări digitale. Aceștia au fost încurajați să gândească independent, să propună soluții și să participe activ la procesul de învățare.

În concluzie, „Small steps, big skills” nu este doar un proiect educațional, ci o experiență complexă de învățare care contribuie la formarea unor elevi echilibrați, responsabili și deschiși către nou. Prin îmbinarea armonioasă a activităților practice, a colaborării internaționale și a utilizării tehnologiei, proiectul reprezintă un exemplu de bună practică în educație, demonstrând că pașii mici pot conduce, într-adevăr, la dezvoltarea unor abilități mari și durabile.

PARTENERIATUL ȘCOALĂ–FAMILIE ȘI ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN SOCIALIZAREA ȘCOLARILOR MICI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL

Ștefancu Elena Alina, profesor de psihopedagogie specială, Școala Gimnazială Specială “Constantin Păunescu” Iași, secțiunea 1. Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală

Socializarea școlarii mici reprezintă un proces complex, esențial pentru integrarea acestora în mediul școlar și ulterior în societate. În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale, în special al celor cu deficiență mintală, acest proces necesită intervenții educaționale adaptate, centrate pe nevoile individuale și pe valorificarea experiențelor concrete de învățare. În acest context, colaborarea dintre școală și familie devine un factor determinant în reușita demersului educativ.

În calitate de profesor de psihopedagogie specială și diriginte la Școala Gimnazială Specială „Constantin Păunescu” Iași, am avut oportunitatea de a urmări evoluția unui colectiv de elevi încă din clasa pregătitoare până în prezent, când aceștia se află în clasa a III-a. Această continuitate a permis conturarea unor strategii eficiente de intervenție, în care parteneriatul cu familia a ocupat un loc central.

Experiența didactică a evidențiat faptul că implicarea părinților în activitățile școlare și extracurriculare contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor sociale ale elevilor. Activitățile desfășurate în parteneriat cu părinții creează un cadru securizant pentru copii, facilitând adaptarea la mediul școlar și consolidarea relațiilor interpersonale.

Un exemplu relevant îl constituie organizarea de activități extracurriculare comune, precum serbări, ateliere tematice sau excursii. Participarea părinților la aceste activități oferă elevilor un sentiment de siguranță și apartenență, reducând anxietatea și încurajând interacțiunea cu colegii. De asemenea, părinții devin modele de comportament social, contribuind indirect la formarea abilităților de relaționare ale copiilor.

La nivelul clasei, am inițiat activități de tip atelier (activități practice, jocuri de grup, activități artistice), în care părinții au fost invitați să participe activ. Aceste demersuri au favorizat dezvoltarea comunicării, a cooperării și a respectului reciproc între elevi. În timp, s-a observat o creștere a gradului de implicare a elevilor și o îmbunătățire a relațiilor dintre aceștia.

Un alt aspect important îl reprezintă dezvoltarea parteneriatelor educaționale la nivelul școlii. Implicarea părinților în proiecte educaționale, campanii sau activități tematice contribuie la crearea unui mediu incluziv și deschis, în care elevii se simt valorizați. Aceste activități oferă contexte variate de interacțiune socială, esențiale pentru dezvoltarea competențelor de relaționare.

Din punct de vedere teoretic, literatura de specialitate subliniază importanța colaborării școală–familie. Gherguț (2016) evidențiază rolul parteneriatului educațional în facilitarea incluziunii, iar Verza (2011) subliniază necesitatea implicării familiei în procesul de recuperare și dezvoltare a copilului cu cerințe educaționale speciale. De asemenea, studiile arată că

implicarea părinților conduce la rezultate educaționale mai bune și la o adaptare socială mai eficientă.

Pe parcursul anilor, am observat că elevii care beneficiază de un sprijin constant din partea familiei manifestă o mai mare deschidere în relaționare, o mai bună capacitate de adaptare și un nivel crescut al încrederii în sine. Activitățile desfășurate în parteneriat contribuie la consolidarea legăturii dintre școală și familie, creând un cadru coerent și predictibil pentru elevi.

În concluzie, consider că parteneriatul constant cu părinții, susținut prin activități extracurriculare variate, a avut un rol esențial în dezvoltarea competențelor sociale ale elevilor. Relația construită în timp cu familia a contribuit la crearea unui mediu educațional stabil și predictibil, în care elevii s-au simțit în siguranță și valorizați. Experiența didactică demonstrează că implicarea reală a părinților nu este doar un sprijin, ci o condiție importantă pentru integrarea și evoluția școlarii mici din învățământul special.

Bibliografie:

- Gherguț, A. (2016). Educația incluzivă și pedagogia diversității. Iași: Polirom.
- Verza, E. (2011). Psihopedagogia copilului cu cerințe educaționale speciale. București: Didactică și Pedagogică.
- Vrășmaș, E. (2014). Intervenția socio-educatională în școala incluzivă. București: Universitară.

PARTENERIATUL GRĂDINIȚĂ–ȘCOALĂ–FAMILIE-PREMISA UNEI INTEGRĂRI ȘCOLARE DE SUCCES

Prof. învă. Preșc.: Duțică Gabriela
Prof. învă. Preșc: Niculicioiu Roxana
Șc. Gimn. nr. 13 /G.P.P Ostroveni 3
Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în
grădiniță/școlărilor mici în școală

Integrarea școlară de succes reprezintă un obiectiv fundamental al sistemului educațional, având în vedere importanța adaptării copilului la cerințele mediului școlar. Aceasta nu se realizează spontan, ci este rezultatul unui proces complex, care implică pregătirea copilului încă din perioada preșcolară, implicarea activă a familiei și colaborarea eficientă dintre cadrele didactice.

Educația timpurie joacă un rol esențial în dezvoltarea armonioasă a copilului, contribuind la formarea competențelor cognitive, emoționale și sociale necesare pentru integrarea în mediul școlar. Grădinița nu este doar un spațiu de joacă, ci un mediu educațional organizat, în care copilul învață să comunice, să coopereze și să respecte reguli.

În acest context, parteneriatul dintre grădiniță, școală și familie devine un factor decisiv în asigurarea unei tranziții line și eficiente către învățământul primar.

Grădinița constituie primul mediu organizat în care copilul intră în contact cu cerințe educaționale structurate. Aici, el dobândește cunoștințe de bază și își dezvoltă abilități esențiale precum comunicarea, cooperarea și respectarea regulilor.

Activitățile didactice, jocurile și experiențele de învățare contribuie la formarea unei baze solide pentru dezvoltarea ulterioară. Organizarea unor activități comune cu elevii facilitează familiarizarea cu mediul școlar și reduce anxietatea copilului.

Familia este primul și cel mai important factor educațional. Sprijinul emoțional, comunicarea și implicarea părinților influențează direct adaptarea copilului la școală.

Consilierea părinților în alegerea unității de învățământ și în susținerea copilului este esențială pentru succesul integrării. Rutinele zilnice și încurajarea contribuie la dezvoltarea încrederii în sine.

Cadrele didactice au rolul de a crea un climat pozitiv și de a adapta metodele de predare. Dezvoltarea competențelor de comunicare, management și colaborare este esențială. Profesorii trebuie să lucreze în echipă și să mențină o relație constantă cu familia pentru a asigura continuitatea educației.

Activitățile comune între preșcolari și elevi ajută la integrarea școlară. Vizitele, proiectele și activitățile artistice contribuie la familiarizarea copiilor cu mediul școlar și dezvoltarea relațiilor sociale.

Integrarea școlară aduce beneficii pentru copil, colectiv și sistemul educațional: dezvoltarea încrederii, adaptare mai ușoară și crearea unui climat pozitiv.

Integrarea școlară de succes este rezultatul colaborării dintre grădiniță, școală și familie. Prin comunicare și implicare se creează un mediu sigur și favorabil dezvoltării copilului.

Un exemplu de bună practică în integrarea preșcolariilor îl reprezintă organizarea unui proiect comun între grupa mare de la grădiniță și clasa pregătitoare, intitulat „Împreună spre școală”.

În cadrul acestui proiect, copiii preșcolari au participat la mai multe activități desfășurate în școală, precum vizite în sala de clasă, participarea la lecții demonstrative și implicarea în activități artistice și recreative alături de elevi. De asemenea, elevii mai mari au fost implicați în roluri de „ghizi”, ajutându-i pe cei mici să descopere mediul școlar.

Pe parcursul acestor activități, preșcolarii au avut ocazia să interacționeze direct cu cadrele didactice din învățământul primar, să observe modul de desfășurare a unei lecții și să se familiarizeze cu regulile specifice școlii. În același timp, părinții au fost implicați prin sesiuni de consiliere, în cadrul cărora au primit informații despre cerințele școlare și despre modul în care își pot sprijini copiii în această etapă.

Rezultatele proiectului au fost vizibile: copiii au manifestat mai multă încredere, au devenit mai deschiși către noul mediu și au prezentat un nivel redus de anxietate la începutul anului școlar. Adaptarea la cerințele școlii s-a realizat mai ușor, iar integrarea în colectiv a fost rapidă și eficientă.

Acest exemplu demonstrează că, prin colaborare și activități bine organizate, tranziția de la grădiniță la școală poate deveni o experiență pozitivă, contribuind la succesul integrării școlare.

În concluzie, exemplul prezentat evidențiază importanța colaborării dintre grădiniță, școală și familie în realizarea unei integrări școlare de succes. Activitățile comune, comunicarea eficientă și implicarea tuturor factorilor educaționali contribuie la crearea unui mediu sigur și stimulativ pentru copil.

Prin astfel de demersuri, preșcolarii dobândesc încredere, își dezvoltă abilitățile sociale și se adaptează mai ușor cerințelor școlare. Integrarea nu mai este percepută ca un moment dificil, ci ca o etapă firească și pozitivă în parcursul educațional al copilului.

Bibliografie

1. Cucuș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Polirom.
2. Vrășmaș, E. (2017). Educația incluzivă. București: Didactică și Pedagogică.
3. UNESCO (2009). Policy Guidelines on Inclusion in Education.
4. Ministerul Educației (2019). Curriculum pentru educație timpurie.
5. Stan, L. (2015). Parteneriatul școală–familie. București: Aramis.

VALENȚE PRACTICE ALE EDUCAȚIEI FIZICE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE SOCIALIZARE LA ȘCOLARII MICI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL

Ștefancu Dumitru Daniel, profesor de educație fizică și sport, Școala Gimnazială Specială
“Constantin Păunescu” Iași, secțiunea 1. Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în
grădiniță/școlarii mici în școală

Socializarea școlarii mici reprezintă un obiectiv fundamental al procesului educațional, având un impact major asupra adaptării și integrării acestora în mediul școlar și social. În cazul elevilor cu deficiență mintală, acest proces necesită intervenții didactice adaptate, centrate pe experiențe concrete și interacțiuni directe. În acest context, educația fizică și sportul oferă un cadru privilegiat pentru dezvoltarea competențelor sociale.

În activitatea didactică desfășurată în cadrul Școlii Gimnaziale Speciale „Constantin Păunescu” Iași, am constatat că lecțiile de educație fizică facilitează în mod natural interacțiunea dintre elevi. Caracterul dinamic și atractiv al activităților motrice reduce inhibițiile și creează oportunități autentice de comunicare. Elevii care întâmpină dificultăți în exprimarea verbală reușesc să comunice prin gest, mișcare și cooperare.

Din perspectivă metodică, utilizarea jocurilor de mișcare constituie una dintre cele mai eficiente modalități de stimulare a socializării. Jocuri precum „Prinde mingea și spune numele colegului” sau „Ștafeta în echipă” implică atât coordonare motrică, cât și interacțiune socială. Aceste activități contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă, a respectului reciproc și a capacității de colaborare.

Un alt exemplu din practica personală îl reprezintă organizarea activităților pe perechi sau grupuri mici. Elevii sunt încurajați să lucreze împreună pentru atingerea unui obiectiv comun, ceea ce favorizează dezvoltarea empatiei și a comportamentelor prosoziale. În timp, se observă o creștere a gradului de implicare și o diminuare a comportamentelor de izolare.

Educația fizică contribuie și la formarea unor deprinderi sociale esențiale, precum respectarea regulilor, așteptarea rândului și acceptarea rezultatelor. Prin repetarea acestor comportamente în contexte variate, elevii își dezvoltă autocontrolul și capacitatea de adaptare. Aceste competențe sunt transferabile și în alte contexte educaționale.

Literatura de specialitate susține aceste observații practice. Gherguț (2016) evidențiază importanța mediului educațional incluziv în dezvoltarea competențelor sociale, iar Epuran (2013) subliniază legătura dintre activitatea motrică și dezvoltarea personalității. De asemenea, Stănescu (2009) accentuează rolul educației fizice în formarea comportamentelor sociale și a disciplinei.

Un aspect important îl reprezintă adaptarea activităților la nivelul de dezvoltare al elevilor. Sarcinile trebuie să fie accesibile, clare și progresive, pentru a permite fiecărui elev să experimenteze succesul. Feedback-ul pozitiv și încurajarea constantă contribuie la consolidarea încrederii în sine și la motivarea elevilor pentru participare.

În concluzie, educația fizică și sportul constituie un instrument eficient în realizarea socializării școlărilor mici din învățământul special. Prin activități adaptate și centrate pe cooperare, elevii își dezvoltă competențe sociale esențiale, își îmbunătățesc relațiile interpersonale și își cresc gradul de autonomie. Experiența didactică demonstrează că mișcarea poate deveni un limbaj universal al interacțiunii, facilitând integrarea și dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Bibliografie:

- Gherguț, A. (2016). Educația incluzivă și pedagogia diversității. Iași: Polirom.
- Epuran, M. (2013). Motricitate și psihism în activitățile corporale. București: FEST.
- Stănescu, M. (2009). Didactica educației fizice. București: ANEFS.
- Verza, E. (2011). Psihopedagogia copilului cu cerințe educaționale speciale. București: Didactică și Pedagogică.

PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA ȘCOLARĂ A ELEVILOR

Prof. înv. primar Postolache Ramona Mihaela

Școala Gimnazială Țifești, Loc.Țifești, Jud. Vrancea

Secțiunea 3.

Integrarea elevilor în mediul școlar reprezintă o dimensiune esențială a educației contemporane, aflată la intersecția dintre incluziune, echitate și calitate educațională. Prezentul articol analizează principalele provocări întâmpinate de cadrele didactice în procesul de integrare a elevilor, precum și strategiile eficiente identificate în practica educațională. Sunt prezentate studii de caz relevante, care evidențiază impactul intervențiilor diferențiate, al colaborării cu familia și al utilizării metodelor interactive. Rezultatele subliniază rolul profesorului ca facilitator al învățării și agent al incluziunii.

Cuvinte-cheie

integrare școlară, educație incluzivă, diferențiere didactică, bune practici, studii de caz, managementul clasei

1. Introducere

Integrarea elevilor în mediul școlar constituie un proces complex, care implică adaptarea continuă a strategiilor didactice la diversitatea nevoilor educaționale. În contextul actual, caracterizat de heterogenitate culturală, socială și cognitivă, profesorii sunt provocați să adopte practici incluzive și flexibile.

Educația incluzivă presupune nu doar accesul tuturor elevilor la educație, ci și participarea activă și valorizarea fiecărui individ. Astfel, integrarea nu se limitează la prezența fizică în clasă, ci vizează integrarea socială, emoțională și academică.

2. Provocări în integrarea elevilor

2.1 Diversitatea nivelurilor de pregătire

Una dintre cele mai frecvente dificultăți este existența unor diferențe semnificative între nivelurile de pregătire ale elevilor. Profesorii trebuie să gestioneze simultan elevi cu ritmuri diferite de învățare, ceea ce poate genera dezechilibre în procesul didactic.

2.2 Lipsa motivației pentru învățare

Motivația scăzută este adesea asociată cu experiențe școlare negative sau cu lipsa relevanței conținuturilor predate. Elevii pot manifesta dezinteres, absenteism sau comportamente disruptive.

2.3 Dificultăți socio-emoționale

Elevii proveniți din medii vulnerabile sau cei care trec prin situații familiale dificile pot avea dificultăți de adaptare și relaționare.

2.4 Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES)

Aceasta presupune adaptări curriculare, utilizarea unor metode specifice și colaborarea cu specialiști, ceea ce implică un efort suplimentar din partea cadrului didactic.

3. Strategii și bune practici în integrarea elevilor

3.1 Diferențierea instruirii

Adaptarea conținuturilor și a metodelor în funcție de nevoile elevilor permite creșterea eficienței învățării. Utilizarea fișelor diferențiate, a sarcinilor gradate și a evaluării formative contribuie la progres individual.

3.2 Învățarea prin proiecte

Această metodă stimulează implicarea activă și dezvoltă competențe transversale. Elevii devin participanți activi, iar învățarea capătă sens.

3.3 Utilizarea tehnologiei digitale

Platformele educaționale și aplicațiile interactive facilitează personalizarea învățării și creșterea motivației.

3.4 Crearea unui climat pozitiv

Un mediu bazat pe respect, empatie și colaborare favorizează integrarea tuturor elevilor.

3.5 Parteneriatul școală–familie

Comunicarea constantă cu părinții permite identificarea timpurie a dificultăților și intervenția eficientă.

4. Studii de caz

Studiu de caz 1: Integrarea unui elev transferat din alt sistem educațional

Un elev de clasa a IV-a, transferat dintr-un alt sistem educațional, a întâmpinat dificultăți în adaptarea la cerințele curriculare și la stilul de predare. Inițial, acesta manifesta anxietate și evita participarea la ore.

Intervenții aplicate:

- *evaluare inițială pentru identificarea lacunelor;
- *elaborarea unui plan individualizat de învățare;
- *mentorat între colegi;
- *feedback constant și încurajare.

Rezultate:

După un semestru, elevul a înregistrat progrese semnificative atât la nivel academic, cât și social, integrându-se în colectivul clasei.

Studiu de caz 2: Integrarea unui elev cu CES

Un elev diagnosticat cu tulburări de învățare a fost integrat într-o clasă de învățământ de masă.

Intervenții aplicate:

- *utilizarea materialelor vizuale și a suporturilor grafice;
- *fragmentarea sarcinilor de lucru;
- *colaborarea cu consilierul școlar;
- *adaptarea evaluării.

Rezultate:

Elevul a reușit să participe activ la activități, iar stima de sine a crescut considerabil.

Studiu de caz 3: Creșterea motivației prin proiecte interdisciplinare

Într-o clasă cu nivel scăzut de implicare, profesorul a introdus un proiect interdisciplinar pe tema „Mediul înconjurător”.

Intervenții aplicate:

- *lucru în echipă;
- *utilizarea tehnologiei (prezentări digitale);
- *evaluare bazată pe produs final.

Rezultate:

Elevii au devenit mai implicați, au colaborat eficient și au obținut rezultate mai bune la evaluări.

5. Discuții

Analiza situațiilor prezentate evidențiază faptul că succesul integrării depinde de flexibilitatea și creativitatea cadrului didactic. Profesorul nu mai este doar un transmițător de informații, ci un facilitator al învățării și un mediator al relațiilor sociale.

Aplicarea strategiilor incluzive contribuie nu doar la integrarea elevilor, ci și la îmbunătățirea climatului educațional general.

6. Concluzii

Integrarea elevilor reprezintă o provocare continuă, dar și o oportunitate de dezvoltare profesională pentru cadrele didactice. Prin adoptarea unor practici incluzive, adaptarea metodelor și colaborarea cu factorii implicați, profesorii pot transforma dificultățile în reușite educaționale.

Educația incluzivă nu este o opțiune, ci o necesitate a sistemului educațional modern.

Bibliografie

1. Cucuș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
2. Iucu, R. (2006). *Managementul clasei de elevi*. București: Polirom.
3. Joița, E. (2010). *Didactica aplicată*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. OECD (2019). *Inclusive Education at a Glance*. Paris: OECD Publishing.
5. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report*. Paris: UNESCO.
6. Tomlinson, C. A. (2001). *How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms*. ASCD.

BUCURIA DE A AFLA: CALEA CĂTRE INIMA ȘI MINTEA PREȘCOLARULUI

Prof.Smocot Mihaela
Grădinița nr.7,București

„Copilul nu este un vas pe care să-l umpli, ci un foc pe care să-l aprinzi.” – Rabelais

Argument: Învățarea ca poveste de iubire

După ani de zile petrecuți în mijlocul copiilor, am înțeles că motivația la vârsta preșcolară nu se „predă”, ci se „trăiește”. Pentru un copil de 3 sau 5 ani, grădinița nu este o pregătire pentru viață, ci este viața însăși. Dacă noi, educatoarele, privim grupa doar ca pe un loc unde trebuie să bifăm obiective din programă, pierdem scîlipirea din ochii lor.

Motivația adevărată se naște atunci când copilul se simte în siguranță, iubit și, mai ales, important. Un copil motivat este cel care uită să plece acasă pentru că „mai are ceva de descoperit”.

„Întâlnirea de dimineață” – Primul pas către motivație

Buna practică ne învață că nicio lecție nu începe înaintea conectării. Dacă un preșcolar vine trist de acasă sau e somnoros, nicio metodă didactică „modernă” nu îl va atinge.

Din experiența mea: Începem ziua în cerc, la nivelul ochilor lor. Îi întreb ce au visat, ce îi doare sau ce îi bucură. Când îi spun unui copil: „Văd că ai o fundiță nouă, oare cu ce ne va ajuta ea azi la matematică?”, îi dau un motiv să fie prezent. Motivația înseamnă să simți că el, cu tot cu fundița sau mașinuța lui, face parte din povestea zilei.

Sala de grupă – Un univers care invită la explorare

O sală de grupă „caldă” este cea care reflectă preocupările copiilor, nu doar perfecțiunea estetică a educatoarei.

Centrele de interes: Nu sunt simple colțuri cu jucării, ci „atelier de magie”. La centrul „Știință”, nu punem doar poze, ci punem lupe, semințe, pământ și apă. Motivația crește când copilul are voie să se murdărească pe mâini, să greșască, să verse apa și să o ștergă singur.

Autonomia: În bunele practici, materialele sunt la îndemâna lor. Un copil motivat este cel care nu trebuie să ceară voie pentru fiecare creion. „Eu pot singur!” este motorul care îi propulsează către cunoaștere.

Jocul – Singura metodă care nu dă greș

La această vârstă, jocul este „munca” lor. Orice sarcină, oricât de serioasă, trebuie îmbrăcată în haina jocului.

Exemplu de la grupă: Nu învățăm despre „Figuri geometrice” stând cuminiți pe scăunele. Devenim „Detectivi de forme” și căutăm prin toată grupa obiecte rotunde sau pătrate. Când învățarea devine o misiune secretă sau o aventură, efortul depus de copil nu mai este perceput ca oboseală, ci ca entuziasm.

Cuvântul care dă aripi: Cum lăudăm corect?

Experiența m-a învățat că lauda „Bravo, ești deștept!” poate face mai mult rău decât bine, pentru că îi face pe copii să se teamă că data viitoare nu vor mai fi „deștepți”.

Buna practică: Lăudăm drumul, nu doar destinația. Spunem: „Am văzut cât de mult te-ai străduit să nu depășești conturul!” sau „Mă bucur că nu te-ai lăsat bătut când turnul s-a dărâmat”. Acest tip de încurajare descriptivă le dă încrederea că pot reuși orice prin muncă.

Jocurile de „respiro” (Captarea atenției)

Când simt că energia grupei scade sau că au obosit, nu insist pe activitate. Folosesc micile mele „secrete” de captare a atenției:

„Dirijorul mut”: Fac mișcări haioase pe care ei trebuie să le imite în liniște deplină. Tăcerea care se așterne e plină de zâmbete.

„Semaforul vesel”: Ne mișcăm ca roboțelii, ca melcii sau înghețăm ca statuile.

„Povestea cu lanterne”: Stingem luminile și „citim” imagini cu lanterna. Brusc, toată grupa este ochi și urechi.

Parteneriatul de suflet cu familia

Motivația începută la grădiniță trebuie să continue în brațele părinților. O educatoare cu experiență știe să colaboreze cu mama și tata, nu să îi critice.

Sfat practic: Le spun părinților: „Lăsați-i să se încheie singuri la nasturi, chiar dacă întârziați 5 minute. Acele 5 minute sunt prima lor lecție de independență și succes”.

Concluzie: Pedagogia cuvântului blând

A crea motivație la preșcolari înseamnă a fi tu însăși, ca educatoare, un model de curiozitate și bucurie. Copiii învață nu din ceea ce le spunem, ci din ceea ce suntem noi în fața lor. Dacă noi iubim ceea ce facem, dacă ne mirăm împreună cu ei de prima zăpadă sau de o buburuză, ei vor învăța că lumea este un loc minunat care merită explorat.

Nu pregătim copiii pentru școală, ci îi pregătim să iubească învățarea pentru toată viața.

Bibliografie pentru suflet și minte:

Ministerul Educației – Curriculum pentru educația timpurie (2019/2024).

Adina Glava – Introducere în pedagogia preșcolară (o lectură plină de echilibru).

Maria Montessori – Descoperirea copilului (pentru respectul față de munca micuțului).

Alfie Kohn – Pedagogia libertății (pentru a înțelege de ce inima e mai importantă decât bulina roșie).

ARHITECTURA PREGĂTIRII PENTRU ȘCOALĂ – REPERE PSIHOPEDAGOGICE ȘI STRATEGII DE INTEGRARE A PREȘCOLARULUI

Nistor Corina, prof. ed. timpurie, G.P.P. “Ion Creangă” Slatina, secțiunea 3

Pregătirea copilului preșcolar pentru debutul școlar reprezintă un proces multidimensional și de o complexitate remarcabilă, care depășește cu mult simpla acumulare de cunoștințe academice elementare. Integrarea școlară de succes este, în esență, rezultatul unei maturizări armonioase pe plan cognitiv, emoțional, social și motric, toate aceste paliere fiind interconectate într-o rețea densă de competențe ce permit adaptarea la un mediu radical diferit de cel familial sau de cel al grădiniței. Un aspect central al acestei pregătiri este autoreglarea emoțională, capacitatea copilului de a-și gestiona trăirile interne și impulsurile exterioare în fața noilor provocări. În mediul școlar, copilul se confruntă frecvent cu situații de frustrare, cu reguli stricte și cu necesitatea de a amâna satisfacerea imediată a dorințelor, iar un copil care a învățat să își numească emoțiile și să folosească strategii de calmare va avea o disponibilitate mult mai mare pentru învățare. Atunci când un preșcolar nu posedă aceste instrumente de autoreglare, creierul său rămâne blocat într-o stare de alertă sau de defensivă, ceea ce face imposibilă procesarea informațiilor noi, indiferent de nivelul său de inteligență. Autoreglarea presupune și dezvoltarea rezilienței, acea forță interioară care îi permite micului elev să nu abandoneze o sarcină atunci când întâmpină dificultăți, ci să înțeleagă că efortul și repetiția sunt căile naturale către succes.

Pe lângă componenta emoțională, dezvoltarea motrică joacă un rol fundamental, deși uneori este privită doar ca o activitate de joacă. Motricitatea grosieră, care implică marile grupe musculare și coordonarea generală a corpului, este cea care îi oferă copilului echilibrul și postura necesară pentru a sta așezat în bancă pe perioade mai lungi de timp fără a resimți o oboseală fizică accentuată. O musculatură posturală slab dezvoltată duce adesea la agitație motorie, deoarece copilul se mișcă constant pentru a-și găsi o poziție confortabilă, pierzându-și astfel concentrarea. În paralel, motricitatea fină este esențială pentru actul scrierii, care este una dintre cele mai complexe sarcini cerute în clasa pregătitoare. Controlul precis al degetelor, forța cu care este apăsător instrumentul de scris și coordonarea ochi-mână sunt rezultatul multor ore de activități de modelaj, decupaj, desen sau înșirare mărgelile realizate în perioada preșcolară. Fără o bază solidă în acest domeniu, copilul va percepe scrisul ca pe o corvoadă dureroasă și frustrantă, ceea ce poate genera o aversiune timpurie față de școală.

Cunoștințele de bază sunt, desigur, un alt pilon al integrării, însă ele trebuie privite prin prisma funcționalității lor. Nu este vorba despre memorarea mecanică a literelor sau a cifrelor, ci despre dezvoltarea unei curiozități epistemice și a unei capacități de a face conexiuni. Conștiința fonologică, de exemplu, adică abilitatea de a percepe că limbajul vorbit este alcătuit din unități mai mici precum silabele și sunetele, este cel mai puternic predictor pentru succesul la citit. Un copil care se joacă cu sunetele, care recunoaște rimele și care poate identifica sunetul inițial al unui cuvânt va face trecerea către alfabetizare cu o ușurință naturală. În aceeași măsură, dezvoltarea limbajului este vitală; un vocabular bogat și capacitatea de a formula propoziții coerente îi permit copilului nu doar să înțeleagă explicațiile cadrului didactic, ci și să își exprime

nevoile și să interacționeze eficient cu grupul de egali. Comunicarea devine astfel un instrument de incluziune socială, prevenind izolarea sau conflictele născute din neînțelegeri.

Gândirea logică și conceptele matematice timpurii completează tabloul pregătirii cognitive. Înțelegerea noțiunilor de spațiu și timp, cum ar fi „înainte”, „după”, „sus”, „jos”, „ieri” sau „mâine”, este crucială pentru organizarea activității școlare. Un elev care nu are reprezentarea timpului va fi mereu surprins de finalul unei pauze sau de necesitatea de a preda o lucrare. Clasificarea obiectelor după diverse criterii, seriarea lor și înțelegerea conceptului de număr ca mărime, nu doar ca etichetă verbală, sunt pași esențiali care preced operațiile aritmetice formale. Toate aceste achiziții se realizează cel mai bine prin experiențe senzoriale și manipulare directă a obiectelor, deoarece gândirea preșcolarului este încă strâns legată de concret.

Un alt aspect deosebit de important este autonomia personală, care reflectă nivelul de maturitate socială al copilului. La școală, spre deosebire de grădiniță sau de acasă, raportul dintre adulți și copii se schimbă, iar micul elev trebuie să fie capabil să își gestioneze singur bunurile, să se îmbrace și să se dezbrace la ora de educație fizică, să își pregătească rechizitele și să mențină igiena personală. Această independență îi conferă copilului un sentiment de competență și siguranță de sine. Un copil care are nevoie constant de ajutor pentru sarcini banale se va simți vulnerabil și inferior în fața colegilor săi mai autonomi, ceea ce îi poate afecta stima de sine.

Integrarea socială presupune, de asemenea, capacitatea de a funcționa într-un grup mare, de a respecta regulile de conviețuire și de a coopera. Școala introduce un sistem de norme mult mai riguros decât cel cu care copilul a fost obișnuit. Ascultarea activă, respectarea rândului la cuvânt și capacitatea de a lucra în echipă sunt deprinderi care se clădesc treptat. Copilul trebuie să învețe să navigheze ierarhiile sociale, să lege prietenii și să gestioneze eventualele respingeri sau neînțelegeri fără a recurge la agresivitate. Această inteligență socială este cea care face ca experiența școlară să fie una plăcută și dorită, transformând clasa într-un spațiu de siguranță psihologică unde învățarea poate înflori.

Rolul familiei și al educatorului în această perioadă de tranziție este acela de a oferi un suport echilibrat, evitând presiunea excesivă dar și supraprotecția. O pregătire de succes înseamnă să îi oferim copilului „rădăcini” prin siguranță emoțională și „aripi” prin încurajarea independenței. Este esențial ca părinții să aibă o atitudine pozitivă față de școală, deoarece anxietatea lor se transmite instantaneu asupra copilului. În loc să pună accent pe note sau performanță, discursul adulților ar trebui să se concentreze pe bucuria descoperirii și pe valoarea efortului depus.

Un aspect care merită o atenție deosebită în procesul de pregătire a preșcolarului este dezvoltarea capacității de atenție susținută și a memoriei de lucru, funcții executive care permit copilului să rămână focalizat pe o sarcină în ciuda distragerilor din mediul înconjurător. În clasa pregătitoare, durata unei activități crește semnificativ față de momentele de joc liber de la grădiniță, iar copilul trebuie să învețe să își direcționeze conștient resursele mentale către explicațiile cadrului didactic. Această rezistență la perturbări se exersează prin jocuri de rol, prin ascultarea unor povești mai lungi fără ilustrații constante sau prin finalizarea unor proiecte care se întind pe parcursul mai multor zile. Memoria de lucru, la rândul ei, îi permite copilului să rețină o secvență de instrucțiuni în timp ce le execută, o abilitate critică atunci când i se cere, de exemplu, să deschidă manualul la o anumită pagină și să încercuiască doar elementele de o

anumită culoare. Fără acest antrenament prealabil al funcțiilor executive, copilul poate părea absent sau neascultător, când în realitate el este doar copleșit de volumul de informații pe care creierul său încă nu știe să îl prioritizeze.

De asemenea, este esențial să discutăm despre rolul jocului simbolic în tranziția către școală, deoarece acesta funcționează ca un laborator social și emoțional unde preșcolarul „repetă” viitorul său rol de elev. Prin intermediul jocului „de-a școala”, copilul explorează într-un mediu sigur ierarhiile, regulile și eventualele temeri legate de autoritatea învățătorului sau de interacțiunea cu necunoscuții. Această formă de învățare ludică permite internalizarea normelor fără presiunea evaluării reale, oferindu-i copilului ocazia de a procesa emoții complexe și de a-și exersa discursul într-un context structurat. Jocul nu dispare odată cu intrarea la școală, ci se transformă, devenind un vehicul prin care noțiunile abstracte de matematică sau limbă sunt ancorate în realitatea imediată a copilului. O pregătire reușită valorifică această înclinație naturală către joc, transformând învățarea într-o aventură a descoperirii, și nu într-o sarcină aridă impusă din exterior.

În concluzie, pregătirea pentru școală este un proces organic, în care fiecare verigă este la fel de importantă. Dacă neglijăm dezvoltarea motrică în favoarea celei cognitive, riscăm să avem un copil inteligent care nu poate ține pasul cu ritmul de scriere. Dacă neglijăm autoreglarea emoțională pentru a forța acumularea de cunoștințe, riscăm să avem un elev stresat care își pierde curiozitatea naturală. O viziune integrată asupra dezvoltării copilului este singura cale prin care ne putem asigura că trecerea pragului școlii nu va fi un moment de criză, ci un pas firesc și plin de entuziasm către o nouă etapă a vieții. Această fundație solidă construită în primii ani va susține nu doar succesul academic imediat, ci și echilibrul viitorului adult, oferindu-i resursele necesare pentru a se adapta unei lumi în continuă schimbare.

Bibliografie

1. **Botiș, A. & Tarău, A.** (2004). *Disciplina pozitivă. Sugestii pentru părinți și profesori*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.
2. **Goleman, D.** (2008). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche, București.
3. **Ionescu, M.** (2010). *Copilul și școala. Repere psihopedagogice*. Editura Pro Universitaria, București.
4. **Pânișoară, G.** (2017). *Psihologia copilului*. Editura Polirom, Iași.
5. **Siegel, D. J. & Payne Bryson, T.** (2014). *Creierul copilului tău*. Editura For You, București.
6. **Wallon, H.** (1975). *Evoluția psihologică a copilului*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
7. **Zapchen, M.** (2020). *Tranziția de la grădiniță la școală*. Editura Educația, București.

ROLUL JOCULUI DIDACTIC ÎN SOCIALIZAREA ȘCOLARILOR

Prof. Înv. Primar Țăpîrlan Dănuța Maria

Școala Gimnazială “Nicolae Bălcescu” Drăgășani, Vâlcea

Secțiunea I

Evoluția sociabilității obiective, concretizată prin interesul copilului pentru alții, cu care să poată acționa împreună, se datorează principalei forme de activitate ce caracterizează școlaritatea mică, jocul. Acesta este forma specifică copilăriei de cunoaștere și reproducere a realității imediate sau îndepărtate, a relațiilor sociale etc.

Jocul didactic este o metodă esențială în socializarea școlarului mic, facilitând tranziția de la grădiniță la școală prin dezvoltarea comunicării, colaborării și respectării regulilor. Prin joc, elevii învață interacțiunea socială, empatia, își dezvoltă limbajul și încrederea în sine, transformând învățarea într-o activitate plăcută, antrenantă și lipsită de anxietate.

Mânuit cu tact pedagogic de către cadrele didactice, jocul este cel mai eficient mijloc de modelare practică a socio-afectivității școlarului mic. Educarea sociabilității se face prin încredințarea unor sarcini și responsabilități sociale, prin antrenarea copiilor în jocuri și activități colective care au ca obiective generale facilitarea schimbărilor și comunicării cu alții, jocul împărtășit fiind prima etapă a socializării.

În contextul jocului încep să se formeze primele trăsături caracteriale care se vor condeșa în conduita copilului (cerințele exprimate de învățătoare trebuie să fie conforme cu maniera în care copilul poate satisface aceste cerințe). Contradicția dintre dorințele și aspirațiile extinse ale copilului și posibilitățile limitate de satisfacere ale acestora ar putea conduce fie la instalarea dezacordului și la trăsături caracteriale negative.

Jocurile didactice echilibrate, cu cerințe gradate, care țin cont de particularitățile individuale ale copiilor pot preveni criza negativismului infantil, asociată cu egoism, lipsa de sensibilitate față de alții, ca și disfuncționalitățile din relațiile acestora cu cei din jur, încurajând dezvoltarea inițiativei, implicarea personală în activitate și echilibru.

Socializarea conduitei școlarului mic și evoluția sociabilității se finalizează cu adaptarea socială a acestuia, care se referă la posibilitățile generale ale copilului de a face față dificultăților și cerințelor din ambianța socială, dar și cu dobândirea capacității sociale, concretizată în autonomie, inițiativă, conduite corespunzătoare normelor și valorilor societății.

Pe tot parcursul școlarității, sociabilizarea copilului se înfățișează ca un proces continuu de structurări, restructurări și interiorizări ale conduitelor și relațiilor socio-afective adult-copil și copil-copil. Numai participarea efectivă la activitatea colectivă de joc, acceptarea normelor, controlul reciproc al respectării lor de către fiecare și de toți, întâi pe plan practic, de acțiune, apoi transformându-se în cerințe interioare, vor conduce la eliminarea egocentrismului, la înțelegerea și acceptarea punctelor de vedere ale celorlalți, la aprecierea situațiilor în mod din

ce în ce mai obiectiv. Astfel, copilul va căpăta baza psihologică autentică a subordonării interesului individual celui colectiv.

Principalele roluri ale jocului didactic în socializare:

- Dezvoltarea colaborării: Jocul în echipă îi învață pe elevi să lucreze împreună, să împartă resurse și să atingă obiective comune, diminuând egocentrismul.
- Respectarea regulilor: Școlarii mici învață importanța normelor de grup, a rândului și a disciplinării de sine, esențiale pentru integrarea în colectivul clasei.
- Dezvoltarea abilităților de comunicare: Jocul de rol și dramatizările îmbunătățesc limbajul verbal și non-verbal, ajutându-i să se exprime mai bine și să înțeleagă limbajul corporal al colegilor.
- Formarea atitudinilor pozitive: Jocul creează un climat educațional prietenos, reducând timiditatea și crescând încrederea în forțele proprii.
- Gestionarea emoțiilor: Prin simularea unor situații reale (jocuri de rol), elevii învață cum să reacționeze la emoții precum frustrarea sau succesul dezvoltându-și inteligența emoțională.
- Asumarea normelor sociale: Elevii învață reguli de comportament, empatie, răbdare și respectarea drepturilor celorlalți.
- Acceptarea diversității: Jocul didactic este un instrument valoros pentru integrarea copiilor cu cerințe educative speciale (CES).

În activitatea didactică, jocul didactic se folosește atât în timpul orelor de dezvoltare personală, cât și la disciplinele de bază, asigurându-se că activitățile sunt antrenante și includ toți elevii.

Tipuri de jocuri care sprijină socializarea:

- Jocuri de rol și dramatizări: Permit asumarea unor roluri sociale și înțelegerea perspectivei altora.
- Jocuri cu reguli: Dezvoltă disciplina și responsabilitatea.
- Jocuri de echipă: Promovează cooperarea, spiritul competitiv onest și asumarea responsabilităților în grup.
- Jocuri de cooperare: Stimulează colaborarea în detrimentul competiției.

Eficiența jocului didactic în dezvoltarea abilităților sociale depinde și de măiestria cadrului didactic, căruia îi revine sarcina de a selecta și de a asigura o concordanță între tema activității și jocul selectat, să dirijeze eficient procesul de învățare, formulând întrebările corespunzător, dând indicații plauzibile și facând ori de câte ori este posibil, aprecieri.

În aplicarea jocului didactic trebuie să se respecte câteva reguli:

- să aibă legătură cu tema activității;
- timpul afectat să fie bine dozat;

- indicațiile să fie clare, corecte pe înțelesul fiecărui elev;
- să conțină elemente atractive și variate pentru captarea atenției;
- sarcinile să fie diferențiate și progresive, pentru a antrena toți elevii;
- să fie adaptat nivelului de dezvoltare al copiilor, îmbinând utilul cu plăcutul.

Impactul jocului asupra dezvoltării abilităților sociale este explicit formulată în nota de prezentare a disciplinei Joc și mișcare, introdusă la clasela a III-a și a IV-a. Aceasta subliniază faptul că jocul și mișcarea favorizează manifestarea relațiilor sociale (de cooperare, de întrecere), presupunând armonizarea intereselor individuale și a eforturilor personale cu cele ale grupului. Jocul didactic favorizează încrederea în colectiv, asumarea de responsabilități, manifestarea atitudinii critice și autocritice, a inițiativei și le permite copiilor să învețe ce înseamnă toleranța, acceptarea celuiilalt, luarea unei decizii și asumarea consecințelor acesteia.

Așadar, copilul școlar trăiește noi experiențe în relațiile cu cei din jur, experiențe la care trebuie să se adapteze și să acționeze nu numai în funcție de dorințele sale, ci să țină seama și de cerințele celorlalți.

La nivelul școlii, prin jocul didactic elevul va învăța să coopereze, să se conformeze regulilor de grup, să-și armonizeze cerințele sale cu cele ale grupului și să acționeze în conformitate cu acestea. De asemenea, școlarul mic, își consolidează locul în grupul de colegi și își dezvoltă personalitatea într-un mediu sigur și atractiv.

Bibliografie:

1. Bonchiș Elena , Psihologia jocului, Editura Sper, București, 2014
2. Romănescu Camelia, Jocul didactic în învățământul primar, Editura Cadrelor Didactice, Bacău, 2012
3. Schaffer Rudolph, Introducere în psihologia copilului, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2010.

IMPORTANȚA CONSILIERII PĂRINȚILOR ÎN VEDEREA REALIZĂRII UNEI ȘCOLARIZĂRI DE SUCCES A PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Riedel Iboi-Mihaela
Prof. Pentru Educație Timpurie
Școala Gimnazială „Iuliu Maniu” Vințu De Jos
G.P.P.Vințu De Jos – Alba

Secțiunea – Participare Indirectă-
Modalități De Realizare A Socializării Preșcolarelor În Grădiniță

Socializarea reprezintă procesul de transmitere și asimilare a atitudinilor, valorilor și comportamentelor specifice unui grup. În perioada educației timpurii acest proces reprezintă trecerea de la grupul restrâns, reprezentat de către familie, la grupul de copii de la grupa din grădiniță, bazat pe interacțiuni și reguli, mediu social care pregătește copilul pentru succesul școlar și o integrare socială ulterioară.

Jocul constituie activitatea fundamentală în educația timpurie, principalul mod de învățare socială în cadrul căruia se exersează empatia, descărcarea cognitivă și imitarea unor scene din viața cotidiană. Validarea jocului ca instrument de învățare este necesar să fie percepută de către părinți nu ca o metodă de a face copilul ceva pentru a nu se plictisi ci, prin consilierea părinților educatoarea sugerează acestora aplicarea acasă a unor principii similare cu cele din grupa de copii de la grădiniță.

Unificarea sistemului de valori și reguli între cei doi parteneri, grădiniță și familie, prin aplicarea unor principii similare cu cele de la grupa de copii cum ar fi: autonomia în auto-îngrijire, respectarea de reguli simple, determină copilul să nu mai resimtă un conflict între cele două lumi, socializarea/integrarea în colectiv să se producă natural, fără regresii comportamentale.

Această tranziție de la mediul familial, la cel din cadrul grădiniței nu se poate realiza eficient fără o punte de legătură solidă între grădiniță și familie. Prin joc, se realizează și descărcarea cognitivă. Copiii aduc în grădiniță tensiuni din familie sau duc acasă frustrări legate de interacțiunea cu colegii consilierea oferă părinților instrumente de alfabetizare emoțională. Părintele ascultă și validează emoțiile copilului, atenția sa se îndreaptă spre ce simte copilul, nu pe ce face copilul. Aceasta nu înseamnă că părintele este de acord cu un comportament nepotrivit ci transformă un moment tensionat într-o lecție de autoreglare în urma căreia copilul învață să se simtă în siguranță fiind necesar să aleagă modalități sociale de a exprima ceea ce simte. Sancțiunea oprește un comportament pe moment dar nu îl învață pe copil cum să se comporte în viitor într-o situație similară. Prin consiliere părintele învață să folosească astfel de momente pentru a antrena gândirea critică a copilului, acesta devine partener în găsirea soluției, ceea ce îi crește stima de sine și competența socială. Un copil „ascultat” va dobândi în viitor o securitate emoțională ridicată, va ști să ceară ajutor și va avea un model sănătos de rezolvare a

conflictelor. Grădinița încurajează independența și colaborarea. Rolul consilierii părinților este de a încuraja familia să ofere copilului spațiul necesar pentru a exersa aceste deprinderi și acasă.

Grădinița este arhitectul principal al profilului social al preșcolarului, consilierea părinților reprezintă extensia firească a actului educațional, astfel încât valorile și normele asimilate prin joc și interacțiune socială să fie integrate profund în personalitatea copilului, experiența educatorului, competențe psihopedagogice, tactul didactic și intuiția observațională a acestuia împreună cu dragostea părintească se reunesc pentru a da copilului cel mai bun start în viață.

BIBLIOGRAFIE:

Vrăjmaș, Ecaterina Adina, (2002), *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București;

Agabrian, Mircea, (2006), *Școala, familia și comunitatea*, Editura Institutul european

Repere fundamentale privind învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani (RFIDT), (2024);

Curriculum pentru educație timpurie, (2019)

PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Weiss Paula Elena, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prolungit "Rază de Soare", Cluj-Napoca

Integrarea copilului în mediul grădiniței reprezintă unul dintre cele mai importante momente din viața timpurie a acestuia. Trecerea de la mediul familial, securizant și familiar, la un spațiu nou, cu reguli, persoane necunoscute și cerințe diferite, poate genera atât entuziasm, cât și anxietate. Din acest motiv, procesul de adaptare trebuie abordat cu sensibilitate, profesionalism și colaborare între cadrele didactice și familie.

Repere teoretice privind integrarea preșcolarilor

Din perspectivă psihopedagogică, adaptarea copilului la grădiniță este un proces complex, care implică dimensiuni emoționale, sociale și cognitive. Teoriile dezvoltării copilului subliniază importanța atașamentului securizant și a relațiilor de încredere în facilitarea tranzițiilor. Copiii care beneficiază de sprijin emoțional constant au o capacitate mai mare de a face față schimbărilor.

Integrarea presupune nu doar acomodarea copilului la noul mediu, ci și construirea unui sentiment de apartenență. Factorii care influențează adaptarea includ: vârsta copilului, experiențele anterioare de separare, stilul parental, dar și atitudinea educatoarei. Un cadru didactic empatic, flexibil și atent la nevoile individuale ale copilului poate transforma această etapă într-o experiență pozitivă.

Totodată, literatura de specialitate evidențiază rolul comunicării eficiente între grădiniță și familie. Părinții reprezintă parteneri esențiali în procesul educațional, iar implicarea lor activă contribuie la reducerea anxietății copilului și la crearea unui climat de siguranță.

Provocări frecvente în procesul de integrare

În practică, integrarea preșcolarilor vine la pachet cu numeroase provocări. Una dintre cele mai frecvente este anxietatea de separare, manifestată prin plâns, refuzul de a rămâne în grădiniță sau comportamente de retragere. Aceste reacții sunt normale, dar necesită gestionare atentă.

O altă dificultate o constituie diferențele individuale dintre copii. Unii se adaptează rapid, în timp ce alții au nevoie de o perioadă mai lungă. De asemenea, lipsa unor rutine clare sau inconsecvența între mediul de acasă și cel educațional pot îngreuna procesul.

Nu în ultimul rând, comunicarea insuficientă sau tensionată cu părinții poate deveni un obstacol major. Uneori, părinții transmit propriile temeri copilului sau au așteptări nerealiste, ceea ce afectează adaptarea acestuia.

Exemple de bune practici

În vederea facilitării integrării, cadrele didactice pot aplica o serie de strategii eficiente, validate în practică:

- **Perioada de acomodare graduală** – introducerea treptată a copilului în programul grădiniței, însoțit inițial de părinte, contribuie la reducerea anxietății.
- **Crearea unui mediu primitiv** – decorarea clasei cu elemente familiare, colțuri tematice și materiale atractive ajută copilul să se simtă în siguranță.
- **Rutine clare și previzibile** – organizarea zilnică constantă oferă stabilitate și reduce incertitudinea.
- **Activități de socializare** – jocurile de grup, activitățile interactive și exercițiile de cunoaștere contribuie la formarea relațiilor între copii.
- **Comunicarea zilnică cu părinții** – feedback-ul constant (verbal sau scris) ajută la construirea încrederii și la monitorizarea progresului copilului.

De exemplu, introducerea unui „obiect de tranziție” (o jucărie de acasă) poate oferi copilului confort emoțional în primele zile. De asemenea, utilizarea poveștilor terapeutice despre mersul la grădiniță poate facilita înțelegerea situației și reducerea temerilor.

Formarea competențelor parentale

Un aspect esențial în succesul integrării îl reprezintă sprijinirea părinților în dezvoltarea competențelor parentale. Mulți părinți nu știu cum să gestioneze emoțiile copilului sau propriile anxietăți legate de separare.

Cadrele didactice pot contribui prin:

- **Organizarea de întâlniri și ateliere pentru părinți**, în care sunt discutate etapele adaptării și modalități de sprijinire a copilului;
- **Consiliere individuală**, pentru abordarea situațiilor particulare;
- **Distribuirea de materiale informative**, ghiduri sau recomandări practice;
- **Încurajarea unei comunicări deschise și non-critice**, care să creeze un climat de încredere.

Părinții trebuie învățați să transmită copilului mesaje pozitive, să evite plecările „pe ascuns” și să respecte rutina stabilită. De asemenea, este important ca aceștia să valideze emoțiile copilului, fără a le amplifica.

Efecte și beneficii:

Aplicarea unor strategii coerente de integrare și colaborare cu familia conduce la multiple beneficii. În primul rând, copilul dezvoltă mai rapid competențe sociale, emoționale și de autonomie. Se simte în siguranță, devine mai deschis la interacțiune și mai implicat în activități.

În al doilea rând, cadrele didactice își dezvoltă competențele de comunicare și relaționare cu părinții. Această colaborare contribuie la crearea unui parteneriat educațional autentic, bazat pe respect și încredere reciprocă.

Nu în ultimul rând, climatul general al grupei devine unul pozitiv, favorabil învățării și dezvoltării armonioase. Integrarea reușită nu este doar un obiectiv punctual, ci baza unui parcurs educațional echilibrat.

Concluzii:

Integrarea preșcolărilor în grădiniță este un proces delicat, dar esențial, care necesită implicarea activă a tuturor factorilor educaționali. Prin abordări centrate pe copil, comunicare eficientă și colaborare cu familia, provocările pot fi transformate în oportunități de dezvoltare.

Succesul acestui proces depinde în mare măsură de capacitatea cadrelor didactice de a crea un mediu sigur și de a construi relații autentice atât cu copiii, cât și cu părinții. Astfel, grădinița devine un spațiu al încrederii, al descoperirii și al formării primelor competențe de viață.

Bibliografie:

1. Cucuș, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
2. Vrăsmaș, E. (2014). *Educația timpurie*. București: Aramis.
3. Neacșu, I. (2010). *Psihologia educației*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Oprea, C. (2009). *Strategii didactice interactive*. București: Didactică și Pedagogică.

MODALITĂȚI DE SOCIALIZARE A COPILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. educație timpurie Stoian Cătălina-Mihaela

Grădinița cu P.P.Nr.10 Structură a Școlii Gimnaziale "Ion Creangă", Huși

“Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu.

Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață.

Dă-mi, te rog, acele lucruri care mă vor îndrepta spre fericire.

Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume...”

(din Chils's Appeal, Mamie Gene Cole)

Socializarea reprezintă un proces foarte complex, ce presupune multiple interacțiuni între individ și societate. Din perspectiva societății, socializarea este procesul de pătrundere a noilor indivizi într-un mod organizat de viață, într-o tradiție culturală stabilită. Din perspectiva individului, socializarea este un proces prin care animalul uman devine ființa umană și dobândește un sine.

Termenul "social" se referă la o relație sau interacțiune între două sau mai multe persoane care răspund și se influențează reciproc. Socializarea este un proces important în dezvoltarea copilului deoarece acesta devine membru funcțional al unui grup și preia valorile, comportamentele și convingerile celorlalți membri. Dezvoltarea socială începe să prindă contur încă de la [naștere](#) și se dezvoltă pe tot parcursul vieții copilului. De la primele interacțiuni cu mama și tata și până la crearea primilor prieteni și apoi la școală și la serviciu, copilul este înconjurat tot timpul de oameni care formează cercul lui social în care, practic, se dezvoltă.

În jurul vârstei de 3 ani, sociabilitatea lui prinde alt contur. Descoperă plăcerea de a interacționa, vorbește și se juca cu alți copii, pentru ca, la puțin timp după aceea, în perioada preșcolară, să își facă și primii prieteni.

În cadrul grădiniței, socializarea copilului are loc la nivel complex: pe lângă relațiile dezvoltate cu părinții și cei apropiați, apar cele cu copiii de aceeași vârstă dar și cu persoane din afara familiei - personalul grădiniței. Acest aspect contribuie la o dezvoltare emoțională armonioasă a personalității copilului, în același timp ajutându-l să-și formeze independența. Prin intermediul stărilor pe care copilul le experimentează socializând, începe să înțeleagă ce înseamnă prietenia, sprijinul, generozitatea și îi sunt inoculate principiile de viață sănătoasă de la o vârstă fragedă.

La grădinița, jocul are funcție de socializare a copilului, ceea ce se explică prin tendința mereu accentuată a copiilor de a se acomoda la ceilalți, dar și de a asimila relațiile cu cei din jur la eul său. Această funcție este prezentă mai ales în jocul cu reguli, care înseamnă acceptarea normelor exterioare lui, dar care, odată asimilate, devin un bun câștigat de copil.

Jocul didactic, formă a jocului cu reguli, facilitează procesul de asimilare, fixare și consolidare a cunoștințelor, iar datorită caracterului său formativ influențează dezvoltarea personalității copiilor, de cultivare a proceselor cognitive superioare (gândirea, imaginația). În

timpul dezvoltării psihologice a copilului, prin utilizarea unor variate forme de joc, se realizează o latură importantă a educației, socializarea treptată a copilului. Prin participarea la joc, prin respectarea regulilor jocului, prin recunoașterea învingătorului, prin spiritul de echipă se dezvoltă importante calități umane necesare dezvoltării armonioase din punct de vedere socio-emoțional. De asemenea, are un rol valoros în închegarea colectivului și în formarea disciplinei conștiente. În joc, copilul este obligat să respecte inițiativa colegilor, să le aprecieze munca și să le recunoască meritele, să respecte regulile jocului și să reacționeze în conformitate cu ele, să-și autoregleze propria activitate.

Jocul bine organizat și pregătit constituie un mijloc de cunoaștere și familiarizare a copiilor cu viața înconjurătoare, pentru că, în desfășurarea lui cuprinde sarcini didactice care contribuie la exersarea deprinderilor, la consolidarea cunoștințelor și la valorificarea lor creatoare. Acceptarea și respectarea regulilor jocului îl determină pe preșcolar să participe la efortul comun al grupului din care face parte. Subordonarea intereselor personale celor ale colectivului, lupta pentru învingerea dificultăților, respectarea integrală a regulilor jocului și a succesului final vor pregăti treptat omul de mâine.

Dacă la începutul preșcolarității este evidentă incapacitatea copilului de a participa corelat și concomitent cu toți ceilalți la toate etapele jocului datorită faptului că realitatea lui subiectivă este mult dilatată și încă predomină egocentrismul, iar jocul practicat este sărac, copilul nu prezintă dorința de joc în grup pentru că înțelege greu jocurile care comportă un schimb reciproc, iar conflictul apare din dorința celor mici de a se juca cu același obiect, în același timp, începând cu vârsta de 5 ani, când activitățile sunt organizate pe bază de reguli, convenții, norme ce trebuie respectate, celălalt este perceput ca partener egal de activitate, cu individualitate proprie, dorințele acestuia fiind luate în considerare; așadar apare jocul colectiv, în care fiecare joacă rolul său, dar ținând cont de acțiunea celorlalți parteneri, apar relații de colaborare și, chiar dacă mai există fenomene ca certuri, întreruperi, excluderi și autoexcluderi din activitate, acestea sunt, în general, semne de sociabilitate, pentru că viața socială și înclinația care îi determină pe anumiți copii să o caute multiplică prilejuri de conflict. Cu cât copiii singuri reușesc să le rezolve între ei, fără apel la autoritatea adultului, cu atât mai mult „există garanția unei sociabilități și socializări autentice” (Teodorescu, S., 1976, p. 87).

Așadar, copilul preșcolar trăiește noi experiențe în relațiile cu cei din jur, experiențe la care trebuie să se adapteze și să acționeze nu numai în funcție de dorințele sale, ci să țină seama și de cerințele celorlalți. La nivelul grădiniței, prin jocurile didactice copilul va învăța să coopereze, să se conformeze regulilor de grup, să-și armonizeze cerințele sale cu cele ale grupului și să acționeze în conformitate cu acestea. Astfel de conduite de interrelaționare au semnificația socializării copilului și a valorificării potențialului său din planul personalității, care se află într-o continuă dezvoltare și expansiune. Pentru a se putea integra și coopera eficient cu cei din jur, copilul trebuie să atingă un anumit nivel al socializării, care presupune o modalitate de percepere și considerare a calităților celor cu care vine în contact.

Jocurile cu roluri se dezvoltă treptat, odată cu viața din ce în ce mai complexă a preșcolarului. Dacă la început subiectele sunt abia schițate și se construiesc pe măsură ce jocul se derulează - de aici și tendința de abandon în favoarea altuia mai atrăgător - după 4 ani subiectele devin mai consistente, iar către 6 ani, jocul cuprinde o poveste întreagă. Astfel când copiii se află în grupuri mai numeroase (grupa de grădiniță), jocul de creație cu roluri, dezvoltat

mai întâi pe teme diferite, în grupuri restrânse, poate manifesta tendința de unificare în jurul unei teme comune.

Jocul „**De-a mama**” poate unifica jocuri , precum: „**De-a medicul**”, „**De-a cumpărăturile**”, „**La teatru**”, „**În parcul de distracții**”. Copilul-mamă își însușește dragostea față de copil , are grijă să nu răcească, îl duce la medic atunci când se îmbolnăvește, îi cumpără jucării, îl duce la teatrul de păpuși ori în parcul de distracții apropiindu-se de legăturile existente în viața reală. Acest salt de la acțiunile izolate la jocuri complexe antrenează modificări substanțiale și în privința evoluției sociabilității copiilor. Jocul colectiv va înlocui treptat jocul individual, mai întâi cu reguli ce se impun pe măsură derulării jocului, apoi schițate anterior, în ultimă instanță, cu reguli clar definite înainte de începerea jocului - evoluție ce necesită câțiva ani.

Jocurile de mișcare sunt strâns legate de specificul vârstei preșcolară, o vârstă a dinamismului, a mișcării. La această vârstă, mișcările încep să fie încadrate jocului de creație cu subiect și roluri, reflectând, fie fragmente din viața reală, a „necuvântătoarelor”, ori a adulților , în special profesiile dinamice, fie conflicte arhicunoscute din filmele de desene animate ce reînvie cu ajutorul copiilor.

Asadar, educația desfășurată în grădiniță reprezintă un ansamblu de demersuri, o abordare complexă din punct de vedere socio-emoțional, cognitiv, estetic, psiho-motor, cu accent pe elementele formative, astfel încât copilul să fie capabil de însușirea valorilor umaniste unanim acceptate. Activitățile didactice, jocul, sunt componente cu valențe formative ce structurează direcțiile de dezvoltare a personalității copilului, cărui i se oferă șansa unei optime integrări, tradusă prin posibilitatea de a rezolva sarcini care necesită efort, voință, cooperare, perseverență, respectarea intereselor și a muncii celor din jur, formarea atitudinii pozitive față de muncă și educarea sentimentelor morale și estetice. În plus, orele petrecute în cadrul grădiniței alături de copii de aceeași vârstă sunt relaxante, plăcute și distractive pentru copil. Îl ajută să se mențină bine dispus, să mănânce bine, să doarmă liniștit și minimalizează riscul depresiei.

Socializarea cu alți copii înafara grădiniței este, de asemenea, foarte importantă pentru fiecare copil. Interacționând cu aceștia, copilul învață, se dezvoltă, descoperă. Oricât de multe sfaturi bune ar primi de la un părinte sau ar primi de la ceilalți membri ai familiei, nimic nu înlocuiește învățarea prin “a face”, iar alături de un prieten bun, totul se învață mai ușor. Împreună cu prietenul său cel mai bun, dar și într-un grup mai mare de copii, copilul explorează lumea. Oamenii sunt ființe sociale, și de aceea este foarte bine să dăm voie copilului, începând cu vârste cât mai fragede, să întreprindă cât mai multe activități cu cei de vârsta lui.

Petrecerea timpului liber cu alți copii poate fi de tip cât mai variat: plimbări cu [bicicleta](#), diverse jocuri în parc sau în fața blocului, desenat, colorat, decupat și alte astfel de proiecte hand-made, practicarea unui sport, vizionarea desenelor animate sau a filmelor potrivite fiecărei vârste, etc. Faptul că cel mic petrece mult timp cu cei de aceeași vârstă este foarte benefic; relația părinte-copil este una de subordonare, pe când cea cu alți copii este una de la egal la egal. Astfel, ei se pot dezvolta normal din punct de vedere psihosocial.

Socializarea contribuie la dezvoltarea abilităților sociale, crește încrederea în sine și facilitează adaptarea la școală, este un proces esențial pentru dezvoltarea armonioasă a copilului și integrarea sa în societate.

Bibliografie:

- Cucos, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014;
- Munteanu, Eusebiu Neculai; Vrășmaș, Ecaterina, *Preșcolarul în familie și la grădiniță*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009;
- Șchiopu, Ursula; Verza, Emil, *Psihologia vârstelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;
- Verza, Emil; Verza, Florin, *Psihologia copilului*, Editura Pro Humanitate, București, 2000.

STRATEGII EDUCAȚIONALE MODERNE PENTRU DEZVOLTAREA SOCIALIZĂRII LA PREȘCOLARI ȘI ȘCOLARII MICI ÎN MEDIUL INSTITUȚIONAL

educatoare Smarandache Luminița

Școala Gimnazială Budești, jud. Vâlcea / secțiunea I

Socializarea reprezintă una dintre dimensiunile fundamentale ale dezvoltării copilului, fiind procesul prin care acesta interiorizează norme, valori, comportamente și modele de interacțiune specifice societății din care face parte. În perioada preșcolară și în primii ani de școlaritate, acest proces capătă o importanță deosebită, deoarece copilul traversează etape esențiale în formarea identității personale și sociale. Mediul instituțional – grădinița și școala – devine cadrul principal în care copilul învață să relaționeze, să coopereze și să își regleze comportamentul în raport cu ceilalți.

În contextul educației contemporane, accentul nu mai cade exclusiv pe achizițiile cognitive, ci pe dezvoltarea holistică a copilului, în care competențele sociale și emoționale ocupă un loc central. Astfel, strategiile educaționale utilizate de cadrele didactice trebuie să fie adaptate nevoilor de dezvoltare ale copiilor și să favorizeze interacțiunea autentică, participarea activă și învățarea prin experiență.

Procesul de socializare la vârsta preșcolară se caracterizează printr-o puternică orientare spre joc și explorare, copilul învățând în mod predominant prin imitație și interacțiune directă. Limbajul se dezvoltă rapid, iar relațiile cu ceilalți copii devin din ce în ce mai complexe, trecând de la jocul paralel la forme incipiente de cooperare. În această etapă, copiii învață să respecte reguli simple, să își exprime emoțiile și să recunoască stările afective ale celor din jur.

În cazul școlarii mici, socializarea capătă un caracter mai structurat, fiind influențată de cerințele mediului școlar și de normele grupului de elevi. Copiii încep să conștientizeze importanța rolurilor sociale, a responsabilității și a performanței, iar relațiile de prietenie devin mai stabile și mai profunde. De asemenea, apare nevoia de apartenență la grup și dorința de recunoaștere socială, aspecte care influențează semnificativ comportamentul.

În mediul preșcolar, jocul constituie principalul instrument pedagogic prin care se realizează socializarea. Prin intermediul jocurilor didactice și al jocurilor de rol, copiii au posibilitatea de a experimenta diverse situații sociale, de a-și asuma roluri și de a înțelege perspective diferite. Astfel, jocul devine un context privilegiat pentru dezvoltarea empatiei, a cooperării și a capacității de negociere.

Activitățile desfășurate în grupuri mici contribuie în mod semnificativ la dezvoltarea competențelor sociale, deoarece favorizează interacțiunea directă și participarea activă. În cadrul acestor activități, copiii învață să împartă resurse, să colaboreze pentru atingerea unui scop comun și să gestioneze eventualele conflicte. De asemenea, activitățile artistice colective sau proiectele tematice stimulează exprimarea liberă și consolidarea relațiilor interpersonale.

Rutinele zilnice și regulile de grup joacă un rol esențial în procesul de socializare, oferind un cadru predictibil și securizant. Prin repetarea acestor rutine, copiii interiorizează

comportamente adecvate și își dezvoltă autonomia. În același timp, respectarea regulilor contribuie la formarea simțului responsabilității și la înțelegerea consecințelor propriilor acțiuni.

În educația contemporană, metodele interactive și inovatoare, precum gamificarea sau învățarea experiențială, sunt din ce în ce mai utilizate pentru a sprijini socializarea. Aceste abordări stimulează implicarea activă a copiilor și facilitează învățarea prin cooperare, transformând procesul educațional într-o experiență atractivă și relevantă.

În ciclul primar, socializarea este susținută prin metode didactice care încurajează colaborarea și interacțiunea. Învățarea prin cooperare reprezintă una dintre cele mai eficiente strategii, deoarece implică lucrul în echipă și responsabilitatea comună pentru rezultatele obținute. Elevii învață astfel să comunice eficient, să își exprime opiniile și să accepte puncte de vedere diferite.

Activitățile extracurriculare oferă oportunități suplimentare de socializare, extinzând cadrul relațional dincolo de sala de clasă. Participarea la cluburi, excursii sau proiecte educaționale contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și la consolidarea relațiilor de prietenie. În aceste contexte, copiii își pot manifesta interesele și talentele, ceea ce le sporește încrederea în sine.

Discuțiile ghidate și dezbaterile reprezintă alte modalități eficiente de socializare, deoarece stimulează dialogul și gândirea critică. Prin participarea la astfel de activități, elevii învață să asculte activ, să argumenteze și să respecte opiniile celorlalți. Aceste competențe sunt esențiale pentru integrarea socială și pentru dezvoltarea unei comunicări eficiente.

Un rol tot mai important îl are educația socio-emoțională, care vizează dezvoltarea inteligenței emoționale și a capacității de autoreglare. Prin activități specifice, elevii învață să își recunoască emoțiile, să le gestioneze și să manifeste empatie față de ceilalți. Aceste competențe contribuie la crearea unui climat pozitiv în clasă și la prevenirea comportamentelor conflictuale.

În același timp, utilizarea tehnologiei în educație poate sprijini socializarea, atunci când este integrată în mod adecvat. Platformele digitale interactive și aplicațiile educaționale pot facilita colaborarea și comunicarea, oferind noi oportunități de învățare și interacțiune.

Cadrul didactic are o responsabilitate majoră în facilitarea socializării copiilor, fiind nu doar un transmitător de cunoștințe, ci și un model de comportament social. Prin atitudinea sa, profesorul creează un climat educațional bazat pe respect, încredere și cooperare, care favorizează dezvoltarea relațiilor interpersonale. De asemenea, cadrul didactic intervine în gestionarea conflictelor și în medierea relațiilor dintre copii, contribuind la dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor. Prin feedback constructiv și încurajare, profesorul sprijină formarea unei imagini de sine pozitive și stimulează participarea activă a elevilor. Colaborarea cu familia reprezintă un alt aspect esențial, deoarece socializarea copilului este influențată atât de mediul școlar, cât și de cel familial. O comunicare eficientă între cadrele didactice și părinți contribuie la asigurarea unei dezvoltări armonioase a copilului.

Socializarea preșcolariilor și a școlariilor mici este un proces complex, care necesită o abordare educațională integrată și adaptată particularităților de vârstă. Metodele bazate pe joc,

cooperare, interacțiune și educație socio-emoțională se dovedesc a fi esențiale pentru dezvoltarea competențelor sociale.

În contextul educației moderne, este necesară o orientare spre strategii didactice interactive și flexibile, care să valorifice potențialul fiecărui copil și să faciliteze integrarea acestuia în comunitate. Astfel, grădinița și școala devin spații autentice de formare socială, contribuind la dezvoltarea unor indivizi echilibrați, capabili să relaționeze eficient și responsabil.

Bibliografie:

1. Cornea, G. G. (2024). *Educația preșcolară în România: o perspectivă comparativă asupra alternativei Montessori și a sistemelor tradiționale*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Ministerul Educației. (2024). *Metodologie-cadru pentru educația timpurie*. București.
3. Manoloaia, S. I. (2024). Metode didactice aplicate în învățământul preșcolar. *iTeach Magazine*.
4. Cameron, L. (2024). *Social and emotional learning in early education*. London: Routledge.
5. Toda, A. M., Valle, P. H. D., & Isotani, S. (2020). Gamification in education: A systematic mapping study. *Educational Technology & Society*, 23(1), 1–15.
6. Marienko, M., Nosenko, Y., & Shyshkina, M. (2020). Adaptive learning systems in education. *CEUR Workshop Proceedings*.

INTEGRAREA ELEVILOR ÎN MEDIUL ȘCOLAR: PROVOCĂRI, REUȘITE ȘI ROLUL PROFESORULUI

Prof. Înv. Primar: Retevoiu Ionela, Școala Gimnazială Nr.156. Secțiunea 3

Educația modernă pune un accent deosebit pe incluziune și pe asigurarea unui mediu școlar în care fiecare elev să se simtă acceptat, valorizat și sprijinit. Integrarea elevilor în colectivul clasei nu reprezintă doar o etapă de adaptare, ci un proces continuu care influențează performanțele școlare, dezvoltarea emoțională și relațiile sociale ale acestora. Școala nu este doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci și un mediu în care elevii își dezvoltă identitatea, relațiile și competențele de viață. În acest context, integrarea eficientă a elevilor devine esențială pentru succesul lor academic și personal.

În contextul actual, caracterizat prin diversitate culturală, diferențe individuale și schimbări rapide în societate, profesorii sunt puși în fața unor provocări tot mai complexe. Cu toate acestea, prin aplicarea unor strategii adecvate și a unor bune practici pedagogice, integrarea elevilor poate deveni un proces eficient și benefic pentru toți participanții la actul educațional. În integrarea elevilor ne confruntăm cu influența a numeroși factori care pot constitui obstacole în procesul educațional. Una dintre cele mai importante provocări este diversitatea din clasă. Elevii diferă prin ritmul de învățare, stilurile cognitive, mediul familial și nivelul de pregătire, ceea ce face dificilă abordarea uniformă a predării. Diferențele de cultură, nivel socio-economic, stiluri de învățare sau nevoi educaționale speciale pot crea dificultăți în adaptarea la cerințele școlare. Elevii proveniți din medii defavorizate sau cei care se transferă din alte școli pot resimți un sentiment de izolare și anxietate.

O altă provocare majoră este reprezentată de dificultățile emoționale și sociale ale elevilor. Unii elevi pot manifesta anxietate, lipsă de încredere sau dificultăți de relaționare, ceea ce îngreunează integrarea lor în grup. De asemenea, fenomenul bullying-ului poate afecta profund climatul clasei și starea de bine a elevilor.

Lipsa motivației pentru învățare constituie un alt obstacol important. Elevii care nu găsesc relevanță în activitățile școlare pot deveni dezinteresați și pasivi. În plus, implicarea redusă a familiei în educația copilului poate accentua aceste dificultăți.

Nu în ultimul rând, cadrele didactice se confruntă uneori cu lipsa resurselor sau a formării necesare pentru a gestiona eficient situațiile complexe din clasă.

În ciuda dificultăților, există numeroase exemple de integrare reușită a elevilor, datorate în principal implicării profesorilor și utilizării unor metode didactice moderne, cum ar fi crearea unui climat pozitiv în clasă. Atunci când elevii se simt în siguranță și respectați, sunt mai deschiși să participe și să interacționeze. Relațiile bazate pe încredere între profesor și elev contribuie semnificativ la adaptarea acestora.

Metodele interactive de predare, precum învățarea prin cooperare, dezbaterile sau proiectele de grup, facilitează comunicarea și colaborarea între elevi. Aceste activități stimulează implicarea și contribuie la dezvoltarea competențelor sociale. De asemenea, integrarea elevilor este susținută prin activități extracurriculare, consiliere școlară și

parteneriate între școală și familie. Acestea oferă elevilor oportunități suplimentare de dezvoltare și socializare.

Profesorii joacă un rol esențial în integrarea elevilor, iar aplicarea unor bune practici pedagogice contribuie decisiv la succesul acestui proces.

O primă practică importantă este promovarea incluziunii și a respectului pentru diversitate. Profesorii trebuie să creeze un mediu în care fiecare elev este acceptat și valorizat. Adaptarea metodelor de predare la nevoile elevilor reprezintă o altă practică esențială. Diferențierea sarcinilor și utilizarea unor strategii variate ajută la implicarea tuturor elevilor, indiferent de nivelul lor.

Comunicarea eficientă este, de asemenea, fundamentală. Profesorii trebuie să mențină un dialog deschis atât cu elevii, cât și cu părinții, pentru a identifica și rezolva eventualele probleme. Oferirea de feedback constructiv contribuie la dezvoltarea încrederii în sine a elevilor și la îmbunătățirea performanțelor școlare. În același timp, prevenirea conflictelor și gestionarea situațiilor de bullying sunt esențiale pentru menținerea unui climat pozitiv. Nu în ultimul rând, dezvoltarea profesională continuă a profesorilor este o condiție importantă pentru adaptarea la cerințele educației moderne.

Integrarea elevilor în mediul școlar este un proces complex, care presupune eforturi susținute din partea profesorilor, elevilor și părinților. Deși există numeroase provocări, acestea pot fi depășite prin utilizarea unor strategii eficiente și prin promovarea unui climat educațional bazat pe respect, colaborare și incluziune. Bunele practici ale profesorilor reprezintă cheia succesului în acest demers, contribuind la formarea unor elevi echilibrați, motivați și bine integrați în societate.

Bibliografie:

1. Cucuș, Constantin – *Pedagogie*, Editura Polirom
2. Iucu, Romiță B. – *Managementul clasei de elevi*, Editura Polirom
3. Joița, Elena – *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*, Editura Aramis
4. Ministerul Educației – *Ghiduri de educație incluzivă*
5. UNESCO – *Educația incluzivă: principii și practici*

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII PREȘCOLARILOR

Preda Maria , prof. educație timpurie , secțiunea 2

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemelor moderne de învățământ, având ca scop integrarea tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor fizice, cognitive, sociale sau emoționale. În contextul actual, marcat de dezvoltarea rapidă a tehnologiilor digitale, educația incluzivă capătă noi valențe, oferind oportunități inovatoare pentru sprijinirea integrării preșcolarilor. Era digitală facilitează accesul la resurse educaționale diversificate și permite adaptarea procesului instructiv-educativ la nevoile fiecărui copil.

Tehnologia joacă un rol esențial în promovarea incluziunii în educația timpurie. Printre cele mai utilizate instrumente digitale se numără aplicațiile educaționale interactive, platformele de învățare online și dispozitivele asistive. Acestea contribuie la personalizarea învățării și la crearea unui mediu accesibil tuturor copiilor.

Aplicațiile educaționale, cum ar fi cele destinate dezvoltării limbajului sau abilităților cognitive, oferă activități adaptate nivelului fiecărui copil. De exemplu, copiii cu dificultăți de învățare pot beneficia de aplicații care folosesc imagini, sunete și animații pentru a facilita înțelegerea. În același timp, tabletele și tablele interactive permit implicarea activă a copiilor în procesul educațional, stimulând interesul și motivația pentru învățare. De asemenea, tehnologiile asistive, precum software-urile de citire automată sau aplicațiile pentru comunicare augmentativă, sunt esențiale pentru copiii cu dizabilități. Aceste instrumente le oferă posibilitatea de a participa activ la activități și de a comunica eficient cu educatorii și colegii lor.

Integrarea tehnologiei în educația incluzivă presupune adoptarea unor practici didactice adaptate. Un aspect important îl reprezintă diferențierea instruirii, prin care educatorii adaptează conținuturile, metodele și ritmul de predare în funcție de nevoile individuale ale copiilor.

În mediul digital, acest lucru se poate realiza prin utilizarea platformelor care permit personalizarea activităților. De exemplu, educatorii pot crea sarcini variate, cu niveluri diferite de dificultate, sau pot utiliza resurse multimedia pentru a facilita înțelegerea conceptelor. În plus, feedback-ul imediat oferit de aplicațiile digitale contribuie la consolidarea învățării și la creșterea încrederii în sine a copiilor.

Colaborarea între educatori, părinți și specialiști este, de asemenea, esențială. Platformele digitale facilitează comunicarea și monitorizarea progresului copilului, permițând o intervenție rapidă și eficientă. Totodată, utilizarea jocurilor educaționale digitale stimulează interacțiunea socială și dezvoltarea abilităților de cooperare între copii. Utilizarea instrumentelor digitale în educația incluzivă are un impact semnificativ asupra integrării preșcolarilor. În primul rând, acestea contribuie la reducerea barierelor de învățare, oferind acces egal la educație pentru toți copiii. Prin adaptarea conținuturilor și a metodelor de predare, copiii cu cerințe educaționale speciale pot participa activ la activități alături de colegii lor.

În al doilea rând, tehnologia sprijină dezvoltarea abilităților sociale și emoționale. Activitățile interactive și jocurile digitale încurajează colaborarea, comunicarea și empatia,

facilitând integrarea în grup. Copiii învață să lucreze împreună, să își exprime ideile și să respecte diversitatea.

Un alt aspect important este creșterea autonomiei copilului. Instrumentele digitale permit explorarea independentă și învățarea în ritm propriu, ceea ce contribuie la dezvoltarea încrederii în sine. Copiii devin mai motivați și mai implicați în procesul educațional. Totuși, utilizarea tehnologiei trebuie realizată cu echilibru, pentru a evita dependența de dispozitive și pentru a menține interacțiunea directă, esențială în educația timpurie. Rolul educatorului rămâne central, acesta fiind responsabil de integrarea eficientă a tehnologiei în activitățile didactice.

Concluzie

Educația incluzivă în era digitală reprezintă o oportunitate majoră pentru îmbunătățirea procesului educațional și pentru integrarea eficientă a preșcolarilor. Instrumentele digitale, utilizate în mod adecvat, pot transforma experiența de învățare, făcând-o accesibilă, atractivă și adaptată nevoilor fiecărui copil. Prin adoptarea unor practici educaționale incluzive și prin valorificarea tehnologiei, se poate crea un mediu educațional echitabil, în care toți copiii au șanse egale de dezvoltare și succes. În concluzie, integrarea tehnologiei în educația incluzivă nu este doar o tendință modernă, ci o necesitate, care contribuie la formarea unei societăți mai deschise, mai tolerante și mai echitabile.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Prof. învă. primar, Neacșu Mihaela Eugenia

Școala Gimnazială Mătășaru-Structura Poroinica, Județul Dâmbovița

”Există un singur fel de a înțelege oamenii, anume de a nu ne grăbi să-i judecăm, ci de a trăi în preajma lor, de a-i lăsa să se explice, să se dezvăluie zi de zi, să se zugrăvească ei înșiși în ei....” (Charles Augustin Saine-Beune)

Educația incluzivă este o necesitate și în același timp o provocare. Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă este un proces complex. Toți copiii au dreptul la educație și fiecare copil este capabil să învețe în ritm propriu. Școala și politicile școlare trebuie să se schimbe în funcție de nevoile fiecărui copil. Tipul dizabilității, atitudinea cadrelor didactice, a copiilor, implicarea familiei sunt factori care influențează educația incluzivă.

Procesul de implementare a educației incluzive este complex și implică participarea tuturor actorilor: autorități publice centrale, instituțiile de învățământ general, familia, instituțiile de formare profesională inițială și continuă, societatea civilă.

Incluziunea se referă la educația școlară a tuturor copiilor, conform conceptului „școala pentru toți”.

Principiul fundamental al școlii incluzive este acela că toți copiii trebuie să învețe împreună, iar diferențele care pot exista între ei (cognitive, aptitudinale, socio-economice, etnice, religioase, etc.) sau dificultățile în care se pot afla să nu mai aibă nici o importanță, ci să devină o sursă de învățare și progres. Prin urmare, școala incluzivă se adresează individualităților, dar oferă în același timp și oportunitatea colaborării și cooperării într-un climat educațional inclusiv și tolerant.

În condițiile actuale, pentru a răspunde diversității copiilor, școala trebuie să își extindă scopul și rolul, adaptându-se la cerințele și nevoile de învățare ale elevilor. Oferirea unor servicii educaționale de calitate, creșterea gradului de participare a tuturor elevilor la toate activitățile și reducerea nivelului de excluziune sunt parametri de măsurare a educației incluzive.

Incluziunea școlară, ca oportunitate pentru orice copil, indiferent de particularitățile sale de dezvoltare și învățare, apartenență etnică, religioasă și socio-economică, devine primul pas spre punerea acesteia în practică.

Educația incluzivă presupune schimbarea atitudinilor, a mentalităților, a politicilor și practicilor de excludere și segregare. Aceasta este promovată prin documente naționale de politică educațională care promovează o educație centrată pe elev, o educație de calitate care se poate realiza prin programe de învățământ adecvate, o bună organizare, alegerea unor strategii optime de predare-învățare-evaluare, folosirea unor resurse și tehnologii variate etc..

O școală incluzivă pune accent pe progresul individual și nu pe diferențele dintre elevi; este promovată învățarea prin cooperare, în cadrul căreia copiii sunt încurajați să se ajute, învață unii de la alții și fiecare elev este valorificat. O școală și un profesor bun sunt aceia care obțin progres cu toți elevii.

EU SUNT SPECIAL...pentru că sunt un copil fără deficiențe, dar pot să-i ajut pe cei mai puțini norocoși ca mine!

EU SUNT SPECIAL...pentru că am întâmpin greutăți în învățare, dar am nevoie să mă accepți așa cum sunt!

EU SUNT SPECIAL...pentru că sunt părinte, îmi înțeleg copilul și vreau să-l învăț să nu facă diferențe între oameni!

EU SUNT SPECIAL...pentru că sunt profesor și am înțeles că educația dată copiilor este punctul de plecare în viață!

Bibliografie

- Gherguț, A. (2001), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași.
- UNICEF, Analiza situației privind formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul centrării pe copil și educației incluzive, 2016

INTEGRAREA COPIILOR PREȘCOLARI PRIN EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ÎN CONTEXT DIGITAL: METODE MODERNE ȘI EFECTE ASUPRA DEZVOLTĂRII

Prof. Niculae Mihaela

Grădinița Nr.73-structura Grădinița Nr.271

Secțiunea 2

Societatea contemporană se caracterizează printr-o dezvoltare accelerată a tehnologiei și printr-o diversitate tot mai mare a nevoilor educaționale. În acest context, educația incluzivă devine o necesitate, nu doar un ideal pedagogic. Aceasta promovează egalitatea de șanse și accesul tuturor copiilor la educație de calitate, indiferent de diferențele dintre ei.

Integrarea tehnologiilor digitale în educația timpurie aduce oportunități semnificative pentru sprijinirea copiilor preșcolari, în special a celor cu cerințe educaționale speciale. Prin utilizarea instrumentelor digitale, procesul educațional devine mai flexibil, mai atractiv și mai adaptat ritmului fiecărui copil.

Educația incluzivă este un model educațional care urmărește integrarea tuturor copiilor în același mediu de învățare, punând accent pe respectarea diversității și pe valorificarea potențialului individual. Aceasta nu se limitează doar la integrarea copiilor cu dizabilități, ci vizează toți copiii care pot întâmpina dificultăți în procesul de învățare.

Principiile de bază ale educației incluzive sunt: egalitatea de șanse; accesibilitatea educației; participarea activă a tuturor copiilor; adaptarea curriculumului; colaborarea între cadre didactice, familie și specialiști.

În învățământul preșcolar, educația incluzivă are un rol crucial, deoarece această etapă reprezintă fundamentul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului.

Perioada preșcolară este caracterizată printr-o dezvoltare rapidă și printr-o mare capacitate de învățare prin joc și interacțiune. În acest sens, educația incluzivă trebuie să fie: centrată pe copil; bazată pe activități ludice; flexibilă și adaptabilă; orientată spre dezvoltarea abilităților sociale.

Integrarea copiilor cu nevoi speciale în grădinițe contribuie la dezvoltarea empatiei și a toleranței în rândul tuturor copiilor. De asemenea, aceasta reduce riscul de marginalizare și favorizează formarea unui climat educațional pozitiv.

Tehnologia digitală joacă un rol esențial în modernizarea procesului educațional. În context incluziv, aceasta devine un instrument de sprijin pentru adaptarea învățării la nevoile individuale.

Printre avantajele utilizării tehnologiei se numără: acces facil la resurse educaționale variate; posibilitatea personalizării activităților; stimularea interesului și motivației; sprijin pentru copiii cu dificultăți de învățare. Tehnologia poate compensa anumite limitări (de

exemplu, dificultăți de comunicare sau de concentrare) și poate facilita participarea activă a tuturor copiilor.

Există o gamă variată de instrumente digitale care pot fi integrate în activitățile didactice: aplicații educaționale interactive acestea fiind concepute pentru a dezvolta abilități precum recunoașterea formelor, culorilor, literelor și numerelor, ele sunt utile în special pentru copiii care învață mai bine vizual sau auditiv; jocuri educative digitale acestea contribuind la dezvoltarea gândirii logice, a atenției și a memoriei, în plus, ele creează un mediu relaxant și atractiv pentru învățare, platforme online și resurse multimedia, materialele video, animațiile și poveștile interactive facilitează înțelegerea conceptelor și mențin interesul copiilor; tehnologii asistive includ software specializat pentru copiii cu dificultăți de vorbire, auz sau vedere, acestea sprijină comunicarea și participarea activă la activități.

Pentru a valorifica eficient tehnologia, cadrele didactice trebuie să adopte strategii didactice moderne, precum: învățarea prin joc – utilizarea aplicațiilor interactive pentru a transforma învățarea într-o experiență plăcută; diferențierea activităților – adaptarea sarcinilor în funcție de nivelul fiecărui copil; învățarea colaborativă – activități de grup care implică utilizarea tehnologiei; feedback-ul imediat – oferit prin intermediul aplicațiilor digitale; integrarea multisenzorială – combinarea sunetului, imaginii și mișcării.

Un alt aspect important este formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul competențelor digitale. Implementarea educației incluzive, susținută de tehnologie, are efecte semnificative asupra dezvoltării copiilor: dezvoltarea socială (copiii învață să colaboreze, să comunice și să respecte diferențele dintre ei); creșterea încrederii în sine (succesul în realizarea sarcinilor adaptate contribuie la formarea unei imagini de sine pozitive); îmbunătățirea performanțelor cognitive; instrumentele digitale stimulează gândirea, atenția și memoria; reducerea barierelor de învățare - tehnologia facilitează accesul la informație și permite fiecărui copil să învețe în ritmul propriu.

Deși beneficiile sunt numeroase, există și anumite provocări: acces inegal la tehnologie; lipsa formării adecvate a cadrelor didactice; riscul utilizării excesive a dispozitivelor; necesitatea echilibrului între activitățile digitale și cele tradiționale. Pentru a depăși aceste dificultăți, este necesară o abordare echilibrată și bine planificată.

În concluzie, educația incluzivă în era digitală reprezintă o direcție esențială pentru dezvoltarea unui sistem educațional echitabil și eficient. În învățământul preșcolar, aceasta contribuie la integrarea armonioasă a tuturor copiilor și la dezvoltarea unor competențe esențiale pentru viață. Tehnologia nu înlocuiește rolul educatorului, ci îl completează, oferindu-i instrumente moderne pentru a răspunde diversității din clasă. Prin utilizarea responsabilă a resurselor digitale, educația devine mai accesibilă, mai atractivă și mai eficientă.

ADAPTARE CURRICULARĂ PENTRU COPIII CU CES

Oncescu Silvia, Profesor ed. timpurie, Grădinița Alice, Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală

Chingălată Adnana Elena, Profesor ed. timpurie, Grădinița Alice, Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală

În contextul educației incluzive, fiecare copil are dreptul la o educație de calitate, adaptată nevoilor sale individuale. Copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) prezintă particularități de dezvoltare, învățare sau comportament care necesită intervenții educaționale diferențiate. Astfel, adaptarea curriculară devine un instrument esențial prin care cadrul didactic ajustează conținuturile, metodele, strategiile și evaluarea, pentru a asigura accesul real al fiecărui elev la procesul de învățare.

În cadrul acestei lucrări, am realizat o adaptare curriculară pentru un elev cu CES, ținând cont de particularitățile acestuia, de obiectivele educaționale și de necesitatea unui demers didactic individualizat.

COMPETENȚE GENERALE:

- A. Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale**
- B. Dezvoltarea socio-emoțională**
- C. Capacități și atitudini în învățare**

A. Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
Motricitate grosieră și motricitate fină în contexte de viață familiare	1.1. Își coordonează mușchii în desfășurarea unor activități 1.2. Participă la activități fizice 1.3. Utilizează mâinile și degetele pentru realizarea de activități simple	Dialogul dirijat; Explicația; Exercițiul; Jocul didactic; Fișe de lucru adaptate;	Metode de evaluare <ul style="list-style-type: none"> • Probe orale; • Probe scrise; • Probe practice; Instrumente de evaluare <ul style="list-style-type: none"> • portofoliul; • fișa de evaluare adaptată; • fișe suport. 	Observarea sistematică a gradului de participare a elevului în rezolvarea sarcinilor de lucru precum și a comportamentului acestuia.

A. Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
Conduită senzorio-motorie, pentru orientarea mișcării	2.1. Utilizează simțurile (văzul, auzul, simțul tactil, mirosul etc.) în interacțiunea cu mediul apropiat	Dialogul dirijat; Explicația; Exercițiul; Jocul didactic; Fișe de lucru adaptate;	Metode de evaluare <ul style="list-style-type: none"> • Probe scrise; • Probele practice; Instrumente de evaluare <ul style="list-style-type: none"> • portofoliul; 	

B. Dezvoltarea socio-emoțională

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
Interacțiuni cu adulții și cu copiii de vârste apropiate	<p>1.1. Manifestă încredere în adulții cunoscuți, prin exersarea interacțiunii cu aceștia</p> <p>1.2. Demonstrează abilități de primire a ajutorului în situații problematice specifice</p> <p>1.3. Participă la activități, alături de copii de vârstă apropiată</p>	<p>Dialogul dirijat;</p> <p>Explicația;</p> <p>Exercițiul;</p> <p>Jocul didactic;</p> <p>Fișe de lucru adaptate;</p>	<p>Metode de evaluare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probe orale; • Probe scrise; • Probele practice; <p>Instrumente de evaluare</p> <ul style="list-style-type: none"> • portofoliul; • fișa de evaluare adaptată; • fișe suport. 	Observarea sistematică a gradului de participare a elevului în rezolvarea sarcinilor de lucru precum și a comportamentului acestuia.
Comportamente prosociale, de acceptare și de respectare a diversității	2.1. Exprimă recunoașterea deosebirilor dintre oameni	<p>Dialogul dirijat;</p> <p>Explicația;</p> <p>Exercițiul;</p> <p>Jocul didactic;</p>	<p>Metode de evaluare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probe practice; 	Observarea sistematică a gradului de participare a elevului în rezolvarea

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
		Fișe de lucru adaptate;	Instrumente de evaluare <ul style="list-style-type: none"> • portofoliul; • fișa de evaluare adaptată; • fișe suport. 	sarcinilor de lucru precum și a comportamentului acestuia

C. Capacități și atitudini în învățare

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
Curiozitate, interes și inițiativă în învățare	1.1. Manifestă curiozitate și interes pentru experimentarea situațiilor noi 1.2. Participă la activități de învățare și interacțiuni cu copiii sau cu adulții din mediul apropiat	Dialogul dirijat; Explicația; Exercițiul; Jocul didactic;	Metode de evaluare <ul style="list-style-type: none"> • Probe orale; • Probe scrise; 	Observarea sistematică a gradului de participare a elevului în rezolvarea sarcinilor de lucru precum și a

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
		Fișe de lucru adaptate;	<ul style="list-style-type: none"> • Probe practice; Instrumente de evaluare <ul style="list-style-type: none"> • portofoliul; • fișa de evaluare adaptată; • fișe suport. 	comportamentul i acestuia.
Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor (persistență în activități)	2.1. Realizează sarcinile de lucru cu sprijin 2.2. Integrează ajutorul primit, pentru realizarea sarcinilor de lucru	Dialogul dirijat; Explicația; Exercițiul; Jocul didactic;	Metode de evaluare <ul style="list-style-type: none"> • Probe orale; • Probe scrise; • Probele practice; 	
Activare și manifestare a potențialului creativ	3.3. Demonstrează simț muzical ritmic	Dialogul dirijat;	Metode de evaluare	

Competențe specifice	Activități de învățare	Metode și mijloace de realizare	Metode și instrumente de evaluare	Observații
		Explicația; Exercițiul; Jocul didactic;	<ul style="list-style-type: none"> • Probele practice; Instrumente de evaluare .	

SOCIALIZAREA COPILOR PREȘCOLARI- EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

Trușcă Gianina Elena, profesor educație timpurie, Grădinița Nr. 236 București

Secțiunea: Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/
școlărilor mici în școală

Socializarea reprezintă un proces fundamental în dezvoltarea copilului, prin intermediul căruia acesta își însușește norme, valori și comportamente specifice societății în care trăiește. În perioada preșcolară, socializarea capătă o importanță deosebită, deoarece copilul face trecerea de la mediul familial la un mediu instituțional organizat, respectiv grădinița. Acest proces presupune interacțiunea cu alți copii și adulți, dezvoltarea abilităților de comunicare și formarea comportamentelor sociale adecvate, fiind esențial pentru integrarea armonioasă a copilului în colectivitate.

Socializarea este un proces continuu de formare și dezvoltare a personalității copilului, realizat prin interacțiunea cu mediul social. În această etapă de vârstă, copilul este influențat în mod direct de familie, de mediul educațional și de grupul de covârșnici. Grădinița are un rol esențial, deoarece oferă contexte variate de interacțiune și învățare socială, contribuind la dezvoltarea capacității copilului de a comunica, de a coopera și de a-și gestiona emoțiile. În același timp, dezvoltarea socială este strâns legată de dezvoltarea emoțională, deoarece modul în care copilul își înțelege și își exprimă emoțiile influențează relațiile pe care le stabilește cu cei din jur.

Grădinița constituie un mediu organizat și securizant, în care copilul are posibilitatea de a experimenta relații sociale diverse. Climatul afectiv pozitiv, bazat pe încredere și acceptare, facilitează adaptarea copilului și încurajează participarea activă la activități. Relația dintre educatoare și copil, precum și colaborarea cu familia, contribuie la dezvoltarea unui comportament social adecvat și la integrarea armonioasă în colectiv.

Modalitățile de realizare a socializării în grădiniță sunt variate și adaptate particularităților de vârstă. Jocul reprezintă principala formă de activitate prin care copilul învață să interacționeze cu ceilalți. Astfel, jocul „De-a magazinul” presupune asumarea unor roluri precum vânzător și cumpărător, copiii exersând formule de salut, cerere și mulțumire. Jocul „De-a familia” îi ajută să înțeleagă relațiile dintre membri și să își dezvolte empatia, imitând comportamente observate în viața de zi cu zi. În cadrul jocului „Doctorul”, copiii învață să acorde atenție celorlalți și să manifeste grijă și responsabilitate.

Activitățile de grup organizate contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor sociale. De exemplu, realizarea unui desen colectiv pe o coală mare implică împărțirea materialelor și luarea unor decizii comune, stimulând cooperarea. Construirea unui turn din

cuburi în echipă presupune colaborare și comunicare, fiecare copil având un rol în realizarea obiectivului comun. Jocul „Trenulețul prieteniei”, în care copiii se deplasează în șir ținându-se de umeri, dezvoltă coeziunea grupului și respectarea regulilor.

Rutinele zilnice reprezintă, de asemenea, contexte importante de socializare. Momentul întâlnirii de dimineață, în care copiii se salută și își spun numele sau starea de spirit, contribuie la dezvoltarea comunicării și la crearea unui sentiment de apartenență. Servirea mesei în grup îi învață pe copii să aștepte rândul, să împartă și să respecte reguli de comportament. Activitățile de strângere a jucăriilor, realizate în echipă, dezvoltă responsabilitatea și cooperarea.

Comunicarea este stimulată prin activități precum povestirea în lanț, în care fiecare copil adaugă o propoziție la o poveste începută de educatoare, exersând ascultarea activă și exprimarea ideilor. Jocul „Spune mai departe” implică transmiterea unui mesaj de la un copil la altul, dezvoltând atenția și claritatea exprimării. De asemenea, discuțiile despre emoții, în care copiii sunt invitați să spună când s-au simțit fericiți sau triști, contribuie la dezvoltarea inteligenței emoționale și a empatiei.

Jocurile de cooperare au un rol esențial în socializare. De exemplu, activitatea „Parașuta colorată”, în care copiii țin împreună o pânză și o mișcă sincron, necesită coordonare și colaborare. Jocul „Mingea prieteniei”, în care mingea este transmisă de la un copil la altul însoțită de un compliment, dezvoltă relațiile pozitive și stima de sine. Activitatea „Construim împreună orașul”, în care copiii folosesc diverse materiale pentru a realiza o machetă comună, stimulează cooperarea și creativitatea.

Gestionarea conflictelor este o componentă importantă a socializării. De exemplu, în situațiile în care doi copii doresc aceeași jucărie, educatoarea îi încurajează să găsească soluții, precum folosirea pe rând sau alegerea unei alternative. Activitatea „Cum rezolvăm problema?” presupune discutarea unor situații simple și identificarea soluțiilor potrivite, dezvoltând capacitatea de negociere.

De asemenea, activitățile artistice și recreative contribuie la socializare. Dansurile în perechi sau în grup dezvoltă coordonarea și colaborarea, iar cântecele interpretate împreună creează un sentiment de apartenență. Jocurile în aer liber, precum „Prinselea” sau „Ștafeta”, îi învață pe copii să respecte reguli și să colaboreze pentru atingerea unui scop comun.

Toate aceste activități contribuie la dezvoltarea competențelor sociale ale copilului, facilitând integrarea acestuia în colectiv și formarea unor relații pozitive. Copiii învață să comunice, să coopereze, să își exprime emoțiile și să respecte reguli, dobândind astfel abilități esențiale pentru viața socială.

În concluzie, socializarea preșcolărilor în grădiniță este un proces complex, realizat printr-o varietate de activități interactive și experiențe de învățare. Prin joc, activități de grup, comunicare și exemple de comportament oferite de educatoare, copiii își dezvoltă competențele sociale necesare integrării în societate. Crearea unui mediu educațional

pozitiv și stimulatîv contribuie la formarea unor indivizi echilibrați și capabili să stabilească relații armonioase cu cei din jur.

Bibliografie:

- „*Modalități de realizare a socializării copilului preșcolar*”, EduForm
- Mărcuș-Stroia Romina-Camelia, „*Modalități de realizare a educației socio-emoționale în practica didactică din grădiniță*”, Revista iTeach
- „*Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la 0 la 7 ani*”, Ministerul Educației

DIGITALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR CA PREMISĂ A INCLUZIUNII TUTUROR COPIILOR

Prof.Ed Timpurie: Tuță Camelia

Grădinița Nr 138, București

SECȚIUNEA: 2

Educația incluzivă reprezintă procesul de adaptare a grădiniței la diversitatea copiilor, asigurând accesul, participarea și succesul tuturor, indiferent de particularitățile psiho-individuale.

În învățământul preșcolar, acest concept capătă valențe noi odată cu ascensiunea erei digitale. Tehnologia nu mai este doar un accesoriu, ci devine un facilitator esențial care poate dărâma barierele de învățare și comunicare.

Integrarea preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale (CES) sau a celor proveniți din medii defavorizate necesită o abordare personalizată. Era digitală oferă instrumente care transformă mediul grădiniței într-un spațiu flexibil, unde „normalitatea” este definită prin diversitate.

Tehnologiile asistive și resursele educaționale deschise reprezintă nucleul practicilor incluzive moderne. Pentru preșcolari, aceste instrumente trebuie să fie intuitive și bazate pe joc (gamification).

Tabletele dotate cu aplicații de tip PECS (Picture Exchange Communication System) digital permit copiilor cu tulburări de spectru autist (TSA) sau deficiențe de limbaj să își exprime nevoile prin pictograme și sunete.

Ecrane Interactive și Mese Multitouch: favorizează colaborarea. Spre deosebire de un computer individual, masa interactivă permite mai multor copii să lucreze simultan, stimulând interacțiunea socială și învățarea prin cooperare.

Software-uri educaționale adaptabile: Aplicații precum *Lumi Kids* sau platforme care permit reglarea nivelului de dificultate în funcție de ritmul propriu al copilului. Acestea oferă feedback imediat, esențial pentru menținerea motivației preșcolarilor cu dificultăți de concentrare.

Robotica educațională (ex: Bee-Bot): Roboții simpli ajută la dezvoltarea gândirii logice și a orientării spațiale, fiind extrem de eficienți în grupuri mixte, unde copiii colaborează pentru a „programa” traseul robotului.

Implementarea tehnologiei în scop incluziv nu se rezumă la simpla utilizare a unui gadget, ci la integrarea lui într-o strategie pedagogică bine definită.

Diferențierea prin Design Universal pentru Învățare (UDL): cadrul didactic utilizează instrumente digitale pentru a prezenta informația în formate multiple (vizual, auditiv, kinestezic). Dacă un copil are dificultăți de procesare auditivă, suportul vizual digital devine puntea sa către conținutul predat.

Povestirile Digitale (Digital Storytelling): crearea unor povești digitale în care personajele reflectă diversitatea grupului ajută la dezvoltarea empatiei și a identității de sine. Preșcolarii pot contribui cu desene scanate sau voci înregistrate, simțindu-se valorizați.

Portofoliul Digital (E-portofoliu): permite monitorizarea progresului individual într-un mod non-punitiv. Pentru un copil cu ritm lent de învățare, e-portofoliul pune accent pe evoluția personală, nu pe comparația cu ceilalți.

Impactul Asupra Integrării Preșcolarilor

Impactul digitalizării asupra incluziunii se manifestă pe trei paliere fundamentale:

Palierul Cognitiv: accesibilizarea conținuturilor permite atingerea obiectivelor curriculare de către toți copiii. Tehnologia reduce efortul de procesare a formei (ex: dificultatea de a ține un creion) și permite concentrarea pe conținut (ex: recunoașterea formelor geometrice).

Palierul Socio-Emoțional: un copil care poate comunica prin intermediul unei tablete se va simți mai puțin frustrat și mai integrat în grup. Succesul în sarcinile digitale crește stima de sine, un factor critic pentru copiii cu risc de excluziune.

-Palierul Relațional: digitalizarea facilitează o comunicare mai strânsă între grădiniță și familie. Platformele de comunicare permit părinților să vadă progresele copilului în timp real, asigurând continuitatea intervenției educaționale și acasă.

Provocări și Limite

Deși beneficiile sunt majore, există riscuri:

Excluziunea digitală: lipsa dotărilor în mediul rural poate adânci falia dintre copiii cu oportunități și cei fără.

Suprasolicitarea: timpul petrecut în fața ecranelor trebuie monitorizat riguros la vârsta preșcolară pentru a nu afecta dezvoltarea psihomotorie.

Pregătirea cadrelor didactice: tehnologia fără o pedagogie adecvată rămâne inefficientă.

Educația incluzivă în era digitală transformă barierele în ferestre de oportunitate. Pentru preșcolarul cu nevoi speciale, instrumentele digitale nu sunt doar „jocuri”, ci „proteze cognitive” care îi permit să fie parte activă a grupului. Integrarea reușită depinde de echilibrul între tehnologie, empatie și competență pedagogică.

Bibliografie:

Armstrong, A. C., Armstrong, D., & Spandagou, I. (2011). *Inclusive Education: International Policy, Practice and Theory*. Sage Publications.

Gherguț, A. (2013). *Sinteze de psihopedagogie specială*. Editura Polirom, Iași.

Haug, P. (2017). *Understanding inclusive education: ideals and reality*. European Journal of Special Needs Education.

OECD (2020). *Digital Strategies in Early Childhood Education and Care*. OECD Publishing.

Păun, E. (2017). *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Editura Polirom, Iași.

GRĂDINIȚA, FAMILIA ȘI SPECIALISTUL ÎN PROCESUL DE INTEGRARE

Prof. Ed. Timpurie Vărgăluță Maria-Mălina, G.P.P. Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea,
Secțiunea III

Integrarea în mediul preșcolar reprezintă piatra de temelie a dezvoltării oricărui copil. Nu este un simplu act administrativ de înscriere la grădiniță, ci un proces viu, multidimensional, care vizează adaptarea armonioasă a fiecărui micuț la un nou univers social. Succesul acestei tranziții nu depinde doar de capacitatea de adaptare a copilului, ci de soliditatea unui „triunghi al susținerii” format din grădiniță, familie și specialiști. Când aceste trei forțe colaborează, integrarea încetează să fie o provocare și devine o experiență firească de creștere.

Grădinița reprezintă prima fereastră a copilului către lume, dincolo de brațele ocrotitoare ale părinților. Educatoarea este cea care transformă sala de grupă dintr-un spațiu de învățare într-un micro-univers social. Rolul ei este de a pregăti „terenul”: nu doar de a adapta materialele didactice (planșe senzoriale, jocuri simplificate), ci de a educa grupul de copii tipici. O integrare reușită începe cu o poveste despre diversitate spusă celorlalți copii, cultivând empatia înainte de a cere performanță. Grădinița oferă structură, rutină și, cel mai important, oportunitatea modelării prin imitație – cel mai puternic instrument de învățare la vârsta preșcolară.

Fără implicarea activă a familiei, efortul grădiniței rămâne unul parțial. Părinții sunt „experții” în propriul copil; ei dețin cheia înțelegerii reacțiilor acestuia în momente de oboseală sau frustrare. Într-o integrare de succes, familia nu este doar un beneficiar de servicii, ci un partener de dialog. Comunicarea onestă între părinte și educator elimină barierele și previne așteptările nerealiste. Atunci când părintele continuă acasă strategiile începute la grădiniță, copilul beneficiază de o continuitate care îi oferă siguranță. Acceptarea diagnosticului de către familie este primul pas spre succesul copilului; un părinte informat și echilibrat este cea mai bună resursă de care poate dispune echipa pedagogică.

Fie că vorbim despre logoped, psiholog sau profesorul de sprijin, specialistul aduce în acest triunghi rigoarea științifică și tehnicile specifice. Specialistul este cel care „traduce” nevoile neuro-biologice ale copilului în strategii pedagogice aplicabile la grupă. El oferă instrumentele: de la sisteme de comunicare prin pictograme, la tehnici de reglare senzorială. Rolul său este dual: lucrează direct cu copilul pentru recuperare, dar oferă și consultanță educatoarei pentru a preveni epuizarea profesională (burnout) a acesteia, oferindu-i soluții atunci când metodele clasice de predare nu dau rezultate.

Integrarea devine „de succes” doar în punctul în care aceste trei entități comunică fluid. Spre exemplu, dacă un copil manifestă o retragere socială bruscă, educatoarea observă, specialistul analizează contextul emoțional, iar familia aduce detaliile necesare din mediul de acasă pentru a găsi împreună soluția (poate o perioadă de somn mai lungă sau o activitate preferată introdusă în program).

O primă strategie, extrem de eficientă pentru siguranța emoțională, este „Ancora Casei”. Integrarea este mai ușoară atunci când copilul nu simte o ruptură bruscă de universul familiei. Se recomandă părinților să lase în rucsacul copilului un obiect familiar – poate o eșarfă a mamei sau o jucărie mică de pluș. Această „ancoră” funcționează ca un pod emoțional: ori de câte ori copilul se simte copleșit, acest obiect îi reamintește că legătura cu familia rămâne intactă, chiar și în absența lor fizică.

Mergând mai departe, către colaborarea cu specialistul, o practică de succes este „Povestea Socială a Zilei”. Predictibilitatea este antidotul anxietății. Împreună cu psihologul, putem crea un set de carduri vizuale simple, afișate la nivelul ochilor copiilor. Acestea nu doar că anunță programul, dar „traduc” succesiunea evenimentelor: „După joacă, vine masa; după masă, vine somnul; după somn, vine tata”. Această claritate îi ajută pe toți copiii, nu doar pe cei timizi, să se simtă stăpâni pe mediul lor.

Integrarea în educația timpurie este un efort colectiv de empatie și profesionalism. Când grădinița oferă structură, familia oferă stabilitate, iar specialistul oferă expertiză, copilul se simte în siguranță să exploreze și să crească. Acest triunghi al succesului nu doar că facilitează adaptarea copilului, dar construiește o comunitate educațională mai puternică, pregătită să formeze viitori cetățeni echilibrați.

Bibliografie:

1. Vrăsmaș, Traian (2001). *Învățământul integrat și/sau incluziv*. Editura Aramis, București. (Expert de referință în politici de incluziune).
2. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. (Documentul oficial care reglementează activitatea în grădinițe).
3. Ionescu, Miron; Radu, Ion (2004). *Didactica modernă*. Editura Dacia, Cluj-Napoca. (Pentru fundamentarea metodelor de predare adaptate).

INTEGRAREA ȘI SOCIALIZAREA UNUI COPIL CU DIFICULTĂȚI DE ADAPTARE

Adela Parlici -Prof. Pentru Educație Timpurie

Mitu Alina- Prof. Pentru Educație Timpurie

Grădinița Nr.7, București, sector 2

Provocări și reușite în integrarea preșcolariilor:experiențe și bune practici ale profesorilor

Socializarea în grădiniță este procesul prin care copilul învață să interacționeze cu ceilalți, să respecte reguli și să își gestioneze emoțiile într-un grup. Ea se realizează prin activități variate, interactive și adaptate vârstei, într-un mediu sigur și stimulat.

Rolul educatoarei este esențial în ghidarea relațiilor dintre copii.

I. Modalități de realizare a socializării în grădiniță

- Jocul de rol (A de-a...): Este cea mai eficientă metodă. Copiii experimentează roluri sociale (doctor, vânzător, părinte), învățând empatia și limbajul specific interacțiunilor sociale.
- Activitățile pe grupuri mici: Lucrul în echipe de 3-4 copii pentru proiecte comune (colaje, construcții, puzzle) forțează negocierea, împărțirea sarcinilor și cooperarea.
- Rutinele și tranzițiile: Momentele de primire, servirea mesei sau strângerea jucăriilor sunt ocazii de a exersa formule de politețe, așteptarea rândului și spiritul civic. De asemenea, ele ajută la exprimarea emoțiilor și a opiniilor.
- Poveștile terapeutice și jocurile de mimă: Ajută la recunoașterea emoțiilor proprii și ale celorlalți, facilitând integrarea în grup.
- Proiectele de voluntariat sau sărbătorile: Evenimentele care implică interacțiunea cu părinții și comunitatea extind cercul social al copilului.
- Activitățile în aer liber, cum ar fi jocurile în curtea grădiniței incurajează interacțiunea spontană și formarea prietenilor.
- Modelul oferit de educatoare. Comportamentul calm și corect. Copiii imită adulții și învață prin exemplu.

II. Studiu de Caz: Integrarea și socializarea unui copil cu dificultăți de adaptare

Integrarea într-un colectiv nou reprezintă, pentru orice copil, un prag de maturizare emoțională. Însă, pentru unii, acest prag pare un zid de netrecut. Prezentul eseu analizează parcursul lui Matei (nume fictiv), un băiat de 4 ani care, la debutul grupei mijlocii, prezenta

semne severe de inadaptare: refuz vocal de a intra în unitate, izolare socială completă și episoade de mutism selectiv în prezența educatorului.

La începutul anului școlar, Matei manifesta ceea ce psihologii numesc „anxietate de separare prelungită”. În timp ce restul copiilor treceau prin perioada de acomodare în aproximativ două săptămâni, Matei rămăsese blocat într-un stadiu de defensivă activă. Timp de o lună, interacțiunea sa cu mediul era minimă: stătea pe un scăunel la o distanță oarecare de grupul de copii, refuza să participe la activitățile comune și nu stabilea contact vizual. Orice încercare de abordare directă din partea colegilor declanșa un răspuns de retragere fizică sau plâns discret.

Problema nu era lipsa abilităților cognitive, ci o barieră emoțională alimentată de un mediu familial hiper-protectiv, unde nevoile îi erau anticipate înainte de a fi verbalizate. Astfel, mediul grădiniței, cu regulile sale de grup și necesitatea de a comunica pentru a obține ceva, îi apărea ca fiind ostil.

Integrarea lui Matei a necesitat o abordare personalizată, bazată pe principiul „pașilor mici”.

Prima strategie a fost crearea unui spațiu de siguranță. Educatoarele nu au mai forțat participarea lui la “Întâlnirea de dimineață”, permițându-i să observe de la distanță, dar incluzându-l verbal prin menționarea numelui său în cântece sau povești: „Și Matei ascultă cum iepurașul pleacă la drum”.

A doua etapă a vizat medierea prin obiecte și sarcini. Știind că Matei era pasionat de construcții, educatoarele au plasat „strategic” un set de piese Lego lângă locul său de refugiu. Treptat, un alt copil, selectat pentru firea sa empatică și calmă, a fost încurajat să se joace în apropiere, fără a-l interfața direct pe Matei. Această tehnică a „jocului paralel” a funcționat ca o punte; după câteva zile, cei doi copii au început să schimbe piese între ei, fără cuvinte, dar cu o acceptare tacită a prezenței celuilalt.

Cea de-a treia componentă a fost parteneriatul cu familia. Părinților li s-a recomandat să evite despărțirile prelungite și dramatice la ușă și să implementeze acasă mici rutine de autonomie (să-și aleagă singur hainele, să strângă jucăriile), pentru a-i crește încrederea în sine.

Transformarea nu a fost liniară, ci marcată de regrese ocazionale, în special după weekend-uri. Totuși, după aproximativ trei luni de intervenție constantă, „zidul” a început să se crape. Matei a început să răspundă prin gesturi, apoi prin monosilabe. Momentul de cotitură a fost o activitate de pictură cu degetele, unde entuziasmul senzorial a depășit bariera anxietății, iar el a râs pentru prima dată alături de grup.

Socializarea s-a produs natural din momentul în care Matei s-a simțit „văzut” fără a fi „pândit”. La sfârșitul semestrului, el nu mai era copilul din colț, ci un membru activ care, deși mai tăcut, iniția jocuri și respecta regulile grupului.

Studiul de caz al lui Matei demonstrează că dificultățile de adaptare nu sunt defecte de caracter, ci strigăte de ajutor ale unui sistem emoțional copleșit. Integrarea reușită a depins de trei piloni: răbdarea educatoarelor de a nu grăbi procesul, utilizarea unui coleg-mediator și consistența regulilor între casă și grădiniță. În final, socializarea nu a însemnat transformarea lui Matei într-un copil extrovertit, ci oferirea instrumentelor necesare pentru ca el să se simtă în siguranță într-o lume mai mare decât propria familie.

DE LA „EU” LA „NOI”: ARHITECTURA RELAȚIILOR SOCIALE ȘI INTEGRAREA ȘCOLARULUI MIC

profesor pentru învăț. primar, Știr Beatrice Maria
Liceul Teoretic Comuna Filipeștii de Pădure, Prahova

Secțiunea 1: Modalități de realizare a socializării preșcolară în grădiniță/școlară mică în școală

Integrarea școlară reprezintă, dincolo de rigorile programelor analitice, primul mare examen de adaptabilitate socială din viața unui copil. Trecerea de la universul securizant al familiei la micro-societatea clasei este un proces de metamorfoză, în care identitatea individuală începe să se oglindească în ochii celorlalți. În acest context, socializarea nu este doar un instrument de disciplinare, ci, așa cum sublinia Daniel Goleman în studiile sale despre inteligența emoțională, reprezintă fundamentul pe care se sprijină întreaga arhitectură a învățării. Un copil care nu se simte conectat la grupul de semeni va investi o cantitate uriașă de energie psihică în gestionarea anxietății de respingere, lăsând puține resurse pentru curiozitatea intelectuală. Prin urmare, datoria cadrului didactic este de a deveni un arhitect al relațiilor umane, transformând sala de clasă într-un laborator de exersare a empatiei și a colaborării.

Inima acestui proces de socializare pulsează în ritualurile zilnice, acele repere care oferă predictibilitate și siguranță școlarului mic. Întâlnirea de dimineață este mai mult decât un simplu salut; este spațiul în care elevul învață să-și valideze propria prezență și să o recunoască pe a celui alt. În această succesiune de momente - salutul, împărtășirea, activitatea de grup - se pun bazele a ceea ce Romița Iucu numește „managementul clasei de elevi”, unde ordinea nu vine din constrângere, ci din sentimentul de apartenență. Această reciprocitate este prima lecție de democrație trăită, nu teoretizată, fiind esențială pentru prevenirea marginalizării și a fenomenelor de excludere care pot apărea chiar și la vârste fragede.

Teoria capătă valențe profunde atunci când este aplicată în situații concrete de criză de adaptare. Un exemplu elocvent din experiența mea la clasă este cazul unui elev care a pășit în universul școlar fără beneficiul unei frecvențe constante a grădiniței. Absența acestui stadiu intermediar de socializare s-a tradus, inițial, printr-o izolare defensivă și o rezistență marcată față de orice activitate de grup. În acest punct, integrarea nu a mai fost doar sarcina învățătorului, ci rezultatul unui parteneriat strategic cu consilierul școlar. Prin intervenții personalizate, desfășurate într-un climat de maximă toleranță, am reușit să decodificăm tăcerile elevului și să îi oferim „ancore” de încredere. Pas cu pas, prin sarcini de sprijin în cadrul activităților școlare și prin implicarea sa treptată în vizite și activități extrașcolare,

copilul a început să perceapă grupul nu ca pe o amenințare, ci ca pe un mediu de suport. Această reușită demonstrează că socializarea este un proces elastic; cu sprijinul adecvat, decalajele de adaptare pot fi recuperate, transformând un elev retras într-un participant activ la viața comunității.

Un alt vector fundamental în socializarea școlarului mic este jocul de rol, o metodă care permite explorarea unor scenarii de viață fără riscul unui eșec real. Prin joc, copiii deconstruiesc conflicte și exersează asertivitatea. Ei învață să spună „nu” fără a jigni și să ceară ajutor fără a se simți inferiori. Această învățare prin experiență directă este mult mai eficientă decât moralizarea abstractă. În acest proces, cadrul didactic acționează ca un mediator, facilitând comunicarea eficientă, pe care Ion-Ovidiu Pânișoară o descrie ca fiind coloana vertebrală a oricărei interacțiuni umane de succes. Atunci când conflictele apar, ele nu trebuie privite ca perturbări, ci ca oportunități pedagogice de a preda lecția negocierii și a respectului față de opinia celuilalt.

În concluzie, socializarea școlarului mic este o călătorie continuă de la „eu” la „noi”, un proces delicat care necesită răbdare, observație fină și, mai ales, colaborare interdisciplinară. O integrare școlară reușită înseamnă o clasă în care copiii îndrăznesc să pună întrebări, să își exprime emoțiile și să își susțină colegii, indiferent de punctul de plecare al fiecăruia. Atunci când reușim să creăm acest mediu empatic, nu formăm doar buni elevi, ci construim oameni capabili să navigheze cu echilibru prin complexitatea relațiilor umane. Reușita socială la această vârstă este, în fapt, cea mai solidă garanție a reușitei școlare și personale pe termen lung.

Bibliografie:

Piaget, Jean - *Judecata morală la copil*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980.

Stoica, Marin - *Pedagogie și psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova, 2002.

Iucu, Romiță - *Managementul clasei de elevi. Strategii de gestionare a situațiilor de criză educațională*, Editura Polirom, Iași, 2006.

Goleman, Daniel - *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2008.

Pânișoară, Ion-Ovidiu - *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2008.

JOCUL DE ROL – MODALITATE DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof.educ.timpurie Pandeleanu Adriana
Grădinița Nr.7, București, Sector 2

Jocul este o activitate umană complexă, greu de cuprins într-o definiție unitară și mulțumitoare, dată fiind marea diversitate a formelor sale de manifestare. Prin intermediul jocului, copilul își satisface nevoia de activitate, de acționare asupra obiectelor și de transpunere în situații diferite. Practic, copilul descoperă lumea prin intermediul jocului. Un rol deosebit de important pentru evoluția copilului îl au, pe de o parte, dezvoltarea interrelațiilor sociale și caracteristicile acestora, iar pe de altă parte, recepționarea rezonanțelor în structura personalității, a noii experiențe și îmbogățirea cunoștințelor.

Jocul de rol are o importanță majoră în socializarea preșcolarilor la grădiniță, deoarece reprezintă una dintre cele mai naturale și eficiente modalități prin care copiii învață să interacționeze cu ceilalți și să înțeleagă lumea socială. Jocurile de rol sunt tipuri de activități pe care preșcolarii le aleg, care îi ajută să socializeze, să comunice, sunt activități de manevrare și mânăuire de obiecte, de exprimare artistică și de identificare a rolurilor sociale.

Jocul de rol presupune explorarea universului, a realității, prin joc se reproduc, se reconstruiesc secvențe din viața reală sau se creează o altă realitate. Jocul reprezintă copilăria însăși, prin joc copilul trăiește fantasticul, miraculosul își alege personaje pe care le interpretează cu plăcere, își formează un model în viață. Copilul învață prin experiența proprie deoarece devine „actor” al vieții sociale, are ocazia să învețe lucruri noi, să își formeze convingeri și să înfrunte situații complexe, în care este nevoit să găsească soluții la probleme pentru a le depăși. Prin intermediul jocului de rol, copiii preșcolari descoperă noi cunoștințe, abordări și experiențe și își dezvoltă curajul de a acționa liber și spontan, precum și un spirit activ și creativ.

Jocul de rol plasează copiii în ipostaze noi, tocmai pentru a-i ajuta să înțeleagă unele situații diferite, să se adapteze, să accepte și să înțeleagă diferențele de opinii dintre persoane. Interpretând rolurile unor personaje comune (părinți, copiii aflați în anumite situații) sau mai puțin obișnuite, conform experienței lor, copiii vor înțelege mai bine propriul rol și rolul celor din jur și își vor putea dezvolta capacitățile empatice, gândirea critică și puterea de decizie. Jocul de rol evidențiază modul corect sau incorect de comportare al unui sau altui copil.

Jocurile cu subiecte din viața cotidiană reflectă prin conținutul lor experiențele directe trăite de preșcolari, dar și cele dobândite prin observație. Prin interpretarea unor roluri inspirate din evenimentele trăite cei mici învață și repetă astfel atitudinile pe care

trebuie să le adopte mai târziu în situații reale de viață, precum și comportamentele la care trebuie să se aștepte.

În ceea ce urmează voi prezenta organizarea și utilizarea unor jocuri și activități desfășurate în cadrul activităților liber alese, pe parcursul unui an școlar, în funcție de tema săptămânii, de planificarea anuală și de proiectele tematice.

TITLUL ACTIVITĂȚII: ”În vizită la ferma bunicilor”

DOMENIUL DE ACTIVITATE: ALA – activități liber alese

FORMA DE REALIZARE: joc de rol

SCOP: Cultivarea sociabilității preșcolărilor, a potențialului creativ

OBIECTIVE:

- să hrănească animalele de la fermă
- să imite mulsul vacii pentru a vedea cum se obține laptele

Materiale didactice: vâcuță carton, lapte, mănușă chirurgicală, fân, pălărie fermier, coșulețe cu ouă, găleată.

Se asigură baza materială care stimulează în mod creator activitatea copiilor. Se pregătesc materialele necesare: realizarea unei vâcuțe din carton la care s-a adăugat o mănușă chirurgicală umplută cu lapte, iar pentru a curge se înțeapă într-un deget. Pentru hrănirea animalelor am realizat un coteț din carton, am adăugat fân, ouă și siluete găină și pui, pictate de copii în cadrul centrului artă.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

Preșcolarii intuiesc materialele prezentate după care li se explică sarcinile de lucru pe care trebuie să le realizeze. Prima sarcină este de a imita mulsul vâcuței, apoi au hrănit găinușele și au adunat ouă din cuiabar.

Un alt joc de rol îndrăgit de copiii, în special de fetițe a fost ”De-a gospodinele”. ”Dragi copii, vă propun să ne jucăm „De-a gospodinele”. Ce fac gospodinele? (fac curățenie, pregătesc salate delicioase, așază păpușile la masă, le dau să mănânce, etc.). Ce ați vrea să gătiți astăzi?”

Copii fac ordine la colțul păpușii. Stabilesc meniul zilei. Merg la cumpărături. Pregătesc masa păpușilor. Aranjează ținuta păpușilor și apoi le așază masa. Educatoarea îi supraveghează. Intervine în joc atunci când este solicitată de copii sau pentru a le arăta cum se prepara salata de legume. Adresează întrebări și copii solicitați răspund. La sfârșitul activității, copiii așază jucăriile la loc, iar educatoarea le recomandă copiilor să fie ”bune gospodine și acasă”.

8

Tot în cadrul jocurilor de creație se regăsesc și dramatizările ce constituie transpunerea în practică a poveștilor prin transformarea micilor preșcolarii în adevărați actori. Aceste activități îi plasează pe cei mici în situații imaginare, ”trăiesc” rolul pe care îl joacă și exercită o influență pozitivă asupra copiilor. Se pot desfășura ca procedeu de consolidare după ce preșcolarii au auzit povestea în prealabil.

Exemple de jocuri de creație aplicate la grupă în etapa experimentală: ”De-a brutarii”, ”La cabinetul veterinar/medical”, ”Schiorii pe pârtie”, ”Călătorie în junglă”, ”De-a pompierii”.

Importanța locului pe care-l ocupa jocul în viața copilului este dată de faptul că jocul satisface dorința firească de manifestare, de acțiune și de afirmare a independenței copilului. Prin joc copilul ajunge să cunoască realitatea socială, deprinde modele de conduită și reflectă la comportamentul propriu și al celorlalți. Jocul are rol terapeutic pentru cei care nu au dezvoltată inițiativa și curajul de a intra în competiție. Prin joc, copilul se eliberează de timiditate și intră cu toate forțele în acțiune. Nu se mai teme așa de tare de critica celorlalți, deoarece personajul poate spune orice, iar reproșurile nu i se adresează lui personal, ci personajului. Prin joc se pot fortifica, întări voința și atenția.

Jocul de rol este un instrument esențial în procesul de socializare a preșcolarii, deoarece facilitează comunicarea, învățarea regulilor sociale, dezvoltarea empatiei și a cooperării, pregătindu-i pentru integrarea armonioasă în societate.

SOCIALIZAREA LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Spătaru Mihaela, Prof. educatie timpurie,
Gradinita Nr. 7, Bucuresti

1. Introducere: Universul social al preșcolarului

Perioada preșcolară (3-6 ani) este considerată „vârsta de aur” a socializării. Dacă în primii ani de viață copilul trăiește într-un mediu protejat, centrat pe familie, intrarea în colectivitatea grădiniței reprezintă primul contact real cu societatea. Socializarea la această vârstă nu înseamnă doar „a se juca cu ceilalți”, ci reprezintă un proces complex prin care copilul învață să-și gestioneze emoțiile, să respecte reguli de grup și să dezvolte empatia față de semenii.

2. Jocul de rol – Oglinda realității sociale

Jocul de rol rămâne cea mai eficientă metodă pedagogică. La 3-6 ani, gândirea copilului este simbolică, iar el învață cel mai bine „făcând”.

- Asumarea de identități multiple: Prin jocul „de-a familia”, „de-a medicul” sau „de-a magazinul”, copilul iese din propriul egocentrism. El trebuie să gândească și să acționeze așa cum ar face-o personajul său, ceea ce îi dezvoltă capacitatea de a înțelege perspective diferite.
- Negocierea și rezolvarea conflictelor: În jocurile de rol, regulile nu sunt stricte ca la școală, ci sunt negociate între copii. „Eu sunt mama, tu ești copilul” este o formă primară de contract social. Atunci când apar neînțelegeri, copiii învață, sub îndrumarea educatorului, să folosească limbajul în locul agresivității pentru a-și exprima dorințele.

3. Activitățile pe centre de interes

Grădinița modernă utilizează organizarea pe centre (Colțul căsuței, Construcții, Artă, Bibliotecă, etc.), care sunt esențiale pentru socializarea în grupuri mici.

- Cooperarea spontană: La centrul de construcții, de exemplu, doi copii pot decide să construiască împreună un turn. Această colaborare neimpusă de adult îi învață să își coordoneze mișcărilor și ideile pentru un rezultat comun.
- Împărțirea resurselor: Materialele limitate (un singur set de carioci sau un număr limitat de cuburi) îi forțează pe preșcolari să exerseze răbdarea și generozitatea, concepte abstracte care devin realitate prin practică.

4. Rutinele și tranzițiile: Disciplina

Socializarea se realizează și prin momentele repetitive ale zilei. Acestea oferă copilului un cadru predictibil în care se simte în siguranță să interacționeze.

- **Întâlnirea de dimineață:** Este momentul cheie în care copiii se salută, își recunosc prezența unii celorlalți și învață să asculte fără să întrerupă. Este exercițiul fundamental de respect reciproc.
- **Mesele în comun și igiena:** Aceste momente îi învață pe copii manierele sociale și grija față de spațiul comun, transformând acțiuni biologice în acte de civilizație.

5. Dezvoltarea empatiei și a inteligenței emoționale

Un copil socializat nu este doar unul care ascultă de reguli, ci unul care „simte” grupul.

- **Lectura după imagini și poveștile terapeutice:** Discutând despre emoțiile personajelor din povești, preșcolarii învață să identifice tristețea, bucuria sau frica, atât la ei înșiși, cât și la colegii lor.
- **Ajutorul reciproc:** Încurajarea copiilor mai mari să îi ajute pe cei mici (de exemplu, la îmbrăcat pentru ieșirea afară) creează legături afective și un simț al responsabilității comunitare.

Concluzii

Socializarea preșcolarului este un proces delicat care transformă un individ centrat pe sine într-un membru activ al unui grup. Prin joc, rutină și interacțiune ghidată, copilul nu doar că acumulează cunoștințe, ci își construiește caracterul. Succesul acestui proces la vârsta preșcolară este garanția unei adaptări facile la mediul școlar și, ulterior, la viața adultă.

BIBLIOGRAFIE

- Salomia, Valentina, *Particularități ale socializării la copilul de vârstă preșcolară*, Editura Universitară, București, 2024.
- Tomșa, Gheorghe; Oprescu, Nicolae, *Bazele teoretice ale psihopedagogiei preșcolare*, Editura V&I Integral, București, 2007.
- Șchiopu, Ursula; Verza, Emil, *Psihologia vârstelor. Ciclurile vieții*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995.
- Bocoș, Mușata; Catalano, Horațiu, *Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice specifice*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Piaget, Jean, *Psihologie și pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.

INTEGRAREA PREȘCOLARULUI ÎN GRĂDINIȚĂ PRIN VALORIZAREA DIVERSITĂȚII ȘI ÎNVĂȚAREA PRIN COOPERARE

Tudor Gabriela -Elena
Profesor educație timpurie
Grădinița nr 7
Secțiunea a III a

Integrarea copilului în grădiniță reprezintă un moment esențial în dezvoltarea sa emoțională, socială și cognitivă. Acest proces presupune adaptarea la un mediu nou, la reguli diferite și la interacțiuni cu alți copii și adulți. Diversitatea și învățarea prin cooperare au un rol important în facilitarea integrării copilului în colectivitate, contribuind la dezvoltarea unor relații armonioase și la formarea unei atitudini pozitive față de ceilalți.

Fundamente teoretice ale integrării preșcolarului în grădiniță

Integrarea preșcolarului în grădiniță trebuie înțeleasă ca un proces complex de adaptare, care implică dimensiuni emoționale, sociale și cognitive. Acest proces este influențat atât de particularitățile individuale ale copilului, cât și de mediul educațional și de strategiile didactice utilizate de cadrul didactic.

Din perspectivă psihologică, teoria dezvoltării cognitive a lui Jean Piaget evidențiază faptul că preșcolarul se află în stadiul preoperațional, caracterizat prin gândire intuitivă și egocentrism. În acest context, interacțiunea cu alți copii și participarea la activități de grup contribuie la depășirea treptată a egocentrismului și la dezvoltarea capacității de cooperare. Astfel, grădinița devine un mediu esențial pentru formarea competențelor sociale.

Pe de altă parte, teoria socio-culturală a lui Lev Vygotsky subliniază rolul interacțiunii sociale în dezvoltarea copilului. Conceptul de „zonă a dezvoltării proximale” evidențiază importanța sprijinului oferit de adult sau de colegi în realizarea sarcinilor. În cadrul grădiniței, activitățile desfășurate în grup și învățarea prin cooperare facilitează acest tip de sprijin, contribuind la integrarea mai rapidă a copilului în colectivitate.

Un alt aspect important îl reprezintă dezvoltarea atașamentului și a securității emoționale. La intrarea în grădiniță, copilul se confruntă cu separarea de familie, ceea ce poate genera anxietate. De aceea, crearea unui climat educațional cald, bazat pe încredere și acceptare, este esențială. Implicarea familiei în activitățile grădiniței contribuie la reducerea stresului de adaptare și la crearea unei continuități între mediul familial și cel educațional.

În ceea ce privește diversitatea, aceasta trebuie abordată ca o oportunitate educațională. Copiii învață prin experiență directă că diferențele dintre oameni sunt firești și valoroase.

Promovarea respectului, toleranței și incluziunii contribuie la dezvoltarea unei personalități echilibrate și deschise către ceilalți.

Învățarea prin cooperare reprezintă una dintre cele mai eficiente strategii didactice în educația timpurie. Aceasta presupune organizarea copiilor în grupuri mici, în care fiecare membru contribuie la realizarea unei sarcini comune. Prin cooperare, copiii își dezvoltă abilitățile de comunicare, învață să își exprime ideile, să asculte și să respecte opiniile celorlalți. În același timp, se consolidează sentimentul de apartenență la grup, aspect esențial pentru integrarea reușită în grădiniță.

1. Rolul diversității în integrarea preșcolarului

Grădinița este primul spațiu social în care copilul intră în contact cu diferențe de limbă, cultură și obiceiuri familiale. Această diversitate reprezintă o resursă educațională valoroasă, deoarece:

- contribuie la dezvoltarea empatiei și toleranței;
- încurajează respectul față de ceilalți;
- sprijină formarea identității personale.

Prin contactul cu diversitatea, copilul învață să accepte și să înțeleagă diferențele, ceea ce facilitează integrarea sa în grup.

2. Învățarea prin cooperare – factor esențial al adaptării

Învățarea prin cooperare este o metodă didactică eficientă în procesul de integrare a preșcolarilor. Aceasta presupune implicarea activă a copiilor în activități de grup, în care aceștia colaborează pentru atingerea unui scop comun.

Un exemplu sugestiv este activitatea „Puzzle-ul prieteniei”, prin care:

- se dezvoltă spiritul de echipă;
- copiii conștientizează că fiecare este unic;
- se stimulează creativitatea și exprimarea;
- se promovează respectul pentru diversitate.

Mesajul central al acestei activități este că, deși suntem diferiți, împreună formăm un întreg, contribuind astfel la crearea unui climat pozitiv și incluziv în grădiniță.

3. Implicarea familiei în integrarea copilului

Un rol important în integrarea copilului îl are colaborarea dintre grădiniță și familie. Implicarea părinților în activități educaționale contribuie la crearea unui mediu sigur și familiar pentru copil.

Exemple de activități:

1.,„Ziua Tradițiilor”

Părinții sunt invitați să prezinte tradiții din familie, precum costume populare, obiecte și povești. Copiii participă activ și descoperă diversitatea culturală.

Această activitate contribuie la:

- cunoașterea tradițiilor;
- dezvoltarea respectului cultural;
- îmbunătățirea comunicării.

2.,„Jocurile copilăriei”

Părinții și bunicii participă alături de copii la jocuri din copilăria lor, creând legături între generații și stimulând cooperarea. Aceasta favorizează:

- dezvoltarea relațiilor sociale;
- spiritul de echipă;
- integrarea prin joc și experiență.

4. Beneficiile metodelor utilizate

Aplicarea metodelor bazate pe cooperare și valorizarea diversității conduce la:

- integrarea mai rapidă a copilului în colectiv;
- dezvoltarea încrederii în sine;
- formarea unor relații pozitive cu ceilalți copii;
- îmbunătățirea abilităților de comunicare și colaborare.

Copilul se simte acceptat, înțeles și valorizat, ceea ce contribuie la o adaptare armonioasă la mediul grădiniței.

Concluzie

Integrarea preșcolarului în grădiniță este un proces complex, dar esențial pentru dezvoltarea sa ulterioară. Valorificarea diversității și utilizarea învățării prin cooperare reprezintă strategii eficiente pentru facilitarea acestui proces.

Un mediu educațional bazat pe respect, colaborare și implicarea familiei contribuie la crearea unei atmosfere incluzive, în care fiecare copil se poate dezvolta armonios.

Bibliografie

- Ministerul Educației (2019). Curriculum pentru educația timpurie. București.
- PiaCucos, Constantin (2006). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.

- Neacșu, Ioan (2010). Instruire și învățare. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Stan, Emil (2014). Educația timpurie și dezvoltarea copilului. București: Editura Universitară.
- Get, Jean (1970). Psihologia copilului. București: Editura Didactică și Pedagogică.

COLABORAREA GRĂDINIȚĂ-FAMILIE ÎN SPRIJINUL INCLUZIUNII

Osvath Cristina-Diana

Învățător-educatoare

Grădiniță cu Program Prolungit "Micii Exploratori" Apahida

Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolarilor: experiențe și bune practici ale profesorilor

În secolul actual, o mare problemă a educației o reprezintă incluziunea preșcolarilor în grupul educațional din care fac parte. Prin incluziune educațională ne referim la adaptarea preșcolarilor în cadrul grupului de copii din grădiniță. Acest termen, "incluziune", cuprinde o arie mult mai largă, întrucât un individ interacționează pe parcursul vieții cu diferite medii sociale în care este necesară adaptarea sa.

Din prisma prescolarului, putem afirma faptul că educația incluzivă apare încă din perioada anteprescolară (pentru copiii care frecventează învățământul timpuriu - creșă) și este o variabilă importantă în modelarea, dezvoltarea și conturarea factorilor necesari pentru optimizarea acestuia ca ființă umană socială și funcțională. Noi, ca profesioniști ai educației, avem ca rol pregătirea copiilor pentru viața socială.

Există doi mari factori în cadrul educației incluzive, respectiv familia - primul mediu social în cadrul căruia copilul își dezvoltă personalitatea, competențele de bază, deprinderile motrice și este influențat direct și indirect - și mediul educațional, care spre deosebire de mediul familial prezintă o rutină, prezintă un factor nou și stimulant cu scopul dezvoltării armonioase a copiilor. Putem spune faptul că noi ca adulți pregătim copiii de azi pentru dificultățile și nevoile societății de mâine, iar această pregătire se poate realiza prin colaborarea strânsă a mediului educațional cu mediul familial - un mediu non-formal prin care copilul se dezvoltă emoțional. După cum am spus, acești doi factori influențează dezvoltarea armonioasă a copilului. Prin urmare, optimizarea și concretizarea pregătirii copilului mic pentru viața socială, este necesară o colaborare strânsă a acestor doi factori.

În cele mai multe cazuri, integrarea copiilor într-un grup sau mediu nou are la bază implicarea familiei, prin implicarea părinților copilul simte siguranță și confort, evoluția acestuia realizându-se cu mult mai multă ușurință. În literatura de specialitate se evidențiază faptul că o educație incluzivă eficientă pentru evoluție, nu poate fi realizată de un singur factor educațional, ci presupune o colaborare strânsă între toți cei implicați în dezvoltarea copilului - familie și mediu educațional-. Astfel, așa cum este menționat în „Intervenții educaționale în școala incluzivă românească. Ghid de bune practici” (Mag, A. G.), procesul de incluziune se bazează pe o intervenție educațională integrată, în care grădinița, familia și, atunci când este necesar, specialiștii lucrează împreună pentru a sprijini copilul. Această colaborare asigură continuitate în actul educațional, o mai bună

adaptare la nevoile individuale ale preșcolarului și contribuie la dezvoltarea sa armonioasă din punct de vedere cognitiv, emoțional și social.

În cadrul grădiniței, am observat faptul că integrarea familiei în activitățile zilnice contribuie la progresul copilului în mediul educațional. Apariția unui factor din mediul familial în mediul educațional influențează pozitiv - în mare parte din cazuri- desfășurarea activității preșcolarilor, aceștia având parte de siguranță în mediul nou. Prin contopirea celor 2 factor - grădiniță și familie- copilul învață și asimilează spațiul educațional formal că fiind unul de siguranță pentru el, un spațiu de recreere dar și de evoluție, un spațiu de percepere a noilor idei dar și de exprimare a nevoilor individuale. Această colaborare a familiei cu grădiniță se poate realiza prin diferite modalități. În cadrul grădiniței de copii în care lucrez, părinții au parte de ateliere de creație din care rezultă un produs finit pe care aceștia, împreună cu copiii, îl au ca produs al colaborării lor pentru încurajarea și accentuarea competențelor copilului precum și pentru creșterea stimei de sine a acestuia.

Totodată participarea acestora la activitățile extrașcolare (excursii sau concursuri de talente/sportive) împreună cu un membru din familie influențează vizibil evoluția copiilor. Am implementat un proiect educațional numit „Sănătate pe 2 roți”, un proiect care susține sănătatea preșcolarilor prin încurajarea utilizării mijloacelor de transport nepoluante (biciclete) și prin conștientizarea importanței mișcării pentru un stil de viață sănătos. În cadrul acestui proiect, am observat că randamentul preșcolarilor ai căror părinți participă sau îi însoțesc pe traseu este mai crescut, comparativ cu cei ai căror părinți nu sunt prezenți.

Așadar, prezența unui singur factor modelator în viața copilului nu este suficientă, acești factori fiind strâns legați și reprezentând, poate, cheia succesului în dezvoltarea armonioasă a copilului.

Joyce Epstein, în teoria parteneriatului familie–școală–comunitate, subliniază faptul că „colaborarea dintre familie, școală și comunitate este esențială pentru succesul educațional al copilului”. Această idee susține faptul că dezvoltarea armonioasă a copilului nu se poate realiza doar într-un singur mediu, ci prin colaborarea dintre familie și instituția educațională.

În concluzie, colaborarea dintre grădiniță și familie reprezintă un element esențial în sprijinirea incluziunii și în dezvoltarea armonioasă a preșcolarilor. Parteneriatul educațional contribuie la creșterea încrederii copilului, la o adaptare mai ușoară în mediul educațional și la obținerea unor rezultate mai bune în procesul de învățare.

Bibliografie

1. Interventii educationale in scoala incluziva romaneasca. Ghid de bune practici. Volum colectiv. Editia a II-a - Alina Georgeta Mag
2. Joyce Epstein – teoria parteneriatului familie–școală

TEHNOLOGIE, JOACĂ ȘI INCLUZIUNE ÎN ERA DIGITALĂ

Pop Giulia-Grigorigina, Profesor pentru educație timpurie,
Grădinița cu Program Prelungit „Micii Exploratori”, Apahida
Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării
elevilor/preșcolarilor

În contextul educațional actual, tehnologia nu mai este un simplu accesoriu, ci un instrument esențial pentru individualizarea instruirii. Agheana și Popovici (2023) susțin că utilizarea tehnologiei în educație, oferă tuturor copiilor instrumente de accesibilitate care transformă mediul de învățare într-unul incluziv. Altfel spus, resursele digitale ne oferă posibilitatea de adapta sarcinile în funcție de capacitățile copiilor.

Conform Art. 67, alin. (2) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 „educația incluzivă vizează totalitatea beneficiarilor primari cu caracteristici, interese, abilități și nevoi de învățare unice, acordând o atenție specială copiilor expuși riscului de marginalizare, excludere sau rezultate școlare scăzute”. Așadar, educația incluzivă se referă la toți copiii care parcurg procesul de învățare, incluzându-i implicit pe cei cu cerințe educaționale speciale.

La nivel preșcolar, folosirea tehnologiei răspunde nevoilor copiilor cu ritmuri diferite de învățare și dezvoltare. Resursele digitale permit personalizarea situațiilor și experiențelor de învățare pe care le livrăm copiilor. Acestea pot oferi feedback imediat, reprezentări auditive și vizuale, posibilitatea de a repeta sarcina și multe altele.

De asemenea, la această vârstă, copiii învață prin joc și simțuri. Abordarea multisenzorială este esențială în procesul de învățare și dezvoltare a copiilor deoarece, stimularea simultană a mai multor canale de percepție îmbunătățește calitatea reținerii materialului (Kachur, 2025).

Resursele digitale sunt benefice deoarece stimulează mai multe canale de percepție: văzul, auzul și simțul tactil. Prin văz, imaginile colorate devin niște ancore în memoria lor. Un copil va înțelege și va reține mult mai ușor o poveste dacă vede personajele mișcându-se pe ecran. Culorile vibrante și animațiile pot ghida atenția copiilor cu dificultăți de concentrare. Prin auz, cuvintele și înțelesurile lor pot fi consolidate mult mai ușor. Dacă preșcolarul vede pe ecran un măr și aude în același timp acest cuvânt, în creierul lui se creează o legătură de două ori mai puternică. Un alt simț important este cel tactil, când preșcolarul are contact direct cu ecranul.

Cu ajutorul tehnologiei, putem desfășura activități interactive, care implică comunicarea și colaborarea între preșcolari. Un exemplu în acest sens este puzzle-ul digital în perechi sau grupuri mici, unde copiii trebuie să colaboreze pentru a potrivi piesele. Un alt exemplu este desenul în grupuri. Pe o tablă interactivă, mai mulți copii pot decora în

același timp un peisaj sau o poveste. Ei trebuie să se sfătuiască ce culori să folosească, cine desenează soarele și copacii, învățând astfel să comunice și să lucreze în echipă.

În cadrul grădiniței, succesul integrării depinde de modul în care folosim tehnologia pentru a răspunde nevoilor fiecărui copil. Platforme precum Wordwall, Jigsaw Planet, Livresq sau LearningApps nu sunt doar jocuri, ci instrumente prin care educatoarea poate adapta dificultatea fiecărei sarcini. Astfel, chiar și un copil care are diferite deficiențe sau un ritm de învățare mai lent poate înțelege conținuturile sau poate recupera lacunele.

Platforma Wordwall este un instrument care poate fi folosit pentru a crea jocuri de asociere, sortare etc. Activitățile pot fi adaptate ritmului fiecărui copil, păstrând învățarea distractivă și motivantă. Putem integra acest instrument pentru consolidarea și fixarea cunoștințelor. Prin intermediul acestei platforme, peșcolarul primește feedback sonor și vizual imediat.

O altă resursă digitală utilă este platforma Jigsaw Planet, pe care o putem utiliza pentru crearea de puzzle-uri digitale personalizate. Această resursă permite cadrului didactic să adapteze gradul de dificultate prin reglarea numărului de piese. Pentru preșcolarii cu deficiențe motorii, rezolvarea unui puzzle digital elimină efortul fizic dificil de a potrivi piese mici de carton, înlocuindu-l cu o mișcare simplă pe ecran. Astfel, succesul finalizării unui puzzle sau a unei simple sarcini de asociere de imagini crește stima de sine a copilului și îi facilitează integrarea acestuia.

Un instrument digital deosebit de util este ceasul interactiv, care transformă învățarea timpului într-o activitate vizuală și concretă (Figura 1). Prin manipularea indicatoarelor colorate, copiii înțeleg mult mai ușor relația dintre ore și minute, având în același timp confirmarea imediată pe ecranul digital. Acest tip de resursă ajută la adaptarea conținutului, deoarece folosește culori contrastante și cifre mari. Culorile indicatoarelor și alte aspecte ale designului pot fi schimbate de către cadrul didactic. Astfel, fiecare copil poate descoperi noțiunile de timp în ritmul lui, primind ajutor vizual la fiecare pas. Feedback-ul imediat le oferă celor mici bucuria că au reușit și îi face să fie mult mai atenți.

Figura 1. Ceas interactiv

Sursa: <https://www.visnos.com/demos/clock>

Un alt instrument esențial în activitățile cu preșcolarii este LearningApps, care permite crearea de jocuri interactive precum asocieri, clasificări sau exerciții de tip quiz. Aceasta oferă cadrului didactic posibilitatea de a adapta conținutul în funcție de nivelul copiilor și de obiectivele urmărite. De exemplu, cadrul didactic poate crea un exercițiu în care sunt introduse sunetele unor animale, iar preșcolarii au sarcina de a identifica animalul corespunzător. Această activitate stimulează atenția și capacitatea de recunoaștere auditivă. Prin utilizarea acestor jocuri, copiii sunt implicați activ în procesul de învățare, iar sarcinile devin mai atractive și mai ușor de înțeles.

Alături de celelalte platforme utilizate, Livresq reprezintă un alt instrument educațional valoros, care permite proiectarea unei activități educaționale complete, unde toate momentele lecției pot fi integrate într-o singură resursă digitală interactivă. Cadrele didactice pot construi o experiență de învățare, sub forma unei povești digitale, care îi permite copilului să treacă prin toate etapele activității fără a fi distras de navigarea pe site-uri diferite. Mai mult, acest mod de lucru este un sprijin real pentru copiii care înțeleg mai greu explicațiile verbale, deoarece aici găsesc în același loc imaginea, sunetul și acțiunea, ceea ce face ca informația să fie mult mai ușor de reținut.

Unul dintre marile avantaje ale acestei platforme este flexibilitatea, deoarece ne permite să adăugăm o multitudine de resurse într-un singur loc: de la videoclipuri și înregistrări audio, până la jocuri create pe alte platforme. De exemplu, în cadrul aceleiași activități, copilul poate viziona o scurtă animație, ca apoi să rezolve imediat un puzzle sau un joc de asociere, fără a fi nevoie să părăsească aplicația.

Utilizarea acestor platforme nu elimină rolul esențial al cadrului didactic. Acesta devine un facilitator care alege cu grijă conținutul și nivelul de dificultate a sarcinii. Cadrul didactic are datoria de a ghida interacțiunea copilului cu resursele digitale și de a se asigura că tehnologia este folosită în mod responsabil. Acesta poate observa modul în care preșcolarii învață și poate oferi sprijin acolo unde este nevoie.

Utilizarea tehnologiei la grupă are un impact vizibil asupra modului în care copiii interacționează și învață (Behnamnia, Kamsin, Ismail & Hayati, 2022). În plan individual, putem observa o creștere a autonomiei, în cazul copiilor care întâmpină dificultăți în unele sarcini. Reușitele obținute în jocurile digitale le dau celor mici încredere în forțele proprii și îi ajută să se integreze mai natural în colectiv. Ei încep să aibă încredere în forțele proprii și să se simtă egali cu ceilalți colegi.

Impactul se vede cel mai bine în încrederea pe care cei mici o capătă atunci când reușesc să finalizeze o sarcină pe cont propriu, simțindu-se egali cu restul copiilor. Așadar, atunci când sunt folosite cu un scop pedagogic clar, aceste resurse digitale devin un sprijin esențial pentru o educație incluzivă.

În esență, integrarea tehnologiei în grădiniță este un pas firesc și necesar pentru viitorul școlii românești. Tehnologia aduce metode de lucru mai atractive și mai flexibile, adaptate nevoilor reale ale copiilor. Aceasta apropie copiii și elimină barierele dintre ei, transformând sala de grupă într-un spațiu în care toți sunt egali.

Bibliografie

Agheana, V., & Popovici, D.-V. (2023). Educația online și utilizarea tehnologiei pentru elevul cu cerințe educaționale speciale. În *Influențele perioadei pandemice asupra diferitelor aspecte ale vieții noastre* (pp. 9–26). Editura Presa Universitară Clujeană.

Behnamnia, N., Kamsin, A., Ismail, M.A.B., Hayati, S.A. (2022). A review of using digital game-based learning for preschoolers. *Journal of Computers in Education*.
<https://doi.org/10.1007/s40692-022-00240-0>

Kachur, V. (2025). Sensory and Play-Based Learning: how Innovative Methods Help Children with Special Needs Learn English. *Pedagogy and Education Management Review*, (2(20)), 75–82. <https://doi.org/10.36690/2733-2039-2025-2-75-82>

Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar. (2023). *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 613 din 5 iulie 2023.

<https://www.jigsawplanet.com/>

<https://learningapps.org/index.php?overview&s=&category=0&tool=>

<https://livresq.com/en>

<https://www.visnos.com/demos/clock>

<https://wordwall.net/>

ACTIVITĂȚI PENTRU DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE

Prof. educație timpurie Trif Ioana-Carla,
Liceul cu Program Sportiv,, Florin Fleșeriu Grădinița cu Program Prelungit Nr 4. Sebeș
Secțiunea „Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță.

Nivel II: 5-6/7ani **JOC ,, Surpriza,,**

Scopul acestui joc este inițierea și menținerea unei relații de prietenie, a interacțiunii cu alți copii.

În timpul desfășurării jocului preșcolarii își exersează abilitatea de a împărți și oferi jucăriile, o să reușească să stabilească relații de prietenie cu copii, o să explice cum își aleg prietenii.

Materialele necesare desfășurării corespunzătoare a jocului sunt câte trei jucării (mașini, păpuși).

Descrierea activității: educatoarea, ia pe rând câte un copil și îi propune ca împreună să facă o surpriză unor copii. I se dau trei jucării și i se cere să le pună în gentuțe unui număr de trei copii, se cere apoi să spună de ce a dorit să facă surpriză primului copil (se notează răspunsul , reacția). Apoi, pentru a stabili modul de percepere reciprocă și simpatiile i se pun anumite întrebări, exemplu „Care dintre copii crezi că îți va face și ție o surpriză?,, și i se cere să motiveze de ce crede că acel copil va face acest gest sau ,, Cine ai dori să îți facă surpriză și de ce?,,

Pentru a determina gradul de stabilitate a simpatiilor peste câteva zile am utilizat o variantă de joc :

..Cea mai frumoasă jucărie,,

Descrierea activității: Variantă de joc

Educatoarea oferă fiecărui copil, separat câte trei jucării noi și întrebat care este ordinea care îi place (se notează acest aspect). Copilul este solicitat cu tact și delicatețe să le ofere tot sub formă de surpriză în ordine copiilor cu care ar dori cel mai mult să se joace.

Recomandări: discuții cu copiii pe următoarele aspecte- de ce i-au plăcut aceste jucării? De ce a pus-o pe cea mai frumoasă lui Ionel, pe alta lui Mihai, pe cealaltă Mariei? Cine crede că de data aceasta îi va face și lui o surpriză și ,,de ce,, sau de la cine ar dori să primească un dar și de ce?

Educatoarea va analiza cum a reacționat fiecare copil la propunerea de a oferi jucării preferate, iar pentru a spori gradul de precizie al preferințelor peste câteva zile copii sunt întrebați cui au făcut surprize când s-au jucat ultima oară cu ,, surprizele,, și de ce? Celor

care nu li s-a făcut nici o surpriză , le pun câteva jucării, pentru a nu fi dezamăgiți, iar celor care primesc prea multe le împart, pentru a preveni apariția sentimentelor de supraapreciere.

Bibliografie

1. Băban A. , , Consiliere educațională,, Ed. ASCR, Cluj Napoca, 2003
2. Catrinel. A., Kallay E. ,,Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari,, Ed. ASCR, Cluj Napoca, 2007

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ LA PREȘCOLARI

Vinceler Maria Viorica
Profesor Pentru Educație Timpurie
Școala Gimnazială Șona
SECȚIUNEA 2

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemului educațional modern, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor. În contextul dezvoltării accelerate a tehnologiei, era digitală oferă noi oportunități pentru sprijinirea incluziunii, în special la nivel preșcolar, unde bazele dezvoltării cognitive, sociale și emoționale sunt esențiale.

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor copiilor într-un mediu educațional comun, adaptat nevoilor fiecăruia. Aceasta vizează nu doar copiii cu cerințe educaționale speciale, ci și pe cei proveniți din medii diferite din punct de vedere social, cultural sau lingvistic. La vârsta preșcolară, incluziunea este esențială pentru dezvoltarea empatiei, toleranței și a relațiilor sociale sănătoase.

Tehnologia digitală joacă un rol tot mai important în facilitarea procesului educațional incluziv. Instrumentele digitale pot fi adaptate în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor și de nevoile lor individuale. Printre acestea se numără: aplicațiile educaționale interactive, care stimulează învățarea prin joc; resursele multimedia (imagini, sunete, animații), care sprijină diferite stiluri de învățare; tehnologiile asistive, utile pentru copiii cu dizabilități (de exemplu, aplicații pentru comunicare augmentativă); tablele interactive și dispozitivele tactile, care facilitează participarea activă.

Integrarea tehnologiei în educația incluzivă aduce multiple beneficii: crește motivația și interesul copiilor pentru activități; permite personalizarea procesului de învățare; sprijină dezvoltarea limbajului și a abilităților cognitive; reduce barierele de învățare și facilitează accesul la informație.

În ciuda avantajelor, există și provocări semnificative: accesul inegal la tehnologie în diferite medii; necesitatea formării continue a cadrelor didactice; riscul utilizării excesive a dispozitivelor digitale; lipsa unor resurse educaționale digitale adaptate pentru limba română și pentru vârsta preșcolară.

Educatorul are un rol esențial în implementarea educației incluzive în era digitală. Acesta trebuie să selecteze resursele potrivite, să adapteze activitățile în funcție de nevoile copiilor și să creeze un climat educațional pozitiv. De asemenea, colaborarea cu familia și cu specialiștii (logopezi, psihologi) este crucială pentru succesul incluziunii.

Integrarea tehnologiei în educația incluzivă presupune utilizarea unor instrumente adecvate vârstei și aplicarea unor practici pedagogice centrate pe nevoile fiecărui copil. La nivel preșcolar, aceste instrumente trebuie să fie intuitive, interactive și sigure.

Instrumente digitale utilizate

Aplicații educaționale interactive

Acestea sunt concepute pentru a stimula învățarea prin joc și pot fi adaptate nivelului fiecărui copil. Ele contribuie la dezvoltarea limbajului, a gândirii logice și a abilităților sociale.

Platforme digitale pentru educație timpurie

Platformele online oferă activități variate, fișe interactive și resurse multimedia care pot fi utilizate atât în grădiniță, cât și acasă.

Tehnologii asistive

Acestea sunt esențiale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale: aplicații de comunicare augmentativă și alternativă (AAC); software de citire a textului (text-to-speech);

instrumente vizuale pentru organizarea sarcinilor.

Table interactive și dispozitive tactile

Permit desfășurarea de activități colective și stimulează implicarea activă a copiilor.

Resurse multimedia (video, animații, povești digitale)

Ajută la înțelegerea conceptelor și susțin diferite stiluri de învățare.

Practici pedagogice incluzive

Învățarea diferențiată

Educatorul adaptează activitățile în funcție de ritmul și nivelul fiecărui copil, folosind resurse digitale variate.

Învățarea prin joc (gamificare)

Utilizarea jocurilor digitale pentru a transforma învățarea într-o experiență atractivă și accesibilă tuturor copiilor.

Lucrul colaborativ

Activitățile în grup, susținute de tehnologie, dezvoltă cooperarea, comunicarea și empatia.

Utilizarea rutinelor vizuale digitale

Programul zilnic poate fi prezentat sub formă de imagini sau pictograme pe dispozitive digitale, facilitând înțelegerea pentru copiii cu dificultăți.

Feedback imediat și pozitiv

Aplicațiile digitale oferă feedback instant, contribuind la consolidarea învățării și creșterea încrederii în sine.

Colaborarea cu familia

Tehnologia permite comunicarea constantă între educator și părinți, precum și implicarea acestora în procesul educațional.

Exemple de activități

- jocuri interactive pentru recunoașterea culorilor și formelor;
- povești digitale interactive pentru dezvoltarea limbajului;
- activități pe tablă interactivă pentru învățarea numerelor;
- utilizarea aplicațiilor AAC pentru exprimarea nevoilor și emoțiilor.

Instrumentele digitale și practicile incluzive contribuie semnificativ la crearea unui mediu educațional adaptat tuturor copiilor. Alegerea și utilizarea lor trebuie realizate cu atenție, ținând cont de vârsta copiilor și de obiectivele educaționale, pentru a asigura o dezvoltare armonioasă și echitabilă. Integrarea preșcolarii într-un mediu educațional incluziv este influențată semnificativ de utilizarea tehnologiei digitale. Aceasta poate facilita participarea activă a tuturor copiilor, contribuind la reducerea barierelor și la dezvoltarea unui climat educațional echitabil.

Instrumentele digitale interactive încurajează colaborarea și comunicarea între copii. Activitățile de grup realizate cu ajutorul tehnologiei contribuie la formarea relațiilor sociale, la dezvoltarea empatiei și la acceptarea diversității.

Creșterea încrederii în sine

Copiii care întâmpină dificultăți de învățare sau comunicare pot beneficia de aplicații adaptate nevoilor lor, ceea ce le permite să participe activ la activități. Reușitele obținute în mediul digital contribuie la dezvoltarea stimei de sine și la reducerea sentimentului de excludere.

Acces egal la învățare

Tehnologia permite adaptarea conținuturilor educaționale în funcție de nivelul fiecărui copil. Astfel, toți preșcolarii au șansa de a învăța în ritmul propriu, ceea ce sprijină integrarea lor în grup.

Reducerea barierelor de comunicare

Pentru copiii cu dificultăți de limbaj sau cu dizabilități, tehnologiile asistive (precum aplicațiile de comunicare augmentativă) facilitează exprimarea nevoilor și interacțiunea cu ceilalți, contribuind la o integrare mai ușoară.

Stimularea participării active

Activitățile digitale interactive captează atenția copiilor și îi implică în mod direct în procesul de învățare. Acest lucru reduce riscul de izolare și crește gradul de participare în activitățile de grup.

Dezvoltarea autonomiei

Utilizarea tehnologiei îi ajută pe copii să își dezvolte independența, oferindu-le posibilitatea de a explora și de a învăța în mod individual, în funcție de interesele și capacitățile lor.

În ciuda beneficiilor, există și anumite riscuri care pot afecta integrarea:

- utilizarea excesivă a tehnologiei poate limita interacțiunea directă;
- accesul inegal la resurse digitale poate crea diferențe între copii;
- lipsa ghidării adecvate poate reduce eficiența utilizării tehnologiei.

Tehnologia digitală are un impact major asupra integrării preșcolariilor, oferind oportunități valoroase pentru incluziune și participare activă. Cu toate acestea, utilizarea sa trebuie să fie echilibrată și ghidată de cadre didactice bine pregătite, pentru a asigura dezvoltarea armonioasă a tuturor copiilor.

În practica educațională pot fi utilizate diverse metode moderne: jocuri digitale pentru dezvoltarea limbajului; povești interactive pentru stimularea imaginației și empatiei; activități pe tablă interactivă care implică toți copiii; utilizarea aplicațiilor educaționale pentru consolidarea cunoștințelor.

Educația incluzivă în era digitală la preșcolari reprezintă o direcție esențială pentru dezvoltarea unui sistem educațional echitabil și eficient. Tehnologia, utilizată corect, poate contribui semnificativ la integrarea tuturor copiilor și la valorificarea potențialului fiecăruia. Totuși, succesul acestui demers depinde de echilibrul între utilizarea tehnologiei și interacțiunea umană, precum și de pregătirea adecvată a educatorilor.

Bibliografie

1. Ministerul Educației – documente privind educația incluzivă
2. UNICEF – resurse privind incluziunea în educație
3. Studii și articole de specialitate în domeniul pedagogiei preșcolare
4. Ministerul Educației (România). *Educația incluzivă – ghiduri și politici educaționale*. București.
5. UNICEF. *Inclusive Education: Understanding Article 24 of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. New York: UNICEF.
6. UNESCO. *Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*. Paris: UNESCO Publishing, 2017.
7. Vrasmaș, Traian. *Educația incluzivă în grădiniță și școală*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII A PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ- ÎNTRE TEORIE ȘI PRACTICA EDUCAȚIONALĂ

Pop Dobra Zamfira Iulia
Prof. Ed. Timpurie
Gpn Nr. 3, Talpe, Drăgănești
SECȚIUNEA I

Introducere

Socializarea reprezintă unul dintre cele mai importante procese ale dezvoltării copilului, având un impact direct asupra integrării sale în colectivitate și asupra formării personalității. Perioada preșcolară este decisivă în acest sens, deoarece copilul face trecerea de la mediul familial la un mediu instituțional organizat – grădinița.

Din experiența practică desfășurată în mediul educațional preșcolar, se poate observa că socializarea nu se produce spontan în mod eficient, ci necesită ghidaj, structură și intervenții pedagogice adaptate particularităților de vârstă.

Importanța socializării în dezvoltarea copilului preșcolar

Socializarea timpurie contribuie la formarea unor competențe esențiale:

- dezvoltarea limbajului și a comunicării;
- formarea comportamentelor prosociale;
- reglarea emoțională;
- dezvoltarea empatiei și a respectului față de ceilalți.

În practică, se constată că preșcolarii care au oportunități frecvente de interacțiune ghidată devin mai siguri pe ei, mai cooperanți și mai adaptați cerințelor de grup.

Rolul educatoarei în facilitarea socializării

Educatoarea nu este doar un organizator al activităților, ci un **mediator social**. Ea modelează comportamente, intervine în conflicte și creează contexte de învățare socială.

Din experiența la grupă, cele mai frecvente situații care necesită intervenție sunt:

- conflictele legate de jucării;
- dificultățile de împărțire;

- tendința unor copii de izolare sau dominare.

Intervenția eficientă presupune calm, consecvență și încurajarea exprimării emoțiilor („Spune-i colegului ce te-a deranjat”).

Modalități eficiente de realizare a socializării

1. Jocul – instrument central al socializării

Jocul este mediul natural de învățare al copilului. În cadrul jocurilor de rol („De-a familia”, „De-a magazinul”), copiii:

- imită comportamente sociale;
- negociază roluri;
- învață reguli nescrise ale interacțiunii.

Exemplu practic:

În cadrul unui joc de tip „De-a restaurantul”, s-a observat cum copiii își asumă spontan roluri (chelner, client), iar cei mai retrași devin treptat implicați prin încurajare.

2. Activitățile pe centre de interes

Organizarea clasei pe centre (Construcții, Artă, Bibliotecă, Joc de rol) oferă oportunități variate de colaborare.

Observație din practică:

La centrul de construcții, copiii dezvoltă frecvent abilități de negociere („Facem împreună un castel?”), iar conflictele devin ocazii de învățare socială.

3. Rutinele zilnice – baza comportamentelor sociale

Momentele repetitive (salutul, masa, igiena) contribuie la formarea unor deprinderi sociale stabile.

Exemplu:

Cercul de dimineață este un moment valoros pentru:

- exprimarea emoțiilor;
- ascultarea celorlalți;
- dezvoltarea sentimentului de apartenență la grup.

4. Povestirile și dramatizările

Poveștile sunt un instrument eficient pentru transmiterea valorilor sociale.

Prin dramatizare, copiii:

- înțeleg emoțiile personajelor;

- își dezvoltă empatia;
- exersează comportamente sociale.

Exemplu:

Dramatizarea poveștii „Ridichea uriașă” evidențiază importanța cooperării, copiii înțelegând concret ideea de ajutor reciproc.

5. Gestionarea conflictelor – oportunitate de învățare

Conflictul nu trebuie evitat, ci valorificat educativ.

Strategii eficiente:

- ascultarea ambelor părți;
- încurajarea exprimării emoțiilor;
- găsirea unei soluții comune.

Din experiență:

Copiii învață mai eficient când sunt implicați în găsirea soluției decât atunci când adultul decide în locul lor.

6. Activitățile extracurriculare

Excursiile, serbările și vizitele:

- dezvoltă adaptabilitatea;
- consolidează relațiile dintre copii;
- cresc încrederea în sine.

Factori care influențează socializarea

Socializarea este influențată de:

- mediul familial (stil educațional, atașament);
- temperamentul copilului;
- climatul emoțional din grupă;
- stilul educatoarei.

În practică, copiii proveniți din medii stimulative social se adaptează mai ușor, însă grădinița are rol compensator pentru cei care întâmpină dificultăți.

Concluzie

Socializarea preșcolărilor este un proces complex, care se realizează printr-o combinație de experiențe zilnice, intervenții pedagogice și contexte de interacțiune. Grădinița devine

un spațiu esențial de formare a competențelor sociale, iar educatoarea are rolul de ghid, model și facilitator.

Experiența practică demonstrează că cele mai eficiente metode sunt cele bazate pe implicare activă, joc și comunicare autentică. Astfel, copilul nu doar învață reguli sociale, ci le interiorizează și le aplică în mod natural.

Bibliografie

- Programa pentru educația timpurie, Ministerul Educației, București, 2019
- Psihologia copilului, Editura Didactică și Pedagogică
- Psihopedagogia copilului, Editura Polirom
- Child Development, Pearson Education
- Educational Psychology, Pearson
- Mind in Society, Harvard University Press

ROLUL SOCIALIZĂRII ÎN ȘCOALĂ LA CLASELE PRIMARE

Pană Veronica Mariana, prof. învăț. primar, Școala Gimnazială Săulești, Secțiunea 1.
Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlărilor mici în școală

Socializarea presupune „adaptare succesivă de statusuri și roluri sociale, învățare socială, învățare instituțională, jocul, imitația, identificarea. Mai restrâns, învățarea socială este procesul prin care sunt achiziționate și dezvoltate comportamente individuale și colective de natură cognitivă, afectivă, morală, profesională și socială.” (Furtună C)

Socializarea este un proces permanent care determină transformarea individului și integrarea socială a acestuia în colectivitate, pentru a dobândi un sine. Este acel proces psihosocial prin care copilul de vârstă școlară mică devine treptat o persoană conștientă de sine, inteligentă, integrată în tipul de cultură în care s-a născut și a crescut.

Grupul social constituie cel mai important mijloc de socializare și integrare socială, oferă individului securitate și mijloace de afirmare și răspunde nevoilor asociative și de apartenență ale ființei umane. Realitatea socială se prezintă ca un sistem complex de grupuri, acestea construind norme și valori, distribuind poziții și exercitând influențe. De asemenea, datorită dimensiunii sale interactive, grupul devine mediul și mijlocul de învățare a unor roluri sociale, contribuind totodată și la dezvoltarea conștiinței de sine a membrilor săi. Grupul are o dinamică a sa, devenind un spațiu al confruntărilor și învățării reciproce.

Elevul aparține unui grup social special constituit pentru educarea în conformitate cu normele sociale, pentru a se realiza o bună integrare în societate a acestuia. Intrând în școală, în clasa de studiu, identitatea sa e mai mult legată de grupul de apartenență socială, culturală și de semnificațiile evaluative ale acestei apartenențe. Înțelegând această organizare a elevilor în colective constituite după criterii care să optimizeze procesul de învățământ, apare în prim plan necesitatea cunoașterii caracteristicilor grupurilor.

Un colectiv de clasă este o organizație socială formală care include roluri și responsabilități privind atingerea scopurilor grupului. De asemenea, din punct de vedere al efortului solicitat, grupul – clasă este un grup de muncă care presupune existența unui scop, a relațiilor dintre membri, a legăturilor cu liderul. Grupurile educaționale se deosebesc de alte grupuri prin scopurile pe care le au. Acestea implică procesul instructiv-educativ, de formare a indivizilor care fac parte integrantă din grup, fiind astfel scopuri formative.

Scopul clasei de elevi îl constituie acumularea de către fiecare copil a experienței cognitive prin procesul de învățare. Deoarece activitatea principală a membrilor grupului școlar este învățarea, considerată ca o formă de muncă, sunt autori care încadrează acest grup în categoria grupului de muncă. În grupul școlar, cadrul didactic – transmițător de cunoștințe, organizatorul și conducătorul grupului, este impus din afară luându-se în considerare statutele și rolurile distincte pe care le au membrii acestui grup. Din punctul de

vedere al caracteristicilor celor ce formează grupul, se cuvine să evidențiem gradul de omogenitate din punctul de vedere al vârstei, al dezvoltării intelectuale, al sexului, al nivelului de pregătire al școlariiilor.

În clasă, elevii învață normativitatea socială, comportamentele așteptate de societate specifice vârstei lor; tot aici sunt diferențiați, apreciați și li se fixează un statut nu după criterii biologice ci după performanțele școlare, după modul în care își îndeplinesc sarcinile educative. Deoarece vârsta membrilor grupurilor școlare este aceeași sau apropiată, performanțele și orientările lor cuprind numeroase repere comune. Aici, elevii învață și practică conduite sociale dezirabile.

Interacțiunile specifice acestor grupuri se realizează pe două niveluri: cadrul didactic – elev și elevi – elevi, fiecare având particularități specifice și care diferă atât ca sens cât și în ceea ce privește mijloacele prin care se realizează. Între componentele umane esențiale ale clasei, profesorii și elevii, se stabilesc raporturi sociale diverse, atât interindividuale cât și individual-colective. În grupurile școlare, numărul membrilor nu e prea mare pentru a favoriza subdiviziuni, dar nici prea mic pentru a conduce la subiectivism.

Interacțiunea cadru didactic – elev e reglată de planurile de învățământ, de programe școlare, de manuale, de cerințele activității și are un caracter strict determinat și un caracter prestabilit. Această influență este explicită, directă, profesorul afectând comportamentul elevului. Forma principală de realizare a acestei interacțiuni este comunicarea verbală. Comunicarea elevi – elevi e determinată de pozițiile ocupate de aceștia în cadrul clasei, de rolurile fiecăruia. În cazul interacțiunii elev – elev aceasta se bazează pe comunicarea afectivă, pe relațiile preferențiale. Interacțiunile sunt de tipul față-în-față, diferențiindu-se prin gradul de determinare, felul și mijloacele de realizare.

În urma analizei comportamentului specific vieții de grup, argumentează că acesta e determinat de modelul de interacțiune, de structurile ce apar intenționat sau pe neașteptate, de coeziunea sau de spiritul de prietenie de care este animat grupul, de normele și regulile de comportare care domină indivizii și de motivele și scopurile grupului. Grupurile de elevi variază sub raportul unității și gradului de prietenie, variază în funcție de coeziune, de modul de interacțiune și comunicare. Copiii sunt atrași de grup datorită nevoii de manifestare a sentimentului de apartenență, a acceptării, a recunoașterii și a securității pe care acesta, grupul, le oferă. Psihosociologia grupurilor mici pune accentul pe importanța ce trebuie acordată interrelațiilor personale în dezvoltarea personalităților. Diferența dintre grupurile școlare în ceea ce privește gradul de prietenie, împlinirea sarcinilor propuse, armonia în activitate, e dată de tendința de atașare la alții, de a fi de acord cu ei, de coeziunea grupului. Aceasta este forța care acționează asupra membrilor determinându-i să rămână în grup.

Pentru educarea coeziunii, în cazul claselor de elevi, e necesară crearea convingerii școlariiilor că nevoile personale pot fi realizate prin colectiv, trebuie evidențiată satisfacția

ce rezultă din cooperarea cu alții, trebuie utilizate tehnici de cooperare. Coeziunea presupune atât satisfacerea individului cât și beneficiul colectivității.

Interacțiunea, ca tip de relații între două sau mai multe persoane în care acțiunea uneia este afectată de acțiunea alteia, determină în cadrul grupurilor școlare structuri formale și informale, acestea fiind determinate de vârsta copiilor, de sex, de acceptarea socială, de mediul de proveniență, de mărimea grupului, precum și de practicile de comunicare. În urma relațiilor ce se stabilesc între elevi pe parcursul timpului petrecut împreună, se elaborează norme specifice grupului, care capătă contur tot mai clar privind anumite reguli, coduri, valori, obiceiuri, pe măsura petrecerii a cât mai mult timp împreună. Astfel, copiii venind în contact unii cu alții de-a lungul unei perioade mai mari de timp, încep să fie conștienți de modul în care trebuie să acționeze, să gândească și să se comporte în diferitele situații ale vieții școlare. Relațiile pe care elevul le are cu colectivul clasei în aria afectiv-simpatetică constituie pentru acesta un stimulent în activitatea sa școlară și un suport moral care-l ajută să depășească mai ușor situațiile stresante prin care poate trece.

Clasa de elevi este un grup social cu o anumită structură evidențiată de tipurile de interacțiuni dintre membri, de dinamica rol – statut, de modelul de autoritate specific grupului. Această structură poate fi formală, organizată după norme, legi prescrise; sau informală, născută din interacțiunile directe, concrete ale membrilor grupului școlar, fiecare structură producând efecte specifice. Printre funcțiile grupului clasă se regăsește funcția de integrare, de reglementare a relațiilor sociale, de socializare, precum și de sancționare a acțiunilor neconforme cu regulile stabilite. Cunoașterea caracteristicilor grupurilor școlare e necesară deoarece se pot realiza o serie de schimbări pozitive atât la nivel individual (al elevului), cât și la nivelul întregului colectiv școlar prin conștientizarea valorii acțiunii în grup.

Clasa poate avea astfel caracteristicile unei mici societăți unde copiii gândesc, simt și acționează altfel decât atunci când sunt izolați. În cadrul grupului școlar se pot produce fenomene de contagiune, de demoralizare colectivă, aici se deprind caracteristicile și normele specifice vieții colective.

Bibliografie:

1. Iancu, S. (2000). Psihologia școlarului – de ce merg elevii încruntați la școală. Iași: Editura Polirom.
2. Neculau, A. (2007). Dinamica grupului și a echipei. Iași: Editura Polirom.
3. Furtună, C. Sociologie generală, ediția a III-a. Editura Fundației România de Măine, București, 2007.
4. Tucicov-Bogdan, A. (1972). Personalitatea copilului. București: Editura Politică.
5. Zlate, M. (1987). Clasa școlară – ca grup psihosocial. În P. Popescu-Neveanu, M. Zlate, T. Crețu (ed.), Psihologie școlară. București: Facultatea de Istorie-Filosofie.

STRATEGII EFICIENTE DE INTEGRARE A COPIILOR CU DIFICULTĂȚI DE ADAPTARE

Elena PETRE, învățătoare,

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați, România

Integrarea copiilor în mediul școlar reprezintă un proces complex, care depășește simpla lor prezență într-un colectiv și implică adaptarea emoțională, socială și cognitivă la cerințele unui nou context educațional. În practica didactică, dificultățile de adaptare apar frecvent, fie în cazul copiilor aflați la debut școlar, fie al celor proveniți din medii culturale diferite sau al celor cu particularități de dezvoltare. Aceste dificultăți nu trebuie interpretate ca limite ale copilului, ci ca indicatori ai nevoii de sprijin și de ajustare a mediului educațional, într-o manieră flexibilă și empatică.

Din perspectivă teoretică, integrarea este strâns legată de calitatea relațiilor construite în mediul școlar. Conform teoriei socio-culturale formulate de Lev Vygotsky, dezvoltarea copilului are loc prin interacțiune și colaborare, iar învățarea este mediată de relațiile cu ceilalți. În acest sens, dificultățile de adaptare pot reflecta nu doar particularități individuale, ci și nevoia de a construi contexte relaționale mai sigure și mai incluzive (Vygotsky, 1978). Această perspectivă este susținută și de cercetările din domeniul dezvoltării socio-emoționale, care evidențiază faptul că empatia și capacitatea de relaționare se dezvoltă încă din primii ani de viață. Studiile realizate de Carolyn Zahn-Waxler și Marian Radke-Yarrow arată că manifestările empatice apar încă din primul an de viață, evoluând ulterior în comportamente de cooperare și ajutorare (Zahn-Waxler & Radke-Yarrow, 1982). De asemenea, cercetările lui Judy Dunn evidențiază că, în jurul vârstei de doi ani, copiii dezvoltă capacitatea de a înțelege și exprima stări emoționale, ceea ce contribuie semnificativ la adaptarea socială (Dunn, 1991).

Cu toate acestea, debutul școlar reprezintă o etapă sensibilă, caracterizată printr-o creștere a cerințelor și prin necesitatea construirii unor relații noi. Schimbarea mediului, trecerea de la joc la activități structurate și presiunea adaptării pot genera anxietate, retragere sau comportamente de opoziție. În practica didactică, am observat frecvent că aceste reacții apar în primele săptămâni de școală și se manifestă diferit de la un copil la altul, de la evitarea interacțiunii până la dificultăți în respectarea regulilor. În acest context, rolul cadrului didactic este esențial în crearea unui climat securizant și în interpretarea corectă a comportamentelor copilului, nu ca forme de indisciplină, ci ca expresii ale unei nevoi de siguranță și apartenență.

Educația incluzivă oferă un cadru relevant pentru înțelegerea acestor situații, promovând ideea adaptării mediului educațional la nevoile fiecărui copil. Conform principiilor susținute de UNICEF, incluziunea presupune crearea unor contexte de învățare accesibile și relevante pentru toți copiii, indiferent de particularitățile acestora (UNICEF,

n.d.). Această abordare schimbă perspectiva asupra dificultăților de adaptare, care nu mai sunt privite ca deficiențe individuale, ci ca oportunități de intervenție pedagogică.

În practica educațională, aceste principii se concretizează prin strategii simple, dar eficiente, centrate pe relații și pe valorizarea copilului. Una dintre cele mai relevante practici este utilizarea sistemului „buddy”, care presupune asocierea copilului aflat în dificultate cu un coleg care îi oferă sprijin în activitățile zilnice. Din experiența didactică, am observat că această strategie contribuie semnificativ la reducerea anxietății și la facilitarea integrării sociale, oferind copilului un punct de sprijin constant în interacțiunile de zi cu zi. Aplicarea sistemului necesită o selecție atentă a colegilor și o ghidare discretă din partea cadrului didactic, însă efectele sunt vizibile atât la nivelul copilului sprijinit, cât și al grupului, prin dezvoltarea empatiei și a responsabilității.

O altă direcție esențială este valorificarea punctelor forte ale copilului, în acord cu abordările moderne centrate pe resursele individuale. Accentul pus pe abilitățile și interesele copilului contribuie la creșterea stimei de sine și la schimbarea percepției colectivului. În activitatea didactică, am observat că implicarea copiilor în activități care le pun în valoare talentele, precum muzica sau desenul, facilitează acceptarea în grup și creează contexte autentice de colaborare. Această abordare se aliniază cu principiile Designului Universal pentru Învățare, care promovează diversitatea modalităților de exprimare și participare.

În același timp, organizarea flexibilă a activităților, utilizarea sarcinilor de grup și diversificarea metodelor didactice permit implicarea tuturor copiilor, indiferent de ritmul sau stilul de învățare. În practică, aceste adaptări reduc presiunea performanței și creează oportunități reale de participare pentru fiecare copil. Crearea unui climat incluziv presupune, de asemenea, normalizarea diversității prin materiale și exemple care reflectă realități variate, contribuind astfel la dezvoltarea empatiei și la reducerea prejudecăților.

Integrarea copiilor cu dificultăți de adaptare se construiește în timp, prin intervenții consecvente și prin relații autentice. Experiența didactică arată că strategiile centrate pe relaționare și valorizare nu doar facilitează adaptarea copilului, ci contribuie și la dezvoltarea unui climat pozitiv în clasă. În acest sens, integrarea devine un proces colectiv, în care fiecare copil are un rol, iar diferențele sunt transformate în resurse de învățare.

Pornind de la aceste considerente, cadrele didactice pot avea în vedere câteva direcții de acțiune esențiale: construirea unei relații de încredere prin observare și comunicare, utilizarea sistemului „buddy” ca formă de sprijin între colegi, valorificarea punctelor forte ale fiecărui copil și organizarea flexibilă a activităților. De asemenea, promovarea unui climat incluziv și reflecția constantă asupra propriei practici contribuie la dezvoltarea unei intervenții educaționale eficiente și adaptate contextului.

În concluzie, integrarea copiilor cu dificultăți de adaptare nu este doar o provocare educațională, ci și o oportunitate de dezvoltare pentru întregul grup. Experiența arată că, atunci când cadrul didactic creează contexte de învățare bazate pe încredere, empatie și valorizarea diferențelor, copiii își dezvoltă nu doar competențele academice, ci și

capacitatea de a relaționa și de a coopera. Integrarea nu înseamnă doar adaptarea copilului la școală, ci și capacitatea școlii de a se adapta la copil, transformând diversitatea într-o resursă valoroasă pentru învățare și dezvoltare.

Referințe bibliografice

1. Dunn, Judy (1991). *The beginnings of social understanding*. Oxford University Press.
2. Vygotsky, Lev S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
3. Zahn-Waxler, Carolyn, & Radke-Yarrow, Marian (1982). The development of empathic concern. In N. Eisenberg (Ed.), *Emotion, cognition, and behavior* (pp. 57–82). Academic Press.
4. UNICEF. (n.d.). *Inclusive education toolkit for teachers in mainstream schools in Romania*. <https://www.unicef.org/romania/>
5. UNICEF. (n.d.). *Educație incluzivă de calitate*. <https://www.unicef.org/romania/ro>

PROVOCĂRI ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR

Negru Ionela Mariana
Profesor pentru Educație Timpurie
Grădinița nr. 137
Secțiunea 3

Integrarea copiilor în grădiniță reprezintă un moment esențial în dezvoltarea lor socio-emoțională și cognitivă. Pentru mulți preșcolari, aceasta este prima experiență de separare de familie și de adaptare la un mediu nou, structurat, cu reguli și interacțiuni sociale complexe. Din perspectiva cadrelor didactice, procesul de integrare presupune atât provocări semnificative, cât și oportunități de a construi contexte educaționale favorabile dezvoltării armonioase a copilului.

Una dintre principalele provocări întâmpinate de educatori este anxietatea de separare manifestată de copii. Aceasta se traduce prin plâns, refuzul de a participa la activități sau dificultăți în relaționarea cu ceilalți copii. De asemenea, diferențele individuale în ritmul de adaptare pot crea dezechilibre în grup, necesitând intervenții diferențiate. Unii copii se adaptează rapid, în timp ce alții au nevoie de perioade mai lungi de acomodare și de sprijin emoțional constant.

Un alt obstacol frecvent este lipsa abilităților de comunicare și socializare. Copiii care nu au avut anterior contact cu un colectiv pot întâmpina dificultăți în exprimarea nevoilor sau în înțelegerea regulilor de interacțiune. În aceste situații, rolul educatorului devine esențial în facilitarea relațiilor și în modelarea comportamentelor sociale adecvate.

Pe lângă aceste provocări, cadrele didactice se confruntă și cu necesitatea de a construi o relație de încredere nu doar cu copilul, ci și cu familia acestuia. Comunicarea eficientă cu părinții contribuie la o mai bună înțelegere a nevoilor copilului și la crearea unei continuități între mediul familial și cel educațional.

În ciuda acestor dificultăți, experiența integrării preșcolarilor aduce numeroase reușite și satisfacții profesionale. Printre cele mai importante realizări se numără dezvoltarea sentimentului de siguranță și apartenență al copilului. Prin activități ludice, rutine clare și un climat afectiv pozitiv, educatorii reușesc să transforme grădinița într-un spațiu prietenos și predictibil.

Bunele practici în integrarea preșcolarilor includ utilizarea jocului ca principal instrument de adaptare. Jocul liber și cel dirijat facilitează exprimarea emoțiilor, dezvoltarea relațiilor și învățarea regulilor sociale. De asemenea, rutina zilnică bine structurată oferă copiilor un sentiment de stabilitate și control, reducând anxietatea.

Un alt aspect important este individualizarea abordării educaționale. Observarea atentă a comportamentului copilului permite educatorului să identifice nevoile specifice și

să adapteze strategiile de intervenție. De exemplu, pentru un copil retras, se pot crea contexte de interacțiune în grupuri mici, în timp ce pentru unul hiperactiv se pot introduce activități care implică mișcare controlată.

Colaborarea cu părinții reprezintă, de asemenea, o practică esențială. Informarea acestora cu privire la progresul copilului și implicarea lor în procesul educațional contribuie la consolidarea încrederii și la susținerea adaptării. Întâlnirile periodice, mesajele de feedback și recomandările oferite părinților sunt instrumente utile în acest sens.

Pentru a ilustra aceste aspecte, voi relata o experiență concretă de integrare a unui copil de 4 ani în grădiniță. La începutul anului școlar, copilul manifesta o anxietate accentuată de separare. În fiecare dimineață, despărțirea de mamă era însoțită de plâns intens, refuzul de a intra în clasă și opoziție față de activități. Copilul prefera să stea retras, evitând contactul cu ceilalți copii și comunicând foarte puțin.

În această situație, strategia adoptată a fost una graduală și bazată pe empatie. În primele zile, copilului i s-a permis să aducă de acasă un obiect de atașament, care să îi ofere confort emoțional. De asemenea, educatorul a acordat o atenție specială momentului de sosire, întâmpinând copilul cu calm și căldură, fără a forța separarea bruscă.

Activitățile au fost adaptate pentru a include interesele copilului, iar integrarea în grup s-a realizat treptat, prin implicarea în jocuri de echipă simple. S-au încurajat interacțiunile cu un număr restrâns de copii, în special cu cei care manifestau comportamente prietenoase și deschise.

Un rol important l-a avut și colaborarea cu familia. Părinții au fost consiliați să mențină o atitudine calmă și încurajatoare, evitând prelungirea momentului despărțirii. De asemenea, li s-a recomandat să discute pozitiv despre grădiniță acasă, pentru a crea o imagine favorabilă.

După câteva săptămâni de frecvență constantă, s-au observat progrese semnificative. Copilul a început să participe la activități, să comunice cu educatorul și să interacționeze cu colegii. Treptat, plânsul de dimineață s-a diminuat, fiind înlocuit de o atitudine mai relaxată și deschisă.

În prezent, copilul vine la grădiniță cu încredere și curaj. Se implică activ în jocuri, își exprimă emoțiile și a dezvoltat relații de prietenie. Grădinița a devenit pentru el un spațiu sigur, în care se simte acceptat și valorizat.

Această experiență evidențiază importanța răbdării, a consecvenței și a abordării individualizate în procesul de integrare. Fiecare copil are propriul ritm de adaptare, iar rolul educatorului este de a crea condițiile necesare pentru ca acesta să se simtă în siguranță și să își dezvolte potențialul.

Integrarea preșcolărilor în grădiniță este un proces complex, marcat de provocări, dar și de numeroase reușite. Prin utilizarea unor strategii adecvate, prin colaborarea cu familia și prin crearea unui climat educațional pozitiv, cadrele didactice pot transforma

această etapă într-o experiență benefică pentru dezvoltarea copilului. Experiențele practice demonstrează că, prin sprijin și încredere, chiar și cei mai reticenți copii pot ajunge să se adapteze și să se bucure de mediul educațional.

SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ/ȘCOLARILOR MICI ÎN ȘCOALĂ

Tarpan Andreea

Profesor pentru educație timpurie

Specialitatea: Educație

Instituția: Grădinița nr. 137, sector 2, București

Secțiunea I: Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici
în școală

Procesul de socializare este un proces social prin care individul, ca membru activ al societății, trece printr-o serie de transformări succesive. Acesta presupune o interacțiune continuă, de intensitate variabilă, care îi permite persoanei să-și formeze identitatea, un set de idei și diverse deprinderi. Într-o accepțiune generală, socializarea constă în însușirea experienței sociale — cunoștințe, norme, valori, roluri — precum și în dezvoltarea capacităților de acțiune, a concepțiilor, a trăsăturilor de personalitate și a inteligenței sociale. Prin acest proces, copilul învață regulile de viață, își formează obiceiuri și își dezvoltă moduri de gândire, credințe și idealuri în concordanță cu mediul social în care crește.

În orice societate familia constituie factorul primordial al formării și socializării copilului, ca și cadrul fundamental în interiorul căruia sunt satisfăcute nevoile sale psihologice și sociale și împlinite etapele întregului său ciclu de creștere și dezvoltare; reprezintă prima colectivitate integratoare ce condiționează toate achizițiile ulterioare.

Consider că, pentru se realiza integrarea școlară a copiilor, trebuie să existe o relație foarte bună de comunicare între cadrele didactice și părinți, iar educatoarele să aibă competențe pedagogice și psihopedagogice.

Adaptarea și socializarea preșcolarilor la început de an școlar este o adevărată provocare atât pentru educatoare cât și pentru părinți, deoarece ei trec printr-o serie de schimbări rapide pe care le înțeleg mai greu. Reprezintă o provocare, deoarece ai nevoie de multă răbdare, tact pedagogic și trebuie să găsești mai multe soluții pentru particularitățile fiecărui preșcolar. Grădinița este acel mediu nou în care preșcolarul nu știe ce-l așteaptă, unde merge fără părinți și unde există reguli pe care trebuie să le respecte, rutine pe care trebuie să le aibă. Acest mediu nou îi stârnește copilului o diversitate de emoții, la început negative, iar pe parcurs transformându-se în emoții pozitive.

Copilul care trece pentru prima dată pragul grădiniței, părăsind universul familial trăiește o aventură surprinzătoare: acasă era singurul reprezentant al generației sale, într-un mediu alcătuit din personaje de dimensiuni și de importanță diferite. De la locul său bine stabilit de părinți, printr-o trecere mai mult sau mai puțin bruscă, se trezește într-un mediu nou, de la care nu știe ce să aștepte și căruia nu știe cum să-i răspundă.

În fiecare an există această perioadă dificilă și anume acomodarea. La unii copii revenirea la grădinița devine dificilă chiar și dacă lipsesc o săptămână sau două, deoarece ei se obișnuiesc cu rutina de acasă, dar și cu activitățile pe care aceștia le desfășoară cu părinții. Nu le este ușor nici părinților pentru că își lasă copiii într-un mediu necunoscut, dar nici educatoarelor, deoarece nevoile copiilor sunt diferite și trebuie să se adapteze în funcție de cerințele fiecăruia, iar numărul copiilor prezenți nu este foarte mic.

Cunoaștem că ființa umană este adaptabilă în diferite situații și se adaptează în funcție de mediu, de persoanele de care este înconjurată, dar și de experiențele noi care încep să apară de la vârste fragede. Mediul în care este introdus preșcolarul și anume, grădinița, vine la pachet cu o mulțime de întrebări de tipul “Ce caut eu aici?”, “Oare așa va fi și mâine?”, “De ce mi se întâmplă mie toate aceste lucruri?”. Toate aceste întrebări sunt normale, deoarece preșcolarul îi dispar toate situațiile cu care era obișnuit și apar diferite provocări, iar grădinița, cu timpul, îl ajută să răspundă la aceste întrebări.

Pedagogul S. Cemortan afirmă că „socializarea copilului începe în familie, încă de la cea mai fragedă vârstă (socializarea primară) și continuă în grădiniță (socializare secundară), dar grădinița rămâne primul mediu de socializare și umanizare a copilului preșcolar”. Jocurile atractive, activitățile antrenante, lucrurile făcute cu dăruire fac mai ușoară trecerea copiilor de la viața de familie la cea de grădiniță, la cea de grupă, iar adaptarea se va realiza cu mai mare ușurință.

Alături de adaptare, odată intrat în grădiniță, copilul începe un proces de socializare, prin maniera proprie de a intra în contact cu ceilalți copii. „Socializarea începe cu primul contact al copilului cu lumea exterioară, moment în care face primul pas spre ceilalți și cu ceilalți”.

Rolul cadrului didactic este esențial întrucât educatoarea este principalul intermediar între preșcolar și lumea nouă: educatoarea este privilegiată din plin de atenția copilului și, ca atare, intră în zona socializării de prim grad. Mai mult, acum se produc interesante fenomene de transfer afectiv și de identificare afectivă, în sensul că preșcolarul își transferă toată dragostea și atenția către educatoare, cu care se și identifică, aceasta fiind pentru el un efort de substitut al mamei. O mare parte din viața copilului se va desfășura de-acum în grădiniță, iar de armonia dintre cele două medii educaționale reprezentate de părinți și educatoare depinde dezvoltarea viitoare a copilului. Alături de rolul cadrului didactic în socializarea secundară, cercetările de până în prezent au evidențiat intensificarea tendinței copilului prescolar de a contacta alți copii de vârsta lui.

Adaptarea și socializarea rămân mereu problemele unui început de an, dar nu sunt nerezolubile pentru noi, cei implicați în educarea copiilor. Având alături părinții, cărora le e greu să accepte, uneori, că al lor copil nu vrea să se joace, nu vrea să comunice, nu vrea să asculte, suntem pe o traiectorie bună – cea a adaptării lor la grup și a comunicării zilnice, pentru a ne atinge scopul propus, cu răbdare și înțelegere.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ – OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI ÎN REALIZAREA INTEGRĂRII ȘCOLARE DE SUCCES

Turlică Elena Crina
Profesor pentru educație timpurie
Grădinița nr. 137

Secțiunea 2: Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării elevilor/preșcolarilor

Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat în mare măsură de dezvoltarea accelerată a tehnologiei digitale. În acest context, conceptul de educație incluzivă capătă noi valențe, fiind necesară adaptarea strategiilor didactice astfel încât să răspundă nevoilor diverse ale copiilor.

Integrarea școlară de succes nu mai poate fi concepută în absența utilizării instrumentelor digitale, acestea devenind resurse importante în facilitarea accesului la educație și în sprijinirea participării active a tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor.

Conceptul de educație incluzivă în context actual

Educația incluzivă presupune asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de diferențele de ordin fizic, cognitiv, social sau emoțional. Aceasta promovează ideea că fiecare copil are dreptul de a învăța într-un mediu adaptat nevoilor sale și de a fi valorizat pentru unicitatea sa.

În mediul preșcolar, incluziunea se manifestă prin acceptarea diversității și prin crearea unor contexte educaționale care să permită participarea activă a tuturor copiilor. Cadrul didactic are rolul de a identifica nevoile individuale și de a adapta strategiile de predare în funcție de acestea.

Rolul tehnologiei digitale în sprijinirea incluziunii

Tehnologia digitală oferă numeroase oportunități pentru sprijinirea educației incluzive. Platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele multimedia permit diversificarea metodelor de predare și adaptarea conținuturilor la nivelul fiecărui copil.

De exemplu, utilizarea materialelor video, a jocurilor educative digitale sau a aplicațiilor interactive poate facilita înțelegerea conceptelor și poate stimula interesul copiilor pentru activitățile de învățare. În același timp, tehnologia poate fi un instrument valoros pentru copiii cu dificultăți de învățare sau de comunicare, oferindu-le alternative de exprimare și acces la informație.

Practici educaționale incluzive mediate digital

În educația timpurie, integrarea tehnologiei trebuie realizată în mod echilibrat, astfel încât să completeze, și nu să înlocuiască, experiențele directe de învățare. Printre practicile eficiente se numără:

- utilizarea aplicațiilor educaționale interactive pentru dezvoltarea limbajului și a gândirii logice;
- vizionarea materialelor video tematice urmată de discuții ghidate;
- realizarea de activități digitale simple, precum desenul sau jocurile de asociere;
- folosirea platformelor de comunicare pentru colaborarea cu părinții;
- adaptarea materialelor didactice în format digital pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Aceste practici contribuie la crearea unui mediu educațional flexibil și accesibil, în care fiecare copil poate participa activ, în funcție de propriul ritm și nivel de dezvoltare.

Impactul asupra integrării școlare

Utilizarea tehnologiei în educația timpurie poate avea un impact pozitiv asupra integrării școlare, prin dezvoltarea unor competențe esențiale pentru viitorul elev. Printre acestea se numără competențele digitale de bază, capacitatea de concentrare, gândirea critică și adaptabilitatea.

În plus, mediile digitale pot reduce barierele de învățare, oferind oportunități egale pentru toți copiii. De exemplu, copiii timizi sau cei cu dificultăți de comunicare pot participa mai activ în activitățile digitale, unde se simt mai confortabil.

Totodată, implicarea părinților este facilitată prin intermediul tehnologiei, aceștia putând fi informați în timp real despre progresul copilului și implicați în activitățile educaționale.

Provocări și limite ale utilizării tehnologiei

Deși tehnologia oferă numeroase avantaje, utilizarea acesteia în educația timpurie implică și anumite provocări. Printre acestea se numără riscul utilizării excesive, dependența de dispozitive și diminuarea interacțiunilor directe între copii.

De asemenea, nu toate familiile au acces egal la resurse digitale, ceea ce poate genera inegalități în procesul educațional. În acest context, cadrul didactic trebuie să adopte o abordare echilibrată și să utilizeze tehnologia ca instrument complementar, nu ca substitut al activităților tradiționale.

Rolul cadrului didactic în integrarea tehnologiei

Cadrul didactic are un rol esențial în selectarea și utilizarea adecvată a resurselor digitale. Acesta trebuie să fie capabil să integreze tehnologia în mod pedagogic, să adapteze conținuturile și să creeze activități care să răspundă nevoilor tuturor copiilor.

În același timp, educatoarea trebuie să ghideze copiii în utilizarea responsabilă a tehnologiei și să promoveze un echilibru între activitățile digitale și cele tradiționale.

Concluzii

Educația incluzivă în era digitală reprezintă o oportunitate majoră pentru îmbunătățirea procesului educațional și pentru facilitarea integrării școlare de succes. Tehnologia, utilizată în mod responsabil și adaptat, poate contribui la crearea unui mediu educațional accesibil, flexibil și motivant.

Cu toate acestea, succesul acestui demers depinde de capacitatea cadrelor didactice de a integra tehnologia în mod echilibrat și de a menține accentul pe dezvoltarea globală a copilului. În acest sens, colaborarea cu familia și utilizarea unor strategii didactice adecvate rămân esențiale pentru realizarea unei educații de calitate.

TEHNOLOGIA CA PUNTE, NU CA BARIERĂ: VALENȚELE INCLUZIVE ALE INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. educație timpurie: Pavel Mirabela

Specializare: Educatoare

Grădinița cu P.P. Nr. 15 Târgoviște

Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării
elevilor/ preșcolarilor

Motto: „Tehnologia este doar un instrument. În ceea ce privește colaborarea copiilor și motivarea lor, profesorul este cel mai important.” (Bill Gates)

În peisajul educațional contemporan, conceptul de incluziune a depășit stadiul de simplă integrare fizică a copiilor cu cerințe educaționale speciale sau cu ritmuri diferite de învățare. Astăzi, incluziunea înseamnă accesibilizare, adaptare și participare deplină. Pentru cadrul didactic din învățământul preșcolar, marea provocare este găsirea acelor instrumente care să poată „vorbi” pe limba fiecărui copil. În acest context, era digitală nu vine să substituie interacțiunea umană, ci să o potențeze, oferind punți de comunicare acolo unde metodele tradiționale pot părea limitative.

Instrumente de sprijin pentru învățarea personalizată

Practica mea la grupă se bazează pe un ansamblu digital diversificat, în care fiecare aplicație îndeplinește un rol strategic în procesul de incluziune. Proiectarea didactică începe cu aplicațiile *Canva* și *PowerPoint*, instrumente care îmi permit să creez resurse vizuale cu un impact puternic. Într-o grupă incluzivă, imaginea este esențială. Prin aceste platforme, transform conținuturile abstracte în suporturi vizuale clare, folosind contraste și pictograme care facilitează înțelegerea pentru copiii cu dificultăți de procesare a informației sau pentru cei cu deficiențe de comunicare.

Pentru a asigura o structură riguroasă a lecțiilor, utilizez platforma *LIVRESQ*, care îmi permite să construiesc manuale digitale și resurse educaționale deschise, adaptate nivelului grupei mele. Acestea oferă un parcurs liniar și predictibil, aspect vital pentru copiii care au nevoie de rutină și structură pentru a se simți în siguranță în procesul de învățare. Această tranziție de la utilizarea unor resurse gata făcute la crearea de conținut personalizat îmi permite să adaptez nu doar ritmul, ci și estetica sarcinilor, transformându-mă dintr-un simplu transmițător de informații într-un designer de experiențe de învățare.

Gamificarea – Motorul motivației interne

Un aspect crucial al integrării este menținerea motivației. Aplicațiile de tip game-based learning, precum *Wordwall*, *LearningApps*, *Kahoot!* și *Quizizz* transformă evaluarea și fixarea cunoștințelor într-o experiență ludică, lipsită de stresul eșecului. Cu ajutorul

aplicației Wordwall, de exemplu, pot adapta un joc de potrivire în timp real, astfel încât un copil cu un ritm mai lent de lucru să primească sarcini simplificate, participând simultan cu restul grupei. Această incluziune invizibilă este cea mai valoroasă: copilul se joacă alături de colegi, se simte parte din colectiv, dar lucrează pe măsura posibilităților sale.

De asemenea, Jigsaw Planet devine un instrument terapeutic pentru dezvoltarea motricității fine și a răbdării, oferind satisfacția imediată a reîntregirii întregului, un simbol vizual al modului în care fiecare piesă (copil) este esențială pentru tabloul final al grupei. Am observat că feedback-ul imediat oferit de aceste instrumente - sunete vesele, animații de succes - acționează ca un întăritor pozitiv instantaneu, crucial pentru copiii cu o stimă de sine fragilă, transformând succesul individual într-o bucurie colectivă a întregii grupe.

Depășirea barierelor de comunicare

Probabil cea mai spectaculoasă contribuție a digitalului în educația timpurie rezidă în zona limbajului. Utilizarea aplicației Voki permite preșcolariilor timizi sau celor cu tulburări de vorbire să se exprime prin intermediul unui avatar. Această mediere reduce anxietatea și încurajează copilul să „dea voce” gândurilor sale.

În completare, BookCreator transformă copiii în autori. Realizarea unei cărți digitale în care includem fotografiile cu lucrările copiilor, înregistrări vocale și videoclipuri de pe YouTube selectate tematic, le oferă acestora un sentiment de apartenență și mândrie.

Strategii de implementare: de la planificare la interacțiune

Succesul integrării acestor instrumente digitale în mediul preșcolar nu este un rezultat al hazardului, ci a depins în mare măsură de respectarea unor principii pedagogice clare, adaptate cerințelor educației incluzive. Implementarea a fost ghidată de ideea că tehnologia trebuie să faciliteze relaționarea, nu să o substituie.

În primul rând, am pus un accent deosebit pe învățarea prin cooperare și sprijin reciproc între copii. În cadrul activităților care implică aplicații precum Kahoot! sau Quizizz, am optat pentru formarea unor echipe mixte, bazate pe complementaritate. Într-o astfel de echipă, un copil cu abilități digitale avansate sau cu un ritm rapid de procesare colaborează strâns cu un coleg care necesită sprijin suplimentar (fie din cauza unor dificultăți de învățare, fie din bariere de comunicare). Această strategie transformă tableta sau tabla interactivă dintr-un obiect de consum individual într-un punct de întâlnire și cooperare între copii. Aceștia învață să negocieze răspunsurile, să își aștepte rândul și să se bucure de succesul comun. Astfel, tehnologia nu izolează, ci devine un pretext pedagogic pentru dezvoltarea empatiei, a ajutorului reciproc și a abilităților de comunicare interpersonală.

În al doilea rând, am aplicat metoda pașilor mici și structurarea riguroasă a conținutului prin intermediul platformei LIVRESQ. Pentru preșcolarii cu cerințe educaționale speciale (CES), în special pentru cei cu deficiențe de atenție sau ADHD, volumul mare de informații poate fi copleșitor. Utilizând capacitățile multimedia ale

LIVRESQ, am fragmentat lecția în secvențe scurte, de tip modular, care permit oprirea și reluarea explicației ori de câte ori este nevoie.

Eficiența acestei strategii este dublată de integrarea unor momente de respiro cognitiv. Între modulele de învățare digitală, am intercalat pauze de mișcare (brain breaks), utilizând resurse video de pe YouTube. Aceste scurte secvențe de gimnastică aerobă, dans sau exerciții de mindfulness permit descărcarea tensiunii motrice și reîncărcarea rezervelor de atenție. Această alternanță planificată între efortul cognitiv digital și activitatea fizică a permis menținerea unui nivel optim de implicare pentru toți copiii, indiferent de ritmul lor propriu de dezvoltare. Prin această abordare, am reușit să transformăm timpul petrecut în fața ecranului dintr-o activitate pasivă într-una dinamică, care respectă ritmul biologic și psihologic al copilului de vârstă timpurie.

Mai mult, implementarea a vizat și accesibilizarea limbajului. În aplicațiile de tip LearningApps sau Wordwall, am prioritizat utilizarea instrucțiunilor audio în detrimentul celor scrise, oferind astfel autonomie copiilor care nu dețin încă deprinderi de citit-scris sau celor cu deficiențe vizuale ușoare. Această formă de design universal pentru învățare asigură faptul că barierele lingvistice nu devin obstacole în calea demonstrării competențelor pe care copilul le deține la nivel cognitiv.

Impactul asupra integrării și concluzii

Impactul acestor practici asupra integrării preșcolarilor este vizibil în creșterea gradului de independență și în diminuarea barierelor sociale. Tehnologia, utilizată cu discernământ pedagogic, acționează ca un egalizator de șanse. Un videoclip educativ bine ales pe YouTube poate explica o emoție mai bine decât o mie de cuvinte, iar un test interactiv pe tabletă poate face un copil non-verbal să zâmbescă atunci când vede că a ales răspunsul corect.

În concluzie, educația incluzivă în era digitală nu este despre tehnologia în sine, ci despre accesibilitatea pe care aceasta o generează. Ca educatoare, rolul meu a evoluat: sunt designer de experiențe de învățare. Prin suita de aplicații utilizate, mă asigur că niciun copil nu rămâne în afara cercului, demonstrând că în grădinița viitorului, inovația și empatia merg mână în mână pentru a construi o societate mai primitoare.

Bibliografie

1. Ministerul Educației. (2021). Strategia privind Digitalizarea Educației în România 2021-2027 (SMART-Edu).
2. UNESCO. (2020). Raportul de monitorizare globală a educației: Incluziunea și educația – Toți înseamnă toți.
3. Cucuș, C. (2006). Informatizarea în educație. Editura Polirom, Iași.

4. Gherguț, A. (2006). Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată. Editura Polirom, Iași.
5. Istrate, O. (2021). Educația digitală. Editura Universitară, București.

SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Educație timpurie Smocot Adriana
Grădinița Castel/ Clopoțel structură arondată
Secțiunea 1. Modalități de realizare a socializării preșcolarelor în grădiniță.

Socializarea reprezintă procesul prin care copilul învață să interacționeze cu ceilalți, să respecte reguli, să comunice și să se integreze în societate. În perioada preșcolară, socializarea are o importanță deosebită, deoarece copilul își formează primele deprinderi sociale, emoționale și comportamentale. Grădinița constituie primul mediu organizat în care copilul intră în contact cu persoane din afara familiei și unde învață să coopereze, să împartă, să respecte reguli și să își exprime emoțiile.

Educația are un rol esențial în facilitarea procesului de socializare, utilizând diverse metode și activități adaptate vârstei copiilor. Prin intermediul jocului, activităților de grup și interacțiunilor zilnice, copiii dobândesc comportamente sociale adecvate și dezvoltă relații cu ceilalți.

1. Conceptul de socializare la vârsta preșcolară

Socializarea este procesul prin care copilul învață normele, valorile și comportamentele necesare pentru a trăi în societate. La vârsta preșcolară (3–6 ani), socializarea se realizează în principal prin:

- imitarea comportamentului adulților
- interacțiunea cu alți copii
- participarea la activități de grup
- respectarea regulilor stabilite
- dezvoltarea limbajului și a comunicării

În această etapă, copilul trece de la jocul individual la jocul colectiv, învață să coopereze și să rezolve conflicte simple.

2. Rolul grădiniței în socializarea preșcolarelor

Grădinița este un mediu educațional organizat care contribuie la dezvoltarea socială a copilului prin:

- stabilirea unui program zilnic
- respectarea regulilor și rutinelor
- interacțiunea cu colegii
- participarea la activități educative
- formarea deprinderilor de comportament social

Prin activitățile desfășurate în grădiniță, copilul învață:

- să comunice cu ceilalți
- să își exprime emoțiile
- să coopereze
- să respecte regulile

- să își dezvolte autonomia

3. Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță

Socializarea preșcolarilor se realizează printr-o varietate de metode și activități educaționale.

a) Jocul didactic

Jocul este principala activitate prin care copilul învață să socializeze. Prin joc, copiii:

- interacționează cu ceilalți
- învață să respecte reguli
- își dezvoltă limbajul
- își exprimă emoțiile
- cooperează în realizarea unei sarcini

Exemple de jocuri:

- jocuri de rol (de-a doctorul, de-a magazinul)
- jocuri de echipă
- jocuri de construcție
- jocuri de mișcare

b) Activitățile de grup

Activitățile desfășurate în grup contribuie la dezvoltarea spiritului de cooperare și a relațiilor sociale.

Exemple:

- activități artistico-plastice
- activități muzicale
- activități practice
- activități sportive
- serbări și spectacole

Prin aceste activități, copiii învață:

- să lucreze împreună
- să își aștepte rândul
- să respecte opiniile celorlalți
- să ofere ajutor colegilor

c) Activitățile extracurriculare

Activitățile desfășurate în afara programului obișnuit contribuie la dezvoltarea socializării.

Exemple:

- excursii
- vizite la teatru
- activități în aer liber
- concursuri
- proiecte educaționale

Aceste activități oferă copiilor ocazia să interacționeze în contexte diferite și să își dezvolte abilitățile sociale.

4. Rolul educatoarei în procesul de socializare

Educatorea are un rol central în socializarea copiilor. Ea trebuie să:

- creeze un mediu sigur și prietenos
- încurajeze cooperarea
- medieze conflictele
- ofere modele de comportament
- stimuleze comunicarea
- respecte individualitatea fiecărui copil

Prin atitudinea și comportamentul său, educatoarea influențează modul în care copiii se raportează la ceilalți.

Concluzie

Socializarea preșcolarilor în grădiniță reprezintă un proces esențial pentru dezvoltarea personalității copilului. Prin joc, activități de grup, comunicare și respectarea regulilor, copiii dobândesc abilități sociale necesare integrării în societate. Grădinița și educatoarea au un rol fundamental în formarea comportamentelor sociale, contribuind la dezvoltarea armonioasă a copilului.

DESCOPERIM TAINELE PREGĂTITOAREI

Ungureanu Ioana, Profesor pentru educație timpurie/Educatoare, Grădinița nr. 234, structură arondată Grădiniței nr. 135, Sector 2, Municipiul București, SECȚIUNEA 1.
Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlărilor mici în școală

Primii pași în etapa școlară reprezintă un moment definitoriu care necesită o abordare atentă din partea factorilor importanți, deoarece procesul de adaptare aduce cu sine o încărcătură emoțională - care poate fi de cele mai multe ori copleșitoare pentru micii școlari, alături de un set de provocări cognitive, respectiv, de socializare.

Această etapă aduce multe schimbări semnificative. Dacă în etapa preșcolară cei mici au avut parte de un mediu ludic unde jocul stătea la baza tuturor activităților la care au participat aceștia, etapa școlară aduce o schimbare de nuanță care le oferă copiilor un mediu organizat, structurat, multe responsabilități, respectiv, un nivel ridicat de concentrare și autonomie.

Grădinița îi ajută pe copii să ajungă la o anumită maturitate școlară înainte ca aceștia să pășească în această nouă etapă, experiențele acumulate reprezentând un aspect important în etapa de adaptare, aspect care face ca treptat motivația ludică să fie înlocuită cu motivația pentru școală și învățare. Un rol important în facilitarea acestei treceri îl au părinții și educatoarele prin oferirea de empatie, încredere, sprijin, dar mai ales prin cultivarea unei rezonanțe psihice pozitive cu privire la mediul școlar. Este important ca preșcolarii să perceapă mediul școlar ca o oportunitate de învățare, diminuându-se, în același timp, anxietatea specifică schimbării. Toate aceste aspecte reprezintă termenii-cheie ce îi ajută pe cei mici să treacă mai ușor de acest nou început.

Pentru a asigura o tranziție cât mai blândă, se impune participarea copiilor din grupa mare la unele activități de familiarizare cu ceea ce presupune mediul școlar.

Un exemplu în acest sens îl reprezintă participarea preșcolarilor din grupa mare la o activitate comună cu elevii clasei pregătitoare. Această inițiativă a ajutat la facilitarea cunoașterii directe a mediului școlar prin interacțiunea cu cadrele didactice, cu viitorii colegi, contribuind la stimularea gradului de confort psihic, reducând astfel incertitudinea legată de această tranziție.

Atelierul creativ la care au participat elevii clasei pregătitoare, respectiv, preșcolarii grupei mari a reprezentat un moment favorabil pentru exersarea rolului de elev de către cei din urmă. Preșcolarii au avut posibilitatea să observe, dar mai ales să exerseze postura de elev, prin interacțiune directă cu elevii de la școală, contribuind la formarea unei imagini realiste, pozitive cu privire la mediul școlar, această experiență având loc într-o atmosferă plăcută și relaxantă.

De asemenea, este important ca relația de colaborare dintre familie-grădiniță-școală să devină un proces continuu, coerent, predictibil ce susține dezvoltarea armonioasă a copilului.

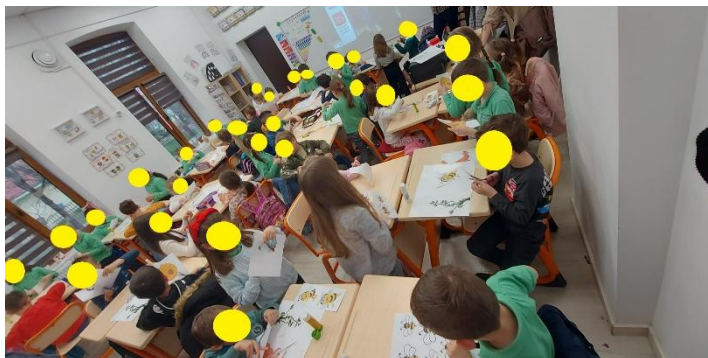
Impresiile copiilor în urma acestei experiențe au fost diferite. Unii au apreciat exersarea rolului de elev ca fiind mai frumos decât își imagina, în timp ce alții au fost uimiți de organizarea clasei și a materialelor didactice din clasă. Unii preșcolari ai grupei mari, cât și elevii clasei pregătitoare s-au implicat activ, responsabil în realizarea sarcinilor, în timp ce alții au manifestat atitudini de rezervă sau timiditate, mai ales în prima parte a activității.

Aceste aspecte subliniază faptul că preșcolarii au trăit atât entuziasmul descoperirii, cât și o anumită prudență specifică confruntării cu noul.

Organizarea activităților de familiarizare cu mediul școlar în parteneriat cu elevii clasei pregătitoare și cadrele didactice din învățământul primar a creat un mediu autentic de învățare, unde preșcolarii au avut oportunitatea de a experimenta specificul mediului școlar. Benefic este faptul că promovarea acestor activități ajută la dezvoltarea comportamentelor adaptative, reducând anxietatea și atitudinile de opoziție asociate schimbării. Impresiile copiilor reprezintă argumentul pentru faptul că această activitate a reprezentat o practică eficientă, deoarece susține continuitatea parcursului educațional, favorizând integrarea armonioasă a copilului în următoarea etapă.

În concluzie, trecerea la etapa școlară trebuie privită ca un proces complex ce începe încă de la grupa mare, implicând adaptări multiple la nivel cognitiv, social, emoțional. Abordarea adecvată a acestui aspect prin implicarea tuturor factorilor educaționali importanți ajută ca această etapă să devină o experiență pozitivă, care deschide atât drumul către succesul școlar, respectiv, către dezvoltarea personală a copilului.

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof.înv.preșcolar Smîntîină Corina
Grădinița cu P.P Nr.15 structura Școlii Gimnaziale „Elena Cuza”Vaslui

Preșcolăritatea este prima formă de educație ce se realizează într-o instituție de învățământ. Debutul preșcolărității vine cu o serie de dificultăți, piedici pe care cel mic trebuie să le treacă, de cele mai multe ori cu ajutorul adulților- mama, tata, educatoarea. Foarte important ca, în debutul preșcolărității, educatoarea să formeze la copil sentimentul de siguranță, încredere în ea, în personalul grădiniței și să-l asigure pe copil de faptul că, toate persoanele din grădiniță sunt acolo pentru a-l ajuta pe el. Un lucru foarte important ca, la intrarea copilului în grădiniță, educatoarea și părinții să mențină o relație de comunicare deschisă, să se organizeze întâlniri frecvente cu părinții pentru a se discuta despre mijloacele prin care cei mici pot depăși mai ușor episoadele de supărare, suferință, plâns etc. De multe ori, atitudinea părintelui față de grădiniță, educatoarea și întreaga activitate, pot veni în sprijinul copilului. O atitudine deschisă, pozitivă a părintelui poate fi un exemplu bun pentru copil, pe când îngrijorarea, încruntarea, nervozitatea părintelui atunci când vede refuzul copilului sau atunci când trebuie să îl calmeze și să-i explice anumite lucruri se pot răsfrânge negativ și asupra stării copilului.

Adaptarea și socializarea copiilor preșcolari reprezintă o mare provocare, chiar o problemă, pentru noi, educatorii, la început de an școlar. Este o problemă reală pentru că necesită soluții pentru rezolvare, strategii de lucru și, nu în ultimul rând, răbdare și tact în abordare. Un copil ce vine dintr-un mediu doar al lui, unde el este prioritatea, unde el este „totul”, odată ajuns în grădiniță se vede într-un loc unde nu-și găsește locul, care-i dă o stare de panică, de agitație, dar, dacă educatoarea are acel tact pedagogic și pregătirea necesară, activitatea de la grădiniță va deveni plăcere. Să nu uităm că primul loc în care copilul intră în contact cu lumea este grădinița și de această experiență depinde, de cele mai multe ori, tot parcursul său ulterior de formare.

În lucrarea „*Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la 0 la 7 ani*”, sunt identificate câteva practici de sprijin pentru a ajuta copilul, pentru a-l pregăti pentru debutul preșcolărității. Aceste sfaturi sunt utile atât pentru părinți – aplicabile copiilor între 19-36 luni, dar și educatoarelor, dacă părinții nu au reușit să dezvolte (prin experiențele cu copilul) anumite comportamente, deprinderi, practici ce-l pot ajuta în procesul complex al socializării și integrării în colectivitate.

Pentru subdomeniul dezvoltare socială, sunt date următoarele exemple de practici de sprijin:

- Oferiți copilului posibilitatea de a interacționa (gradat) cu alți adulți de încredere, în afara celor care îl îngrijesc.

- Prin gesturi și cuvinte, arătați copilului înțelegere față de reacțiile sale și asigurați-l că îi sunteți alături.
- Încurajați copilul și oferiți modele de comportamente variate, care să evite reproducerea unor stereotipuri de gen (lectură, activități casnice, de petrecere a timpului liber etc.).
- Manifestați receptivitate la mesajele verbale și non-verbale inițiate de copil, jucați-vă împreună cu acesta.
- Răspundeți pozitiv la întrebările copilului și la cererea de ajutor, sprijiniți-l concret să depășească dificultatea.
- Urmăriți cu atenție activitatea copilului, încurajați-l să continue și lăudați-l pentru ce a reușit să facă; din când în când asigurați-l că sunteți acolo și îl sprijiniți dacă are nevoie.
- Plasați la dispoziția copilului obiecte și jucării și ajutați-l să înceapă o activitate, stimulându-l cu întrebări, explicații.
- Petreceți timp cu copilul jucându-vă, dați-i posibilitatea să se afle în compania copiilor, indiferent de vârstă. Mergeți cu copilul în parc și lăsați-l să se joace alături de alți copii și interveniți în jocul lui doar atunci când vă solicită.
- Facilitați copilului contactul cu copii din medii culturale diverse pentru a se familiariza cu covârșnici aparținând unor medii sociale, culturale, lingvistice diferite.
- Demonstrați prin propriul comportament ce înseamnă să cooperezi cu celălalt, atunci când vă jucați cu copilul.
- Creați oportunități de a se juca împreună copii din medii diverse, ceea ce facilitează dezvoltarea interacțiunilor care presupun interdependența pozitivă, schimburile culturale (în joc, copiii aud cuvinte din alte limbi).
- Asigurați-i copilului ocazia să se joace în mod regulat cu 1 sau 2 copii cu care este deja familiarizat.
- Valorizați comportamentele copiilor atunci când interacționează pozitiv cu ceilalți copii.
- Dați copilului posibilitatea să se joace cu copii din medii diferite în contexte variate (parc, familie, loc de joacă), oferind asistență pentru facilitarea interacțiunilor (în cazul diferenței de vârstă, dacă se vorbesc limbi diferite, dacă nivelul de dezvoltare a abilităților este diferit).
- Puneți la dispoziția copiilor resurse pentru jocul dramatic care să reflecte diversitatea.

- Familiarizați copilul cu persoane, experiențe, medii sociale prin cărți, cântece, interacțiuni cu oameni din medii diferite.
- Stabiliți rutine și reguli care să fie respectate în mod regulat, dar ținând cont și echilibrând în mod flexibil nevoile individuale ale copilului.
- Repetați reguli simple: „Acum mâncăm, înainte să mâncăm trebuie să ne spălăm pe mâini. La fel fac mama și tata, colegii din grupă, dna educatoare...”; „înainte să ieșim în curte, strângem jucăriile”.
- Lăudați copilul pentru respectarea acestor rutine și reguli.
- Stabiliți reguli simple, repetați-le în fiecare situație similară și reacționați la comportamentul copilului.
- Prin observare directă și prin formulare verbală, puneți-i pe copii în situația de a învăța că fiecare context social are anumite reguli (ex. dacă vreau să mă dau pe tobogan trebuie să stau la rând/ dacă nu stăm la rând, ne lovim).
- Echilibrați limitele comportamentului cu o serie de alternative. În același timp, respectați cu consecvență regulile pe care le-ați comunicat și stabilit cu copiii, de exemplu „ieșim afară doar după ce am adunat jucăriile”.
- Oferiți-i oportunitatea de a participa efectiv la alegerea hainelor cu care se va îmbrăca, alimentelor pe care le va consuma etc.
- Oferiți sprijin pentru împărțirea jucăriilor. Puteți întreba: Te mai joci cu jucăria X? Poate acum să o ia Y? Vrei să o mai păstrezi?. Puteți să utilizați jocul cu diferite obiecte pe care le aruncați, împingeți de la unul la celălalt (baloane colorate, mingi etc.).
- Modelați comportamentul copiilor realizând o activitate împreună cu copiii (de exemplu desenatul) și aduceți doar o singură cutie de culori. În timp ce desenați, rugați-l pe copil să vă dea creionul cu care desenează și lăudați-l pentru gestul său (ex. Dă-mi, te rog, și mie creionul galben. Mulțumesc! Uite ce desen frumos facem împreună!).
- Organizați convorbiri pe teme „Mâncarea mea preferată”, „Jocul meu preferat” etc.

Pedagogul S. Cemortan afirmă că „socializarea copilului începe în familie, încă de la cea mai fragedă vârstă (socializarea primară) și continuă în grădiniță (socializare secundară), dar grădinița rămâne primul mediu de socializare și umanizare a copilului preșcolar”. Jocurile atractive, activitățile antrenante, lucrurile făcute cu dăruire fac mai ușoară trecerea copiilor de la viața de familie la cea de grădiniță, la cea de grupă, iar adaptarea se va realiza cu mai mare ușurință. Alături de adaptare, odată intrat în grădiniță, copilul începe un proces de socializare, prin maniera proprie de a intra în contact cu ceilalți copii. „Socializarea începe cu primul contact al copilului cu lumea exterioară, moment în care face primul pas spre ceilalți și cu ceilalți”. Dacă acasă copilul se juca cu el, la grădiniță

jocul este cu ceilalți, jocul este pentru echipă, jocul este între echipe – astfel, se produc niște schimbări în comportamentul micuțului, care conștientizează rolul pe care-l are în grup și care-l pune într-o lumină mult mai benefică, simțindu-se valoros. Astfel că el își va lărgi sfera cunoașterii lumii înconjurătoare, se va implica mai ușor în acțiunile ludice, își va împleti cu plăcere rezultatele proprii cu cele de grup

Un rol important, cu efecte benefice asupra integrării, socializării și chiar dezvoltării copilului, îi revine parteneriatului grădiniță- familie, concretizată în activități comune (părinți - educatoare - copii) întrucât acestea conduc la dezvoltarea relației de colaborare dintre adulții direct implicați și interesați de educația copilului.

Bibliografie:

1.Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere de la 0 la 7 ani (2010), Ed. VANEMONDE, București.

www.edums.ro/invpresc/studiu_repere-fundamentale.pdf.

2.Manolescu, M., Curriculum pentru învățământul primar și preșcolar. Teorie și practică.,Universitatea din București; Ed. Credis, 2005

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ – ROLUL PLATFORMEI CANVA ÎN ACTIVITATEA EDUCATOAREI

Educatore: Șoimoșan Ioana- Andrada
Grădinița PP “Palatul Fermecat” Arad/
Structura Grădinița PP Nr.24, Arad
Secțiunea 2

Educația incluzivă reprezintă un principiu esențial al educației moderne, având ca scop integrarea tuturor copiilor în procesul de învățare, indiferent de ritmul lor de dezvoltare, de particularitățile individuale sau de mediul din care provin. În învățământul preșcolar, incluziunea este foarte importantă deoarece grădinița reprezintă primul contact al copilului cu mediul educațional organizat.

În era digitală, educația este influențată tot mai mult de utilizarea tehnologiei, iar instrumentele digitale pot contribui la crearea unui mediu educațional accesibil și atractiv. În cazul preșcolarilor, tehnologia trebuie folosită într-un mod echilibrat, ca suport pentru activități interactive și vizuale.

Platformele digitale oferă educatoarelor posibilitatea de a crea materiale adaptate vârstei copiilor, facilitând învățarea prin imagini, joc și explorare. Un instrument util în acest sens este Canva, o platformă care permite realizarea de materiale educaționale vizuale și creative.

Educația incluzivă în grădiniță și rolul tehnologiei

Educația incluzivă în grădiniță presupune crearea unui mediu în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și implicat în activitățile desfășurate. Copiii au ritmuri diferite de dezvoltare, stiluri diferite de învățare și nevoi educaționale variate. Din acest motiv, activitățile trebuie adaptate astfel încât să permită participarea tuturor.

În activitatea didactică desfășurată la grădiniță, educatoarea are rolul de a organiza situații de învățare care să stimuleze curiozitatea și implicarea copiilor. Utilizarea tehnologiei poate sprijini acest proces prin crearea unor resurse vizuale și interactive.

Instrumentele digitale permit realizarea unor materiale atractive, care captează atenția preșcolarilor și facilitează înțelegerea conceptelor. Copiii învață mai ușor prin imagini, culori și activități ludice, iar tehnologia poate susține aceste modalități de predare.

Canva – instrument digital util în activitatea educatoarei

Canva este o platformă online care permite realizarea de materiale vizuale precum afișe, planșe, fișe educative, povești ilustrate, prezentări și jocuri vizuale. În educația timpurie, Canva poate fi utilizată pentru a crea resurse atractive și adaptate nivelului de înțelegere al copiilor.

Un avantaj important al platformei este ușurința în utilizare. Educatoarea poate selecta șabloane deja existente și le poate adapta în funcție de tema activității sau de particularitățile grupei. De exemplu, se pot realiza materiale pentru activități matematice, jocuri de asociere, planșe pentru dezvoltarea limbajului sau materiale pentru educația emoțională.

Canva contribuie la educația incluzivă deoarece permite realizarea unor materiale vizuale clare și accesibile. Copiii care întâmpină dificultăți de atenție sau de comunicare pot înțelege mai ușor informațiile atunci când acestea sunt prezentate vizual.

De asemenea, platforma poate fi utilizată pentru colaborarea cu părinții, prin realizarea unor afișe informative, invitații pentru activități sau materiale de comunicare între grădiniță și familie.

Din experiența profesională în activitatea de educatoare, utilizarea materialelor vizuale și a tehnologiei contribuie la creșterea interesului copiilor pentru activități și la dezvoltarea participării active. În grădiniță, copiii răspund pozitiv la activitățile bazate pe imagini, culori și elemente grafice.

Platforma Canva poate fi folosită pentru realizarea unor materiale personalizate pentru diferite teme, precum anotimpurile, emoțiile, regulile grupei sau activități de dezvoltare personală. Aceste materiale sunt utile deoarece pot fi adaptate nivelului de înțelegere al copiilor și pot sprijini învățarea prin joc.

În practică, utilizarea fișelor ilustrate și a posterelor realizate digital contribuie la menținerea atenției copiilor și la implicarea lor în activitate. Copiii se simt mai atrași de materiale colorate și interactive, iar acest lucru facilitează transmiterea informațiilor.

De asemenea, Canva oferă posibilitatea creării unor materiale diferențiate, utile pentru copiii care au nevoie de sprijin suplimentar. În acest mod, educatoarea poate răspunde mai bine diversității existente în grupă și poate contribui la dezvoltarea unui climat educațional incluziv.

Concluzionând putem spune că educația incluzivă în era digitală presupune adaptarea procesului educațional la nevoile fiecărui copil și utilizarea unor metode moderne care să faciliteze participarea activă la învățare. În învățământul preșcolar, tehnologia poate deveni un sprijin valoros atunci când este utilizată echilibrat și integrată în activități potrivite vârstei.

De asemenea, platforma Canva oferă posibilitatea realizării unor materiale vizuale atractive și accesibile, care contribuie la stimularea interesului copiilor și la înțelegerea mai ușoară a informațiilor. Prin intermediul imaginilor, jocurilor vizuale și al fișelor personalizate, copiii sunt implicați activ în procesul educațional, iar activitățile pot fi adaptate pentru a răspunde diversității din grupă.

Din perspectiva activității desfășurate în grădiniță, utilizarea Canva contribuie la crearea unui mediu educațional incluziv, creativ și prietenos, în care fiecare copil are

posibilitatea de a participa și de a învăța în ritmul propriu. Astfel, tehnologia devine un instrument util pentru dezvoltarea unei educații moderne, centrate pe nevoile și potențialul fiecărui preșcolar.

Exemplu de material realizat în Canva

Fișă de observare – „Corpul uman”

Tema activității: Observarea corpului uman

Categoria de activitate: Cunoașterea mediului

Grupa: mare

Obiective:

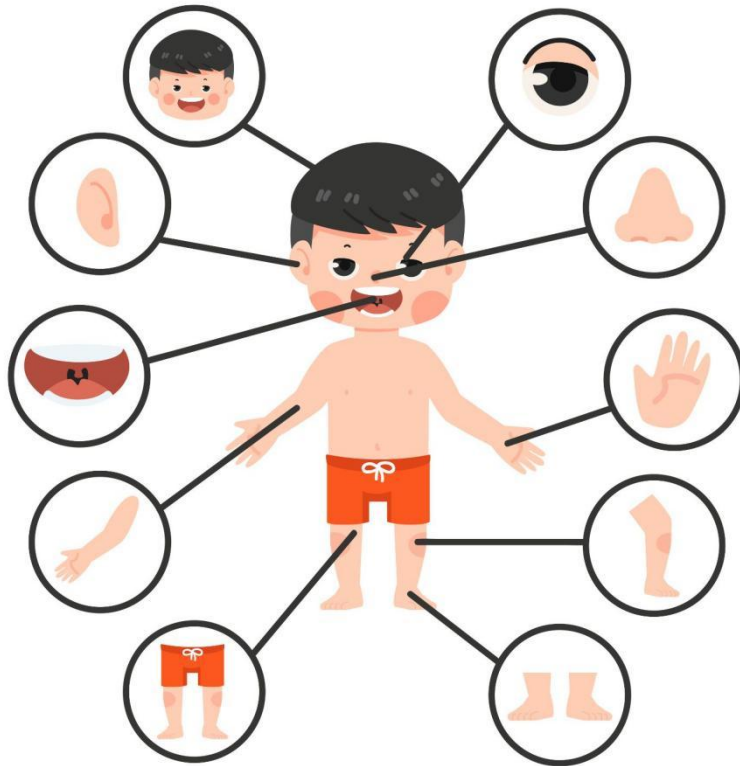
- Să denumească principalele părți ale corpului uman, utilizând vocabularul specific;
- Să stimuleze capacitatea de observare, formându-și o imagine corectă despre propriul corp

Exemple de sarcini pentru copii:

- unește denumirea cu imaginea corespunzătoare;
- spune la ce folosesc ochii, mâinile sau picioarele;
- observă imaginea și numește părțile corpului.

Corpul uman

Observare

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan – Sisteme de instruire alternative și complementare, Editura Polirom, Iași, 2008.
2. Cucoș, Constantin – Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. UNESCO – Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All, Paris, 2005.
4. EADSNE – Inclusive Education and Classroom Practice, European Agency for Development in Special Needs Education, 2012.
5. Site oficial Canva for Education – <https://www.canva.com/education/>

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN GRĂDINIȚĂ PRIN RESURSE DIGITALE – UTILIZAREA PLATFORMEI CANVA

Prof. Răveanu Ionela, Educatoare, Grădinița PP „Palatul Fermecat” Arad/
Structura Grădinița PP Nr. 24 Arad

Secțiunea 2. Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra Integrării elevilor/preșcolariilor.

Educația incluzivă constituie un pilon esențial al sistemului educațional actual, având ca obiectiv principal oferirea unor șanse egale de învățare tuturor copiilor, indiferent de particularitățile individuale. La nivel preșcolar, acest concept este deosebit de important, deoarece susține dezvoltarea echilibrată a copiilor din punct de vedere cognitiv, social și emoțional.

În era digitală, integrarea tehnologiei în procesul didactic devine un sprijin valoros pentru cadrele didactice. Utilizarea platformei Canva facilitează crearea unor materiale didactice atractive, vizuale și adaptate nevoilor copiilor, contribuind astfel la implementarea principiilor educației incluzive.

Educația incluzivă presupune implicarea tuturor copiilor în activitățile educaționale și ajustarea metodelor de predare în funcție de nevoile fiecăruia. Aceasta nu vizează doar copiii cu cerințe educaționale speciale, ci și pe cei care au stiluri și ritmuri diferite de învățare.

În grădiniță, procesul de învățare se desfășoară în principal prin joc și prin utilizarea suportului vizual, motiv pentru care materialele ilustrate au un rol important în facilitarea înțelegerii și în stimularea participării active. Instrumentele digitale contribuie la diversificarea strategiilor didactice și la creșterea interesului copiilor, oferind posibilitatea de a adapta conținuturile și de a prezenta informațiile într-o manieră accesibilă.

Printre avantajele utilizării acestora se numără:

- sprijinirea învățării vizuale;
- creșterea nivelului de motivație;
- adaptarea materialelor la nevoile individuale.

Este necesar ca tehnologia să fie utilizată echilibrat și integrată eficient în activitățile educaționale.

Canva reprezintă un instrument digital ușor de utilizat, care permite realizarea de materiale educaționale personalizate, oferind o varietate de șabloane și elemente grafice. În învățământul preșcolar, aceasta poate fi folosită pentru elaborarea fișelor de lucru, a materialelor vizuale ilustrate, pentru prezentarea regulilor grupei sau pentru conceperea

jocurilor didactice. Aceste resurse sprijină în special copiii care învață vizual și facilitează implicarea tuturor în activități.

Studiu aplicativ – Poster „Arborele genealogic – Familia mea”

Pentru a evidenția rolul tehnologiei în educația incluzivă, a fost realizat un poster educațional intitulat „Arborele genealogic – Familia mea”, utilizând platforma Canva. Acesta este destinat copiilor din grupa mijlocie (4–5 ani) și urmărește recunoașterea și denumirea membrilor familiei (bunici, părinți, copil), precum și dezvoltarea capacității de exprimare a experiențelor personale.

Posterul include imagini sugestive și etichete clare, facilitând învățarea prin asociere vizuală. Prin utilizarea acestuia se urmărește:

- îmbogățirea vocabularului;
- înțelegerea relațiilor familiale;
- stimularea comunicării.

Din perspectiva incluziunii, materialul este adaptat pentru copiii cu dificultăți de limbaj, pentru cei cu ritm diferit de învățare și pentru cei care preferă învățarea vizuală.

Activitatea se poate desfășura prin observare dirijată, conversație și jocuri de asociere, oferind tuturor copiilor șansa de a participa activ. De asemenea, aceștia pot personaliza posterul cu membrii propriei familii, ceea ce le crește interesul și implicarea.

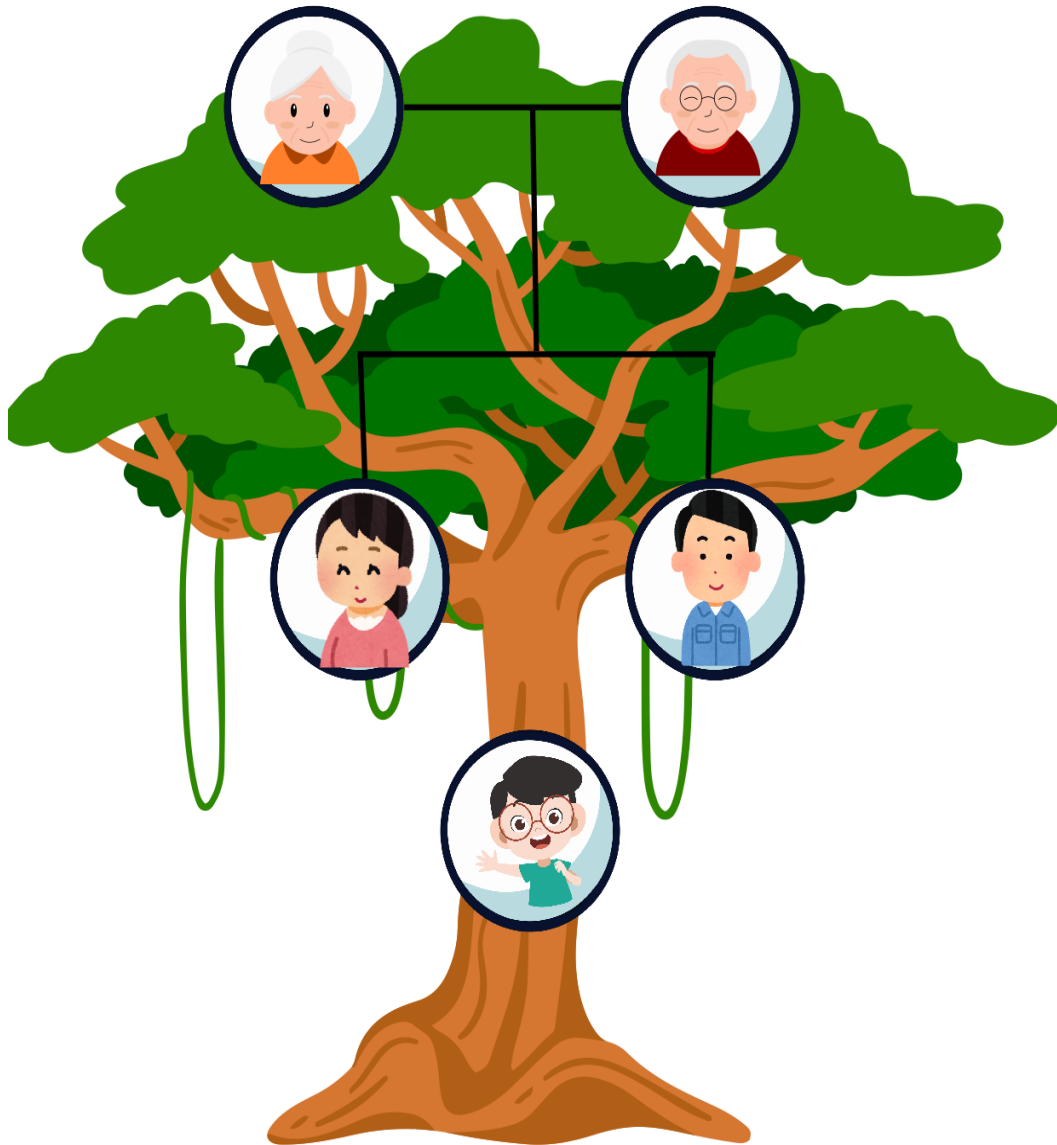
Utilizarea platformei Canva în educația timpurie sprijină realizarea unei educații incluzive prin adaptarea resurselor didactice la nevoile fiecărui copil. Materialele vizuale contribuie la o mai bună înțelegere și la participarea activă a copiilor, iar rolul educatoarei rămâne esențial în combinarea metodelor tradiționale cu cele moderne.

Bibliografie

- Cucuș, Constantin (2014), *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
- Vrașmaș, Ecaterina (2001), *Educația incluzivă*, Editura Pro Humanitate, București.
- Ministerul Educației (2019), *Curriculum pentru educație timpurie*, București.
- Canva – platformă digitală pentru realizarea materialelor didactice, disponibilă online.

Anexa 1 – Poster „Arborele genealogic – Familia mea” realizat în Canva

https://www.canva.com/design/DAG0d1C4a0k/jDXhmTCFNaXIn2U-PwHDhQ/edit?utm_content=DAG0d1C4a0k&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

STRATEGII MODERNE ȘI PERSPECTIVE TEORETICE ÎN REALIZAREA ȘCOLARIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Educatoare Luca Adela
Grădinița cu pp nr 29 Sibiu

Modalitati de realizare a școlarizării preșcolarelor în grădiniță/școlarelor mici în școală

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării ulterioare a personalității copilului, fiind considerată o etapă esențială în formarea competențelor cognitive, sociale și emoționale. În acest sens, grădinița devine cadrul instituțional în care se desfășoară un proces instructiv-educativ organizat, centrat pe particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor. Conform teoriei dezvoltării cognitive, copilul învață prin interacțiune activă cu mediul, parcurgând etape succesive de dezvoltare (Piaget, 1970).

Un principiu fundamental în realizarea școlarizării preșcolarelor îl constituie centrarea pe copil și pe experiența sa de învățare. Din perspectiva socioculturală, dezvoltarea cognitivă este profund influențată de interacțiunile sociale și de limbaj, educatorul având rolul de mediator al învățării. Conceptul de „zonă a dezvoltării proxime” evidențiază faptul că învățarea optimă se produce atunci când copilul este sprijinit să depășească nivelul actual de dezvoltare prin activități ghidate (Vygotsky, 1978).

Jocul didactic constituie o modalitate esențială de realizare a procesului educațional în grădiniță, fiind forma dominantă de activitate la această vârstă. Prin joc, copilul explorează realitatea, își dezvoltă imaginația și își consolidează achizițiile cognitive într-un mod natural și atractiv. Învățarea prin descoperire, susținută de implicarea activă a copilului, favorizează construirea cunoștințelor și dezvoltarea gândirii (Bruner, 1966).

Diversificarea strategiilor didactice contribuie semnificativ la eficientizarea procesului de învățare în învățământul preșcolar. Metodele activ-participative, precum problematizarea, învățarea prin cooperare sau explorarea directă, susțin dezvoltarea gândirii critice și a autonomiei. Educația trebuie să fie fundamentată pe experiență și pe implicarea directă a copilului în activitate, pornind de la interesele acestuia (Dewey, 1938).

Organizarea mediului educațional reprezintă un factor determinant în realizarea școlarizării eficiente. Un mediu bine structurat, stimulat și adaptat nevoilor copilului favorizează dezvoltarea autonomiei și a inițiativei. Materialele didactice trebuie să fie accesibile și variate, oferind copilului posibilitatea de a explora și de a învăța în ritm propriu (Montessori, 1912).

De asemenea, abordarea diferențiată a învățării este esențială în contextul diversității individuale a copiilor. Teoria inteligențelor multiple evidențiază faptul că fiecare copil dispune de un profil unic de abilități, ceea ce impune adaptarea strategiilor

didactice pentru valorificarea potențialului individual. Astfel, educația trebuie să ofere oportunități variate de învățare, adaptate stilurilor diferite ale copiilor (Gardner, 1983).

În concluzie, realizarea școlarizării preșcolară în grădiniță presupune o abordare integrată, bazată pe teorii pedagogice moderne și pe strategii didactice adaptate particularităților de vârstă. Centrarea pe copil, utilizarea jocului, diversificarea metodelor și organizarea unui mediu educațional adecvat constituie repere fundamentale pentru asigurarea unui proces educațional eficient și relevant.

Bibliografie

Bruner, J. S. (1966). *Toward a theory of instruction*. Harvard University Press.

Dewey, J. (1938). *Experience and education*. Macmillan.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.

Montessori, M. (1912). *The Montessori method*. Frederick A. Stokes Company.

Piaget, J. (1970). *Psychology of intelligence*. Littlefield, Adams & Co.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR: EXPERIENȚE ȘI BUNE PRACTICI ALE PROFESORILOR

Prof. Munteanu Florența

Liceul de Arte „George Georgescu” Tulcea

Introducere

Integrarea preșcolară în mediul educațional reprezintă, din perspectiva experienței mele didactice, o etapă esențială în dezvoltarea armonioasă a copilului. Aceasta constituie primul contact al copilului cu un cadru organizat, diferit de mediul familial, și implică adaptări semnificative la nivel emoțional, social și cognitiv.

Consider că integrarea școlară nu se rezumă doar la prezența copilului în grădiniță, ci presupune implicarea activă a acestuia, dezvoltarea relațiilor cu ceilalți copii și formarea unei stări de confort emoțional. În acest sens, rolul meu, ca educator, este de a crea un mediu sigur, prietenos și incluziv, în care fiecare copil să se simtă acceptat și valorizat.

Provocări în integrarea preșcolară

În activitatea mea la grupă, am întâlnit numeroase provocări în procesul de integrare a preșcolară. Una dintre cele mai frecvente este anxietatea de separare, manifestată prin plâns, refuzul de a rămâne la grădiniță sau dificultăți de adaptare la program. În astfel de situații, am constatat că răbdarea și empatia sunt esențiale.

De asemenea, diferențele individuale dintre copii reprezintă o provocare constantă. Fiecare copil vine cu un ritm propriu de dezvoltare, cu niveluri diferite de autonomie și experiență socială, ceea ce mă determină să adaptez permanent strategiile didactice.

Am observat și dificultăți în socializare, manifestate fie prin timiditate excesivă, fie prin comportamente impulsive sau agresive. În aceste cazuri, intervenția mea trebuie să fie echilibrată și orientată spre dezvoltarea abilităților sociale.

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale implică, de asemenea, o atenție sporită. În astfel de situații, colaborez cu specialiști și adaptez activitățile astfel încât fiecare copil să poată participa în mod activ.

Relația cu părinții poate constitui uneori o provocare, mai ales atunci când există temeri sau așteptări diferite. De aceea, consider comunicarea deschisă și constantă ca fiind esențială.

Bune practici în integrarea preșcolară

Din experiența mea didactică, integrarea preșcolară devine un proces eficient atunci când aplic strategii adaptate nevoilor fiecărui copil și creez un climat bazat pe siguranță și încredere.

Un prim pas important este organizarea unei perioade de acomodare graduală. Am observat că reducerea programului în primele zile îi ajută pe copii să se adapteze mai ușor și să depășească anxietatea de separare.

Acord o atenție deosebită rutinei zilnice. Mențin o structură clară și predictibilă a activităților, ceea ce le oferă copiilor stabilitate și încredere.

Jocul este principalul instrument pe care îl folosesc în integrare. Prin activități ludice, reușesc să îi implic pe copii, să le dezvolt abilitățile sociale și să încurajez comunicarea. Jocurile de rol și activitățile de grup s-au dovedit a fi deosebit de eficiente.

Organizarea mediului educațional este, de asemenea, foarte importantă pentru mine. Amenajez colțuri tematice atractive, care stimulează curiozitatea și participarea activă a copiilor.

Pun un accent deosebit pe colaborarea cu familia. Comunic frecvent cu părinții, le ofer feedback și îi implic în activități, contribuind astfel la o adaptare mai ușoară a copilului.

De asemenea, utilizez activități de dezvoltare socio-emoțională, precum poveștile terapeutice și discuțiile ghidate, pentru a-i ajuta pe copii să își exprime emoțiile și să gestioneze situațiile noi.

Experiențe și reușite în practica educațională

În activitatea mea didactică, am observat numeroase progrese în integrarea copiilor. De exemplu, copiii care la început erau retrași sau manifestau teamă au devenit, în timp, mai încrezători și mai implicați în activități.

Am avut situații în care copiii cu dificultăți de comportament au reușit să se adapteze prin stabilirea unor reguli clare și prin utilizarea unor metode pozitive de disciplinare.

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale a fost posibilă prin colaborarea cu specialiști și prin adaptarea activităților la nevoile lor. Aceste experiențe mi-au confirmat că fiecare copil poate progresa atunci când beneficiază de sprijin adecvat.

Consider că succesul integrării depinde de răbdare, consecvență și capacitatea de a răspunde nevoilor individuale ale fiecărui copil.

Concluzii

Din perspectiva mea, integrarea preșcolariilor este un proces complex, dar profund semnificativ, care depășește sfera adaptării la un mediu nou și atinge dimensiuni esențiale ale dezvoltării umane. Provocările întâlnite pot fi depășite prin răbdare, empatie și printr-o implicare autentică din partea cadrului didactic.

Rolul meu ca educator nu este doar acela de a organiza activități, ci de a construi un spațiu în care fiecare copil să se simtă văzut, înțeles și acceptat. O integrare reușită nu

înseamnă doar respectarea unor rutine, ci nașterea aceluși sentiment de siguranță care îi permite copilului să exploreze, să greșească și să crească.

Consider că, prin aplicarea bunelor practici și prin deschiderea față de nevoile fiecărui copil, integrarea devine mai mult decât un proces educațional — devine o experiență de formare interioară, atât pentru copil, cât și pentru educator.

Integrarea nu se măsoară doar în rezultate vizibile, ci în pașii mici și tăcuți prin care copilul își găsește locul și încrederea în sine. În acele momente aparent ne semnificative — un zâmbet timid, o mână întinsă spre un coleg, curajul de a rămâne fără lacrimi — se construiește, de fapt, adevărata reușită. Iar aceste mici victorii, adesea neobservate, sunt cele care dau sens profund actului educațional.

Bibliografie:

1. Cucuș, C. (2006), „Pedagogie”, Iași: Editura Polirom.
2. Vrașmaș, E. (2014), „Educația incluzivă în grădiniță”, București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Bocoș, M. (2013), „Teoria și metodologia instruirii”, Cluj-Napoca: Editura Paralela 45.
4. Neacșu, I. (2010), „Instruire și învățare”, București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Ministerul Educației (2019), „Curriculum pentru educație timpurie”, București.
6. Goleman, D. (2008), „Inteligența emoțională”, București: Editura Curtea Veche

MODALITĂȚI DE STIMULARE, FORMARE ȘI DEZVOLTARE A CONDUITEI CREATIVE A COPIILOR CU C.E.S. PRIN INTERMEDIUL ACTIVITĂȚILOR

Prof. ed. timpurie Matei Andreea Alina

Școala Gimn. Moșoaia, com. Moșoaia, județul Argeș

Secțiunea nr.2

Motto: „Creativitatea este o floare atât de delicată, încât elogiul o face să înflorească, în timp ce descurajarea o înăbușă adesea chiar înainte ca ea să se poată transforma în floare” T. Carlyl

Modelarea de suflete și de minți se realizează cu mult tact și răbdare prin joc, cântec, basme, poezie, astfel „puiul de om” este transformat într-un om capabil să se adapteze viitoarelor cerințe sociale.

„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori. „*Descoperirea copilului.*”)

Sfera curriculară realizată prin procesul de învățământ nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra elevilor cu C.E.S.

Corespondența optimă dintre aptitudini și talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, stimularea comportamentului creativ întregesc aria curriculară.

Nevoia copiilor de a se juca manifestată de la vârstele cele mai fragede, nevoia de a fi mereu în mișcare sunt aspecte ce îmbină școala cu cerințele sociale.

Climatul caracterizat prin deschidere, asigurarea libertății de exprimare, încurajarea și promovarea efortului creativ, **aspectul psihosocial** în care elevii cu dizabilități își desfășoară activitățile constituie **aspectul decisiv al dezvoltării creativității.**

Activitățile creative sunt atractive la orice vârstă acestea facilitează acumularea de cunoștințe, dezvoltă spiritul practic, manualitatea, oferind posibilitatea fiecărui elev cu C.E.S. să realizeze mai ușor **principalul obiectiv- pregătirea copilului pentru viață.**

Prin stimularea creativității, profesorul de sprijin acordă timp pentru gândirea creatoare, apreciază public ideile, produsele creative, încurajează cooperarea, flexibilitatea mentală, incluziunea copiilor cu C.E.S. în învățământul de masă prin acțiuni comune cu ceilalți colegi. Astfel li se oferă elevilor posibilitatea să-și descopere talente, priceperi, deprinderi și să-și valorifice valențele educative prin activități culturale, artistice.

Jocurile didactice și învățarea combină și recombina reprezentările pe care le dispun propriile imagini ascultând povești, povești terapeutice, basme, basme raționale, poezii, astfel pot fi reconstruite mental, pot reconstitui principalele momente ale narațiunii, jocul permite copilului să întrețină legătura permanentă cu realitatea. Toate acțiunile de stimulare ale creativității urmăresc să determine productivitatea capacităților umane.

În procesul de **predare- învățare- evaluare** pentru introducerea într-o lecție nouă, ne putem folosi de un cuvânt cheie din timpul lecției, de o propoziție apoi elevii cu C.E.S. primesc fișe și aplic metoda brainstorming. Un elev va nota ideile emise- se desprind idei care vor ajuta înțelegerea conținutului activității.

Un alt exemplu, o activitate de învățare aplicată conținutului: Forme compoziționale, desfășurate sub forme de concurs. Se anunță temele concursurilor: realizarea unor felicitări de -1 Martie, de Paște, de Crăciun, a unor etichete pentru diverse produse alimentare, concurs de desene cu temă liber aleasă: "Frumosul din noi".

Exemple de activități extrașcolare: vizitele la muzee, monumente și locuri istorice, case memoriale- acestea sunt organizate selectiv; vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru de copii; distractive sau sportive; stimulează și orientează elevii cu dizabilități, întregesc ceea ce copiii acumulează în timpul liber.

Prin activități extrașcolare în scopul cultivării intereselor socio-culturale, integrării școlare, **corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale**, reprezintă un suport pentru reușita școlară.

Activitățile extrașcolare desfășurate într-un cadru informal permit elevilor cu C.E.S. posibilități de afirmare în mediu școlar, posibilitatea reducerii nivelului anxietății și maximizarea potențialului intelectual.

Știind că de la cea mai fragedă vârstă copiii intră în contact cu obiectele și fenomenele din natură; activitățile de acest gen au o deosebită influență formativă; astfel copiii percep activ prin acțiuni directe obiectele, fenomenele, locurile istorice.

În urma plimbărilor în natură, excursiilor, copiii își dezvoltă creativitatea și o pot reda pe aceasta în cadrul orelor de modelaj, desen, jocurilor de creație.

Cunoștințele însușite la diferitele materii pot fi consolidate prin vizite și excursii.

Concursurile pe teme diferite sunt momente deosebit de atractive pentru elevii cu diferite dizabilități.

Elevii cu C.E.S. vor dobândi: toleranță față de ideile noi, capacitatea de a rezolva noi probleme, vor descoperi critica constructivă și o gândire independentă. Copiii sunt atrași de activități ludice, recreative, distractive care ajută la dezvoltarea creativității, gândirii critice.

Tendința spontană către nou, dorința de a realiza ceva creativ pot fi realizate efectiv prin solicitări și antrenamente corespunzătoare, pot oferi multiple elemente pozitive în stimularea și cultivarea potențialului creativ vârstei școlare.

Independența acțională, dezvoltarea capacității de acțiune, evoluția întregului, autocunoașterea pot conferi noi premise pentru cultivarea creativității prin adaptarea la posibilitățile copiilor.

BIBLIOGRAFIE

Albu A., Albu C. *Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficienț fizic*, Iași, Ed. Polirom, 2000.

Anca Maria, *Metode și tehnici de evaluare a copiilor cu CES*, Editura, Presa Universitară Clujeana, 2007.

Cucoș, C. *Pedagogie*, Ed. Polirom, 2006.

ROLUL PARTENERIATULUI EDUCAȚIONAL ÎN SOCIALIZAREA ȘI INTEGRAREA PREȘCOLARULUI: O ABORDARE PRACTICĂ

Prof. înv. preșcolar Lostun Ciobotă Adela Maria

G.P.N. „Curcubeu” Șaru Dornei / Școala Gimnazială Neagra Șarului, Secțiunea 1

ARGUMENT

Tranziția de la mediul familial la cel școlar reprezintă prima mare provocare de adaptare din viața copilului. Un proiect de integrare reușit nu se limitează doar la activitatea de la grupă, ci presupune o organizare sistematică a activităților de orientare și consiliere. Valorificarea relațiilor de colaborare dintre grădiniță și familie crește valoarea experienței acumulate și asigură suportul emoțional necesar fiecărui preșcolar pentru a se integra armonios în colectivitate.

1. SOCIALIZAREA PRIN INTERMEDIUL JOCULUI ȘI AL ACTIVITĂȚILOR DE GRUP

În învățământul preșcolar, socializarea este motorul integrării. Prin jocul de rol și activitățile de cooperare, copilul învață să respecte reguli, să negocieze și să își exprime nevoile într-o manieră asertivă.

- Activități de tip „Cerc al prieteniei”: Acestea facilitează comunicarea directă și recunoașterea emoțiilor, elemente esențiale pentru dezvoltarea competențelor de relaționare.
- Integrarea prin sarcini comune: Repartizarea responsabilităților în cadrul grupei cultivă sentimentul de apartenență și responsabilitate socială.

2. PARTENERIATUL „ȘCOALĂ-FAMILIE” – PREDICȚIUNE PENTRU SUCCES

Scopul principal al acestui demers este creșterea calității serviciilor educaționale prin îmbunătățirea colaborării cu părinții. O integrare de succes presupune:

- Consilierea parentală: Dezvoltarea competențelor parentale asigură o continuitate între cerințele de la grădiniță și cele de acasă.
- Implicarea activă: Participarea părinților la activități deschise sau ateliere comune reduce anxietatea de separare a copilului și întărește încrederea în instituția de învățământ.

3. COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC ÎN PROCESUL DE ORIENTARE

Succesul integrării depinde în mare măsură de perfecționarea competențelor profesionale ale educatorului. Capacitatea de a comunica eficient cu preșcolarii și părinții,

alături de competențele manageriale în gestionarea dinamicii grupei, sunt piloni care susțin o societate deschisă și incluzivă.

CONCLUZII

O integrare școlară de succes este rezultatul unui efort conjugat între cadre didactice, copii și părinți. Prin valorificarea experiențelor pozitive și adaptarea strategiilor de consiliere la nevoile individuale, grădinița devine un mediu de socializare autentic, pregătind copilul pentru cerințele viitoare ale școlii și ale comunității.

BIBLIOGRAFIE:

1. M.E.N., *Curriculum pentru educația timpurie*, București, 2019.
2. Păun, Emil, *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*, Editura Polirom, Iași, 2017.
3. Regulamentul Simpozionului Național „O integrare școlară de succes”, București, 2026.

MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A SOCIALIZĂRII COPILULUI PREȘCOLAR

Prof. ed. Timpurie MARIN CARMEN

Educatoare

Liceul Tehnologic Udrea Băleanu – Structura - Grădinița cu program normal Băleni

SECȚIUNEA I

Preșcolăritatea reprezintă cea mai importantă perioadă din viața copilului, întrucât este marcată de momente cruciale pentru succesul său de mai târziu, la școală și în viață. Vârsta preșcolară (3 – 6/ 7 ani) a fost multă vreme considerată o etapă „neimportantă” din punctul de vedere al achizițiilor psihologice, un interval de timp în care copiii nu fac nimic altceva decât să se joace. Așa se face că etapa preșcolară este una a schimbărilor semnificative nu doar fizice, ci și mentale și emoționale.

Datorită faptului că intervenția adultului asupra copilului în această perioadă este fundamentală, dezvoltarea preșcolară se realizează atât *în mediul familial*, cât și în cadrul serviciilor specializate, precum *creșă sau grădiniță*.

Procesul de integrare în societate începe în *familie* din timpul copilăriei mici, când intervin primele contacte sociale și experiențe de viață (socializarea primară sau socializarea de bază), și continuă de-a lungul vieții omului, odată cu dobândirea unor statusuri și roluri succesive (socializare continuă sau secundară).

În *familie* se formează cele mai importante deprinderi de comportament: respectul, politetea, cinstea, sinceritatea, ordinea, răbdarea etc. În realizarea acestor sarcini, modelul parental ajută cel mai mult, părinții oferind copilului exemple de comportamente în diferite contexte. Tot în sens moral, familia îl îndrumă să fie sociabil, tolerant, să colaboreze, să fie un bun coleg și prieten.

Suntem de părere că, *familia* reprezintă mediul în care copilul învață și exersează comportamentele sociale, să se descopere pe sine și pe cei din jur, se familiarizează cu sistemul valorilor sociale și culturale. Mediul familial ocupă un loc central în multitudinea factorilor determinanți ai evoluției copilului. Trăsăturile și coordonatele personalității copilului se construiesc în relație cu *mediul social*, cu situațiile pe care trebuie să le trăiască în familie, atitudinile părinților având o influență importantă asupra personalității copilului în devenirea sa ca adult. Educația din familie a copilului se va continua cu cea din *grădiniță*.

Odată cu înscrierea la *grădiniță*, copilul își îmbogățește considerabil sfera relațiilor, intrând în contact cu o lume necunoscută, oarecum străină și stranie pentru el. Până în acest moment, singurii adulți care l-au înconjurat au fost aceia în care a investit afectiv, cărora

știe să le răspundă și care îi cunosc nevoile. Tot ceea ce-l înconjoară pe copil trebuie să îl susțină pe acesta să exploreze, să experimenteze, să se dezvolte.

În grădiniță, copilul își continuă construirea propriei identități. De data aceasta, el se raportează la alți copii de aceeași vârstă, începe să relaționeze cu ei, să se compare cu aceștia, să își negocieze regulile în grup, să-și ajusteze comportamentele în funcție de colegi. Pentru copil, este un moment important al construcției sale ca persoană. Atitudinea adultului trebuie să îl sprijine și să îl încurajeze în acest demers, să îi consolideze încrederea în sine, să îl valorizeze permanent, controlând comportamentele nedorite cu multă atenție pentru copil.

Părinții pot să se implice în viața grădiniței, să aibă încredere în politicile promovate de grădiniță, să încurajeze talentele și succesele copiilor lor, să nu se descurajeze dacă au copii cu CES, să accepte diversitatea, să accepte propriul copil ca pe o ființă distinctă, unică, specială, să-i accepte pe ceilalți, să apeleze la servicii de suport oferite de grădiniță și de comunitate (psihologi, asistenți sociali mediatori, etc.), să propună grădiniței să dezvolte programe educaționale, în funcție de nevoile identificate, să-și asume responsabilități și să practice voluntariatul în grădiniță, să acorde feedback pozitiv, să fie buni ascultători, să aibă inițiativă și să participe la activitățile propuse de grădiniță.

Considerăm că, activitatea educativă din grădiniță nu poate fi izolată, separată de alte influențe educative ce se exercită asupra copilului și mai ales, de cea din familie. Educația trebuie să se manifeste permanent ca o acțiune coerentă, complexă și unitară a grădiniței și familiei. Îmbinarea în *parteneriat* a informațiilor deținute de părinți cu cele ale grădiniței trebuie să fie în beneficiul copilului.

Termenul de *parteneriat* presupune realizarea unei alianțe pentru atingerea unor obiective comune. Pentru ca parteneriatul să funcționeze este nevoie de respect, încredere reciprocă, consens cu privire la scopurile acțiunii și strategiilor de atingere a acestora și de asumarea în comun a drepturilor și responsabilităților.

Parteneriatul dintre grădiniță și familie reprezintă o primă experiență relațională și de colaborare a părinților cu persoanele profesioniste în domeniul educației. Cei mai mulți părinți manifestă deschidere, dorință de a colabora cu personalul grădiniței, dar se poate întâmpla ca realizarea unui parteneriat să fie împiedicată de atitudini necorespunzătoare ale fiecăruia dintre cei implicați. Uneori, părinților li se poate reproșa:

- neimplicarea (absența la orice activitate propusă de grădiniță);
- lipsa de responsabilitate (consideră că sarcina educării copilului aparține exclusiv instituției de învățământ);
- critica nefondată a acțiunilor desfășurate în grădiniță;
- timiditatea (lipsa încrederii în sine, a capacității de a se implica în activitățile educative);

- minimizarea rolului grădiniței în dezvoltarea copilului (consideră că rolul grădiniței este doar acela de a asigura supravegherea copilului pe o perioadă limitată de timp);
- individualism (ignorarea importanței relațiilor sociale pe care copilul le stabilește cu adulții și covârșnicii din grădiniță, sunt interesați numai de achizițiile propriului copil);
- conservatorism (reacția de respingere a ideilor noi).

Pe de altă parte, personalului grădiniței i se pot reproșa: dificultăți în stabilirea relațiilor cu adulții (tratează părinții ca simpli beneficiari ai unor servicii; decid autoritar fără a se consulta cu ei, îi consideră simpli executanți ai activităților propuse sau formulează așteptări nerealiste de la aceștia); existența unor idei preconcepute privind dorința și capacitatea părinților de a se implica în activitățile organizate (consideră părinții ca persoane neavizate în educarea copilului, ignorând abilitățile și experiența acestora sau că aceștia nu au interes pentru conceperea și punerea în aplicare a unor activități, proiecte comune).

Parteneriatul presupune existența unui obiectiv comun. Acesta este, în cazul *parteneriatului familie-grădiniță*, dezvoltarea globală a copilului în raport cu particularitățile sale individuale. El se poate realiza doar printr-o mișcare de apropiere în dublu sens, în vederea unei suficiente cunoașteri de ambele părți.

A învăța să cooperezi reprezintă o *competență socială* indispensabilă în lumea actuală și care trebuie inițiată de la cele mai fragede vârste. Indiferent de sintagma preferată – fie învățarea prin cooperare, colaborare, învățare colaborativă – avem în vedere aceeași realitate, adică o situație de învățare în care copiii lucrează împreună, învață unii de la alții și se ajută unii pe alții.

Putem constata, faptul că, în acest fel, prin interacțiunile din interiorul grupului își îmbunătățesc atât performanțele proprii, cât și ale celorlalți membri ai grupului. Rezultatele cercetărilor arată că acei copii care au avut ocazia să învețe prin cooperare, învață mai repede și mai bine, rețin mai ușor și privesc cu mai multă plăcere învățarea școlară. Prin accentul pus deopotrivă pe competențe academice și competențe sociale, metodele de învățare prin cooperare îi ajută pe copii să relaționeze și să-și dezvolte abilitățile de a lucra în echipă. Copiii se familiarizează cu diferite roluri. În grupurile cooperative, fiecare copil are o responsabilitate specifică, fiecare copil trebuie să fie antrenat în realizarea proiectului comun și nici unul nu are voie să stea deoparte. Succesul grupului depinde de succesul în muncă al fiecăruia.

În concluzie putem specifica faptul că *perioada preșcolară* este marcată de schimbări semnificative în comportamentul social și emoțional. Iar pentru dezvoltarea armonioasă a socializării preșcolarului este de dorit să facă parte din echipă atât părinții cât și întregul colectiv al grădiniței împreună cu comunitatea. Implicarea părinților în actul educațional al grădiniței, prin parteneriat este crucial, aceștia putând organiza, desfășura activități educative cu un impact favorabil pentru dezvoltarea socializării preșcolarilor.

Calitatea educației, a îngrijirii și dezvoltării sociale ale copilului depinde de noi, toți cei care interacționăm cu copiii, zi de zi: părinți sau educatori, consilier școlar sau asistent medical – toți acționând coerent și având în atenție permanentă copilul și particularitățile lui individuale.

Bibliografie

1. Boca C., (coord.), Bucinschi M., Dulman A. Educația timpurie și specificul dezvoltării copilului: modul general pentru personalul grădiniței. București, 2008.
2. Glava A., Glava C. Introducere în pedagogia preșcolară. Cluj Napoca: Editura Dacia, 2002. 50 p. ISBN 973-35-1471-3.
3. Farca S., Alecu G., Cuciureanu M., Șerban-Adrian M. Începem grădinița. Ghidul părinților și educatoarelor. Iași: Editura Pim, 2010. 44 p. ISBN 978-606-520-747-9.
4. Ionescu M. Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani. București: Vanemonde, 2010. 78 p. ISBN 978-973-1733-16-6.
5. Ministerul Educației Naționale. Curriculum pentru educația timpurie, 2019. <https://www.edu.ro/invatamant-prescolar>.

SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR DE GRUPĂ MICĂ

Moldovan Alexandra-Cristina
Educatoare; Gr. „Prichindelul Isteț”,
Secțiunea: Modalități de realizare a socializării preșcolarelor în grădiniță

Socializarea reprezintă un proces esențial în dezvoltarea copilului, prin care acesta învață norme, valori, comportamente și modalități de interacțiune specifice societății. În perioada preșcolară, grădinița joacă un rol fundamental în acest proces, oferind un cadru organizat în care copiii își dezvoltă abilitățile sociale, emoționale și de comunicare. Socializarea în grădiniță nu se realizează întâmplător, ci printr-o serie de metode și activități atent planificate de către educatori.

Un prim mod de realizare a socializării este prin **jocul didactic și jocul liber**. Jocul reprezintă activitatea principală a copilului preșcolar și constituie mediul ideal pentru învățare. Prin joc, copiii învață să coopereze, să respecte reguli, să împartă jucării și să își exprime emoțiile. Jocurile de rol, cum ar fi „de-a familia”, „de-a magazinul” sau „de-a doctorul”, îi ajută pe copii să înțeleagă diferite roluri sociale și să își dezvolte empatia. De exemplu, în jocul de rol „De-a magazinul”, un copil îndeplinește rolul vânzătorului, iar ceilalți sunt cumpărători. Aceștia învață să salute, să formuleze cereri politicoase și să aștepte la rând, exersând comportamente sociale reale într-un mod plăcut și accesibil. În același timp, jocul liber le oferă oportunitatea de a-și alege partenerii și activitățile, facilitând relaționarea spontană.

O altă modalitate importantă este reprezentată de **activitățile de grup**. Acestea includ activități artistice, practice sau educative desfășurate în echipă. Lucrul în grup îi învață pe copii să comunice, să colaboreze și să își asume responsabilități. De exemplu, în realizarea unui colaj de toamnă, fiecare copil primește o sarcină diferită: unii lipesc frunze, alții desenează copaci sau animale. Pentru a finaliza lucrarea, copiii trebuie să colaboreze, să își împartă materialele și să își coordoneze acțiunile, dezvoltând astfel spiritul de echipă.

Rutinele zilnice din grădiniță contribuie, de asemenea, la socializare. Momentele precum întâlnirea de dimineață, masa, spălatul pe mâini sau pregătirea pentru somn sunt ocazii în care copiii învață reguli de conviețuire și comportamente adecvate. De exemplu, la masa de prânz, copiii sunt învățați să spună „poftă bună”, să își aștepte rândul și să ceară politicos: „Te rog, îmi dai pâinea?”. Prin repetarea acestor comportamente, ele devin obișnuințe. Respectarea rândului, utilizarea formulelor de politețe și cooperarea cu ceilalți sunt deprinderi formate treptat prin repetarea acestor rutine.

Un rol esențial îl au și **activitățile de educație socio-emoțională**. Prin discuții, povești sau jocuri tematice, copiii învață să își recunoască și să își exprime emoțiile, dar și să le înțeleagă pe ale celorlalți. De exemplu, după ascultarea unei povești despre un personaj trist pentru că nu are prieteni, copiii sunt încurajați să identifice emoțiile acestuia și să propună soluții: să îl invite la joacă sau să îl ajute. Astfel, ei învață să fie empatici și să ofere sprijin.

Educatorul poate folosi povești cu morală sau situații problemă pentru a-i ajuta pe copii să identifice comportamente corecte și incorecte. Astfel, se dezvoltă empatia, toleranța și respectul față de ceilalți.

De asemenea, **modelul oferit de educator** este foarte important în procesul de socializare. Copiii imită comportamentele adulților, astfel că educatorul trebuie să fie un exemplu de comunicare eficientă, respect și calm. Modul în care acesta gestionează conflictele dintre copii influențează felul în care aceștia vor învăța să rezolve problemele în mod pașnic. De exemplu, în cazul unui conflict între doi copii pentru o jucărie, educatoarea intervine și îi învață să găsească o soluție pașnică, încurajându-i să își exprime dorințele și să negocieze: „Te joci tu 5 minute, apoi colegul tău”.

Activitățile extracurriculare și evenimentele speciale contribuie și ele la socializare. Serbările, excursiile sau vizitele tematice oferă contexte diferite de interacțiune și îi ajută pe copii să se adapteze la situații noi. Participarea la astfel de activități dezvoltă spiritul de echipă și încrederea în sine.

Nu în ultimul rând, **colaborarea cu familia** este esențială. Socializarea copilului nu se realizează doar în grădiniță, ci și acasă. Comunicarea constantă între educatori și părinți asigură continuitatea procesului educativ și ajută la consolidarea comportamentelor sociale pozitive.

În concluzie, socializarea preșcolărilor în grădiniță este un proces complex, realizat prin multiple modalități, precum jocul, activitățile de grup, rutinele zilnice, educația emoțională și modelul oferit de adult. Toate aceste elemente contribuie la formarea unui copil echilibrat, capabil să relaționeze eficient cu cei din jur și să se integreze armonios în societate.

ADAPTAREA MEDIULUI EDUCAȚIONAL LA NEVOILE ELEVULUI: STRATEGII DE INTERVENȚIE ȘI STUDII DE IMPACT ÎN CLASA INCLUZIVĂ

Mondici Ionela-Ancuța, profesor pentru învățământul primar,
Școala Gimnazială „Grigore Moisil” Satu Mare
Secțiunea „Provocări și reușite în integrarea elevilor:
experiențe și bune practici ale profesorilor”

Introducere: Paradigma școlii incluzive

*„Dacă un copil nu poate învăța în felul în care predăm noi,
atunci trebuie să predăm noi în felul în care învață el”*

(Ignacio Estrada)

În contextul educațional contemporan, integrarea elevilor - fie că vorbim despre cei cu cerințe educaționale speciale (CES), cei proveniți din medii socio-economice defavorizate sau minorități etnice - a încetat să fie o simplă obligație legală, devenind un imperativ moral și profesional. Trecerea de la integrare (acceptarea fizică a elevului în colectiv) la incluziune (adaptarea mediului pentru a răspunde nevoilor elevului) reprezintă principala provocare a școlii românești actuale. O lucrare care analizează acest proces trebuie să pornească de la premisa că succesul nu este cuantificabil doar în note, ci în gradul de apartenență pe care elevul îl simte față de comunitatea școlară.

I. Provocări majore în practica educațională

Experiența la catedră demonstrează că procesul de integrare nu este liniar, ci presărat cu obstacole care testează reziliența profesorului:

1. Barierele de comunicare și relaționare. Aceasta este, adesea, prima provocare. În cazul elevilor cu tulburări de spectru autist (TSA) sau al celor cu deficiențe senzoriale, limbajul standard de predare devine ineficient. Provocarea profesorului constă în a descifra „codul” de comunicare al elevului și în a preveni izolarea acestuia de către grup.

2. Gestionarea colectivului de elevi (managementul clasei). Într-o clasă cu 22-25 de elevi, atenția acordată unui elev integrat poate fi percepută eronat de restul clasei ca fiind favoritism sau, dimpotrivă, poate duce la neglijarea elevilor capabili de performanță. Echilibrarea acestor nevoi contradictorii reprezintă o „echilibristică” pedagogică zilnică.

3. Rezistența la schimbare a comunității. De multe ori, cele mai mari piedici nu vin de la elevi, ci de la părinții celorlalți copii, care se tem că prezența unui elev cu dificultăți ar putea încetini ritmul de predare. Profesorul devine astfel un mediator și un agent al schimbării mentalităților.

II. Bune practici și strategii de succes

Succesul integrării depinde de trecerea de la predarea frontală la o pedagogie a diversității. Iată câteva metode care și-au dovedit eficiența în practica mea școlară și nu numai:

Diferențierea instruirii prin Design Universal pentru Învățare (UDL). Profesorii de succes nu pregătesc o lecție separată pentru elevul integrat, ci concep sarcini de lucru cu grade diferite de complexitate. Dacă obiectivul lecției de istorie este înțelegerea unei cauze, elevii tipici pot redacta un eseu, în timp ce elevul cu dificultăți de învățare poate completa o schemă vizuală sau un tabel cu imagini.

Metoda „Tutoriatului între egali” (Peer Tutoring). Aceasta este una dintre cele mai valoroase bune practici. Desemnarea unui coleg-mentor pentru elevul integrat nu ajută

doar la sarcinile școlare, ci construiește punți emoționale. Elevul mentor își dezvoltă empatia și abilitățile de comunicare, în timp ce elevul integrat se simte protejat și acceptat de „tribul” său.

Utilizarea resurselor vizuale și a tehnologiei. Pentru elevii cu deficiențe de atenție sau învățare, materialele vizuale (hărți conceptuale, videoclipuri, infografice) sunt esențiale. Tehnologia digitală permite personalizarea ritmului de lucru, oferind feedback imediat fără a expune elevul la stresul evaluării publice.

III. Studiu de caz: De la izolare la participare

Exemplu de bună practică (poate fi adaptat după experiența personală):

Într-o clasă a patra, a fost integrat un elev cu ADHD și istoric de absenteism. Inițial, provocarea a fost comportamentul disruptiv. Strategia profesorului a inclus:

Adaptarea spațiului: Plasarea băncii elevului într-o zonă cu puțini stimuli distractori, dar aproape de catedră pentru contact vizual constant.

Responsabilizarea: Elevul a primit rolul de „asistent tehnic” pentru gestionarea videoprojectorului ceea ce i-a crescut stima de sine și sentimentul de utilitate.

Fragmentarea sarcinilor: Cerințele lungi au fost împărțite în pași mici, cu recompense simbolice după fiecare etapă finalizată.

Rezultatul: După un semestru, frecvența școlară a crescut cu 90%, iar episoadele conflictuale s-au redus semnificativ, elevul reușind să finalizeze testele de evaluare la nivel minim spre mediu.

IV. Colaborarea multidisciplinară și parteneriatul cu familia

Integrarea nu este un act solitar. Profesorul trebuie să colaboreze strâns cu consilierul școlar și profesorul de sprijin pentru elaborarea și implementarea Planului de Intervenție Personalizat (PIP). Totodată, relația cu familia trebuie să treacă de la informarea

despre eșecuri la celebrarea micilor victorii. Succesul este garantat atunci când părintele vede în profesor un aliat, nu un critic.

Concluzii: Reușita ca proces, nu ca destinație

Integrarea elevilor este, în esență, un test de umanitate pentru cadrul didactic. Deși provocările sunt reale - de la lipsa resurselor materiale la oboseala cronică - reușitele se măsoară în momentele în care un elev considerat „dificil” ridică mâna cu încredere sau când colectivul clasei îl apără în fața unei nedreptăți. Bunele practici nu sunt rețete fixe, ci adaptări creative născute din observație și empatie. O școală cu adevărat incluzivă este aceea în care fiecare elev simte că are un loc al său, iar profesorul este cel care deschide ușa către acest loc.

„O școală cu adevărat incluzivă este aceea în care fiecare elev simte că are un loc al său, iar profesorul este cel care deschide ușa către acest loc. În definitiv, trebuie să ne amintim că „Incluziunea nu este un gest de caritate, ci un act de dreptate.” (Nelson Mandela)

Bibliografie

1. **Gherguț, Alois**, *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*, Editura Polirom, Iași, 2013. (Lucrare de referință în România pentru managementul CES).
2. **Gherguț, Alois; Frumos Lucian**, *Educația incluzivă. Ghid de bune practice*, Editura Polirom, Iași, 2019;
3. **Mara, Daniel**, *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009. (Susține secțiunea ta despre metode și bune practici).
4. **Ungureanu, Dorel**, *Educația incluzivă, de la promisiune la practică*, Editura de Vest, Timișoara, 2000. (Excelent pentru argumentarea trecerii de la integrare la incluziune).
5. **UNESCO**, *Declarația de la Salamanca și cadrul de acțiune pentru educația cerințelor speciale*, 1994. (Documentul internațional fundamental pe care se bazează orice articol de acest tip).
6. **Vrăsmaș, Traian**, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001. (Autor român esențial pentru definirea paradigmei incluzive).

GESTIONAREA ACTIVITĂȚILOR PREȘCOLARE ÎN ERA DIGITALĂ: BENEFICIILE, RISCURI ȘI BUNE PRACTICI

Munteanu Loredana, Profesor educație timpurie,

Grădinița Zâna Florilor, secțiunea 2

Incluziunea educațională reprezintă ideea că toți elevii, indiferent de dizabilități, dificultăți de învățare sau diferențe culturale și socio-economice, trebuie să aibă acces egal la educație și să fie integrați în mediul școlar obișnuit. Scopul este de a crea un mediu de învățare în care fiecare elev să se simtă valorizat și să aibă șanse egale de succes.

Tehnologia joacă un rol cheie în crearea unui mediu educațional mai accesibil și incluziv. Prin utilizarea de dispozitive digitale, software-uri specializate și platforme educaționale adaptate, elevii pot beneficia de instrumente care să le susțină învățarea, indiferent de provocările cu care se confruntă.

În cele ce urmează, voi evidenția o serie de beneficii identificate în cadrul procesului de învățare prin integrarea tehnologiei în activitățile desfășurate cu copiii preșcolari, din perspectiva mea de cadru didactic pentru educație timpurie. Platformele educaționale precum Wordwall, Gama sau Padlet au transformat demersul didactic într-o experiență interactivă și motivantă, facilitând implicarea activă a copiilor în activități de recunoaștere a literelor, în audierea și interpretarea poveștilor animate, precum și în rezolvarea unor sarcini de logică ori a unor puzzle-uri digitale. De asemenea, utilizarea platformei Kahoot a contribuit la personalizarea ritmului de învățare, oferind posibilitatea repetării exercițiilor și ajustării nivelului de dificultate în funcție de nevoile fiecărui copil. Feedbackul imediat furnizat de platformă a sprijinit monitorizarea progresului individual și a permis intervenții pedagogice adecvate.

Un alt avantaj semnificativ în utilizarea tehnologiei îl constituie facilitarea comunicării și a colaborării în cadrul proiectelor educaționale desfășurate în mediul online. În cazul de față, proiectele eTwinning au oferit oportunitatea utilizării tehnologiei atât pentru întâlnirile virtuale, cât și pentru crearea și partajarea de materiale interactive. Instrumente digitale precum Book Creator au permis realizarea unor produse comune, iar aplicații precum Colorillo și Joint Work au facilitat activități colaborative de tip artistic, inclusiv ilustrarea colectivă a unei cărți de poezii acrostice. Mai mult de atât, am utilizat platforme precum LearningApps și JigsawPlanet pentru organizarea de jocuri educative și puzzle-uri online, derulate în colaborare cu partenerii de proiect. Aceste activități au contribuit la consolidarea învățării, la stimularea creativității și la dezvoltarea competențelor socio-digitale ale copiilor.

Riscurile expunerii în exces la tehnologie

Deși, așa cum am menționat mai sus, utilizarea tehnologiei prezintă numeroase beneficii, este important de subliniat că expunerea excesivă la activități digitale în rândul copiilor de vârstă preșcolară poate genera efecte negative, în special asupra capacității de concentrare, a calității somnului și chiar a dezvoltării limbajului. Potrivit lui Davies et al. (2023), accesul și implicarea activă în utilizarea resurselor educaționale online favorizează dezvoltarea competențelor lingvistice ale copiilor. Literatura de specialitate recomandă ca expunerea la dispozitive digitale să fie strict limitată și orientată exclusiv către scopuri educative.

Numeroase studii evidențiază faptul că utilizarea prelungită a tehnologiei în rândul copiilor de vârstă timpurie au condus la diminuarea interacțiunilor sociale directe, afectând în mod negativ atât procesul de învățare colaborativă, cât și dezvoltarea competențelor de autoreglare emoțională (Bartlett, Griffin & Thomson, 2020). Având în vedere particularitățile de vârstă, orice activitate desfășurată pe un dispozitiv digital, este recomandat să fie realizată sub supravegherea atentă a unui adult, întrucât copiii pot accesa accidental imagini, materiale sau reclame neadecvate. Totodată, expunerea excesivă poate favoriza apariția unor forme incipiente de dependență digitală, manifestate prin dificultăți în gestionarea emoțiilor și în autoreglarea comportamentală.

Rolul familiei în utilizarea tehnologiei

Revenind la activitățile online desfășurate în perioada pandemiei de COVID-19, evidențiem că familia nu au avut doar rolul de supraveghetori, ci și pe cel de mediatori ai experiențelor digitale ale copiilor, ceea ce se recomandă a fi menținută și în prezent, în vederea formării competențelor necesare copilului în secolul XXI. Acest aspect este susținut de Munteanu (2025), care subliniază că familia joacă un rol esențial în stabilirea unor limite bine definite privind durata expunerii, tipul de conținut accesat și modul de utilizare a dispozitivelor digitale.

Totodată, selectarea atentă a resurselor educaționale și implicarea activă a părintelui în discuții cu copilul, pe parcursul activităților digitale, contribuie la o înțelegere mai profundă și la o utilizare responsabilă a tehnologiei.

În consecință, tehnologia ar trebui să aibă un rol complementar în dezvoltarea copilului, fără a substitui jocul fizic, activitățile creative sau interacțiunile sociale directe, care rămân fundamentale pentru dezvoltarea armonioasă în primii ani de viață.

Unele metode pedagogice moderne în era digitală includ:

Învățarea prin joc digital– jocuri educative online sau aplicații de tip puzzle;

Explorarea mediului natural sau a universului într-un mod interactiv;

Proiecte tematice digitale– combinația între activități practice și suport digital (ex. vizionarea unei povești și redarea ei prin desen).

Exemplificăm câteva *instrumente digitale* folosite în activitățile cu preșcolarii:

1.YouTube Kids – videoclipuri educaționale supravegheate.

2. LearningApps – jocuri interactive personalizate.
3. PPT/Google Slides – prezentări vizuale pentru activități.
4. Canva for Education – fișe, postere, carduri vizuale.

În toate cazurile, educatorul are rolul de a orienta copilul spre utilizarea conștientă și creativă a resurselor digitale.

Pedagogia în lumea digitală trebuie să mențină echilibrul între inovație și tradiție. Dezvoltarea abilităților digitale la nivel preșcolar nu înseamnă substituirea jocului liber sau a comunicării directe, ci folosirea noilor tehnologii ca suport pentru învățare activă, descoperire și exprimare.

Concluzii

Gestionarea educației timpurii în era digitală prezintă variații semnificative, iar impactul asupra copiilor este influențat atât de abordările pedagogice specifice adoptate de fiecare cadru didactic, cât și de politicile instituționale și de resursele educaționale disponibile.

Un aspect inovator al activităților educative desfășurate la grupă îl reprezintă integrarea tehnologiei ca instrument valoros, complementar experiențelor reale, emoționale și senzoriale, fundamentale pentru dezvoltarea copilului. Pentru a le oferi copiilor un start pozitiv într-o lume digitală în continuă transformare, esențială este cooperarea bazată pe încredere între părinți, cadrele didactice și comunitate. Această colaborare susținută permite crearea unui mediu educațional sigur, stimulat și adaptat nevoilor copilului de vârstă timpurie.

Bibliografie

- Traian Vrajmaș, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001
- Elisabeta Voiculescu, *Pedagogie preșcolară*, Editura Aramis, București, 2003
- Ministerul Educației (2022). *Strategia privind digitalizarea educației din România 2021–2027 – SMART-Edu*.
- EDISPED. (2024). *Cursul de formare „Integrarea tehnologiilor digitale în educație”* <https://pedagogie-digitala.ro/edis-ped/>

DE LA „EU” LA „NOI”: VALENȚELE EDUCAȚIEI EXPERIENȚIALE ÎN SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR

Marton Blanka, profesor pentru educație timpurie
Școala Gimnazială Serafim Duicu, Grădinița
cu Program Prelungit nr.12, Tîrgu Mureș
Modalități de realizare a socializării
preșcolară în grădiniță/școlărilor mici în școală

Integrarea școlară de succes a preșcolărilor reprezintă un proces complex care vizează, în primul rând, capacitatea acestuia de a stabili relații interpersonale armonioase, de a coopera și de a se simți parte integrantă a unei comunități. În acest context socializarea nu trebuie privită ca un ansamblu de reguli transmise teoretic, ci ca o experiență vie, trăită. Educația experiențială oferă cadrul metodologic ideal pentru acest proces, transformând învățarea socială într-o aventură a explorării și cooperării.

Conform literaturii de specialitate (Zsolnai, 2006) tehnicile fundamentale de dezvoltare a abilităților sociale includ modelarea, rezolvarea de probleme, întărirea pozitivă, jocul de rol. Educația experiențială preia aceste elemente și le integrează într-un ciclu de învățare activă (modelul lui Kolb), unde experiența concretă este urmată de reflecție. Un concept cheie în acest demers este interdependența pozitivă (Kagan, 2004). În grădiniță acest lucru înseamnă structurarea activităților astfel încât succesul unui copil să fie condiționat de succesul întregii echipe. Astfel, dezvoltarea cognitivă și cea socială devin obiective simultane și de egală importanță, abilitățile sociale fiind dezvoltate integrat, nu izolat. Pentru ca o activitate să fie cu adevărat experiențială, aceasta trebuie să urmeze o structură riguroasă: experiența concretă, observația reflectivă, conceptualizarea abstractă, experimentarea activă. În cazul preșcolărilor am adaptat structura unei astfel de activități la specificul vârstei de 5-7 ani, după cum urmează:

1. *Captarea atenției*: introducerea copilului într-o lume simbolică (ex. poveste, joc dramatic)
2. *Experiența concretă*: confruntarea cu o situație problemă care necesită efort comun.
3. *Procesarea*: etapa în care copiii verbalizează trăirile, analizează conflictele și identifică soluții
pentru viitor.
4. *Aplicarea-experimentarea activă*: transferul învățămintelor sociale în viața de zi cu zi a grupei.

Exemple de bune practici: Jocuri de cooperare cu elemente din educația experiențială

În cadrul intervențiilor practice realizate am implementat o serie de jocuri menite să consolideze coeziunea grupului. În cele ce urmează voi prezenta structura integrală a unui astfel de joc, intitulat **Paharul zburător**.

Introducere și captarea atenției: desfășurarea jocului a coincis cu îndeplinirea dorințelor copiilor la sfârșit de an școlar, în acest caz fiind „Ziua gumei de mestecat” în grupă, astfel a urmat o scurtă discuție despre baloanele din gumă de mestecat.

Formarea echipelor: metoda utilizată e Amestecă-te! Stop! Grupează-te!

Experiența concretă: pentru a obține guma de mestecat aflată în interiorul unui pahar, echipa trebuie să transporte cele patru pahare de pe o masă pe alta, folosind un dispozitiv format dintr-un elastic de borcan de care sunt legate patru sfori. Membrii echipei trag simultan de sfori pentru a lărgi elasticul, îl poziționează deasupra paharului, apoi slăbesc tensiunea pentru ca elasticul să se fixeze strâns pe pahar, permițând ridicarea și transportul acestuia.

Procesarea, împărtășirea: relatarea experienței, împărtășirea trăirilor și a sentimentelor, discutarea dificultăților (ex. lipsa de sincronizare) și a punctelor forte (ex. răbdarea, perseverența), propunerea soluțiilor.

Experimentarea activă: având în vedere particularitățile de vârstă ale preșcolarilor, etapa experimentării active, deci momentul în care preșcolarii reiau jocul, urmând soluțiile propuse în grup, este condiționată de climatul emoțional rezultat în faza de procesare. În situațiile în care un eventual eșec generează stări de frustrare sau supărare vizibilă în rândul copiilor, se recomandă amânarea sau reevaluarea oportunității de a repeta imediat jocul. Prioritatea cadrului didactic trebuie să rămână menținerea unui sentiment de siguranță și competență. Experiența practică la grupă a arătat că, atât în cazul jocului prezentat, cât și în cazul majorității activităților realizate, copiii s-au implicat cu entuziasm, situațiile de disconfort emoțional fiind foarte rare.

Joc de încheiere: concurs de făcut baloane din gumă de mestecat.

Concluzii: jocul este imposibil de realizat dacă un singur copil trage prea tare sau prea slab de sfoară. Este o importantă lecție despre interdependență. Copiii trebuie să își regleze mișcările în funcție de ritmul grupului pentru a nu scăpa paharul, ceea ce dezvoltă controlul impulsivității, coordonarea eforturilor. Succesul colectiv duce la întărirea sentimentul de apartenență la grup. Copiii înțeleg practic conceptul de „Toți pentru unul, unul pentru toți!”

Pentru a oferi o viziune de ansamblu asupra diversității acestor demersuri, voi menționa succint și alte activități implementate, care, deși au mecanisme diferite, converg către același scop al coeziunii grupului:

Pânza de păianjen: provocarea constă în traversarea unui labirint din sfori fără a da drumul mâinilor coechipierilor. Valențe pentru socializare: factori de dificultate pot fi graba copilului din fruntea șirului, caz în care colegii de echipă îl pot atenționa să încetinească, încurcarea în pânză, moment în care echipa trebuie să se oprească și să își aștepte coechipierul. Acest joc dezvoltă controlul impulsivității, autoreglarea comportamentală, atenția nu doar la propriile mișcări, ci și la dificultățile colegilor.

Pinocchio și Gepetto: un membru al echipei (Gepetto) coordonează mișcările partenerului său (Pinocchio) cu ajutorul sforilor legate de gleznelor acestuia din urmă, ghidându-i deplasarea. Accentul cade pe responsabilitatea față de celălalt, consolidarea încrederii reciproce, a comunicării non-verbale.

Imperiul furnicilor: așezați în șir indian copiii trebuie să transporte o grămadă de pământ aflată la capătul șirului. Aceștia toarnă pământ din pahar în pahar până la primul copil din șir, care varsă pământul la locul prestabilit (mușuroiul), apoi fuge la capătul șirului pentru a reîncepe procesul. Jocul se termină când grămada inițială de pământ a fost mutată complet. Valențe pentru socializare: fiecare copil înțelege că „paharul său” (responsabilitatea individuală) este esențial pentru atingerea succesului, eficiența echipei depinde de implicarea fiecărui coechipier. Prin rotația constantă, copiii experimentează poziții diferite în cadrul aceleiași ierarhii de lucru.

Recomandări pentru implementarea educației experiențiale în rândul preșcolarilor

Rolul cadrului didactic: acesta se transformă în facilitator al învățării. Este importantă monitorizarea interacțiunilor fără intervenție imediată, oferind copiilor autonomia necesară pentru identificarea propriilor soluții.

Valorificarea eșecului: incidentele, greșelile în timpul jocului sunt cele mai prețioase momente de învățare socială în etapa de procesare.

Spațiul de reflecție: acordarea unui interval de timp generos discuțiilor post-activitate e esențial.

Adaptarea la ritmul grupei: jocurile experiențiale pot fi intense emoțional. Încheierea cu un joc de relaxare ajută la detensionarea grupului.

Consecvența: integrarea sistematică a tehnicilor de cooperare în programul săptămânal contribuie la consolidarea și stabilitatea relațiilor interpersonale în cadrul grupului.

Educația experiențială oferă educatorului instrumentele necesare pentru a transforma conflictele în oportunități de învățare și grupul de copii într-o comunitate solidară. O integrare școlară reușită depinde de capacitatea noastră, ca pedagogi, de a crea contexte în care socializarea se „trăiește”, nu doar se învață. Prin joc, efort comun și reflecție, preșcolarul dobândește acele competențe sociale care îi vor asigura succesul nu doar în școală, ci în întreaga sa evoluție ulterioară.

Bibliografie:

Zsolnai, A. (2006). A szocialitás fejlesztése 4-8 éves életkorban. [Dezvoltarea abilităților sociale la vârsta de 4-8 ani]. În *Új Pedagógiai Szemle*, 56(6), 27-35.

Kagan, S. (2004). Kooperatív tanulás. [Învățarea cooperativă]. Budapest, Magyarország: Ökonet Kft.

TEHNOLOGIA CA PUNTE SPRE INCLUZIUNE: INSTRUMENTE DIGITALE PENTRU SUCCESUL FIECĂRUI ELEV

Prof.înv.primar, Moldoveanu Rodica
Școala Gimnazială Comuna Smeeni

Secțiunea: Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării școlarelor

Educația incluzivă nu mai este de mult timp doar un deziderat teoretic sau o obligație administrativă bifată în documentele școlare; ea a devenit pulsul unei școli care înțelege că diversitatea nu este o barieră, ci o resursă. În experiența mea la catedră, incluziunea a încetat să fie un concept abstract în momentul în care am început să lucrez direct cu elevi care au nevoi educaționale speciale (CES). Am în clasă doi elevi care îmi provoacă zilnic prejudecățile și mă invită să reinventez actul pedagogic: unul cu retard mintal ușor și un altul diagnosticat cu ADHD și sindrom Asperger. Într-o lume care se digitalizează cu o viteză amețitoare, m-am întrebat adesea dacă tehnologia este o simplă modă sau veriga lipsă care poate transforma excluziunea în participare activă.

Pentru elevul cu retard mintal ușor, ritmul clasei convenționale este adesea copleșitor. Informația verbală, rapidă și abstractă, se pierde înainte de a fi procesată. Aici, era digitală a oferit o salvare neașteptată. Am descoperit că aplicațiile de învățare vizuală și platformele care utilizează jocuri educaționale interactive (gamification) transformă sarcini altminteri imposibile în pași mici, gestionabili și recompensatori.

Folosind tableta ca pe o extensie a caietului, el nu mai este „elevul care rămâne în urmă”, ci cel care reușește să completeze un exercițiu de asociere a imaginilor cu cuvinte, primind feedback imediat. Tehnologia elimină presiunea socială a eșecului public: atunci când greșește în aplicație, nu simte privirile colegilor, ci primește o sugestie blândă de a încerca din nou. Această autonomie digitală i-a crescut incredibil încrederea în sine, transformându-l dintr-un observator pasiv într-un participant mândru de micile sale reușite.

Dacă pentru primul elev tehnologia a oferit suport pentru procesare, pentru cel de-al doilea elev – care îmbină ADHD-ul cu sindromul Asperger – provocarea este diferită. Distragerile sunt constante, iar hipersensibilitatea senzorială face ca mediul clasei să fie uneori o sursă de durere.

În cazul lui, am învățat că instrumentele digitale pot fi „căști de reducere a zgomotului” pentru minte. Folosirea căștilor pentru a asculta muzică ambientală sau zgomot alb în timpul sarcinilor de lucru individual, combinată cu utilizarea unor softuri de planificare vizuală, i-a oferit structura de care are nevoie pentru a-și gestiona impulsivitatea. Sindromul Asperger îi conferă adesea o capacitate remarcabilă de concentrare pe domenii de interes specifice; prin folosirea tehnologiei, am putut ancora

lecțiile de științe în aceste interese, folosind simulări 3D sau documentare online care captează atenția pe care metodele clasice o pierd în câteva secunde.

Cu toate acestea, experiența mi-a arătat că tehnologia nu este un factor de sprijin întotdeauna. Există riscul ca, în dorința de a-i „integra” digital, să îi izolăm de fapt în spatele unor ecrane, privându-i de interacțiunea umană vitală. Incluziunea digitală trebuie să fie un pod, nu un zid. În practica mea, am înțeles că succesul nu vine din utilizarea exclusivă a gadgeturilor, ci din modul în care acestea facilitează comunicarea dintre ei și restul clasei.

Am organizat proiecte de grup unde elevul cu Asperger, expert în tehnologie, devine „mentorul digital” al grupului, iar elevul cu retard mental contribuie prin abilitățile sale vizuale și practice. În aceste momente, tehnologia devine catalizatorul care nivelează terenul de joc: nu mai contează diagnosticul, ci rolul pe care fiecare îl joacă în rezolvarea unei probleme comune.

Impactul asupra integrării acestor doi elevi a depășit sfera dimensiunea școlară. Colegii lor au învățat, observându-mă pe mine și interacționând cu cei doi, că a fi diferit nu înseamnă a fi mai puțin capabil. Digitalizarea clasei a normalizat utilizarea instrumentelor de suport: atunci când toți elevii au acces la tablete sau la software de editare, elevii cu CES nu se mai simt stigmatizați pentru că folosesc un „instrument special”. Ei folosesc doar un alt instrument.

Educația incluzivă în era digitală este, în esență, despre empatie tehnologizată. Am înțeles că a preda în această eră înseamnă a fi, în primul rând, un arhitect de medii de învățare. Trebuie să construiesc spații (fizice și virtuale) în care elevul cu retard să nu se teamă de ritmul individual de învățare, iar elevul cu ADHD și Asperger să nu fie pedepsit pentru modul său atipic de a procesa lumea.

Concluzie

Privind înapoi la parcursul meu cu acești doi elevi, realizez că digitalizarea nu a înlocuit relația profesor-elev, ci a aprofundat-o. Instrumentele digitale ne-au oferit limbajul comun de care aveam nevoie. Am învățat că incluziunea este un proces continuu de calibrare – o adaptare constantă între nevoile lor unice și resursele pe care era digitală le pune la dispoziție.

În cele din urmă, integrarea nu înseamnă ca elevul cu nevoi speciale să devină „ca ceilalți”, ci ca ceilalți să înțeleagă că diversitatea este esența umanității. Iar dacă tehnologia ne-a ajutat să transformăm fragilitățile lor în forțe și să creăm o comunitate în care fiecare își găsește ritmul, atunci era digitală și-a îndeplinit, în sala mea de clasă, misiunea cea mai nobilă: aceea de a nu lăsa pe nimeni în urmă.

Dacă ne gândim la formarea continuă a cadrelor didactice, provocarea majoră nu mai este cum să folosim un soft sau o tabletă (abilitate tehnică), ci cum să alegem instrumentele potrivite pentru nevoi cognitive și emoționale specifice (abilitate pedagogică).

Bibliografie:

Avram, I. (2018). Tehnologii digitale în educația incluzivă: de la teorie la practică. Editura Didactică și Pedagogică, București.

Gherguț, A. (2016). Educația incluzivă și integrarea școlară. Aspecte metodologice. Editura Polirom, Iași.

Ministerul Educației Naționale. (2023). Ghid metodologic privind adaptarea curriculară pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).

Popescu, M. (2020). Gamification și învățare vizuală: strategii moderne pentru elevii cu dificultăți de învățare. Editura Universității, București.

Stan, C. (2021). Managementul clasei în era digitală: rolul profesorului ca arhitect al mediilor de învățare. Editura Eikon, Cluj-Napoca.

GRĂDINIȚA DIN PERSPECTIVA EDUCAȚIEI INCLUZIVE

Prof. înv. preșc. Ghiuler Murtaza
Grădinița P.P. „Amicii”, Constanța

„Fericit este copilul care găsește în fiecare etapă a drumului său pe educatorul capabil să-i insufle treptat forța și elanul necesare împlinirii destinului său ca OM”.

Maurice Debesse

Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite.

Grădinița constituie o etapă fundamentală în dezvoltarea copilului, nu doar prin conținutul științific al procesului instructiv-educativ, ci prin libertatea de acțiune a preșcolarului, care-i stimulează interesele de cunoaștere și contribuie la lărgirea câmpului de relații sociale.

Adesea, când explorăm universul ființei umane ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii pe care îi primim la grădiniță ne pun în situația de a căuta mereu soluții la problemele ridicate.

De la cea mai fragedă vârstă conștiința copiilor trebuie formată și dezvoltată, învățându-i că primirea celor „diferiți” alături de ei înșiși trebuie făcută nu doar din obligație sau milă, ci pentru că fiecare individ are dreptul de a participa la acțiuni comune care să conducă la dezvoltarea lui ulterioară și la dezvoltarea comunității în care trăiește.

Acceptarea necondiționată a diversității într-un grup și stimularea toleranței este o adevărată provocare pentru educatori. Ei trebuie să încurajeze cooperarea, lucrul în perechi sau formarea de grupuri eterogene, cunoașterea și discutarea diverselor obiceiuri, tradiții, valori. O metodă folosită în grădiniță în acest sens este Planul Dalton. Aceasta presupune formarea de perechi ce stau și lucrează împreună de-a lungul unei săptămâni, având posibilitatea, astfel de a se cunoaște și lega prietenii. Desigur că rezultatele nu se văd imediat, ci în urma multor activități educative având la bază obiective clar precizate și accesibile copiilor preșcolari.

Evaluarea inițială ne dă nouă, educatoarelor, posibilitatea de a analiza nivelul de cunoștințe al copiilor precum și modul de socializare al lor la grupul respectiv, în vederea elaborării unei optime strategii de intervenție. Ca atare am încercat să fac un inventar al cunoștințelor copiilor preșcolari despre colegii lor „diferiți”, despre problemele acestora și cum reacționează ei în situațiile „diferite” întâlnite.

Prin activitățile educative folosind diferite strategii, punând accent pe metodele și tehnicile interactive, am reușit să-i învăț pe copiii ce înseamnă toleranța. Prin tema de discuție „Diferiți, dar egali”, care a avut și suport intuitiv și anume: reviste, cărți, imagini, albume ilustrând viața copiilor din alte țări, am reușit să-i familiarizez pe copii cu diversitatea oamenilor(culoare, aspect) în general. Le-am relatat întâmplări din viața de zi cu zi punându-i în situația de a spune și ei alte întâmplări auzite și cum ar fi procedat în astfel de situații. Nu mică mi-a fost mirarea când am sesizat că anumiți copii pornesc de la judecăți învățate în familie.

În grupuri de 3-4 copii au sortat după preferință imagini cu copii „diferiți”, dar pe care i-ar alege ca prieteni. Fiecare grup a motivat alegerea făcută și a alcătuit o poveste intitulată „Așa vreau să fie prietenul meu”. După fiecare expunere, copiii din alte grupuri trebuiau să găsească un alt sfârșit poveștii. Am sesizat că în urma celor discutate se pot reduce prejudecățile copiilor prin diminuarea concentrării atenției asupra diferențelor intergrupale și creșterea atenției asupra relevării individualităților.

Am antrenat copiii în povestiri create de ei cu tema: „O faptă bună” pe care le-am analizat împreună: „În ce a constat fapta bună?”, „Tu cum ai fi procedat?”, „Ce alte fapte bune se mai pot face?”

Tot împreună cu ei am tras următoarele concluzii: indiferent de rasă, aspect fizic, toți copiii au aceleași drepturi.

La apariția unor incidente care apar în grupă am folosit și folosesc întotdeauna brainstorming-ul. Această metodă îi determină pe copii să elaboreze soluții personale pentru problemele identificate în diverse situații. Atunci când în grupă s-a petrecut un incident prin care s-a încercat îndepărtarea unui copil dintr-un grup sau o altă situație neplăcută, le-am amintit copiilor regulile discutate despre drepturile fiecăruia, despre modul în care trebuie să ne comportăm unii cu alții. Împărțiți în grupuri de 4-5 copii, le-am cerut să se gândească și să găsească soluții la incidentul produs. Notându-le toate ideile în lista de opinii, le-am citit pe rând, le-am analizat împreună, căutând soluția cea mai bună pentru toți. Cei care greșeau își schimbau opiniile, acestea devenind pozitive.

Desigur că acestea sunt doar câteva exemple din activitatea noastră. Modelând copiii de la cea mai fragedă vârstă avem avantajul că anumite prejudecăți învățate în familie pot fi diminuate, iar ideea de apartenență etnică nu este încă formată.

Dar, putem spune că munca noastră a avut succes, dacă se implică și familia în propria formare a copiilor. La orice copil, în mod particular la copiii cu cerințe speciale, gradul de interes și de colaborare al părinților este direct proporțional cu rezultatele și evoluția copiilor.

Psihopedagogia modernă, centrată pe copil, se bazează pe convingerea că familia este primul educator și are cel mai mare potențial de modelare. Rolul nostru – foarte important – este acela de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă față greutăților cu care ele se confruntă

CONCLUZII:

Fiecare copil are dreptul fundamental la educație și trebuie să aibă șansa de a-și atinge și menține un nivel acceptabil de dezvoltare și învățare. Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale este parte integrantă a sistemului de învățământ.

Educația incluzivă înseamnă adaptarea școlii/grădiniței la nevoile copilului și nu adaptarea copilului la cerințele acestora. Fiecare copil are caracteristici, interese, abilități și nevoi educaționale individuale.

Școlile, grădinițele incluzive sunt factorul cel mai puternic în lupta împotriva atitudinii discriminatorii și spre crearea unei societăți incluzive și a unei educații pentru toți.

BIBLIOGRAFIE:

Cucoș C. Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2002

Vrăsmaș E. Introducere în educația cerințelor speciale, Editura Credits, București 2004

Vrăsmaș T. , Școala și educația pentru toți, Editura Miniped, București, 2004

STRATEGII ȘI JOCURI PENTRU FACILITAREA SOCIALIZĂRII ȘI ADAPTĂRII PREȘCOLARILOR ÎN MEDIUL GRĂDINIȚEI

Prof. înv. preșcolar Graur Vasilica-Andreea

G.P.N. „Curcubeu” Șaru Dornei / Școala Gimnazială Neagra Șarului, Secțiunea 1

Introducere

Intrarea copilului în grădiniță reprezintă primul contact major cu o colectivitate organizată și, implicit, prima mare provocare de socializare. Pentru preșcolar, trecerea de la mediul securizant al familiei la universul grupei presupune un efort de adaptare la noi reguli, un nou program și, mai ales, la interacțiunea cu semenii de aceeași vârstă. Succesul acestui proces depinde în mod direct de măiestria cadrului didactic în a transforma spațiul grupei într-un mediu prietenos, bazat pe joc.

Argument

Experiența la catedră ne arată că un copil care nu reușește să se socializeze în primele luni de grădiniță va manifesta ulterior dificultăți de învățare și reticență față de activitățile de grup. De aceea, abordarea mea se concentrează pe utilizarea jocului cooperativ și a ritualurilor zilnice ca instrumente principale de integrare. Obiectivul este transformarea „anxietății de separare” într-o „curiozitate de explorare”.

Exemple concrete de bune practici în socializare

În activitatea mea la grupă, am implementat o serie de strategii care au dat rezultate remarcabile în facilitarea integrării:

Ritualul „Cercului de Dimineață” cu Mesagerul Emoțiilor: În fiecare dimineață, ne așezăm pe pernuțe în cerc. Folosesc o mascotă (un ursuleț de pluș numit „Bruno”) care „salută” fiecare copil în parte. Copilul care ține mascota trebuie să spună cum se simte și să aleagă un coleg căruia să îi dea mascota mai departe, însoțită de un zâmbet sau o strângere de mână. Acest exercițiu simplu elimină barierele de comunicare și creează un sentiment de apartenență încă de la prima oră.

Jocul „Căsuța cu Surprize” (Joc de rol): Pentru a încuraja colaborarea, am creat în sala de grupă un colț special dotat cu elemente de uz casnic în miniatură. Am observat că, punând copiii să „pregătească masa” împreună pentru păpuși, aceștia încep să negocieze rolurile („eu sunt mama”, „tu ești bucătarul”), ceea ce reprezintă prima formă de socializare structurată.

Proiectul „Prietenul Săptămânii”: În fiecare săptămână, prin tragere la sorți, un copil devine „Prietenul Săptămânii”. Acesta are privilegiul simbolic (este primul la rând, alege jocul preferat la ora de joc liber), dar are și responsabilitatea de a ajuta un coleg care

întâmpină dificultăți (de exemplu, să îl ajute să își strângă jucăriile). Această metodă dezvoltă empatia și reduce comportamentele agresive sau de izolare.

Provocări și soluții în procesul de integrare

O provocare majoră întâlnită a fost integrarea copiilor care nu au frecventat creșea și care refuzau interacțiunea verbală. În aceste cazuri, am apelat la terapia prin artă colectivă. Am întins o rolă mare de hârtie pe podea și am invitat copiii să picteze „Pădurea Prieteniei” folosind doar palmele. Absența ustensilelor de scris și contactul direct cu vopsea au declanșat o stare de relaxare care i-a determinat pe copiii timizi să se apropie de grup și să colaboreze spațial cu ceilalți.

Relația cu familia – Parteneriat pentru succes

Integrarea preșcolarului nu se poate realiza fără o comunicare eficientă cu părinții. Am organizat periodic întâlniri de tip „Cafeaua Părinților”, unde am discutat despre importanța independenței copilului (de exemplu, lăsarea copilului să se încălze singur). Un părinte care are încredere în educator va transmite această stare de liniște și copilului, facilitând adaptarea acestuia la mediul școlar.

Concluzii

Socializarea preșcolarului nu este un act spontan, ci unul ghidat cu grijă de educator. Prin joc, rutine predictibile și un climat afectiv cald, grădinița devine pentru copil a doua casă. Succesul integrării în învățământul preșcolar este garanția unei parcurs școlar echilibrat și a unei personalități armonioase, capabile să interacționeze eficient în societatea digitală a viitorului.

BIBLIOGRAFIE:

4. M.E.N., *Curriculum pentru educația timpurie*, București, 2019.
5. Păun, Emil, *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*, Editura Polirom, Iași, 2017.
6. Regulamentul Simpozionului Național „O integrare școlară de succes”, București, 2026.

IMPORTANȚA SOCIALIZĂRII ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI INCLUZIVE LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Focșan Silvia Mădălina, Profesor Educație Timpurie
Grădinița cu Program Prelungit Degețica, Cluj Napoca
Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al învățământului modern, având la bază ideea că fiecare copil are dreptul de a participa activ la procesul educațional, indiferent de particularitățile sale de dezvoltare, ritmul de învățare, mediul familial sau eventualele cerințe educaționale speciale. În perioada preșcolară, acest tip de educație are o importanță deosebită, deoarece contribuie semnificativ la formarea personalității copilului și la integrarea sa social.

Grădinița este primul mediu organizat în care copilul învață să relaționeze cu persoane din afara familiei. Aici, socializarea joacă un rol esențial în dezvoltarea socio-emoțională, cognitivă și comportamentală a preșcolarului. Prin activitățile desfășurate în grup, copiii învață să comunice, să coopereze, să împartă materiale și jucării, să respecte reguli și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. În același timp, ei descoperă diversitatea dintre oameni și învață să accepte diferențele. Educația incluzivă susține crearea unui climat educațional bazat pe respect, empatie și egalitate de șanse. Atunci când copiii sunt obișnuiți de mici să interacționeze cu colegi diferiți din punct de vedere al abilităților, comportamentului sau mediului social, ei dezvoltă atitudini pozitive față de diversitate și devin mai toleranți. Acest aspect are un impact major asupra modului în care se vor integra ulterior în colectivitate și în societate.

Socializarea în mediul preșcolar contribuie și la dezvoltarea limbajului. Prin dialogurile cu colegii și cu cadrul didactic, copilul își îmbogățește vocabularul, învață să formuleze cerințe, să pună întrebări și să își susțină punctul de vedere. De asemenea, jocul liber și activitățile pe centre oferă numeroase oportunități de interacțiune spontană, favorizând formarea relațiilor de prietenie și a sentimentului de apartenență la grup. În cadrul instituțiilor de educație timpurie, un loc esențial îl ocupă formarea abilităților de comunicare, limbajul fiind considerat o activitate constantă de dezvoltare a proceselor intelectuale, a gândirii și a personalității, în general, a copilului. Un vocabular bogat, pe care copilul îl stăpânește, îi oferă posibilitatea de a descoperi și explora mai ușor mediul înconjurător, de a relaționa cu cei din jur, de a-și exprima sentimente, trăiri și opinii.

Una dintre cele mai complexe definiții se referă la comunicare ca fiind *modalitatea fundamentală de interacțiune psihosocială a persoanelor; interacțiune ce presupune realizarea unor schimburi informaționale prin intermediul unor simboluri și semnificații social generalizate în vederea conservării stabilității sau, după caz, a obținerii unor modificări la nivelul unui individ sau a unui grup* (Neacșu I., 2018).

Este bine cunoscut faptul că instituțiile dedicate educației timpurii au rolul, în primul rând, de a dezvolta, a forma limbajul, vorbirea și de a-i pregăti pe preșcolari pentru activitatea comunicativă. În grădiniță, comunicarea este abordată într-o viziune integrată, urmărindu-se atât latura receptivă, cât și cea expresivă a acesteia. De aceea, copilul are la dispoziție tot timpul materiale care să îi stimuleze limbajul și nu numai. Printre materialele puse la dispoziția copilului găsim: jucării, cărți, enciclopedii, imagini și jocuri cu imagini, precum și alte resurse digitale. În mod constant, ei au ca model conduita verbală a educatoarei, iar acasă a părinților și a altor adulților din preajmă. De cum pășesc în grădiniță, copiii sunt permanent înconjurați și stimulați de diverse activități, fie ele dirijate de cadrul didactic sau libere, în care abilitățile de comunicare sunt exersate. Începând cu intrarea în sala de grupă, unde copilul se întâlnește cu educatoarea și încep să comunice liber, până la jocurile libere sau activitățile dirijate și terminând cu plecarea copilului acasă, acesta este încontinuu încurajat să comunice, să își exprime sentimentele, să rezolve sarcini prin intermediul comunicării orale, să pună în practică idei sau să aplice reguli. Fiind un aspect esențial în viața fiecărui individ, comunicarea orală a devenit, pentru toate instituțiile de educație timpurie, un deziderat.

Direcțiile abordate în cercetările din domeniul comunicării preșcolarelor, vizează formarea comportamentelor comunicative prin diverse strategii de interacțiune educațională. Spre exemplu, dacă unui preșcolar i se citește o poezie iar apoi, sub îndrumarea cadrului didactic, acesta înțelege mesajul transmis de poet, acest lucru nu înseamnă că își exersează abilitățile de comunicare, ci mai degrabă faptul că i se lărgesc orizontul de cunoaștere, începe să înțeleagă lumea, iar capacitățile de exprimare pot rămâne atrofiate. Cadrul didactic poate expune în fața preșcolarelor o situație, o problemă care necesită o rezolvare, iar acest lucru poate fi îndeplinit doar prin comunicare. Așadar, scopul cadrului didactic este acela de a-i dezvolta copilului gândirea critică, de a-l încuraja să găsească soluțiile cele mai bune pentru problemă, de a-l învăța și sprijini în exprimarea punctelor de vedere, aducând argumente și totodată de a coopera, de a comunica cu ceilalți în vederea soluționării problemei.

Multiple studii de specialitate au demonstrat faptul că un copil cu un vocabular sărac, ce nu și-a exersat și dezvoltat abilitățile de comunicare în grădiniță, este predispus ulterior la performanțe academice slabe, la incapacitatea de a profita de situațiile de învățare oferite de școală și nu numai, la neputința de a lega relații sociale deci implicit la o viață nefericită. Pentru ca tot acest proces de dezvoltare al abilităților de comunicare orală să fie un succes, cadrul didactic trebuie să fie conștient de importanța rolului său, să se implice și totodată să-l implice activ pe copil, să-l determine să-și exprime părerile, să-l motiveze și să aprecieze orice efort venit din partea acestuia în rezolvarea unei probleme sau situații puse în discuție. (Glava A., 2002)

Comunicarea reprezintă o modalitate extrem de importantă prin care, copilul se dezvoltă armonios, atât din punct de vedere cognitiv, cât și din punct de vedere socio-emoțional. Pentru o viață adultă de calitate, în care individul este integrat social, reușește să lege și să mențină relații cu cei din jur, este capabil să își exprime sentimentele, emoțiile

sau trăirile, este necesar ca, încă de la vârsta preșcolară să se pună bazele unei dezvoltări adecvate care să asigure toate aceste abilități. Este dovedit științific faptul că o comunicare verbală mai nuanțată, cu un vocabular bogat în cuvinte, permite și crește șansele de a avea interacțiuni sociale calitativ superioare.

Până la formarea unui vocabular care să îi permită copilului să comunice eficient și clar cu cei din jur, psihologii au identificat trei tipuri de limbaj cu ajutorul cărora copilul încearcă să își exprime dorințele și emoțiile: a) limbajul mic, care are loc între copil și cei din mediul apropiat. Acest tip de limbaj conține predominant onomatopee sau cuvinte fără vreo structură gramaticală; b) limbajul situativ, care conține cuvinte concrete dar saturate de exclamații, limbaj care debutează în jurul vârstei de 2 ani și persistă până pe la 5-6 ani; c) limbajul contextual care evoluează în paralel cu limbajul situativ, pentru ca în cele din urmă, să îl domine treptat, jucând un rol extrem de important în dezvoltarea intelectului. (Verza, 2017)

Începând din familie, de la o vârstă foarte fragedă și continuând la grădiniță, conversațiile și situațiile în care copilul este pus în postura de a comunica, îi permit acestuia să ceară explicații adultului în legătură cu anumite cuvinte, să fie ajutat în interpretarea unor reacții cauzate de cuvinte și totodată să utilizeze în contextele potrivite cuvintele nou-înșușite. Pe de altă parte, un copil cu un vocabular dezvoltat inadecvat pentru vârsta lui cronologică, are șanse mult mai reduse de a comunica cu cei din jurul său, întâmpinând dificultăți în interacțiunile sociale, lucru ce duce la izolare sau autoizolare socială. Pentru a diminua semnificativ riscul dezvoltării inadecvate a comunicării, este imperios necesar ca unui copil să i se asigure un mediu familial și educativ benefic, care să încurajeze dezvoltarea comunicării și a exprimării emoțiilor.

Stadiul de preșcolar al copilului este considerat, conform lui Verza „stadiul cu cele mai spectaculoase prefaceri în dezvoltarea psihică a copilului, cu salturi și achiziții calitativ-cantitative ce pecetluiesc caracteristicile umanului și adaptarea complexă la mediul de viață prin organizarea și reglarea comportamentelor și a personalității”. (Verza, 2017)

Mediul grădiniței nu doar că îl solicită pe copil la adaptări comportamentale la sisteme de cerințe diferite, ci îl și pune în situația de a încerca să își satisfacă nevoile și dorințele prin utilizarea abilităților de comunicare. Când își dorește ceva, copilul este încurajat să comunice, să verbalizeze ceea ce își dorește, să își exprime verbal sentimentele și trăirile și totodată să inițieze și să mențină relațiile cu cei din mediul apropiat. Se remarcă o diferență semnificativă din punct de vedere al comunicării între copiii care frecventează grădinița și cei care rămân în cadrul familial până la înscrierea la școală. Grădinița este percepută de către copii ca un mediu complex, care îi solicită din toate punctele de vedere, fiind nevoiți să răspundă cerințelor externe, să se adapteze, să renunțe la unele dorințe de moment în schimbul desfășurării altor activități care nu îl satisfac, să își adapteze comportamentul în funcție de unele reguli sociale care au ca efect nemijlocit, socializarea acestora și pregătirea lor pentru a trăi în societate.

Cu ajutorul tuturor activităților desfășurate prin joc, la grădiniță, copilul este încurajat să își depășească limitele pe care, până la intrarea în colectivitate, avea impresia că nu le poate depăși, este solicitat să povestească, să recite poezii, să rețină și să cânte cântecele, să își rezolve problemele prin comunicare, fără a apela întotdeauna la educatoare. Totodată, copilul este mereu încurajat să trăiască experiențe inedite, este pus în fața unor situații noi pe care le va gestiona de unul singur, acest lucru ducând la dezvoltarea independenței. Așadar, actul comunicării este nucleul în jurul căruia se învâрте toată existența copilului la grădiniță și nu numai. Prin comunicare, copilul este sfătuit și dirijat să își rezolve problemele, să își exprime dorințele sau emoțiile, fie ele pozitive sau negative. Educatoarea îl antrenează în exersarea abilităților de comunicare în fiecare moment al zilei; îl observă, fără să intervină, iar în momentul în care acesta cere ajutor, îl ghidează spre găsirea unor soluții convenabile pentru toată lumea.

În concluzie, educația incluzivă reprezintă mult mai mult decât integrarea copiilor într-un același spațiu educațional; aceasta înseamnă construirea unui mediu în care fiecare preșcolar se simte acceptat, valorizat și încurajat să se dezvolte în propriul ritm. În perioada timpurie, când bazele personalității și ale comportamentului social sunt în plină formare, experiențele trăite în colectivitate au un impact profund și de durată asupra copilului.

Socializarea desfășurată într-un cadru incluziv contribuie la dezvoltarea empatiei, a respectului față de ceilalți și a capacității de a coopera. Copiii învață, prin interacțiuni zilnice, să accepte diferențele, să își gestioneze emoțiile și să construiască relații bazate pe încredere și sprijin reciproc. Aceste achiziții nu au valoare doar pentru etapa preșcolară, ci constituie fundamentul viitoarei integrări școlare și sociale. De asemenea, rolul cadrului didactic este esențial în facilitarea acestor procese, prin crearea unor contexte de învățare care promovează participarea activă a tuturor copiilor și prin cultivarea unui climat afectiv pozitiv. Astfel, educația incluzivă devine un instrument important în formarea unor viitori adulți echilibrați, toleranți și deschiși către diversitate, capabili să trăiască armonios într-o societate bazată pe respect și egalitate de șanse.

BIBLIOGRAFIE

Glava, A., Glava, C. (2002). *Introducere in Pedagogia Preșcolară*, Cluj-Napoca: Editura Dacia

Neacșu, I. (2018). *Psihologia Educației*, București: Editura Polirom

Verza, E. (2017). *Psihologia copilului*, București: Editura TREI

SOCIALIZAREA ȘCOLARULUI MIC ȘI ADAPTAREA LA MEDIUL ȘCOLAR

Iatropol Monica
Profesor pentru învățământ primar
Școala Gimnazială Vădeni, județul Brăila
Secțiunea: Modalități de realizare a socializării școlarilor mici în școală

Școala actuală este un mediu plin de provocări pentru școlarii mici care pășesc pentru prima dată în mediul acesteia. În contextul în care uneori, părintele insuflă copilului ideea că odată cu începerea școlii, încep și problemele, acesta trebuie să se ridice la așteptările celor din jur, ale familiei dar și ale prietenilor cu care socializează. Școlarul mic “va escalada” în mod diferit situațiile pe care le întâlnește, se va plia într-un grup școlar, dintr-o anumită clasă, mai ușor sau mai dificil în funcție și de susținerea, încurajările din partea familiei dar și în funcție de învățătorul cu care va interacționa.

Pe lângă aceste lucruri, ține și de temperamentul copilului, de structura sa interioară, cum va trata situațiile problemă care apar odată cu începerea anilor de școlarizare.

Învățătorul este cel care “deschide ușa către cunoaștere” pentru toți elevii, știm că nu există copil care să nu își amintească de primii ani de școală. De aceea învățătorul este dator să cultive curajul, încrederea elevilor în forțele proprii, să fie răbdător și să accepte greșeala, față de care unii elevi, mai introverțiți, mai timizi, au o teamă destul de mare.

Primele săptămâni de școală sunt cruciale în adaptarea oricărui copil la mediul școlar.

Învățătorul asigură, de obicei un mediu de confort, o atmosferă degajată, în care jocul se îmbină armonios cu lecțiile de început, cu povești și cântece vesele. Adesea școlarii mici primesc diferite recompense la sfârșitul lecțiilor, sunt lăudați verbal, învățătorul este acolo pentru ei, să îi asculte, să le răspundă, să îi încurajeze. Din punctul meu de vedere, un dascăl cu vocație, poate să asigure un start bun, pozitiv, fără mari eforturi, cu mijloace și metode atractive, dar clare și de înțeles pentru copii.

După primele interacțiuni cu elevii, se fixează împreună cu ei, reguli ale clasei, reguli pe care odată stabilite, sunt reamintite periodic, îmbunătățite sau chiar schimbate, în funcție de situația impusă. Copiii sunt de obicei cooperanți și participă când sunt întrebați, când li se cere părerea în legătură cu aspect legate de propria educație, atât timp cât aceste lucruri sunt spuse pe înțelesul lor, potrivit cu nivelul lor de vârstă.

Totuși nu trebuie să uităm nicio clipă de rolul de coordonator și conducător al întregului proces educativ, pe care îl are învățătorul. El trebuie să gestioneze și anumite situații de criză ce pot apărea la nivelul colectivului clasei.

Pentru a face o trecere mai lină către procesul instructiv-educativ, adesea utilizăm jocuri de grup, în care sunt implicați toți elevii, jocuri care să capteze atenția. Cei mai timizi

sunt încurajați și lăudați când își depășesc anumite stări de descurajare sau neimplicare.

Dacă ținem cont de anumite abilități pe care le au, putem să obținem momente din lecții cu adevărat reușite: un bun recitator, un bun povestitor, poate ajuta colegii să îi determine pe aceștia să fie și ei implicați în activități. Puterea exemplului trebuie activată la școlarul mic, bazându-ne pe activități practice atractive și de efect.

În planul socializării copilului jocul are un rol determinant, fiind, așa cum afirma Edouard Claparède (1975, apud. C. Romănescu, 2012, p. 11), un exercițiu pregătitor pentru viața de adult, „*prima școală a vieții sociale ce pregătește viitorul, potolind nevoile prezentului*“.

În carul orelor, momentele de dezgheț, captarea elevilor constituie un moment așteptat de către copii, ei descoperă prin joc, ceea ce vor învăța în cadrul orei dar în același timp și o acomodare a unora cu alții, o acceptare în cadrul grupurilor de învățare, o destindere a atmosferei, potrivită pentru surpriza lecției noi.

Și astfel, încetul cu încetul, școlarii mici se acomodează cu ritmul activităților, cu rutina școlară, elaborată cu seriozitate de învățător, fie ea și prin intermediul jocului didactic, atât de necesar la clasele mici.

Jocurile din pauze, de socializare, vin în ajutorul cadrului didactic și abat adesea atenția copilului de la activități neproductive, remarcăm aici folosirea timpului de deconectare prin joc organizat în cadrul exterior, atunci când vremea bună o permite: Rațele și vânătorii, Vulpea și iepurașii, Piatră, Foarfecă, Hârtie. Orice joc de echipă este binevenit, atât timp cât elevii înțeleg că trebuie să respecte regulile acestuia. Astfel, școlarul mic capătă încredere în puterea sa de a lua decizii, se acomodează cu noii colegi, își face relații de prietenie.

Activități extrașcolare precum vizita la muzeu, la teatru sau alte activități ce implică întreg colectivul de elevi, aduc beneficii în formarea personalității elevului, sunt relevante pentru dezvoltarea personală și profesională a elevului.

În concluzie, copiii care simt că aparțin unei comunități școlare ce îi sprijină și îi valorizează, au parte de relații bune, cu părinții și profesorii dedicați, alături de colegii lor, au rezultate mai bune la învățătură și sunt mai fericiți. Îmbunătățirea calității vieții în școală și asigurarea stării de bine a elevilor și profesorilor reprezintă o investiție esențială în viitorul educației. Avantajele sunt vaste și multidimensionale, influențând direct succesul școlar, sănătatea mentală, dezvoltarea personală și profesională.

Prin cultivarea unui mediu care pune accent pe bunăstare, școlile pot deveni nu doar locuri de învățare, ci și comunități care susțin creșterea holistică a tuturor membrilor săi. Sentimentul pe care îl trăiești atunci când constăți că munca ta are o finalitate pozitivă atât pentru tine, cât și pentru cei din jurul tău, crește stima de sine, încrederea în forțele proprii și, ca urmare, sporește starea de bine.

Bibliografie:

MEN, Programa școlară pentru disciplina Joc și mișcare, clasele a III a și a IV a

Romănescu, Camelia, Jocul didactic în învățământul primar, Editura Cadrelor Didactice, Bacău, 2012

Ionescu Mihaela, Managementul clasei, un pas mai departe în învățarea prin cooperare, București, Editura Humanitas, 2003

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII PREȘCOLARILOR

ALEXANDRA GEORGESCU, GRĂDINIȚA STEP BY STEP CU P.P ȘI P.N „
RAZĂ DE SOARE”, PLOIEȘTI

Educația incluzivă este un proces ce are în centrul ei copilul și oferă accesul la educație de calitate pentru toți (cei cu cerințe educaționale speciale-CES, diferite dizabilități sau din medii defavorizate) asigurându-le integrarea prin adaptarea curriculumului , a mediului de predare și excluzând discriminarea.

Digitalizarea este din ce în ce mai prezentă în viețile celor mici. Cadrul didactic utilizează tehnologiile moderne pentru a adapta proces de predare-învățare, oferind acces la studiu tuturor elevilor. Multitudinea platformelor digitale ce își adaptează conținuturile în funcție de necesitățile elevilor, utilizarea la grupă de cadrul didactic a resurselor educaționale deschise , creșterea motivației prin participarea la diferite jocuri educative.

În secolul în care trăim există în cadrul tehnologiei variante de asistență special creată pentru preșcolarii cu cerințe educative speciale. Dintre acestea amintesc :Google Docs Voice Typing-pentru cazurile cu dislexie, disgrafie, cititoare de ecran și afișaj braille-pentru cazurile cu deficiențe de vedere, instrumente Mind Mapping -pentru elevii cu tulburări de învățare sau ADHD.

Am folosit la grupa mea Digitaledu.ro și Livresque, cel din urmă reprezentând un instrument esențial în educația incluzivă . Foarte utilă mi se pare această resursă educațională deoarece are feedback imediat- testele oferă răspunsuri în timp real, este accesibilă – poate fi accesată de pe orice dispozitiv și îi susține pe cei mici să parcurgă lecția în ritm propriu, ori de câte ori simt nevoia.

În cadrul săptămânii dedicate discuțiilor despre Meserii, am realizat o resursă educațională deschisă în Livresque ,ce i-a ajutat pe cei doi copii cu CES din grupa mea să înțeleagă mult mai bine ce am transmis, aceasta poate fi găsită cu denumirea :Meseriile sub lupă

Educația incluzivă presupune și comunicare asertivă cu părinții copiilor ce urmează a fi integrați. Comunicarea asertivă între educatoare și părinți nu este doar un instrument de dialog, ci și o punte de legătură între două lumi contemporane: grădinița și familia.

Relațiile cu părinții copiilor ce au nevoie de un sprijin suplimentar reprezintă piatra de temelie din educație, comunicarea asertivă stabilită de la începutul colaborării și continuată pe tot parcursul acesteia este extrem de importantă pentru copil. Prin respect, claritate și empatie, ea transformă fiecare discuție într-o oportunitate de înțelegere și sprijin reciproc. Cadrul didactic este necesar să țină cont de momentul de a deschide o discuție, de a transmite un mesaj, să adopte o poziție a corpului adecvată, să folosească o tonalitate potrivită, să folosească o mimică adecvată, Astfel, dialogul asertiv devine cheia unui mediu educațional integrativ în care copilul se simte în siguranță, valorizat și motivat să facă parte din cadrul grupului.

În concluzie utilizarea platformelor digitale și comunicarea asertivă sunt factorii importanți în educația incluzivă la nivel preșcolar.

BIBLIOGRAFIE

www.livresque.com

Repere fundamentale în educația și învățarea timpurie, 2024

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN GRĂDINIȚĂ

Profesor pentru ed.timpurie: Iordache Mihaela
Liceul Teoretic”Mihai Viteazul”Vișina
Grădinița: Izvoru -Vișina-Jud. Dâmbovița
Secțiunea 2- Educația incluzivă în era digitală:
instrumente, practici și impact asupra integrării preșcolarilor

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemelor moderne de învățământ, având ca scop integrarea tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor fizice, cognitive, sociale sau emoționale. În contextul actual, marcat de dezvoltarea rapidă a tehnologiei, era digitală aduce oportunități semnificative pentru sprijinirea incluziunii, mai ales la nivelul educației timpurii. Preșcolarii, aflați la începutul parcursului educațional, pot beneficia în mod direct de instrumente digitale adaptate nevoilor lor, facilitând astfel integrarea și participarea activă la procesul educativ.

Conceptul de educație incluzivă

Educația incluzivă presupune asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de diferențele dintre ei. Aceasta nu se limitează doar la integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale, ci promovează diversitatea și respectul reciproc. În grădiniță, acest concept se reflectă prin adaptarea activităților, utilizarea unor metode variate și crearea unui mediu sigur și stimulatив pentru fiecare copil.

Rolul tehnologiei în educația incluzivă

Era digitală oferă numeroase instrumente care pot susține incluziunea în educația preșcolară. Tablele interactive, aplicațiile educaționale, platformele online și resursele multimedia permit personalizarea învățării și adaptarea conținuturilor la ritmul fiecărui copil. Aplicațiile educaționale interactive pot sprijini dezvoltarea limbajului, a abilităților cognitive și sociale, fiind utile în special pentru copiii cu dificultăți de învățare sau de comunicare. Utilizarea imaginilor, sunetelor și animațiilor contribuie la creșterea interesului și a motivației pentru învățare.

Practici incluzive în mediul digital

Pentru a valorifica eficient tehnologia, cadrele didactice trebuie să adopte practici incluzive adaptate mediului digital. Acestea includ utilizarea aplicațiilor accesibile și intuitive, adaptarea conținuturilor digitale în funcție de nevoile copiilor, integrarea jocurilor educative interactive, colaborarea cu părinții prin intermediul platformelor online și utilizarea resurselor multimedia pentru stimularea învățării multisenzoriale. Un alt aspect important este formarea continuă a educatorilor în domeniul competențelor digitale, pentru a putea utiliza eficient tehnologia în sprijinul incluziunii.

Impactul asupra integrării preșcolarilor

Integrarea preșcolarilor este facilitată de utilizarea instrumentelor digitale prin creșterea accesului la informație și resurse educaționale, stimularea participării active la activități, dezvoltarea abilităților sociale prin activități colaborative și reducerea barierelor de comunicare pentru copiii cu dificultăți. Tehnologia contribuie la crearea unui mediu educațional flexibil, în care fiecare copil poate învăța în ritmul propriu și poate participa activ la activități, ceea ce duce la o integrare mai eficientă în grup.

Provocări și limite

Cu toate avantajele sale, utilizarea tehnologiei în educația incluzivă implică și anumite provocări. Printre acestea se numără accesul inegal la resurse digitale, lipsa competențelor digitale ale unor cadre didactice, riscul utilizării excesive a tehnologiei și necesitatea adaptării continue a materialelor educaționale. Este important ca tehnologia să fie utilizată ca un instrument complementar, nu ca un substitut al interacțiunii directe dintre educator și copil.

Exemple de bune practici

Povestea celor 3 fluturi: <https://pedagogie-digitala.unibuc.ro/moodle/mod/h5pactivity/view.php?id=18136#h5pbookid=11819&chapter=h5p-interactive-book-chapter-72f9f2f0-ed6b-4317-853a-8389af396e63§ion=0&focus=true>

Concluzie

Educația incluzivă în era digitală reprezintă o direcție esențială pentru dezvoltarea unui sistem educațional echitabil și adaptat nevoilor actuale. Instrumentele digitale oferă oportunități valoroase pentru sprijinirea integrării preșcolarilor, însă succesul acestora depinde de modul în care sunt utilizate. Prin combinarea tehnologiei cu metode pedagogice adecvate și o abordare centrată pe copil, educația incluzivă poate deveni o realitate accesibilă tuturor.

Bibliografie

- Gherguț, A., & Frumos, L. (2019). *Educația incluzivă. Ghid metodologic*. Iași: Editura Polirom.
- Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Editura Polirom.
- Vrașmaș, T., & Vrașmaș, E. (2021). *Pe drumul spre educația incluzivă în România. Contribuția rețelei RENINCO*. București: Editura Universitară.
- Mag, A. G. (coord.). (2018). *Intervenții educaționale în școala incluzivă românească. Ghid de bune practici*. București: Editura Pro Universitaria.
- Ministerul Educației Naționale (2017). *Strategia privind educația incluzivă în România*. București.
- Institutul de Științe ale Educației (2018). *Educația incluzivă în România – politici, practici și perspective*. București.

MODALITĂȚI DE FACILITARE A INTEGRĂRII COPILULUI PREȘCOLAR LA REGIMUL DIN GRĂDINIȚĂ

Gratie Anca, profesor educație timpurie, Grădinița Nr. 236 București
Secțiunea: Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolarilor:
experiențe și bune practici ale profesorilor

Integrarea preșcolarilor în mediul educațional reprezintă un proces complex, care implică nu doar adaptarea copiilor la cerințele grădiniței, ci și capacitatea cadrelor didactice de a răspunde diversității nevoilor acestora. În contextul educației incluzive, fiecare copil este valorizat și sprijinit să se dezvolte în ritmul propriu, indiferent de particularitățile sale. Astfel, integrarea nu înseamnă doar prezența fizică într-un colectiv, ci participare activă, acceptare și progres real.

Din perspectivă teoretică, educația incluzivă presupune adaptarea mediului educațional la nevoile copilului, nu invers. Conform specialiștilor din domeniu, integrarea eficientă se bazează pe individualizarea învățării, colaborarea cu familia și utilizarea unor strategii didactice flexibile. Rolul educatorului este esențial, acesta fiind cel care creează un climat sigur, stimulează interacțiunea și mediază relațiile dintre copii.

În practică, una dintre cele mai frecvente provocări este adaptarea copiilor la mediul grădiniței, în special la **grupa mică**. Copiii de 3-4 ani se confruntă cu anxietatea de separare, plâns, refuzul de a participa la activități sau dificultăți de relaționare. De exemplu, un copil care plânge zilnic la despărțirea de părinte poate fi sprijinit prin introducerea unui ritual de întâmpinare: educatoarea îl salută pe nume, îl implică imediat într-o activitate simplă și îi permite să aducă de acasă o jucărie preferată. Treptat, copilul va începe să se simtă în siguranță și să participe activ.

În cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale din grupa mică, provocările sunt și mai evidente. Un copil cu întârziere în limbaj, care nu reușește să comunice, manifestă frecvent crize de plâns. Educatoarea va utiliza carduri vizuale și jocuri de imitație pentru a facilita comunicarea. În alt caz, pentru un copil hiperactiv, acesta va fi sprijinit prin fragmentarea activităților și alternarea acestora cu momente de mișcare, fiind implicat în sarcini practice precum distribuirea materialelor. Aceste strategii duc la o integrare mai bună și la reducerea comportamentelor problematice.

La **grupa mijlocie**, provocările se concentrează asupra relațiilor sociale și a respectării regulilor. Un copil care refuză să împartă jucăriile și devine conflictual, va fi implicat în jocuri de cooperare, unde succesul depinde de munca în echipă. Regulile sunt explicate și ilustrate vizual, iar copilul învață treptat să coopereze.

În cazul copiilor cu CES din această grupă, dificultățile apar frecvent în gestionarea emoțiilor și a comportamentelor. De exemplu, un copil agresiv poate fi ajutat prin activități

de recunoaștere a emoțiilor, povești terapeutice și tehnici de calmare. De asemenea, un copil retras social este ajutat să se integreze prin activități în perechi și prin atribuirea unor roluri clare în grup. Aceste intervenții contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și la creșterea încrederii în sine.

La **grupa mare**, accentul cade pe pregătirea pentru școală și pe dezvoltarea autonomiei. Un copil care manifesta anxietate față de sarcinile de învățare va fi sprijinit prin adaptarea activităților la nivelul său și prin utilizarea feedbackului pozitiv. În cazul unui copil cu dificultăți de învățare, educatoarea poate utiliza materiale tactile și jocuri interactive pentru recunoașterea literelor și cifrelor.

Integrarea copiilor cu CES la această vârstă presupune intervenții mai structurate. De exemplu, un copil cu tulburare de spectru autist beneficiază de un program vizual zilnic, care îi oferă predictibilitate. Activitățile sunt structurate clar, iar colegii sunt implicați în sprijinirea acestuia. În timp, copilul va deveni mai cooperant și mai implicat.

Un alt exemplu relevant este colaborarea cu familia. În multe grădinițe, educatoarele organizează întâlniri periodice sau ateliere pentru părinți, în care oferă sugestii practice pentru sprijinirea copiilor acasă. Această colaborare contribuie semnificativ la succesul integrării.

Adaptarea mediului educațional este o altă bună practică importantă. Organizarea clasei în centre de interes, existența unor zone liniștite și a unor reguli clare ajută copiii să se simtă în siguranță. În cazul copiilor cu dificultăți de concentrare, aceste ajustări pot avea un impact semnificativ.

Utilizarea jocului reprezintă una dintre cele mai eficiente metode de integrare. Jocurile de grup, jocurile de rol și activitățile creative facilitează interacțiunea și dezvoltarea relațiilor. De exemplu, „Jocul prieteniei”, în care copiii lucrează zilnic cu parteneri diferiți, contribuie la formarea unui climat pozitiv și la reducerea excluziunii

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale este esențială pentru integrare. Activitățile care vizează empatia, cooperarea și exprimarea emoțiilor contribuie la formarea unui colectiv unit și la integrarea mai ușoară a tuturor copiilor la mediul educațional din grădiniță.

Urmează câteva exemple de activități care pot fi desfășurate la grădiniță în acest sens, în funcție de vârsta copilului:

1. „Roata emoțiilor”- Copiii stau în cerc și, pe rând, învârt o roată cu imagini ale emoțiilor (bucurie, tristețe, furie, frică). Fiecare copil identifică emoția și oferă un exemplu de situație în care a simțit-o. Activitatea dezvoltă recunoașterea și exprimarea emoțiilor.
2. „Cutia cu sentimente”- Educatoarea pregătește bilețele cu diverse situații (ex: „un prieten este trist”, „cineva te ajută”). Copiii extrag un bilețel și spun cum s-ar simți și cum ar reacționa. Activitatea stimulează empatia și gândirea emoțională.

3. „Jocul prieteniei” - Copiii sunt împărțiți în perechi diferite în fiecare zi și primesc o sarcină comună (construcție, desen). Scopul este să colaboreze și să se ajute reciproc. Activitatea dezvoltă cooperarea și relațiile sociale.
4. „Teatrul emoțiilor” - Copiii interpretează roluri în scenete simple (ex: conflict între prieteni, ajutor oferit). Ei trebuie să exprime emoții și să găsească soluții. Activitatea contribuie la dezvoltarea empatiei și a exprimării emoționale.
5. „Colțul liniștii” - Se amenajează un spațiu în clasă unde copiii pot merge când sunt supărați sau agitați. Acolo găsesc perne, jucării moi sau imagini relaxante. Activitatea sprijină autoreglarea emoțională.
6. „Cum mă simt azi?” - La începutul zilei, fiecare copil alege o imagine care reflectă starea sa emoțională și explică alegerea. Activitatea încurajează exprimarea emoțiilor și comunicarea.
7. „Povestea prietenului bun” - Educatoarea spune o poveste despre prietenie și apoi discută cu copiii despre comportamentele personajelor. Copiii identifică gesturi de ajutor și empatie. Activitatea dezvoltă înțelegerea relațiilor sociale.
8. „Construim împreună” - Copiii lucrează în grup pentru a construi ceva (turn, puzzle, machetă). Fiecare are un rol. Activitatea dezvoltă cooperarea, răbdarea și respectarea regulilor.
9. „Balonul emoțiilor” - Copiii își imaginează că emoțiile negative sunt într-un balon. Inspiră adânc și „eliberează” emoția prin expirare. Activitatea ajută la gestionarea emoțiilor intense.
10. „Complimente pentru colegi” - Copiii spun lucruri frumoase despre colegii lor (ex: „Îmi place că mă ajuți”). Activitatea dezvoltă stima de sine și relațiile pozitive.
11. „Semaforul emoțiilor” - Copiii învață să își controleze reacțiile: roșu – mă opresc, galben – mă gândesc, verde – acționez. Activitatea dezvoltă autocontrolul și gestionarea comportamentului.
12. „Ajutorul zilei” - În fiecare zi, un copil are rolul de a-i ajuta pe ceilalți (la strâns jucării, distribuit materiale). Activitatea încurajează responsabilitatea și empatia.

În concluzie, integrarea preșcolarilor este un proces dinamic, care implică atât provocări, cât și numeroase reușite. Experiențele concrete demonstrează că, prin adaptarea strategiilor didactice, colaborarea cu familia și crearea unui mediu incluziv, fiecare copil poate fi sprijinit să se dezvolte armonios. Rolul educatorului este fundamental, acesta având capacitatea de a transforma dificultățile în oportunități de învățare și dezvoltare.

Bibliografie:

- Cucos, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.

- Vărășmaș, E. (2014). *Educația incluzivă și integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Gherguț, A. (2011). *Educația copiilor cu cerințe speciale*. Iași: Editura Polirom.
- Neacșu, I. (2010). *Metode și tehnici de învățare eficientă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Stan, L. (2010). *Educația timpurie: probleme și soluții*. Iași: Editura Polirom.
- Voiculescu, E. (2001). *Pedagogie preșcolară*. București: Editura Aramis.

DEZVOLTAREA SOCIO-AFECTIVĂ A PREȘCOLARILOR PRIN FOLOSIREA METODELOR INTERACTIVE

Hudiță Nicoleta Roxana
Profesor pentru educație timpurie
Grădinița Nr. 10, structură a G.P.P. Nr. 23, Ploiești, Prahova
Secțiunea: 1

Metodele active au avantajul de a crește gradul de implicare a elevilor în propria formare ajutându-i să învețe conștient și să ia inițiativă în acțiunile propuse. Caracterul stimulativ al metodelor activ-participative este de reală importanță ca și posibilitatea alternării activităților individuale și de grup, în scopul atingerii „optimum-ului” motivațional și acțional, elevii trebuind să-și asume noi roluri și responsabilități în propria formare.

Metodele activ-participative cu tehnicile lor interactive de grup se clasifică după funcția lor principală didactică în:

- Metode moderne de predare-învățare interactivă în grup: metoda *Mozaicului*, metoda *Cascadei*, metoda *Piramidei*, metoda *Turnirului între echipe*, metoda *Schimbării perechii*;
- Metode de fixare și sistematizare a cunoștințelor și de verificare: tehnica *Florii de lotus*, *Scheletul de pește*, *Pânza de păianjen*, *Cartonașe luminoase*, *Lanțurile cognitive*, *Diagrama cauzelor și a efectului*;
- Metode de rezolvare de probleme prin stimularea creativității: *Brainstorming*, *Explozia stelară*, metoda *Pălăriilor gânditoare*, *Caruselul*, *Phillips 6/6*, tehnica *Focus-grup*, *Patru colțuri*, metoda *Delphi*, *Interviul de grup*, *Studiul de caz*, *Controversa creativă*, tehnica *Acvariului*;
- Metode de cercetare în grup: proiectul de cercetare în grup, experimentul pe echipe, portofoliul de grup.

Metodele interactive au un rol deosebit pentru dezvoltarea afectivă a copiilor. Învățarea prin cooperare permite o abordare interdisciplinară a conținuturilor și creează un element al învățării plăcut, stimulativ care valorifică interesele și nevoile elevilor. Prin folosirea acestor metode profesorul are posibilitatea de a observa și orienta atât învățarea propriu-zisă (acumularea de cunoștințe) cât și modurile de interacțiune a copiilor, gradul de implicare emoțională a acestora în activitățile de grup, posibilitățile de valorificare a competențelor socio-afective pe care aceștia le dovedesc la momentul respectiv cât și competențele de comunicare pe care le dobândesc sau le exersează.

Majoritatea metodelor activ-participative presupun munca în echipă. Echipa din grădiniță este un grup formal, construit pentru rezolvarea unor sarcini organizaționale

concrete și care acționează unitar. Echipele eficiente aduc avantaje grupei, echipei și membrilor ei deoarece contribuie la creșterea gradului de angajare a întregului colectiv în activitate. Pentru ca echipa să funcționeze, fiecare educator trebuie să promoveze relațiile deschise, ascultarea activă, înțelegerea reciprocă, empatia, rezolvarea conflictelor prin discuții și să acorde atenție comunicării.

Rezolvarea sarcinilor în echipă atinge un aspect important al dezvoltării emoționale și anume motivația. Acest element definitoriu pentru învățare apare fie ca efect al imitației, fie ca rezultat al nevoii de exprimare și de participare la reușita echipei. De exemplu, prin aplicarea metodei *Explozia stelară*, copiii, unei echipe, trebuie să conceapă întrebări de genul „Cum?”. Fiecare membru al echipei va fi motivat să conceapă o întrebare atât pentru a susține echipa cât mai ales pentru a fi considerat parte integrantă a echipei.

Increderea de sine este un alt aspect al dezvoltării emoționale. Metodele interactive contribuie la dezvoltarea încrederii de sine a copiilor prin faptul că, în cadrul grupului, copilul este pus în situația de a se compara cu ceilalți și de a se dovedi util pentru echipă. Deasemenea ideea de a contribui la reușita echipei îi oferă copilului sentimentul de apartenență la grup și de importanță. El devine conștient de importanța răspunsurilor sale și se simte capabil de a rezolva o sarcină prin procesul de similitudine specific muncii în echipă. Conceptul de similitudine este ilustrat în cadrul muncii în echipă în sensul că „grupul constituie un loc de afirmare și diferențiere în raport cu ceilalți”. Astfel, copilul capătă încredere în sine comparându-se cu ceilalți și, devenind conștient de unicitatea sa, el face un pas important pentru dezvoltarea personalității. Imaginea sa în cadrul grupului începe să cântărească din ce în ce mai mult, pe măsură ce este pus în situația de a se compara cu ceilalți iar acest proces este culminant odată cu formarea respectului față de propria persoană.

Metodele de grup sunt eficiente atunci când printre obiectivele cadrului didactic se află și formarea și dezvoltarea aptitudinilor de cooperare. Prin cooperare copiii își dezvoltă abilitatea de a intra în relații cu cei din jur și de a lucra în echipă. Munca în echipă presupune atingerea unor scopuri comune, așa-zisa sintalitate a grupului, care, odata dobândită, are efecte pozitive și asupra grupului și asupra individului. Ideea de muncă în echipă sprijină ideea de efort și de solidaritate, elemente esențiale fără de care un grup nu poate funcționa și care contribuie la formarea concepției despre lume a copilului. Ajungem la o trăsătură definitorie a echipei, descrisă de Magdalena Dumitrana drept: „...un aspect energetic și motivațional, reprezentat prin conjugarea eforturilor fiecăruia dintre membrii grupului în vederea atingerii obiectivului comun final, eforturi desfășurate într-o atmosferă de confort emoțional și solidaritate”.

Confortul emoțional este evident atunci când participanții au un țel comun, simt spiritul echipei și se consideră corect apreciați atât de către cadrul didactic cât și de către ceilalți coechipieri. În plus, sentimentul de confort emoțional aduce cu sine și emoțiile competiției, copiii având sentimentul de apartenență atât în cadrul grupului cât și în acțiunile desfășurate. Emoțiile (specifice succesului și eșecului, deopotrivă) asigură

totodată fixarea cunoștințelor deoarece copilul se simte implicat direct în propriile acțiuni, simte propria contribuție la luarea deciziilor.

Dezvoltarea abilităților emoționale ale copiilor preșcolari este importantă pentru că ajută la formarea și menținerea relațiilor cu ceilalți; pentru că ajută copiii să se adapteze la grădiniță; pentru că previne apariția problemelor emoționale și de comportament. Cadrele didactice, alături de părinți sunt cele care contribuie la dezvoltarea abilităților emoționale ale copiilor.

Modul în care educatoarele reacționează la exprimarea emoțională a copiilor lor determină exprimarea sau inhibarea emoțiilor viitoare ale acestora. Expresivitatea emoțională a educatoarelor devine un model pentru copiii preșcolari, în ceea ce privește exprimarea emoțională. Modul în care adulții discută problemele legate de emoții poate transmite sprijinul și acceptarea lor și poate contribui la conștientizarea de către copil a diferitelor stări emoționale pe care le experimentează. Preșcolarii pot înțelege emoțiile exprimate de copiii de aceeași vârstă cu ei în timpul unui contact social, ceea ce îi ajută în rezolvarea conflictelor. Apoi, preșcolarii sunt capabili de implicare empatică în emoțiile celorlalți și își pot reda propriile emoții în diferite situații sociale pentru a minimaliza efectele nesănătoase ale emoțiilor negative și pentru a împărtăși emoțiile pozitive cu ceilalți.

BIBLIOGRAFIE:

Breben, S., Gongea, E., Fulga, M., (2002) *Metode interactive de grup. Ghid metodic*, Craiova: Ed. Arves;

Iucu, R., (2005), *Teoria si metodologia instruirii*, Bucuresti;

Milcu, M., ,(2008), *Psihologia relatiilor interpersonale*, Bucuresti: Polirom;

Dumitrana, M., (2008), *Invatarea bazata pe cooperare*, Bucuresti: Editura V&I Integral.

CURRICULUM ADAPTAT

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Autor: Prof. Iconaru Verginica-Violeta
Profesor itinerant și de sprijin la C.S.E.I. Brăila
Itinerant la Grădinița cu Program Prolungit Nr.48 Brăila

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT

Nivel educațional: Învățământ preșcolar

Grupa: mare

Domeniul de intervenție: Cognitiv – educațional

Perioada: octombrie- ianuarie 2025

Nume copil: B.D.

Diagnosticul: tulb./dificult.de învăț./ TSA.

Educatoare: B.S.

Profesor itinerant și de sprijin: Iconaru Verginica-Violeta

1. Evaluarea inițială / Nevoi identificate:

- Întârzieri în dezvoltarea limbajului expresiv (vocabular redus, dificultăți în formularea propozițiilor).
- Atenție scăzută și dificultăți în menținerea concentrării în activitățile structurate.
- Dificultăți în recunoașterea și denumirea corectă a formelor, culorilor, cifrelor și literelor.
- Răspuns lent la solicitările educatoarei; neîncredere în exprimare.
- Nivel de dezvoltare cognitivă sub media grupei de vârstă.

2. Competențe generale:

- Dezvoltarea și consolidarea abilităților cognitive specifice vârstei.
- Stimularea limbajului expresiv și receptiv.
- Îmbunătățirea capacității de atenție și a memoriei.
- Dezvoltarea încrederii în sine și a motivației pentru învățare.

3. Derularea programului de intervenție:

N r.	Obiectiv specific	Activități propuse	Resurse	Termen
1	Recunoașterea și denumirea corectă a formelor și culorilor	Jocuri de sortare, fișe de lucru, jocuri interactive	Fișe, jetoane, materiale Montessori	1 lună
2	Îmbogățirea vocabularului activ și pasiv	Povestiri, jocuri de rol, conversații ghidate	Povești ilustrate, păpuși, imagini	Permanent
3	Îmbunătățirea atenției și concentrării	Jocuri de memorie, puzzle-uri, exerciții scurte și atractive	Cartonașe, aplicații digitale	Permanent
4	Recunoașterea și denumirea literelor și cifrelor 1-10	Jocuri cu litere și cifre, exerciții vizuale și tactile	Litere 3D, carduri, planșe	2 luni
5	Formularea de propoziții simple și corecte	Descrierea imaginilor, completarea propozițiilor lor, jocuri de întrebări	Imagini, suport vizual, marionete	2 luni

4. Metode și strategii:

- Învățare prin joc
- Metode interactive și vizual-auditive
- Repetiție și consolidare prin rutine
- Învățare individualizată în grup mic
- Tehnici de întărire pozitivă (laudă, recompense simbolice)

5. Colaborare cu familia:

- Părinții vor fi informați lunar cu privire la progres.
- Se recomandă lectură zilnică împreună cu copilul.
- Părinții vor fi implicați în activități comune (jocuri educative acasă).
- Sugestii de aplicații educaționale sau jocuri pentru exersare.

6. Evaluare finală :

- Evaluare comparativă față de nivelul inițial
- Completarea unei fișe de progres
- Ajustarea obiectivelor dacă este necesar
- Posibilă tranziție către activități din grupa pregătitoare

Curriculum adaptat – Grupa mare

Categoria: Educație timpurie – copil cu TSA

Vârsta: 5 – 6 ani

Cadru: Grădiniță cu integrare:GR. Cu P.P. nr.48, BRĂILA

Tip: Adaptare individualizată în cadrul curriculumului național

Support: PEP, colaborare interdisciplinară.

Profesor itinerant și de spijin: Iconaru Verginica-Violeta

Competențe generale:

1. Dezvoltarea abilităților de comunicare (verbală sau alternativă).
2. Stimularea interacțiunii sociale și integrarea în activitățile de grup.
3. Consolidarea rutinei zilnice și a capacității de anticipare.
4. Exersarea motricității fine și grosiere.

5. Dezvoltarea independenței în activități de viață practică.

Particularități ale copilului cu TSA (care influențează adaptarea):

- Dificultăți de interacțiune socială (evitarea contactului vizual, joc solitar).
- Comunicare verbală absentă sau limitată / ecolalie / limbaj atipic.
- Sensibilitate senzorială (la zgomot, lumină, atingeri).
- Rigiditate comportamentală, rutine fixe, rezistență la schimbare.
- Comportamente repetitive (fluturat mâinile, mers pe vârfuri etc.).

Arii de dezvoltare – obiective și adaptări

1. Comunicare și limbaj

Obiective:

- Înțelegerea comenzilor simple.
- Exprimarea nevoilor prin cuvinte, gesturi sau PECS.

Adaptări:

- Folosirea sistemelor alternative de comunicare: PECS, pictograme, AAC.
- Fraze simple, clare, comenzi scurte.
- Repetiție frecventă, modelare vizuală/verbală.
- Activități individuale de stimulare a limbajului cu logopedul.

2. Dezvoltare socio-emoțională

Obiective:

- Recunoașterea emoțiilor proprii și ale altora.
- Participarea la jocuri în pereche sau de grup.

Adaptări:

- Jocuri de rol cu suport vizual (emoții desenate, marionete).
- Activități sociale structurate cu reguli clare.
- Suport 1:1 din partea educatorului/terapeutului pentru modelarea comportamentului.

3. Cognitiv și cunoașterea mediului

Obiective:

- Asocierea și clasificarea obiectelor.

- Identificarea culorilor, formelor, numerelor.

Adaptări:

- Materiale vizuale clare, simple, contrastante.
- Activități de sortare, potrivire – pe tabletă sau fizice.
- Lucru în sesiuni scurte (5-10 min) cu pauze regulate.

4. Motricitate (grosieră și fină)

Obiective:

- Coordonare mână-ochi (puzzle, trasare, decupare).
- Exerciții de echilibru, sărituri, mers controlat.

Adaptări:

- Activități multisenzoriale: plastilină, spumă, nisip kinetic.
- Folosirea instrumentelor adaptate: foarfece speciale, creioane groase.
- Exerciții fizice scurte, ghidate vizual (poze, pictograme).

5. Autonomie personală

Obiective:

- Spălat pe mâini, hrănire, îmbrăcare.
- Cererea ajutorului când este nevoie.

Adaptări:

- Rutine vizuale pas cu pas (pictograme în baie, la dulap).
- Învățare prin modelare directă și repetiție.
- Întăriri pozitive (recompense vizuale, verbale, simbolice).

EMOȚIILE ȘI SOCIALIZAREA ÎN PREȘCOLARITATE

Iancu Aurelia-prof.pt.ed.timpurie
Cornilă Alexandra-prof.pt. ed. timpurie
Grădinița nr.133

Introducere

Perioada preșcolară (3–6 ani) reprezintă o etapă esențială în dezvoltarea copilului, caracterizată prin transformări majore la nivel emoțional și social. În această etapă, copilul învață să își exprime emoțiile, să le recunoască la ceilalți și să stabilească relații sociale semnificative. Dezvoltarea socio-emoțională are un impact profund asupra adaptării școlare și sociale ulterioare, fiind considerată un predictor important al succesului în viață (Goleman, 2008, p. 63).

1. Dezvoltarea emoțională în perioada preșcolară

Emoțiile copilului preșcolar devin treptat mai complexe și mai bine diferențiate. Dacă la început reacțiile sunt spontane și intense, pe parcurs copilul învață să le controleze și să le exprime adecvat. Potrivit lui Daniel Goleman (2008, p. 64), inteligența emoțională include capacitatea de autocontrol, empatie și motivație, toate fiind fundamentale în această etapă. De asemenea, R. Schaffer (2010, p. 112) subliniază că, odată cu dezvoltarea limbajului, copilul devine capabil să identifice și să descrie propriile emoții, ceea ce facilitează gestionarea lor. În mediul preșcolar, copilul experimentează o gamă largă de emoții:

- ✓ Bucurie
- ✓ Frică
- ✓ Furie
- ✓ Gelozie
- ✓ Empatie

Aceste trăiri contribuie la formarea identității emoționale și la dezvoltarea mecanismelor de adaptare. În plus, mecanisme precum identificarea, regresia sau negarea apar ca forme de protecție emoțională (Mitrofan, 2001, p. 78).

2. Socializarea copilului preșcolar

Socializarea reprezintă procesul prin care copilul învață norme, valori și comportamente necesare integrării în societate. În această etapă, copilul trece de la relațiile familiale la interacțiuni mai complexe cu alți copii și adulți. Conform lui E. Păun și R. Iucu (2002, p. 54), socializarea se realizează atât pe verticală (în familie), cât și pe orizontală (în grupul de egali). Grădinița joacă un rol esențial în acest proces, oferind copilului oportunități de:

- ✓ Cooperare
- ✓ Competiție
- ✓ Asumare de roluri
- ✓ Comunicare

La vârsta de aproximativ 5 ani, copilul începe să se perceapă ca membru al unui grup și să facă judecăți despre sine în raport cu ceilalți (Mitrofan, 2001, p. 81).

3. Rolul jocului în dezvoltarea emoțională și socială

Jocul reprezintă activitatea fundamentală a copilului preșcolar și principalul mijloc de socializare. Prin joc, copilul:

- ✓ învață reguli sociale
- ✓ își exprimă emoțiile
- ✓ dezvoltă empatia
- ✓ experimentează roluri sociale

Potrivit lui Păun (2002, p. 60), jocul contribuie la formarea percepției sociale și la autocunoaștere. De asemenea, jocul simbolic (de rol) permite copilului să își imagineze situații sociale și să exerseze comportamente adecvate.

4. Relația dintre emoții și socializare

Emoțiile și socializarea sunt strâns interdependente. Capacitatea copilului de a relaționa eficient depinde de nivelul său de dezvoltare emoțională. Un copil care își recunoaște emoțiile și le gestionează adecvat va:

- ✓ avea relații armonioase
- ✓ manifesta empatie
- ✓ rezolva conflicte efficient

Studiile arată că abilitățile socio-emoționale influențează succesul mai mult decât inteligența cognitivă (Goleman, 2008, p. 70). În același timp, interacțiunile sociale contribuie la dezvoltarea emoțională, deoarece copilul învață prin observare și imitare (Bandura, 1977, p. 22).

5. Rolul educației timpurii

Educația timpurie are un rol decisiv în dezvoltarea socio-emoțională. Intervențiile educaționale pot modela comportamentele și pot sprijini adaptarea copilului. Potrivit cercetărilor, participarea la educația preșcolară este asociată cu:

- comportamente sociale pozitive

- motivație crescută pentru învățare
- adaptare școlară mai bună (edict.ro)

Educatorul are rolul de a crea un climat emoțional securizant și de a stimula interacțiunile pozitive între copii.

Concluzii

Dezvoltarea emoțională și socializarea în perioada preșcolară sunt procese fundamentale pentru formarea personalității copilului. Emoțiile influențează modul în care copilul interacționează cu ceilalți, iar experiențele sociale contribuie la maturizarea emoțională. Prin intermediul jocului și al educației timpurii, copilul dobândește competențe esențiale pentru viața socială, precum empatia, cooperarea și autocontrolul. Investiția în dezvoltarea socio-emoțională a copilului reprezintă o condiție esențială pentru succesul său viitor.

Bibliografie:

1. Cucos, C. (2008). Educația. Iubire, edificare, desăvârșire. Iași: Polirom.
2. Chiș, V. (2001). Activitatea profesorului între curriculum și evaluare. Cluj-Napoca.
3. Goleman, D. (2008). Inteligența emoțională. București: Curtea Veche.
4. Mitrofan, I. (2001). Psihologia copilului. București.
5. Neacșu, A. C., Zahiu, C. E. (2023). Socializarea și dezvoltarea socio-emoțională la vârsta preșcolară.
6. Papalia, D., Olds, S., Feldman, R. (2010). Human Development. New York: McGraw-Hill.
7. Păun, E., Iucu, R. (2002). Educația preșcolară. București.
8. Petrea, I. I. (2018). Emoțiile și socializarea în preșcolaritate.
9. Schaffer, H. R. (2010). Introducere în psihologia copilului. Cluj-Napoca: ASCR.

INSTRUMENTE ȘI PRACTICI SPECIFICE MATEMATICII, REFERITOARE LA EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ

Prof. Georgescu Mioara, Specialitatea: Matematică
Școala Gimnazială “Anton Pann” Craiova, Secțiunea 3

Educația incluzivă reprezintă o direcție esențială a sistemului educațional modern, având ca scop integrarea tuturor elevilor într-un mediu de învățare comun, adaptat nevoilor individuale. În contextul digitalizării, această abordare capătă noi valențe, în special în predarea matematicii, disciplină considerată adesea dificilă și abstractă.

Matematica presupune operarea cu simboluri, relații și concepte abstracte, ceea ce poate crea dificultăți pentru elevii cu stiluri diferite de învățare. De exemplu, un elev cu dificultăți de înțelegere a limbajului simbolic poate beneficia de reprezentări vizuale sau animații care ilustrează transformările grafice ale funcțiilor.

Un exemplu concret este utilizarea aplicațiilor interactive pentru studiul funcțiilor. Elevii pot modifica parametrii unei funcții și observa în timp real modificările graficului. Această metodă ajută la înțelegerea conceptelor precum translația sau dilatarea graficelor, fiind utilă în special pentru elevii cu stil de învățare predominant vizual.

În geometrie, instrumentele digitale permit construirea și manipularea figurilor geometrice. De exemplu, elevii pot construi un triunghi și pot observa cum se modifică suma unghiurilor sau lungimea laturilor atunci când mută vârfurile. Acest tip de explorare activă contribuie la învățarea prin descoperire.

Softurile interactive și vizuale, precum GeoGebra care permite vizualizarea funcțiilor, geometriei și algebrei în mod dinamic, sau Desmos care include calculator grafic intuitiv, accesibil online, au următorul impact: ajută semnificativ elevii care au nevoie de reprezentări vizuale pentru a înțelege conceptele abstracte.

Platformele adaptive oferă exerciții personalizate. De exemplu, un elev care întâmpină dificultăți la fracții va primi exerciții suplimentare și explicații pas cu pas, în timp ce un elev avansat poate primi probleme mai complexe. Această diferențiere contribuie la creșterea încrederii în sine și la progres individual.

Platformele adaptive, precum Khan Academy care oferă exerciții adaptate nivelului elevului, sau IXL care personalizează progresul și oferă feedback imediat, au următorul impact: elevii lucrează în ritmul propriu, reducând frustrarea, anxietatea și plictiseala.

Tehnologiile asistive sunt esențiale pentru incluziune. Un elev cu deficiențe de vedere poate utiliza un cititor de ecran pentru a accesa enunțurile problemelor, iar un elev cu dificultăți de scriere poate utiliza recunoașterea vocală pentru a introduce răspunsuri.

Tehnologiile asistive, precum cititoare de ecran pentru elevii cu deficiențe de vedere, aplicații de tip speech-to-text pentru dificultăți motorii, fonturi speciale pentru dislexie (exemplu: OpenDyslexic), au următorul impact: accesibilitatea conținutului matematic crește pentru un număr important de elevi.

Tablele interactive și aplicațiile collaborative, precum Jamboard și Microsoft Whiteboard au următorul impact: stimulează colaborarea și învățarea socială, esențiale pentru incluziune.

În practică, profesorul poate combina metode tradiționale cu instrumente digitale. De exemplu, o lecție despre ecuații poate începe cu o explicație clasică, urmată de rezolvarea unor exerciții interactive pe tabletă. Elevii pot lucra individual sau în grupuri, ceea ce stimulează colaborarea.

Gamificarea reprezintă o metodă eficientă de motivare. De exemplu, profesorul poate organiza un concurs online de rezolvare de probleme, în care elevii primesc puncte și avansează pe niveluri. Această abordare reduce anxietatea față de matematică și crește implicarea.

Practicile didactice inclusive utilizate de mine cu succes sunt:

Învățarea diferențiată – Profesorul adaptează nivelul exercițiilor, tipul de explicații, metodele de evaluare.

Utilizarea multimodală – Profesorul combină eficient textul, imaginile, animațiile, explicațiile audio.

Gamificarea – Profesorul introduce în practica didactică elemente de joc, precum puncte, niveluri, provocări interactive, cum ar fi unele exerciții pe platforme digitale, transformate în competiții prietenoase.

Impactul utilizării tehnologiei are și beneficii, dar și provocări, atât pentru elevi, cât și pentru profesori.

Beneficii:

- creșterea motivației și implicării
- reducerea diferențelor de performanță
- dezvoltarea autonomiei în învățare
- îmbunătățirea colaborării între elevi

Provocări:

- acces inegal la tehnologie
- lipsa formării profesorilor
- risc de supraîncărcare digitală
- dependența de tehnologie fără înțelegere conceptuală profundă

Impactul utilizării tehnologiei este vizibil și în creșterea participării elevilor. Elevii timizi sau cu dificultăți sunt mai dispuși să participe atunci când folosesc aplicații interactive, deoarece mediul digital reduce teama de greșeală.

Totuși, există și provocări. Nu toți elevii au acces la dispozitive digitale, iar profesorii trebuie să fie pregătiți pentru a integra eficient tehnologia. De asemenea, utilizarea excesivă a tehnologiei poate duce la superficialitate în învățare.

Educația incluzivă în matematică, susținută de instrumente digitale, poate transforma radical modul în care elevii învață și interacționează cu această disciplină. Totuși, tehnologia nu este o soluție magică—eficiența depinde de modul în care profesorul o integrează pedagogic.

Cheia este echilibrul: tehnologie + metodă didactică + empatie.

În concluzie, educația incluzivă în era digitală oferă oportunități reale pentru îmbunătățirea predării matematicii. Prin utilizarea echilibrată a tehnologiei și a metodelor didactice adecvate, se poate asigura integrarea tuturor elevilor și dezvoltarea competențelor acestora.

Bibliografie

Cucoș, C., *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași, 2014

Ionescu, M., & Radu, I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001

Vianu, T., *Metodica predării matematicii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ

Floroiu Cristina Maria, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială Săulești, Gorj, secțiunea 2

În era digitală, tehnologia a devenit un instrument esențial pentru modernizarea educației, transformând radical modul în care elevii învață și interacționează cu informațiile. Mai mult decât atât, tehnologia are puterea de a crea un mediu educațional incluziv, eliminând barierele tradiționale care au împiedicat accesul egal la învățare pentru toți elevii, indiferent de nevoile lor speciale, abilitățile sau mediul din care provin. În acest context, tehnologia devine un aliat puternic în promovarea incluziunii și a echității în educație. Transformările tehnologice actuale impun o reconsiderare fundamentală a metodologiilor didactice tradiționale și o orientare către paradigme educaționale care să răspundă exigențelor unei societăți în continuă evoluție.

Incluziunea educațională reprezintă ideea că toți elevii, indiferent de dizabilități, dificultăți de învățare sau diferențe culturale și socio-economice, trebuie să aibă acces egal la educație și să fie integrați în mediul școlar obișnuit. Scopul este de a crea un mediu de învățare în care fiecare elev să se simtă valorizat și să aibă șanse egale de succes.

Cu toate acestea, în practică, incluziunea este dificilă de realizat, deoarece mulți elevi se confruntă cu bariere de acces la educație. Elevii cu dizabilități, de exemplu, pot întâmpina dificultăți fizice sau cognitive care le îngreunează participarea activă la procesul educațional. Aici intervine tehnologia, care poate oferi soluții adaptate fiecărei nevoi, contribuind la eliminarea acestor bariere.

Unul dintre cele mai mari beneficii ale tehnologiei în educație este capacitatea de a personaliza învățarea în funcție de nevoile fiecărui elev. Profesorii pot folosi software-uri educaționale pentru a adapta lecțiile în funcție de nivelul de înțelegere și stilul de învățare al fiecărui elev. De exemplu, prin utilizarea platformelor adaptive, elevii pot primi sarcini care să se ajusteze în funcție de progresul lor și de punctele lor slabe, ceea ce le permite să învețe în ritmul propriu. Tehnologia permite și utilizarea unor metode de evaluare variate, adaptate fiecărui tip de învățare. Testele interactive, quiz-urile digitale și feedback-ul imediat ajută elevii să înțeleagă unde au greșit și să își îmbunătățească performanțele. Această abordare personalizată nu doar că promovează incluziunea, dar și încurajează elevii să își dezvolte abilitățile și să își atingă potențialul maxim.

Tehnologia joacă un rol cheie în crearea unui mediu educațional mai accesibil și incluziv. Prin utilizarea de dispozitive digitale, software-uri specializate și platforme educaționale adaptate, elevii pot beneficia de instrumente care să le susțină învățarea, indiferent de provocările cu care se confruntă.

PARTENERIATUL GRĂDINIȚĂ–FAMILIE ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI INCLUZIVE – FACTOR DETERMINANT AL INTEGRĂRII ȘCOLARE DE SUCCES

Alexandra Ghinea

Educatoare

Grădinița nr. 137

Secțiunea 1: Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță /
școlarii mici în școală

Introducere

Integrarea școlară de succes constituie un obiectiv major al sistemului educațional contemporan, fiind strâns legată de dezvoltarea globală a copilului și de capacitatea acestuia de a se adapta la cerințele mediului școlar. În acest sens, educația timpurie joacă un rol esențial, deoarece reprezintă etapa în care se pun bazele dezvoltării cognitive, socio-emoționale și comportamentale ale copilului.

Literatura de specialitate subliniază faptul că succesul integrării școlare nu depinde exclusiv de nivelul de cunoștințe al copilului, ci mai ales de competențele sale socio-emoționale, de gradul de autonomie și de capacitatea de relaționare. Astfel, parteneriatul dintre grădiniță și familie devine un factor determinant în construirea unui parcurs educațional coerent și echilibrat.

Rolul socializării în educația timpurie

Socializarea reprezintă un proces fundamental prin care copilul învață normele, valorile și comportamentele specifice societății. În mediul preșcolar, acest proces este ghidat și susținut de cadrul didactic, care creează contexte de învățare menite să faciliteze interacțiunea și cooperarea între copii.

Activitățile desfășurate în grădiniță, precum jocul liber ales, activitățile pe centre de interes, jocurile de rol sau sarcinile realizate în grup, contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor sociale. Prin intermediul acestora, copilul învață să comunice eficient, să respecte reguli, să își gestioneze emoțiile și să colaboreze cu ceilalți.

În plus, socializarea timpurie contribuie la formarea identității personale și la dezvoltarea stimei de sine. Copilul care se simte acceptat și valorizat în grupul de colegi va manifesta o mai mare încredere în propriile capacități și va face față mai ușor provocărilor școlare.

Dezvoltarea autonomiei – premisă a adaptării școlare

Un alt factor esențial în integrarea școlară este dezvoltarea autonomiei personale. Autonomia se referă la capacitatea copilului de a acționa independent, de a lua decizii și de a-și asuma responsabilități adecvate vârstei.

În grădiniță, autonomia este stimulată prin activități cotidiene, precum îngrijirea personală, organizarea materialelor, finalizarea sarcinilor și respectarea rutinei zilnice. Aceste experiențe contribuie la dezvoltarea responsabilității și a disciplinei interioare, elemente esențiale pentru adaptarea la cerințele mediului școlar.

De asemenea, copilul autonom manifestă o mai mare reziliență în fața dificultăților și este capabil să gestioneze mai eficient situațiile noi sau provocatoare. Astfel, autonomia nu reprezintă doar o abilitate practică, ci și o componentă importantă a dezvoltării emoționale.

Parteneriatul grădiniță–familie – fundament al integrării școlare

Parteneriatul educațional dintre grădiniță și familie reprezintă o relație de colaborare bazată pe comunicare, respect reciproc și obiective comune. Acesta are ca scop sprijinirea dezvoltării armonioase a copilului și asigurarea unei continuități între mediul familial și cel educațional.

Familia este primul mediu de socializare al copilului, iar valorile și comportamentele învățate în cadrul acesteia influențează semnificativ modul în care copilul se adaptează la grădiniță și, ulterior, la școală. În acest context, implicarea activă a părinților în procesul educațional devine esențială.

Cadrele didactice pot facilita acest parteneriat prin organizarea de întâlniri periodice, consiliere parentală, ateliere tematice și activități comune copii–părinți. Aceste demersuri contribuie la crearea unui climat educațional coerent și la consolidarea relației dintre familie și instituția de învățământ.

Strategii de realizare a unei integrări școlare eficiente

Pentru a asigura o integrare școlară de succes, este necesară implementarea unor strategii educaționale adaptate nevoilor copiilor. Printre acestea se numără:

- utilizarea jocului ca metodă principală de învățare;
- organizarea activităților pe centre de interes;
- încurajarea cooperării și a lucrului în echipă;
- adaptarea sarcinilor la nivelul de dezvoltare al fiecărui copil;
- crearea unui climat emoțional securizant;
- valorizarea progresului individual.

De asemenea, este importantă acordarea unei atenții deosebite copiilor care întâmpină dificultăți de adaptare, prin intervenții educaționale personalizate și prin colaborarea strânsă cu familia.

Educația incluzivă și integrarea copiilor cu nevoi diverse

În contextul educației moderne, integrarea școlară trebuie privită și din perspectiva incluziunii. Educația incluzivă presupune asigurarea egalității de șanse pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor individuale.

Copiii cu dificultăți de învățare, cei timizi sau cei proveniți din medii defavorizate necesită o atenție specială și strategii adaptate. Cadrul didactic trebuie să manifeste empatie, răbdare și flexibilitate, astfel încât fiecare copil să se simtă acceptat și sprijinit.

În acest sens, colaborarea cu familia devine cu atât mai importantă, deoarece permite identificarea nevoilor reale ale copilului și stabilirea unor intervenții eficiente.

Concluzii

Integrarea școlară de succes este rezultatul unui proces complex, care implică atât dezvoltarea competențelor copilului, cât și colaborarea eficientă dintre factorii educaționali. Socializarea, autonomia și parteneriatul grădiniță–familie reprezintă piloni fundamentali ai acestui proces.

Prin crearea unui mediu educațional securizant, prin utilizarea unor strategii didactice adecvate și prin implicarea activă a familiei, cadrele didactice pot contribui semnificativ la formarea unor viitori elevi echilibrați, încrezători și capabili să se adapteze cerințelor școlare.

În concluzie, succesul integrării școlare începe în educația timpurie și depinde de calitatea relațiilor și a experiențelor oferite copilului în această etapă esențială a dezvoltării sale.

COPIII CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Profesor învățământ primar Cocian Andreea Georgiana
Școala Gimnazială, Sat Muereasca de Sus

Educația incluzivă reprezintă una dintre direcțiile fundamentale ale sistemului educațional modern, având ca obiectiv principal integrarea tuturor copiilor în mediul școlar, indiferent de particularitățile lor de dezvoltare. În acest context, copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) trebuie să beneficieze de șanse egale la educație și dezvoltare personală, alături de colegii lor din învățământul de masă.

Cerințele educaționale speciale se referă la nevoile suplimentare de sprijin pe care unii elevi le au în procesul de învățare, ca urmare a unor dificultăți de natură cognitivă, emoțională, comportamentală sau fizică. Integrarea acestor copii în învățământul de masă presupune adaptarea strategiilor didactice, a metodelor de predare și a modului de evaluare, astfel încât fiecare elev să poată progresa în ritmul propriu.

Un rol esențial în procesul de integrare îl are cadrul didactic, care trebuie să manifeste deschidere, empatie și flexibilitate în activitatea la clasă. Profesorul are responsabilitatea de a crea un climat educațional pozitiv, bazat pe respect, cooperare și acceptarea diversității.

Printre strategiile didactice eficiente utilizate în lucrul cu elevii cu CES se numără învățarea prin cooperare, lucrul pe grupe, utilizarea materialelor vizuale, jocul didactic și adaptarea sarcinilor de lucru în funcție de nivelul de dezvoltare al elevilor.

Un alt aspect important al educației incluzive îl reprezintă colaborarea dintre școală, familie și specialiștii din domeniul educației și psihologiei. Consilierul școlar, profesorul de sprijin și părinții contribuie împreună la realizarea unui plan educațional individualizat.

Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă aduce beneficii nu doar pentru aceștia, ci și pentru colegii lor, care învață să fie mai toleranți, mai empatici și mai deschiși față de diversitate.

În concluzie, educația incluzivă reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și democratice, oferind fiecărui copil șansa de a-și valorifica potențialul.

Bibliografie

Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.

Gherguț, Alois, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași, 2011.

Vrășmaș, Ecaterina, Educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.

PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA ELEVILOR/PREȘCOLARILOR

Prof.ed.timpurie Abobului Diana Valentina

G.P.P. Prichindel Suceava

Introducere

Integrarea școlară reprezintă procesul de adaptare a copilului la cerințele școlii, dar și efortul instituției de a răspunde nevoilor diverse ale fiecărui elev. Într-o societate democratică, școala incluzivă nu este doar un obiectiv educațional, ci o necesitate morală, asigurând accesul egal la învățare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale (CES), cei proveniți din medii defavorizate sau minorități.

1. Provocările procesului de integrare

Profesorii se confruntă adesea cu bariere care pot îngreuna procesul de integrare:

- **Barierile de atitudine:** Prejudecățile colegilor sau chiar ale unor părinți pot crea un mediu de izolare pentru elevul integrat.
- **Lipsa resurselor specializate:** Adesea, școlile duc lipsă de profesori de sprijin, logopezi sau psihopedagogi care să asiste cadrul didactic de la clasă.
- **Curriculum rigid:** Dificultatea de a adapta materia voluminoasă la ritmul de învățare al unui copil cu dificultăți de învățare.
- **Managementul colectivului:** Gestionarea unei clase eterogene necesită un efort dublu de proiectare a lecțiilor pentru a menține interesul tuturor elevilor.

2. Reușite și impactul pozitiv

Atunci când integrarea este realizată corect, beneficiile sunt vizibile la toate nivelurile:

- **Pentru elevul integrat:** Creșterea stimei de sine, dezvoltarea abilităților de comunicare și progresul academic conform potențialului propriu.
- **Pentru colectivul clasei:** Dezvoltarea empatiei, a toleranței și a spiritului de solidaritate. Elevii învață că diversitatea este o resursă, nu un defect.
- **Pentru profesor:** Dezvoltarea competențelor profesionale și a creativității didactice prin găsirea de soluții alternative de predare.

3. Bune practici ale profesorilor

Experiențele de succes ale cadrelor didactice subliniază câteva strategii esențiale:

A. Personalizarea învățării (Diferențierea)

Utilizarea **Planului de Intervenție Personalizat (PIP)**. Profesorul nu cere aceleași performanțe de la toți, ci adaptează sarcinile (ex: în loc de o compunere, un elev cu CES poate ordona imagini pentru a povesti o întâmplare).

B. Învățarea prin cooperare

Metode precum *Mozaicul* sau *Lucrul în proiecte de grup* îi obligă pe elevi să colaboreze. Elevul integrat primește un rol specific în grup, simțindu-se valoros și util.

C. Amenajarea mediului educațional

Crearea unor "colțuri de liniște" sau utilizarea materialelor vizuale (pictograme, scheme colorate) care ajută la orientarea și stabilitatea emoțională a preșcolarilor/elevilor.

D. Parteneriatul cu familia

Comunicarea constantă și onestă cu părinții asigură o continuitate între cerințele școlii și mediul de acasă, reducând anxietatea copilului.

Concluzii

Integrarea nu este un eveniment singular, ci un proces continuu. Reușita depinde de "triunghiul succesului": un profesor empatic și pregătit, o familie implicată și un colectiv de elevi educat în spiritul toleranței. Deși provocările sunt reale, satisfacția integrării unui copil și transformarea lui într-un membru activ al grupului reprezintă cea mai mare reușită a carierei didactice.

Bibliografie

1. **Gherguț, Alois** (2006). *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de definitivare și grade didactice*. Editura Polirom, Iași.
2. **Ungureanu, Dorel** (2000). *Educația integrată și școala incluzivă*. Editura de Vest, Timișoara.
3. **Vrăsmaș, Traian** (2001). *Învățământul integrat și/sau incluziv*. Editura Aramis, București.
4. **Ministerul Educației** (2016). *Ghid de bune practici pentru educația incluzivă*. (Resursă disponibilă online pe platformele educaționale).
5. **Ionescu, Miron; Chiș, Vasile** (2001). *Pedagogie. Suporturi pentru formarea profesorilor*. Editura Presa Universitară Clujeană.

INOVAȚIE ȘI INCLUZIUNE ÎN ERA DIGITALĂ

PROFESOR EDUCAȚIE TIMPURIE BIȚOIU ROZE-MARIE

/GRADINIȚA NR. 38, BUCUREȘTI, SECTOR 3

În societatea contemporană, tehnologia digitală a devenit un element indispensabil în toate domeniile, inclusiv în educație. În special în învățământul preșcolar, utilizarea instrumentelor digitale poate juca un rol esențial în promovarea incluziunii, asigurând acces egal și participare pentru toți copiii, indiferent de diversitatea nevoilor lor. Educația incluzivă în era digitală presupune adaptarea strategiilor pedagogice și a instrumentelor tehnologice pentru a răspunde diversității de nevoi ale preșcolarilor, facilitând astfel dezvoltarea armonioasă și integrarea socială a fiecărui copil. În acest referat vom analiza principalele instrumente digitale utilizate în educație, practicile pedagogice adoptate și impactul acestor inițiative asupra procesului de integrare a preșcolarilor cu nevoi speciale.

Instrumentele digitale reprezintă o resursă valoroasă pentru crearea unui mediu educațional accesibil și adaptat nevoilor fiecărui copil. Printre cele mai frecvent utilizate se numără platformele interactive, aplicațiile educaționale și software-ul de comunicare augmentativă și alternativă (CAA). Platformele digitale precum Smartboard-urile și aplicațiile mobile permit personalizarea activităților în funcție de nivelul și specificul fiecărui copil, stimulând motivația și implicarea lor. Software-ul CAA sprijină copiii cu dificultăți de comunicare, facilitând exprimarea și participarea în activități de grup. În plus, tehnologiile emergente precum realitatea augmentată și virtuală oferă experiențe multisenzoriale, dezvoltând abilități cognitive și senzoriale esențiale.

Pentru implementarea eficientă a tehnologiei în procesul educațional, cadrele didactice trebuie să adopte practici pedagogice inovatoare. Personalizarea învățării devine o strategie fundamentală, adaptând conținuturile și activitățile la nevoile fiecărui copil. Utilizarea tehnologiei pentru facilitarea comunicării și participării sociale este vitală, mai ales în cazul copiilor cu dificultăți de exprimare. Colaborarea strânsă între educatori, specialiști și părinți, prin intermediul platformelor digitale, asigură o intervenție coordonată și eficientă. În plus, activitățile interactive și multisenzoriale stimulează motivația și implicarea copilului, favorizând dezvoltarea abilităților sociale și cognitive.

Implementarea tehnologiei digitale în educația preșcolară are un impact semnificativ asupra procesului de integrare socială și academică a copiilor cu nevoi speciale. Accesibilitatea crescută și posibilitatea de adaptare a activităților la nivelul fiecărui copil reduc barierele de comunicare și învățare. În plus, tehnologia sprijină dezvoltarea abilităților sociale, cognitive și emoționale, contribuind la creșterea încrederii în sine și la promovarea incluziunii sociale. Astfel, utilizarea acestor instrumente devine o

cale esențială pentru construirea unei societăți mai echitabile, în care fiecare copil are șanse egale de dezvoltare și participare activă.

Educația incluzivă în era digitală reprezintă o oportunitate majoră pentru transformarea procesului educațional, făcându-l mai accesibil, personalizat și eficient pentru toți preșcolarii. Instrumentele digitale și practicile inovatoare permit adaptarea activităților la nevoile fiecărui copil, promovând astfel integrarea socială, cognitivă și emoțională a celor cu nevoi speciale. Pentru a valorifica pe deplin potențialul tehnologiei, este necesară o formare continuă a cadrelor didactice, precum și o colaborare eficientă între toate părțile implicate. Prin aceste măsuri, se poate construi o societate mai incluzivă, în care fiecare copil are șanse egale de a se dezvolta și a participa activ în comunitate.

Bibliografie

1. Boțan, D. (2019). Tehnologia în educație și incluziune. Editura Universitară.
2. Popescu, M. (2020). Educația incluzivă în era digitală. Editura Didactică și Pedagogică.
3. Stan, L. (2018). Practici inovatoare în educația preșcolară. Editura Didactică.
4. UNESCO. (2021). Digital tools for inclusive education. Disponibil online la: <https://unesdoc.unesco.org/>
5. Ministerul Educației. (2022). Ghid pentru utilizarea tehnologiei în educația incluzivă. București.

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Prof. educație timpurie-Druțu Adina/Ungureanu Corina
Școala Gimnazială „Vasile Pârvan” Bârlad, jud. Vaslui

Socializarea reprezintă unul dintre cele mai importante procese în dezvoltarea copilului, având un rol esențial în formarea personalității acestuia. În perioada preșcolară, copilul face trecerea de la mediul familial, caracterizat prin relații restrânse și protecție, la mediul instituțional al grădiniței, unde intră în contact cu un grup mai larg de copii și adulți.

Grădinița constituie primul cadru organizat în care copilul învață să respecte reguli, să comunice eficient, să coopereze și să își gestioneze emoțiile. Procesul de socializare presupune interiorizarea normelor sociale, dezvoltarea comportamentelor adecvate și formarea unor relații armonioase cu ceilalți.

Lucrarea de față își propune să evidențieze principalele modalități prin care socializarea preșcolară se realizează în cadrul grădiniței, precum și rolul educatoarei în acest proces complex.

1. Importanța socializării la vârsta preșcolară

Perioada preșcolară este una dintre cele mai sensibile etape în dezvoltarea copilului, deoarece acum se formează bazele comportamentului social. Copiii încep să își dezvolte capacitatea de a interacționa, de a comunica și de a înțelege perspectiva celorlalți.

Socializarea contribuie la:

- dezvoltarea limbajului și a comunicării;
- formarea identității personale;
- dezvoltarea empatiei;
- însușirea normelor și valorilor sociale;
- creșterea autonomiei.

Copilul preșcolar învață prin imitare și experiență directă, motiv pentru care mediul educațional trebuie să fie unul stimulativ și echilibrat.

2. Rolul educatoarei în procesul de socializare

Educatoarea are un rol fundamental în formarea comportamentelor sociale ale copiilor. Ea nu este doar un transmițător de informații, ci și un model de conduită, un mediator și un facilitator al relațiilor dintre copii.

Principalele responsabilități ale educatoarei includ:

- crearea unui climat afectiv pozitiv și securizant;
- încurajarea comunicării și a cooperării;

observarea comportamentului copiilor;
intervenția în situații conflictuale;
promovarea valorilor morale (respect, toleranță, ajutor reciproc).

Prin atitudinea sa calmă, empatică și echilibrată, educatoarea influențează în mod direct modul în care copiii se raportează la ceilalți.

3. Modalități de realizare a socializării în grădiniță

3.1 Jocul – principalul mijloc de socializare

Jocul reprezintă activitatea fundamentală a copilului preșcolar și principalul instrument de socializare. Prin joc, copiii:

învață să respecte reguli;
își dezvoltă spiritul de echipă;
își asumă roluri sociale;
își exprimă emoțiile.

Tipuri de jocuri relevante:

jocuri de rol („de-a familia”, „de-a doctorul”);
jocuri de construcție;
jocuri didactice;
jocuri de mișcare.

Jocul liber oferă oportunitatea interacțiunii spontane, iar jocul organizat dezvoltă disciplina și cooperarea.

3.2 Activitățile pe grupuri mici

Lucrul în grupuri mici stimulează interacțiunea și colaborarea. Copiii învață:

să comunice eficient;
să împartă materiale;
să ia decizii împreună;
să respecte opiniile celorlalți.

Exemple de activități:

realizarea de colaje;
construcții comune;
proiecte tematice.

3.3 Rutinele zilnice

Rutinele zilnice (întâlnirea de dimineață, masa, igiena, somnul) sunt contexte excelente pentru socializare. Acestea contribuie la:

formarea deprinderilor de autonomie;
învățarea regulilor de comportament;
dezvoltarea respectului față de ceilalți.

De exemplu, la masă, copiii învață să aștepte rândul, să folosească formule de politețe și să coopereze.

3.4 Activitățile artistice și de expresie

Activitățile artistice (desen, pictură, modelaj, muzică, dans) facilitează exprimarea emoțiilor și interacțiunea socială.

Beneficii:

dezvoltarea creativității;

creșterea încrederii în sine;

stimularea cooperării;

Activitățile de grup, cum ar fi realizarea unui panou comun, contribuie la consolidarea relațiilor dintre copii.

3.5 Povestirile și dramatizările

Poveștile au un rol important în dezvoltarea socială și emoțională. Prin intermediul acestora, copiii:

învață valori morale;

înțeleg consecințele comportamentelor;

dezvoltă empatia.

Dramatizările și jocurile de rol ajută copiii să experimenteze diferite situații sociale și să înțeleagă perspectivele celorlalți.

3.6 Rezolvarea conflictelor

Conflictele între copii sunt firești și reprezintă oportunități de învățare. Educatoarea trebuie să:

medieze conflictele;

încurajeze comunicarea;

ajute copiii să găsească soluții;

promoveze comportamente non-violente.

Astfel, copiii învață să își gestioneze emoțiile și să rezolve problemele într-un mod constructiv.

3.7 Activitățile extracurriculare și parteneriatele

Activitățile extracurriculare contribuie la extinderea experiențelor sociale ale copiilor.

Exemple:

excursii;

vizite;

serbări;

activități cu părinții.

Acestea dezvoltă relațiile dintre copii, dar și dintre familie și grădiniță.

4. Factori care influențează socializarea

Socializarea copiilor este influențată de mai mulți factori:

mediul familial;
temperamentul copilului;
stilul educațional al educatoarei;

5. Dificultăți în socializare și modalități de intervenție

Unii copii pot întâmpina dificultăți în socializare, cum ar fi:

timiditatea excesivă;
agresivitatea;
izolarea;
dificultăți de comunicare.

Modalități de sprijin:

implicarea în jocuri de grup;
încurajarea participării;
colaborarea cu familia;
consilierea psihopedagogică.

Concluzie

Socializarea preșcolărilor în grădiniță este un proces complex, care se realizează printr-o varietate de activități și interacțiuni. Rolul educatoarei este esențial în crearea unui mediu favorabil dezvoltării sociale.

Prin joc, activități organizate și experiențe diverse, copiii dobândesc competențe sociale esențiale pentru integrarea în societate. Astfel, grădinița devine un spațiu fundamental în formarea viitorului adult.

Bibliografie

1. Cucuș, Constantin – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
2. Ionescu, Miron – *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
3. Verza, Emil & Verza, Florin – *Psihologia copilului*, Editura Pro Humanitate
4. Vrasmaș, Ecaterina – *Educația timpurie*, Editura Aramis
5. Ministerul Educației – *Curriculum pentru educația timpurie*
6. Piaget, Jean – *Psihologia copilului*, Editura Cartier
7. Vygotsky, Lev – *Gândire și limbaj*, Editura Didactică și Pedagogică

DIGITALIZARE ȘI INCLUZIUNE ÎN GRĂDINIȚĂ

Bucur Dorina

Director

Grădinița cu pp nr 29 Sibiu

Educația incluzivă în era digitală: instrumente și impact asupra integrării elevilor preșcolariilor

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemelor educaționale moderne, având ca obiectiv asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor individuale. În contextul transformărilor tehnologice contemporane, integrarea instrumentelor digitale în procesul educațional oferă noi oportunități de sprijinire a diversității și de personalizare a învățării. Conceptul de incluziune presupune adaptarea mediului educațional la nevoile copilului, nu invers, promovând participarea activă a tuturor preșcolariilor (UNESCO, 2009).

Integrarea tehnologiilor digitale în educația timpurie facilitează accesul la resurse educaționale variate și interactive, contribuind la crearea unui mediu de învățare flexibil și adaptabil. Platformele educaționale, aplicațiile interactive și materialele multimedia permit diversificarea strategiilor didactice și susțin implicarea activă a copiilor în procesul de învățare. Utilizarea tehnologiei poate sprijini dezvoltarea competențelor cognitive și socio-emoționale, în special în cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale (Hew & Cheung, 2013).

Un aspect esențial al educației incluzive în era digitală îl constituie utilizarea tehnologiilor asistive, care contribuie la reducerea barierelor în învățare și la facilitarea integrării preșcolariilor cu dizabilități. Aceste instrumente includ aplicații pentru dezvoltarea limbajului, software educațional adaptat și dispozitive care sprijină comunicarea alternativă. Prin intermediul acestora, copiii pot participa activ la activități și își pot dezvolta autonomia, ceea ce favorizează incluziunea reală în mediul educațional (Florian, 2014).

De asemenea, rolul educatorului este redefinit în contextul digitalizării educației, acesta devenind facilitator al învățării și mediator între copil și tehnologie. Educatorul trebuie să selecteze și să utilizeze instrumentele digitale în mod pedagogic, adaptându-le la nevoile individuale ale copiilor și integrându-le în activități semnificative. Competențele digitale ale cadrelor didactice devin astfel esențiale pentru asigurarea unui proces educațional incluziv și eficient (Redecker, 2017)

Educația incluzivă în era digitală are un impact semnificativ asupra integrării sociale a preșcolariilor, contribuind la dezvoltarea competențelor de comunicare, colaborare și empatie. Activitățile digitale colaborative, precum jocurile educaționale interactive sau proiectele de grup, favorizează interacțiunea între copii și reduc diferențele dintre aceștia.

În acest mod, tehnologia devine un instrument de coeziune socială și de promovare a diversității (Selwyn, 2016).

Cu toate acestea, utilizarea tehnologiei în educația timpurie implică și anumite provocări, precum accesul inegal la resurse digitale, riscul supraexpunerii la ecrane sau lipsa formării adecvate a cadrelor didactice. Pentru a valorifica pe deplin potențialul educației digitale incluzive, este necesară adoptarea unor politici educaționale coerente și asigurarea unui echilibru între activitățile digitale și cele tradiționale (OECD, 2020).

În concluzie, educația incluzivă în era digitală reprezintă o direcție esențială în modernizarea învățământului preșcolar, oferind oportunități semnificative pentru integrarea tuturor copiilor. Utilizarea instrumentelor digitale, în corelație cu strategii pedagogice adecvate, contribuie la crearea unui mediu educațional echitabil, accesibil și adaptat diversității, sprijinind dezvoltarea globală a preșcolarilor.

Bibliografie

Florian, L. (2014). *The Sage handbook of special education*. Sage Publications.

Hew, K. F., & Cheung, W. S. (2013). Use of Web 2.0 technologies in K-12 and higher education: The search for evidence-based practice. *Educational Research Review*, 9, 47–64.

OECD. (2020). *Education in the digital age: Healthy and happy children*. OECD Publishing.

Redecker, C. (2017). *European framework for the digital competence of educators (DigCompEdu)*. European Commission.

Selwyn, N. (2016). *Education and technology: Key issues and debates*. Bloomsbury.

UNESCO. (2009). *Policy guidelines on inclusion in education*. UNESCO.

SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ – STRATEGII ȘI MODALITĂȚI DE REALIZARE ÎN CONTEXT EDUCAȚIONAL TIMPURIU

Prof. Ed. Timpurie Buda Cassandra Dana
Grădinița cu P.P. „Degețica”, Cluj Napoca

Socializarea preșcolarilor reprezintă un proces fundamental în dezvoltarea personalității copilului, fiind strâns legată de formarea competențelor sociale, emoționale și comportamentale necesare integrării în societate. În perioada preșcolară, copilul trece prin transformări semnificative, învățând să relaționeze cu cei din jur, să respecte reguli și să își gestioneze emoțiile. Grădinița devine astfel un cadru instituțional esențial, în care copilul este expus la situații sociale variate, diferite de cele din mediul familial, contribuind la dezvoltarea unei conduite sociale adecvate.

Unul dintre cele mai eficiente mijloace de socializare în grădiniță este jocul, considerat activitatea dominantă a copilului preșcolar. Prin joc, copilul învață într-un mod natural și spontan, fără constrângeri, explorând mediul și interacționând cu ceilalți copii. Jocurile de rol au o importanță deosebită, deoarece permit copilului să imite comportamentele adulților și să înțeleagă relațiile sociale. De exemplu, în jocuri precum „de-a familia”, „de-a școala” sau „de-a magazinul”, copiii își asumă roluri diferite, învață să coopereze, să negocieze și să respecte reguli. Aceste experiențe contribuie la dezvoltarea empatiei și la înțelegerea perspectivelor celorlalți.

Pe lângă jocurile de rol, jocurile cu reguli au un rol important în procesul de socializare. Acestea îi învață pe copii să respecte reguli prestabilite, să își controleze impulsurile și să accepte rezultatele, fie ele favorabile sau nefavorabile. Prin participarea la astfel de jocuri, copiii dezvoltă simțul responsabilității și al corectitudinii, învățând să își adapteze comportamentul în funcție de cerințele grupului. Totodată, jocurile de construcție și cele creative stimulează colaborarea și comunicarea, oferind oportunități de interacțiune și de rezolvare a problemelor în echipă.

Activitățile de grup organizate de educatoare reprezintă o altă modalitate esențială de socializare. Aceste activități includ domenii variate, precum educația pentru limbaj, activitățile matematice, activitățile artistice sau cele practice. Participarea la activități comune îi ajută pe copii să își dezvolte abilitățile de comunicare, să își exprime ideile și să asculte opiniile celorlalți. În cadrul acestor activități, copiii învață să colaboreze pentru atingerea unui scop comun, ceea ce contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și a solidarității.

Relația dintre educatoare și copii este un factor determinant în procesul de socializare. Educatoarea nu este doar un transmițător de cunoștințe, ci și un model de comportament social. Modul în care aceasta comunică, își exprimă emoțiile și gestionează situațiile conflictuale influențează în mod direct comportamentul copiilor. O educatoare empatică și deschisă creează un climat de siguranță și încredere, în care copiii se simt acceptați și încurajați să interacționeze. În același timp, aceasta are rolul de mediator în conflictele dintre copii, ajutându-i să găsească soluții constructive și să își dezvolte abilități de rezolvare a problemelor.

Rutinele zilnice din grădiniță contribuie semnificativ la procesul de socializare. Acestea oferă un cadru stabil și predictibil, în care copiii învață să respecte reguli și să își organizeze comportamentul. Activități precum sosirea la grădiniță, servirea mesei, igiena personală sau pregătirea pentru somn sunt ocazii în care copiii își dezvoltă autonomia și deprinderile sociale. De exemplu, în timpul mesei, copiii învață să folosească formule de politete, să își aștepte rândul și să respecte spațiul celorlalți. Repetarea acestor comportamente contribuie la formarea unor obiceiuri sociale durabile.

Interacțiunea cu ceilalți copii reprezintă un element central al socializării în grădiniță. Relațiile de prietenie care se formează în această perioadă au un impact important asupra dezvoltării emoționale a copilului. Prin interacțiunea cu colegii, copiii învață să își exprime emoțiile, să își susțină punctul de vedere și să accepte diferențele dintre ei. Conflictele sunt inevitabile, dar ele reprezintă oportunități valoroase de învățare. Cu sprijinul educatoarei, copiii pot învăța să negocieze, să facă compromisuri și să își ceară scuze, dezvoltând astfel abilități esențiale pentru viața socială.

Activitățile extracurriculare au un rol important în extinderea experiențelor sociale ale copiilor. Serbările, excursiile, vizitele și proiectele tematice oferă contexte diferite de interacțiune, în care copiii își pot manifesta creativitatea și spiritul de echipă. Participarea la serbări, de exemplu, îi ajută să își dezvolte încrederea în sine și să își gestioneze emoțiile în fața unui public. În același timp, aceste activități contribuie la consolidarea relațiilor dintre copii și la crearea unui sentiment de apartenență la grup.

Colaborarea dintre grădiniță și familie este esențială pentru realizarea unei socializări eficiente. Familia este primul mediu în care copilul învață norme și valori sociale, iar continuitatea între mediul familial și cel educațional este importantă pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Comunicarea constantă între educatoare și părinți permite identificarea nevoilor copilului și adaptarea strategiilor educaționale. Implicarea părinților în activitățile grădiniței contribuie la consolidarea relațiilor sociale și la creșterea încrederii copilului în mediul educațional.

Mediul fizic al grădiniței influențează, de asemenea, procesul de socializare. Organizarea spațiului, accesibilitatea materialelor și diversitatea activităților contribuie la crearea unui mediu stimulat. Colțurile tematice, precum cel de construcții, de lectură sau de joc de rol, oferă oportunități variate de interacțiune și colaborare. Un mediu bine

organizat încurajează inițiativa și autonomia, facilitând în același timp dezvoltarea relațiilor sociale.

De asemenea, educația pentru valori joacă un rol important în socializarea preșcolarilor. Prin activități specifice, copiii învață valori precum respectul, toleranța, cooperarea și responsabilitatea. Aceste valori sunt esențiale pentru integrarea socială și pentru dezvoltarea unor relații armonioase cu ceilalți. Educatoarea poate utiliza povești, jocuri și situații concrete pentru a transmite aceste valori și pentru a le face accesibile copiilor.

Un alt aspect relevant îl reprezintă dezvoltarea competențelor de comunicare. Limbajul este principalul instrument prin care copiii interacționează și își exprimă gândurile și emoțiile. Activitățile de dezvoltare a limbajului, precum povestirile, dialogurile sau jocurile de rol, contribuie la îmbunătățirea abilităților de comunicare și la facilitarea relațiilor sociale. Copiii care reușesc să se exprime clar și coerent au mai multe șanse de a se integra în grup și de a dezvolta relații pozitive.

În concluzie, socializarea preșcolarilor în grădiniță este un proces complex, care implică multiple dimensiuni și factori. Jocul, activitățile de grup, relația cu educatoarea, rutinele zilnice, interacțiunea cu colegii, activitățile extracurriculare, colaborarea cu familia, organizarea mediului educațional și educația pentru valori contribuie împreună la dezvoltarea competențelor sociale ale copilului. Printr-o abordare integrată și adaptată particularităților de vârstă, grădinița poate crea un mediu favorabil dezvoltării sociale, pregătind copilul pentru integrarea cu succes în societate și pentru formarea unei personalități echilibrate.

Bibliografie:

1. Bocoș, Mușata (coord.). *Psihopedagogia copilului preșcolar*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2017.
2. Vărășmaș, Ecaterina. *Educația timpurie*. București: Editura Aramis, 2014.
3. Neacșu, Ioan. *Introducere în pedagogie*. București: Editura Polirom, 2010.
4. Piaget, Jean. *Psihologia copilului*. București: Editura Cartier, 2005.
5. Vîgotski, Lev S. *Gândire și limbaj*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1971.

INCLUZIUNE PRIN TEHNOLOGIE „EDUCAȚIA CARE DESCHIDE UȘI PENTRU TOȚI COPIII”

Prof. Simona Marilena COJOCARU
Grădinița cu Program Prelungit Azur din cadrul Școlii
Gimnaziale Nr 23, Constantin Brâncoveanu, Constanța

Transformările accelerate ale societății contemporane, generate de digitalizare, au redefinit modul în care educația este concepută, organizată și livrată. În acest context, educația incluzivă capătă noi valențe, iar tehnologia devine un aliat esențial în sprijinirea participării tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor de dezvoltare. Pentru elevii și preșcolarii cu cerințe educaționale speciale (CES), instrumentele digitale pot reduce barierele, pot facilita comunicarea și pot crea oportunități de învățare adaptate nevoilor individuale.

Educația incluzivă în era digitală nu înseamnă doar acces la tehnologie, ci și utilizarea acesteia într-un mod pedagogic, empatic și echitabil. Rolul cadrului didactic devine acela de facilitator, designer al experiențelor de învățare și mediator al interacțiunilor dintre copil și mediul digital.

Tehnologia oferă o gamă largă de instrumente care pot sprijini integrarea copiilor cu nevoi diverse. Acestea pot fi grupate în mai multe categorii: *Cititoare de ecran* – utile pentru copiii cu deficiențe de Vedere, *Funcții de mărire a textului* sau contrast ridicat – integrate în majoritatea dispozitivelor, *Transcriere automată și subtitrare* – sprijină copiii cu deficiențe de auz, *Comenzi vocale* – facilitează interacțiunea pentru copiii cu dificultăți motorii.

Integrarea tehnologiei nu este suficientă fără o abordare pedagogică adecvată. Câteva practici esențiale includ:

Personalizarea învățării prin adaptarea sarcinilor în funcție de nivelul copilului, oferirea de materiale multimodale: text, imagine, sunet, animație. posibilitatea de a repeta conținutul în ritmul propriu.

Impactul tehnologiei asupra integrării elevilor și preșcolarilor au beneficia majore cum ar fi *creșterea accesibilității* la conținut educațional, *îmbunătățirea comunicării* pentru copiii cu dificultăți de limbaj, *stimularea motivației* prin activități interactive, autonomie crescută în învățare, *participare activă în grup*, chiar și pentru copiii retrași sau anxioși.

Educația incluzivă digitală se confruntă cu provocări precum necesitatea formării continue a cadrelor didactice, riscul de supraexpunere la ecrane, accesul inegal la tehnologie în unele comunități și adaptarea permanentă a resurselor educaționale.

Educația incluzivă va evolua odată cu tehnologiile emergente, prin utilizarea inteligenței artificiale pentru personalizarea învățării în timp real, a realității augmentate și virtuale pentru crearea unor experiențe senzoriale sigure pentru copiii cu TSA și a analizei datelor educaționale pentru sprijinirea intervențiilor timpurii.

Feedbackul imediat oferit de platformele digitale, evaluarea formativă continuă și monitorizarea progresului în timp real, alături de comunicarea facilitată cu familia și specialiștii, implicarea părinților și intervențiile integrate, contribuie la crearea unui climat emoțional sigur, în care tehnologia combinată cu empatia, rutinele digitale clare și activitățile liniștitoare susțin încrederea și incluziunea reală a copiilor.

Educația incluzivă în era digitală nu reprezintă doar o adaptare la tendințele tehnologice, ci o schimbare profundă de paradigmă, în care fiecare copil devine protagonistul propriei învățări. Tehnologia nu este un scop în sine, ci un mijloc prin care putem crea contexte educaționale echitabile, flexibile și sensibile la diversitatea reală din grădinițe și școli.

În acest proces, rolul cadrului didactic se redefinește în sensul că educatorul devine arhitect al experiențelor de învățare, mediator între copil și resursele digitale, dar și garant al echilibrului emoțional și al relațiilor autentice. Deși instrumentele digitale pot amplifica accesul, motivația și autonomia, ele nu pot înlocui empatia, intuiția pedagogică și capacitatea de a vedea unicitatea fiecărui copil.

Viitorul educației incluzive depinde de modul în care vom reuși să îmbinăm inovația tehnologică cu valorile umane fundamentale: respect, solidaritate, răbdare și responsabilitate. O educație cu adevărat incluzivă este aceea în care tehnologia deschide uși, dar oamenii sunt cei care le mențin larg deschise.

Astfel, provocarea noastră nu este doar să integrăm instrumente digitale, ci să construim o cultură a incluziunii în care fiecare copil, indiferent de ritm, stil sau nevoie, să se simtă văzut, sprijinit și valorizat. Numai prin această sinteză între inovație și umanitate putem transforma educația într-un spațiu în care diversitatea devine resursă, iar viitorul fiecărui copil capătă contur și sens.

Pentru cadrele didactice, provocarea este de a combina instrumentele digitale cu empatia, creativitatea și profesionalismul, astfel încât fiecare copil să se simtă valorizat, sprijinit și integrat.

Concluzionând, educația incluzivă în era digitală reprezintă o oportunitate extraordinară de a transforma școala într-un spațiu accesibil tuturor copiilor. Tehnologia, utilizată responsabil și pedagogic, poate reduce barierele, poate stimula participarea și poate crea contexte de învățare adaptate nevoilor fiecărui copil.

Bibliografie

1. Booth, T., Ainscow, M. (2011). *Index pentru incluziune: Dezvoltarea învățării și participării în școli*. Centrul pentru Studii privind Educația Incluzivă.

2. Florian, L., Black-Hawkins, K. (2011). Explorarea pedagogiei incluzive. *Jurnalul Britanic de Cercetare Educațională*.
3. UNESCO (2020). *Educație incluzivă: Asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți*.
4. Agenția Europeană pentru Nevoi Speciale și Educație Incluzivă (2021). *Educație digitală și incluziune*.
5. Tomlinson, C. (2017). *Cum să diferențezi predarea în săli de clasă academice diverse*. ASCD.
6. Ministerul Educației (România). Ghiduri și resurse pentru educație incluzivă și digitală.
7. Banca Mondială (2022). *Rolul tehnologiei în educația incluzivă*.

EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ

INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII PREȘCOLARILOR

Nume /Prenume Autor : Barbulescu Catalina
Specialitate -Profesor Educatie Timpurie
Gradinita N.47
SECTIUNE : STUDIU DE CAZ

1. Contextul general

Transformările digitale din ultimul deceniu au redefinit modul în care educatorii interacționează cu copiii preșcolari. Într-o societate în continuă schimbare, tehnologia a devenit un instrument esențial pentru facilitarea incluziunii, în special pentru copiii cu cerințe educaționale speciale (CES). În grădinițele din mediul urban, integrarea resurselor digitale contribuie la personalizarea învățării, la creșterea motivației copiilor și la diversificarea strategiilor didactice. Acest studiu de caz analizează modul în care o grădiniță publică implementează instrumente digitale pentru a sprijini educația incluzivă și pentru a facilita integrarea tuturor copiilor în activitățile de grup.

2. Descrierea instituției și a grupului de copii

Grădinița analizată funcționează cu trei grupe de vârstă și are înscriși 78 de copii. Dintre aceștia, șase sunt diagnosticați cu CES, prezentând tulburări din spectrul autist (TSA), ADHD, tulburări de limbaj sau dificultăți socio-emoționale. Colectivul didactic este format din 6 educatoare și un profesor de sprijin, care colaborează pentru a adapta activitățile la nevoile fiecărui copil. Printre provocările identificate se numără diferențele mari de ritm și stil de învățare, dificultățile de comunicare cu unii copii și implicarea inegală a părinților în procesul educațional.

3. Instrumente digitale utilizate

A. Aplicații educaționale interactive

Aplicații precum Khan Academy Kids, Starfall și TinyTap sunt folosite pentru activități de literație, matematică, dezvoltare socio-emoțională și jocuri educative personalizate. Acestea permit adaptarea sarcinilor la nivelul fiecărui copil și oferă feedback imediat, ceea ce crește motivația și autonomia.

B. Instrumente de comunicare și colaborare

Platforme precum Google Classroom, Padlet și Google Forms facilitează comunicarea constantă cu părinții, transmiterea materialelor educaționale și colectarea feedbackului. Portofoliile digitale permit monitorizarea progresului copiilor și implicarea familiei în activitățile grădiniței.

C. Tehnologii de sprijin pentru copiii cu CES

Pentru copiii cu dificultăți de comunicare sunt utilizate pictograme digitale și aplicații PECS. Căștile antifonice sunt folosite pentru reducerea stimulilor auditivi în situații care pot provoca anxietate, iar cronometrele vizuale digitale ajută la gestionarea tranzițiilor dintre activități.

4. Practici pedagogice incluzive

Învățarea diferențiată prin centre digitale permite copiilor să lucreze în ritmul propriu, alegând activități adaptate nivelului lor de dezvoltare. Rutinele vizuale digitale, precum orarul afișat pe ecran sau poveștile sociale animate, contribuie la reducerea anxietății și la creșterea predictibilității. Activitățile colaborative hibride, care combină elemente digitale cu jocuri tradiționale, stimulează cooperarea și creativitatea. Implicarea părinților prin intermediul tehnologiei consolidează parteneriatul educațional și facilitează continuitatea învățării acasă.

5. Impactul asupra integrării preșcolarilor

A. Impact asupra copiilor cu CES

Utilizarea tehnologiei a condus la creșterea atenției și a motivației, la îmbunătățirea comunicării prin utilizarea pictogramelor și la reducerea comportamentelor problematice. Copiii participă mai activ la activitățile de grup și își dezvoltă abilități socio-emoționale.

B. Impact asupra întregului grup

Întregul colectiv beneficiază de diversificarea metodelor de învățare, de dezvoltarea competențelor digitale timpurii și de un climat educațional mai flexibil și mai prietenos. Activitățile colaborative cresc empatia și cooperarea între copii.

C. Impact asupra educatorilor

Cadrele didactice își dezvoltă competențele digitale, au acces la resurse variate și pot personaliza mai ușor activitățile. Comunicarea cu părinții devine mai eficientă, iar monitorizarea progresului copiilor este mai precisă.

6. Provocări

Printre dificultățile întâmpinate se numără accesul inegal la tehnologie în rândul familiilor, necesitatea formării continue a cadrelor didactice, riscul suprautilizării ecranelor și dificultatea adaptării unor aplicații pentru copiii cu TSA sever.

7. Concluzii

Tehnologia poate susține educația incluzivă doar atunci când este integrată într-o pedagogie centrată pe copil, pe colaborare și pe diversitate. Instrumentele digitale nu înlocuiesc interacțiunea umană, ci o completează, oferind oportunități noi de învățare și participare.

SOCIALIZAREA ÎN GRĂDINIȚĂ-ROL, IMPORTAȚĂ ȘI MODALITĂȚI DE REALIZARE

Profesor pentru Educație Timpurie Ciupercă Lăcrămioara

Grădinița Nr. 236, București

Secțiunea 1

Introducere

Socializarea reprezintă procesul prin care copilul învață norme, valori, reguli de comportament și modalități de interacțiune cu cei din jur. Acest proces începe în familie, dar se dezvoltă și se diversifică odată cu intrarea copilului în colectivitate. Grădinița este primul mediu organizat în care preșcolarii interacționează constant cu alți copii și cu adulți diferiți de membrii familiei. Aici, copiii își formează deprinderi de comunicare, învață să colaboreze, să respecte reguli și să își gestioneze emoțiile.

Socializarea la vârsta preșcolară are un rol important în dezvoltarea personalității copilului. Prin relațiile stabilite în cadrul grupului, copilul învață să își exprime dorințele, să accepte opiniile celorlalți și să își dezvolte comportamente adaptate vieții în colectiv.

Rolul și importanța socializării

Procesul de socializare contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și emoționale ale copilului. Jean Piaget (1962) evidențiază faptul că interacțiunea cu ceilalți copii ajută la dezvoltarea gândirii și la înțelegerea regulilor sociale. Prin joc și cooperare, copilul descoperă limitele comportamentului său și învață să țină cont de ceilalți.

Lev Vygotsky (1978) subliniază că dezvoltarea copilului are loc prin interacțiune socială, iar limbajul și cooperarea sunt instrumente prin care copilul își dezvoltă gândirea. Astfel, relațiile dintre copii și dintre copii și educatoare ajută la formarea unor comportamente sociale adecvate.

În pedagogia românească, Ioan Cerghit (2006) afirmă că educația nu se limitează la transmiterea de informații, ci include formarea capacității de a relaționa și de a coopera. De asemenea, Constantin Cucuș (2014) consideră că experiențele sociale din copilărie influențează adaptarea ulterioară a individului la cerințele vieții sociale.

Modalități de realizare a socializării în grădiniță

Socializarea preșcolarilor se realizează prin activități variate, organizate și adaptate vârstei. Acestea oferă copiilor oportunități de interacțiune, cooperare, exprimare, reglarea comportamentului și dezvoltarea relațiilor pozitive.

Jocul de rol este una dintre modalitățile de socializare. Activități precum „De-a familia”, „De-a magazinul” sau „De-a doctorul”, permit copiilor să-și asume diferite roluri sociale. În cadrul acestor jocuri, copiii învață să comunice, să negocieze și să-și coordoneze

acțiunile. De exemplu, într-un joc de-a magazinul, copiii învață se ceară produse, să ofere răspunsuri și să respecte reguli simple de interacțiune.

Activitățile de grup, jocurile de cooperare au, de asemenea un rol important. Realizarea unui colaj comun sau construirea unui obiect din cuburi implică colaborarea și împărțirea sarcinilor. În aceste situații, copiii învață să își exprime ideile, să asculte și să accepte sugestiile colegilor. Activități precum transportul unui obiect în echipă sau jocurile cu reguli simple îi ajută pe copii să lucreze împreună pentru atingerea unui scop comun. Aceste activități contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă, capacitarea de a respecta reguli, autocontrol și de asemenea învață să aibă răbdare.

Un alt exemplu este întâlnirea de dimineață, unde copiii discută despre starea lor emoțională, despre activitățile zilei sau despre experiențe personale. Copiii învață să aștepte rândul și să respecte opiniile celorlalți.

Poveștile și dramatizările contribuie la dezvoltarea empatiei. Prin identificarea cu personajele, copiii învață să înțeleagă emoțiile și reacțiile celorlalți. De exemplu, dramatizarea unei povești îi ajută pe copii să își exprime emoțiile și să înțeleagă consecințele acțiunilor. Din experiența practică, aceste activități conduc la îmbunătățirea relațiilor dintre copii. De exemplu, copiii care participă frecvent la jocuri de cooperare devin mai deschiși și mai dispuși să lucreze în echipă. De asemenea, conflictele apar mai rar și sunt rezolvate mai ușor prin dialog.

Educatorea are un rol important în organizarea și desfășurarea activităților care sprijină socializarea. Aceasta crează un climat favorabil interacțiunilor și intervine atunci când apar dificultăți. Prin modelul personal, educatoarea influențează comportamentul copiilor. Unii copii pot manifesta timiditate sau dificultăți în relaționare. În aceste situații, educatoarea poate utiliza activități adaptate, poate încuraja participarea și poate colabora cu familia pentru a sprijini integrarea copilului.

Concluzii

Socializarea în grădiniță contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și emoționale ale copilului. Prin activități variate și prin implicarea cadrului didactic, copiii învață să comunice, să coopereze și să se adapteze cerințelor vieții în grup. Experiențele trăite în această perioadă influențează modul în care copilul va reacționa în etapele următoare ale vieții.

Bibliografie:

Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom.

Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.

Piaget, J. (1962). *Play, dreams and imitation in childhood*. New York: Norton.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

TERAPIA NU ESTE O SOLUȚIE SINGULARĂ, CI DOAR UN ASPECT DINTR-UN ÎNTREG

Angeru Elena Adela
Profesor itinerant și de sprijin
CJRAE GORJ

Școala specială încă prezintă necunoscute și o mulțime de întrebări ce încă așteaptă răspunsuri mult mai detaliate mai ales pentru cei care nu înțeleg terminologia și ajung la propriile concluzii. Avem echipă multidisciplinară formată din medicul de familie, cadrul didactic, logoped, asistent social ,etc. astfel putând transmite că din punct de vedere profesional nu se prezintă probleme.

În ultimii ani s-a trecut de la termenul de școală specială la o denumire mult mai elevată sau mai bine spus s-a transformat în Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, dar în principiu acest tip de școală a trecut în plan secund și în această perioadă sau mai bine spus în ultimii ani s-a pus accentul pe concepte precum- Școala incluzivă ce aduce în prim plan integrarea tuturor copiilor, indiferent de dificultăți, dezavantaje, deficiențe și mediul de familie din care provin.

Copiii cu deficiențe afișează doar anumite simptome speciale, dar dacă este să gândim logic ei prezintă caracteristici specifice care prin terapie și educație de valoare pot fi compensate și reglate astfel încât să se poată recupera și ameliora și punându-se totodată accentul pe oferirea unui climat cat mai adecvat situației lor. S-au făcut cercetări foarte multe în legătură cu terapiile ce trebuie aplicate pentru a se ajunge la un rezultat pozitiv în legătură cu acești copii, dar putem transmite că de cele mai multe ori se ameliorează anumite simptome dar nu toți pot ajunge la recuperare astfel încât să aibă o viață normală.

Se pune accentul foarte mult pe copiii speciali, dar nu există și exclusivitate familiilor acestora. Li se oferă de cele mai multe ori doar indicații destul de rigide și precise ce trebuie puse în aplicare, fără a se lua în calcul că nu toți au capacitatea de a lucra adecvat cu aceștia în mod individual. Implicarea familiei cât mai mult în demersul educativ și o colaborare cât mai solidă oferindu-le totodată un loc mult mai oficial și mai impunător în cadrul echipei multidisciplinare poate duce la mult mai multe reușite și mult mai puține întrebări fără răspuns, pentru că doar prin implicare directă se poate ajunge la rezultate pozitive.

O importanță deosebită o ocupă educația oferită în cadrul școlii și în sesiunile de terapie care de cele mai multe ori nu aduc rezultatele așteptate. Studiile ne oferă date și teorii destul de detaliate dar societatea nu pune accentul foarte mult pe acestea ci doar informativ, ci dorește rezultate palpabile și focus pe soluții cât mai sigure. Nu toți aparținătorii copiilor speciali pot aplica ce li se comunică de către profesioniști și de cele

mai multe ori ajung la saturație și renunță de a mai aplica ceea ce li s-a transmis. Este greu de înțeles de ce nu pot aceștia să continue activitatea educativă și în afara programului și tocmai de aceea se pune accentul doar pe copii și nu pe aparținători. Este o misiune foarte dificilă și destul de epuizantă și anume creșterea și întreținerea unui copil cu CES sau special.

Recuperări în rândul copiilor cu dizabilități există, dar putem spune că un astfel de copil este reprezentat de adultul de lângă el. Liana de care se agață aceștia este de cele mai multe ori plină de spini, tristețe, disperare, zâmbete răzlețe și în rest doar multă muncă cu fărâme de reușită, pentru că nu toți ajung la apropierea de ceea ce înseamnă a fi normal. Citind anumite cărți în legătură cu ceea ce reprezintă copil special, te poate ajuta să te informezi în legătură cu ceea ce înseamnă acest domeniu, dar cei mai curajoși în acest caz sunt doar aparținătorii și adulții în general care au grijă de acești copii ce sunt numiți speciali, dar cu toate acestea ei de cele mai multe ori sunt puși la colț de priviri, atitudini, vorbe, indiferență, dar cel mai dureros pentru ei este mila afișată și compătimirea accentuată. Nu poți acapara atenția acestor copii doar prin calmitate și de cele mai multe ori trebuie să te impui pentru a te face ascultat. Nu există termen pentru a relata ceea ce înseamnă să te impui ci doar explicații și relatări ambigue în ceea ce privește atitudinea în legătură cu această problemă.

Dacă este să discutăm cu aparținătorii care au grijă de acești copii vei observa oboseală dar și luminița din ochii lor prin simplu fapt că ai părut că îi înțelegi, dar în sufletul lor ei știu că nu sunt înțeleși cu adevărat pentru că nu se regăsesc în poziția lor și ajung să ceară doar ajutor și lămuriri în legătură cu ce trebuie să facă, pentru că de cele mai multe ori să rămână fără răspunsuri la ieșirile necontrolate și neînțelese ale copiilor lor. Adevărul este că sunt foarte mulți părinți care au copii cu anumite deficiențe și nu vor să recunoască aceste lucruri pentru că totul costă, nu numai prin faptul că este scump să meargă la psiholog, logoped, etc. ci și prin faptul că se plătește cu rușine, atitudini poate ostile și neînțelegeri. Chiar dacă sunt înțeleși și ajutați, pentru ei s-a pus amprenta că au un copil cu probleme și astfel în ochii celorlalți se simt puși la zid.

Chiar și acum în anul 2025, când toată lumea este în continuă mișcare și nu mai este atât de important ceea ce face vecinul sau cel din cartierul tău, atunci când cineva depășește normele sociale se întâmplă să fie stigmatizat. Chiar dacă se pune accent pe egalitatea șanselor, se afișează un adevăr destul de amar și anume faptul că nu poate exista 100% egalizare morală ci doar legală și în cazul persoanelor speciale și aparținătorii acestora tot se afișează o anumită reticență din partea celor din jur.

Este greu de decis ce soluții se pot aplica cu adevărat pentru a exista mult mai multe reușite în aceste cazuri, dar punându-se accentul pe toți participanții și pe toate detaliile, se poate aduce un plus acestui domeniu care trebuie reactualizat și reformat. Se știe că soluții există și au fost aplicate, dar o reactualizare este primordială și pentru a se realiza acest lucru este necesar implicarea mult mai accentuată a celor care au în îngrijire pe acești copii.

Cauze, motive, efecte și propuneri se știu, dar cu toate acestea este necesar insistarea și pe alte aspecte pentru a oferi și alte soluții decât cele existente până acum.

Punerea accentului și pe detalii nu doar pe esența problemei poate oferi o imagine de ansamblu ce poate aduce soluții mult mai bune pentru cazurile ce se înmulțesc și aduc alte întrebări fără răspuns cu acele soluții vechi și incerte.

Este o problemă, trecerea de la tradițional la modern și aceasta implică transformare, inovație și mai ales curaj, dar cel mai important aspect este dorința de a aplica ceva ce nu s-a mai aplicat și curajul tuturor celor implicați de a transmite și propriile idei ce pot aduce o reală schimbare.

DRUMUL SPRE INTEGRARE AL ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

Prof. Boban Melisa Cristina și Prof. Drondoe Cristina Elena
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj
Specialitatea: Psihopedagogie Specială; Secțiunea 3

Sintagma ”Cerințe educaționale speciale” este utilizată preponderent în domeniul psihopedagogiei speciale, unde semnifică necesitatea unor abordări diferențiate și specializate ale educației copiilor cu dizabilități/deficiențe mintale, intelectuale, ale celor cu afecțiuni neuropsihice, neurofiziologice, senzoriale, fizice, somatice.

Fiecare copil cu CES prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Lipsa concentrării la copii cu nevoi educaționale speciale, lipsa motivației pentru activitatea de învățare, memoria de scurtă durată și alte caracteristici ale deficientului mintal, impun folosirea cât mai frecventă a jocului didactic în vederea obținerii unor rezultate optime. Învățarea prin joc este metoda cea mai indicată în educația elevilor cu CES. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-și exprima propriile capacități. Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și în timp. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alți copii sau cu adultul, astfel jocul are un caracter social.

Profesorul itinerant și de sprijin reprezintă o verigă importantă în echipa multidisciplinară care susține dezvoltarea copiilor cu cerințe educaționale speciale. Activitatea sa presupune evaluarea nevoilor educaționale ale elevilor, elaborarea și implementarea planurilor de intervenție personalizată, adaptarea materialelor didactice și colaborarea constantă cu cadrele didactice de la clasă, cu familia și cu alți specialiști implicați în procesul educațional.

Prin intervenții individualizate și prin sprijin acordat în activitățile de la clasă, profesorul de sprijin urmărește dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și emoționale ale copilului, precum și creșterea nivelului de autonomie și participare la activitățile școlare.

În practica educațională apar frecvent diverse provocări care pot îngreuna procesul de integrare. Una dintre cele mai întâlnite dificultăți este adaptarea curriculară. Diferențele de ritm de învățare și nivel de dezvoltare între elevi pot face dificilă aplicarea unor metode de predare care să răspundă nevoilor tuturor copiilor din clasă.

De asemenea, lipsa resurselor materiale sau a timpului necesar pentru intervenții individualizate poate constitui un obstacol. Clasele numeroase și programul încărcat al cadrelor didactice limitează uneori posibilitatea de a acorda atenția necesară fiecărui copil.

O altă provocare este reprezentată de integrarea socială a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Uneori, aceștia pot întâmpina dificultăți în stabilirea relațiilor cu colegii sau pot fi percepuți diferit din cauza particularităților lor de comunicare sau comportament.

Nu în ultimul rând, colaborarea dintre școală și familie poate fi uneori dificilă, mai ales atunci când părinții se confruntă cu emoții puternice sau cu dificultăți în acceptarea diagnosticului copilului.

În ciuda acestor provocări, experiența profesorilor itineranți și de sprijin arată că integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale poate avea rezultate remarcabile. Prin intervenții adaptate și prin sprijin constant, mulți copii reușesc să facă progrese semnificative în dezvoltarea abilităților academice și sociale.

Unul dintre cele mai importante rezultate este creșterea încrederii în sine a copiilor. Participarea la activități alături de colegi, reușita în rezolvarea unor sarcini adaptate și sprijinul oferit de cadrele didactice contribuie la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.

De asemenea, mediul incluziv are beneficii nu doar pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, ci și pentru ceilalți elevi, care învață să fie mai empatici, mai toleranți și mai deschiși față de diversitate.

O primă practică este utilizarea învățării diferențiate, prin adaptarea sarcinilor de lucru în funcție de nivelul și ritmul fiecărui copil. Materialele vizuale, fișele adaptate și activitățile multisenzoriale pot facilita înțelegerea și participarea activă a elevilor.

O altă strategie eficientă este utilizarea activităților de cooperare. Lucrul în perechi sau în grupuri mici stimulează interacțiunea socială și sprijină dezvoltarea abilităților de comunicare.

În cazul preșcolarilor, jocul structurat reprezintă o metodă deosebit de eficientă pentru dezvoltarea competențelor sociale și emoționale. Prin joc, copiii învață să respecte reguli, să colaboreze și să își exprime emoțiile.

De asemenea, colaborarea constantă între profesorul itinerant și de sprijin, cadrul didactic de la clasă și familie reprezintă un element esențial pentru succesul integrării.

Integrarea copiilor cu nevoi speciale în învățământul de masă este un proces complex, care necesită răbdare, flexibilitate și colaborare între toți factorii implicați.

Experiențele din practica educațională demonstrează că, atunci când sunt aplicate strategii adaptate și când există o colaborare eficientă între specialiști și familie, integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale devine o experiență pozitivă și valoroasă pentru

întreaga comunitate școlară. Incluziunea reprezintă nu doar o obligație educațională, ci și o oportunitate de a construi un mediu bazat pe respect, empatie și valorizarea diversității.

O integrare școlară de succes nu se măsoară prin performanțe academice ridicate, ci prin capacitatea elevului de a participa, de a comunica și de a se simți acceptat în mediul educațional

Bibliografie:

- Cucos, C. (2008). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
- Gherguț, A. (2006). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*. Iași: Polirom.
- Ministerul Educației (2018). *Educația incluzivă – repere metodologice*. București.
- UNICEF (2013). *Educația incluzivă – suport pentru cadre didactice*.
- Vrașmaș, T. (2001). *Învățământul integrat și/sau incluziv*. București: Aramis.

TEHNOLOGII APLICABILE ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Profesor Anton Valentina, Specializarea Matematică-Fizică,
Școala Gimnazială Nr.1 Nămolosa, Jud. Galați

Secțiunea: Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra elevilor/preșcolarilor

Unul dintre cele mai importante avantaje ale folosirii aplicațiilor și a platformelor digitale în predarea matematicii este acela că pot sprijini înțelegerea conceptelor abstracte, dezvoltarea gândirii logice, a vocabularului matematic și pot reduce anxietatea față de această materie a copiilor cu sau fără cerințe educaționale speciale.

O aplicație pe care o folosesc destul de des în timpul orelor de matematică este aplicația **Wordwall**. Aceasta poate fi folosită cu ușurință pentru a consolida noțiuni de bază sau pentru un elev care întâmpină dificultăți de calcul sau de reținere a formulelor. După găsirea jocului matematic potrivit, elevul se poate implica și poate exersa ori de câte ori are nevoie pentru a-și fixa cunoștințele.

Pentru folosirea aplicației la ore, profesorul are nevoie de o adresă de mail și de o tablă interactivă sau de un videoproiector.

Pasul 1 – Creează un cont gratuit pe platforma Wordwall.net; se pot realiza 3 jocuri gratuite.

Pasul 2 – Deschide și parcurge jocul „Asociază” (Match up) sau „Adevărat sau Fals”; acestea sunt jocuri excelente pentru recapitulare.

Pasul 3 – Folosiți opțiunea „Editează conținutul”.

Pasul 4 – Modificați/adăugați/personalizați ecuațiile, fracțiile sau imaginile dorite; profesorul poate folosi 10-12 perechi, cum ar fi asocierea unei figuri geometrice (ex: un triunghi dreptunghic) cu denumirea ei, sau asocierea unei operații simple ($2 + 3 \times 4$) cu rezultatul corect (14).

Pasul 5 – Salvați jocul – butonul „DONE”.

Pasul 6 – Parcurgeți jocul la clasă; pe măsură ce îl parcurgeți cu toată clasa, veți observa dacă aveți nevoie de unele îmbunătățiri (ex. ajustarea timpului sau a dificultății).

Pasul 7 (opțional) – Partajați-l cu ceilalți!

Acest joc reprezintă o formă de asistență educațională compensatorie prin următoarele recomandări (conform ordinului 3124/2017):

* dispensarea rezolvării la tablă, în fața clasei, a exercițiilor care generează anxietate;

- * dispensarea efectuării autonome a unor calcule complexe de tip șir de operații, a căror lungime nu este compatibilă cu nivelul de abilitate al copilului;
- * dispensarea respectării timpilor de realizare a sarcinilor de lucru în scris;
- * introducerea de probe informatizate, foarte atractive vizual;
- * în funcție de situație, evaluările pot fi concepute astfel încât să limiteze scrisul (de ex: exerciții de asociere prin tragere cu mouse-ul/degetul pe ecran, exerciții cu spațiu de completat, bifat etc.).

O platformă online care oferă resurse educaționale interactive este **learningapps.org**. Aici se pot găsi sau crea jocuri care să ajute un elev de nivel mediu să își consolideze pașii de rezolvare a unei probleme. Pentru crearea unui joc se parcurg aceiași pași ca mai sus. Un șablon excelent pentru matematică este cel de tipul „Clasificare pe grupe” (ex: separarea fracțiilor subunitare de cele supraunitare) sau „Axa numerelor”, și permite folosirea unor fișiere video (ex: un scurt tutorial explicativ înainte de sarcină).

Pe lângă recomandările enumerate mai sus, această platformă are și următoarele recomandări:

- * computer/tablă cu software – utilizarea unor scheme vizuale sau a unor culori specifice pentru a evidenția semnele matematice (+, -, x, :);
- * posibilitatea inserării de suport audio (sinteza vocală) care să citească enunțul problemei de matematică, transformând o sarcină de citire greoaie într-una de ascultare și raționament logic.

Pentru o aprofundare sau pentru un elev avansat se poate folosi platforma **Genially**, o platformă pe care se poate crea conținut digital cu un grad ridicat de interactivitate, perfectă pentru geometrie în spațiu sau provocări logice. Și această platformă permite crearea unui cont gratuit, dar un cont plătit permite folosirea mai multor jocuri și funcții. Urmând aceiași pași și folosind opțiunea „Reuse this genially”, se pot modifica și personaliza „Escape Room-uri” matematice (jocuri de evadare bazate pe rezolvarea de ecuații pentru a găsi parole). În ce privește utilitatea acestei platforme, recomandările sunt aceleași pentru o educație incluzivă, adăugând componenta de ritm propriu de învățare (self-paced learning) prin explorarea tablelor interactive.

PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR – EXPERIENȚE ȘI BUNE PRACTICE

Prof.educație timpurie: Dobre Ana-Maria
Grădinița cu Program Prelungit Nr.56, Oradea
Secțiunea a III-a

Integrarea preșcolarilor este un proces delicat, care necesită atenție, flexibilitate și implicare constantă. Fiecare copil este unic, iar succesul în integrare nu se măsoară doar prin respectarea regulilor sau participarea la activități, ci și prin dezvoltarea încrederii în sine, a comunicării și a relațiilor cu ceilalți. Momentele de progres, zâmbetele și bucuria copiilor sunt cele care fac ca efortul educativ să fie cu adevărat valoros. Prin aplicarea bunelor practici și prin colaborarea cu părinții, fiecare copil poate fi ghidat cu blândețe în această etapă importantă a vieții sale.

Din experiența mea la grupă, integrarea copiilor nu a fost niciodată un proces identic, fiecare copil având propriul ritm și propriile nevoi. Îmi amintesc de un copil care, în primele zile, plângea aproape continuu și refuza să se desprindă de părinte. În loc să îl forțez să participe la activități, i-am oferit posibilitatea de a sta lângă mine și de a observa. Am introdus treptat jocuri simple, cum ar fi construitul cu cuburi, iar în timp l-am implicat alături de alți doi copii mai liniștiți. După aproximativ două săptămâni, a început să vină singur în clasă, fără lacrimi.

Un alt exemplu este al unei fetițe foarte timide, care evita interacțiunea cu ceilalți copii și prefera să stea retrasă. Pentru a o ajuta, am organizat activități în perechi, alegând cu grijă un copil empatic și comunicativ. De asemenea, am încurajat-o să participe la jocuri de rol, unde putea „vorbi” prin intermediul personajelor. În timp, a început să comunice mai mult și să se implice activ în activități.

Am avut și situații în care copiii aveau dificultăți în respectarea regulilor. Într-un astfel de caz, am creat împreună cu copiii un set de reguli ilustrate, folosind imagini sugestive. Implicarea lor în stabilirea regulilor i-a ajutat să le înțeleagă și să le respecte mai ușor. De asemenea, am folosit recompense simbolice, cum ar fi abțibilduri sau aprecieri verbale, pentru a încuraja comportamentele pozitive.

Un alt exemplu de bună practică a fost introducerea unui „colț al liniștii”, unde copiii puteau merge atunci când se simțeau copleșiți. Am observat că acest spațiu a fost de mare ajutor pentru copiii care aveau nevoie de timp pentru a se regla emoțional, contribuind astfel la o integrare mai ușoară.

De asemenea, colaborarea cu părinții a jucat un rol esențial. În cazul unui copil care avea dificultăți de adaptare, am discutat cu părinții și am stabilit împreună o rutină de

despărțire mai scurtă și mai clară. Această consecvență a dus la o îmbunătățire vizibilă a comportamentului copilului.

Privind în urmă la experiența mea în grupa de preșcolari, pot spune că fiecare provocare a fost o lecție valoroasă, iar fiecare reușită, oricât de mică, a adus o satisfacție enormă. Integrarea copiilor nu înseamnă doar respectarea regulilor sau participarea la activități, ci crearea unui mediu în care fiecare copil se simte acceptat, înțeles și sprijinit. Bucuria lor de a descoperi, de a comunica și de a face primii pași către autonomia personală este cea care face ca munca noastră să fie cu adevărat semnificativă. Experiența mi-a arătat că, prin răbdare, empatie și creativitate, putem transforma fiecare zi la grădiniță într-o experiență plăcută și memorabilă pentru copii.

DIMENSIUNI PSIHO-PEDAGOGICE ALE SOCIALIZĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Bolea Silvia-Nicoleta / Tudor Mihaela Cătălina

Grădinița Nr.248, s1, București, Secțiunea 1

Grădinița reprezintă primul context social organizat în care copilul părăsește universul familial pentru a deveni membru al unei comunități de egali. Socializarea în perioada preșcolară nu este doar un proces de adaptare, ci o construcție activă a identității sociale, unde cadrul didactic joacă rolul de mediator între impulsurile egocentrice ale copilului și exigențele vieții de grup.

1. Jocul – Cadru fundamental al interacțiunii sociale

Jocul rămâne metoda principală de socializare, fiind activitatea în care preșcolarul experimentează libertatea și regula în mod simultan.

Jocul de rol (Simbolic): Această formă de joc permite copiilor să preia responsabilități și să înțeleagă perspectivele altora. În experiența curentă de la grupă, observăm cum proiectele tematice precum „La piață” sau „De-a pompierii” îi obligă pe copii să colaboreze pentru a menține scenariul jocului. Aici se învață negocierea: cine este vânzătorul, cine este cumpărătorul și cum se rezolvă un conflict atunci când ambii doresc același rol.

Jocurile cu reguli: Acestea sunt esențiale pentru dezvoltarea autocontrolului. Respectarea rândului la un joc sportiv sau acceptarea înfrângerii la un joc de masă (board games adaptate) sunt lecții de reziliență socială. Preșcolarul învață că regula nu este o restricție impusă arbitrar de adult, ci o condiție necesară pentru ca jocul să poată continua.

2. Forme de organizare a activităților învățării

Metodica actuală pune un accent deosebit pe trecerea de la activitățile frontale la cele pe micro-grupuri, facilitând o socializare mult mai intensă.

Activitățile pe centre de interes (ALA): Organizarea spațiului în centre precum „Colțul păpușii”, „Construcții” sau „Artă” oferă copiilor posibilitatea de a alege grupul din care vor să facă parte. Această libertate de alegere este crucială pentru formarea primelor prietenii bazate pe interese comune. În cadrul centrului „Construcții”, de exemplu, socializarea se realizează prin cooperarea necesară ridicării unei structuri complexe, unde copiii trebuie să își coordoneze mișcările și ideile.

Proiectele tematice de grup: Elaborarea unei lucrări colective (un colaj mare de toamnă sau o machetă a orașului) îi învață pe preșcolari să valorizeze contribuția fiecărui coleg. Ei înțeleg că „împreună” pot realiza ceva ce nu ar fi putut face singuri.

3. Rutinele și tranzițiile: Momente de învățare socială implicită

Socializarea nu se întâmplă doar în timpul activităților didactice propriu-zise, ci și în „timpii morți” ai programului zilnic.

Întâlnirea de dimineață: Este momentul cheie pentru coeziunea grupei. Salutul, împărtășirea unei idei sau a unui sentiment și activitatea de grup inițială creează un climat de acceptare. Educatoarea folosește acest context pentru a preda empatia: „Cum credeți că se simte colegul nostru care a lipsit mult?”.

Mesele și igiena: Servirea mesei în comun este un exercițiu de etichetă socială și comunicare relaxată. Copiii învață să își ofere ajutorul (distribuirea șervețelilor) și să întrețină o conversație civilizată.

4. Strategii de gestionare a conflictelor și incluziune

O grădiniță incluzivă este cel mai bun laborator social. Integrarea copiilor cu nevoi speciale sau din medii culturale diverse îi învață pe preșcolari toleranța în mod natural, nu prin prelegeri, ci prin conviețuire.

Medierea conflictului: Rolul nostru ca educatori nu este de a „judeca” cine are dreptate, ci de a oferi uneltele de comunicare. Învățăm copiii să folosească „Mesajele la persoana I”: „M-am supărat când mi-ai dărâmat turnul” în loc de „Ești rău”.

Responsabilitățile în grupă: Numirea „ajutoarelor zilei” oferă copiilor un statut social valorizat și îi învață responsabilitatea față de colectiv (îngrijirea plantelor, pregătirea materialelor).

Concluzii

Socializarea în grădiniță este un proces subtil de transformare a lui „eu” în „noi”. Prin joc, cooperare și respectarea rutinelor, preșcolarul își dezvoltă inteligența emoțională și socială, fundamentale pentru succesul școlar și personal ulterior. Experiența didactică demonstrează că un climat educațional bazat pe afecțiune și reguli clare transformă grupa de copii dintr-o simplă sumă de indivizi într-o mică societate funcțională, unde fiecare copil se simte văzut, auzit și prețuit.

MODALITĂȚI DE INTEGRARE A PREȘCOLARILOR DE GRUPĂ MICĂ ÎN MEDIUL INSTITUȚIONAL

Prof. educație timpurie Calancea Alina-Gabriela
Grădinița cu P.P.Nr.10 Structură a Școlii Gimnaziale “Ion Creangă” Huși, jud.Vaslui

Preșcolăritatea reprezintă cea mai importantă perioadă din viața copilului, întrucât este marcată de momente cruciale pentru succesul său de mai târziu, la școală și în viață. Vârsta preșcolară (3 -6/ 7 ani) a fost multă vreme considerată o etapă „neimportantă” din punctul de vedere al achizițiilor psihologice, un interval de timp în care copiii nu fac nimic altceva decât să se joace.

Integrarea copiilor de grupă mică în mediul grădiniței reprezintă un proces complex și esențial pentru dezvoltarea armonioasă a acestora. Vârsta de 3–4 ani este caracterizată de schimbări majore în plan emoțional, social și cognitiv, iar trecerea din mediul familial în cel instituțional poate genera dificultăți de adaptare. De aceea, este important ca acest proces să fie realizat gradual, cu sprijinul educatoarei și al familiei.

Integrarea eficientă a copiilor de grupă mică în mediul grădiniței se realizează printr-o varietate de modalități adaptate nevoilor lor emoționale și de dezvoltare. Acestea contribuie la crearea unui climat sigur și favorabil adaptării.

Jocul este principala formă de activitate la această vârstă și facilitează adaptarea copilului. Prin joc copilul se familiarizează cu mediul, își exprimă emoțiile, dezvoltă relații cu ceilalți copii, capătă încredere în sine.

O altă formă de activitate ar fi integrarea prin intermediul **rutinelor**. Stabilirea unui program clar și previzibil ajută copilul să se simtă în siguranță. primirea copiilor, activități organizate, masa, somnul, jocurile libere. Repetarea acestor momente creează stabilitate emoțională.

Putem continua integrarea treptat (**adaptare progresivă**) adică copilul este introdus treptat în programul grădiniței inițial stă perioade scurte apoi timpul petrecut crește progresiv iar separarea de părinte se face gradual. Această metodă reduce anxietatea de separare.

O altă modalitate ar fi integrarea prin **relația afectivă** cu educatoarea deoarece oferă sprijin emoțional, manifestă răbdare și empatie și devine o figură de încredere pentru copil.

Putem adăuga apoi **integrarea prin socializare** și aici menționăm că interacțiunea cu ceilalți copii este încurajată prin activități de grup, jocuri colective sau sarcini simple realizate împreună astfel, copilul învață să coopereze și să comunice.

Nu în ultimul rând menționăm **integrarea prin colaborarea cu familia**. Comunicarea constantă între educatoare și părinți este esențială prin schimb de informații

despre copil, stabilirea unor strategii comune dar totodată și menținerea unui climat de încredere.

Putem spune că integrarea este considerată reușită atunci când copilul vine cu plăcere la grădiniță, participă activ la jocuri și activități, socializează și stabilește relații cu colegii manifestând o stare emoțională pozitivă.

Așadar, integrarea copiilor de grupă mică în grădiniță este un proces esențial, care influențează dezvoltarea ulterioară a copilului. Prin colaborarea eficientă între educatoare și familie și prin utilizarea unor metode adecvate vârstei, adaptarea copilului poate deveni o experiență pozitivă, care să îi ofere încredere și dorință de a învăța.

Bibliografie

- Ministerul Educației – *Curriculum pentru educație timpurie*
- Boboc, Ion – *Managementul educațional*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Ionescu, Miron; Radu, Ioan – *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
- Șchiopu, U. – *Psihologia copilului*, Editura Romania Press, București, 2009.
- Verza, E. – *Psihopedagogia copilului* Editura Trei, București, 2024 (Ediția a II-a)
- Vrăsmaș, Traian – *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București.

JOCUL CA MIJLOC DE SOCIALIZARE LA PREȘCOLARI

Chițu Silvia-Monica-Profesor pentru educație timpurie
Școala Gimnazială Nr.129.București, Sector 4
Secțiunea 1

Socializarea copiilor mici este un proces fascinant și complex, care m-a însoțit timp de peste două decenii în experiența mea de educator. Fiecare copil are un ritm unic, o personalitate distinctă și modalități proprii de interacțiune.

„Jocul este mijlocul prin care copilul mic învață regulile sociale și construiește relații cu cei din jur” (Popescu, 2018, p. 45). Această afirmație reflectă întreaga mea experiență pedagogică. În grupa mică, fiecare copil vine cu propriul ritm de integrare, iar jocul oferă contextul ideal pentru dezvoltarea abilităților sociale și emoționale.

La grupa mea, predomină fetele, care se implică mai mult în jocurile simbolice și de rol. Jocurile „familia”, „magazinul” sau „doctorul” nu sunt doar distractive, ci instrumente prin care copiii învață să negocieze roluri și reguli. De exemplu, într-o activitate de „magazin”, fetele și-au împărțit rolurile de vânzători și clienți, discutând despre prețuri, produse și schimburi, ceea ce a stimulat comunicarea și cooperarea.

Un caz care m-a impresionat în mod deosebit a fost al unui copil care inițial se retrăgea în timpul jocurilor de grup. La început, se așeza deoparte și urmărea cu atenție activitățile, manifestând o curiozitate constantă, dar fără a se implica direct. Am decis să nu îl forțez, oferindu-i contexte sigure și interesante în care să observe și să învețe. Am început prin a-i propune roluri secundare în jocuri simbolice și de construcție, astfel încât să se simtă parte a grupului fără presiune.

Treptat, copilul a început să comunice mai mult, să își exprime ideile și să participe activ, iar la finalul anului avea deja prieteni apropiați. Această experiență mi-a confirmat că fiecare copil are propriul ritm de integrare și că răbdarea, observația atentă și intervenția discretă sunt cheia succesului. Am observat cum atenția lui la detalii îl făcea să înțeleagă regulile fără a le aplica imediat. I-am oferit roluri secundare, cum ar fi „ajutorul bucătarului” într-un joc de familie, și treptat a început să participe activ. „În jocul de rol, copilul exersează interacțiunea socială și învață să negocieze conflictele într-un cadru sigur” (Istrate, 2015, p. 32). După câteva săptămâni, a început să inițieze conversații și să colaboreze cu colegii.

Jocurile de construcție oferă oportunități excelente de socializare. Un grup de copii a construit un „oraș din cuburi”, în care fiecare copil trebuia să adauge o clădire sau un drum. Copilul timid a fost inițial observator, dar rolul de „planificator al drumurilor” l-a ajutat să participe fără presiune. „Activitățile de colaborare stimulează gândirea logică și cooperarea, dar și capacitatea de a respecta rolurile și deciziile colegilor” (Piaget, 1972, p. 67). Prin acest joc, copilul a învățat cum să negocieze și să accepte ideile altora.

Un alt exemplu este jocul în aer liber cu mingea, unde copiii trebuiau să transporte mingile de la un punct la altul folosind coșuri. Inițial, câțiva copii au încercat să facă totul pe cont propriu, dar în scurt timp au realizat că succesul depinde de colaborare. Copilul retras a început să se implice activ, să coordoneze grupul și să încurajeze colegii. „Activitățile fizice colective favorizează cooperarea, comunicarea și exprimarea emoțiilor într-un mod natural” (Vygotsky, 1978, p. 102).

Jocurile creative, cum ar fi pictura în grup sau construcția cu materiale diverse, dezvoltă cooperarea și exprimarea individuală. Într-o activitate de pictură colectivă, fiecare copil a contribuit cu propria idee, dar a trebuit să respecte spațiul și viziunea colegilor. „Activitățile creative comune dezvoltă respectul reciproc, înțelegerea și comunicarea între copii” (Istrate, 2015, p. 50). Rezultatul a fost un tablou comun, dar și o lecție de negociere și colaborare.

Am introdus și jocuri care implică empatie și recunoașterea emoțiilor, cum ar fi „Cum mă simt astăzi?” sau „Împarte un zâmbet colegului tău”. Un exemplu concret: un copil supărat pentru că altcineva i-a luat jucăria a fost ghidat să își exprime emoțiile și să găsească o soluție împreună cu colegul său. „Copiii care învață să își recunoască emoțiile și să le exprime adecvat dezvoltă relații sănătoase și durabile” (Popescu, 2018, p. 58).

Într-o activitate de joc liber cu nisip, un copil timid a început să creeze o poveste, iar colegii s-au alăturat treptat, adăugând personaje și situații. Aceasta a fost o experiență de socializare naturală, în care copiii au negociat roluri, au colaborat și au învățat să împartă resursele.

Într-un alt exemplu, am organizat un „atelier de construcție cu materiale reciclabile”, unde copiii trebuiau să creeze o „mașinărie imaginară”. Fiecare a adăugat elemente proprii, discutând despre modul de conectare. Copilul retras a început să ofere idei și să comunice, descoperind plăcerea de a contribui la un proiect comun. Jocul în aer liber are o valoare deosebită. Observ cum alergarea, explorarea naturii și jocurile de echipă îi ajută pe copii să-și dezvolte încrederea în sine și abilitățile sociale. Copilul retras, care inițial se afla în afara grupului, a început să interacționeze mai mult cu colegii în acest context. Jocul liber în aer liber permite exprimarea emoțiilor într-un mod natural și facilitează legături autentice între copii. Integrarea educației emoționale în activitățile zilnice completează procesul de socializare. Discuțiile despre emoții, jocurile care stimulează empatia și activitățile colective contribuie la dezvoltarea unui climat pozitiv și prevenirea conflictelor. Copiii învață să recunoască emoțiile proprii și ale colegilor, să exprime ceea ce simt și să găsească modalități adecvate de rezolvare a problemelor. Am observat, de asemenea, cum jocul stimulează creativitatea și imaginația. În jocurile de rol, copiii creează povești, inventează situații și soluții, iar această libertate de exprimare le întărește autonomia și încrederea în propriile idei. Fiecare activitate poate fi adaptată la nevoile grupului sau ale unui copil anume, ceea ce face ca procesul de învățare să fie personalizat și eficient.

Colaborarea cu părinții completează procesul. Părinții care stimulează jocurile acasă, inclusiv cele de rol sau de construcție, contribuie la o integrare mai rapidă a copilului în grup. „Implicarea familiei în activitățile educaționale contribuie la continuitatea socializării și la susținerea comportamentelor pozitive” (Ministerul Educației și Cercetării, 2021, p. 15).

Reflectând asupra experiențelor mele, am realizat că răbdarea, observația atentă și intervenția discretă sunt esențiale. „Fiecare copil are propriul ritm de socializare, iar jocul este puntea care facilitează tranziția de la retragere la participare activă” (Piaget, 1972, p. 70). Experiența mea confirmă că jocul, combinat cu sprijinul pedagogic, oferă copilului contextul optim pentru dezvoltarea socială și emoțională.

În concluzie, socializarea copiilor mici prin joc este un proces dinamic și personalizat. „Jocul simbolic, de rol, de construcție și liber oferă contexte autentice de învățare socială și emoțională” (Vygotsky, 1978, p. 110). Experiențele personale, observațiile și intervențiile atente ale cadrului didactic, împreună cu colaborarea cu părinții, contribuie la formarea relațiilor autentice și la dezvoltarea competențelor sociale necesare vieții cotidiene.

Bibliografie

1. Ministerul Educației și Cercetării (2019). *Curriculum pentru învățământul preșcolar*. București: MEC.
2. Popescu, M. (2018). *Psihologia copilului preșcolar*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Istrate, A. (2015). *Metode de educație timpurie*. București: Editura Universitară.
4. Piaget, J. (1972). *The Psychology of the Child*. New York: Basic Books.
5. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.

ROLUL ȘCOLII ÎN FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA SOCIALĂ A ȘCOLARILOR MICI

Burlacu Lavinia
Profesor învățământ primar
Școala Gimnazială Merei, jud. Buzău
Secțiunea I

Socializarea reprezintă un proces esențial în dezvoltarea copilului, prin care acesta își însușește norme, valori, comportamente și abilități necesare integrării în societate. În cazul școlarii mici, școala devine unul dintre cele mai importante medii de socializare, alături de familie. Aici, copilul învață să interacționeze cu persoane din afara cercului familial, să respecte reguli și să își dezvolte competențele sociale. Modalitățile prin care se realizează socializarea în mediul școlar sunt diverse și complexe, implicând atât activități formale, cât și informale.

Un prim mod important de socializare este reprezentat de activitățile didactice organizate în clasă. Lecțiile nu sunt doar mijloace de transmitere a cunoștințelor, ci și contexte în care elevii învață să comunice, să colaboreze și să își exprime opiniile. Activitățile de grup, lucrul în echipă sau proiectele comune contribuie la dezvoltarea spiritului de cooperare și la formarea unor relații interpersonale pozitive. În cadrul acestor activități, copiii învață să își asculte colegii, să își aștepte rândul și să accepte puncte de vedere diferite.

Un alt rol important în socializarea elevilor îl are cadrul didactic. Învățătorul nu este doar un furnizor de informații, ci și un model de comportament. Prin atitudinea sa, prin modul în care gestionează conflictele și prin relația pe care o stabilește cu elevii, acesta influențează profund dezvoltarea socială a copiilor. Un profesor empatic, deschis și echilibrat va crea un climat de siguranță și încredere, favorabil interacțiunii și exprimării libere. De asemenea, acesta poate interveni pentru a corecta comportamentele inadecvate și pentru a încuraja respectul reciproc.

Jocul didactic și activitățile ludice constituie o altă modalitate eficientă de socializare. Pentru școlarii mici, jocul este o formă naturală de învățare și de relaționare. Prin joc, copiii își dezvoltă abilități precum cooperarea, negocierea și rezolvarea conflictelor. Jocurile de rol, de exemplu, le permit să experimenteze diferite situații sociale și să înțeleagă perspectivele altora. În același timp, jocurile de echipă contribuie la consolidarea sentimentului de apartenență la grup.

Activitățile extracurriculare au, de asemenea, un impact semnificativ asupra socializării. Excursiile, serbările școlare, concursurile sau cluburile tematice oferă contexte

diferite de interacțiune, în afara cadrului formal al lecțiilor. În aceste situații, copiii se pot exprima mai liber, își pot descoperi interese comune și pot lega prietenii. Participarea la astfel de activități contribuie la dezvoltarea încrederii în sine și la integrarea în colectiv.

Respectarea regulilor și a disciplinei școlare reprezintă o altă dimensiune a socializării. Prin respectarea regulamentului școlar, copiii învață importanța normelor sociale și a responsabilității. Regulile nu trebuie percepute ca constrângeri, ci ca repere care facilitează conviețuirea armonioasă. Atunci când elevii înțeleg sensul acestor reguli și sunt implicați în stabilirea lor, ei devin mai responsabili și mai implicați în viața grupului.

Un aspect important al socializării este și gestionarea conflictelor. În mediul școlar, conflictele între elevi sunt inevitabile, însă ele pot deveni oportunități de învățare. Cu sprijinul cadrului didactic, copiii pot învăța să își exprime emoțiile, să comunice eficient și să găsească soluții pașnice. Astfel, se dezvoltă competențe esențiale pentru viața socială, precum empatia și toleranța.

Nu în ultimul rând, colaborarea dintre școală și familie contribuie semnificativ la procesul de socializare. Atunci când există o comunicare eficientă între părinți și cadrele didactice, copilul beneficiază de un mediu coerent și stabil. Valorile și normele promovate în familie sunt consolidate în școală, ceea ce facilitează integrarea socială a elevului.

În concluzie, socializarea școlarii mici în școală este un proces complex, realizat prin multiple modalități: activități didactice, jocuri, interacțiuni cu colegii și profesorii, activități extracurriculare și respectarea regulilor. Școala are un rol esențial în formarea competențelor sociale, contribuind la dezvoltarea unor indivizi capabili să se integreze armonios în societate. Printr-un mediu educațional adecvat, bazat pe respect, cooperare și încurajare, copiii pot dobândi abilitățile necesare pentru a deveni membri activi și responsabili ai comunității.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EDUCATIVE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIALE LA PREȘCOLARI

Diaconu Luiza-Elena-Prof. Ed. Timpurie
G.P.P.Ostroveni 1, Rm Vâlcea, Secțiunea 1

Perioada preșcolară are o importanță majoră în formarea personalității copilului, fiind caracterizată prin progrese semnificative la nivel cognitiv, emoțional și social. În această etapă, dezvoltarea competențelor sociale devine esențială pentru integrarea copilului în grupuri și pentru adaptarea la mediul educațional.

Grădinița reprezintă primul cadru organizat în care copilul interacționează constant cu alți copii și cu adulți în afara familiei. Prin activitățile educative desfășurate aici, copiii învață să comunice eficient, să colaboreze și să respecte reguli. Astfel, socializarea nu înseamnă doar interacțiune, ci și însușirea normelor și valorilor sociale.

Competențele sociale includ totalitatea abilităților care permit copilului să stabilească relații cu cei din jur și să se adapteze diferitelor situații sociale. Acestea se referă la capacitatea de a coopera, de a manifesta empatie, de a respecta reguli și de a-și controla comportamentul.

În perioada preșcolară, aceste abilități sunt în plină dezvoltare și sunt influențate atât de mediul familial, cât și de cel educațional. Copiii învață treptat să își exprime emoțiile, să comunice cu ceilalți și să își regleze reacțiile în funcție de context.

Prin participarea la activitățile din grădiniță, copilul își extinde experiențele sociale și își formează primele relații de prietenie, ceea ce contribuie la dezvoltarea identității sale sociale.

Activitățile educative organizate în grădiniță joacă un rol esențial în dezvoltarea socială a copiilor. Acestea sunt concepute astfel încât să încurajeze interacțiunea și cooperarea între copii, oferindu-le ocazia de a învăța unii de la alții.

Prin participarea la aceste activități, copiii dobândesc comportamente sociale adecvate și învață să se adapteze la cerințele grupului. Totodată, cadrul didactic are un rol important în facilitarea relațiilor dintre copii și în crearea unui mediu educațional pozitiv.

Activitățile educative contribuie, așadar, la formarea unor deprinderi sociale durabile, necesare pentru integrarea în societate.

Jocul este principala formă de activitate la vârsta preșcolară și un mijloc eficient de dezvoltare socială. Prin joc, copiii își asumă diferite roluri, interacționează și învață să respecte reguli.

În cadrul jocurilor de grup, aceștia își dezvoltă capacitatea de cooperare, spiritul de echipă și abilitatea de a rezolva conflicte. Jocul oferă oportunități variate de exersare a comportamentelor sociale într-un mod natural și atractiv.

Activitățile realizate în echipă, precum proiectele sau jocurile colective, contribuie la dezvoltarea comunicării și colaborării. Copiii învață să își exprime ideile, să asculte opiniile celorlalți și să își asume roluri în cadrul grupului.

Aceste experiențe favorizează dezvoltarea relațiilor interpersonale și ajută la formarea unui comportament social adecvat.

Activitățile artistice, precum desenul, modelajul sau muzica, oferă copiilor posibilitatea de a-și exprima emoțiile și de a interacționa cu ceilalți într-un mod creativ.

Prin realizarea unor sarcini comune, copiii învață să colaboreze și să aprecieze rezultatele muncii colegilor, ceea ce contribuie la dezvoltarea respectului reciproc.

Poveștile și discuțiile pe teme morale îi ajută pe copii să înțeleagă diferența dintre bine și rău. Prin analiza comportamentelor personajelor, aceștia își dezvoltă empatia și capacitatea de a lua decizii corecte.

Astfel de activități contribuie la formarea valorilor morale și la dezvoltarea comportamentelor prosociale.

Educatorea are un rol esențial în procesul de dezvoltare a competențelor sociale. Aceasta organizează activitățile, creează un mediu sigur și încurajator și sprijină interacțiunile dintre copii.

Prin propriul comportament, cadrul didactic oferă un model de relaționare și îi ajută pe copii să gestioneze conflictele într-un mod constructiv. De asemenea, acesta stimulează participarea activă și colaborarea în cadrul grupului.

Un climat educațional pozitiv contribuie semnificativ la dezvoltarea armonioasă a copilului.

Competențele sociale dobândite în perioada preșcolară influențează adaptarea copilului la mediul școlar și la viața socială. Acestea facilitează integrarea în grup, formarea relațiilor și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.

Grădinița oferă cadrul necesar pentru dezvoltarea acestor competențe, completând educația primită în familie și contribuind la formarea personalității copilului.

Activitățile educative au un rol fundamental în dezvoltarea competențelor sociale la preșcolari. Prin intermediul acestora, copiii învață să comunice, să coopereze și să respecte regulile sociale.

Implicarea cadrului didactic este esențială în acest proces, deoarece acesta creează condițiile necesare pentru interacțiuni pozitive și pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Formarea competențelor sociale încă din această etapă contribuie la integrarea eficientă a copilului în societate și la succesul său ulterior.

Bibliografie

Dobre, A.-M., 2024, *Dezvoltarea competențelor socio-emoționale prin povești și jocuri*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință.

Enescu, E., 2025, *Dezvoltarea socială a preșcolarului: relații și emoții*. București, Editura Universitară.

Neacșu, A. C., Zahiu, C. E. , 2023, . *Socializarea și dezvoltarea socio-emoțională la vârsta preșcolară*, Iași, Editura Polirom.

Neacșu, A. C., 2025. *Socializarea și dezvoltarea socio-emoțională prin joc la vârsta preșcolară*, București, Editura Didactică și Pedagogică.

ROLUL EDUCATOARE ÎN FORMAREA RELAȚIILOR SOCIALE ÎNTRE PREȘCOLARI

Prof. Buleac-Ursu Georgiana-Loredana

Specialitatea: Educatoare

Școala Gimnazială Nr. 55

Secțiunea 1: Modalități de realizare a socializării în grădiniță/școlarii mici în școală

Perioada preșcolară reprezintă o etapă esențială în dezvoltarea personalității copilului, fiind momentul în care se pun bazele relațiilor sociale și ale comportamentelor de interacțiune. Grădinița devine primul mediu organizat în care copilul învață să comunice, să coopereze și să își gestioneze emoțiile în raport cu ceilalți. În acest context, educatoarea are un rol fundamental, fiind mediator, model și ghid în formarea relațiilor sociale dintre copii.

Importanța relațiilor sociale în perioada preșcolară

Relațiile sociale contribuie la dezvoltarea emoțională, cognitivă și comportamentală a copiilor. Prin interacțiunea cu ceilalți, preșcolarii învață să împartă, să coopereze, să respecte reguli și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. Totodată, aceștia își dezvoltă empatia, toleranța și capacitatea de adaptare la grup.

Copiii care beneficiază de experiențe sociale pozitive în această etapă au șanse mai mari să dezvolte relații sănătoase pe termen lung și să se integreze cu succes în mediul școlar ulterior.

Rolul educatoarei în dezvoltarea relațiilor sociale

Educatoarea este figura centrală în organizarea și facilitarea interacțiunilor dintre copii. Rolul său se manifestă în mai multe direcții.

În primul rând, educatoarea este un model de comportament social. Copiii învață prin imitație, iar modul în care aceasta comunică, gestionează conflictele sau își exprimă emoțiile influențează direct comportamentul copiilor.

de grup, jocuri și proiecte tematice, aceasta creează contexte în care copiii sunt încurajați să colaboreze și să participe activ.

De asemenea, educatoarea are rol de mediator în situațiile de conflict. Ea îi ajută pe copii să își exprime punctele de vedere, să asculte și să găsească soluții pașnice, contribuind astfel la dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor.

Nu în ultimul rând, educatoarea creează un climat afectiv pozitiv, bazat pe respect, încredere și acceptare. Un astfel de mediu favorizează dezvoltarea relațiilor sociale armonioase.

Strategii și metode utilizate

Pentru a stimula relațiile sociale între preșcolari, educatoarea utilizează diverse metode și strategii didactice.

Jocul de rol este una dintre cele mai eficiente metode, deoarece le permite copiilor să experimenteze diferite situații sociale și să înțeleagă perspective variate. Activitățile de grup contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și a cooperării.

Poveștile terapeutice au un rol important în dezvoltarea empatiei și a comportamentelor prosociale. De asemenea, rutinele zilnice oferă oportunități constante de interacțiune și consolidare a relațiilor.

Proiectele tematice implică colaborarea și responsabilitatea comună, stimulând implicarea activă a copiilor în activități colective.

Dificultăți și modalități de intervenție

În procesul de formare a relațiilor sociale pot apărea diverse dificultăți, precum timiditatea, agresivitatea sau tendința de izolare. În aceste situații, educatoarea are un rol esențial în identificarea și gestionarea acestora.

Aceasta trebuie să observe comportamentele copiilor, să colaboreze cu familia și să adapteze activitățile în funcție de nevoile individuale. Sprijinul emoțional, încurajarea și crearea unor contexte pozitive de interacțiune sunt esențiale pentru depășirea acestor dificultăți.

Intervenția timpurie contribuie semnificativ la prevenirea unor probleme de adaptare pe termen lung.

Concluzii

Rolul educatoarei în formarea relațiilor sociale între preșcolari este unul complex și deosebit de important. Prin comportamentul său, prin strategiile didactice utilizate și prin mediul educațional creat, aceasta influențează în mod direct dezvoltarea socială a copiilor.

O educație bazată pe colaborare, respect și sprijin emoțional contribuie la formarea unor indivizi echilibrați, capabili să stabilească relații sănătoase și să se integreze armonios în societate.

Bibliografie:

- Cucoș, C. – Pedagogie, Editura Polirom
- Vrășmaș, E. – Educația timpurie, Editura Aramis
- Piaget, J. – Psihologia copilului
- Vygotsky, L.S. – Gândire și limbaj

SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Binciu Alina Teodora, profesor pentru educație timpurie,
Liceul Tehnologic "Udrea Băleanu"-Grădinița P.N. Băleni, secțiunea I

Socializarea reprezintă un proces esențial în dezvoltarea copilului, prin care acesta învață să interacționeze cu ceilalți, să respecte reguli și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. În perioada preșcolară, grădinița devine principalul mediu de formare a competențelor sociale, completând rolul familiei. Astfel, cadrele didactice au responsabilitatea de a crea contexte educaționale favorabile dezvoltării relațiilor interpersonale și integrării sociale a copiilor.

Un prim mod eficient de realizare a socializării îl constituie activitățile de grup. Jocurile colective, activitățile pe centre de interes sau lucrul în echipă îi ajută pe copii să coopereze, să împartă materiale și să comunice între ei. De exemplu, în cadrul unui joc de construcție realizat în echipă, copiii învață să negocieze roluri, să își exprime ideile și să accepte opiniile celorlalți. Această metodă contribuie la dezvoltarea spiritului de echipă și a respectului reciproc.

O altă modalitate importantă este jocul de rol, care permite copiilor să experimenteze diferite situații sociale. Prin interpretarea unor roluri (de exemplu: medic, vânzător, părinte), preșcolarii își dezvoltă empatia și învață să înțeleagă perspectivele altor persoane. Ca bună practică, educatoarea poate organiza „colțul de joc simbolic”, unde copiii au la dispoziție costume și obiecte tematice, stimulând astfel interacțiunea spontană și creativă.

Rutinele zilnice din grădiniță contribuie, de asemenea, la socializare. Momente precum întâlnirea de dimineață, servirea mesei sau activitățile de tranziție oferă ocazii naturale de comunicare și relaționare. De exemplu, în cadrul întâlnirii de dimineață, copiii pot saluta, pot împărtăși experiențe personale și pot învăța să asculte activ. Aceste activități creează un climat de siguranță și apartenență la grup.

Un rol esențial îl are și modelul oferit de cadrul didactic. Educatoarea trebuie să manifeste un comportament empatic, deschis și respectuos, devenind un exemplu pentru copii. Prin modul în care gestionează conflictele sau încurajează colaborarea, aceasta influențează direct comportamentele sociale ale preșcolarilor. De exemplu, în situații de conflict între copii, cadrul didactic poate media discuția, încurajând exprimarea emoțiilor și găsirea unei soluții comune.

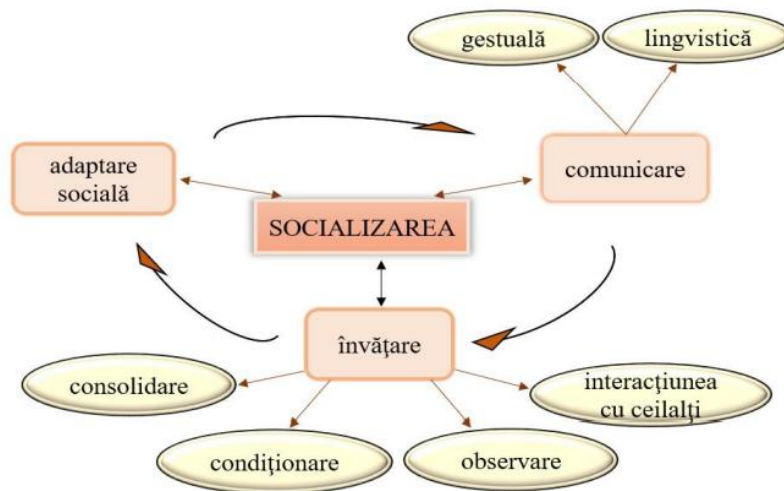
Activitățile extracurriculare și parteneriatele educaționale reprezintă o altă metodă eficientă de socializare. Vizitele, excursiile sau activitățile realizate împreună cu părinții oferă copiilor oportunitatea de a interacționa în contexte diferite. O bună practică este organizarea unor ateliere tematice (de exemplu: „Ziua bunelor maniere”), unde copiii, împreună cu părinții, participă la activități interactive ce promovează comportamente sociale adecvate.

De asemenea, jocurile didactice sunt instrumente valoroase în dezvoltarea

abilităților sociale. Acestea pot fi utilizate pentru a învăța reguli, pentru a dezvolta răbdarea și pentru a stimula cooperarea. De exemplu, jocurile de tip „așteaptă-ți rândul” sau „lucram împreună pentru a atinge un scop comun” contribuie la formarea autocontrolului și a respectului față de ceilalți.

Nu în ultimul rând, mediul educațional trebuie să fie organizat astfel încât să favorizeze interacțiunea. Spațiul clasei poate fi structurat pe centre de interes (construcții, artă, lectură, joc de rol), care încurajează lucrul în grupuri mici și comunicarea între copii. Un mediu prietenos, sigur și stimulat contribuie semnificativ la dezvoltarea relațiilor sociale.

În concluzie, socializarea preșcolarilor în grădiniță se realizează printr-o varietate de metode și activități, care trebuie adaptate nevoilor și particularităților de vârstă ale copiilor. Prin joc, cooperare, comunicare și exemple pozitive, copiii își dezvoltă competențele sociale necesare integrării în societate. Rolul cadrului didactic este esențial în crearea unui climat educațional favorabil, în care fiecare copil să se simtă acceptat, valorizat și încurajat să interacționeze.

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII ÎN GRĂDINIȚĂ

Buzea Cristina, prof. Educație timpurie, Liceul Tehnologic Pucioasa/Structură Grădinița cu PP Nr.5 „Paradisul Piticilor” Pucioasa, Secțiunea 1

An de an ne confruntăm cu acea perioadă critică, în rândul preșcolarilor, care este acomodarea. Nu-i ușor nici pentru părinți, știind că-și lasă copilul într-un mediu total nou, „necunoscut”, nici pentru educatoare, care pe lângă acest copil mai are și alți câțiva la fel... cvasi-inadaptabili, care nu vor să accepte grădinița, nu vor să vadă copiii din jurul lor, nu vor să asculte ce li se cere... Dar să ne gândim ce-i în mintea acestui copil – venit pentru prima dată la grupă, lăsat de mama, după primul sfert de oră de la sosire – care în locul mamei vede o doamnă ce încearcă să fie drăguță cu toți copiii, care în loc de fratele de acasă găsește o mulțime de copii, care mai de care mai gălăgioși, mai energici, care-l trag de mână și-i pun fel de fel de întrebări. Deja se simte obosit, se întreabă probabil „ce caută el acolo?” sau „așa va fi și mâine?”, „de ce mi se întâmplă toate astea?”. Și atunci chiar încep problemele. Sunt probleme inevitabile, în care copilul preșcolar de vârstă mică este pionul principal. Trebuie să găsim soluții, să aplicăm strategii prin care să-i creăm confortul de care are nevoie, să-i alungăm fricile și, mai cu seamă, să-i construim o lume a lui, alături de noi. Are nevoie de toate acestea pentru o bună relaționare.

Adaptarea și socializarea copiilor preșcolari reprezintă o mare provocare, chiar o problemă, pentru noi, educatorii, la început de an școlar. Este o problemă reală pentru că... necesită soluții pentru rezolvare, strategii de lucru și, nu în ultimul rând, răbdare și tact în abordare. Un copil ce vine dintr-un mediu doar al lui, unde el este prioritatea, unde el este „totul”, odată ajuns în grădiniță se vede într-un loc unde nu-și găsește locul, care-i dă o stare de panică, de agitație, dar, dacă educatoarea are acel tact pedagogic și pregătirea necesară, activitatea de la grădiniță va deveni plăcere. Să nu uităm că primul loc în care copilul intră în contact cu lumea este grădinița și de această experiență depinde, de cele mai multe ori, tot parcursul său ulterior de formare

Noi cunoaștem faptul că ființa umană este foarte ușor adaptabilă la nou, este foarte maleabilă și se adaptează la mediul în care trăiește și la cei cu care intră în contact. Încă de la naștere, bebelușul dă piept cu viața, găsind un mediu diferit de cel pe care l-a „experimentat” timp de nouă luni, protector, cald. Odată ajuns pe lume, trebuie să facă față provocărilor, să accepte mediul extern, să-și dezvolte organismul, să-și formeze deprinderi pentru a se hrăni, să se acomodeze cu tot ce aude în jur, pentru a percepe și descifra corect, mai târziu, semnificații. La fel și la vârsta preșcolară, copilul trebuie să treacă prin mai multe etape pentru a se menține într-o relație satisfăcătoare cu ce este în jurul său – să-și accepte colegii, să tolereze anumite situații, să respecte programul zilnic, să ducă la bun sfârșit sarcinile trasate de educatoare sau liderii de grup și astfel, pas cu pas, să fie mulțumit de el și de grupul din care face parte.

Dacă acasă copilul se juca cu el, la grădiniță jocul este cu ceilalți, jocul este pentru echipă, jocul este între echipe – astfel, se produc niște schimbări în comportamentul micuțului, care conștientizează rolul pe care-l are în grup și care-l pune într-o lumină mult mai benefică, simțindu-se valoros. Astfel că el își va lărgi sfera cunoașterii lumii înconjurătoare, se va implica mai ușor în acțiunile ludice, își va împlini cu plăcere rezultatele proprii cu cele de grup.

Pedagogul S. Cemortan afirma că „socializarea copilului începe în familie, încă de la cea mai fragedă vârstă (socializarea primară) și continuă în grădiniță (socializare secundară), dar grădinița rămâne primul mediu de socializare și umanizare a copilului preșcolar”. Jocurile atractive, activitățile antrenante, lucrurile făcute cu dăruire fac mai ușoară trecerea copiilor de la viața de familie la cea de grădiniță, la cea de grupă, iar adaptarea se va realiza cu mai mare ușurință. Alături de adaptare, odată intrat în grădiniță, copilul începe un proces de socializare, prin maniera proprie de a intra în contact cu ceilalți copii. „Socializarea începe cu primul contact al copilului cu lumea exterioară, moment în care face primul pas spre ceilalți și cu ceilalți”.

Jocul în general și jocul didactic în mod special, care sunt activități primordiale în grădinița de copii, fac preșcolarul responsabil de ceea ce întreprinde, îi trezesc spiritul de echipă și de competiție – îi sunt astfel insuflăte dorințe de interacțiune, interactivitate zilnică, făcându-l mult mai agil, mai consecvent și mai creativ. Așa își va depăși barierele emoționale, va trata cu responsabilitate ceea ce face, iar rezultatele îl vor motiva să continue. Adaptarea și socializarea rămân mereu problemele unui început de an, dar nu sunt nerezolvabile pentru noi, cei implicați în educarea copiilor. Având alături părinții, cărora le e greu să accepte, uneori, că al lor copil nu vrea să se joace, nu vrea să comunice, nu vrea să asculte, suntem pe o traiectorie bună – cea a adaptării lor la grup și a comunicării zilnice, pentru a ne atinge scopul propus, cu răbdare și înțelegere.

Socializarea preșcolarilor în grădiniță se realizează eficient prin jocuri de rol, activități de grup, jocuri didactice și colaborarea cu familia, încurajând interacțiunea graduală, respectarea regulilor și dezvoltarea empatiei. Metodele includ amenajarea unui mediu educațional stimulat, gestionarea emoțiilor, activități artistice și jocuri de mișcare care încurajează lucrul în echipă.

Modalități cheie de socializare:

1. Jocul ca metodă principală:

Jocuri de rol (de-a cofetarii, de-a doctorul, de-a polițistul, de-a pompierii...etc.): Dezvoltă abilitățile de comunicare și asumarea rolurilor sociale.

Jocuri de mișcare cu reguli (Primul la ..., Mama își caută puiul, Cursa grădinarilor...etc.)
Învăță copiii să respecte norme și să aștepte rândul.

Jocuri cooperative/în echipă: Stimulează colaborarea și ajută la depășirea egoismului.

2. Activități didactice și de grup:

Activități artistice comune: Desenul sau modelajul în grup stimulează interacțiunea.

Lectura poveștilor: Discuții despre comportamentele personajelor și emoții.

Întâlnirea de dimineață: Oferă oportunitatea de a vorbi și de a asculta colegii.

3.Strategii educaționale:

Încurajarea interacțiunii graduale: Oferirea de modele de comportament și sprijin în rezolvarea conflictelor.

Responsabilizarea: Împărțirea de sarcini ușoare, cum ar fi ajutorul la strânsul jucăriilor, care promovează cooperarea.

Integrarea prin parteneriat cu familia: Implicarea părinților în activități, facilitând adaptarea.

3.Mediul social:

Gestionarea emoțiilor: Sprijinirea copiilor pentru a-și exprima nevoile.

Promovarea politetii: Învățarea formulelor de adresare și a ospitalității.

Aceste modalități urmăresc integrarea cu succes a copiilor în colectivitate și formarea unor comportamente pro-sociale.

Bibliografie:

Curriculum pentru învățământ preșcolar, 2009, MECT

Bucun, N. Paladi – Evaluarea pentru educație incluzivă a copiilor de vârstă preșcolară -școlară mică, Chișinău, Sirius, 2013.

Vasian T. – Cerințe educaționale speciale în grădiniță, direcții de dezvoltare și prerogative în învățământul preuniversitar, Chișinău, 2014

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII ELEVILOR

Nume și prenume autor: Cămin Ana-Niculina

Profesor Învățăământ Primar

Instituția de învățământ: Școala Gimnazială „Gheorghe Tătărescu”, Târgu-Jiu
Secțiunea: Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării elevilor

Educația incluzivă reprezintă una dintre direcțiile fundamentale ale sistemelor educaționale contemporane, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor individuale. În contextul transformărilor tehnologice accelerate, integrarea instrumentelor digitale în procesul educațional a devenit nu doar o opțiune, ci o necesitate. Era digitală oferă oportunități fără precedent pentru dezvoltarea unui mediu educațional flexibil, adaptabil și accesibil.

Digitalizarea educației contribuie la reducerea barierelor tradiționale și la crearea unor contexte de învățare personalizate, în care fiecare elev își poate valorifica potențialul. Totodată, aceasta facilitează integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale sau proveniți din medii defavorizate, sprijinind participarea activă și dezvoltarea competențelor necesare societății actuale.

Conceptul de educație incluzivă în context digital

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor elevilor în același sistem educațional, prin adaptarea strategiilor didactice la diversitatea nevoilor acestora. Aceasta promovează egalitatea de șanse, respectul pentru diversitate și participarea activă la procesul educațional.

În era digitală, conceptul de incluziune capătă noi valențe. Educația digitală implică utilizarea tehnologiilor și resurselor online pentru predare, învățare și evaluare, contribuind la creșterea accesibilității și flexibilității procesului educațional. Astfel, mediul digital devine un spațiu favorabil pentru adaptarea conținuturilor și a metodelor de predare la nevoile individuale ale elevilor.

Incluziunea digitală nu se limitează doar la accesul la tehnologie, ci presupune și dezvoltarea competențelor digitale și utilizarea eficientă a resurselor educaționale. În acest sens, integrarea tehnologiei în educație contribuie la crearea unui mediu în care toți elevii pot participa activ și pot beneficia de experiențe de învățare relevante.

Instrumente digitale utilizate în educația incluzivă

Instrumentele digitale joacă un rol esențial în sprijinirea educației incluzive. Printre cele mai utilizate se numără platformele de e-learning, aplicațiile educaționale, resursele multimedia și tehnologiile asistive.

Platformele de învățare online permit accesul la conținut educațional diversificat și adaptat, facilitând învățarea în ritm propriu. Acestea oferă posibilitatea personalizării sarcinilor și evaluării progresului elevilor, contribuind la creșterea motivației și implicării acestora.

Aplicațiile educaționale interactive, precum jocurile didactice sau quiz-urile, stimulează interesul elevilor și favorizează învățarea activă. Studiile arată că utilizarea acestor aplicații poate îmbunătăți performanțele academice și motivația pentru învățare .

Tehnologiile asistive, cum ar fi software-urile de citire a textului, aplicațiile de recunoaștere vocală sau dispozitivele adaptate, sunt esențiale pentru elevii cu dizabilități. Acestea contribuie la creșterea accesibilității și la participarea egală în activitățile educaționale, facilitând integrarea socială și academică.

Practici educaționale incluzive în mediul digital

Implementarea educației incluzive în era digitală presupune adoptarea unor practici didactice adaptate și flexibile. Printre acestea se numără învățarea personalizată, colaborarea online și utilizarea resurselor multimedia.

Învățarea personalizată permite adaptarea conținuturilor și a metodelor de predare la nivelul și stilul de învățare al fiecărui elev. Profesorii pot utiliza platforme digitale pentru a crea trasee educaționale individualizate, contribuind la dezvoltarea competențelor și la creșterea autonomiei elevilor.

Colaborarea online, prin intermediul forumurilor, grupurilor de lucru sau proiectelor digitale, favorizează interacțiunea între elevi și dezvoltarea competențelor sociale. Aceasta contribuie la crearea unui mediu incluziv, în care diversitatea este valorizată.

Utilizarea resurselor multimedia (video, animații, simulări) facilitează înțelegerea conceptelor și sprijină învățarea vizuală și auditivă. Aceste resurse sunt deosebit de utile pentru elevii cu dificultăți de învățare, oferind alternative la metodele tradiționale.

Impactul educației digitale asupra integrării elevilor

Integrarea instrumentelor digitale în educație are un impact semnificativ asupra integrării elevilor. În primul rând, aceasta contribuie la reducerea inegalităților educaționale, oferind acces la resurse și oportunități de învățare pentru toți elevii.

În al doilea rând, educația digitală sprijină dezvoltarea competențelor digitale, esențiale pentru integrarea în societatea contemporană. Elevii dobândesc abilități de utilizare a tehnologiei, de comunicare și de rezolvare a problemelor, care le facilitează adaptarea la cerințele pieței muncii.

De asemenea, mediul digital favorizează incluziunea socială, prin facilitarea interacțiunii și colaborării între elevi. Aceasta contribuie la dezvoltarea relațiilor sociale și la crearea unui climat educațional pozitiv.

Totuși, impactul educației digitale depinde de modul în care aceasta este implementată. Utilizarea inadecvată a tehnologiei poate conduce la superficializarea învățării sau la accentuarea inegalităților. Prin urmare, este necesară o abordare echilibrată, care să combine metodele tradiționale cu cele digitale.

Provocări și limite ale educației incluzive digitale

În ciuda beneficiilor, educația incluzivă în era digitală se confruntă cu numeroase provocări. Una dintre principalele probleme este accesul inegal la tehnologie, determinat de factori socio-economici. Lipsa echipamentelor sau a conexiunii la internet poate limita participarea unor elevi la activitățile educaționale.

De asemenea, nivelul redus al competențelor digitale ale cadrelor didactice poate reprezenta un obstacol în implementarea eficientă a educației digitale. Formarea continuă a profesorilor este esențială pentru utilizarea adecvată a instrumentelor digitale.

O altă provocare este adaptarea conținuturilor digitale la nevoile elevilor cu cerințe educaționale speciale. Dezvoltarea de resurse accesibile și utilizarea tehnologiilor asistive sunt necesare pentru asigurarea incluziunii reale.

Nu în ultimul rând, există riscul dependenței de tehnologie și al diminuării interacțiunii directe, ceea ce poate afecta dezvoltarea socio-emoțională a elevilor.

Concluzii

Educația incluzivă în era digitală reprezintă o direcție esențială pentru dezvoltarea unui sistem educațional echitabil și adaptat nevoilor societății contemporane. Instrumentele digitale oferă oportunități valoroase pentru personalizarea învățării, creșterea accesibilității și facilitarea integrării elevilor.

Cu toate acestea, succesul educației incluzive digitale depinde de modul în care sunt gestionate provocările existente. Este necesară o abordare integrată, care să includă investiții în infrastructură, formarea cadrelor didactice și dezvoltarea de resurse educaționale accesibile.

În concluzie, educația digitală poate deveni un catalizator al incluziunii, contribuind la formarea unei societăți bazate pe egalitate, diversitate și inovare.

Bibliografie

1. Nagy, O.-C., Albușescu, C. V. (2025). *Influența noilor tehnologii asistive asupra incluziunii: incluziunea digitală*. Revista iTeach.
2. *Educația incluzivă: principii, beneficii și strategii de implementare*. Teleskop.

3. Comisia Europeană (2021). *Planul de acțiune pentru educația digitală (2021-2027)*.
4. *Impactul aplicațiilor educaționale digitale asupra elevilor*. Pedagogie Digitală.
5. Yenduri, G. et al. (2023). *Technologies in Inclusive Education for Students with Learning Difficulties*.
6. Ahmad, S. et al. (2023). *Education 5.0: Future Directions*

PRIMII PAȘI SPRE PRIETENIE - SOCIALIZAREA ÎN GRĂDINIȚĂ

Paula Bădoi
Grădinița Nr. 236, București

Socializarea reprezintă un proces esențial în dezvoltarea copilului, prin care acesta învață să interacționeze cu ceilalți, să respecte reguli și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. În perioada preșcolară, socializarea are un rol fundamental, deoarece copilul face trecerea de la mediul familial la mediul instituțional, unde intră în contact cu alți copii și adulți.

Grădinița constituie cadrul ideal pentru dezvoltarea competențelor sociale, oferind numeroase contexte de interacțiune, cooperare și învățare prin joc.

Importanța socializării la vârsta preșcolară

Socializarea contribuie la:

- dezvoltarea limbajului și a comunicării;
- formarea comportamentelor sociale adecvate;
- dezvoltarea empatiei și a respectului față de ceilalți;
- creșterea încrederii în sine;
- integrarea armonioasă în colectiv.

Copiii care sunt bine socializați se adaptează mai ușor la cerințele școlare și dezvoltă relații pozitive cu cei din jur.

Rolul educatoarei în procesul de socializare

Educatoarea are un rol esențial în facilitarea socializării prin: crearea unui climat afectiv pozitiv și securizant; încurajarea interacțiunilor între copii; modelarea comportamentelor sociale; gestionarea conflictelor într-un mod constructiv; promovarea valorilor precum respectul, cooperarea și toleranța.

Modalități de realizare a socializării preșcolarelor

1. Jocul didactic și jocul liber

Jocul este principala formă de activitate la vârsta preșcolară. Prin joc, copiii învață să coopereze, să își asume roluri sociale, să respecte reguli și să-și dezvolte imaginația și limbajul. Prin jocuri de rol (de-a familia, de-a doctorul); jocuri de construcție în echipă; jocuri de grup.

2. Activități de grup

Activitățile desfășurate în grup (pictură, modelaj, activități practice) favorizează: colaborarea, împărțirea materialelor, comunicarea, dezvoltarea spiritului de echipă.

3. Rutinele zilnice

Momentele de rutină (salutul, masa, igiena, pregătirea pentru somn) sunt contexte excelente pentru socializare. Prin acestea copiii învață reguli de conviețuire, își dezvoltă autonomia și exersează comportamente sociale adecvate.

4. Activități extracurriculare

Excursiile, vizitele, spectacolele sau proiectele tematice contribuie la extinderea relațiilor sociale, adaptarea la medii noi cât și la dezvoltarea comportamentului în spațiul public.

5. Jocuri de dezvoltare socio-emoțională

Acestea ajută copiii să-și recunoască emoțiile, să-și exprime sentimentele și să-și dezvolte empatia.

Exemple cum ar fi: „Cum mă simt azi?”, jocuri cu emoții (mimă, imagini), povești terapeutice.

6. Lucrul în perechi

Activitățile în perechi dezvoltă cooperarea directă, responsabilitatea, capacitatea de a asculta și de a negocia.

7. Proiecte tematice

Proiectele desfășurate pe termen mai lung implică, colaborarea între copii, asumarea de roluri, responsabilizarea fiecărui participant.

8. Implicarea părinților

Colaborarea cu familia este foarte importantă, participarea la activități comune, sprijinirea copilului în dezvoltarea socială, continuitatea educației între grădiniță și acasă.

Uneori pot apărea dificultăți în socializarea preșcolarilor, timiditate excesivă, comportamente agresive, dificultăți de comunicare, lipsa respectării regulilor, dar acestea pot fi depășite prin: răbdare și sprijin constant, activități adaptate, colaborarea cu familia, și consiliere, dacă este necesar.

Socializarea preșcolarilor este un proces complex, care se realizează printr-o varietate de activități și interacțiuni zilnice. Grădinița oferă cadrul optim pentru dezvoltarea competențelor sociale, iar rolul educatoarei este esențial în ghidarea acestui proces.

Prin utilizarea unor metode adecvate și prin colaborarea cu familia, copilul își dezvoltă abilități sociale solide, necesare pentru integrarea sa în societate și pentru succesul școlar ulterior.

CUM POATE SPRIJINII UN PĂRINTE ADAPTAREA COPILULUI LA GRĂDINIȚĂ

Botar Aniko-Csila, Profesor pentru educație timpurie
Grădinița cu P.P. “Prichindelul Isteț” Turda
Secțiunea 1

Înainte de începerea grădiniței

Vizitarea grădiniței împreună cu copilul, pentru a-i arăta sala de grupă, jucăriile, curtea și educatoarea – copilul se familiarizează cu mediul nou.

Stabilirea unei rutine zilnice asemănătoare cu cea de la grădiniță (trezirea, masa, somnul), pentru a facilita tranziția.

Citirea de povești sau vizionarea de cărți ilustrate despre mersul la grădiniță, pentru a-l pregăti emoțional.

Separări scurte și progresive de părinte, pentru a-l obișnui cu ideea că părintele pleacă și se întoarce mereu.

În perioada de adaptare (primele săptămâni)

Despărțiri scurte, dar ferme, fără dramatizare; părintele își exprimă încrederea în copil și în educatoare.

Respectarea programului zilnic – sosirea și plecarea la aceleași ore oferă copilului siguranță.

Comunicarea constantă cu educatoarea, pentru a urmări progresul și starea emoțională a copilului.

Menținerea unui ton calm și pozitiv acasă, fără a-l întreba obsesiv „Ai plâns?” sau „Ți-a fost dor de mine?”, ci încurajând discuțiile despre activități.

Recompensarea simbolică a eforturilor (o îmbrățișare, o laudă sinceră) pentru fiecare zi petrecută cu succes la grădiniță.

Pe termen lung

Implicarea copilului în pregătirea pentru grădiniță (alegerea hainelor, a ghiozdanului) pentru a-i oferi sentimentul de control.

Menținerea unei rutine clare acasă – somn suficient, mese regulate, timp de joacă și

Participarea la activități comune grădiniță–familie, cum ar fi serbări, excursii sau ateliere, pentru a întări sentimentul de apartenență.

Încurajarea prieteniiilor – invitarea colegilor de grupă la joacă.

Modelarea unui comportament pozitiv – părintele vorbește respectuos despre educatoare și grădiniță, oferind un exemplu de atitudine cooperantă

INSTRUMENTE UTILE ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ

Dulău Florina Carmen, prof.înv. primar,
Școala Gimnazială Șona, secțiunea 2

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemului educațional modern, care promovează accesul egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor fizice, cognitive sau emoționale. În era digitală, tehnologia oferă oportunități multiple de adaptare a procesului educativ, contribuind la integrarea eficientă a elevilor cu cerințe educaționale speciale

1. Conceptul de educație incluzivă

Educația incluzivă presupune acceptarea diversității și asigurarea participării tuturor elevilor la activitățile didactice. Aceasta implică eliminarea barierelor de învățare și utilizarea unor metode adaptate nevoilor individuale.

2. Rolul tehnologiei în educația incluzivă

Tehnologia digitală facilitează accesul la informație, permite personalizarea învățării și sprijină dezvoltarea competențelor elevilor. De asemenea, oferă soluții pentru elevii cu dificultăți de comunicare, vedere sau auz.

3. Instrumente digitale utile

- a) Platforme educaționale: Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle – permit organizarea lecțiilor și distribuirea materialelor.
- b) Aplicații interactive: Kahoot, Quizizz, Wordwall – transformă învățarea într-o activitate atractivă.
- c) Tehnologii asistive: programe text-to-speech, speech-to-text, aplicații pentru mărirea textului.
- d) Resurse multimedia: videoclipuri educaționale, animații, prezentări interactive.
- e) Aplicații pentru comunicare: aplicații bazate pe pictograme, utile pentru elevii cu dificultăți de exprimare.

4. Exemple de bune practici

Utilizarea jocurilor interactive pentru consolidarea cunoștințelor, folosirea materialelor video pentru explicarea conceptelor dificile și adaptarea sarcinilor de lucru în funcție de nivelul elevilor sunt doar câteva exemple de bune practici în educația incluzivă.

5. Avantaje

Tehnologia contribuie la creșterea accesibilității, individualizarea învățării, dezvoltarea competențelor digitale și creșterea motivației elevilor.

6. Provocări

Printre dificultăți se numără lipsa resurselor materiale, competențele digitale insuficiente și riscul utilizării excesive a tehnologiei.

Concluzii

Instrumentele digitale reprezintă un sprijin important în realizarea unei educații incluzive de calitate. Utilizate corect, acestea pot contribui la integrarea eficientă a tuturor elevilor și la crearea unui mediu educațional echitabil.

Bibliografie

Ministerul Educației

UNESCO

Cerghit, I. – Metode de învățământ

Cucoș, C. – Pedagogie

IMPORTANȚA PARTENERIATULUI EDUCAȚIONAL GRĂDINIȚĂ-ȘCOALĂ

Ceru Loredana-Ramona
Profesor pentru educație timpurie
Grădinița Nr.7
Secțiunea I

„Fiecare copil pe care îl construim, este un om pe care îl câștigăm” (V. Hugo)

Copilul este un mic univers, iar creșterea și dezvoltarea lui ca adult reprezintă un drum lung și sinuos, plin de urcușuri și coborâșuri, al cărui aspect central îl reprezintă personalitatea.

Pasul către școlaritate reprezintă un prag ce implică o serie de aspecte psihologice specifice adaptării școlare, iar acest lucru imprimă o direcție generală a întregii perioade pe care copilul o va petrece la școală. Frecventarea grădiniței și creionarea unei imagini pozitive a școlii reprezintă primul pas spre adaptarea cu succes a copilului în noua instituție de învățământ.

Unul dintre obiectivele fundamentale ale învățământului preșcolar este asistența socială și educațională complexă (supraveghere, ocrotire, îndrumarea activității) în vederea înzestrării copilului cu acele cunoștințe, capacități și aptitudini care să-i asigure premisele continuării educației.

Fiecare an, din cei trei petrecuți în grădiniță, are obiective distincte, dar este necesar ca ele să se întrepătrundă, fiind de fapt anii de inițiere în activitatea școlară. Aproximarea dintre grădiniță și școală se realizează cu mult efort și răbdare din partea celor doi factori implicați, iar cei care câștigă în urma acestui parteneriat sunt preșcolarii.

Formarea reprezentărilor despre școală presupune derularea unui proces îndelungat, realizat în etape, conform principiului de la simplu la complex, de la situații familiare la situații noi. Aceste etape vor fi cu atât mai clare, mai precise și se vor îmbogăți considerabil, dacă se vor forma în procesul acțiunilor concrete, vor fi stimulate afectiv și emoțional, iar influențele exercitate asupra copiilor vor fi unitare din partea tuturor factorilor ce concură la realizarea lor. Pentru o mai bună continuitate, pentru a veni în sprijinul copiilor și pentru a evita eșecul școlar, parteneriatul grădiniței cu școala are o importanță majoră atât în pregătirea copiilor pentru școală cât și în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice implicate.

În cadrul parteneriatului cu școala, prin crearea unui climat atrăgător, asemănător celui cu care s-a obișnuit la grădiniță și includerea jocului în activitățile școlare, prin

implicarea în activități comune plăcute, copilul va deveni capabil să realizeze jocuri mult mai complexe prin care își va însuși cunoștințe, comportamente și deprinderi și va afla că școala nu este un loc îngrozitor în care jocul dispare.

Integrarea copilului în școală presupune mai întâi formarea unor reprezentări corecte care să le permită preșcolarilor o adaptare afectiv-emoțională la mediul școlar. În calitatea noastră de părinți, educatori sau învățători ne-am întrebat adesea: „De ce se manifestă adesea unele forme de inadaptare a copiilor chiar din primele zile de școală? De ce unii elevi din clasa pregătitoare nu fac față cerințelor școlare?”.

Răspunsurile la aceste întrebări nu trebuie căutate doar în cunoașterea particularităților de vârstă și individuale ale copiilor sau în stilul de predare al cadrului didactic, ci se impune o cunoaștere și o analiză atentă a activității din grădiniță și familie: medii care asigură pregătirea copilului pentru școală.

În acest scop, organizarea unor activități comune (școală-grădiniță) ce vizează familiarizarea copiilor cu munca școlară, cu relațiile ce se stabilesc între învățător și elevi, elevi-elevi, ar ajuta ca reprezentările copiilor despre școală să fie mai clare, mai coerente și mai apropiate de realitate, acest lucru conducând la un debut școlar optim.

Unul din scopurile educației preșcolare, începând mai ales cu nivelul II de vârstă (grupa mare) este pregătirea copilului pentru cea de-a doua treaptă a sistemului național de învățământ: școala primară.

Educatorea începe în această perioadă de achiziții fundamentale drumul spre școală, ce nu va fi nici greu dar nici ușor, iar învățătorul amplifică activitatea educatoarei valorificând, de pe poziții și obligații noi, valențele jocului și dându-i noi dimensiuni didactice. Educatorea planifică jocuri prin care urmărește formarea și dezvoltarea unor abilități, capacități, cunoștințe utile în clasa pregătitoare: recunoașterea și scrierea cifrelor, recunoașterea unor sunete, dezvoltarea motrică-trasarea corectă a unor semne grafice, dezvoltarea atenției, memoriei, limbajului. Pentru că fiecare copil părăsește grădinița cu nostalgie și cu o neliniște în suflet este necesară cultivarea motivației afective față de învățatură în general și față de sine, de familie, față de noua instituție în care pășește: școala.

Un sistem național de învățământ este eficient dacă este unitar și încurajează continuitatea între treptele de învățământ. H.Wallon spunea: „Este împotriva naturii să tratăm copilul fragmentar”. Cu fiecare perioadă el constituie un asamblu indisolubil și original”. În succesiunea perioadelor, copilul rămâne una și aceeași ființă în curs de metamorfozare.

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII LA PREȘCOLARI ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Erdei Ramona Florica
G.P.P.nr.56, Oradea

Socializarea reprezintă un proces esențial în dezvoltarea copilului, prin care acesta învață să interacționeze cu ceilalți, să respecte reguli și să își dezvolte comportamente adecvate vieții în societate. În perioada preșcolară (3–6 ani), copilul trece printr-o etapă de formare intensă a personalității, iar grădinița joacă un rol fundamental în acest proces. Mediul educațional organizat oferă multiple oportunități de interacțiune, colaborare și învățare socială.

Importanța socializării în perioada preșcolară

Socializarea contribuie la dezvoltarea emoțională, cognitivă și morală a copilului. În cadrul grădiniței, copiii învață să comunice, să coopereze, să împartă resurse și să rezolve conflicte. Totodată, își dezvoltă empatia și capacitatea de a înțelege perspective diferite.

Această etapă este crucială deoarece:

- se formează primele relații sociale stabile;
- se dezvoltă limbajul și comunicarea;
- copilul învață norme și reguli sociale;
- se construiește imaginea de sine și încrederea în propriile abilități.

Modalități de realizare a socializării în grădiniță

1. Jocul – principalul instrument de socializare

Jocul este activitatea fundamentală a copilului preșcolar. Prin joc, copiii învață să colaboreze, să negocieze și să respecte reguli. Există mai multe tipuri de jocuri care contribuie la socializare:

- **Jocuri de rol** (de-a familia, de-a doctorul): dezvoltă empatia și înțelegerea rolurilor sociale;
- **Jocuri de grup**: stimulează cooperarea și spiritul de echipă;
- **Jocuri cu reguli**: învață disciplina și respectarea normelor.

2. Activitățile de grup

Activitățile organizate în grup (desen, construcții, activități practice) contribuie la dezvoltarea relațiilor sociale. Copiii învață să lucreze împreună, să își exprime ideile și să accepte opiniile celorlalți.

Educatorea are un rol esențial în facilitarea acestor activități, încurajând participarea tuturor copiilor și medierea eventualelor conflicte.

3. Comunicarea și interacțiunea verbală

Dezvoltarea limbajului este strâns legată de socializare. Prin dialoguri, povestiri și discuții, copiii învață să își exprime emoțiile, dorințele și opiniile.

Activitățile precum:

- povestirea după imagini;
- jocurile de conversație;
- teatrul de păpuși

stimulează comunicarea și interacțiunea socială.

4. Rutinele zilnice

Rutinele din grădiniță (salutul, masa, activitățile de igienă) oferă contexte repetitive în care copiii învață comportamente sociale adecvate.

Prin aceste activități, copiii:

- învață reguli de politețe;
- își dezvoltă autonomia;
- se obișnuiesc cu disciplina și organizarea.

5. Activitățile extracurriculare

Excursiile, serbările și vizitele contribuie la extinderea experiențelor sociale ale copiilor. În aceste contexte, copiii interacționează cu persoane noi și învață să se adapteze la situații diferite.

6. Modelul oferit de educatoare

Educatorea este un model de comportament social. Prin atitudinea sa, aceasta transmite valori precum respectul, toleranța și cooperarea.

Un climat educațional pozitiv, bazat pe încurajare și acceptare, favorizează dezvoltarea socială armonioasă a copilului.

7. Gestionarea conflictelor

Conflictele între copii sunt inevitabile, dar reprezintă oportunități de învățare. Educatorea trebuie să îi ajute pe copii să:

- își exprime emoțiile;
- găsească soluții pașnice;
- învețe să își ceară scuze și să ierte.

Astfel, copiii dezvoltă competențe sociale importante pentru viața de zi cu zi.

Rolul familiei în socializare

Socializarea nu se realizează doar în grădiniță, ci și în familie. Colaborarea dintre părinți și educatoare este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a copilului.

Familia contribuie prin:

- oferirea unui model de comportament;
- încurajarea interacțiunilor sociale;
- susținerea regulilor învățate la grădiniță.

Concluzie

Socializarea la preșcolari este un proces complex, care se realizează prin multiple activități și interacțiuni în cadrul grădiniței. Jocul, comunicarea, activitățile de grup și modelul educatoarei sunt elemente esențiale în dezvoltarea competențelor sociale.

Un mediu educațional pozitiv, bazat pe respect și colaborare, contribuie la formarea unor copii echilibrați, capabili să se integreze armonios în societate.

Bibliografie

1. Cucuș, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2006
2. Vrașmaș, E. – *Educația timpurie*, Editura Aramis, București, 2014
3. Neacșu, I. – *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
4. Piaget, J. – *Psihologia copilului*, Editura Cartier, București, 2005
5. Vygotsky, L. S. – *Gândire și limbaj*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971

SENSING NATURE - A SENSORY JOURNEY ACROSS EUROPE PROIECT EDUCAȚIONAL ETWINNING

Damaschin Mariana/ Russ Katia
Prof. educație timpurie
Grădinița Nr.7
Secțiunea 3

Proiectul educațional intitulat „Sensing Nature - A Sensory Journey Across Europe” este conceput ca o inițiativă ce contribuie la reconectarea elevilor din mediul preșcolar și primar cu bogăția mediului înconjurător prin intermediul explorării senzoriale. Într-un context global dominat de tehnologie, acest demers urmărește să orienteze atenția copiilor către natură și biodiversitatea locală, fiind un spațiu ce facilitează învățarea activă.

Metodologia proiectului se bazează pe stimularea celor cinci simțuri, încurajând copiii să interacționeze direct cu elementele naturale prin activități de observare și experimentare. Această abordare multisenzorială nu doar că dezvoltă competențele cognitive și artistice ale elevilor, dar contribuie și la formarea unei conștiințe ecologice timpurii prin aprecierea frumuseții și fragilității ecosistemelor locale.

Dimensiunea europeană a proiectului este valorificată prin colaborarea constantă între școlile partenere, fiind un proiect ce unește 70 de cadre didactice din diferite țări: Bulgaria, Polonia, Croația, Letonia, Italia, Turcia și România. Astfel, se creionează un schimb cultural autentic bazat pe curiozitate și respect reciproc. Produsul final al acestei colaborări va fi elaborarea unui „Jurnal Senzorial European”, un document colectiv digital care va sintetiza descoperirile fiecărui grup de elevi.

Prima etapă: Această etapă a proiectului este dedicată stimulării acuității vizuale a preșcolarilor prin interacțiunea directă cu mediul natural și cu specificul agricol local. Obiectivul principal vizează dezvoltarea capacității de observare detaliată, încurajând copiii să identifice variațiile cromatice, formele geometrice ale plantelor și particularitățile peisajului în funcție de schimbările sezoniere.

Implementarea activităților din prima etapă s-a desfășurat pe parcursul lunilor octombrie și noiembrie, perioadă marcată de transformări vizuale semnificative ale peisajului de toamnă. Elevii au participat la drumeții în aer liber, explorări ghidate în grădini și jocuri de observație menite să le cultive atenția pentru detalii. Analizând îndeaproape structura frunzelor, diversitatea fructelor și siluetele arborilor tipici regiunii lor, copiii au reușit să surprindă într-un mod creativ bogăția vizuală a naturii.

A doua etapă: Obiectivul central al acestei etape îl constituie stimularea simțului tactil al preșcolarilor prin interacțiunea directă cu elementele naturale specifice mediului. Această inițiativă încurajează copiii să descopere și să diferențieze o varietate de texturi,

grade de temperatură și structuri ale suprafețelor, oferindu-le o perspectivă senzorială aprofundată.

Implementarea activităților a presupus organizarea unor sesiuni de lucru atât în spațiul exterior, cât și în cel interior, unde elevii au avut oportunitatea de a manipula diverse materiale naturale. Pentru a asigura un caracter ludic și atractiv, s-au utilizat metode didactice precum cutiile senzoriale, „săculeții misterioși” și traseele tactile, care au permis copiilor să exploreze materiale variate în condiții de siguranță. În regiunile unde condițiile climatice au permis, experiența a fost completată de contactul cu suprafețe reci sau texturi specifice iernii, facilitând astfel o înțelegere intuitivă a schimbărilor termice sezoniere.

A treia etapă: Această etapă a proiectului vizează dezvoltarea acuității auditive a preșcolărilor, punând accent pe ascultarea activă și conștientă a sunetelor specifice mediului înconjurător. Obiectivul principal este de a învăța copiii să recunoască, să descrie și să compare diversele manifestări sonore ale naturii, cultivând astfel curiozitatea și o atenție sporită față de detaliile acustice.

Copiii au fost încurajați să exploreze valoarea tăcerii și să identifice sunetele subtile ale naturii prin tehnici de relaxare și concentrare. Ulterior, în cadrul activităților de la clasă, experiența a fost consolidată prin jocuri de recunoaștere sonoră, imitarea sunetelor auzite și confecționarea unor instrumente muzicale rudimentare din materiale naturale colectate, facilitând astfel o transpunere creativă a peisajului sonor în activități didactice.

A patra etapă: Această etapă a proiectului este dedicată stimulării simțurilor olfactiv și gustativ, oferindu-le preșcolărilor oportunitatea de a interacționa direct cu elementele naturale și produsele agricole specifice regiunii lor. Obiectivul fundamental urmărește dezvoltarea capacității elevilor de a identifica și diferenția aromele și gusturile din mediul înconjurător, cultivând astfel o curiozitate firească față de natură și o conștientizare senzorială aprofundată. Prin explorarea acestor simțuri, copiii învață să asocieze caracteristicile chimice ale plantelor cu utilitatea lor alimentară sau aromatică, punând bazele unei educații nutriționale și ecologice timpurii.

Implementarea proiectului „Sensing Nature - A Sensory Journey Across Europe” este esențială deoarece facilitează o reconectare autentică a elevilor cu mediul înconjurător, transformând învățarea teoretică într-o experiență senzorială memorabilă și profundă. Prin explorarea directă a naturii, copiii nu doar că își dezvoltă simțurile și abilitățile cognitive, dar pun și bazele unei conștiințe ecologice solide, fundamentată pe respectul față de biodiversitatea locală și europeană.

În final, acest proiect contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor, stimulându-le curiozitatea științifică și sentimentul de apartenență la o comunitate care prețuiește și protejează patrimoniul natural.

DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR SOCIALE LA COPII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE- ABORDĂRI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. învă. preșcolar Bortă Irina Iuliana,
G.P.P NR. 1 Târgu Frumos, jud. Iași
Secțiunea I

Dezvoltarea abilităților sociale reprezintă un aspect esențial în procesul educațional al copiilor cu cerințe educaționale speciale. Ca educator, am observat că acești copii întâmpină dificultăți în interacțiunea cu cei din jur, fie că este vorba de comunicare, gestionarea emoțiilor sau înțelegerea regulilor sociale. În acest context, este esențial să adoptăm strategii educaționale eficiente care să le faciliteze integrarea și să le ofere șanse egale în dezvoltarea personală și socială.

Pentru a implementa o educație incluzivă eficientă la nivelul unei grădinițe, este esențial să adoptăm o strategie bine structurată care să garanteze integrarea tuturor copiilor, indiferent de nevoile lor educaționale astfel:

- elaborarea unui plan de dezvoltare al grădiniței care să includă un parteneriat clar cu familia și comunitatea;
- pregătirea educatoarelor și a întregului personal cu care interacționează copiii, astfel încât aceștia să fie pregătiți să primească și să sprijine toți copiii, în special pe cei cu cerințe educaționale speciale;
- pregătirea preșcolariilor pentru a accepta și respecta diversitatea, proces susținut prin activități care promovează empatia și cooperarea;
- asigurarea unui climat primitor și deschis în grădiniță, prin organizarea unui mediu educațional stimulator, care să fie adaptat nevoilor tuturor copiilor și să le permită să se simtă confortabil și acceptați;
- asigurarea unui curriculum flexibil și deschis, care să fie accesibil tuturor copiilor, inclusiv părinților;
- asigurarea accesului tuturor copiilor la programul grădiniței, astfel încât toți copiii să poată beneficia de un proces educativ care le respectă nevoile individuale;
- evaluarea progresului copiilor trebuie să fie un proces permanent, nu doar din perspectiva achizițiilor intelectuale, ci și în ceea ce privește dezvoltarea abilităților sociale, colaborarea, și încrederea în sine a fiecărui copil.

Învățarea prin joc poate fi una dintre cele mai simple și eficiente metode de dezvoltare a abilităților sociale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, astfel prin intermediul jocurilor de rol, copiii exersează scenarii de interacțiune zilnică, învățând să salute, să ceară ajutor sau să exprime emoții într-un mod adecvat. În desfășurarea jocurilor, un aspect important este utilizarea păpușilor și a marionetelor, ce le oferă copiilor posibilitatea de a înțelege mai ușor diverse situații sociale și de a găsi soluții la provocările cu care se confruntă, iar jocurile de colaborare, bazate pe munca în echipă, contribuie la dezvoltarea cooperării și a spiritului de înțajutorare. Exemple de jocuri "Salută-mă corect!", "Jocul emoțiilor", "La magazin", "Cine mă ajută?", etc.

Un alt instrument eficient în acest proces al dezvoltării abilităților sociale la copiii cu CES, este modelarea comportamentală, prin observarea și imitarea unui comportament adecvat, pe care unii copii sau chiar educatoarea îl poate oferi în mod direct, demonstrând atitudini și reacții potrivite în diverse situații sociale. Exemple de jocuri/activități: "Ce ar face un prieten?" (un copil sau educatoarea demonstrează cum ar trebui să se comporte un prieten adevărat într-o anumită situație cum ar fi împărțirea jucăriilor sau rezolvarea unui conflict), "Așa reacționez eu"- joc în care educatoarea simulează reacții adecvate într-o situație conflictuală (de exemplu, când cineva îi ia jucăria unui alt copil), iar copiii sunt invitați să observe și să imite aceste reacții, învățând cum să rezolve conflicte într-un mod pașnic.

De asemenea, utilizarea materialelor educaționale audio-vizuale ("Roata bunelor maniere", "Prietenii de la grădiniță"), imaginile ilustrative ("Planșa emoțiilor", "Regulile grupei") și poveștile ("Fiecare copil este o comoară", "Povești terapeutice", "Povestea lui Năsuc", "Îmi pasă de prietenii mei", etc.) constituie modalități deosebit de utile în procesul educațional al dezvoltării abilităților sociale, deoarece permit explicarea clară a situațiilor sociale prin intermediul unor texte sau ilustrații adaptate nivelului de înțelegere al copilului. Acestea pot fi personalizate pentru a răspunde nevoilor fiecărui copil, oferindu-i acestuia posibilitatea de a învăța cum să reacționeze adecvat în diverse contexte sociale. Spre exemplu, o poveste despre cum să ceri ajutor sau cum să reacționezi când cineva refuză o jucărie poate avea un impact major asupra modului în care copilul se raportează la interacțiunile cu ceilalți.

Pentru copiii care întâmpină dificultăți în exprimare, utilizarea tehnicilor de comunicare alternativă reprezintă o soluție eficientă, în acest caz pictogramele, tabletele cu aplicații educaționale sau limbajul semnelor pot facilita comunicarea și pot reduce frustrarea generată de incapacitatea de a se exprima verbal. Aceste metode oferă copiilor oportunitatea de a participa activ la viața socială și de a-și face cunoscute nevoile și dorințele. De exemplu, „Tabelul cu pictograme”- conține imagini ce reprezintă acțiuni sau obiecte comune, precum „mâncare”, „apă”, „toaletă”, „ajutor”, iar copilul poate arăta imaginea dorită pentru a transmite un mesaj fără a folosi cuvinte. În cadrul educației incluzive, semnele pentru diverse

emoții pe planșa interactivă „Semne pentru emoții”, (de exemplu, „fericit”, „trist”, „supărat”), pot fi foarte utile pentru a ajuta copiii să își exprime sentimentele într-un mod adecvat.

Activitățile de grup structurate contribuie, de asemenea, la dezvoltarea abilităților sociale ale copiilor cu CES, astfel că într-un cadru controlat, copiii au ocazia să interacționeze sub îndrumarea educatorului, învățând să respecte rândul, să împartă jucării sau să colaboreze pentru atingerea unui scop comun. Exemple de activități ca ”Cercul prieteniei”, ”Construim în echipă”, oferă copiilor cu CES ghidare și sprijin constant, iar aceștia își formează treptat comportamente sociale adecvate și își dezvoltă încrederea în sine și în ceilalți din jur.

Colaborarea dintre educatori, părinți și comunitate joacă un rol definitoriu în succesul procesului educațional al dezvoltării abilităților sociale la copiii cu cerințe educaționale speciale, iar atelierele destinate părinților, activitățile comune între copii și părinți și implicarea comunității în evenimente incluzive sunt metode eficiente de susținere a dezvoltării sociale a acestor copii. O abordare integrată, în care toți factorii educaționali colaborează, asigură un sprijin constant și un mediu propice pentru progres în cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale.

În continuare propun o fișă de observare care răspunde unei necesități reale în practica educațională, fiind un instrument practic, coerent și flexibil, care să permită urmărirea evoluției comportamentelor sociale fără a recurge la scoruri standardizate, ci prin descrieri calitative, relevante și contextualizate. Utilitatea acestui instrument derivă din faptul că permite identificarea timpurie a nevoilor socio-emoționale specifice fiecărui copil, permite ajustarea strategiilor didactice și a activităților de grup, precum și facilitarea colaborării între educatori, profesorul de sprijin, psihopedagog și familie, printr-un limbaj comun și observații concrete înregistrate în fișă.

FIȘĂ DE OBSERVARE A COMPORTAMENTELOR SOCIALE ALE COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

Unitatea de învățământ: _____

Numele copilului: _____ **Grupa:** _____ **Data:** _____

Domeniul: Dezvoltare socio-emoțională și relaționare

1. Interacțiunea cu adulții

Comportamente urmărite	Observații
Inițiază contactul vizual și verbal cu adultul (salut, răspuns la nume)	
Solicită sprijin / clarificări în mod adecvat (verbal/nonverbal)	

Acceptă feedbackul și corecturile adultului fără reacții de opoziție	
Manifestă încredere și atașament securizant față de adultul de referință	
Participă la activități ghidate, menținând atenția în sarcină	

2. Interacțiunea cu ceilalți copii

Comportamente urmărite	Observații
Se implică spontan în jocuri alături de alți copii	
Inițiază contactul cu colegii (prin gest, zâmbet, invitație la joc)	
Acceptă regulile grupului/se adaptează (așteaptă rândul, împarte materiale)	
Răspunde la inițiativele colegilor (acceptă, refuză, ignoră)	
Manifestă comportamente prosociale (ajutor, cooperare, oferire de jucării)	
Rezolvă conflicte prin cuvinte simple/solicită ajutor adultului	

3. Manifestarea emoțiilor și autoreglarea

Comportamente urmărite	Observații
Recunoaște și denumește emoțiile de bază (bucurie, furie, frică, tristețe)	
Exprimă emoțiile proprii într-un mod adecvat (verbal, desen, joc, mimică)	
Reacționează adecvat la frustrare/așteptare/pierdere	
Utilizează strategii de autoreglare (respirație, retragere, cerere de pauză)	
Acceptă înlocuirea unei activități/schimbarea rutinei fără crize majore	

4. Participarea la activități de grup

Comportamente urmărite	Observații
Participă la activități comune (cercul de dimineață, cântece, jocuri cu mișcare)	

Respectă instrucțiunile generale date grupului	
Urmează rutine zilnice (spălat, ordonare, masă) cu autonomie parțială/totală	
Manifestă inițiativă în activitățile colective (propune idei, alege roluri)	
Acceptă pierderea într-un joc sau schimbarea partenerului fără reacții negative	

5. Dezvoltarea empatiei și a comportamentelor prosoziale

Comportamente urmărite	Observații
Recunoaște emoțiile colegilor și reacționează adecvat (consolare, ajutor)	
Demonstrează comportamente de grijă (oferă un obiect, împărtășește)	
Reacționează pozitiv la succesul altora (felicitări, zâmbet, imitare)	
Se implică în activități comune cu obiectiv social (curățenie, decorare)	

6. Adaptare socială și autonomie

Comportamente urmărite	Observații
Recunoaște și respectă regulile grupului și ale spațiului educațional	
Manifestă comportamente sigure (nu părăsește grupul, cere permisiunea)	
Solicită sprijin la nevoie în mod adecvat	
Înțelege și respectă limitele impuse de adult	
Se adaptează la schimbări de rutină și persoane noi (educator, colegi)	

Bibliografie:

Asandei, A., Moșoi, M., (2023): *Curriculum adaptat pentru elevii cu CES integrați în școala de masă- Modele de programe școlare*. Editura Spiru Haret, Iași.

Vrasmaș, E., Vrasmaș, T., (2012): *Educația incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții*. Asociația Renico România, București.

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Ed. Timpurie- Chiuda Carmen-Elena
Grădinița „Zâna Florilor”, Sector 6, București
Secțiunea 1

Perioada preșcolară reprezintă o etapă fundamentală în dezvoltarea copilului, caracterizată prin formarea primelor comportamente sociale și a relațiilor interpersonale. Socializarea este un proces complex prin care copilul învață normele, valorile și regulile de conviețuire socială, iar grădinița constituie primul cadru instituțional în care acest proces se desfășoară în mod organizat. În acest context, educația timpurie are un rol esențial în dezvoltarea competențelor sociale, contribuind la integrarea copilului în colectivitate și la formarea unei personalități echilibrate.

Socializarea reprezintă procesul prin care individul dobândește comportamente, atitudini și valori necesare integrării în societate. La vârsta preșcolară, acest proces se realizează în principal prin interacțiunea cu adulții și cu ceilalți copii.

Potrivit lui Piaget (1965), copilul învață prin acțiune și interacțiune, iar dezvoltarea socială este strâns legată de dezvoltarea cognitivă. De asemenea, Vygotsky (1978) subliniază rolul mediului social în dezvoltarea copilului, evidențiind importanța interacțiunilor în procesul de învățare.

În grădiniță, socializarea presupune: învățarea regulilor de grup, dezvoltarea limbajului, formarea comportamentelor prosociale, gestionarea emoțiilor. În colectivitate, copiii învață să facă parte dintr-un grup, să respecte reguli și să colaboreze cu ceilalți. Acest proces contribuie la dezvoltarea sentimentului de apartenență. Prin activitățile zilnice, copiii sunt încurajați să ia decizii, să își exprime opiniile și să își asume responsabilități. Grădinița facilitează dezvoltarea abilităților de comunicare, cooperare și rezolvare a conflictelor (UNESCO, 2017).

Jocul reprezintă activitatea fundamentală a copilului preșcolar și principalul instrument de socializare. Prin joc, copiii: învață să coopereze, își asumă roluri sociale, respectă reguli, își dezvoltă empatia. Jocurile de rol (de-a familia, de-a magazinul, de-a doctorul) contribuie la înțelegerea relațiilor sociale și la interiorizarea normelor de comportament.

Activitățile desfășurate în grup, precum proiectele tematice sau activitățile artistice, favorizează interacțiunea și colaborarea între copii. Acestea dezvoltă: spiritul de echipă, capacitatea de comunicare, respectul față de ceilalți.

Rutinele din grădiniță (servirea mesei, igiena, organizarea spațiului) contribuie la formarea comportamentelor sociale. Copiii învață: să respecte reguli, să își aștepte rândul, să își asume responsabilități.

Dezvoltarea inteligenței emoționale este esențială pentru socializare. Prin activități specifice, copiii învață, să își recunoască emoțiile, să își exprime sentimentele, să gestioneze conflictele. Educatorul are un rol central în facilitarea socializării. Acesta modelează comportamente sociale, mediază conflictele, încurajează cooperarea; creează un climat pozitiv și incluziv.

Conform lui Vygotsky (1978), adultul acționează ca mediator al învățării, sprijinind dezvoltarea copilului prin interacțiuni ghidate. Excursiile, serbările și vizitele contribuie la extinderea experiențelor sociale ale copiilor. Acestea oferă oportunități de interacțiune în contexte variate.

Socializarea copilului nu se limitează la grădiniță. Colaborarea cu familia este esențială pentru continuitatea procesului educațional. Părinții și educatorii trebuie să adopte strategii comune pentru dezvoltarea comportamentelor sociale. Procesul de socializare poate fi influențat de diverse dificultăți, timiditatea excesivă, agresivitatea, lipsa abilităților de comunicare, mediul familial defavorabil. În aceste situații, intervenția timpurie este esențială pentru prevenirea problemelor de adaptare ulterioare.

În concluzie, socializarea preșcolarilor reprezintă un proces esențial pentru dezvoltarea armonioasă a copilului și pentru integrarea sa ulterioară în societate. Grădinița, prin mediul său organizat și prin activitățile specifice, oferă cadrul optim pentru dezvoltarea competențelor sociale.

Modalitățile de realizare a socializării sunt variate, de la joc și activități de grup până la intervenția educatorului și colaborarea cu familia. Un demers educațional coerent și adaptat nevoilor copiilor contribuie la formarea unor indivizi capabili să relaționeze eficient și să se integreze în comunitate.

Bibliografie

Piaget, Jean. *The Moral Judgment of the Child*. Free Press, New York, 1965.

Vygotsky, Lev S. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press, Cambridge, 1978.

UNESCO. *A guide for ensuring inclusion and equity in education*. UNESCO Publishing, Paris, 2017.

Cucoș, Constantin. *Pedagogie*. Polirom, Iași, 2006.

Neacșu, Ioan. *Instruire și învățare*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.

GRĂDINIȚA – MEDIU ESENȚIAL PENTRU SOCIALIZAREA ȘI INTEGRAREA INCLUZIVĂ A COPILULUI

Prof.pt.educație timpurie, Baba Andreea Teofana

Grădinița cu P.P., Nr.13, Huși, Jud.Vaslui

Socializarea reprezintă unul dintre cele mai importante procese din dezvoltarea copilului preșcolar, deoarece prin intermediul acesteia copilul învață să comunice, să coopereze, să respecte reguli și să își formeze relații cu cei din jur. În primii ani de viață, familia este principalul mediu de socializare, însă odată cu intrarea în grădiniță, copilul pășește într-un spațiu nou, organizat, unde interacționează zilnic cu alți copii și cu adulți. Astfel, grădinița devine un context esențial pentru dezvoltarea competențelor sociale și emoționale.

Un rol central în realizarea socializării îl are jocul, care reprezintă principala formă de activitate la vârsta preșcolară. Prin joc, copiii învață în mod natural să relaționeze, să comunice și să coopereze. Jocurile de rol, precum „de-a magazinul”, „de-a familia” sau „de-a doctorul”, oferă copiilor posibilitatea de a experimenta situații din viața reală și de a înțelege diferite roluri sociale. De exemplu, în jocul „de-a magazinul”, copiii folosesc formule de politețe, negociază și respectă reguli simple, ceea ce contribuie la dezvoltarea limbajului și a comportamentului social.

Pe lângă jocurile de rol, jocurile de cooperare sunt extrem de importante. În astfel de activități, copiii nu concurează, ci colaborează pentru a atinge un scop comun. De exemplu, construirea unui oraș din cuburi sau realizarea unui desen colectiv presupune comunicare, negociere și împărțirea responsabilităților. În acest proces, copiii învață să își exprime ideile, să asculte și să accepte opiniile celorlalți, dezvoltându-și astfel abilitățile sociale.

Rutinele zilnice din grădiniță contribuie semnificativ la socializare. Momente precum întâlnirea de dimineață, servirea mesei sau pregătirea pentru plecare creează contexte în care copiii interacționează într-un mod organizat. De exemplu, la întâlnirea de dimineață, copiii pot spune cum se simt sau pot povesti ce au făcut acasă, dezvoltându-și astfel capacitatea de exprimare și încrederea în sine. În același timp, respectarea unor reguli simple, cum ar fi așteptarea rândului sau strângerea jucăriilor, contribuie la formarea unor comportamente sociale adecvate.

Un rol esențial în acest proces îl are educatoarea, care reprezintă un model pentru copii. Modul în care aceasta comunică, reacționează și gestionează situațiile influențează direct comportamentul copiilor. De exemplu, în cazul unui conflict între copii, educatoarea poate interveni calm și îi poate ghida să găsească singuri o soluție. Prin întrebări precum „Cum credeți că putem rezolva problema?”, copiii sunt încurajați să gândească și să colaboreze, dezvoltându-și abilități de rezolvare a conflictelor.

Un exemplu de activitate eficientă în dezvoltarea socializării este „cutia emoțiilor”. Copiii sunt invitați să deseneze sau să exprime ceea ce simt, iar apoi aceste emoții sunt discutate în grup. De exemplu, un copil poate spune că este trist pentru că nu a fost ales într-un joc, iar ceilalți pot învăța să înțeleagă și să respecte sentimentele colegilor. Astfel, se dezvoltă empatia și capacitatea de comunicare emoțională.

Activitățile tematice și proiectele oferă, de asemenea, oportunități valoroase de socializare. De exemplu, într-un proiect despre „Comunitatea mea”, copiii pot descoperi diferite meserii și roluri sociale, înțelegând importanța colaborării. Un copil poate juca rolul medicului, altul al polițistului, iar altul al profesorului, ceea ce îi ajută să înțeleagă interdependența dintre oameni.

Un aspect deosebit de important în procesul de socializare a preșcolarilor îl reprezintă integrarea incluzivă. În grădiniță, fiecare copil vine cu propriile sale particularități, ritm de dezvoltare, experiențe și nevoi, iar rolul educației este de a asigura un mediu în care toți copiii să se simtă acceptați și valorizați. Socializarea nu poate fi realizată eficient dacă un copil se simte exclus sau diferit, de aceea este esențial ca activitățile să fie gândite astfel încât să permită participarea tuturor.

Integrarea incluzivă presupune nu doar acceptarea copiilor cu cerințe educaționale speciale, ci și adaptarea activităților astfel încât fiecare copil să poată contribui în mod activ. De exemplu, într-o activitate de grup, un copil mai timid sau cu dificultăți de comunicare poate primi un rol simplu, dar important, cum ar fi distribuirea materialelor sau alegerea culorilor. În acest mod, copilul se simte implicat și valorizat, ceea ce îi crește încrederea în sine și dorința de a interacționa cu ceilalți.

Un alt exemplu de integrare incluzivă poate fi observat în jocurile de cooperare, unde accentul nu este pus pe competiție, ci pe colaborare. Activitățile în care copiii trebuie să rezolve o sarcină împreună, fără a exista un câștigător sau un pierzător, îi ajută să dezvolte relații pozitive și să înțeleagă că fiecare contribuție este importantă. De exemplu, construirea unui „oraș” din materiale reciclabile poate implica toți copiii, fiecare având o sarcină adaptată nivelului său.

De asemenea, educatoarea are un rol esențial în promovarea incluziunii, prin modul în care gestionează diferențele dintre copii. Este important ca aceasta să încurajeze respectul și empatia, explicând copiilor că fiecare persoană este diferită și că aceste diferențe sunt normale și valoroase. De exemplu, atunci când un copil întâmpină dificultăți, educatoarea poate implica grupul în găsirea unei soluții, transformând situația într-o oportunitate de învățare pentru toți.

Integrarea incluzivă presupune adaptarea activităților astfel încât fiecare copil să poată participa. De exemplu, într-o activitate de grup, un copil cu dificultăți de comunicare poate avea un rol mai simplu, dar important, cum ar fi distribuirea materialelor. În acest fel, el se simte implicat și parte a grupului. De asemenea,

activitățile de cooperare, în care nu există câștigători sau pierzători, contribuie la crearea unui climat pozitiv și la dezvoltarea relațiilor sociale.

Un alt exemplu de activitate incluzivă este realizarea unui proiect comun, în care fiecare copil contribuie în funcție de posibilitățile sale. De exemplu, construirea unui „oraș al copiilor” din materiale reciclabile poate implica toți copiii, fiecare având o sarcină adaptată nivelului său. Astfel, se dezvoltă nu doar abilitățile sociale, ci și respectul pentru diversitate.

Integrarea incluzivă are efecte pozitive asupra tuturor copiilor, nu doar asupra celor care au nevoie de sprijin. Copiii învață să fie mai toleranți, mai empatici și mai deschiși față de diferențe. Astfel, grădinița devine un spațiu în care se formează valori importante pentru viața în societate.

Activitățile în aer liber și cele extracurriculare contribuie și ele la socializare. Jocurile de echipă, excursiile sau serbările oferă contexte diferite de interacțiune, în care copiii învață să colaboreze și să se adapteze la situații noi. De exemplu, pregătirea unei serbări implică repetiții, colaborare și asumarea unor roluri, dezvoltând responsabilitatea și spiritul de echipă.

Dezvoltarea comunicării este, de asemenea, esențială. Copiii trebuie încurajați să își exprime ideile, să asculte și să respecte opiniile celorlalți. Activități precum povestirea sau jocurile de grup contribuie la dezvoltarea limbajului și la îmbunătățirea relațiilor sociale.

Socializarea preșcolărilor în grădiniță se realizează printr-o varietate de activități și interacțiuni, care includ jocul, activitățile de grup, rutinele zilnice și integrarea incluzivă. Toate aceste elemente contribuie la dezvoltarea unor abilități sociale esențiale, precum comunicarea, cooperarea și empatia.

Grădinița nu este doar un loc de învățare, ci un spațiu în care copilul învață să fie parte dintr-o comunitate și să se dezvolte armonios.

Bibliografie:

- Ministerul Educației, Curriculum pentru educația timpurie, (2019).
- Ministerul Educației, Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului, (2024).
- Cucoș, C. Pedagogie, (2006).
- Albușescu, I. (coord.). Psihologia educației
- Neacșu, I. Metode și tehnici de învățare eficientă, (2010).

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ ȘI A ȘCOLARILOR MICI ÎN ȘCOALĂ

Dușcu Magda
Profesor învățământ preșcolar
Grădinița cu Program Prelungit Numărul 15, Târgoviște
Secțiunea 1

Introducere

Socializarea reprezintă un proces fundamental în dezvoltarea copilului, prin intermediul căruia acesta își formează comportamente, atitudini și valori necesare integrării în societate. În perioada preșcolară și în primii ani de școală, copilul traversează etape esențiale în dezvoltarea socio-emoțională, fiind expus pentru prima dată unui cadru organizat diferit de cel familial. Grădinița și școala devin astfel factori determinanți în formarea competențelor sociale, contribuind la dezvoltarea capacității de cooperare, comunicare și adaptare la normele sociale.

Importanța socializării în dezvoltarea copilului

Socializarea timpurie are un impact major asupra evoluției ulterioare a copilului. Aceasta contribuie la:

- dezvoltarea abilităților de comunicare;
- formarea identității personale și sociale;
- învățarea regulilor de conviețuire;
- dezvoltarea empatiei și a inteligenței emoționale.

Un copil bine socializat va manifesta comportamente adecvate în relațiile cu ceilalți, va avea încredere în sine și va putea gestiona mai eficient situațiile conflictuale.

Rolul cadrului didactic în procesul de socializare

Educatorul și învățătorul au un rol esențial în facilitarea socializării copiilor. Aceștia creează un mediu educațional sigur, bazat pe respect și încurajare, în care copilul se simte acceptat și valorizat. Prin atitudinea și comportamentul lor, cadrele didactice devin modele pentru copii, influențând modul în care aceștia relaționează cu ceilalți. De asemenea, cadrul didactic organizează activități care stimulează

interacțiunea și colaborarea, intervenind atunci când apar conflicte și ghidând copiii spre soluții constructive.

Modalități de realizare a socializării

1. Jocul ca principal mijloc de socializare

Jocul reprezintă activitatea dominantă a copilului în perioada preșcolară și un instrument eficient de învățare în ciclul primar. Prin joc, copiii învață să respecte reguli, să coopereze și să își exprime emoțiile.

Jocurile de rol (de-a familia, de-a școala, de-a magazinul) contribuie la înțelegerea rolurilor sociale și la dezvoltarea empatiei. Jocurile de grup stimulează colaborarea și spiritul de echipă, iar jocurile libere oferă oportunitatea de a iniția interacțiuni spontane.

2. Activitățile de grup și învățarea prin cooperare

Activitățile desfășurate în grupuri mici sau în echipă sunt esențiale pentru dezvoltarea competențelor sociale. Acestea îi ajută pe copii să își dezvolte capacitatea de a comunica, de a negocia și de a lua decizii împreună.

Exemple relevante includ: realizarea unor proiecte tematice, activități artistice colective sau rezolvarea de sarcini comune. În acest context, copiii învață să își asume roluri și responsabilități.

3. Stabilirea și respectarea regulilor

Un alt aspect important al socializării îl reprezintă respectarea regulilor. În grădiniță și școală, copiii sunt învățați să respecte norme precum: așteptarea rândului, ascultarea celorlalți, respectarea programului și utilizarea unui limbaj adecvat.

Aceste reguli contribuie la dezvoltarea autocontrolului și la formarea unui comportament responsabil.

4. Comunicarea și dezvoltarea limbajului

Comunicarea este esențială în procesul de socializare. Activitățile de tip conversație, povestire sau „cercul de dimineață” oferă copiilor oportunitatea de a-și exprima gândurile și emoțiile. De asemenea, aceste activități contribuie la îmbogățirea vocabularului și la dezvoltarea capacității de ascultare activă.

5. Gestionarea conflictelor

Conflictele între copii sunt inevitabile și pot fi transformate în oportunități de învățare. Cadrele didactice îi ajută pe copii să identifice problema, să își exprime punctul de vedere și să găsească soluții pașnice.

Astfel, copiii învață abilități importante precum negocierea, empatia și rezolvarea problemelor.

6. Activități extracurriculare și experiențe sociale diverse

Excursiile, serbările, vizitele și participarea la evenimente contribuie la extinderea experienței sociale a copiilor. Aceste activități îi ajută să interacționeze cu persoane noi și să se adapteze la contexte diferite. Participarea la astfel de activități stimulează cooperarea și dezvoltă sentimentul de apartenență la grup.

7. Colaborarea cu familia

Familia joacă un rol esențial în socializarea copilului. O bună colaborare între familie și instituția de învățământ asigură continuitatea procesului educativ.

Părinții și cadrele didactice trebuie să comunice eficient și să adopte strategii comune pentru dezvoltarea armonioasă a copilului.

Concluzie

Socializarea preșcolarilor și a școlarii mici este un proces complex, care se realizează printr-o varietate de metode și activități. Jocul, comunicarea, cooperarea și respectarea regulilor sunt elemente esențiale în dezvoltarea competențelor sociale.

Cadrele didactice, în colaborare cu familia, au responsabilitatea de a crea un mediu educațional favorabil, în care copiii să se simtă în siguranță și să își dezvolte abilitățile sociale necesare integrării în societate. Investiția în socializarea timpurie reprezintă o condiție esențială pentru formarea unor adulți echilibrați și responsabili.

Bibliografie orientativă:

- ✓ Cucuș, C. – Pedagogie
- ✓ Iucu, R. – Managementul clasei de elevi
- ✓ Piaget, J. – Psihologia copilului
- ✓ Vygotsky, L.S. – Gândire și limbaj
- ✓ Ministerul Educației – Curriculum pentru educația timpurie

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII ELEVILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Profesor Învățământ Primar Băltărețu Constanța Carmen

Școala Gimnazială Săulești, Săulești, Gorj

Educația incluzivă presupune adaptarea procesului educațional la diversitatea elevilor, astfel încât fiecare copil să beneficieze de șanse egale de învățare și dezvoltare. În învățământul primar, această abordare este cu atât mai importantă, deoarece reprezintă baza formării competențelor fundamentale și a atitudinilor sociale.

Era digitală aduce noi perspective asupra incluziunii, oferind instrumente care facilitează personalizarea învățării și accesul la resurse educaționale variate. Integrarea tehnologiei în procesul didactic contribuie la reducerea barierelor de învățare și la creșterea participării active a elevilor.

Conceptul de educație incluzivă în context digital

Educația incluzivă în era digitală presupune utilizarea tehnologiei pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor. Aceasta implică: adaptarea conținuturilor educaționale, utilizarea resurselor multimedia, facilitarea accesului la informație, promovarea colaborării și interacțiunii.

Digitalizarea nu înlocuiește rolul profesorului, ci îl completează, oferindu-i instrumente pentru a crea un mediu de învățare flexibil și accesibil.

Instrumente digitale utilizate în educația incluzivă

Platforme educaționale- permit accesul la lecții interactive, teme și evaluări adaptate nivelului fiecărui elev. Acestea oferă: posibilitatea învățării în ritm propriu, feedback imediat, acces la resurse variate

Aplicații educaționale interactive- contribuie la creșterea motivației și implicării elevilor, fiind utile în special pentru: elevii cu dificultăți de învățare, elevii cu stiluri de învățare diferite.

Tehnologii asistive- acestea sunt esențiale pentru elevii cu cerințe educaționale speciale: software de citire a textului, aplicații pentru dezvoltarea limbajului, instrumente de adaptare vizuală sau auditivă

Resurse multimedia- utilizarea imaginilor, videoclipurilor și animațiilor facilitează înțelegerea conținuturilor și sprijină învățarea activă.

Practici didactice incluzive în mediul digital

Diferențierea și personalizarea învățării- cu ajutorul căreia profesorii pot adapta conținuturile și metodele în funcție de nivelul de dezvoltare al elevilor, ritmul de învățare și interesele individuale.

Învățarea colaborativă- instrumentele digitale facilitează lucrul în echipă prin proiecte comune, activități interactive și schimb de idei.

Evaluarea adaptată poate fi realizată prin: teste interactive, portofolii digitale, autoevaluare și evaluare între colegi

Utilizarea metodelor activ-participative - metode precum învățarea prin descoperire, jocul didactic sau proiectul devin mai eficiente prin integrarea tehnologiei.

Impactul asupra integrării elevilor din învățământul primar

Tehnologia permite accesul la educație pentru elevii din medii defavorizate sau cu dificultăți de învățare.

Elevii devin mai responsabili pentru propria învățare, având posibilitatea de a explora și învăța în ritm propriu.

Activitățile colaborative contribuie la: dezvoltarea empatiei, acceptarea diversității, integrarea social.

Utilizarea tehnologiei face procesul educațional mai atractiv și interactiv.

În ciuda beneficiilor, există și dificultăți în implementarea educației incluzive digitale:

- acces limitat la tehnologie în anumite medii;
- lipsa competențelor digitale ale cadrelor didactice;
- riscul utilizării excesive a tehnologiei;
- necesitatea unei adaptări continue a resurselor.

Profesorul are un rol esențial în selectarea instrumentelor adecvate, adaptarea conținuturilor, monitorizarea progresului elevilor, crearea unui climat incluziv și suportiv

Acesta trebuie să fie flexibil, creativ și deschis la inovare, pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor.

Exemple de bune practici

- utilizarea platformelor digitale pentru teme diferențiate
- realizarea de proiecte digitale în echipă

- folosirea jocurilor educaționale pentru consolidarea cunoștințelor
- integrarea resurselor multimedia în lecții

Educația incluzivă în era digitală reprezintă o oportunitate majoră pentru îmbunătățirea procesului educațional. Tehnologia, utilizată în mod adecvat, poate contribui la integrarea eficientă a elevilor din învățământul primar, la dezvoltarea competențelor acestora și la crearea unui mediu educațional echitabil.

Succesul acestei abordări depinde de pregătirea cadrelor didactice, de accesul la resurse și de colaborarea între toți actorii educaționali.

Bibliografie:

1. Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Iucu, R. (2006). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
3. Joița, E. (2007). *Pedagogie și elemente de psihologia educației*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Pânișoară, I. O. (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom.
5. Vrăsmaș, E. (2018). *Educația incluzivă*. București: Editura Aramis.
6. Ministerul Educației (2020). *Ghid privind educația incluzivă și utilizarea tehnologiei digitale în școli*. București.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ

Ciupitu Mădălina Silvana, profesor învățământ primar

Școala Gimnazială Glodeanu Sărat

Conceptul de educație incluzivă vizează integrarea tuturor elevilor în învățământul de masă, respectând diversitatea și nevoile individuale. Aceasta nu se referă doar la elevii cu cerințe educative speciale, ci și la cei care întâmpină dificultăți de învățare, diferențe culturale sau sociale.

În era digitală, incluziunea este susținută de accesul la resurse educaționale variate și de posibilitatea personalizării învățării. Platformele digitale permit adaptarea ritmului și stilului de învățare, contribuind la creșterea șanselor de reușită pentru fiecare elev.

Tehnologia oferă o gamă largă de instrumente care sprijină educația incluzivă:

- platforme educaționale (Google Classroom, Moodle)
- aplicații interactive (Kahoot, Quizizz)
- resurse multimedia (videoclipuri, animații, prezentări)
- tehnologii asistive (cititoare de ecran, aplicații pentru dificultăți de învățare)

Aceste instrumente contribuie la creșterea accesibilității conținuturilor și la implicarea activă a elevilor. De asemenea, ele facilitează diferențierea sarcinilor și oferă oportunități de învățare adaptate nivelului fiecărui elev.

Integrarea tehnologiei în educația incluzivă presupune utilizarea unor strategii didactice adaptate:

- învățarea diferențiată, adaptarea conținuturilor și sarcinilor
- învățarea colaborativă, activități în echipă prin platforme digitale
- gamificarea, utilizarea jocurilor educaționale pentru motivare
- feedback-ul personalizat, evaluare continuă și constructivă
- blended learning, combinarea predării tradiționale cu cea digitală

Aceste practici contribuie la crearea unui mediu educațional centrat pe elev, în care fiecare copil este valorizat și sprijinit să își atingă potențialul.

Educația incluzivă în mediul digital are efecte semnificative asupra dezvoltării elevilor:

Dezvoltarea cognitivă:

- acces rapid la informații
- învățarea personalizată
- îmbunătățirea performanțelor școlare

Dezvoltarea socio-emoțională:

- creșterea încrederii în sine
- integrarea mai bună în colectiv
- dezvoltarea empatiei și cooperării

Dezvoltarea digitală:

- formarea competențelor digitale
- utilizarea responsabilă a tehnologiei
- adaptarea la cerințele societății moderne

Cu toate acestea, este important ca utilizarea tehnologiei să fie echilibrată, pentru a evita riscuri precum dependența digitală sau scăderea atenției.

Implementarea educației incluzive digitale întâmpină și dificultăți:

- acces inegal la tehnologie
- lipsa competențelor digitale la unele cadre didactice
- necesitatea formării continue
- riscul supraexpunerii la ecrane

Educația incluzivă în era digitală reprezintă o direcție esențială pentru dezvoltarea unui sistem educațional echitabil și modern. Prin utilizarea eficientă a tehnologiilor digitale și aplicarea unor strategii didactice adecvate, se poate asigura participarea activă a tuturor elevilor la procesul educațional.

Rolul cadrului didactic este crucial în acest proces, fiind cel care facilitează accesul la învățare și creează un climat educațional pozitiv. Astfel, succesul educației incluzive depinde de echilibrul dintre inovație, adaptabilitate și empatie.

Bibliografie

Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Polirom

- Ionescu, M., & Radu, I. (2001). *Didactica modernă*. Cluj- Napoca: Dacia.
- Păun, E. (1999). *Școala – abordare sociopedagogică*. Iași: Polirom.
- Voiculescu, F. (2013). *Pedagogie generală*. București: Editura Universitară
- UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education – All Means All*. Paris.

ROLUL PROFESORULUI ÎN GESTIONAREA DIVERSITĂȚII ÎN PRIMUL AN DE ACTIVITATE LA CATEDRĂ- PROVOCĂRI ȘI REUȘITE

Autor: Prof. învă. preșcolar Colcer Bianca-Alexandra

Specialitatea: Educație timpurie

Instituția: Grădinița cu P.P. *Micii Exploratori* Apahida

. Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolarilor:
experiențe și bune practici ale profesorilor

Primul an la catedră reprezintă, pentru orice cadru didactic, o trecere abruptă de la universul idealizat al teoriilor psihopedagogice expuse studentului de pe băncile facultății la realitatea deseori șocantă, imprezvizibilă și copleșitoare a sălii de grupă care se află acum în mâinile debutantului dornic să își înceapă cariera.

În educația timpurie, diversitatea nu este doar un concept abstract, studiat în amfiteatre, ci capătă chipul fiecărui copil care trece pragul grădiniței în prima zi de toamnă: înalt, scund, timid, sociabil, entuziasmat sau reticent, fiecare copilăș își aduce aportul în grupa din care urmează să facă parte trei ani. Gestionarea acestei diversități – fie ea cognitivă, emoțională, culturală sau socială – s-a dovedit a fi piatra de încercare a începutului meu de drum în profesie, o călătorie presărată deopotrivă cu provocări profunde și reușite definitorii.

După primul consiliu profesoral, în toamna lui 2023, nu știam ce are să rezerve catedra de profesor debutant pentru mine...Una dintre primele și cele mai acute provocări cu care m-am confruntat a fost șocul eterogenității. Îmi amintesc primele săptămâni la grupă, când am realizat că planificările mele riguroase se loveau de un zid al realităților individuale. Aveam în față copii care se exprimau în propoziții complexe, alături de copii care foloseau doar gesturi; copii care proveneau din medii familiale extrem de stimulante, alături de preșcolari care manifestau o anxietate de separare severă, dublată de curențe afective. Dilema mea principală a fost cum să mențin coeziunea grupului și să îndeplinesc obiectivele curriculare, fără a lăsa pe nimeni în urmă. Sentimentul de inadecvare, de impostor în propria grupă, m-a vizitat deseori în acea perioadă, mai ales atunci când activitățile frontale eșuau pentru că nu reușeam să captez atenția tuturor simultan. Mă blamam pe mine pentru aceste aspecte și căutam ajutor constant și surse de informare.

O altă provocare majoră a fost integrarea copiilor cu ritmuri de învățare diferite sau cu posibile cerințe educaționale speciale (CES), nediagnosticate încă la această vârstă fragedă. Lipsa de experiență practică m-a făcut inițial să privesc aceste situații cu teamă. Un copil cu un comportament hiperactiv sau unul extrem de retras îmi testau zilnic limitele răbdării și ale creativității pedagogice. Am înțeles, treptat, că încercarea de a „uniformiza” copiii este nu doar o luptă pierdută, ci și o greșală fundamentală în actul educațional.

Reușitele au început să apară în momentul în care am schimbat paradigma: am încetat să privesc diversitatea ca pe o problemă de rezolvat și am început să o integrez ca pe o resursă. Prima bună practică pe care am adoptat-o a fost flexibilizarea demersului didactic prin lucrul pe centre de interes, la sugestia colegei mele cu experiență, care mi-a fost atribuită ca și mentor în debutul pedagogic. Organizând sala pe zone (artă, construcții, joc de rol, știință), am putut diferenția sarcinile în funcție de specificul preșcolarilor. Copilul care avea dificultăți de exprimare verbală a putut să-și demonstreze inteligența spațială la centrul de construcții, câștigând respectul colegilor și, cel mai important, încrederea în sine. Astfel, fiecare preșcolar a avut șansa de a experimenta succesul în ritmul său.

Pentru gestionarea diversității emoționale, o altă reușită a fost implementarea „Calendarului emoțiilor”. Într-o grupă diversă, alfabetizarea emoțională este numitorul comun care îi apropie pe copii. În fiecare dimineață, prin intermediul unor jetoane vizuale, fiecare preșcolar își alegea starea de spirit, ulterior am ajuns la performanța de argumentare a emoției alese. Pentru copiii introvertiți sau cei proveniți din medii vulnerabile, acesta a fost un instrument vital de comunicare non-verbală. Prin validarea tuturor emoțiilor, am reușit să creez un climat de siguranță psihologică, o precondiție absolută pentru o integrare reală și de succes.

De asemenea, o experiență marcantă a fost efortul de a integra un copil dintr-o minoritate, vizibil izolat în primele săptămâni. Reușita în acest caz nu a venit din activități formale, ci din ludic. Am introdus elemente de multiculturalitate în poveștile și jocurile noastre zilnice. Faptul că am transformat diferența într-un motiv de curiozitate și celebrare, nu de separare, a schimbat complet dinamica grupului. În acest proces, parteneriatul cu familia a fost crucial. Ajutorul și implicarea părinților este temeiul oricărei reușite didactice. Am învățat că pentru ca un copil să se simtă integrat, mediul de acasă trebuie să comunice armonios cu mediul de la grădiniță, bazându-se pe transparentă și colaborare. Până la urmă, bunăstarea copiilor este puntea de legătură dintre adulții cei mai prezenți în viața preșcolarului – familia și educatoarele.

În concluzie, primul an de activitate la catedră a fost o lecție intensă de pedagogie vie. Am descoperit că rolul profesorului în fața diversității nu este de a fi un simplu transmițător de cunoștințe, ci un arhitect al relațiilor umane. Provocările începutului de drum m-au forțat să ies din zona de confort, să fiu flexibil și empatic. Reușitele nu s-au măsurat neapărat în fișe de lucru completate perfect, ci în zâmbetele copiilor care au înțeles că, în sala noastră de grupă, a fi diferit înseamnă a fi unic și valoros. Experiența acestui prim an mi-a confirmat convingerea că educația timpurie este temelia unei societăți incluzive, iar totul începe cu acceptarea necondiționată a fiecărui copil.

STRATEGII DE STIMULARE A SOCIALIZĂRII LA PREȘCOLARI

Prof. Baciú Mioara
G.P.P Nr 15
Școala Gimnazială „Elena Cuza,,
Vaslui

Socializarea reprezintă un proces fundamental în dezvoltarea copilului, prin care acesta dobândește norme, valori și comportamente necesare integrării în societate. În perioada preșcolară, socializarea este influențată în mod decisiv de mediul educațional din grădiniță, unde copilul interacționează zilnic cu alți copii și cu adulți. Aplicarea unor strategii educaționale adecvate contribuie la formarea competențelor sociale și emoționale, esențiale pentru adaptarea copilului.

Conform teoriilor dezvoltării elaborate de Lev Vygotsky, învățarea are loc prin interacțiune socială, iar copilul își dezvoltă abilitățile prin colaborare cu ceilalți. De asemenea, Jean Piaget subliniază importanța experienței directe și a jocului în dezvoltarea cognitivă și socială.

În grădiniță, socializarea se realizează printr-o varietate de modalități didactice și activități structurate, adaptate particularităților de vârstă ale copiilor.

1.Strategii bazate pe joc

Jocul reprezintă principala modalitate de învățare la vârsta preșcolară și un instrument esențial de socializare. Strategiile educaționale care valorifică jocul includ jocurile de rol, jocurile de cooperare și jocurile cu reguli. Prin jocurile de rol, copiii își asumă diferite personaje și învață comportamente sociale (de exemplu: „de-a familia”, „de-a medicul”). Jocurile de grup îi ajută să dezvolte capacitatea de colaborare, să respecte reguli și să comunice eficient.

2. Învățarea prin cooperare

O strategie importantă este organizarea activităților în grupuri mici, unde copiii sunt încurajați să lucreze împreună pentru atingerea unui scop comun. Această metodă stimulează comunicarea, empatia și responsabilitatea. Educatoarea are rolul de a structura activitățile astfel încât fiecare copil să participe activ și să contribuie la rezultatul final. În acest mod, copiii învață să împartă sarcini și să se sprijine reciproc.

3. Modelarea comportamentului social

Copiii învață prin imitație, iar educatoarea reprezintă un model de comportament. Prin atitudinea sa, aceasta transmite valori precum respectul, toleranța și cooperarea. Modelarea comportamentului presupune oferirea de exemple concrete de interacțiune pozitivă,

precum salutul, exprimarea politeții sau rezolvarea pașnică a conflictelor. Această strategie este susținută de teoriile învățării sociale promovate de Albert Bandura.

4. Comunicarea și exprimarea emoțiilor

Stimularea comunicării este esențială pentru socializare. Activitățile de povestire, discuțiile libere și jocurile de limbaj îi ajută pe copii să își exprime gândurile și emoțiile. Educatoarea poate utiliza tehnici precum întrebările deschise, ascultarea activă și încurajarea exprimării emoțiilor pentru a dezvolta competențele de comunicare ale copiilor.

5. Stabilirea regulilor și a rutinei

Un mediu educațional organizat, bazat pe reguli clare și consecvente, facilitează socializarea. Copiii învață să respecte normele grupului, să aștepte rândul și să accepte Rutina zilnică oferă stabilitate și siguranță, contribuind la dezvoltarea comportamentelor sociale adecvate. Respectarea regulilor ajută la integrarea copilului în colectivitate.

6. Gestionarea conflictelor

Conflictele între copii sunt inevitabile, dar pot fi transformate în oportunități de învățare. Educatoarea intervine pentru a-i învăța pe copii să își exprime nemulțumirile, să negocieze și să găsească soluții. Prin mediere, copiii dezvoltă abilități de rezolvare a problemelor și învață să respecte punctele de vedere ale celorlalți.

7. Parteneriatul cu familia

Socializarea copilului nu se realizează doar în grădiniță, ci și în familie. Colaborarea dintre educatoare și părinți este esențială pentru asigurarea coerenței în educație. Părinții sunt încurajați să susțină comportamentele sociale învățate la grădiniță și să ofere modele pozitive de interacțiune.

Concluzie

Strategiile educaționale de stimulare a socializării la preșcolari sunt variate și interdependente. Jocul, cooperarea, comunicarea, modelarea comportamentului și respectarea regulilor contribuie la dezvoltarea armonioasă a copilului. Grădinița reprezintă un mediu esențial pentru formarea competențelor sociale, iar rolul educatoarei este decisiv în aplicarea strategiilor adecvate. Prin utilizarea acestor metode, copilul dobândește abilități necesare integrării în societate și dezvoltării personale.

Bibliografie

- Jean Piaget (1970), *Psihologia copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Lev Vygotsky (1978), *Mind in Society: The Devel*
- Albert Bandura (1986), *Social Foundations of Thought and Action*, Prentice Hall.

- Ioan Nicola (2003), *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București.
- Ursula Șchiopu, Emil Verza (1997), *Psihologia vârstelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București.

VALENȚELE EDUCATIVE ALE ACTIVITĂȚILOR DE GRUP ÎN PROCESUL DE SOCIALIZARE AL PREȘCOLARILOR

Prof. Chiratcu Dana-Mariana

Grădinița PP Nr 15 Vaslui

– Structura Școlii Gim „Elena Cuza”

Educația timpurie reprezintă un pilon fundamental în arhitectura dezvoltării umane, fiind etapa în care se pun bazele structurilor de personalitate și ale competențelor relaționale. În acest context, grădinița nu trebuie privită doar ca un spațiu de supraveghere sau de transmitere de cunoștințe, ci ca un veritabil laborator social. Pentru copilul preșcolar, ieșirea din spațiul securizant, dar adesea restrictiv din punct de vedere social al familiei, și integrarea în grupul de semeni marchează începutul unui proces complex de transformare.

Activitățile de grup reprezintă instrumentul didactic cel mai eficient prin care educatorul poate orchestra această tranziție. Ele nu sunt simple contexte de joacă, ci medii structurate în care micul preșcolar experimentează primele forme de negociere, colaborare și asumare a responsabilității colective.

Socializarea este un proces multidimensional care implică învățarea normelor de conviețuire și interiorizarea valorilor grupului de apartenență. La vârsta preșcolară, acest proces este marcat de trecerea treptată de la gândirea egocentrică unde copilul se percepe pe sine ca centrul universului către o gândire socializată, capabilă să ia în calcul nevoile și perspectivele celorlalți.

În cadrul activităților de grup, socializarea se realizează prin interacțiune directă. Fraza pedagogică „învățăm să fim împreună” capătă sens atunci când copilul realizează că obiectivele sale (de exemplu, construirea unui castel din cuburi) pot fi atinse mai rapid și mai spectaculos dacă colaborează cu un partener. Această descoperire a eficienței colective este valența educativă principală a activității de grup, transformând impulsul individualist într-un efort concertat.

Activitățile desfășurate în comun stimulează dezvoltarea limbajului și a gândirii critice. Atunci când preșcolarii lucrează într-o micro-echipă, ei sunt nevoiți să își verbalizeze intențiile, să explice colegilor viziunea lor și să asculte argumentele celorlalți. Acest schimb continuu de idei produce ceea ce psihologia numește „conflict socio-cognitiv” o discrepanță între păreri care forțează copilul să își reevalueze propria logică și să asimileze informații noi de la semeni. Astfel, grupul devine o sursă de cunoaștere mai bogată decât interacțiunea solitară cu un obiect sau cu un adult.

Socializarea prin activități de grup are un impact profund asupra echilibrului emoțional. Copilul care reușește să își aducă contribuția la un proiect de grup (un desen

colectiv, o dramatizare) primește validare imediată nu doar de la educator, ci și de la colegi. Această recunoștere socială este esențială pentru construirea unei imagini de sine pozitive. Mai mult, participarea la activități comune cultivă empatia; copilul învață să recunoască tristețea unui coleg care a pierdut la un joc sau bucuria reușitei comune, dezvoltând astfel o inteligență emoțională sănătoasă.

Spre deosebire de regulile impuse autoritar de adult, regulile grupului sunt adesea acceptate mult mai ușor de către preșcolari deoarece sunt legate de funcționarea jocului. Într-o activitate de grup, copilul înțelege că dacă nu își respectă rândul sau dacă nu împarte materialele, jocul se blochează, iar el riscă excluderea. Această formă de autocontrol, născută din dorința de a rămâne în interacțiune cu ceilalți, reprezintă fundamentul disciplinei sociale de mai târziu.

Pentru a maximiza valențele educative ale grupului, cadrul didactic trebuie să utilizeze o paletă diversificată de metode:

- Jocul didactic și jocul de rol: Acestea permit experimentarea unor situații de viață reală într-un mediu controlat. Prin interpretarea unor roluri diverse (vânzător, cumpărător, părinte, medic), copiii internalizează modele de comportament social și formule de politețe.
- Activitățile pe centre de interes (Sectorizarea): Organizarea grupei în micro-grupuri de lucru (Colțul Căsuței, Construcții, Știință) facilitează interacțiuni mai intime și mai intense, oferind fiecărui copil șansa de a se exprima și de a fi ascultat, evitând anonimatul grupului mare.
- Proiectele tematice transversale: Lucrul la o temă comună pe parcursul unei săptămâni (de exemplu, „Planeta noastră”) sudează colectivul și creează o memorie afectivă comună, esențială pentru coeziunea socială a grupei.

În cadrul activităților de grup, rolul cadrului didactic transcende funcția tradițională de emițător de informații, transformându-se într-un arhitect al climatului psiho-social și un fin observator al dinamicii umane. Această postură necesită o dublă competență: pe de o parte, capacitatea de a proiecta activități care să provoace interacțiunea, iar pe de altă parte, abilitatea de a interveni non-invaziv pentru a ghida comportamentele sociale fără a anula spontaneitatea copiilor.

Prima și cea mai puternică formă de educație socială în grădiniță se realizează prin învățarea socială sau imitație. Preșcolarul observă constant modul în care adultul interacționează, comunică și gestionează stresul. Prin urmare, educatorul trebuie să devină un model viu de activ devin „standarde de aur” pe care copiii le vor copia în propriile lor relații cu semenii.

Atunci când educatorul tratează un conflict dintre doi copii cu răbdare și obiectivitate, el nu doar rezolvă o problemă punctuală, ci predă o lecție fundamentală de diplomatie și justiție socială.

Într-o grupă de grădiniță există copii cu temperamente diferite, ritmuri de învățare variate și, adesea, background-uri culturale diverse. Educatorul-arhitect are responsabilitatea de a crea „punți” de legătură între acești copii.

Pentru copilul inhibat sau timid, cadrul didactic acționează ca un suport, oferindu-i roluri care să îi pună în valoare abilitățile într-un mod securizant (de exemplu, responsabil cu materialele), crescându-i astfel treptat curajul de a interacționa.

Pentru copilul dominant, educatorul canalizează energia liderului către responsabilități de îngrijire și ajutorare a celorlalți, transformând dorința de putere în spirit de serviciu.

În procesul de socializare, conflictele sunt inevitabile și, surprinzător, necesare pentru maturizarea socială. Rolul educatorului nu este de a preveni orice dispută prin măsuri autoritare, ci de a folosi conflictul ca pe un moment pedagogic. În loc să ofere soluții gata pregătite (ex: „Dă-i jucăria înapoi acum!”), educatorul apelează la strategii de mediere, punând întrebări reflexive: „Cum crezi că se simte colegul tău acum?” sau „Ce soluție putem găsi astfel încât să vă jucați amândoi cu acest camion?”. Această abordare transformă educatorul dintr-un judecător extern într-un antrenor de abilități sociale, ajutând preșcolarii să își dezvolte propriul mecanism de autoreglare și negociere.

Educatorul de succes posedă „ochiul format” pentru a citi dincolo de activitatea vizibilă. El trebuie să identifice liderii informali, copiii marginalizați sau micro-grupurile exclusive care se pot forma spontan. Prin rotirea sistematică a partenerilor de joc în timpul activităților pe centre sau prin formarea unor echipe diverse pentru proiectele tematice, cadrul didactic deconstruiește barierele sociale și forțează ieșirea din „zona de confort”, obligând copiii să descopere calitățile colegilor cu care, în mod obișnuit, nu ar interacționa.

Prezența educatorului în activitatea de grup este una subtilă, dar omniprezentă. El este cel care dă „tonul” emoțional al grupei, transformând o simplă adunare de copii într-o comunitate de învățare. Prin echilibrul dintre autoritate și afecțiune, educatorul asigură acel spațiu de siguranță psihologică în care fiecare preșcolar simte că este valorizat pentru ceea ce este, învățând totodată să valorizeze diversitatea celor din jurul său.

În concluzie, activitățile de grup reprezintă „motorul” socializării în învățământul preșcolar, oferind contextul ideal pentru transformarea copilului dintr-un individ centrat pe sine într-un membru activ și conștient al unei comunități. Valențele educative ale acestor activități depășesc sfera simplului divertisment, atingând straturi profunde ale dezvoltării cognitive, emoționale și morale. O socializare de succes în grădiniță, bazată pe interacțiune calitativă și suport reciproc, garantează o adaptare superioară în ciclul școlar următor și, ulterior, în societate.

Bibliografie:

1. Bocoș, M. (2017). *Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice*, Editura Paralela 45, Pitești.

2. Ciolan, L. (2008). *Învățarea integrată. Fundamente teoretice și metodologice*, Editura Polirom, Iași.
3. Cucuș, C. (2014). *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
4. Glava, A., Glava, C. (2002). *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
5. Stan, C. (2014). *Teoria și metodologia instruirii*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
6. *Curriculum pentru educația timpurie*, Ministerul Educației, București, 2019.

SOCIALIZAREA COPILULUI ÎN GRĂDINIȚĂ ȘI ȘCOALĂ

Cozea Mihaela
Profesor educație timpurie
Grădinița Alice
Secțiunea 1

Introducere

Socializarea reprezintă unul dintre procesele fundamentale ale dezvoltării umane, prin care copilul învață să se integreze în grupuri, să respecte norme, să comunice eficient și să construiască relații cu cei din jur. În primii ani de viață, grădinița și școala primară constituie spații esențiale în formarea comportamentelor sociale, oferind contexte variate de interacțiune și cooperare.

În acest sens, cadrul educațional nu are doar rol instructiv, ci și o importantă funcție formativă, contribuind la dezvoltarea emoțională și socială a copilului. Lucrarea de față își propune să evidențieze modalitățile prin care socializarea este stimulată atât la nivel preșcolar, cât și în ciclul primar, prin strategii educaționale adaptate vârstei.

1. Particularitățile procesului de socializare la vârste mici

Copilul mic își formează primele deprinderi sociale prin contact direct cu adulții și copiii din jur. La vârsta preșcolară, relațiile sunt spontane, instabile și puternic influențate de emoții. Jocul este principalul mijloc de interacțiune, iar prin acesta copilul învață să împartă, să colaboreze și să respecte reguli simple. Odată cu intrarea în școala primară, relațiile sociale devin mai structurate. Elevii încep să conștientizeze importanța regulilor de grup, își dezvoltă capacitatea de a lucra în echipă și își formează treptat responsabilitatea personală.

Astfel, socializarea la aceste vârste presupune:

- dezvoltarea comunicării verbale și nonverbale;
- formarea comportamentelor de cooperare;
- învățarea regulilor de conviețuire;
- gestionarea emoțiilor în relație cu ceilalți.

2. Modalități de stimulare a socializării în educația preșcolară

În grădiniță, procesul de socializare este strâns legat de activitățile ludice și de experiențele zilnice ale copilului.

a) Jocul ca mijloc de interacțiune socială

Jocurile de grup, jocurile de rol și activitățile simbolice facilitează învățarea regulilor sociale într-un mod natural. Copiii învață să colaboreze, să negocieze și să accepte puncte de vedere diferite.

b) Activități colective și experiențiale

Activitățile desfășurate în grup stimulează comunicarea și sentimentul apartenenței. Copiii sunt încurajați să participe activ, să împărtășească idei și să contribuie la realizarea sarcinilor comune.

c) Organizarea mediului educațional

Spațiul din grădiniță este conceput astfel încât să favorizeze interacțiunea: centrele de activitate permit colaborarea și schimbul de roluri între copii.

d) Rolul educatorului

Educatorea are rol de mediator și model social. Prin atitudine, limbaj și comportament, aceasta oferă exemple de relaționare pozitivă și sprijină rezolvarea conflictelor dintre copii.

3. Modalități de dezvoltare a socializării în învățământul primar

În școala primară, socializarea capătă un caracter mai organizat, fiind integrată în activitățile educative și în viața clasei.

a) Învățarea prin cooperare

Lucrul în perechi sau în grupuri mici stimulează responsabilitatea comună și dezvoltarea abilităților de comunicare. Elevii învață să asculte, să argumenteze și să respecte opiniile celorlalți.

b) Activități de grup și proiecte tematice

Proiectele educaționale oferă contexte reale de colaborare, în care elevii își asumă roluri diferite și contribuie la un scop comun.

c) Reguli și rutine școlare

Respectarea regulilor clasei și a rutinei zilnice contribuie la formarea disciplinei și a comportamentului social adecvat.

d) Activități extracurriculare

Excursiile, serbările și activitățile artistice sau sportive favorizează relaționarea în contexte informale și dezvoltarea spiritului de echipă.

e) Rolul învățătorului

Învățătorul coordonează procesul de socializare, intervenind în situațiile conflictuale și promovând valori precum respectul, empatia și solidaritatea.

4. Rolul mediului educațional și al familiei în socializare

Socializarea copilului nu se realizează exclusiv în instituția de învățământ, ci este rezultatul unei colaborări între familie și școală.

Familia reprezintă primul spațiu de socializare, unde copilul învață modele de comportament și valori de bază. În același timp, grădinița și școala extind aceste experiențe, oferind contexte mai variate și mai complexe de interacțiune. Un mediu educațional stabil, sigur și stimulativ contribuie semnificativ la dezvoltarea armonioasă a copilului.

Concluzii

Procesul de socializare în primii ani de educație reprezintă un element esențial în formarea personalității copilului. Prin activități ludice, cooperative și experiențiale, preșcolarii și școlarii mici își dezvoltă competențele sociale necesare integrării în comunitate. Rolul cadrului didactic și al familiei este fundamental, aceștia având responsabilitatea de a ghida copilul în formarea unor relații sănătoase și echilibrate. O socializare reușită în copilărie constituie baza unei adaptări sociale eficiente în viața adultă.

Bibliografie:

1. *Dăcu, V.D. (1999) „Comunicarea și managementul instituțional.” Editura: Universitară București*
2. *„Curriculum pentru educație timpurie”(2019). București. Ministerul Educației Naționale;*
3. *Tătaru L., Glava A., Chis O. (2014) „Piramida cunoașterii, repere metodice în aplicarea curriculum-ului preșcolar”. Editura Diamant;*
4. *Botiș, A., și Mihalca, L. (2007). „Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până în 7 ani.” Ghid pentru cadrele didactice din învățământul preșcolar. Buzău: Alpha MDN.*

O INTEGRARE ȘCOLARĂ DE SUCCES

Mihalca Gabriela Lenuța, Profesor pentru învățământul primar,
Școala Gimnazială „Grigore Moșil” Satu Mare,
„Modalități de realizare a socializării școlărilor mici în școală”

Rezumat

Socializarea școlărilor mici reprezintă un proces important în integrarea acestora în mediul școlar și în formarea competențelor socio-emoționale. Lucrarea evidențiază importanța colaborării școală–familie ca o continuare firească a relației grădiniță–familie, precum și rolul activităților didactice interactive în dezvoltarea relațiilor de grup. Sunt prezentate exemple de bune practici aplicate la clasa pregătitoare, într-o manieră practic-aplicativă, demonstrând impactul pozitiv asupra adaptării elevilor și asupra climatului educațional.

Introducere

Începutul școlii reprezintă o etapă foarte importantă în dezvoltarea copilului. Trecerea de la grădiniță la școală presupune nu doar adaptarea la cerințe cognitive, ci și integrarea într-un nou univers social, un univers în care există reguli, responsabilități și relații interpersonale mai complexe, care solicită copilului capacitatea de a coopera, de a comunica eficient și de a-și gestiona emoțiile în contexte variate.

Din experiența la clasa pregătitoare, am observat că elevii nu întâmpină dificultăți majore în învățare, ci mai ales în relaționare: cum să își facă prieteni, cum să comunice, cum să accepte reguli, cum să-și manifeste toleranța față de alți copii. De aceea, socializarea devine o prioritate, mai ales în primele luni, iar învățatoarea are rolul de a crea contexte în care copilul să se simtă în siguranță, valorizat și acceptat.

Un element esențial în acest proces îl constituie colaborarea școală–familie, care continuă, într-o formă adaptată, relația construită în grădiniță, asigurând copilului un cadru de siguranță emoțională și coerență educațională.

Argument

Prin implicarea activă a părinților în viața școlii, se creează o punte între mediul familial și cel școlar, facilitând adaptarea elevului și susținând dezvoltarea relațiilor sociale pozitive.

Putem să considerăm că o integrare este de succes dacă:

- ☺ părintele susține experiențele copilului;
- ☺ învățătoarea creează contexte de interacțiune;
- ☺ mediul școlar este perceput ca fiind prietenos.

Colaborarea școală–familie nu este doar un sprijin, ci o condiție esențială pentru integrarea armonioasă a elevului.

Scopul lucrării: evidențierea unor modalități eficiente de realizare a socializării școlarelor mici, prin activități didactice și prin consolidarea parteneriatului școală–familie.

Obiective:

- ☺ facilitarea integrării elevilor în colectivul clasei;
- ☺ dezvoltarea competențelor de comunicare și cooperare;
- ☺ formarea comportamentelor sociale adecvate;
- ☺ implicarea familiei în procesul instructiv-educativ;
- ☺ crearea unui climat pozitiv și incluziv.

Durata: activități desfășurate înainte de înscrierea la școală, în primele săptămâni de școală, cu aplicare continuă pe parcursul anului școlar.

Resurse: materiale didactice specifice activităților planificate, resurse digitale, implicarea părinților, creativitatea învățătoarei.

Desfășurarea activităților – exemple de bune practici

Procesul de socializare începe înainte de prima zi de școală, prin organizarea **Zilei Porților Deschise**, un moment esențial în construirea relației școală–familie. Această zi poate fi mediatizată atât pe pagina școlii cât și în comunitatea locală, prin afișe, fluturași, etc., pentru a încuraja participarea unui număr cât mai mare de copii și părinți.

Ziua Porților Deschise reprezintă o abordare educațională complexă, care facilitează tranziția copilului de la grădiniță la școală, contribuind la reducerea anxietății și la formarea unei imagini pozitive asupra mediului școlar. Activitatea implică în mod direct familia și creează contexte de interacțiune autentică între viitorii elevi, părinți și cadre didactice: părinții și copiii pășesc împreună, pentru prima dată, în spațiul școlar, descoperă sala de clasă, participă la activități și interacționează cu învățătoarea. Astfel, copilul percepe școala ca pe un loc familiar, validat de prezența părintelui.

La finalul activității, învățătoarea le oferă părinților informații despre organizarea activității școlare, răspunde întrebărilor și încurajează comunicarea deschisă.

Activitatea se încheie prin oferirea unor mici recompense pentru copii și scrisori/sfaturi pentru părinți.

Această experiență își găsește continuitatea în **prima zi de școală**, care este tratată ca o experiență emoțională pozitivă. Clasa este organizată ca un spațiu primitor, amenajată cu elemente specifice, în funcție de denumirea clasei (ex. „Clasa Steluțelor”), astfel încât să transmită o atmosferă prietenoasă: culori calde, materiale atractive, spații de lucru organizate, panou cu recompense, panou cu zilele de naștere ale copiilor etc. .

Activitățile sunt centrate pe cunoaștere și joc. Pentru a face tranziția mai ușoară, părinții pot rămâne, participând la primele interacțiuni ale copiilor. Un prim moment de socializare este realizat printr-un joc de cunoaștere, în care fiecare copil își spune numele și un lucru preferat. Activitatea este susținută de învățătoare, care modelează comunicarea și încurajează participarea tuturor elevilor.

Jocul de socializare este urmat de o activitate interactivă/ o poveste, în cadrul căreia sunt implicați atât părinții, cât și copiii. În această activitate, pot fi implicați și profesorii care vor preda la clasă în anul școlar în curs.

La final, învățătoarea le oferă părinților informații generale despre organizarea activității școlare, urmând ca acestea să fie prezentate, detaliat, în cadrul primei ședințe cu părinții. Totodată, învățătoarea le oferă copiilor materiale specifice (ex.:un set creativ, un pliant personalizat cu informații relevante pentru anul școlar în curs, un creion magic, orarul clasei în imagini etc.).

Așadar, prima zi de școală constituie o etapă esențială în procesul de socializare. Prin organizarea unor activități interactive și prin implicarea familiei, învățătoarea poate transforma această zi într-un început plin de încredere și entuziasm, făcându-l pe copil să pășească în mediul școlar cu deschidere și curiozitate, pregătit să construiască relații și să se dezvolte armonios.

În zilele următoare, un rol esențial în socializare îl are **Întâlnirea de dimineață**, o activitate începută la grădiniță, dar adaptată și continuată la școală. Elevii se salută, își spun numele, completează calendarul naturii, împărtășesc experiențe simple și învață să asculte.

Întâlnirea de dimineață devine o rutină zilnică. În timp, acest moment contribuie la dezvoltarea comunicării și la formarea unui climat de încredere. Copiii învață că sunt parte dintr-un grup, că aparțin unei comunități școlare în care vocea lor este auzită.

Un moment important în formarea grupului îl reprezintă **stabilirea regulilor clasei**, realizate împreună cu elevii. Pentru a înțelege și a respecta mai ușor regulile, acestea pot fi reprezentate de către copii prin desen, apoi afișate într-un loc vizibil, în sala de clasă.

Pentru exersarea comportamentelor sociale și pentru dezvoltarea empatiei la vârsta școlară mică, am utilizat jocul de rol „**Prietenul la nevoie se cunoaște**”, o activitate cu puternic caracter formativ, care transformă situațiile de viață în experiențe de învățare trăite. Jocul constă în punerea copiilor în situații sociale simple, inspirate din realitatea clasei (ex.: un copil și-a pierdut creionul și nu mai poate scrie litera; un coleg este trist pentru că nu reușește să realizeze o sarcină la matematică; doi copii doresc să meargă la tabla interactivă în același timp și să rezolve un exercițiu), în care aceștia trebuie să identifice soluții de ajutor, cooperare și sprijin reciproc. Elevii sunt organizați în perechi sau grupuri mici și primesc sarcini sub formă de scenarii. Prin dramatizare, copiii învață să ofere sprijin, să empatizeze și să găsească soluții.

Un alt instrument eficient este jocul în format digital „**Roata prieteniei**”, realizat pe platforma Wordwall, care aduce un element de noutate și motivație. Elevii învârt roata și răspund la întrebări sau situații legate de prietenie: „Ce faci dacă un coleg este supărat?” sau „Descrie un prieten bun în 3 cuvinte!”. Jocul interactiv implică toți elevii, inclusiv pe cei mai timizi.

Proiectul „**Copacul prieteniei**” consolidează socializarea prin activități de cooperare. Fiecare elev contribuie cu o „frunză” pe care desenează o calitate a unui coleg. Produsul final devine simbolul clasei, iar copiii se regăsesc în el. Această activitate dezvoltă sentimentul de apartenență și valorizarea fiecărui copil.

Toate aceste activități sunt susținute constant de familie. Părinții sunt încurajați să discute cu copiii despre experiențele trăite, să ofere feedback și să sprijine relațiile de prietenie.

Metode și procedee: jocul didactic, jocul de rol, învățarea prin cooperare, conversația, metoda proiectului și utilizarea tehnologiei.

Modalități de evaluare: observarea comportamentului elevilor, analiza interacțiunilor sociale, implicarea în activități și feedbackul oferit de părinți. Accentul a fost pus pe progres, nu pe competiție și performanță.

Rezultate obținute: integrarea rapidă a elevilor, dezvoltarea relațiilor de prietenie, colaborare și creșterea încrederii în sine.

Impact educațional: colaborarea școală–familie a contribuit la crearea unui climat educațional pozitiv, în care copilul se simte sprijinit și valorizat, iar activitățile de socializare au facilitat dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Concluzii

Socializarea școlară mică nu este un proces spontan, ci unul dirijat pedagogic, care necesită implicare, răbdare și creativitate, un proces în care învățătoarea are rol de: model comportamental, facilitator al interacțiunilor, mediator al conflictelor, organizator al experiențelor de învățare socială.

Colaborarea școală–familie, ca o continuare a relației grădiniță–familie, reprezintă baza unei integrări de succes.

Experiența la clasă demonstrează că, prin activități interactive și prin implicarea familiei, școala poate deveni un spațiu al prieteniei, al cooperării și al dezvoltării armonioase.

CONTRIBUȚIA ACTIVITĂȚILOR DE CUNOAȘTEREA MEDIULUI ȘI ÎN SPECIAL A EXPERIMENTELOR DIDACTICE ÎN DEZVOLTAREA INTELECTUALĂ A PREȘCOLARILOR

Popescu Lavinia-Cristina
Profesor educație timpurie
Grădinița nr 7
Secțiunea : 3

În majoritatea grădinițelor ,activitățile de cunoașterea mediului, sunt de cele mai multe ori structurate în cadrul orarului săptămânal ca deschizătoare tematice .Noi educatoarele alegem acest tip de activitate experiențială pentru a preceda celelalte tipuri de activități experiențiale în ideea de a prezenta copiilor tema săptămâni, ca o deschidere festivă a ceea ce urmează să se discute întreaga săptămână.

Prin intermediul metodelor folosite în cadrul activităților de cunoașterea mediului dar și a formelor de organizare a acestora putem transmite însușiri, caracteristici, particularități ale obiectelor, fenomenelor, lucrurilor, precum și modalități de utilizare a lor.

Totodata nevoia de a evidentia si experimenta metodelor cu caracter practic de predare ale cunoasterii mediului a reprezentat o puternica motivatie in alegerea acestei teme. Metode ca experimentul si cunoasterea prin descoperire au reprezentat o reala provocare in a face copiilor cunostinta si cu altfel de activitati, cu altfel de metode de a invata.

In cadrul activitatilor de cunoasterea mediului accentul trebuie pus pe invatarea prin descoperire ,experienta senzoriala, rupandu-I pe cei mici de traditionala organizare a spatiului educational si facand cunostinta cu misterul,suspansul și curiozitatea care caracterizează acest tip de activitate. Diversitatea metodelor si procedeele folosite precum experimental au drept scop scoaterea copilului din zona obisnuita a invatarii prin fise de lucru, la masa făcându-i cunoscută noțiunea de a descoperi , de a-i trezi curiozitatea pentru mediu,natura și pentru a învăța să se implice în procesul de învățare atât fizic dar și emoțional,senzorial și de ce nu inovativ.

În urma desfășurării diverselor activități de cunoașterea mediului de-a lungul anului scolar ,în special a celor cu caracter practic si a celor prin intermediul carora copilul poate invata prin descoperire , prescolarii pot da dovada de o mai buna intelegere in ceea ce priveste cunoasterea mediului inconjurator ,o deschidere mai mare spre activitatile cu caracter ecologic,de ocrotire si ingrijire a elementelor din natura, dezvoltarea gandirii si a intelegerii proceselor cauza-efect.

Experimentul – metodă de explorare directă a realității in cadrul activitatilor de cunoasterea mediului

Experimentul este folosit în predarea științelor, constând într-o observare provocată și dirijată de anumite ipoteze, ce urmează să fie verificate experimental.

În condiții didactice, experimentarea de către elevii înșiși reprezintă o modalitate specifică de explorare a realității, de învățare prin acțiune, prin experiența trăită direct. A experimenta înseamnă a-i pune pe elevi în situația să conceapă și să practice ei înșiși un anumit gen de operații cu scopul de a provoca, a observa, a dovedi, a studia, a aprecia, a verifica, a măsura efectele, rezultatele etc. (Leif, J.), ceea ce se va solda cu noi achiziții cognitive și operaționale pentru el. Prin definiție, experimentul rămâne și aici o observare provocată, o acțiune de căutare, de încercare, de găsire de dovezi, de legități, prin efectuare de experimente.

Potrivit lui Ioan Cerghit, experimentul este definit ca: “o observație provocată, o acțiune de căutare, de încercare, de găsire de dovezi, de legități, este o provocare intenționată, în condiții determinate (instalații, dispozitive, materiale corespunzătoare, variație și modificare a parametrilor etc.), a unui fenomen, în scopul observării comportamentului lui, al încercării raporturilor de cauzalitate, al descoperirii esenței acestuia (adică a legităților care-l guvernează), al verificării unor ipoteze “.

Totodată el consideră experimentul ca o metodă activă care “are mai multă forță de convingere decât orice altă metodă și, deci, posibilități sporite de înrâurire asupra formării concepției științifice despre natură la elevi”.

Este apreciată ca fiind „cea mai importantă metodă de cercetare, deoarece furnizează date precise și obiective” (Cosmovici, A., 1996). Astfel, spre deosebire de observație, unde cercetătorul așteaptă apariția și manifestarea fenomenului studiat, principala caracteristică a experimentului constă în provocarea intenționată a manifestării fenomenului, pe de o parte și în varierea condițiilor de manifestare a acestora, pe de altă parte.

Valoarea formativă a experimentului

Competențele generale vizate de metoda experimentului se concretizează prin dezvoltarea la nivelul preșcolarilor a spiritului de observare, de investigare, capacitatea de a înțelege esența obiectelor și fenomenelor, de prelucrare și de interpretare a datelor experimentale, stimulează interesul față de cunoaștere. Educatorul dirijează executarea unor acțiuni de către prescolari, în scopul asigurării unui suport concret-senzorial, care va facilita cunoașterea unor aspecte ale realității. Copiii sunt astfel puși în fața realității, să studieze pe viu, să fie în contact direct cu realitatea sau cu substitutele acesteia, fiind determinați, în acest mod, să învețe prin descoperire.

Experimentul este o metodă de cercetare în care se urmărește crearea sau modificarea unor factori determinanți pentru apariția sau manifestarea unui fenomen, în condițiile de spațiu și timp alese de cercetător. Un experiment presupune izolarea unei variabile (variabila independentă), intervenția asupra acestei variabile (manipularea

variabilei independente), urmărindu-se efectele acestei variabile asupra altei variabile (variabila dependentă).

Ca și observarea, experimentul ca metodă didactică derivă din metoda de cercetare cu același nume; servind însă realizării unor obiective pedagogice.

„Furtuna de zapada într-un borcan“

Tipul activitatii: experiment

Scopul:- Dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător, precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestuia.;

Forma de organizare: individuala

Materiale:ulei,apa,acuarela alba,tablete efervescente ;Durata:15 minute

Descrierea activitatii: copiii ,asistati de parinti,vor pregati materialele necesare si apoi urmarind pasii pregatiti in materialul filmat cu ajutorul aplicatiei VivaVideo vor putea desfasura experimentul. Se amesteca apa cu acuarela alba apoi amestecul este turnat intr-un borcan cu ulei. Ultimul pas il reprezinta introducerea bucatelelor de tablete efervescente in borcan,pe rand,asteptand ca acestea sa se activeze ,ducand astfel la efectul de “furtuna”-mici vartejuri de culoare alba.

Observatii:-in momentul in care apa este turnata in pahar peste ulei se poate initia oconversatie asupra fenomenului observat,si anume ca uleiul si apa nu se amesteca ,ele fiind separate daca

"Comorile din gheata"

Tipul activitatii: experiment ‘;Titlul proiectului:"Cand,cum si de ce se intampla?"

Scopul:- Dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător, precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestuia.

Materiale: apa,diverse jucarii sau obiecte de dimensiuni mici,forme ; Durata: 2 zile

Descriere activitatii:Copiii ,asistati de catre parinti,au umplut cateva forme de briose (sau alt model) cu apa,in care au scufundat obiectele/jucariile .Acestea au fost introduse in congelator pana a doua zi.

A doua zi copiii au putut observa formarea ghetii din apa dar si compara celedoua stari ale apei (lichida si solida). Turnand apa calda peste formele inghetate acestia pot observa de asemenea reintoarcerea la starea initiala a apei, utilizand astfel termenul de topire ghetii.

PROVOCĂRI ȘI INTERVENȚII ÎN INTEGRAREA ȘCOLARULUI MIC

Ardelean Ionela-Dorinela
Profesor Psihopedagog
Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă

Secțiunea 3. Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolarilor: experiențe și bune practici ale profesorilor

Deși în ultimii ani conceptul de integrare a vizat mai mult domeniul cerințelor educaționale speciale, este greșit să ne referim doar la această categorie, considerând că ceilalți copii, mai ales în perioada ciclului preșcolar și primar, nu pot avea dificultăți de integrare în mediul școlar. Prin extensie, putem considera că și anii de gimnaziu și cei de liceu pot ridica probleme de integrare, având în vedere ”furtuna emoțională” specifică pubertății și adolescenței, schimbarea colectivelor de elevi, cerințele tot mai ridicate ale mediului școlar și social, etc. ”*Integrarea școlară*” este un proces complex de adaptare la un mediu cu norme și rigori, prin care trece orice preșcolar și școlar, dezvoltând relații, abilități și competențe. Pe fondul insuccesului adaptării, aceste aspecte pot fi afectate. Într-un mod eronat, dacă adaptarea a fost realizată fără mari probleme, nu o mai analizăm, ocupându-ne doar de situațiile de inadaptare, pe când tocmai studiul situațiilor de succes ne poate ajuta să înțelegem reușita mecanismelor complexe de integrare.

Din experiența în lucrul cu copiii, de toate vârstele, pot spune că la grădinițe, cel puțin la grupa mică, o mare provocare este reprezentată de anxietatea de separare. În ciclul primar, marile provocări rămân ritmul diferit de învățare și adaptarea la niște norme mult mai riguroase. Dar, dacă ar fi să fac o ierarhizare clară a provocărilor în ceea ce privește integrarea copiilor în mediile școlare, aș pune pe primul loc relația cu familia și mai ales partea de colaborare școală-familie. Este o zonă sensibilă și deficitară sub multe aspecte și cred că toate celelalte provocări ar putea fi depășite cu mai multă ușurință dacă această relație ar fi mai bine valorizată. Am pus pe primul loc în toate interacțiunile și activitățile mele această relație și am susținut că, rareori, succesul în lucrul cu un copil a fost posibil fără această colaborare.

Pentru a înțelege mai bine aspectele legate de provocările și reușitele cu care m-am confruntat în integrarea copiilor în ciclul primar, inserez aici un mini-studiu de caz, care urmărește evoluția unui copil în clasa pregătitoare, cu accent pe adaptarea socială, emoțională și academică, dar urmărind și relația școală-familie.

Elevul participant la acest mini-studiu provine dintr-un mediu familiar echilibrat socio-economic și emoțional, este unicul copil; familia nu a considerat deosebit de importantă prezența copilului în grădiniță.

1. Provocări întâmpinate:

- *Adaptarea la programul școlar:* elevul avea un nivel de concentrare redus, devenea agitat așteptând pauzele și, deși avea noțiunea teoretică a timpului, nu o putea integra practic în activitățile sale;
- *Relațiile interpersonale:* iniția greu conversații, nu participa la activități de grup din proprie inițiativă;
- *Atitudinea față de efortul intelectual:* predomina lentoarea în executarea sarcinilor de lucru, curba de efort era foarte fluctuantă, rămânea frecvent în urma colegilor;
- *Gestionarea emoțiilor:* anxietatea de separare era evidentă, se despărțea greu de părinți; ultima oră era într-o agitație continuă, așteptându-i.

2. **Intervențiile aplicate punctual:**

- *Colaborarea cu familia:* a fost primul și cel mai important obiectiv. Părinții au fost sfătuiți să-i realizeze copilului o rutină acasă: ore fixe de odihnă, masă, activități în familie, joacă/relaționare cu copii de aceeași vârstă. Copilul s-a învățat cu respectarea unui program; valorizarea activităților din școală prin discuții și încurajarea micilor reușite, au fost foarte importante;
- *Sprrijin educațional diferențiat:* prin fragmentarea sarcinilor de lucru, utilizarea formatului A5 pentru fișe de lucru, feedback imediat, cu valorizarea accentuată a efortului, nu a rezultatului, implicarea în alegeri prin oferirea a două variante (ex. ”vrei să desenezi o casă sau un copac?”);
- *Ghidarea integrării sociale:* organizarea intenționată a anumitor jocuri, astfel încât să pot controla participarea și relaționarea copilului (ex. jocuri în grup mic sau în pereche);
- *Integrarea unei rutine și în mediul școlar* prin afișarea pe băncuță a unui orar sub forma unor pictograme; de un real succes a fost colorarea sferturilor dintr-o oră de curs pe un cadran, pe măsura trecerii timpului.

3. **Reușite observate după primele trei module școlare:**

- *Adaptarea la programul școlar:* a început să respecte rutina orarului, nu am mai întâmpinat dificultăți la despărțirea de părinți;
- *Relațiile interpersonale:* are trei prieteni în clasă, prietenia cu aceștia este prelungită, cu ajutorul părinților, și după programul de școală; nu refuză socializarea cu ceilalți colegi;
- *Atitudinea față de efortul intelectual:* copilul a început să aibă tot mai multă răbdare,

atât pentru programul de școală, dar și față de sarcinile de lucru (de la 2-3 minute nivel de concentrare, a ajuns la 15 minute, uneori fără întreruperi, mai ales în cazul activităților interactive);

- *Gestionarea emoțiilor*: chiar dacă are încă multe comportamente generate de toleranța scăzută la frustrare, este capabil să exprime în cuvinte ce îl deranjează, a început să ceară și să accepte scuze; episoadele de irascibilitate sunt mult reduse.

Ca și o concluzie, pot spune că acesta este un caz fericit de adaptare școlară, evidențiind importanța intervenției timpurii în această problematică, deosebit de complexă și importantă pentru dezvoltarea și evoluția personalității unui copil, aflat la începutul școlarității. S-a dovedit, încă o dată, rolul important al colaborării între cadrul didactic și familie, deoarece o parte din rutina și regulile acceptate în mediul școlar trebuie extinsă și în cel familiar.

Integrarea școlarului mic poate fi un proces de durată, influențat de factori de mediu, emoționali și educaționali, dar succesul apare pe fondul identificării și acceptării problemelor de către toți factorii implicați și găsirii unor soluții diferențiate, planul de intervenție avându-l în centru pe copil.

Bibliografie

1. Drugaș, I., (2010). *101 aplicații artterapeutice în consilierea copiilor*, Oradea, Editura Primus
2. Holdevici, I., (2003). *Psihoterapia anxietății. Abordăricognitive-comportamentale*, București, Editura Dual Tech

SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Vaida Ștefania Laura-Prof.Ed. Timpurie
Grădinița cu P.P Lumea Piticilor –Dej
Secțiunea-1

Socializarea copiilor este un proces foarte complex, ce presupune multiple interacțiuni, este o problemă ce a fost studiată în pedagogie și psihologie, de-a lungul ultimilor decenii, constatându-se necesitatea creerii unui context social necesar copilului.

Este cunoscut faptul că, socializarea este un proces realizat pe de o parte de către adult, care îi atribuie copilului experiențe sociale umane, dar și de către însuși individ, copil, care însușește în mod independent un sistem de roluri sociale.

Modul cel mai simplu care deschide drum către procesul de socializare al copilului preșcolar este jocul. Copilul învață prin joc să se comporte, să-și stăpânească emoțiile, să vorbească, să comunice corect, interacționează, deci, în mod direct cu alte persoane, socializează.

Jocul, ca factor important în socializarea preșcolarului pornește încă din familie, când copilul intră în contact cu diverse persoane din mediul familial ori din societate, continuându-se în următoarea etapă a copilului, la grădiniță, în etapa de preșcolaritate.

În timpul primilor ani de viață familia este principalul cadru socio-cultural de configurare a personalității viitorului individ adult. Din acest motiv, trăsăturile psiho-morale și caracteriale ale copilului sunt determinate de valorile părinților săi. Pentru o îndelungată perioadă de timp, copilul consideră sistemul de valori familiale ca universal. Însă pe măsură ce se dezvoltă, venind în contact cu complexitatea și diversitatea vieții sociale, el învață că sursele de satisfacții și împliniri sunt mult mai diverse decât societatea îi dă posibilitatea să-și aleagă și alte valori decât cele pe care le-a deprins în familie.

Avantajul socializării în familie constă tocmai în aceea că se realizează într-un climat de afectivitate ce facilitează transmiterea și însușirea valorilor și normelor sociale. Natura contactelor cu cei din jur, climatul socio-afectiv, generează și întreține trăirile emoționale de o anumită calitate, formează atitudini și reglaje corespunzătoare.

Rolul pozitiv al familiei în procesul socializării este demonstrat de natura legăturii afective particulare și diversificate care îi unește pe membrii, de rolul securizat necesar lentei maturizării a copilului. Reușita privind devenirea umană a

copilului depinde de o colaborare dintre mai mulți factori, cei mai importanți fiind familia și grădinița .

Grădinița este primul spațiu de autonomie al copilului, primul loc în care se duce singur și unde începe viața lui fără prezența permanentă a părinților. Este un spațiu în sine, fizic și psihic, cu care copilul pentru a se adapta este necesar să poată stabili o relație. Nu este doar un spațiu de așteptare pe perioada serviciului părinților sau până când cineva va putea lua copilul, ci este un spațiu pe care copilul îl investește într-un fel anume și față de care va avea anumite trăiri.

În cadrul grădiniței ,socializarea copilului are loc la nivel complex : pe lângă relațiile dezvoltate cu părinții și cei apropiați ,apar cele cu copiii de aceeași vârstă dar și cu persoane din afara familiei –personalul grădiniței.Acest aspect contribuie la o dezvoltare emoțională armonioasă a personalității copilului,în același timp ajutându-l să-și formeze independența.Prin intermediul stărilor pe care copilul le experimentează socializând ,începe să înțeleagă ce înseamnă prietenia ,sprijinul,generozitatea,empatia, și îi sunt inoculate principii de viață sănătoasă de la o vârstă fragedă.

Grupul de egali-preșcolari- este considerat o formă de socializare secundară deoarece îi oferă copilului posibilitatea de a se manifesta spontan și natural: copiii interacționează unii cu alții,dând naștere sentimentelor de prietenie și unor legături emoționale speciale astfel încat serealizează contacte sociale în măsură mai mare decât cu adulții. ea în acest grup completează imaginea de sine și modul în care se raportează la cei din jur.

Interesantă este și cunoașterea potențialului cognitiv și socio-afectiv al copiilor, cunoscut fiind faptul că orice activitate educațională se întemeiază pe cunoașterea psihologică a subiecților care fac obiectul unei astfel de intervenții. Educatoarea are misiunea de a orienta procesele dezvoltării psiho-fizice a copiilor către un curs ascendent în scopul valorificării superioare a potențialului lor nativ și pentru favorizarea mai bune integrări în societate a acestora.

Prin programul său educativ ce cuprinde intenționalități clare, prin solicitarea expresă a copilului de a se exprima și de a acționa,de a înțelege,de a gândi,de a percepe,de a simți ceea ce se impune prin activitatea colectivă,grădinița îi dă preșcolarului posibilitatea unui contact direct cu mediul social.

Întreaga activitate desfășurată în cadrul grădiniței are ca scop principal socializarea preșcolarului.Acest lucru nu permite discontinuități,astfel încât programul zilnic trebuie bine conceput în mod științific,bine structurat, încât să permită exercitarea influenței educative în:

relaționarea cu colegii în activitățile liber-creative,participarea activă,dar disciplinată la activitățile frontal-dirijate,cooperarea cu grupa și subordonarea copilului grupei,în jocul liber,în cadrul activităților complementare,sunt tot atâtea

momente când se realizează influența educatoarei și a colectivului în sensul educării sociale.În cadrul grădiniței trebuie să-i oferim preșcolarului un motiv intern,generator de conduită socială,constituind o ambianță reală în care să manifeste atitudini sociale.

Activitățile instructiv educative desfășurate în grădiniță au un impact pozitiv în socializarea copiilor preșcolari.

Astfel, plecând de la întâlnirea de dimineață cu care debutează activitatea dintr-o zi de grădiniță și care are ca scop primordial promovarea principiilor democratice în rândul copiilor mici, încurajându-i să facă alegeri, să ia decizii, să-și asume responsabilități și să respecte opiniile celorlalți, exprimându-le, totodată, și pe cele proprii, continuând cu activitățile liber alese unde copilul își asumă anumite roluri, primește sarcini ce urmează a fi îndeplinite, activitățile pe domenii experiențiale, toate contribuie la socializarea preșcolarului.

Prin jocul didactic ,o formă a jocului cu reguli,copilul va învăța să coopereze ,să se conformeze regulilor de grup ,să-și armonizeze cerințele sale cu cele ale grupului și să acționeze în conformitate cu acestea ,iar datorită caracterului său formativ influențează dezvoltarea personalității copiilor,de cultivare a proceselor cognitive superioare .În timpul dezvoltării psihologice a copilului ,prin utilizarea variate forme de joc ,se realizează o latură importantă a educației ,socializarea treptată a copilului.

Jocul de rol are posibilitatea de a-l pune pe copil în situații noi ,il învață să-și exprime emoțiile,să devină mai atent la situațiile noi în care este pus ,să aibă răbdare ,să recunoască emoțiile celorlalți ,dezvoltând astfel socializarea și construindu-și astfel bazele empatiei.

Jocul de mișcare este strâns legat de specificul vârsei preșcolarității,o vârstă a dinamismului ,a mișcării.La această vârstă ,mișcările încep să fie încadrate jocului de creație cu subiect și roluri ,reflectând fie fragmente din viața reală,a necuvântătoarelor ,ori a adulților.

Un impact pozitiv , în vederea integrării și socializării preșcolarilor ,a avut și parteneriatul cu familia „Împreună pentru copiii noștri ” o modalitate eficientă și cu multe beneficii pentru grupa de copii.Prin prezența și implicarea părinților ,activitățile la care au participat , au devenit o metodă eficientă de socializare și au facilitat reușita integrării preșcolarilor.

Programul educațional „Da ,Poți!” aplicat la grupă anul acesta , (cunoscut și sub numele You Can Do It!Education),fondat de psihologul Michel Bernard,este o metodă științifică concepută pentru a dezvolta abilitățile socio –emoționale la copii. Programul urmărește formarea a cinci atitudini cheie:încredere în sine,perseverență,organizare,rezistență la frustrare și înțelegere.Ajută copiii să-și gestioneze emoțiile,să socializeze mai bine și să aibă o mai bună dezvoltare

cognitivă, copiii sunt încurajați să creadă în propriile forțe. Acest program oferă sprijin terapeutic și de socializare, promovând o mentalitate pozitivă de tipul „pot să fac acest lucru !”

Preșcolăritatea aduce schimbări în viața copilului în plan relațional, solicitările ivite odată cu intrarea copilului în grădiniță antrenează interacțiuni cu alte persoane, cu alte moduri de simțire, gândire și acțiune care pot afecta superficial sau profund comportamentele.

Bibliografie:

*Curriculum pentru educație timpurie, MEN, 2019

*Pedagogia preșcolărității și școlărității mici, Editura Polirom, Iași, 2014

*Programul educațional Da, Poți! Bernard, M.E, Editura RTS, Cluj-Napoca, 2009

INCLUZIUNE DIGITALĂ ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARILOR

Moldoveanu Monica

Educatoare

Grădinița cu Program Prelungit Nr. 15 Târgoviște

Educația incluzivă în era digitală: instrumente practice și impact asupra integrării elevilor/preșcolarilor

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemelor moderne de învățământ, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor fizice, cognitive, sociale sau culturale. În era digitală, acest deziderat capătă noi valențe, datorită dezvoltării accelerate a tehnologiilor educaționale care facilitează adaptarea procesului de învățare la nevoile fiecărui copil. În cazul preșcolarilor, integrarea instrumentelor digitale în educația incluzivă poate avea un impact semnificativ asupra dezvoltării lor și asupra participării active în mediul educațional.

Unul dintre principalele avantaje ale erei digitale constă în diversitatea instrumentelor disponibile. Aplicațiile educaționale interactive, platformele de învățare online, tablele inteligente sau dispozitivele asistive oferă oportunități variate de adaptare a conținutului didactic. De exemplu, copiii cu dificultăți de învățare pot beneficia de aplicații care utilizează imagini, sunete și animații pentru a facilita înțelegerea conceptelor, în timp ce copiii cu deficiențe de auz sau vedere pot folosi tehnologii asistive precum subtitrări, cititoare de ecran sau materiale audio. Astfel, tehnologia devine un mediator între copil și conținutul educațional, reducând barierele existente.

Pe lângă instrumente, practicile pedagogice joacă un rol esențial în implementarea educației incluzive. În context digital, cadrele didactice sunt încurajate să adopte metode interactive, centrate pe copil, precum învățarea prin joc, colaborarea în grupuri mici sau utilizarea resurselor multimedia. Personalizarea învățării devine mai ușor de realizat prin intermediul platformelor digitale, care permit monitorizarea progresului fiecărui copil și adaptarea activităților în funcție de ritmul său. De asemenea, comunicarea cu părinții este facilitată prin mijloace digitale, contribuind la crearea unui parteneriat educațional solid.

Impactul asupra integrării preșcolarilor este semnificativ. Utilizarea tehnologiei poate stimula motivația și implicarea copiilor, oferindu-le experiențe de învățare atractive și accesibile. Copiii cu cerințe educaționale speciale se pot simți mai incluși și mai încrezători atunci când au la dispoziție instrumente adaptate nevoilor lor. În același timp, interacțiunea digitală poate favoriza dezvoltarea abilităților sociale, prin activități colaborative și jocuri educaționale. Totuși, este important ca

utilizarea tehnologiei să fie echilibrată și ghidată, pentru a evita dependența sau izolarea.

În concluzie, educația incluzivă în era digitală oferă oportunități reale de îmbunătățire a integrării preșcolarilor, prin utilizarea unor instrumente inovatoare și a unor practici pedagogice adaptate. Tehnologia nu înlocuiește rolul educatorului, ci îl completează, oferindu-i mijloace suplimentare pentru a răspunde diversității din sala de grupă. Pentru ca aceste beneficii să fie valorificate pe deplin, este necesară formarea continuă a cadrelor didactice și asigurarea accesului echitabil la resurse digitale pentru toți copiii.

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ȘI ȘCOLARILOR MICI ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL

Iorga Ștefania Nicoleta

Educatoare

Grădinița cu P.P.Nr.15, Târgoviște

1 Modalități de realizare a socializării preșcolarilor/școlarilor mici în școală

Socializarea reprezintă un proces esențial în dezvoltarea copilului, având un rol fundamental în formarea personalității și în integrarea acestuia în societate. În perioada preșcolară și în primii ani de școală, copiii învață să comunice, să coopereze și să își exprime emoțiile, iar cadrul educațional are o contribuție majoră în acest sens. Din perspectiva mea, socializarea nu trebuie privită doar ca un proces spontan, ci ca unul care poate fi ghidat și susținut prin activități bine alese și adaptate nevoilor fiecărui copil.

În activitatea mea, aș pune un accent deosebit pe crearea unui mediu sigur și prietenos, în care fiecare copil să se simtă acceptat și valorizat. Consider că primul pas în socializare este starea de confort emoțional. Astfel, aș începe fiecare zi cu activități de tip „întâlnirea de dimineață”, unde copiii au ocazia să se salute, să împărtășească gânduri sau experiențe și să își exprime stările emoționale.

Un alt aspect important este învățarea prin joc. Jocul de rol ajută copiii să comunice, să negocieze și să își asume diferite roluri sociale. Aș interveni discret pentru a ghida comportamentele pozitive și pentru a corecta conflictele.

Activitățile de grup stimulează cooperarea și spiritul de echipă. Copiii învață să împartă responsabilități și să respecte opiniile celorlalți, devenind mai deschiși și mai încrezători.

Gestionarea conflictelor este esențială. Aș încuraja copiii să își exprime punctul de vedere și să găsească soluții împreună, dezvoltând empatia.

Colaborarea cu familia este foarte importantă, deoarece socializarea continuă și acasă. Comunicarea constantă cu părinții ajută la o dezvoltare armonioasă.

În cazul școlarilor mici, aș pune accent pe responsabilitate și autonomie, folosind activități în perechi și proiecte de grup.

În concluzie, socializarea este un proces complex, iar prin metode interactive și comunicare deschisă putem forma copii echilibrați și sociabili.

PROIECT DIDACTIC: EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ

Prof. educație timpurie Tătăruș Georgiana
Grădinița cu Program Prelungit Junior
Secțiunea 2

Nivel: învățământ preșcolar

Grupa: mijlocie (4–5 ani)

Domeniul experiențial: Limbă și comunicare / Științe

Tema: „Descoperim animalele din jurul nostru”

Tipul activității: integrată

Argument

Educația incluzivă presupune adaptarea procesului instructiv-educativ la nevoile fiecărui copil, iar integrarea tehnologiei digitale oferă oportunități reale de diferențiere și personalizare. În contextul actual, utilizarea resurselor digitale contribuie la creșterea accesibilității și la implicarea activă a tuturor preșcolarilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale.

Competențe generale vizate

- Dezvoltarea capacității de comunicare orală
- Manifestarea interesului pentru explorarea mediului înconjurător
- Dezvoltarea abilităților de cooperare și interacțiune socială
- Formarea unor competențe digitale de bază

Competențe specifice

- Identificarea și denumirea unor animale cunoscute
- Asocierea sunetului cu imaginea corespunzătoare
- Participarea la dialoguri simple
- Utilizarea unor aplicații digitale intuitive sub îndrumare
- Colaborarea în activități de grup

Obiective operaționale

La finalul activității, copiii vor fi capabili:

- să recunoască cel puțin 3 animale după imagine și sunet

- să participe la o activitate digitală simplă
- să coopereze cu colegii în rezolvarea sarcinilor
- să exprime verbal sau nonverbal preferințe și observații

Strategii didactice

Metode și procedee: conversația euristică, explicația, demonstrația, jocul didactic, învățarea prin **descoperire, lucrul pe centre de interes;**

Mijloace didactice: tablă interactivă, tablete cu aplicații educaționale, imagini, jetoane, figurine, materiale senzoriale;

Forme de organizare: frontal, pe grupe, individual

Desfășurarea activității

a. Moment organizatoric:

Asigurarea climatului educațional și pregătirea materialelor.

b. Captarea atenției:

Prezentare interactivă pe tablă (imagini + sunete de animale).

c. Anunțarea temei și obiectivelor:

Într-un limbaj accesibil copiilor.

d. Dirijarea învățării:

Activitate pe centre:

- centru digital (aplicații interactive)
- centru senzorial (manipulare obiecte)
- centru de limbaj (povestire)

e. Obținerea performanței:

Joc de asociere imagine–sunet.

f. Evaluare și feedback:

Discuție liberă și aprecierea răspunsurilor.

Adaptări pentru educație incluzivă

- Sarcini diferențiate în funcție de nivel
- Suport vizual și auditiv pentru copiii cu dificultăți
- Activități scurte și interactive pentru menținerea atenției

- Lucru în perechi (peer learning)

Evaluare

Metode de evaluare: observația sistematică, conversația, analiza produselor activității

Instrumente: fișe de observație, grilă de evaluare a participării, feedback verbal

Indicatori de evaluare: recunoașterea animalelor, implicarea în activitate, capacitatea de cooperare, utilizarea corectă a resurselor digitale;

Impactul integrării digitale

Integrarea tehnologiei facilitează accesul egal la învățare, crește motivația și permite adaptarea conținuturilor. Totodată, utilizarea trebuie echilibrată pentru a evita suprasolicitarea și pentru a menține interacțiunea directă între copii.

Concluzii

Activitatea demonstrează că educația incluzivă poate fi eficient susținută prin instrumente digitale, dacă acestea sunt integrate pedagogic, echilibrat și adaptat particularităților de vârstă și individuale ale copiilor.

PROIECT DIDACTIC - „ÎNVĂȚĂM ÎMPREUNĂ PRIN TEHNOLOGIE”

Ed. Stanciu Mariana – Cornelia
Grădinița cu Program Prelungit Junior
Secțiunea 2

Grupa: mare

Domeniul experiențial: Domeniul Științe / Domeniul Om și Societate

Tema anuală: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema activității: „Învățăm culorile și formele prin tehnologie”

Tipul activității: consolidare și sistematizare

Forma de realizare: activitate integrată (joc didactic + activitate digitală)

Scop:

Dezvoltarea competențelor cognitive, socio-emoționale și digitale prin activități incluzive, adaptate ritmurilor diferite de învățare.

Competențe generale vizate:

- Utilizarea limbajului verbal și nonverbal în contexte variate
- Manifestarea comportamentelor sociale pozitive
- Explorarea și utilizarea tehnologiei în scop educativ

Obiective operaționale:

La finalul activității, copiii vor fi capabili:

- **O1** – să identifice corect cel puțin 2 culori dintr-un set dat;
- **O2** – să recunoască și să denumească cel puțin o formă geometrică (cerc, pătrat);
- **O3** – să selecteze varianta corectă într-o aplicație digitală, cu minimum 2 răspunsuri corecte;
- **O4** – să colaboreze cu un coleg în rezolvarea unei sarcini simple;
- **O5** – să exprime verbal sau nonverbal o emoție asociată activității;
- **O6** – să participe activ la activitate respectând indicațiile cadrului didactic.

Strategii didactice:

Metode și procedee: conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, jocul didactic, învățarea prin cooperare.

Mijloace didactice: tablete/laptop, aplicație educațională, fișe de lucru diferențiate, cartonașe colorate, imagini sugestive, emoticoane.

Forme de organizare: frontal, individual, pe perechi.

Strategii incluzive:

- adaptarea sarcinilor (număr redus de itemi)
- suport vizual (imagini, simboluri)
- lucru în perechi (copil sprijin + copil cu CES)
- acceptarea răspunsurilor nonverbale
- feedback pozitiv imediat

Desfășurarea activității

Etapa	Conținutul instructiv - educativ	Strategii didactice	Mijloace	Forme	Evaluare
Moment organizatoric	Salutul; copiii se așază în semicerc; verificarea prezenței prin alegerea simbolului propriu	Conversația	Panou prezență	Frontal	Observare comportament
Captarea atenției	Vizionarea unui video (1–2 min) cu copii diferiți; întrebări: „Ce ai văzut?“, „Cum se	Conversație euristică	Tabletă/laptop	Frontal	Răspunsuri, implicare

	simt copiii?”				
Anunțarea temei	Educatoare a anunță: „Astăzi învățăm culori și forme folosind tableta” și arată exemple	Explicația	Imagini digitale	Frontal	Înțelegerea sarcinii
Reactualizare a cunoștințelor	Copiii: 1) numesc culoarea unui cartonaș; 2) indică obiecte similare din clasă; 3) aleg forma corectă din două variante	Joc didactic	Cartonașe	Frontal	Min. 2 răspunsuri corecte
Prezentarea optima a conținutului	Pe tabletă: 1) apare o formă colorată; 2) copilul selectează culoarea corectă; 3) selectează forma corectă; 4) primește feedback audio	Exercițiu, joc	Tabletă/aplicație	Individual	Scor / răspunsuri corecte
Activitate digitală					
Activitate pe perechi	Copiii: 1) sortează	Învățare colaborativă	Fișe, imagini	Perechi	Observare cooperare

Exprimare emoțională	<p>imagini după culoare; 2) potrivesc formă–obiect; 3) discută alegerea („De ce?”)</p> <p>Copiii aleg o imagine (fericit/trist): 1) identifică emoția; 2) o exprimă verbal sau mimico-gestual</p>	Joc de rol	Imagini	Frontal	Participare
Fixare	Fișă: 1) trasare linie între formă și culoare; 2) colorare conform cerinței	Exercițiu	Fișe	Individual	Corectitudin e
Evaluare finală	Sarcini: identificare culori, formă, alegere variantă corectă	Evaluare formativă	Fișe/tabletă	Individual	Fișă evaluare
Încheiere	Copiii aleg o față zâmbăreață și spun ce le-a plăcut la activitate.	Conversație	Emoții vizuale	Frontal	Autoevaluare

Modalități de evaluare: observarea sistematică, analiza produselor (fișe), feedback verbal, evaluare digitală (rezultate aplicație)

Indicatori de performanță:

- **Minim:** identifică o culoare cu sprijin;
- **Mediu:** identifică 2 culori și o formă;
- **Avansat:** identifică corect și utilizează independent aplicația.

Concluzie :

Activitatea demonstrează că utilizarea tehnologiei facilitează accesul egal la învățare, sprijinind copiii cu ritmuri diferite și încurajând cooperarea, participarea activă și dezvoltarea competențelor digitale încă de la vârste mici.

„COMUNICAREA, SOCIALIZAREA ȘI FORMAREA PERSONALITĂȚII ȘCOLARULUI MIC

Antoneta Candrea, profesor pentru învățământul primar,
Școala Gimnazială Nr. 1 Perieni, Jud. Vaslui

SECȚIUNEA 1: Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlărilor mici în școală

O problemă prioritară este, în perioada contemporană, educația și toți cei care văd limpede evoluția ființei umane, a ființei raționale și a umanității, așază în centru triada *școală-familie-societate*. Educația propune o desfășurare concretă, presupune participare, trăire, *comunicare* între subiecți, presupune cunoașterea evoluțiilor ce au avut loc în ultima perioadă.

Valoarea educației și a comunicării crește automat într-o lume în care sunt schimbări majore pe toate planurile, într-o societate a opțiunilor individuale și sociale, marcată de tranziții, de naturi diferite. *Școala* este chemată să contribuie la redefinirea unor noi sisteme de valori, la restabilirea spirituală a omului în viața cotidiană. Aceasta trebuie să fie sprijinită de *familie* pentru a-și putea atinge obiectivele, deoarece copilul pleacă din familie. Aici el *învață* să comunice, să se aprecieze pe sine și pe ceilalți.

În multe *familii*, comunicarea verbală constă doar în critici. Critica îl face pe copil să se apere; se retrage într-o lume tăcută acasă și comunică doar cu colegii și prietenii bine aleși. Adevărata comunicare există dacă se păstrează legătura cu el, mărindu-se capacitatea de a-l accepta ca pe o persoană cu drepturi, nevoi și valori proprii. Un dialog permanent cu școala facilitează *relația părinte-copil*, deoarece părintele află comportamentul și rezultatele acestuia și poate lua măsuri eficiente în cazul în care este nevoie. Relația nu este univocă, pentru că și cadrul didactic poate afla care este cauza unui eventual eșec, datorat anumitor probleme în cadrul familiei.

Obiectivul principal al acțiunii educative este *formarea personalității subiectului*, care este urmărit atât în familie, cât și în grădiniță și școală. Rolurile acestora în materie de educație și instrucție se împletesc și se sprijină reciproc. Se impune tot mai mult implicarea profesorilor în relații de cooperare cu părinții copiilor și cu alți factori sociali interesați de educație. În prezent, rolul cadrelor didactice nu se mai reduce doar la educația la catedră sau în clasă.

Copilul care are *cei șapte ani de acasă* are posibilitatea de a ajunge adultul de mâine, responsabil, educat, politicos, care va avea o conduită adecvată în orice situație, în societate, și în viața particulară. El își însușește un set de reguli din fragedă vârstă, prin exemple și argumente. Purtarea lui, definită uneori ca obraznică ori nepoliticoasă, nu este

de fiecare dată un lucru intenționat. Cei mici nu își dau seama că nu este bine să întrerupă două persoane care dialoghează, nu este frumos să se scobească în nas când sunt la școală sau că nu e un semn de bună purtare când comentează cu voce tare defectele fizice ale altora.

Copilul poate învăța cu ajutorul adultului ce înseamnă noțiunea de respect, mai ales dacă este învățat să utilizeze des cuvinte precum *Te rog!*, *Mulțumesc*, *Bună ziua!*, *Mă scuzați!*. Să nu uităm că noi îi dăm primele exemple. Învățându-l bunele maniere, când va fi mai mare, toate aceste lucruri i se vor părea normale și îi vor completa personalitatea.

Un copil care este bine educat va ști cum să comunice și să se comporte la școală, cum să se prezinte la interviul pentru un loc de muncă, cum să-și facă prieteni și cum să și-i mențină. *Cei șapte ani de acasă* țin și de abilitățile minime de *socializare*, care ajută o persoană să se integreze și să fie acceptată. Cu toate că manierele nu mai sunt atât de rigide ca pe timpul bunicilor, este foarte important ca el să știe cum să comunice și să fie apt să înțeleagă regulile nescrise dintr-un grup sau dintr-o comunitate. În cei șapte ani de acasă intră și o componentă de *altruism*, adică acesta să arate că îi pasă de ceilalți, că știe să asculte ce zice cineva, că este gata să sară în ajutor când este rugat. Nu este vorba numai de *etichetă*, de felul cum ar trebui să se îmbrace, să mănânce ori să se poarte în diverse situații. Copilul este necesar să fie capabil să arate că și celălalt este important și că are *valoare* ca om.

Școala este sinonimă cu *educația* și completează cei șapte ani petrecuți în familie. *Familia*, celula de bază a societății, reprezintă defapt o mini-societate, iar copilul se va integra perfect societății, când va ajunge la maturitate, deoarece deja este învățat să comunice eficient, să respecte reguli și să se comporte responsabil în familie și la școală.

Bibliografie:

- ✓ Bogdan, T. & Stănculesu, I. (1968). *Psihologia copilului și psihologia pedagogică*. București: Didactică și pedagogică.
- ✓ Crețu, T. (2007). *Psihologia vârstelor*. București: Credis.
- ✓ Dinu, M. (1997). *Comunicarea*. București: Științifică.
- ✓ Sălăvăstru, D. (2004). *Psihologia educației*. Iași: Polirom.

PROGRESUL ÎNVĂȚĂRII LA ELEVII CU C.E.S.

Prof. Înv. Primar Crețu Nicoleta

Școala Gimnazială Merei, Structura Lipia, jud. Buzău

Cerințele educative speciale (C.E.S.) sunt definite ca necesități care solicită o educație adaptată particularităților individuale și caracteristice unei deficiențe, ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică prin recuperare corespunzătoare. Succesul școlar al elevilor cu C.E.S. depinde în mare măsură de modul de abordare al acestora de către dascăl pe parcursul activităților de învățare. În acest sens, o deosebită importanță o are cunoașterea de către profesor a caracteristicilor psihoindividuale ale fiecărui copil cu C.E.S.

Principala formă de organizare a învățării care se manifestă sub forma unei activități comune profesor – elev este lecția. Eficiența acesteia constituie una din problemele de actualitate a profesorilor, organizarea și conducerea învățării constând în identificarea, descrierea și optimizarea condițiilor învățării.

Pentru ca acest demers să fie eficient profesorul trebuie să știe de unde pornește elevul și încotro se îndreaptă, dar în același timp care sunt condițiile prelabile specifice învățării, precum și ce va fi capabil elevul să învețe mai departe.

Proiectarea unui demers de învățare optim presupune cunoașterea și luarea în calcul a factorilor și condițiilor învățării. Condițiile învățării constituie cauze care produc diferențieri în procesul, rezultatele și transferul învățării din perspectiva dominant formativă. Literatura de specialitate menționează că progresul învățării este influențat de o serie de factori primari precum: dezvoltarea fizică generală, echilibrul fiziologic și starea generală a sănătății, însă diferențierile cele mai semnificative sunt determinate de particularitățile psihomotorii.

Alături de aceste aspecte, un alt parametru este reprezentat de particularitățile analizatorilor, ale căror praguri diferențiale generează aspecte individuale în planul performanțelor obținute de elevi. Acestea se pot constitui în handicap somato-fiziologic care poate provoca chiar și situații de eșec școlar.

Disfuncțiile echilibrului somato-fiziologic se pot manifesta prin perturbarea frecvenței normale a elevului, slăbirea proceselor de mobilizare, distonii mentale de origine fiziologică, fragilitate fiziologică cu aspecte asupra comportamentului general de învățare, sindrom de oboseală, inadaptări la regimul școlar, stări de astenie psihobiologică, tulburări senzoriale și endocrine pe fond de deficiență fizică. Toate aceste aspecte influențează și afectează capacitatea de învățare și implicit, succesul celui care învață. Aceste aspecte constituie un motiv în plus pentru care cadrul didactic trebuie să proiecteze o instruire diferențiată și eficientă.

Demersul de diferențiere a instruirii își are originea în principiul accesibilității cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor care este de fapt o consecință a principiului respectării particularităților de vârstă și individuale. Accesibilizarea cunoștințelor nu implică faptul că elevii vor primi cunoștințe fără să se implice activ în actul învățării și nici nu sunt puși să renunțe la efort ci crearea de situații didactice de către profesori prin care să-i incite pe elevi la interogație și cercetare în așa măsură încât tot ce se oferă să fie dimensionat în raport cu psihicul lor, respectându-se zona proximei dezvoltări.

Învățământul modern postulează ideea unui învățământ centrat pe elev, fiecare copil fiind o individualitate irepetabilă, care necesită un tratament individualizat, aspect care vine în favoarea conceptului de abordare individualizată a instruirii, impunând acest aspect în mod direct, fiind și a doua dimensiune după cea a respectării naturii interioare a persoanei stipulată în principiul respectării particularităților de vârstă și individuale.

De asemenea, prin prisma acestui principiu, procesele psihice individuale precum percepția, gândirea, limbajul, inteligența, atenția, memoria, emotivitatea prezintă particularități diferite de la individ la individ, ceea ce impune obligația cadrului didactic de a ține cont și a fructifica în mod diferențiat aceste calități psihice individuale recurgând la tratarea lor diferențiată, aspect ce atrage individualizarea instruirii. Fără a respecta aceste aspecte nu se poate vorbi de diferențiere și chiar individualizare a instruirii.

Momentul cheie când se accesibilizează cunoștințele este în faza de proiectare a lecției, prin selectarea științifică a conținutului instruirii, acesta fiind resursă esențială a învățării, care trebuie asimilat în clasă sub controlul avizat al profesorului. În vederea realizării acestui demers, Robert Gagne a propus următorul demers: inventarierea obiectivelor, elaborarea unei liste de idei și informații referitoare la fiecare obiectiv stabilit, eliminarea și simplificarea listei de idei renunțându-se la orice element al listei care nu ar afecta realizarea obiectivelor dacă nu ar fi învățate de către elev. Acest demers constituie un procedeu simplu de determinare a nucleului învățării care poate fi utilizat eficient în proiectarea unei activități de învățare eficiente.

Astfel, încă din faza de proiectare a instruirii, odată cu selectarea conținuturilor se proiectează și strategiile didactice de realizare a obiectivelor operaționale, care să permită învățarea conținuturilor esențiale în clasă avându-se în vedere sarcina de învățare dată elevilor pentru a realiza prin acțiune obiectivul operațional urmărit și situația de învățare în care elevul trebuie pus pentru a realiza respectiva sarcină cu economie de timp și de efort și cu câștig în planul satisfacției învățării.

Sarcina de învățare derivă din obiectivele operaționale vizate pe parcursul activității la clasă, natura ei fiind identică întotdeauna cu natura obiectivului urmărit, ambele fiind predeterminate de verbul de acțiune care determină capacitatea minimală care trebuie produsă prin învățare. Sarcina de lucru este aceeași pentru toți elevii, se rezolvă în același timp, însă la niveluri diferite, în funcție de potențialul de învățare individual al elevilor aplicându-se astfel principiul respectării particularităților de vârstă și individuale.

O individualizare a învățării presupune sarcini de învățare unice sub raportul naturii lor, dar diferențiate sub raportul nivelului performanței scontate. Respectarea și aplicarea acestor aspecte în procesul instructiv-educativ la clasă implică cunoașterea de către cadrul didactic a particularităților individuale ale elevilor implicați în acest demers.

Un alt aspect al strategiei didactice se referă la situația de învățare care poate fi definită în termenii condițiilor de eficiență. Învățarea fiind condiționată în plan intern și extern, condițiile interne fiind fundamentale pentru asigurarea eficienței învățării, asupra lor nemaiputându-se acționa nemijlocit, direct, ci numai prin intermediul condițiilor externe, combinații de metode, mijloace, materiale, procedee de învățare, toate acestea constituind situația de învățare în care este pus elevul, prin acestea profesorul declanșând mecanisme de învățare astfel încât aceasta să se desfășoare în condiții de efort psihic și să se încheie cu succes pentru ca elevul să repete comportamentul de învățare.

Toate aceste aspecte implică creativitate în selectarea și combinarea metodelor, mijloacelor și materialelor didactice, a strategiilor de realizare a aceluiași obiectiv întrucât fiecare experiență de învățare este unică și irepetabilă atât pentru elev cât și pentru cadrul didactic.

Un demers eficient de instruire presupune și evaluare continuă sau formativă pentru a măsura rezultatele fiecărei activități proiectate științific prin prisma obiectivelor ei operaționale. Acest fapt impune elaborarea de teste de evaluare al nivelului de realizare al obiectivelor de către fiecare elev în parte. Itemii testului fiind de regulă tot sarcini de învățare care verifică dacă toți elevii au atins nivelul performanțelor minimal acceptabile. În formularea cerințelor se are în vedere ca mesajul să fie clar și concis, vocabularul utilizat să fie adecvat particularităților individuale și de vârstă ale elevilor. Singura deosebire dintre item formativ și sarcină de învățare constă în faptul că itemul trebuie rezolvat de către elevi fără nici un ajutor din partea profesorului sau a colegilor. Testul formativ pune fiecare elev în situația de a dovedi că poate să rezolve, încă o dată, individual sarcini minimal acceptabile, arătând că a devenit posesorul capacităților urmărite prin obiective și că poate realiza cu ajutorul lor performanțe minimal acceptabile.

BIBLIOGRAFIE:

1. Jinga, I., Negreț, I., *Învățarea eficientă*, Ed. Aldin, București, 1999;
2. Neacșu, N., *Metode și tehnici de învățare eficientă*, Ed. Militară, București, 1990;
3. Pachef, R., Maican, C., *Didactica predării în învățământul primar și preșcolar*, Ed. Politehnica Press

MODELE DE BUNE PRACTICI PRIVIND EDUCAȚIA DE CALITATE DIN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR ROMÂNESC

Prof. Înv. Preșcolar Voinea Elena-Daniela
Grădinița Nr. 38, București

Educația de calitate reprezintă un element esențial în formarea viitorului fiecărui elev și, implicit, a societății în ansamblu. În acest sens, sistemul de învățământ preuniversitar trebuie să ofere modele de bune practici pentru a asigura o educație de calitate. Unul dintre modelele de bune practici în educația de calitate este promovarea unui mediu de învățare sigur și stimulant. Este important ca școlile să ofere un climat pozitiv, în care elevii să se simtă în siguranță și motivați să învețe.

Astfel, cadrele didactice trebuie să acorde atenție relațiilor interpersonale din clasă, să promoveze respectul reciproc și să gestioneze eficient comportamentele problematice. Un alt model de bună practică este implicarea părinților în educația copiilor.

Părinții reprezintă un partener important în procesul educațional, iar o colaborare strânsă între școală și familie poate contribui semnificativ la succesul școlar al elevilor. Comunicarea deschisă între părinți și cadrele didactice, implicarea acestora în activitățile școlare și în monitorizarea progresului copiilor sunt aspecte esențiale pentru asigurarea unei educații de calitate.

Un alt model de bună practică este adaptarea strategiilor de predare și evaluare la nevoile și ritmurile individuale ale elevilor. Fiecare copil este unic și învață în moduri diferite, de aceea este important ca profesorii să utilizeze diverse metode de predare și evaluare, adaptate la diferitele stiluri de învățare ale elevilor. De asemenea, este necesară o monitorizare constantă a progresului academic al fiecărui elev și intervenția promptă în cazul în care aceștia întâmpină dificultăți în învățare. În concluzie, modelele de bune practici privind educația de calitate din sistemul de învățământ preuniversitar sunt esențiale pentru asigurarea succesului academic al elevilor și formarea unei societăți educate și responsabile.

Prin promovarea unui mediu sigur și stimulant, implicarea părinților în educația copiilor și adaptarea strategiilor de predare și evaluare, sistemul de învățământ poate sprijini dezvoltarea armonioasă a elevilor și formarea unor cetățeni activi și responsabili.

Exemple de bune practici in organizarea, desfasurarea si valorizarea activităților din grădiniță:

1. Implicarea părinților în activitățile grădiniței prin organizarea de evenimente în care aceștia să poată participa și prin comunicarea frecventă și transparentă cu aceștia despre activitățile și progresele copiilor lor.
2. Planificarea și implementarea unui curriculum diversificat și adaptat nevoilor și intereselor fiecărui copil, asigurându-se că aceștia sunt implicați activ în procesul de învățare și că sunt stimulați să își dezvolte abilitățile cognitive, sociale și emoționale.
3. Crearea unui mediu sigur, sănătos și stimulant pentru copii, care să le ofere posibilitatea de a explora, experimenta și învăța într-un mod interactiv și plăcut.
4. Integrarea activităților creative, artistice și sportive în programul zilnic al grădiniței, pentru a stimula imaginația, creativitatea și abilitățile fizice ale copiilor.
5. Valorizarea și recunoașterea realizărilor și progreselor fiecărui copil, prin intermediul unor feedback-uri constructive și a unui sistem de recompense și apreciere a eforturilor acestora.
6. Dezvoltarea parteneriatelor cu comunitatea locală, cu alte instituții de învățământ și cu organizații non-guvernamentale, pentru a oferi copiilor noi oportunități de învățare și dezvoltare și pentru a promova diversitatea și incluziunea în mediul școlar.
7. Formarea continuă a cadrelor didactice și a personalului educativ, pentru a asigura o abordare actualizată și eficientă în procesul de învățare și pentru a promova un climat pozitiv și de încredere în rândul comunității școlare.
8. Utilizarea tehnologiei în educație, prin integrarea instrumentelor digitale și a platformelor online în procesul de predare-învățare-evaluare, pentru a facilita accesul la informație și pentru a dezvolta abilități digitale în rândul elevilor.
9. Implementarea unor programe de consiliere școlară și psihologică, pentru a susține dezvoltarea emoțională, socială și academică a copiilor și pentru a preveni și gestiona problemele de comportament sau de adaptare în mediul școlar.
10. Promovarea educației non-formale și a învățării experiențiale, prin organizarea de excursii, proiecte de voluntariat, ateliere practice și activități extracurriculare, pentru a oferi elevilor oportunități noi de explorare și dezvoltare a abilităților lor.

Conceptul de joc liber este fundamental pentru curriculum-ul actual, iar când spunem joc liber ne referim la jocul care este inițiat de copil în centrele de interes/activitate. În jocul liber copilul decide ce se joacă, cu ce se joacă și cu cine se joacă.

Exemple: Joc de construcții din cuburi - „Ferma de animale”, din castane - „Cercul mare și cercul mic”, „Orașul meu” din piese Logi, joc de rol- „De-a Scufița Roșie”, „Căsuța din oală”.

Cadrelor didactice vor regăsi modalități de abordare a jocului și mai ales a jocului liber, ca activitate dominantă și integrată de abordare a dezvoltării și învățării copilului, precum și recomandări de valorificare a jocului.

Jocul „Cubul emoțiilor”:

Descriere: Cubul cu sentimente ajută la dezvoltarea emoțională a copiilor și este un instrument excelent de a sprijini acest proces. Cu ajutorul acestui produs puteți facilita identificarea și exprimarea emoțiilor într-un mod amuzant alături de micuțul dumneavoastră.

Modalități de joc:

- Rostogoliți cubul, pe rând și numiți emoțiile de pe fiecare față a acestuia;
- Mimați emoțiile de pe fiecare față a cubului împreună cu cel mic;
- Rostogoliți cubul și pentru emoția de pe fața pe care cade acesta, inventați sau identificați situații în care emoțiile respective ar putea să apară (puteți sublinia aici comportamente adecvate din punct de vedere social pentru exprimarea fiecărei emoții).
- Mimați alături de cel mic cum ați reacționa în cazul în care ați simți una din emoțiile de pe cub.

Beneficii educative:

- Dezvoltă universul emoțional;
- Favorizează cristalizarea sentimentelor;
- Facilitează exprimarea emoțiilor și a sentimentelor negative și pozitive într-o manieră sănătoasă;
- Favorizează interacțiunea cu părintele;
- Contribuie la dezvoltarea capacității de a rezolva și stăpâni evenimente mai plăcute sau mai puțin plăcute ale vieții;
- Sporește activitatea de adaptare la mediul social;
- Îmbunătățește abilitățile de comunicare;
- Dezvoltă cooperarea și colaborarea;
- Dezvoltă abilitatea de negociere de soluții.

Prin adaptarea constantă a curriculei la cerințele societății contemporane și la schimbările din domeniile de cunoaștere, sistemul educațional preuniversitar devine mai eficient și mai relevant pentru formarea unor indivizi competenți și pregătiți pentru viață. În concluzie, aplicabilitatea curriculară în educația preuniversitară este esențială pentru asigurarea unei educații de calitate, care să răspundă nevoilor și cerințelor elevilor și ale societății în care aceștia trăiesc.

Aceste lucrări științifice cu aplicabilitate practică în sistemul de învățământ preuniversitar românesc pot servi drept ghiduri și resurse utile pentru cadrele didactice, conducerea școlară, părinți și alte persoane implicate în educația și formarea copiilor și tinerilor din țara noastră.

EDUCAȚIA CU SUFLET – CHEIA INTEGRĂRII ȘCOLARE AUTENTICE. MODEL DE BUNE PRACTICI

Casapu Monica, profesor itinerant și de sprijin, CJRAE Vâlcea
Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolariilor: experiențe și bune practici ale
profesorilor

„Când învățătorul reunește în inima sa dragostea de
profesiune și dragostea de elevi, putem spune că este un învățător desăvârșit.”

Lev Tolstoi

În cei douăzeci de ani în slujba copiilor, în calitatea mea de profesor de sprijin am cunoscut mulți oameni dedicați meseriei de dascăl, însă unul mi-a atras atenția în mod special. Acest om minunat a fost de acord să îmi mărturisească lungul drum al integrării lui Andrei, un copil - soare, adică un băiețel atât de dulce, luminos și zâmbitor, că te cucerește îndată, un copil special. Iată cum a reușit această Doamnă Învățătoare să îl ajute pe Andrei, cu resurse puține, dar cu tot sufletul – cea mai de preț resursă.

„În seria pe care am reușit să o închei am urmărit îndeaproape, în mod deosebit, comportamentul unui elev diagnosticat cu CES. Nu știu dacă este obligatoriu să ți se precizeze diagnosticul, mai apoi am aflat că medicii specialiști l-au încadrat în F84. Tulburările de comportament duceau la un comportament inadecvat și chiar disruptiv. Este adevărat că violența, multă vreme a fost îndreptată asupra sa. Este mai mare decât restul copiilor atât la ani cât și la aspectul general. Este foarte sănătos fizic. Iubește la nebunie să se joace în aer liber. Cel mai fericit la școală, în perioada celor cinci ani petrecuți împreună, a fost în timpul recreației. La început alerga de unul singur, nu se alătura niciunui grup. În momentul în care se suna de intrare pentru ora următoare începea dezastrul. Trecea la locul lui, dar urla, zbigera cu toată puterea. Colegii lui, copii de clasă pregătitoare, își puneau mâinile la urechi și își aplecau capul spre bancă.

Era pentru prima dată când mă confruntam cu un asemenea tip de elev. Este adevărat că aveam prezent două ore pe săptămână un profesor itinerant, dar în cinci ani au fost trei, iar în primul an o fată foarte tânără.

Încercările de a-l liniști au fost multiple. Tonul blând, promisiunea că va veni o nouă pauză nu au fost de nici un ajutor. Îmi amintesc modul în care o colegă care preda la clasă, profesoară de limba engleză l-a liniștit - i s-a adresat cu fermitate: „A! Vrei să țip și eu? Eu pot mai tare!” Elevul s-a uitat stânga-dreapta și a tăcut. La mine nu a funcționat. A trebuit să găsec altceva. Prima idee salvatoare a fost să îi reduc timpul petrecut la școală la trei ore. Abia în clasa I a putut sta cât colegii lui. Am fost de câteva ori la centrul unde mergea după ore, dar aici nu se comporta ca la școală.

M-am străduit să îi creez un mediu pozitiv. Primul pas l-am făcut discutând cu elevii, când el nu era prezent. Le-am explicat că el este un copil ca și ei, numai că unul mai mic într-un corp mai mare. Așa cum frățiorii unora dintre ei se supără foarte tare când li se ia jucăria preferată, tot așa se întâmplă și cu Andrei. Le-am mai spus că eu am mare nevoie de ajutorul lor pentru a-l liniști, așa cum cei cu frați mai mici sunt un real sprijin pentru părinții lor. De atunci, pe Andrei îl linișteam cântând. Elevii au devenit partenerii mei de nădejde, nu numai profesorul de sprijin. Cream foarte des un moment artistic. Nu uitam niciodată să îl laudăm pe Andrei și să scot în evidență copiii care îl sprijineau. Am avut alături și părinții care niciodată nu au avut a comenta că nu se simt confortabil copiii lor la școală.

L-au acceptat în mijlocul lor, dar și Andrei era mai aproape de ei când se juca. Am avut privilegiul de a avea clasa la parter, aproape de terenul de sport și le-am oferit bucuria de a se juca afară pe teren în fiecare pauză. Cum dorința de a se juca era foarte mare pentru majoritatea, au observat că niciodată nu am putut atenta la durata pauzei. Uneori negociam 5 minute de pauză în plus dacă erau mai activi sau rezolvau corect anumite sarcini. Îmi amintesc că i-am întrebat odată ce vor să devină în viață. Andrei a spus că el vrea să devină „profesor de pauză”. După părerea mea, bine ar fi dacă ar fi inclusă în orar o oră de joacă în aer liber. Profesorul doar să supravegheze, iar ei să vină cu ideea jocului, să practice un joc liber.

În perioada online am făcut o recuperare incluzând participarea lui într-o clasă de elevi cu număr foarte mic de participanți. Mama i-a fost alături de fiecare dată. Conștientă de problema copilului s-a preocupat să meargă cu el la centre de specialitate. Și-au impus împreună un program. După ore, de fiecare dată îl ducea la un centru, unde beneficia de sprijin. Având un program a fost de mare ajutor pentru a se integra.”

(Profesor învățământ primar - Nedeia Maria)

Doamna Învățătoare își încheie mărturisirea evidențiind un aspect cât se poate de adevărat și indispensabil în reușita integrării școlare și sociale a unui copil - familia. Acest copil luminos despre care vorbesc în acest articol este norocos să aibă și o familie minunată, foarte implicată, o mamă deosebită care îl veghează și îl ocrotește la fiecare pas. Mămica lui Andrei a fost încântată să îmi dezvăluie simțirile dumneaei în lunga călătorie a integrării lui Andrei la școală.

„Dacă cineva m-ar fi întrebat dacă există îngeri pe pământ, aș fi răspuns, cu siguranță, că nu. Dar am avut norocul sau șansa de a o întâlni pe doamna învățătoare Maria Nedeia. Andrei al meu este un copil atipic, care avea nevoie de susținere, de sprijin, de integrare. Încă din primele săptămâni de școală, Doamna Învățătoare, alături de colegii lui Andrei, l-a ajutat să se simtă binevenit într-o lume unde, de obicei, cei cu nevoi speciale nu sunt primiți ușor. Calmă și blândă, și uneori chiar supărată că nu poate sau nu știe să îl ajute mai mult pe Andrei, Doamna Învățătoare nu l-a abandonat și l-a ajutat să evolueze, să zboare cu aripile larg deschise, deși a fost foarte greu, iar Andrei i-a făcut, uneori, <<zile fripte>>.

Cuvintele nu pot exprima recunoștința pe care o am pentru Doamna Învățătoare, iar dacă m-ai întreba acum dacă există îngeri pe pământ, ți-aș răspunde, cu siguranță, că da.

Vă mulțumim, Doamna Învățătoare, pentru startul oferit în viață, de care aveam nevoie.”

(mama lui Andrei)

În concluzie, integrarea școlară a copiilor cu CES poate fi o reușită, chiar și cu resurse minimale - așa cum știm cu toții, însă cu cea mai de preț resursă – dascălul cu sufletul bun, plin cu empatie și iubire față de copii.

A dori să te implici real în integrarea unui copil înseamnă să ai curajul și disponibilitatea de a alege provocarea unui drum nou și necunoscut, în schimbul căii vechi, cunoscute și bătătorite pe care ai mers până atunci. Am putea compara acest demers cu o călătorie de vacanță, atunci când ieșim puțin din confort și alegem să ne schimbăm itinerariul, ceea ce ne ține cu sufletul la gură până ajungem la destinație, însă reușita finală și surprizele de pe drumul nou parcurs merită toate încercările sau barierele apărute în cale.

Am văzut mulți dascăli mândri de rezultatele lor cu copiii olimpici, însă, așa cum îmi mărturisea din experiența dumneaei Doamna Învățătoare Maria, satisfacția sufletească și profesională a reușitei integrării unui copil cu CES este cu mult mai mare decât reușita la olimpiadă a copiilor scripitori. Intensitatea mulțumirii pe care o simți că ai reușit ceva ce părea imposibil, dar la care nu ai renunțat, - este incomparabilă.

IMPLICAREA FACTORULUI AFECTIV ÎN ADAPTAREA ȘCOLARĂ A COPILULUI

Nedelcu Ionela Victorița, prof. înv. primar
,Școala Gimnazială Herăstrău
Secțiunea 1

O competență importantă a muncii școlare îl constituie formarea și dezvoltarea la elevi a unei game bogate și variate de sentimente și trăiri afective, care au un mare rol în viața individuală și în comportarea socială. Afectivitatea, așa cum se dezvoltă ea în copilărie, constituie un element hotărâtor în viața psihică a adultului de mai târziu întrucât „predarea materiei într-un mod care stimulează emoția elevilor atenuază tendința de accelerare artificială a gândirii, îmbogățește concentrarea și produce o înregistrare privilegiată” (Cury, 2005, p.120). Se poate afirma cu certitudine că neglijarea afectivității copilului ar fi o gravă greșală. Faptul că cei mai mulți elevi ai clasei pregătitoare au frecventat învățământul preșcolar ușurează mult adaptarea la noile condiții ale activității din ciclul primar, contribuind la egalizarea șanselor în dobândirea instrumentelor necesare activității de formare a deprinderilor prevăzute de Curriculum-ul Național.

Cu toată străduința de a apropria activitatea didactică din clasa pregătitoare de cea a învățământului preșcolar rămân totuși diferențe care mențin un prag între cele două trepte de învățământ, fapt ce nu îngăduie cantonarea mai îndelungată pe o anumită secvență a activității deși ritmul de însușire este individual. În al doilea rând, randamentul școlar este apreciat conform rezultatelor consemnate în actele oficiale. De aici și grija copiilor și a părinților pentru primele rezultate, deși nu întotdeauna sunt concludente pentru activitățile viitoare. Motive de neliniște există și pentru copil, și pentru părinți. Pentru ca această neliniște, teamă, să fie cât mai mică sau inexistentă, contează foarte mult reprezentările pe care și le formează copiii despre școala în care vor învăța. Imaginea și trăirile copilului în legătură cu viitorul lui statut de școlar sunt urmarea lui directă a influențelor mediului de viață.

Dacă până acum copilul nu depindea decât de părinți – persoane atotputernice - el nu cunoștea decât o lume a lui, alcătuită dacă nu pentru el, cel puțin în funcție de el. De acum va trăi într-un mediu cu un grad de neutralitate afectivă mai pronunțat decât cel de la grădiniță, unde manifestările puteau fi mult mai libere.

Activitatea ciclului primar este organizată pe lecții integrate (la clasa pregătitoare, a I-a și a II-a) care, în condițiile colectivelor eterogene, pot satisface interesele fiecărui elev în parte. Astfel colaborarea și cooperarea între elevi pot elimina teama de însingurare, căci „de la 3 la 6 ani – afirmă Henry Wallon – pentru persoana copilului atașamentul de altă persoană constituie o necesitate absolută.”

Sunt situații în care copilul.. se așază mai greu în bancă și nu ridică ochii să observe ce se petrece în jurul său, manifestă teama că a fost lăsat fără sprijin, nu are inițiativă și în acest caz adaptarea este mai dificilă. Concluzia este limpede: cunoașterea anterioară a învățătorului și dezvoltarea autonomiei de la o vârstă mult mai mică face mediul școlar mai familiar, mai în siguranță, copilul având în noul învățător un punct de sprijin, o garanție că va avea cine să-i călăuzească primii pași nesiguri. Pentru copil, sfera trăirilor este dominată de prezent, aspectul afectiv fiind predominant. El este determinat și de impresiile anterioare, dar mai cu seamă de condițiile prezente, această conjugare producând reacții de adaptare sau de retragere în sine, ca manifestare a primelor contacte cu noua realitate. Primele impresii lasă urme puternice în cazul în care sunt negative, se manifestă prin inactivitate, refuzul de a răspunde, de a executa o anumită sarcină, iar în unele cazuri copiii acceptă cu greu sarcini școlare.

Pentru evitarea unor asemenea situații nedorite, se recomandă promovarea unor legături multiple și constante, prin parteneriate între învățământul preșcolar și ciclul primar cu dublu scop:

- de a cunoaște conținutul și sistemul de lucru de la grupa pregătitoare, pentru a păstra în clasa întâi forme de activitate specifice învățământului preșcolar;
- pentru a cunoaște copiii care vor deveni școlari.

Al doilea aspect nu este de neglijat și constituie un element esențial în dobândirea afectivității de care are nevoie copilul.

Ciclul primar nu înseamnă doar transmitere de informații ci, dobândirea unor instrumente de lucru care să-i servească pe tot parcursul vieții – fapt care se bazează pe atașamentul și participarea afectivă a copilului la această acțiune, deoarece, la nivelul operațiilor concrete, aspectele cognitive și afective ale conduitei sunt indisolubile.

Adaptarea preșcolarii la mediul școlar este utilă și se poate face prin: dezlegarea unor proverbe și zicători, serbări cu ocazia sărbătorilor de iarnă, program artistic dedicat zilei de 8 Martie, crearea unor povești după un șir de imagini, activități interculturale etc.

Prin activități comune realizate prin colaborare între ciclul primar și învățământul preșcolar, copiii au posibilitatea să-și cunoască învățătorul și școala unde vor învăța.

Făcând parte din categoria comportamentelor stimulatив energizante, procesele afective îndeplinesc două mari roluri:

- stimularea și orientarea comportamentelor;
- susținerea energetică a activităților și relațiilor omului.

Activitatea de învățare condusă cu măiestrie, dezvoltă emoții și sentimente pozitive care favorizează atât desfășurarea acesteia, cât și obținerea unui randament crescut.

Atât conținuturile de învățare, cât și felul în care este condus procesul asimilării pot genera emoții intelectuale deosebite cum ar fi bucuria descoperirii noului, satisfacția

succesului, fericirea învingerii obstacolului, etc. La fel, profesorul bun știe cum să inducă la elevi dispoziții afective pozitive care constituie un fond favorabil desfășurării activităților și apariției unei atmosfere degajate, de colaborare și emulație.

Activitatea școlară reușită și de lungă durată duce la apariția unor sentimente intelectuale care contribuie la formarea și perfecționarea capacităților cognitive, cristalizarea intereselor, dezvoltarea încrederii în sine, în condițiile confruntării cu sarcinile școlare, elevul învățând să devină autonom.

Același teren al învățării școlare poate fi și câmpul în care încolțesc și se dezvoltă pasiunile. Acestea reprezintă o condiție subiectivă deosebit de importantă pentru valorificarea superioară a comportamentelor elevilor și pentru angajarea profundă și de durată în învățarea școlară. O sursă importantă de apariție și dezvoltare a emoțiilor, a dispozițiilor și sentimentelor este și sistemul de relații interumane din câmpul activității școlare.

Climatul afectiv din clasă și școală generează plăcerea interacțiunii învățării colective, lupta pentru menținerea unei bune reputații a grupului, sentimentul camaraderiei și solidarității. La fel, relația cu învățătorul poate fi o sursă valoroasă de bucurii, dispoziții pozitive și favorabile, securizare în fața dificultăților, sentimente de încredere în sine și în oameni.

Înțelegerea, calmul, blândețea, încurajarea din partea învățătorului sunt catalizatorii unei dezvoltări psihice favorabile și ai unui randament școlar crescut.

Pe parcursul celor cinci ani de studiu activitatea școlară poate traversa momente dificile și poate astfel genera dereglări afective de durată scurtă sau mai lungă, cum ar fi:

- instabilitatea afectivă care apare mai ales la trecerea de la un ciclu școlar la altul și exprimă mari dificultăți de adaptare, dezorientare, neîncredere în sine;
- tensiunea afectivă, cu încordare emoțională a unui elev sau a întregii clase înaintea unui eveniment școlar important (teste, concursuri, inspecții);
- stări de frustrare, legate de aprecierea de către învățător a prestației școlare, de atitudinile preferențiale față de unii colegi, de pedepse nemeritate;
- teama generală de școală, provocată de dificultăți de adaptare, eșecuri școlare, greutăți de învățare, goluri mari în cunoștințe, exigențe prea crescute ale cadrului didactic. Ea poate duce la eschivare, absenteism, pasivitate, fuga de la școală;
- generarea situațiilor de intimidare care, dacă s-ar repeta, ar duce chiar la instalarea acesteia ca trăsătură de personalitate.

În toate aceste cazuri i se cere cadrului didactic să le descopere mai întâi cauzele, să le înlăture și să sprijine elevii în restabilirea echilibrului lor afectiv și în atingerea unui anumit grad de maturizare afectivă, caracteristică pentru fiecare treaptă școlară.

Atitudinea pozitivă față de școală și succesul la învățatură al copilului sunt determinate într-o mare măsură de climatul educativ care se instituie în familie. Copilul devenit școlar are foarte mare nevoie de sprijin din partea familiei pentru a se încadra cât mai repede în noul regim de viață impus de situația de școlar. În perioada de debut școlar familia are datoria să fie apropiată de copil, să-l încurajeze și să păstreze o strânsă colaborare cu învățătorul.

Ideal este de dorit ca familia să devină un stimulent activ în conturarea și definirea personalității tânărului școlar astfel încât acesta să evolueze pozitiv pe parcursul carierei sale școlare.

Bibliografie:

1. Cucos, C. (2000). *Educatia - dimensiuni culturale si interculturale*. Iași:Editura Polirom.
2. Cucos, C. (1999). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Nedelcu, A. (2011). *Cercetare-Acțiune în educație*. București: Inovație și performanță în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din mediul urban, Modul 8.
4. Neacșu, I. (2015). *Metode și tehnici de învățare eficientă*. București: Editura Polirom.

INTERDISCIPLINARITATEA-FORMĂ DE COOPERARE ÎNTRE DISCIPLINE ȘTIINȚIFICE DIFERITE

Parga Silvia, prof. înv. primar, Școala Gimnazială nr.31, București, sector 2

Sectiunea 3

Termenul de interdisciplinaritate reprezintă o modalitate de organizare a conținuturilor învățării cu implicații asupra întregii strategii de proiectare a curriculumului, care oferă o imagine unitară asupra fenomenelor și proceselor studiate în cadrul diferitelor discipline de învățământ și care permite contextualizarea și aplicarea cunoștințelor dobândite. Este o componentă a procesului de instruire prin care se asigură aspectul activ și formativ de dirijare efectivă a învățării. Problema interdisciplinarității a preocupat filosofi și pedagogii încă din cele mai vechi timpuri: sofistii greci, Plinius, Comenius și Leibnitz, iar la noi Spiru Haret, Iosif Gabrea, G. Găvănescu și, dintre numeroșii pedagogi ai perioadei contemporane amintim pe G. Văideanu.

În opinia lui G. Văideanu, interdisciplinaritatea „implică un anumit grad de integrare între diferitele domenii ale cunoașterii și între diferite abordări, ca și utilizarea unui limbaj comun permițând schimburi de ordin conceptual și metodologic”[1]. Interdisciplinaritatea este o formă de cooperare între discipline științifice diferite, care se realizează în principal respectând logica științelor respective, adaptate particularităților legii didactice și-l ajută pe elev în formarea unei imagini unitare a realității, îi dezvoltă o gândire integratoare. Pentru ca elevii să poată realiza abordări interdisciplinare este necesară selecția modalităților de lucru care conduce la exersarea principalelor procese de gândire, a capacităților operatorii ale gândirii, fără de care nu este posibilă înțelegerea multiplelor și variatelor interdependențe dintre fenomenele lumii reale.

Activitățile cu caracter interdisciplinar au pronunțate valențe formative favorizând cultivarea aptitudinilor creative. Educatorul (actorul), dând dovadă de măiestrie și pricepere, asigură integrarea la nivel interdisciplinar, prin găsirea conținuturilor comune diferitelor obiecte de studiu, în vederea realizării obiectivelor învățării.

I. Definiri:

MONODISCIPLINARITATEA - centrată pe obiectele de studiu independente;

PLURIDISCIPLINARITATEA - o temă este supusă analizei din perspectiva mai multor discipline;

INTERDISCIPLINARITATEA - intersectarea diferitelor arii; pot lua naștere noi obiecte de studiu;

TRANSDISCIPLINARITATEA - reprezintă gradul cel mai elevat de integrare a curriculum-ului; fuziunea este faza cea mai complexă și mai radicală a integrării;

II.Experiențe transdisciplinare:

- Proiectul tematic care poate fi derulat pe parcursul unei săptămâni;
- Activitatea integrată care se poate proiecta pentru o zi ;
- Lecția de recapitulare în manieră pluridisciplinară programată pentru o oră;
- Secvențe interdisciplinare integrate în cadrul diferitelor ore de curs;

III.Metoda proiectelor:

- Metodă globală cu puternic caracter interdisciplinar;
- Un proiect este o extindere, o investigare a unui subiect din sfera idealului sau practicului;
- Poate fi dus la bun sfârșit de un grup de copii, de toată clasa sau de un singur elev;

Activitățile integrate:

- Accentul cade pe activitatea de grup;
- Tema se lasă investigată cu mijloacele diferitelor științe;
- Un exemplu de activitate integrată ar fi acela în care obiective ale activităților comune planificate în cursul săptămânii sunt atinse în cadrul unor scenarii zilnice care includ fragmente de activități sub un singur generic, care este o subtemă a temei mari. Spre exemplu tema săptămânii este PRIETENIA, iar subtema, folosită ca generic în una din zilele săptămânii , este ZIUA INIMIOARELOR.
- MULTIDISCIPLINARITATEA-punct de plecare: o temă, pentru a cărei clarificare se integrează conținuturi, cunoștințe din mai multe discipline.
- INTERDISCIPLINARITATEA – accentul se pune pe deprinderi, competențe, iar pentru formarea acestor competențe se face apel la diverse contexte de învățare, unde sunt implicate eforturi de cercetare și învățare prin cooperare.
- TRANSDISCIPLINARITATEA – este un demers care își propune să răspundă la întrebări sau să rezolve probleme semnificative ale lumii reale. Cunoștințe și competențe din diverse arii disciplinare sunt mobilizate pentru faptul că ele pot sprijini demersul de rezolvare a problemei sau efortul de a răspunde la întrebare.

O bună experiență interdisciplinară le poate oferi elevilor flexibilitate și capacitatea de introspecție, pe care altfel nu ar putea-o dobândi. Elevii vor învăța astfel, nu numai de ce sunt folositoare aceste abordări interdisciplinare, dar și cum să le folosească .

Promovarea interdisciplinarității în activitatea didactică valorifică informațiile dobândite de elevi și prin alte surse informaționale, asigurând înțelegerea, selectarea și prelucrarea acestora în vederea integrării lor în structuri cognitive și achiziționarea noilor

capacități. Mijloacele extrașcolare (excursia, internetul, alte activități) largesc orizontul de cunoaștere al elevilor, iar cunoștințele astfel acumulate pot constitui suporturi temeinice pentru însușirea unor elemente de conținut.[2]

Bibliografie:

[1] Văideanu, George – *Interdisciplinaritate*, U.N.E.S.C.O. , 1975

[2] *Perspective interdisciplinare în învățământul românesc* (studii de specialitate)- Botoșani, 2004

ROLUL GRĂDINIȚEI ÎN FORMAREA ABILITĂȚILOR SOCIALE ALE COPILULUI

Bătrînu Adriana Maria
Profesor educație timpurie
Grădinița “Alice”

Sectiunea 1:

Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță

În cadrul grădiniței, copiii sunt implicați în activități variate care le stimulează interacțiunea și îi ajută să își dezvolte abilități esențiale pentru integrarea în societate. Socializarea este un proces esențial în dezvoltarea copilului, iar etapa preșcolară are un rol decisiv în conturarea comportamentelor sociale, emoționale și morale. Grădinița reprezintă primul mediu organizat în care copilul intră în contact constant cu persoane din afara familiei, având ocazia să învețe cum să comunice, să coopereze și să respecte reguli. În acest context, cadrele didactice contribuie activ la dezvoltarea socială a copiilor prin activități și strategii adaptate particularităților de vârstă.

În plus, interacțiunile zilnice din mediul preșcolar contribuie la formarea unor valori fundamentale precum respectul, toleranța și responsabilitatea. Copilul începe să înțeleagă consecințele propriilor acțiuni și să facă diferența între comportamente acceptate și neacceptate social. Prin feedback-ul constant oferit de educatoare, dar și prin observarea colegilor, el își ajustează treptat conduita. Pe măsură ce experiențele sociale se diversifică, copilul își dezvoltă autonomia și încrederea în sine. Reușitele în relaționarea cu ceilalți îi consolidează stima de sine, iar depășirea situațiilor dificile îl ajută să devină mai adaptabil.

Consider că unul dintre cele mai eficiente instrumente în dezvoltarea abilităților sociale este jocul. Prin intermediul jocurilor de rol, de exemplu, copiii reproduc situații din viața cotidiană, cum ar fi: „de-a familia”, „de-a magazinul” sau „de-a doctorul”. Aceste activități le oferă oportunitatea de a exersa dialogul, de a înțelege emoțiile celorlalți și de a coopera. În același timp, jocurile îi ajută să învețe importanța regulilor și să-și dezvolte spiritul de echipă. Activitățile desfășurate în grup au, la rândul lor, un impact semnificativ. Realizarea unor sarcini comune, precum un desen colectiv sau construirea unui proiect, îi determină pe copii să colaboreze, să își împartă responsabilitățile și să comunice eficient. În aceste situații, educatoarea are rolul de a orienta interacțiunile și de a transforma eventualele conflicte în experiențe de învățare.

Rutinele zilnice din grădiniță oferă și ele numeroase ocazii de interacțiune. Momentele precum întâlnirea de dimineață, masa sau pregătirea pentru activități contribuie la dezvoltarea relațiilor dintre copii. De exemplu, în cadrul discuțiilor de dimineață, aceștia sunt încurajați să își exprime emoțiile și să își asculte colegii, ceea ce consolidează abilitățile de comunicare și empatia.

În procesul de socializare dezvoltarea limbajului joacă un rol central. Prin povești, conversații ghidate și dramatizări, copiii învață să își exprime gândurile și sentimentele, dar și să înțeleagă perspectivele celorlalți. Astfel, se creează premisele unor relații armonioase și echilibrate.

Totodată, evenimentele și activitățile extracurriculare completează experiența socială a copilului. Serbările, excursiile sau atelierele tematice oferă contexte variate în care copiii interacționează nu doar cu colegii lor, ci și cu persoane noi. Aceste experiențe contribuie la dezvoltarea adaptabilității și la extinderea relațiilor sociale ale preșcolarilor. Organizarea mediului educațional are, de asemenea, o influență importantă. Spațiile amenajate pe centre de interes stimulează lucrul în echipă și interacțiunea spontană. Materialele variate și accesibile îi încurajează pe copii să colaboreze și să împărtășească idei.

Se știe că educația emoțională este o componentă indispensabilă în formarea abilităților sociale. Astfel, în grădiniță copiii sunt învățați să își recunoască emoțiile și să le gestioneze adecvat, dar și să le înțeleagă pe ale celorlalți. Activitățile dedicate acestui scop contribuie la dezvoltarea empatiei și la menținerea unor relații pozitive.

Colaborarea dintre grădiniță și familie susține în mod semnificativ procesul de socializare. Prin comunicare constantă și implicarea părinților în activități, se asigură continuitatea educației și consolidarea comportamentelor sociale în diferite contexte.

În același timp, promovarea unui climat bazat pe respect și acceptarea diversității este esențială în formarea armonioasă a copiilor, deoarece creează cadrul în care aceștia se simt în siguranță, valorizați și înțeleși. Într-un astfel de mediu, copiii învață treptat să recunoască și să aprecieze diferențele dintre ei. (fie că este vorba despre cultură, limbaj, abilități, interese sau moduri de gândire) și să le privească nu ca pe bariere, ci ca pe resurse de învățare și îmbogățire personală. Dezvoltarea relațiilor bazate pe toleranță și sprijin reciproc contribuie la reducerea conflictelor și la creșterea coeziunii în grup. Copiii învață să asculte activ, să își exprime opiniile fără a-i desconsidera pe ceilalți și să ofere ajutor atunci când este nevoie. Aceste abilități sociale sunt fundamentale nu doar în mediul școlar, ci și în viața de zi cu zi, deoarece stau la baza unor relații sănătoase și echilibrate.

Activitățile educaționale care pun în valoare unicitatea fiecărui copil (cum ar fi jocurile de rol, proiectele de grup, prezentările despre familie sau cultură ori activitățile artistice) au un impact semnificativ asupra dezvoltării personale. Ele contribuie la formarea unei imagini de sine pozitive, deoarece fiecare copil are ocazia să se exprime, să fie ascultat și apreciat pentru ceea ce este. În același timp, aceste experiențe stimulează empatia, ajutând copiii să înțeleagă emoțiile și perspectivele celorlalți, ceea ce duce la relații mai autentice și mai profunde.

În concluzie, grădinița are un rol esențial în formarea abilităților sociale ale copilului, oferind un cadru structurat și stimulativ pentru dezvoltarea acestora. Prin joc, activități de grup, rutine zilnice, educație emoțională și colaborare cu familia, copiii dobândesc competențele necesare pentru a interacționa eficient și pentru a se integra armonios în

societate. Aceste abilități reprezintă fundamentul succesului lor viitor, atât în mediul școlar, cât și în viața socială.

Bibliografie:

- 1 .Clipa, Otilia (coord.) – Educația timpurie. Resurse pentru dezvoltarea practicienilor, Editura Trei, București, **2023**
2. Pânișoară, Ioan-Ovidiu; Manolescu, Marin (coord.) – Pedagogia învățământului primar și preșcolar, Editura Polirom, Iași, **2019**
3. Vrășmaș, Ecaterina – Educația timpurie a copilului, Editura Polirom, Iași, **2012**
4. Ministerul Educației – Curriculum pentru educația timpurie (0–6 ani), București, **2019**

INTEGRAREA PREȘCOLARILOR – ÎNTRE PROVOCĂRI REALE ȘI PRACTICI EDUCAȚIONALE EFICIENTE

Gheorghiulescu Anca-Nicoleta
Profesor educație timpurie
Grădinița ”Alice”
Secțiunea 3

Integrarea copiilor în colectivitate reprezintă una dintre cele mai sensibile și, în același timp, definitorii dimensiuni ale activității didactice. Dincolo de transmiterea conținuturilor curriculare, cadrul didactic devine un mediator al relațiilor, un sprijin emoțional și un facilitator al adaptării fiecărui copil la mediul educațional. În mod special, integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale, dar și a celor care intră într-o grupă deja formată pe parcursul anului școlar, presupune o serie de provocări reale, care solicită flexibilitate, creativitate și o bună capacitate de colaborare.

În practica educațională, integrarea nu se reduce la simpla prezență a copilului într-un colectiv, ci presupune participare activă, dezvoltarea sentimentului de apartenență și realizarea unui progres adaptat potențialului individual. Din acest motiv, succesul integrării depinde în mare măsură de modul în care cadrul didactic gestionează dificultățile și valorifică oportunitățile, în vederea susținerii dezvoltării armonioase a copilului într-un mediu educațional incluziv și stimulat.

Un prim set de provocări apare în cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale. Diferențele de ritm de învățare, dificultățile de comunicare sau de concentrare, precum și nevoia de sprijin individualizat pot pune presiune asupra organizării activității la grupă. În multe situații, cadrul didactic se confruntă cu lipsa resurselor didactice adaptate sau cu un număr mare de copii, ceea ce îngreunează acordarea atenției necesare fiecăruia. În plus, adaptarea conținuturilor astfel încât acestea să fie accesibile, dar și relevante, presupune un efort suplimentar de proiectare didactică. Lipsa formării continue în domeniul educației incluzive poate reprezenta, de asemenea, un obstacol în aplicarea unor strategii eficiente.

O altă dificultate frecvent întâlnită este integrarea socială. Copiii cu CES pot întâmpina dificultăți în relaționarea cu colegii, existând riscul marginalizării sau al izolării. Uneori, aceștia pot fi percepuți diferit sau chiar etichetați, iar prejudecățile ori lipsa de informare pot afecta climatul grupului. În același timp, colaborarea cu familia nu este întotdeauna facilă, fie din cauza implicării reduse, fie din cauza unor așteptări nerealiste. În acest context, rolul cadrului didactic devine esențial în construirea unui mediu bazat pe acceptare, respect și sprijin reciproc.

Depășirea acestor provocări este posibilă prin aplicarea unor strategii didactice adaptate. Un instrument de bază îl reprezintă planul educațional individualizat, care permite stabilirea unor obiective realiste și utilizarea unor metode adecvate nevoilor copilului. De asemenea, învățarea diferențiată devine o necesitate, nu doar o opțiune. Adaptarea sarcinilor de lucru, diversificarea materialelor și oferirea de sprijin suplimentar contribuie la creșterea încrederii în sine și a motivației pentru învățare.

Metodele interactive, precum lucrul în echipă, jocul didactic și învățarea prin cooperare, au un impact semnificativ asupra integrării. Acestea facilitează comunicarea, încurajează colaborarea și contribuie la reducerea tensiunilor din grup. În același timp, utilizarea feedbackului pozitiv și a încurajării constante sprijină formarea unei imagini de sine pozitive.

Un alt aspect important îl reprezintă colaborarea cu familia și cu specialiștii. Comunicarea constantă și deschisă cu părinții, precum și implicarea consilierului școlar, a psihologului, a logopedului sau a profesorului de sprijin pot face diferența între o integrare dificilă și una reușită.

Integrarea copiilor care intră în colectivitate pe parcursul anului școlar aduce un alt tip de provocări. Aceștia trebuie să se adapteze rapid la reguli, la ritmul activităților și la un grup deja format. În multe cazuri, pot manifesta nesiguranță, timiditate sau chiar comportamente opoziționiste. De asemenea, pot apărea dificultăți legate de adaptarea la rutină, anxietate de separare sau decalaje în achizițiile cognitive, ceea ce influențează participarea la activități.

În aceste situații, adaptarea treptată este esențială, iar comunicarea constantă cu familia capătă o importanță deosebită. Pentru a facilita integrarea, cadrul didactic poate crea contexte de cunoaștere și apropiere între copii, prin activități de grup și jocuri de prezentare. Atribuirea unui „coleg de sprijin” și explicarea clară și accesibilă a regulilor contribuie la dezvoltarea sentimentului de siguranță.

Experiența arată că rutina are un rol esențial în procesul de adaptare. Un program previzibil îl ajută pe copil să se orienteze mai ușor și să capete încredere în mediul educațional. În același timp, răbdarea și disponibilitatea cadrului didactic sunt esențiale, oferind copilului timpul necesar pentru a se adapta.

În ceea ce privește bunele practici, se remarcă eficiența activităților bazate pe cooperare, a jocurilor didactice și a utilizării materialelor vizuale sau intuitive, precum și a fișelor adaptate și a resurselor digitale utilizate echilibrat. Toate acestea nu doar facilitează învățarea, ci reduc anxietatea, stimulează implicarea activă și contribuie la dezvoltarea empatiei în cadrul grupului. De asemenea, valorizarea progresului individual, indiferent de nivelul acestuia, reprezintă o strategie esențială pentru motivarea copiilor.

În concluzie, integrarea preșcolariilor este un proces dinamic, care implică atât provocări, cât și satisfacții profesionale semnificative. Reușita acestui demers depinde de capacitatea cadrului didactic de a adapta strategiile și întregul proces educațional la nevoile

fiecărui copil, de a construi relații autentice și de a crea un mediu incluziv. Dincolo de dificultăți, fiecare progres al copilului confirmă valoarea educației incluzive, care presupune nu doar aplicarea unor metode, ci și o reală schimbare de mentalitate.

Bibliografie:

Anghelache, Valerica, *Metodica activităților instructive-educative din grădiniță*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2022

Institutul de Științe ale Educației, *Educația incluzivă – repere conceptuale și aplicații practice*, București, 2017

Vrășmaș, Gheorghe, *Educația integrată și incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2015

COMUNICAREA ȘI SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR LA GRĂDINIȚĂ

Prof. Educație timpurie: Maghear Cristina-Ioana
Grădinița cu P.P. „Degețica”, Cluj-Napoca
Secțiunea: Modalități de realizare a socializării preșcolarilor
în grădiniță/ școlarii mici în școală.

Socializarea reprezintă un proces esențial în dezvoltarea copilului, prin intermediul căruia acesta învață să interacționeze cu ceilalți, să respecte reguli și să își dezvolte abilități emoționale și comportamentale necesare integrării în societate. În perioada preșcolară, socializarea capătă o importanță deosebită, deoarece copilul trece de la mediul familial, predominant afectiv și protector, la mediul instituționalizat al grădiniței, unde este expus diversității de relații și situații sociale. Grădinița devine astfel un cadru organizat în care copilul își formează primele deprinderi de viață în colectiv.

Un prim mod de realizare a socializării preșcolarilor este interacțiunea prin joc. Jocul constituie activitatea fundamentală a copilului la această vârstă și reprezintă principalul mijloc de învățare. Prin jocuri de rol (de-a familia, de-a doctorul, de-a magazinul), copiii învață să comunice, să își exprime emoțiile și să înțeleagă perspectivele celorlalți. De asemenea, jocurile de grup îi ajută să deprindă reguli, să coopereze și să accepte atât succesul, cât și eșecul. Educatoarea are rolul de a organiza și ghida aceste activități, asigurându-se că fiecare copil este implicat și că relațiile dintre copii sunt pozitive.

Un alt aspect important îl reprezintă activitățile de grup organizate. Acestea includ activități didactice, artistice sau practice realizate în echipă, cum ar fi desenul colectiv, construcțiile sau activitățile muzicale. Prin participarea la astfel de activități, copiii învață să colaboreze, să își împartă sarcinile și să respecte opiniile celorlalți. De asemenea, aceste activități dezvoltă sentimentul de apartenență la grup și contribuie la formarea identității sociale.

Comunicarea joacă un rol esențial în procesul de socializare. În grădiniță, copiii sunt încurajați să își exprime gândurile, dorințele și emoțiile într-un mod adecvat. Educatoarea facilitează dialogul, pune întrebări și stimulează conversațiile între copii. Prin aceste interacțiuni, copiii își dezvoltă vocabularul, învață să asculte activ și să răspundă corespunzător. Comunicarea eficientă contribuie la prevenirea conflictelor și la dezvoltarea relațiilor armonioase.

Un alt mijloc important de socializare este respectarea regulilor și rutinelor zilnice. În cadrul grădiniței, copiii sunt introduși într-un program structurat, care include momente de

activitate, joacă, masă și odihnă. Respectarea acestor rutine îi ajută să își dezvolte autocontrolul și responsabilitatea. În plus, regulile de comportament (așteptarea rândului, împărțirea jucăriilor, folosirea unui limbaj adecvat) sunt esențiale pentru conviețuirea în grup. Educatorea are rolul de a explica și de a consolida aceste reguli într-un mod accesibil și consecvent.

Dezvoltarea empatiei și a comportamentelor prosoziale reprezintă un alt obiectiv important al socializării. Prin activități specifice, precum poveștile, discuțiile sau jocurile tematice, copiii învață să recunoască emoțiile celorlalți și să reacționeze adecvat. De exemplu, atunci când un coleg este trist, copilul este încurajat să ofere sprijin sau să manifeste înțelegere. Aceste comportamente contribuie la crearea unui climat afectiv pozitiv și la consolidarea relațiilor interpersonale.

Un rol esențial în socializare îl are și educatoarea, care acționează ca model de comportament. Prin atitudinea sa, prin modul de comunicare și prin reacțiile la diferite situații, aceasta influențează comportamentul copiilor. Educatorea trebuie să fie calmă, echilibrată și să promoveze respectul, toleranța și cooperarea. De asemenea, ea intervine în situațiile conflictuale, ajutând copiii să găsească soluții și să își gestioneze emoțiile.

Activitățile extracurriculare și evenimentele organizate în grădiniță contribuie, de asemenea, la socializare. Serbările, excursiile, vizitele sau proiectele tematice oferă copiilor oportunitatea de a interacționa în contexte diferite și de a-și dezvolta abilități sociale variate. În aceste situații, copiii învață să se adapteze, să respecte reguli noi și să colaboreze într-un cadru mai larg.

Nu în ultimul rând, colaborarea cu familia este esențială pentru realizarea unei socializări eficiente. Părinții și educatoarea trebuie să comunice constant și să aibă o abordare unitară în ceea ce privește educația copilului. Mediul familial și cel educațional trebuie să se completeze reciproc, pentru a oferi copilului un cadru stabil și coerent. Implicarea părinților în activitățile grădiniței contribuie la consolidarea relațiilor și la crearea unui climat de încredere.

În concluzie, socializarea preșcolară în grădiniță este un proces complex, care implică multiple modalități și factori. Jocul, activitățile de grup, comunicarea, respectarea regulilor, dezvoltarea empatiei și implicarea educatoarei și a familiei sunt elemente esențiale în acest proces. Printr-o abordare atentă și echilibrată, grădinița contribuie la formarea unor copii adaptați social, capabili să stabilească relații armonioase și să se integreze cu succes în societate.

Bibliografie:

1. Bandura, A. (1977). Social learning theory. Prentice Hall.
2. Bronfenbrenner, U. (1979). The ecology of human development: Experiments by nature and design. Harvard University Press.

3. Dumitru, I. (2000). Psihologia educației. Editura Didactică și Pedagogică.
4. Golu, P. (2015). Psihologia copilului. Editura Didactică și Pedagogică.
5. Piaget, J. (1962). Play, dreams and imitation in childhood. W. W. Norton & Company.
6. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes. Harvard University Press.
7. Stan, L. (2014). Pedagogia preșcolară și școlară mică. Polirom.
8. Verza, E., & Verza, F. E. (2017). Psihologia vârstelor. Pro Humanitate.

PROGRAMUL MONDIAL ECO- ȘCOALA IN GRĂDINIȚA NR.7

Prof. ed. timpurie Irimia Ancuța
Grădinița Nr. 7 București
Secțiunea nr.3

Grădinița Nr. 7 București este parte a programului Eco-Schools încă din anul 2011, asumându-și misiunea de a forma, încă de la cele mai fragede vârste, comportamente responsabile față de mediu.

Acest program, coordonat la nivel internațional de Foundation for Environmental Education, oferă un cadru educațional prin care copiii învață nu doar despre natură, ci și cum să o protejeze, prin acțiuni concrete și experiențe directe.

De-a lungul anilor, implicarea constantă a echipei noastre și entuziasmul copiilor s-au concretizat în rezultate deosebite. Grădinița noastră a obținut două Steaguri Verzi și patru trofee Eco-Școala, distincții care certifică eforturile susținute și calitatea activităților desfășurate. În acest an, am trecut prin procesul de reevaluare, care a confirmat menținerea standardelor și continuitatea demersului nostru educațional.

Un aspect esențial al activității noastre este integrarea principiilor Eco-Școala în curriculum. Educația ecologică nu este o activitate izolată, ci face parte din rutina zilnică a copiilor. Prin joc, explorare și activități practice, cei mici învață să recicleze, să economisească resurse și să respecte mediul înconjurător.

Activitățile pe care le organizăm sunt variate și adaptate vârstei copiilor: de la reciclare creativă și activități de grădinarit, până la proiecte tematice și acțiuni desfășurate

în parteneriat cu familiile și comunitatea. Fiecare experiență contribuie la formarea unor deprinderi sănătoase și a unei atitudini responsabile.

Impactul acestor activități este vizibil nu doar în comportamentul copiilor, ci și în implicarea părinților și a comunității. Copiii devin mici ambasadori ai protecției mediului, ducând mai departe, acasă, valorile învățate la grădiniță.

Privind spre viitor, ne propunem să dezvoltăm în continuare acest program, să diversificăm activitățile și să consolidăm statutul nostru de Eco-Școală.

Credem cu tărie că educația pentru mediu începe din copilărie, iar investiția în formarea acestor comportamente este, de fapt, o investiție în viitor.

STIMA DE SINE LA COPIII PREȘCOLARI

Prof.ed. timpurie: Răducanu Ameluța

Grădinița nr. 7, București, sector 2

Modalitati de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală

Fiecare copil are nevoi, dorințe și emoții. De modul în care acestea sunt receptate și li se răspunde, de experiențele pe care le trăiește copilul în relațiile cu persoanele din anturajul său imediat (familie, grup de prieteni și /sau colegi, educatoare) depinde decisiv atitudinea sa ulterioară față de viață.

Copiii sunt diferiți: temperamental, caracterial, aptitudinal. Ca atare, nici performanța lor nu va fi egală în toate domeniile. Este esențial, așadar, ca fiecare copil să fie respectat și susținut în ritmul său propriu, în transformarea progresivă ce o va înregistra potrivit nevoilor sale.

Dacă în privința familiilor nivelul de pregătire poate impune anumite limite, atunci cadrul didactic din grădiniță are datoria morală și profesională de a suplini, completa sau continua o acțiune formativă a copilului care să îi construiască acestuia calea optimă de urmat spre o evoluție pozitivă și ajutându-i să-și formeze o imagine pozitivă de sine. În strânsă legătură cu *imaginea de sine* se află *stima de sine*. Stima de sine se referă la modul în care ne evaluăm pe noi înșine, la cât de "buni" ne considerăm comparativ cu alții. Stima de sine pozitivă este sentimentul de autoapreciere și încredere în forțele proprii. Mesajul de valoare și unicitate transmis de adult este foarte important în prevenirea neîncrederii. Un eșec nu trebuie perceput ca un sindrom al non-valorii, ci ca o situație ce trebuie rezolvată. Copiii cu stimă de sine scăzută se simt nevaloroși și au trăiri emoționale negative, de cele mai multe ori cauzate de experiențe negative. Pentru preșcolarii mici, sursa cea mai importantă de formare a stimei de sine o constituie aprecierile educatoarei sau ale părinților.

Identificarea stimei de sine și posibile cauze

Copiii care, în urma experiențelor proprii, au dezvoltată stima de sine pozitivă, se manifestă astfel:

- își asumă responsabilități;
- se comportă independent;
- sunt mândri de realizările lor;

- realizează fără probleme sarcini noi;
- își exprimă atât emoțiile pozitive cât și pe cele negative;
- oferă ajutor și sprijin celorlalți colegi din grupă.

Dintre experiențele anterioare care le-au construit acestora imaginea de sine echilibrată (pozitivă), descrisă mai sus, am putea menționa:

- au fost lăudați, încurajați;
- au fost ascultați;
- li s-a vorbit cu respect;
- li s-a acordat atenție;
- au fost îmbrățișați;
- au avut prieteni.

La polul opus se află copiii care, în urma experiențelor proprii, au o stimă de sine scăzută. Ei se manifestă astfel:

- nu sunt mulțumiți de propria persoană;
- evită să realizeze sau să se implice în sarcini noi;
- se simt neiubiți și nevaloroși;
- par rebeli sau nepăsători.

Printre experiențele anterioare care le-au format o imagine de sine scăzută ar putea fi:

- au fost des criticați;
- li s-a vorbit pe un ton ridicat;
- au fost ignorați sau ridiculizați;
- așteptările celorlalți de la ei înșiși au fost exagerate (să fie perfecți);
- au fost frecvent comparați defavorabil cu alți copii.

Adulții trebuie să îi susțină în ceea ce privește identificarea, exprimarea și controlul emoțiilor negative prin:

- A-i încuraja permanent pe copii pentru exprimarea propriilor emoții, construindu-le un mediu sigur, aprobator;
- A-i învăța pe copii să-și folosească imaginația în exprimarea emoțiilor ("Ce ți-ar fi plăcut să-i spui celui ce te-a necăjit?")

- A-i învăța să se accepte pe ei chiar și când se simt abătuți sau dezamăgiți (“Nu ai câștigat concursul, dar nu a fost vina ta. Cu încă puțin exercițiu vei fi cel mai bun”)

Încrederea de sine și sentimentul valorii proprii pot fi considerate rezultate ale încurajării prin intermediul dezvoltării sentimentului de comuniune. Astfel, când copilul colaborează în vederea bunăstării celorlalți, acesta întărește sentimentul forței proprii, iar când este descurajat datorită dificultăților în situațiile pe care le traversează, sentimentul de comuniune îl va conduce spre acele comportamente care, foarte probabil, îi vor slăbi încrederea în forțele proprii.

ARHITECTURA SOCIALIZĂRII: STRATEGII DE INTEGRARE ȘI COEZIUNE A GRUPULUI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ȘI PRIMAR

Theodora Michel, Școala Gimnazială Uruguay,
secțiunea „Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală,,

Abstract

Lucrarea analizează procesul complex de socializare la vârstele timpurii, evidențiind rolul grădiniței și al școlii ca prime instanțe de democratizare a relațiilor interumane. Sunt explorate metode active, de la jocul simbolic la proiectele colaborative, care transformă grupul de copii într-o comunitate de învățare bazată pe empatie și respect reciproc.

Socializarea ca fundament al dezvoltării

Socializarea nu este doar un efect secundar al prezenței la școală, ci o competență ce trebuie educată. La preșcolari și școlarii mici, socializarea înseamnă:

- Trecerea de la egocentrism la cooperare.
- Însușirea normelor de conduită socială.
- Gestionarea emoțiilor în raport cu ceilalți.

Modalități practice de realizare a socializării

A. Jocul – Instrument suprem de socializare (nivel preșcolar)

Jocul de rol (jocul simbolic) le permite copiilor să exerseze situații din viața reală, să negocieze reguli și să își asume responsabilități.

- **Exemplu:** „De-a magazinul” sau „De-a spitalul” forțează copilul să comunice dorințe și să asculte nevoile partenerului de joc.

B. Întâlnirea de dimineață (tranziție grădiniță-școală)

Acest moment reprezintă un ritual de coeziune. Prin salut, împărtășirea ideilor și activitatea de grup, se creează un sentiment de apartenență.

- **Impact:** Reduce anxietatea socială și dezvoltă capacitatea de ascultare activă.

C. Învățarea prin cooperare (școlarii mici)

Utilizarea metodelor precum „Gândiți - Lucrați în perechi - Comunicați” (Think-Pair-Share) sau metoda „Mozaicului” (Jigsaw).

- **Mecanism:** Elevii devin dependenți unii de alții pentru a atinge un obiectiv comun, ceea ce diminuează competitivitatea distructivă.

Studiu de Caz: Implementarea Metodei Mozaicului (Jigsaw) la clasa pregătitoare/clasa I

Obiectiv: Dezvoltarea interdependenței pozitive și a abilităților de comunicare asertivă.

a) Formarea „Grupului Casă”

Clasa este împărțită în grupuri eterogene de câte 4 elevi. Fiecare elev primește o sub-temă dintr-un subiect mai larg (de exemplu, la disciplina „Explorarea mediului”, tema este *Animalele Sălbaticе*, iar sub-temele sunt: 1. Adăpostul, 2. Hrana, 3. Puii, 4. Curiozități).

b) Formarea „Grupului de Experti”

Toți elevii care au primit sub-tema nr. 1 se adună la o masă, cei cu nr. 2 la altă masă și așa mai departe. În aceste grupuri, copiii studiază împreună materialul, discută și decid cum să explice mai bine colegilor lor ceea ce au învățat.

- **Impact social:** Elevii mai timizi sunt încurajați de ceilalți „experti” să prindă încredere, având suportul grupului.

c) Întoarcerea în „Grupul Casă” și predarea

Fiecare „expert” revine în grupul său inițial și le predă celorlalți 3 colegi bucata sa de informație.

- **Mecanismul socializării:** Succesul întregului grup depinde de capacitatea fiecăruia de a asculta și de a explica. Nu mai există un singur lider; fiecare copil devine, pe rând, „profesorul” grupului.

d) Evaluarea colectivă

La final, se aplică un scurt test sau se realizează un poster comun. Nota sau recompensa se acordă întregului grup, fapt ce întărește spiritul de echipă.

Beneficii observate în procesul de socializare:

- **Eliminarea izolării:** Copiii care tind să fie marginalizați devin deținători de informație esențială, ceea ce le crește statutul social în fața colegilor.
- **Empatia:** Elevii învață să aibă răbdare cu cei care procesează informația mai greu, deoarece au nevoie de contribuția lor pentru a finaliza sarcina.
- **Comunicarea:** Se exersează vocabularul specific și capacitatea de a sintetiza un mesaj pe înțelesul celor de aceeași vârstă.

Prin Metoda Mozaicului, socializarea încetează să fie un proces spontan și devine unul structurat, în care respectul pentru contribuția celuilalt este condiția succesului comun.

Rolul cadrului didactic în medierea conflictelor

Socializarea implică inevitabil conflictul. Lucrarea propune trecerea de la pedeapsă la **disciplina pozitivă**:

- Utilizarea „Colțului de liniștire” în loc de „Colțul de pedeapsă”.
- Medierea conflictelor prin limbaj (învățarea copiilor să spună: „M-am simțit trist când ai luat jucăria” în loc de a lovi).

Impactul activităților extracurriculare

Vizitele la muzee, excursiile sau serbările școlare oferă contexte de socializare non-formale, unde ierarhiile din clasă se pot reconfigura, oferind șanse de afirmare și copiilor mai retrași.

Concluzii

Succesul socializării în mediul educațional depinde de echilibrul dintre **autonomia individuală** și **normele colective**. O grădiniță sau o școală care prioritizează inteligența emoțională și colaborarea va forma cetățeni capabili de integrare armonioasă într-o societate diversă.

Bibliografie:

1. Gardner, H. - „*Inteligențe multiple*”.
2. Goleman, D. - „*Inteligența emoțională*”.
3. Curriculum pentru educație timpurie/învățământ primar.

VALORIZAREA PLURILINGVISMULUI PRIN INSTRUMENTE DIGITALE: O PUNTE CĂTRE O EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ÎN PREDAREA LIMBII FRANCEZE

Olaru Cătălina, Școala Gimnazială Uruguay,
secțiunea Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării

Abstract

Lucrarea explorează modul în care tehnologiile digitale pot facilita integrarea elevilor într-un context educațional plurilingv, eliminând barierele lingvistice prin instrumente inovatoare. Accentul cade pe trecerea de la predarea tradițională a scrisului la o abordare hibridă, unde aplicațiile digitale devin suport pentru incluziune și creativitate.

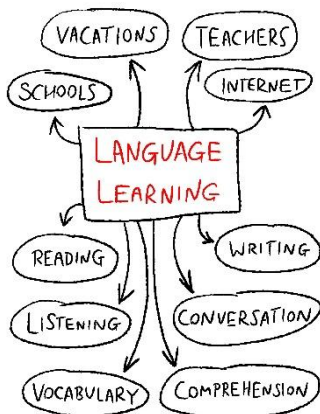
Provocările erei digitale în contextul incluziunii

- **Contextul transeuropean:** Elevii de astăzi navighează între mai multe limbi și culturi.
- **Problematica:** Cum transformăm tehnologia dintr-o sursă de distragere într-un instrument de echitate educațională?
- **Obiectivul lucrării:** Demonstrarea impactului pozitiv al platformelor colaborative asupra stimei de sine a elevilor cu nevoi diverse.

Instrumente digitale pentru o clasă incluzivă

În această secțiune, poți prezenta instrumente specifice:

- **Platforme de scriere colaborativă (ex: Framapad, Google Docs):** Permit intervenția simultană și oferă feedback instantaneu, reducând „teama de foaia albă”.
- **Aplicații de tip „Speech-to-Text”:** Esențiale pentru elevii cu dificultăți de scriere (dislexie/disgrafie), permițându-le să se concentreze pe structurarea ideilor în franceză, nu doar pe caligrafie.
- **Dicționare vizuale și hărți mentale digitale (ex: MindMeister, Canva):** Ajută la organizarea logică a argumentației în producția scrisă.

Shutterstock

Practici inovatoare: De la teorie la clasă

Prezentarea unui scurt scenariu didactic:

- **Proiectul: „Povestea mea digitală” (Digital Storytelling).** Elevii creează o narațiune scurtă în franceză folosind elemente multimedia (audio în limba maternă, text în franceză).
- **Impactul:** Elevul nu mai este evaluat doar prin prisma corectitudinii gramaticale rigide, ci prin capacitatea de a comunica un mesaj într-un mediu sigur și modern.

Impactul asupra integrării elevilor

- **Personalizarea învățării:** Tehnologia permite ritmuri diferite de lucru.
- **Reducerea anxietății lingvistice:** Corectoarele digitale și sugestiile lexicale oferă elevului un sentiment de siguranță („scaffolded learning”).
- **Colaborarea:** Lucrul în echipă pe suport digital favorizează interacțiunea între elevii nativi, cei plurilingvi și cei cu dificultăți de învățare.

Concluzii și perspective

- Educația incluzivă în era digitală nu înseamnă doar „calculatoare în clasă”, ci o schimbare de paradigmă în care **profesorul devine facilitator**.
- **Perspectiva:** Scrierea în franceză devine un act de incluziune atunci când elevul simte că mediul digital îi validează identitatea plurilingvă.

Bibliografie:

- Referințe Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL) și studii recente despre învățarea asistată de calculator (CALL).

FUNCȚIA DE SOCIALIZARE A POVEȘTELOR ȘI A ACTIVITĂȚILOR CU POVEȘTI ÎN GRĂDINIȚĂ

Badiu Ioana,
Profesor Pentru Educație Timpurie,
Grădinița Nr 7

Poveștile joacă un rol deosebit de important în dezvoltarea echilibrată a copiilor de vârstă preșcolară. În mediul grădiniței, ele depășesc simpla funcție de divertisment, devenind instrumente valoroase atât din punct de vedere educativ, cât și terapeutic. Literatura destinată copiilor, în special povestea, ocupă un loc esențial în activitățile educaționale, influențând semnificativ evoluția cognitivă, emoțională și socială a preșcolarilor. În această perioadă de început, când personalitatea copilului este în formare, poveștile îi oferă un suport important pentru a înțelege lumea înconjurătoare, pentru a interacționa cu ceilalți și pentru a-și contura propria identitate.

Prin intermediul poveștilor, copilul beneficiază de un spațiu sigur în care își poate exprima și înțelege emoțiile, ceea ce contribuie la dezvoltarea empatiei și a inteligenței emoționale. Personajele și evenimentele din narațiuni devin simboluri prin care acesta își reflectă propriile trăiri, iar situațiile conflictuale din povești îl ajută să înțeleagă importanța alegerilor, a consecințelor și a valorilor morale. Din punct de vedere educațional, literatura pentru copii stimulează dezvoltarea limbajului, a gândirii logice și a creativității, sprijinind îmbogățirea vocabularului, memoria și capacitatea de exprimare.

În plus, poveștile contribuie la formarea unei culturi generale, la învățarea normelor sociale și la interiorizarea unor modele de comportament adecvate. Ele nu doar educă, ci și vindecă, motiv pentru care pot fi utilizate și ca instrumente terapeutice în cazul copiilor cu dificultăți emoționale, comportamentale sau de adaptare.

Literatura pentru copii o înfățișează lumea pe înțelesul copiilor. Ea le îmbogățește cunoștințele și îi ajută să înțeleagă realitatea, îi educă în dragoste pentru frumos și adevăr, pentru cinste, pentru iubirea semenilor, îi învață să gândească, să ia decizii și îi formează ca oameni deplini.

Cărțile și textele pentru copii trebuie să corespundă particularităților de vârstă ale copiilor, să corespundă cerințelor acestora și totodată să le trezească dorința de a se exprima cât mai corect și de a dobândi un limbaj cât mai bogat.

Constantele activității cu povești, ajută preșcolarii să-și depășească mai ușor fricile, să-și controleze emoțiile, să se integreze din punct de vedere social, să accepte diversitatea, și să-și revizuiască comportamentul.

Poveștile utilizate în activitățile educaționale din grădiniță contribuie la dezvoltarea emoțională, comportamentală, socială și cognitivă a copiilor preșcolari, precum și la susținerea procesului de învățare și echilibrare emoțională.

Din punct de vedere al **dezvoltării sociale** ne interesează cum influențează poveștile comportamentele sociale (empatie, cooperare) ale copiilor. Totodată poveștile mai au multiple funcții. Poveștile dezvoltă emoțional (ajută copiii să își înțeleagă și gestioneze emoțiile), dezvoltă cognitiv (au un impact major asupra dezvoltării gândirii, limbajului, vocabularului sau asupra abilităților de rezolvare a problemelor, dezvoltă comportamental modificând comportamentul copiilor (reducând comportamentele agresive, impulsivitatea).

Poveștile reprezintă un mijloc eficient de susținere a dezvoltării holistice a copilului preșcolar, având un impact semnificativ asupra mai multor dimensiuni ale evoluției sale. Acestea contribuie la dezvoltarea emoțională, ajutând copiii să își înțeleagă și să își exprime trăirile, dar și la îmbunătățirea limbajului și a abilităților de comunicare. De asemenea, poveștile au un important rol terapeutic, facilitând gestionarea emoțiilor și oferind modele de comportament în situații dificile.

Putem introduce poveștile sau a activităților cu povești în toate domeniile de dezvoltare, inclusiv la educație fizică și educație muzicală, unde se pot întâlni mai rar. Având în vedere că ele pot fi introduse în toate domeniile, acest lucru ajută la dezvoltarea globală a copiilor. Se pot folosi povești clasice, povești moderne, povești inventate, povești create cu copiii, povești create de inteligența artificială (utilizând, astfel, și instrumente digitale).

Activitățile bazate pe povești, precum dramatizările, jocurile de rol, discuțiile de grup, crearea de povești proprii sau finalizarea poveștilor cu început dat stimulează interacțiunea între copii și dezvoltă abilitățile de comunicare. În acest mod, copiii învață să asculte, să își exprime opiniile și să colaboreze cu ceilalți. De asemenea, poveștile creează contexte în care copiii pot exersa comportamente sociale adecvate, contribuind la integrarea lor în colectiv și la formarea unor relații armonioase.

Toate experiențele cu povești contribuie la dezvoltarea competențelor sociale necesare adaptării la cerințele mediului școlar. Copilul devine mai sigur pe sine, mai deschis către lucrul în grup și mai capabil să respecte reguli și rutine, facilitând astfel tranziția de la grădiniță la școală.

Pe lângă funcția socială, poveștile îndeplinesc diverse alte funcții, emoțională, educativă, comportamentală. Poveștile pot **consolida rutine** (povestea devine un „semnal” predictibil care ajută copilul să înțeleagă succesiunea activităților), pot **antrena empatia și înțelegerea socială** (personajele care se confruntă cu mici dileme sau emoții pot reflecta stările copilului), pot **facilita autoreglarea** (prin limbaj afectiv, repetitiv și simbolic, povestea calmează și centrează atenția copilului) și pot stimula **motivația intrinsecă**.

Spațiul insulei de lectură îi ajută pe copii să își dezvolte autonomia, oferindu-le libertatea de a alege cărțile care îi atrag și de a explora în ritmul propriu, de a le atinge cărțile de a iniția ei cititul, de a alege poveștile preferate, pregătindu-i astfel pentru cerințele mediului școlar.

Insula de lectură reprezintă un spațiu parțial delimitat, liniștit și primitor, care favorizează starea de calm, reflecția și ascultarea activă, oferindu-le copiilor acces la cărți și la un mic fond de bibliotecă. Din punct de vedere pedagogic, acest colț contribuie la dezvoltarea limbajului receptiv și expresiv, la formarea deprinderilor de ascultător atent și cititor implicat, dar și la cultivarea interesului pentru lectură.

Prin rolul său, insula de lectură devine o legătură între realitate și universul imaginar, oferindu-i copilului posibilitatea de a descoperi povești, personaje și idei într-un mediu plăcut și familiar. Organizarea acestui spațiu trebuie să țină cont de particularitățile de vârstă ale preșcolarilor și de nevoile lor de dezvoltare, precum gândirea concretă, capacitatea de concentrare limitată, nevoia de mișcare, intensitatea trăirilor afective și interesul crescut pentru stimuli vizuali și auditivi.

În concluzie poveștile au un rol esențial în dezvoltarea socială a copilului preșcolar, contribuie la formarea unor deprinderi importante pentru școală, precum ascultarea activă, respectarea regulilor, exprimarea coerentă și capacitatea de a urmări un fir logic. Astfel, poveștile oferă o bază necesară pentru o tranziție ușoară și eficientă către mediul școlar.

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII A ȘCOLARILOR MICI ÎN ȘCOALĂ

Arbanaș Sorina-Dorina

Școala Gimnazială Suraia, Vrancea

Introducere

Socializarea reprezintă un proces esențial în dezvoltarea copilului, prin intermediul căruia acesta învață norme, valori, comportamente și modalități de interacțiune cu cei din jur. În cazul școlarii mici, școala devine unul dintre cele mai importante medii de socializare, alături de familie. Intrarea în colectivitate presupune adaptare, comunicare și dezvoltarea relațiilor interpersonale, toate contribuind la formarea personalității copilului. De aceea, cadrele didactice au un rol fundamental în facilitarea procesului de socializare.

Importanța socializării în perioada școlară mică

Perioada școlară mică (6–10 ani) este una de formare intensă a deprinderilor sociale. Copiii învață să colaboreze, să respecte reguli, să își exprime opiniile și să își gestioneze emoțiile. Socializarea contribuie la dezvoltarea încrederii în sine, a empatiei și a responsabilității. Lipsa unei socializări adecvate poate duce la dificultăți de integrare, izolare sau comportamente problematice.

Școala oferă un cadru organizat în care copiii interacționează zilnic cu colegii și profesorii, participă la activități comune și învață să facă parte dintr-un grup. Astfel, socializarea devine un proces continuu și complex.

Modalități de realizare a socializării în școală

1. Activitățile de grup

Una dintre cele mai eficiente metode de socializare este organizarea activităților de grup. Lucrul în echipă îi învață pe copii să comunice, să coopereze și să își împartă responsabilitățile. Exemple de astfel de activități includ proiectele de grup, jocurile didactice și rezolvarea sarcinilor comune. Prin aceste activități, elevii învață să respecte opiniile celorlalți și să ajungă la un consens.

2. Jocul didactic

Jocul reprezintă o modalitate naturală de învățare și socializare pentru copii. Prin joc, elevii își dezvoltă abilitățile de comunicare, își exprimă emoțiile și învață să respecte reguli. Jocurile de rol, de exemplu, îi ajută să înțeleagă diferite situații sociale și să își dezvolte empatia.

3. Activitățile extracurriculare

Excursiile, serbările, concursurile și cluburile școlare oferă oportunități

suplimentare de socializare. În cadrul acestor activități, copiii interacționează într-un mediu mai relaxat, ceea ce favorizează legarea de prietenii și dezvoltarea spiritului de echipă.

4. **Rolul cadrului didactic**

Învățătorul are un rol esențial în facilitarea socializării. Acesta trebuie să creeze un climat pozitiv, bazat pe respect și încredere. De asemenea, cadrul didactic trebuie să încurajeze participarea tuturor elevilor, să medieze conflictele și să promoveze comportamentele prosoziale. Prin exemplul personal, profesorul influențează modul în care copiii relaționează între ei.

5. **Regulile de grup**

Stabilirea unor reguli clare și respectarea acestora contribuie la o bună socializare. Copiii învață să își controleze comportamentul și să respecte drepturile celorlalți. Regulile trebuie explicate pe înțelesul lor și aplicate consecvent.

6. **Comunicarea eficientă**

Dezvoltarea abilităților de comunicare este esențială pentru socializare. Activitățile care implică dialogul, dezbaterile sau povestirile îi ajută pe elevi să își exprime ideile și să asculte opiniile altora. Comunicarea deschisă contribuie la crearea unui climat de încredere.

7. **Integrarea copiilor timizi sau cu dificultăți**

Un aspect important este sprijinirea copiilor care întâmpină dificultăți în socializare. Aceștia trebuie încurajați să participe la activități și să interacționeze cu colegii. Profesorul poate utiliza metode adaptate pentru a-i integra treptat în colectiv.

Rolul familiei în sprijinirea socializării

Deși școala are un rol central, familia contribuie semnificativ la dezvoltarea socială a copilului. Colaborarea dintre școală și familie este esențială pentru asigurarea unei socializări eficiente. Părinții trebuie să încurajeze comunicarea, să ofere modele pozitive de comportament și să sprijine participarea copilului la activități sociale.

Concluzie

Socializarea școlarii mici în școală este un proces complex și esențial pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Prin activități de grup, jocuri, implicarea cadrului didactic și colaborarea cu familia, elevii își dezvoltă abilitățile sociale necesare integrării în societate. O socializare eficientă contribuie nu doar la succesul școlar, ci și la formarea unor viitori adulți responsabili și echilibrați.

Bibliografie

- Băban, A. (2001). *Consiliere educațională*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
- Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.

- Ionescu, M., & Radu, I. (2001). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Joița, E. (2003). *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*. București: Editura Aramis.
- Neacșu, I. (2010). *Introducere în psihologia educației și dezvoltării*. București: Editura Polirom.
- Piaget, J. (1972). *Psihologia copilului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.
- Zlate, M. (2004). *Psihologia dezvoltării*. Iași: Editura Polirom.

STUDIU DE CAZ - TULBURARE DIN SPECTRUL AUTIST

Soare Anișoara, profesor educație timpurie
Școala Gimnazială "Maria Lazăr", secțiunea 3

B.Ș.- băiat, născut în București, 07.08.2019

Diagnosticul:

Tulburare din spectrul autist. Intelect normal inferior (QI=80). Gradul de handicap accentuat. Întârziere în dezvoltarea limbajului impresiv și expresiv. Ecolalie. Evaluarea psihopedagogică pe ariile de dezvoltare conform *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, indică necesitatea acordării sprijinului în proporție de 90-100% în fiecare dintre domeniile (socio-emoțional, dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii și dezvoltare cognitivă și cunoașterea lumii) supuse evaluării

Anamneză personală:

În cursul sarcinii mama a urma tratamente pentru menținerea sarcinii și pentru înlăturarea unor infecții recurente. Nașterea la 9 luni; gânguritul normal; mersul după 1 an; primele cuvinte după 2 ani.

Dezvoltarea somatică, staturală și toracală în limitele normalului: aspect atrăgător, corp proporționat, expresie inteligentă.

Anamneza familială:

Este al doilea din cei trei copii, primul copil este normal fără probleme de dezvoltare. La naștere mama avea 36 ani și tatăl 37. Părinții sunt intelectuali. Regimul de viață este ordonat, echilibrat. Mama este o bună gospodină, devotată copiilor și interesată de reușita lor. În relația cu ceilalți membri evoluția este bună, de la slabă cooperare și izolare într-o lume a lui cu dese crize, la relații bune cu fratele lui, pe care îl adoră, fiind dispus să coopereze cu toată lumea. Copilul este în evidența Direcției Generale de Asistență și Protecția Copilului București, urmând terapie logopedică și comportamentală de grup.

Examenul neurologic: nu se cunosc date despre un astfel de examen

Recomandările:

- fără tratament medicamentos;

- integrarea în colectivitate și instituirea unui program educațional recuperatoriu, cuprinzând stimularea psihică și tratament logopedic.

Scurtă caracterizare a modului de manifestare a sindromului autist (la începutul activității de terapie):

Prezintă puternice tulburări ale afectivității: la început nu avea reacție la auzul propriului nume; nu reacționează în niciun fel la comportamentele colegilor. Râsul, plânsul, zâmbetul sunt neadecvate situației în care e pus copilul. Nu prezintă niciun tip de violență, nici fizică, nici verbală. Este foarte rezervat, doar imită unele cuvinte pe care le aude. Prezintă opoziționism, labilitate neurovegetativă cu predominarea excitației, atenție labilă, slabă putere de concentrare. Nu prezintă dexteritate în mișcări, refuză să se joace cu alți copii sau cu jucăriile din sala de grupă. Nu suportă să fie atins, nu-l interesează jucăriile altor copii, nu are capacitatea de a înțelege că trebuie să se supună unor reguli simple- să se așeze pe scaunul, să nu plece de la masă în timpul servirii acestuia, etc. Nu poate reda conținutul unei poezii scurte, prezintă un grad scăzut de toleranță la activitățile care implică murdărirea mâinilor- dactilopictură, modelaj. În schimb, îi place să citească, știe cifrele, atât în limba română, cât și în limba engleză. Vorbirea este aproape inexistentă, fără participarea emoțională.

Se remarcă caracterul reproductiv-imitativ (ecolalie) și nu cel de comunicare al limbajului, ecolaliile sunt imediate sau întârziate; folosește neadecvat pronumele personal (vorbește despre sine la persoane a III-a). Nu este atent la ce i se spune; dă impresia că nu aude, nu-și fixează privirea asupra persoanelor din jur, nu caută contactul vizual cu acestea. Îi place foarte mult muzica, în special să audieze cântece. Manifestă o mare abilitate în a-i manipula pe ceilalți pentru a-și satisface necesitățile, evită contactul cu ceilalți copii.

Examinarea:

Metoda de bază a fost observarea înregistrându-se dezvoltarea motrică, cunoașterea părților corpului, recunoașterea formelor, culorilor, orientarea spațială, noțiuni, răspunsuri la comenzi, numărul, folosirea creionului (înregistrarea comportamentului s-a făcut, pe cât posibil, în timp și medii diferite).

Principiul de bază în terapie a fost acela de a construi pornind de la ce poate copilul (folosind chiar stereotipurile și preferințele); de asemenea am urmărit reducerea treptată a ajutorului acordat copilului, stimularea și recompensarea inițiativelor ce vin din partea acestuia. Programul a fost foarte

flexibil pentru a asigura adaptarea la situații noi, neprevăzute în program sau la dispoziția în care s-a aflat copilul și la posibile progrese.

Obiectivul fundamental al terapiei: formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare. În acest scop instrucțiunile au fost simple, concrete, exprimate verbal și simultan cu imaginea

Programul educațional terapeutic a fost alcătuit în conformitate cu aceste obiective, în vederea acționării pe diferite laturi: limbaj, memorie, atenție, gândire, afectivitate. Am urmărit inițial trezirea interesului și crearea unui tonus pozitiv. Am început cu emiterea onomatopeelor (izolat, în cântec, poezii), inițierea unor jocuri: umflat baloane, suflat în lumânări, etc. În activitate am antrenat toți analizatorii.

Pentru trezirea interesului, dezvoltarea proceselor psihice cognitive, am apelat la procedee nonverbale: sortări de obiecte, domino-uri, puzzles, reproducerea gesturilor, formarea deprinderii de a asculta povești. Progresele au fost semnificative, referitor la numărul de cuvinte însușite corect cât și la capacitatea de flexionare după număr și gen; a însușit și mimica și gestică, orientarea în schema corporală proprie și a altuia, în spațiu și timp. Fiind vorba de un copil autist a făcut salturi semnificative și pe linia socializării. Evoluția a fost de la ignorarea inițială a celor din jur și izolare, până la dorința de a coopera și de a fi remarcat. În prezent se simte bine în grup, comunică, cooperează.

Continuă să frecventeze terapiile logopedice și de terapie în grup, pentru problemele de vocabular, expresivitatea povestirii, fiind supus unui program de terapie specifică. Terapia logopedică se desfășoară într-o atmosferă relaxantă, jocul fiind una dintre modalitățile principale ale obiectivelor învățării. Prin urmare, logopedul va ține seama de implicarea copilului și de plăcerea pe care trebuie să o resimtă în această.

Bibliografie:

1. Holt România, (2002), *Ghiduri de bună practică în asistența socială a copilului și Familiei*, București: Editura Lumen
2. Muntean, A., (2001), *Familii și copii în dificultate. Note de curs*. Timișoara: Editura Mirton

SOCIALIZAREA COPILOR DIN PERSPECTIVA EDUCAȚIEI TIMPURI

Prof. Ciurea Ionela, Grădinița Nr. 178, Profesor pentru educație timpurie, Secțiunea 1
Prof. Grecu Monica, Grădinița Nr. 178, Profesor pentru educație timpurie, Secțiunea 1

Socializarea reprezintă un proces esențial în dezvoltarea copilului, prin care acesta își însușește norme, valori, comportamente etc. În perioada preșcolară, socializarea capătă o importanță deosebită, deoarece copilul își extinde mediul de interacțiune dincolo de familie, integrându-se într-un cadru organizat-grădinița. Acest mediu educațional oferă contexte variate de interacțiune socială, contribuind la dezvoltarea competențelor emoționale, cognitive și sociale. În grădiniță, formarea grupei de preșcolari reprezintă actul fondator al socializării ulterioare a preșcolarului. Egocentrismul natural al copilului la această vârstă face acest demers destul de dificil, de aceea procesul constituirii grupului se va face progresiv. Educatorea este aceea care trebuie să știe cum să conducă activitățile, puțin câte puțin, pentru trecerea de la jocul individual la jocul în grup, apoi la învățarea de grup. Primele contacte pe care le stabilește copilul cu colegii săi constituie mai degrabă, ocazii de uimire, de agresiune, de indiferență, decât reale prilejuri de a intra în relații de schimb cu ei. Iată de ce, a reuni niște copii în aceeași clasă nu e de ajuns pentru a forma un grup.

Este universal acceptat că există importante diferențe de dezvoltare între copiii de aceeași vârstă. O planificare a oricărui tip de activitate trebuie să aibă în vedere acest aspect – din ce în ce mai dificilă este și formarea unor grupe omogene de copii. Poate fi o soluție „ruperea barierelor” dintre grupe în cadrul grădinițelor. De ce să nu existe o mai strânsă colaborare, o autentică legătură între grupele mari și cele mici? Copiii mai mici pot avea „îndrumători” din rândul celor de la grupele mari, care îi acceptă mai ușor, ca pe niște egali, iar pentru cei mari, prestigiul de a avea în grijă copii de la grupa mică are valențe formative deosebite.

De exemplu, preșcolarii cu vârste mai mari îi pot ajuta pe cei mici să se acomodeze cu cerințele sociale și educaționale ale grădiniței. Astfel, o activitate flexibilă poate stimula potențialul fiecărui copil în parte, conform nivelului său de dezvoltare și achiziții. Având în vedere că preșcolarii de vârstă mică tind să se angajeze mai degrabă în activități solitare decât de grup, acest ajutor este benefic pentru ei, deoarece adultul, în persoana educatoarei, reprezintă factorul de constrângere, este posibil ca ei să fie mai sensibili la sugestiile unui partener de vârstă mai apropiată. Astfel, la venirea unui copil nou în grup, poate fi desemnat de către educatoare un „ghid” în persoana unui preșcolar mai experimentat. Acesta va face turul grădiniței, informându-l pe nou-venit asupra centrelor de interes (joc de rol, construcții, bibliotecă, artă, etc.), activităților și materialelor disponibile. Pe lângă informarea în sine, avem gemenele unei relații de cooperare, valorizarea preșcolarului

mare prin investirea cu încredere în rezolvarea unei sarcini importante, sprijinirea micului preșcolar prin realizarea unui prim contact personal, mult mai valoros decât cel frontal cu grupul. A împărți (jucării, idei, sarcini) este primul pas în dezvoltarea unor relații sociale pozitive, sporind astfel și calitatea experienței de grup. Pentru ca fiecare membru al grupului să aibă un sentiment al valorizării este necesar să i se acorde dreptul de a prelua conducerea în activitate. În organizarea activităților comune, dar mai ales în desfășurarea celor liber alese, pentru educatoare este bine să cunoască și componența microgrupurilor.

Astfel, va avea copii care se vor simți mai bine împreună, vor lucra mai cu spor, se vor completa reciproc, sau va încerca includerea nou-veniților sau a izolaților în grupuri care să-i absoarbă mai ușor, știut fiind că „liderul dă tonul”, de cele mai multe ori.

Pornind de la povestea „Ridichea uriașă” am inițiat un **joc de rol** care demonstrează pe înțelesul tuturor avantajele muncii în echipă. Fără a încuraja o competitivitate care nu e necesară în acest caz (căci nu există învingători și învinși ci doar un grup care obține rezultate mai bune prin efort comun), ne-am distrat și am reușit. Așadar, poveștile, conțin deseori exemple de lucru în echipă. Deseori putem observa cum copiii mai mari doresc să „citească” o poveste celor mici sau nou-veniți. Cu cartea preferată, bogat ilustrată, **povestitorul** se simte important atunci când dezvăluie firul epic sub privirile atente ale ascultătorilor. Imaginile sunt subiect de discuție, descrierea faptelor, a personajelor pornește uneori de la întrebările puse de auditoriu.

Socializarea treptată a copilului se realizează sub impactul imitației, al jocului, al jocului de rol, dar și prin participarea la programul zilnic (autoservire, activități comune, activități pe arii de stimulare, servirea mesei, jocul, plimbarea în aer liber). Un bun prilej de colaborare sunt **jocurile de creație**. Începând cu banalul „De-a familia” sau „De-a călătoria cu trenul”, „De-a dansatorii”, jocul poate fi utilizat nu numai în partea de dimineață, ci în oricare moment al zilei. Aniversarea unui membru al familiei și primirea oaspeților este un aspect din viață, cu care copiii nu se întâlnesc zilnic dar care le face mare plăcere. Întrebări de genul : „Cum îți primești musafirii?”, „Ce faci dacă primești un cadou?”, „Când și cui oferim flori?”, „Cum feliciți pe cineva de ziua lui?”, „Cum mulțumești când te felicită cineva?”, „Cum inviți oaspeții la masă?” – sunt ocazii pentru fixarea unor reguli de politețe, dar și de socializare. Dintre toate tipurile de jocuri, consider că jocul de creație este cel mai important, deoarece el permite trăirea unor experiențe similare cu cele din viața reală, dar totodată dă copiilor posibilitatea de a se simți în largul lor. Ei scapă de inhibiții și intră în rol cu foarte multă dezinvoltură și mare plăcere.

Grupul de preșcolari are nevoie de îndrumare și supraveghere, de imbolduri și de exemplul pozitiv al educatoarei și al celorlalți adulți din grădiniță. Relațiile armonioase se cer cultivate, educate, normate, încurajate permanent în vederea socializării copiilor din grupă, dar și pentru a încheia un colectiv în care fiecare tinde să se simtă valorizat, respectat, apreciat, încurajat.

În general, pentru a-și motiva atracțiile, copiii subliniază o comportare corectă, lipsa de agresivitate, dorința celui ales de a se juca cu ei, dar și aspecte colaterale (ținuta, îmbrăcămintea) ori nonrăspunsuri („nu știu”, „așa”, „așa vreau eu”). De obicei, fetițele

aleg fetițe, iar băieții aleg băieți, cu mici excepții (de exemplu, rudenie, pentru că este prieten cu fratele celui care alege, pentru că sunt vecini acasă, pentru că o bunică îi aduce pe amândoi).

Relațiile dintre copii nu sunt totdeauna favorabile, pozitive, ci pot lua și aspecte negative, degenerând în conflicte. Educatoarea are menirea de a încuraja și cultiva relațiile de prietenie, de a crea un climat afectiv stimulat și plăcut și de a descuraja, a îngădi și a elimina comportamentele agresive, conflictuale, negative.

Se poate aplica în grădiniță și o variantă preșcolară a metodei aprecierii obiective, prin chestionarea orală a copiilor în diferite ipostaze ale activităților alese și, mai ales, în pregătirea unor serbări, concursuri și expoziții. Rezultatele investigației anticipative (dinaintea evenimentelor) au fost comparate cu rezultatele concrete obținute de copii. Se poate cu ușurință constata că prin confirmarea/infirmarea opiniilor copiilor, aceștia au un mai mare simț al realului, al imaginii de sine față de imaginea altora despre ei.

BIBLIOGRAFIE

I.Radu, P.Iluț, L.Matei - „Psihologie socială”, Ed. EXE SRL, Cluj Napoca, 1994

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ LA PREȘCOLARI ÎN ERA DIGITALĂ

Prof. Alexe Ionela, Grădinița nr. 178
Prof. Grigore Nicoleta, Grădinița nr. 178
Sector 5, București

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemului educațional modern, având ca scop integrarea tuturor copiilor, indiferent de diferențele dintre ei, într-un mediu de învățare echitabil și adaptat nevoilor fiecăruia. În contextul actual, marcat de dezvoltarea rapidă a tehnologiei, educația incluzivă la nivel preșcolar capătă noi valențe, oferind oportunități inovatoare de sprijin pentru copii, dar și provocări pentru cadrele didactice și părinți.

Perioada preșcolară este esențială pentru dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copilului. În această etapă, copiii învață prin joc, interacțiune și explorare. Educația incluzivă presupune ca toți copiii – inclusiv cei cu cerințe educaționale speciale, dizabilități, diferențe culturale sau lingvistice – să participe activ la activitățile educaționale, fără a fi marginalizați sau discriminați. Astfel, grădinița devine un spațiu în care diversitatea este valorizată, iar fiecare copil este sprijinit să își atingă potențialul.

În era digitală, tehnologia joacă un rol tot mai important în susținerea educației incluzive. Dispozitivele digitale, aplicațiile educaționale și platformele interactive pot facilita accesul la informație și pot adapta procesul de învățare la ritmul și stilul fiecărui copil. De exemplu, copiii cu dificultăți de învățare pot beneficia de aplicații care folosesc imagini, sunete și animații pentru a face conținutul mai ușor de înțeles. În același timp, copiii cu deficiențe de auz sau de vedere pot utiliza tehnologii asistive care le permit să participe activ la activități.

Un alt avantaj al tehnologiei este posibilitatea personalizării învățării. Prin utilizarea resurselor digitale, educatorii pot crea activități diferențiate, adaptate nivelului de dezvoltare al fiecărui copil. De exemplu, un copil care învață mai repede poate primi sarcini suplimentare interactive, în timp ce un copil care întâmpină dificultăți poate relua exercițiile într-un mod atractiv și motivant. Astfel, tehnologia contribuie la reducerea decalajelor dintre copii și la crearea unui mediu educațional echitabil.

De asemenea, mediul digital poate sprijini comunicarea și colaborarea între cadrele didactice, părinți și specialiști (psihologi, logopezi, terapeuți). Platformele online permit schimbul rapid de informații și monitorizarea progresului copilului, facilitând intervențiile timpurii și adaptate. Implicarea părinților este esențială în educația incluzivă, iar tehnologia le oferă acestora acces la resurse și la activități pe care le pot desfășura acasă împreună cu copiii.

Cu toate acestea, utilizarea tehnologiei în educația preșcolară trebuie realizată cu atenție. Unul dintre riscuri este expunerea excesivă la ecrane, care poate afecta dezvoltarea fizică și socială a copiilor. De aceea, este important ca activitățile digitale să fie echilibrate cu jocuri fizice, interacțiuni directe și experiențe practice. Rolul educatorului rămâne esențial în ghidarea copiilor și în integrarea tehnologiei într-un mod pedagogic adecvat.

O altă provocare este accesul inegal la resurse digitale. Nu toate grădinițele sau familiile dispun de echipamentele necesare, ceea ce poate crea diferențe între copii. În acest context, este necesară implicarea autorităților și a comunității pentru a asigura acces egal la tehnologie și pentru a sprijini formarea cadrelor didactice în utilizarea acesteia.

În concluzie, educația incluzivă la preșcolari în era digitală reprezintă o oportunitate valoroasă de a crea un sistem educațional mai echitabil și mai adaptat nevoilor fiecărui copil. Tehnologia, utilizată corect, poate sprijini integrarea, comunicarea și dezvoltarea armonioasă a copiilor, contribuind la formarea unei societăți deschise și tolerante. Totuși, succesul acestui demers depinde de echilibrul dintre metodele tradiționale și cele moderne, de pregătirea cadrelor didactice și de implicarea activă a părinților și a comunității.

ECHITATE ȘI INCLUZIUNE

Manea Cristina, Grădinița cu Program Prelungit Nr.8 Buzău

Pentru copilul care provine dintr-un mediu dezavantajat, grădinița nu este doar o etapă educațională, ci o „plasă de siguranță”. Cercetările demonstrează că decalajul cognitiv dintre copiii din medii favorizate și cei defavorizați se instalează încă dinaintea vârstei de 3 ani. Astfel, integrarea reușită în învățământul preșcolar reprezintă singura șansă reală de a rupe cercul vicios al excluziunii sociale și al sărăciei generaționale.

Înainte de a implementa strategii, cadrul didactic trebuie să înțeleagă obstacolele cu care se confruntă acești copii:

- Bariera materială: Lipsa îmbrăcăminte adecvate, a hranei constante sau a rechizitelor.
 - Bariera lingvistică: Un vocabular restrâns („sărăcie de cuvinte”) din cauza lipsei interacțiunii verbale complexe acasă.
 - Bariera culturală/atitudinală: Neîncrederea familiei în instituțiile statului sau prioritizarea muncii în detrimentul educației.
 - Stresul toxic: Copiii din medii vulnerabile trăiesc adesea într-un mediu tensionat, ceea ce le afectează capacitatea de concentrare și autoreglare emoțională.
- Succesul integrării începe cu sentimentul de demnitate.
- Acces neîngrădit: Asigurarea resurselor minime (ghiozdan, gustare, haine) prin parteneriate cu ONG-uri, astfel încât copilul să nu se simtă diferit de ceilalți.
 - Climatul afectiv: Educatorul trebuie să manifeste o „pedagogie a iubirii”, oferind suportul emoțional pe care copilul s-ar putea să nu îl primească acasă.

B. Recuperarea decalajelor cognitive și de limbaj

Programul educațional trebuie să fie intensiv, dar ludic:

- Imersiunea lingvistică: Cititul zilnic de povești, jocurile de rime și dialogul constant pentru a extinde vocabularul.
- Învățarea prin experiență directă: Vizite, experimente și manipulare de obiecte la care copilul nu are acces în mediul său natural.

În mediile dezavantajate, părintele trebuie „re-învățat” să fie partener educațional. Integrarea nu va avea succes dacă mesajele de la grădiniță sunt anulate de realitatea de acasă.

Direcție de acțiune	Metodă practică	Obiectiv
Educație parentală	Programe de tipul „Școala părinților”.	Conștientizarea importanței prezenței zilnice.
Asistență socială	Colaborarea cu mediatorul școlar și asistentul social.	Monitorizarea condițiilor de trai și a sănătății.
Motivare	Sublinierea talentelor copilului, nu a lipsurilor familiei.	Creșterea stimei de sine a părintelui.

Pentru succesul integrării, este esențială echipa extinsă. Mediatorul școlar (acolo unde există) joacă rolul de „translator cultural” între grădiniță și comunitate, vizitând familiile și explicându-le beneficiile pe termen lung ale educației timpurii (programe precum „Grădinița estivală” sau „Fiecare copil în grădiniță”).

O integrare este considerată de succes atunci când:

1. Absenteismul este minim: Copilul vine zilnic, semn că familia a înțeles valoarea educației.
2. Progresul școlar este vizibil: Copilul începe să utilizeze propoziții complexe și să respecte regulile de igienă și grup.
3. Integrarea socială: Copilul nu este izolat de restul colectivului, iar ceilalți părinți manifestă deschidere și solidaritate.

Integrarea preșcolărilor din medii dezavantajate este o investiție cu cel mai mare randament social. O grădiniță care reușește să integreze un copil vulnerabil nu doar că îi oferă acestuia o șansă la o viață mai bună, dar previne abandonul școlar timpuriu și delincvența. Succesul depinde de empatia cadrului didactic, de flexibilitatea sistemului și de capacitatea societății de a oferi resurse acolo unde ele lipsesc cu desăvârșire.

Bibliografie:

- Bălătescu, S. (2015). *Excluziunea socială a copiilor din medii defavorizate.*
- MEC. *Ghiduri de bune practici pentru educația timpurie incluzivă.*

- UNICEF România. *Studii privind accesul la educație al copiilor din comunități vulnerabile.*

DE LA EXCLUDERE LA INCLUZIUNE REALĂ

Leonte Violeta, Grădinița cu Program Prelungit Nr.8 Buzău
Lupu Adelina, Grădinița cu Program Prelungit Nr.8 Buzău

Cerințele Educaționale Speciale (CES) acoperă un spectru larg, de la dizabilități fizice, senzoriale sau intelectuale, până la tulburări de spectru autist (TSA), ADHD sau tulburări specifice de limbaj. Integrarea nu înseamnă doar „prezența fizică” a copilului în grupă, ci procesul de adaptare a mediului educațional la nevoile acestuia, astfel încât să poată participa activ la experiențele de învățare.

Un copil cu CES nu poate urma întotdeauna ritmul standard al grupei. De aceea, piesa centrală a integrării este PIP-ul (Planul de Intervenție Personalizat).

- Adaptarea conținuturilor: Se păstrează temele mari ale grupei, dar se simplifică obiectivele.
- Metode multisenzoriale: Deoarece mulți copii cu CES procesează informația diferit, se folosesc materiale vizuale, tactile și auditive (metoda PECS pentru comunicare, jucării senzoriale).
- Timpul de lucru: Se acordă perioade mai lungi pentru sarcini sau se fragmentează activitățile în pași foarte mici.

Pentru un preșcolar cu nevoi speciale, spațiul poate fi un aliat sau un inamic:

- Reducerea stimulilor: Pentru copiii cu hipersensibilitate (ex. în autism), este necesar un „colț de liniște” (quiet zone) unde se pot retrage când sunt suprasolicitați.
- Accesibilitatea: Eliminarea barierelor arhitecturale pentru copiii cu deficiențe motorii.
- Organizarea vizuală: Marcarea centrelor de activitate cu pictograme clare pentru a ajuta copilul să anticipeze ce urmează să se întâmple.

Integrarea unui copil cu CES este o „muncă de echipă” și nu poate fi lăsată doar pe umerii educatoarei:

1. Educatoarea: Este managerul integrării sociale; ea cultivă atitudinea grupei față de copil.
2. Profesorul itinerant/de sprijin: Lucrează direct cu copilul, adaptând materialele și oferind suport în timpul activităților de grup.
3. Consilierul școlar/Psihologul: Monitorizează starea emoțională și oferă strategii pentru gestionarea crizelor de afect sau comportament.

4. Însoțitorul (Shadow): În unele cazuri, prezența unui adult care să ghideze discret copilul este esențială pentru siguranța și concentrarea acestuia.

Cea mai mare barieră pentru copiii cu CES nu este dizabilitatea lor, ci atitudinea celor din jur.

- Educația pentru empatie: Educatoarea trebuie să le explice celorlalți copii, prin povești terapeutice sau jocuri de rol, de ce colegul lor se comportă diferit (ex: „Andrei nu vorbește cu cuvinte, dar ne zâmbește când e fericit”).
- Tutoriatul între egali: Încurajarea copiilor tipici să devină „prieteni de ajutor” pentru colegul cu CES, stimulând astfel interacțiunea socială naturală.

Părinții copiilor cu CES trec adesea prin traume emoționale și stres cronic. O integrare de succes presupune:

- Transparență totală: Informarea părinților despre progresele mici, nu doar despre dificultăți.
- Coerență: Strategiile folosite la grădiniță (recompense, reguli) trebuie continuate și acasă pentru a nu crea confuzie copilului.

Deși cadrul legislativ susține incluziunea, în practică apar obstacole:

- Numărul mare de copii la grupă: Face dificilă acordarea atenției individuale.
- Lipsa personalului calificat: Deficitul de profesori de sprijin sau logopezi.
- Rezistența unor părinți ai copiilor tipici, care se tem (eronat) că prezența unui copil cu CES va scădea nivelul de predare.

Integrarea de succes a preșcolarului cu CES nu este un act de caritate, ci un drept fundamental. Câștigul este bilateral: copilul cu CES învață să socializeze și să se adapteze, iar copiii tipici învață lecția fundamentală a toleranței, compasiunii și diversității. O grădiniță incluzivă pregătește o societate incluzivă.

PARTENERIATUL FAMILIE – GRĂDINIȚĂ – ȘCOALĂ, CONDIȚIE ESENȚIALĂ PENTRU O INTEGRARE ȘCOLARĂ DE SUCCES

Feldrihan Angelica- Profesor Pentru Educație Timpurie

Școala Gimnazială Nr 311, Sector 6, București

Integrarea școlară a copilului reprezintă un proces complex, care depășește simpla adaptare la mediul educațional formal. Ea implică dezvoltarea armonioasă a copilului din punct de vedere cognitiv, emoțional și social, astfel încât acesta să poată face față cerințelor școlare și să se simtă în siguranță, valorizat și motivat. În acest context, parteneriatul dintre familie, grădiniță și școală devine o condiție esențială pentru succesul educațional, constituind un fundament solid pentru formarea unei personalități echilibrate și pentru prevenirea dificultăților de adaptare.

Familia este primul mediu educațional al copilului, locul unde acesta își formează primele deprinderi, valori și atitudini. Părinții sunt cei care modelează comportamentele copilului și îi influențează percepția asupra învățării. Un copil care crește într-un mediu familial stabil, în care este încurajat, ascultat și susținut, va avea o atitudine pozitivă față de școală. De aceea, implicarea activă a familiei în procesul educațional nu trebuie privită ca o opțiune, ci ca o necesitate. Comunicarea constantă cu cadrele didactice, participarea la activitățile organizate de grădiniță și școală și sprijinirea copilului în activitățile de învățare contribuie semnificativ la creșterea performanțelor și la dezvoltarea încrederii în sine.

Grădinița reprezintă prima formă instituționalizată de educație și joacă un rol crucial în pregătirea copilului pentru școală. Aici, copilul învață să interacționeze cu alți copii, să respecte reguli, să își exprime emoțiile și să își dezvolte autonomia. Educatoarea devine un partener important al familiei, facilitând tranziția de la mediul familial la cel educațional. Prin activități adaptate vârstei, jocuri didactice și experiențe de învățare variate, copilul își dezvoltă competențele necesare integrării școlare. Însă eficiența acestui proces depinde în mare măsură de colaborarea cu familia. Atunci când există coerență între valorile și cerințele promovate acasă și cele din grădiniță, copilul se adaptează mai ușor și își formează un comportament stabil.

Școala, ca etapă următoare, presupune un nivel mai ridicat de responsabilitate și autonomie. Trecerea de la grădiniță la școală poate fi uneori dificilă, mai ales în lipsa unei pregătiri adecvate și a unui sprijin constant. Aici intervine importanța continuității educaționale, realizată printr-un parteneriat eficient între educatoare și învățători, dar și prin implicarea părinților. Organizarea de activități comune, întâlniri de consiliere și programe de adaptare facilitează această tranziție și reduc anxietatea copilului. De asemenea, profesorii trebuie să fie deschiși la dialog, să înțeleagă nevoile individuale ale copiilor și să colaboreze cu familia pentru a identifica cele mai potrivite strategii educaționale.

Un **parteneriat** autentic între familie, grădiniță și școală se bazează pe comunicare, respect reciproc și responsabilitate comună. **Comunicarea** eficientă presupune nu doar transmiterea de informații, ci și ascultarea activă și empatia. Părinții trebuie să fie informați

despre progresul copilului, dar și despre eventualele dificultăți întâmpinate, iar cadrele didactice trebuie să țină cont de particularitățile fiecărui copil și de contextul familial. În acest fel, se creează un climat de încredere, care favorizează dezvoltarea copilului.

Un alt aspect important al parteneriatului este **implicarea** părinților în viața instituției de învățământ. Participarea la activități educative, ateliere, serbări sau proiecte comune contribuie la consolidarea relației dintre familie și școală. Copilul percepe această implicare ca pe un semn de interes și susținere, ceea ce îi crește motivația și dorința de a învăța. În plus, părinții au ocazia să înțeleagă mai bine cerințele educaționale și să își adapteze comportamentul în consecință.

Nu trebuie neglijat nici rolul **consilierii psihopedagogice** în susținerea acestui parteneriat. Specialiștii pot oferi sprijin atât copiilor, cât și părinților și cadrelor didactice, contribuind la prevenirea și gestionarea dificultăților de adaptare. Prin activități de consiliere, ateliere de dezvoltare personală și programe de educație parentală, se pot construi relații mai eficiente și se poate asigura o integrare școlară de succes.

În concluzie, parteneriatul familie–grădiniță–școală reprezintă o condiție fundamentală pentru integrarea școlară reușită a copilului. Doar printr-o colaborare strânsă, bazată pe încredere, comunicare și implicare activă, se poate asigura un parcurs educațional armonios. Copilul are nevoie de susținere constantă, de coerență în educație și de un mediu securizant, în care să se dezvolte liber și să își valorifice potențialul. Investiția în acest parteneriat este, de fapt, o investiție în viitorul copilului și al societății.

Bibliografie:

- Băran-Pescaru, Adina, Parteneriat în educație: familie–școală–comunitate, Editura Aramis, București, 2004.
- Bunescu, Gheorghe, Educația părinților. Strategii și programe, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.
- Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2006.
- Vrasmaș, Ecaterina Adina, Consilierea și educația părinților, Editura Aramis, București, 2002.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII PREȘCOLARILOR

Prof. Vasile Victorița

Școala Gimnazială Nr.311, Sector 6, București

În societatea contemporană, educația nu mai este concepută ca un proces uniform, ci ca unul adaptat diversității umane. Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă o prioritate a sistemelor educaționale moderne și un indicator al gradului de civilizație al unei societăți. Conceptul de pedagogia incluzivă promovează ideea că fiecare copil, indiferent de dificultățile sale, are dreptul la educație de calitate într-un mediu adaptat nevoilor sale.

Educația incluzivă nu presupune doar integrarea fizică a copilului în colectiv, ci și participarea activă, dezvoltarea potențialului și crearea unui climat bazat pe acceptare, respect și cooperare.

Transformările tehnologice din ultimele decenii au influențat profund sistemul educațional, oferind noi oportunități pentru sprijinirea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES). În cadrul pedagogia incluzivă, tehnologia devine un instrument esențial pentru adaptarea procesului de învățare la nevoile individuale ale fiecărui copil. În educația timpurie, utilizarea resurselor digitale poate facilita integrarea preșcolarilor, contribuind la dezvoltarea cognitivă, socială și emoțională.

Educația incluzivă în context digital

Educația incluzivă presupune asigurarea accesului egal la învățare pentru toți copiii, indiferent de dificultăți. În era digitală, acest deziderat este susținut de utilizarea tehnologiilor educaționale care:

- personalizează învățarea;
- facilitează comunicarea;
- stimulează motivația și implicarea;
- oferă suport vizual și auditiv adaptat.

Instrumente digitale utilizate în educația incluzivă

a) Aplicații educaționale interactive

Platforme precum Khan Academy Kids sau ABCmouse oferă activități adaptate nivelului copilului, cu suport vizual și auditiv.

b) Softuri de comunicare augmentativă și alternativă (CAA)

Pentru copiii cu dificultăți de comunicare, aplicații precum Proloquo2Go facilitează exprimarea prin simboluri și imagini.

c) Table interactive și dispozitive digitale

Acestea permit prezentarea conținuturilor într-un mod atractiv și accesibil.

d) Resurse multimedia

Video-uri, animații și jocuri educative contribuie la înțelegerea mai ușoară a informațiilor.

Practici didactice incluzive în mediul digital

Cadrele didactice pot utiliza diverse strategii:

- adaptarea conținuturilor digitale la nivelul copilului;
- utilizarea imaginilor și simbolurilor;
- organizarea activităților interactive;
- alternarea activităților digitale cu cele practice;
- utilizarea feedback-ului imediat.

Impactul tehnologiei asupra integrării preșcolarilor

a) Dezvoltarea comunicării

Tehnologia ajută copiii cu dificultăți de limbaj să comunice mai ușor.

b) Creșterea motivației

Elementele interactive stimulează interesul și implicarea copiilor.

c) Îmbunătățirea relațiilor sociale

Activitățile digitale de grup favorizează colaborarea.

d) Accesibilitate crescută

Copiii pot învăța în ritmul propriu, beneficiind de suport personalizat.

Avantaje ale utilizării tehnologiei în educația incluzivă

- adaptare rapidă la nevoile individuale;
- diversificarea metodelor de predare;
- creșterea autonomiei copilului;
- facilitarea evaluării progresului;
- implicarea activă a copilului.

Limite și provocări

- acces limitat la tehnologie;
- utilizare excesivă a dispozitivelor;
- necesitatea formării cadrelor didactice;
- riscul izolării sociale dacă tehnologia nu este utilizată echilibrat.

Rolul educatorului în era digitală

Educatorul devine un facilitator al învățării, având rolul de:

- a selecta resurse digitale adecvate;
- a adapta activitățile;
- a monitoriza progresul;
- a menține echilibrul între activitățile digitale și cele tradiționale;
- a sprijini integrarea socială a copiilor.

Exemple de bune practici

- utilizarea aplicațiilor pentru recunoașterea emoțiilor;
- activități interactive pe tablă digitală;
- jocuri educative pentru dezvoltarea limbajului;
- folosirea pictogramelor pentru comunicare;
- activități de grup cu suport digital.

Educația incluzivă în era digitală oferă oportunități valoroase pentru integrarea preșcolarilor cu CES. Utilizarea tehnologiei, în mod echilibrat și adaptat, contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor și la crearea unui mediu educațional accesibil tuturor. Succesul integrării depinde de competențele cadrelor didactice, de colaborarea cu familia și de utilizarea responsabilă a instrumentelor digitale.

Bibliografie

1. Ministerul Educației – Educația incluzivă
2. UNESCO – Tehnologia în educație
3. Pedagogia digitală – suport de curs
4. Educația timpurie și tehnologia – studii de specialitate
5. Articole și resurse online din domeniul educației incluzive

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ

Prof pt,educație timpurie.Tudorana Preda Corina,

Școala Gimnazială nr.311,Secțiunea 2

Educația incluzivă reprezintă un principiu fundamental al sistemelor moderne de învățământ, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor individuale. În era digitală, tehnologia joacă un rol esențial în facilitarea incluziunii, oferind soluții inovatoare pentru integrarea elevilor și preșcolarilor cu cerințe educaționale speciale, dar și pentru cei proveniți din medii dezavantajate.

Educația incluzivă presupune adaptarea mediului educațional astfel încât fiecare copil să participe activ la procesul de învățare. Digitalizarea permite acces la resurse variate, învățare în ritm propriu și suport individualizat.

Platforme educaționale: Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle.Aplicații interactive educaționale.Tehnologii asistive: cititoare de ecran, recunoaștere vocală.Resurse multimedia: videoclipuri, animații, povești interactive.

Practici incluzive în mediul digital - Diferențierea învățării prin adaptarea sarcinilor. Învățarea colaborativă.Feedback personalizat.Implicarea familiei în procesul educațional.

Impact asupra integrării

Creșterea accesibilității, dezvoltarea autonomiei, îmbunătățirea integrării sociale și creșterea motivației pentru învățare.

Provocări

Acces limitat la tehnologie, lipsa competențelor digitale, riscul supraexpunerii la ecrane și dificultăți de adaptare.

Concluzii

Educația incluzivă în era digitală reprezintă o oportunitate majoră pentru dezvoltarea unui sistem educațional echitabil și adaptat nevoilor actuale.

Bibliografie

1. Ministerul Educației–Educația incluzivă: ghid metodologic, București
2. Vrasmaș,T.–Educația incluzivă în grădiniță și școală,editura didactică și pedagogică,București..
- 5.Cucoș,C.Pedagogie,editura Polirom,Iași.

Cuprins

PREVENIREA BULLING-ULUI ÎN ȘCOLI - UN FENOMEN ÎNGRIJORATOR, CU IMPACT NEGATIV ASUPRA COPIILOR.....	1
Prof. învă. preșc.: Prodana Mădălina Cristina	1
Grădinița Nr.7, sector 2, București.....	1
SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ – STRATEGII ȘI BUNE PRACTICI PENTRU INTEGRARE ȘI COOPERARE.....	5
Popa Ioana, Profesor pentru educație timpurie Grădinița Nr. 73- structură Grădinița Nr. 271, Sector 5, București Secțiunea 1	5
TRANZIȚIA DE LA GRĂDINIȚĂ LA ȘCOALĂ – PRACTICI INOVATOARE SPRE O ADAPTARE UȘOARĂ	8
Prof.ed.timpurie Popa Roxana	8
Grădinița Step by Step cu PP și PN Rază de Soare Ploiești	8
INTEGRAREA ȘI EDUCAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI.....	11
Autor: Pavel Mădălina-Elena.....	11
Profesor Educație Timpurie, Școala Profesională Oglinzi.....	11
Secțiunea 3	11
PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR: EXPERIENȚE ȘI BUNE PRACTICI ALE CADRELOR DIDACTICE.....	13
Autor: Prof. Varga Lidia Alexandra	13
Specialitatea: Profesor pentru educație timpurie	13
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Baia Mare	13
Secțiunea 3 Provocări și reușite în integrarea elevilor/ preșcolariilor.....	13
MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ: EXPERIENȚE ȘI BUNE PRACTICI	16
Autor: Șomotyuk Anda Bianca	16
Specialitatea: Profesor pentru educație timpurie	16
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Baia Mare	16
Secțiunea 1: Modalități de realizare a socializării preșcolariilor în grădiniță.....	16
RELAȚIA ȘCOALĂ-FAMILIE-COMUNITATE	19
Streza Ana-Maria	19
Educatoare.....	19
Grădinița cu program prelungit nr. 29 Sibiu	19

Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală	19
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII ELEVILOR	21
Autor: ORTAN CRISTINA	21
Specialitatea: prof. ed timpurie	21
Instituția: Gradinita nr 246	21
Secțiunea: 2	21
INTEGRAREA ELEVILOR CU CES ÎN CADRUL PROIECTULUI ETWINNING ...	23
„SMALL STEPS, BIG SKILLS”	23
Sima Roxana Mihaela	23
Profesor învățământ primar	23
Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași	23
Secțiunea II	23
PARTENERIATUL ȘCOALĂ–FAMILIE ȘI ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN SOCIALIZAREA ȘCOLARILOR MICI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL	26
Ștefancu Elena Alina, profesor de psihopedagogie specială, Școala Gimnazială Specială “Constantin Păunescu” Iași, secțiunea 1. Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală.....	26
PARTENERIATUL GRĂDINIȚĂ–ȘCOALĂ–FAMILIE-PREMISA UNEI INTEGRĂRI ȘCOLARE DE SUCCES	28
Prof: înv.Preșc.: Duțică Gabriela.....	28
Prof. înv.Preșc: Niculicioiu Roxana	28
Șc. Gimn. nr. 13 /G.P.P Ostroveni 3.....	28
Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală	28
VALENȚE PRACTICE ALE EDUCAȚIEI FIZICE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE SOCIALIZARE LA ȘCOLARII MICI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL	30
Ștefancu Dumitru Daniel, profesor de educație fizică și sport, Școala Gimnazială Specială “Constantin Păunescu” Iași, secțiunea 1. Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală.....	30
PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA ȘCOLARĂ A ELEVILOR	32
Prof. înv. primar Postolache Ramona Mihaela	32

Școala Gimnazială Țifești, Loc.Țifești, Jud. Vrancea.....	32
Secțiunea 3.....	32
BUCURIA DE A AFLA: CALEA CĂTRE INIMA ȘI MINTEA PREȘCOLARULUI ...	35
Prof.Smocot Mihaela	35
Grădinița nr.7,București	35
ARHITECTURA PREGĂTIRII PENTRU ȘCOALĂ – REPERE PSIHOPEDAGOGICE ȘI STRATEGII DE INTEGRARE A PREȘCOLARULUI.....	38
Nistor Corina, prof. ed. timpurie, G.P.P. “Ion Creangă” Slatina, secțiunea 3	38
ROLUL JOCULUI DIDACTIC ÎN SOCIALIZAREA ȘCOLARILOR	41
Prof. Înv. Primar Țăpîrlan Dănuța Maria	41
Școala Gimnazială “Nicolae Bălcescu” Drăgășani, Vâlcea.....	41
Secțiunea I.....	41
IMPORTANȚA CONSILIERII PĂRINȚILOR ÎN VEDEREA REALIZĂRII UNEI ȘCOLARIZĂRII DE SUCCES A PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ	44
Riedel Iboi-Mihaela	44
Prof. Pentru Educație Timpurie.....	44
Școala Gimnazială „Iuliu Maniu” Vințu De Jos	44
G.P.P.Vințu De Jos – Alba.....	44
Secțiunea – Participare Indirectă-	44
Modalități De Realizare A Socializării Preșcolarilor În Grădiniță.....	44
PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII.....	46
Weiss Paula Elena, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit ”Rază de Soare”, Cluj-Napoca.....	46
MODALITĂȚI DE SOCIALIZARE A COPIILOR ÎN GRĂDINIȚĂ.....	49
Prof.educație timpurie Stoian Cătălina-Mihaela.....	49
Grădinița cu P.P.Nr.10 Structură a Școlii Gimnaziale”Ion Creangă”, Huși	49
STRATEGII EDUCAȚIONALE MODERNE PENTRU DEZVOLTAREA SOCIALIZĂRII	53
LA PREȘCOLARI ȘI ȘCOLARII MICI ÎN MEDIUL INSTITUTIONAL	53
educatoare Smarandache Luminița	53
Școala Gimnazială Budești, jud. Vâlcea / secțiunea I.....	53
INTEGRAREA ELEVILOR ÎN MEDIUL ȘCOLAR:	56
PROVOCĂRI, REUȘITE ȘI ROLUL PROFESORULUI	56

Prof. Înv. Primar: Retevoiu Ionela, Școala Gimnazială Nr.156. Secțiunea 3.....	56
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII PREȘCOLARILOR	58
Preda Maria , prof. educație timpurie , secțiunea 2	58
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ.....	60
Prof. înv. primar, Neacșu Mihaela Eugenia	60
Școala Gimnazială Mătăsaru-Structura Poroinica, Județul Dâmbovița	60
INTEGRAREA COPIILOR PREȘCOLARI PRIN EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ÎN CONTEXT DIGITAL: METODE MODERNE ȘI EFECTE ASUPRA DEZVOLTĂRII	62
Prof. Niculae Mihaela	62
Grădinița Nr.73-structura Grădinița Nr.271	62
Secțiunea 2	62
ADAPTARE CURRICULARĂ PENTRU COPIII CU CES.....	64
Oncescu Silvia, Profesor ed. timpurie, Grădinița Alice, Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarilor mici în școală	64
Chingălată Adnana Elena, Profesor ed. timpurie, Grădinița Alice, Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarilor mici în școală	64
SOCIALIZAREA COPIILOR PREȘCOLARI- EXEMPLE DE BUNE PRACTICI.....	71
Trușcă Gianina Elena, profesor educație timpurie, Grădinița Nr. 236 București	71
Secțiunea: Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/ școlarilor mici în școală	71
DIGITALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR CA PREMISĂ A INCLUZIUNII TUTUROR COPIILOR.....	74
Prof.Ed Timpurie: Tuță Camelia	74
Grădinița Nr 138, București	74
SECȚIUNEA: 2	74
GRĂDINIȚA, FAMILIA ȘI SPECIALISTUL ÎN PROCESUL DE INTEGRARE.....	77
Prof. Ed. Timpurie Vărgăluță Maria-Mălina, G.P.P. Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea, Secțiunea III.....	77
INTEGRAREA ȘI SOCIALIZAREA UNUI COPIL CU DIFICULTĂȚI DE ADAPTARE	79
Adela Parlici -Prof. Pentru Educație Timpurie	79
Mitu Alina- Prof. Pentru Educație Timpurie.....	79
Grădinița Nr.7, București, sector 2.....	79

Provocări și reușite în integrarea preșcolarilor:experiențe și bune practici ale profesorilor.....	79
DE LA „EU” LA „NOI”: ARHITECTURA RELAȚIILOR SOCIALE ȘI INTEGRAREA ȘCOLARULUI MIC.....	82
profesor pentru învăț. primar, Știr Beatrice Maria	82
Liceul Teoretic Comuna Filipeștii de Pădure, Prahova.....	82
Secțiunea 1: Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlărilor mici în școală	82
JOCUL DE ROL – MODALITATE DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ.....	84
Prof.educ.timpurie Pandeleanu Adriana	84
Grădinița Nr.7, București, Sector 2.....	84
SOCIALIZAREA LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ	87
Spătaru Mihaela, Prof. educatie timpurie,	87
Gradinita Nr. 7, Bucuresti	87
INTEGRAREA PREȘCOLARULUI ÎN GRĂDINIȚĂ PRIN VALORIZAREA DIVERSITĂȚII ȘI ÎNVĂȚAREA PRIN COOPERARE.....	89
Tudor Gabriela -Elena.....	89
Profesor educație timpurie	89
Grădinița nr 7	89
Secțiunea a III a	89
COLABORAREA GRĂDINIȚĂ–FAMILIE ÎN SPRIJINUL INCLUZIUNII.....	93
Osvath Cristina-Diana.....	93
Învățător-educatoare.....	93
Grădiniță cu Program Prelungit "Micii Exploratori" Apahida.....	93
Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolarilor: experiențe și bune practici ale profesorilor.....	93
TEHNOLOGIE, JOACĂ ȘI INCLUZIUNE ÎN ERA DIGITALĂ.....	95
Pop Giulia-Grigorina, Profesor pentru educație timpurie,.....	95
Grădinița cu Program Prelungit „Micii Exploratori”, Apahida	
Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării elevilor/preșcolarilor	95
ACTIVITĂȚI PENTRU DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE	99
Prof. educație timpurie Trif Ioana-Carla,	99

Liceul cu Program Sportiv,, Florin Fleșeriu Grădinița cu Program Prolungit Nr 4. Sebeș	99
Secțiunea „Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță.	99
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ LA PREȘCOLARI	101
Vinceler Maria Viorica	101
Profesor Pentru Educație Timpurie	101
Școala Gimnazială Șona	101
SECȚIUNEA 2.....	101
MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII A PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ- ÎNTRE TEORIE ȘI PRACTICA EDUCAȚIONALĂ	105
Pop Dobra Zamfira Iulia	105
Prof. Ed. Timpurie.....	105
Gpn Nr. 3, Talpe, Drăgănești.....	105
SECȚIUNEA I	105
ROLUL SOCIALIZĂRII ÎN ȘCOALĂ LA CLASELE PRIMARE	109
Pană Veronica Mariana, prof. înv. primar, Școala Gimnazială Săulești, Secțiunea 1. Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală	109
STRATEGII EFICIENTE DE INTEGRARE A COPIILOR CU DIFICULTĂȚI DE ADAPTARE.....	112
Elena PETRE, învățătoare,	112
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați, România	112
PROVOCĂRI ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR	115
Negru Ionela Mariana	115
Profesor pentru Educație Timpurie	115
Grădinița nr. 137	115
Secțiunea 3	115
SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ/ȘCOLARILOR MICI ÎN ȘCOALĂ.....	118
Tarpan Andreea	118
Profesor pentru educație timpurie	118
Specialitatea: Educatoare	118
Instituția: Grădinița nr. 137, sector 2, București	118

Secțiunea I: Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlărilor mici în școală	118
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ – OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI ÎN REALIZAREA INTEGRĂRII ȘCOLARE DE SUCCES	120
Turlică Elena Crina Profesor pentru educație timpurie Grădinița nr. 137 Secțiunea 2: Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării elevilor/preșcolarilor	120
TEHNOLOGIA CA PUNTE, NU CA BARIERĂ:.....	123
VALENȚELE INCLUZIVE ALE INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN GRĂDINIȚĂ	123
Prof. educație timpurie: Pavel Mirabela	123
Specializare: Educatoare	123
Grădinița cu P.P. Nr. 15 Târgoviște	123
Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării elevilor/ preșcolarilor	123
SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ	127
Prof. Educație timpurie Smocot Adriana	127
Grădinița Castel/ Clopoșel structură arondată.....	127
Secțiunea 1. Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță.	127
DESCOPERIM TAINELE PREGĂTITOAREI	130
Ungureanu Ioana, Profesor pentru educație timpurie/Educatoare, Grădinița nr. 234, structură arondată Grădiniței nr. 135, Sector 2, Municipiul București, SECȚIUNEA 1. Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlărilor mici în școală	130
MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ	132
Prof.înv.preșcolar Smîntîna Corina.....	132
Grădinița cu P.P Nr.15 structura Școlii Gimnaziale „Elena Cuza”Vaslui	132
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ – ROLUL PLATFORMEI CANVA ÎN ACTIVITATEA EDUCATOAREI	136
Educatoare: Șoimoșan Ioana- Andrada	136
Grădinița PP “Palatul Fermecat” Arad/.....	136
Structura Grădinița PP Nr.24, Arad.....	136
Secțiunea 2	136

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN GRĂDINIȚĂ PRIN RESURSE DIGITALE – UTILIZAREA PLATFORMEI CANVA.....	140
Prof. Răveanu Ionela, Educatoare, Grădinița PP „Palatul Fermecat” Arad/.....	140
Structura Grădinița PP Nr. 24 Arad.....	140
Secțiunea 2. Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra Integrării elevilor/preșcolarilor.	140
STRATEGII MODERNE ȘI PERSPECTIVE TEORETICE ÎN REALIZAREA ȘCOLARIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ.....	143
Educatoare Luca Adela	143
Grădinița cu pp nr 29 Sibiu.....	143
Modalitati de realizare a școlarizării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală	143
PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR: EXPERIENȚE ȘI BUNE PRACTICI ALE PROFESORILOR	145
Prof.Munteanu Florența	145
Liceul de Arte „George Georgescu” Tulcea.....	145
MODALITĂȚI DE STIMULARE, FORMARE ȘI DEZVOLTARE A CONDUITEI CREATIVE A COPIILOR CU C.E.S. PRIN INTERMEDIUL ACTIVITĂȚILOR.....	148
Prof. ed. timpurie Matei Andreea Alina	148
Școala Gimn. Moșoaia,com. Moșoaia, județul Argeș	148
Secțiunea nr.2.....	148
ROLUL PARTENERIATULUI EDUCAȚIONAL ÎN SOCIALIZAREA ȘI INTEGRAREA PREȘCOLARULUI: O ABORDARE PRACTICĂ.....	151
Prof. inv. preșcolar Lostun Ciobotă Adela Maria	151
G.P.N. „Curcubeu” Șaru Dornei / Școala Gimnazială Neagra Șarului, Secțiunea 1...	151
MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A SOCIALIZĂRII COPILULUI PREȘCOLAR .	153
Prof. ed. Timpurie MARIN CARMEN.....	153
Educatoare.....	153
Liceul Tehnologic Udrea Băleanu – Structura - Grădinița cu program normal Băleni	153
SECȚIUNEA I	153
SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR DE GRUPĂ MICĂ.....	157
Moldovan Alexandra-Cristina.....	157
Educatoare; Gr. „Prichindelul Istet”,.....	157

Secțiunea: Modalități de realizarea a socializării preșcolarilor în grădiniță.....	157
ADAPTAREA MEDIULUI EDUCAȚIONAL LA NEVOILE ELEVULUI: STRATEGII DE INTERVENȚIE ȘI STUDII DE IMPACT ÎN CLASA INCLUZIVĂ.....	159
Mondici Ionela-Ancuța, profesor pentru învățământul primar,	159
Școala Gimnazială „Grigore Moisil” Satu Mare	159
Secțiunea „Provocări și reușite în integrarea elevilor:	159
experiențe și bune practici ale profesorilor”	159
GESTIONAREA ACTIVITĂȚILOR PREȘCOLARE ÎN ERA DIGITALĂ: BENEFICII, RISCURI ȘI BUNE PRACTICI	162
Munteanu Loredana, Profesor educație timpurie,.....	162
Grădinița Zâna Florilor, secțiunea 2.....	162
DE LA „EU” LA „NOI”: VALENȚELE EDUCAȚIEI EXPERIENȚIALE ÎN SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR	165
Marton Blanka, profesor pentru educație timpurie	165
Școala Gimnazială Serafim Duicu, Grădinița	165
cu Program Prelungit nr.12, Tîrgu Mureș	165
Modalități de realizare a socializării	165
preșcolarilor în grădiniță/școlarilor mici în școală.....	165
TEHNOLOGIA CA PUNTE SPRE INCLUZIUNE: INSTRUMENTE DIGITALE PENTRU SUCCESUL FIECĂRUI ELEV	169
Prof.înv.primar, Moldoveanu Rodica.....	169
Școala Gimnazială Comuna Smeenii	169
Secțiunea: Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării școlarilor	169
GRĂDINIȚA DIN PERSPECTIVA EDUCAȚIEI INCLUZIVE	172
Prof. înv. preșc. Ghiuler Murtaza.....	172
Grădinița P.P. „Amicii”, Constanța	172
STRATEGII ȘI JOCURI PENTRU FACILITAREA SOCIALIZĂRII ȘI ADAPTĂRII PREȘCOLARILOR ÎN MEDIUL GRĂDINIȚEI	175
Prof. înv. preșcolar Graur Vasilica-Andreea	175
G.P.N. „Curcubeu” Șaru Dornei / Școala Gimnazială Neagra Șarului, Secțiunea 1... ..	175
IMPORTANȚA SOCIALIZĂRII ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI INCLUZIVE LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ	177
Focșan Silvia Mădălina, Profesor Educație Timpurie.....	177

Grădinița cu Program Prelungit Degețica, Cluj Napoca	177
Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță	177
SOCIALIZAREA ȘCOLARULUI MIC ȘI ADAPTAREA LA MEDIUL ȘCOLAR	181
Iatropol Monica.....	181
Profesor pentru învățământ primar	181
Școala Gimnazială Vădeni, județul Brăila	181
Secțiunea: Modalități de realizare a socializării școlarilor mici în școală	181
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII PREȘCOLARILOR	184
ALEXANDRA GEORGESCU, GRĂDINIȚA STEP BY STEP CU P.P ȘI P.N ,,.....	184
RAZĂ DE SOARE”, PLOIEȘTI	184
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ.....	186
EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN GRĂDINIȚĂ	186
Profesor pentru ed.timpurie: Iordache Mihaela	186
Liceul Teoretic”Mihai Viteazul”Vișina.....	186
Grădinița: Izvoru -Vișina-Jud. Dâmbovița.....	186
Secțiunea 2- Educația incluzivă în era digitală:	186
instrumente, practici și impact asupra integrării preșcolarilor	186
MODALITĂȚI DE FACILITARE A INTEGRĂRII COPILULUI PREȘCOLAR LA REGIMUL DIN GRĂDINIȚĂ	188
Gratie Anca, profesor educație timpurie, Grădinița Nr. 236 București.....	188
Secțiunea: Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolarilor:	188
experiențe și bune practici ale profesorilor	188
DEZVOLTAREA SOCIO-AFECTIVĂ A PREȘCOLARILOR PRIN FOLOSIREA METODELOR INTERACTIVE.....	192
Hudiță Nicoleta Roxana.....	192
Profesor pentru educație timpurie	192
Grădinița Nr. 10, structură a G.P.P. Nr. 23, Ploiești, Prahova	192
Secțiunea: 1	192
CURRICULUM ADAPTAT	195
PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT.....	195
Autor: Prof. Iconaru Verginica-Violeta	195
Profesor itinerant și de sprijin la C.S.E.I. Brăila.....	195

Itinerant la Grădinița cu Program Prolungit Nr.48 Brăila	195
EMOȚIILE ȘI SOCIALIZAREA ÎN PREȘCOLARITATE	200
Iancu Aurelia-prof.pt.ed.timpurie	200
Cornilă Alexandra-prof.pt. ed. timpurie.....	200
Grădinița nr.133	200
Potrivit lui Păun (2002, p. 60), jocul contribuie la formarea percepției sociale și la autocunoaștere. De asemenea, jocul simbolic (de rol) permite copilului să își imagineze situații sociale și să exerseze comportamente adecvate.	201
INSTRUMENTE ȘI PRACTICI SPECIFICE MATEMATICII, REFERITOARE LA..	203
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ.....	203
Prof. Georgescu Mioara, Specialitatea: Matematică Școala Gimnazială “Anton Pann” Craiova, Secțiunea 3	203
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ.....	206
Floroiu Cristina Maria, profesor învățământ primar,	206
Școala Gimnazială Săulești, Gorj, secțiunea 2.....	206
PARTENERIATUL GRĂDINIȚĂ–FAMILIE ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI INCLUZIVE – FACTOR DETERMINANT AL INTEGRĂRII ȘCOLARE DE SUCCES	207
COPIII CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ	210
Profesor învățământ primar Cocian Andreea Georgiana	210
Școala Gimnazială, Sat Muereasca de Sus	210
PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA ELEVILOR/PREȘCOLARILOR.....	212
Prof.ed.timpurie Abobului Diana Valentina	212
G.P.P. Prichindel Suceava	212
INOVAȚIE ȘI INCLUZIUNE ÎN ERA DIGITALĂ	214
PROFESOR EDUCAȚIE TIMPURIE BIȚOIU ROZE-MARIE	214
/GRADINIȚA NR. 38, BUCUREȘTI, SECTOR 3	214
MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE.....	216
Prof.educație timpurie-Druțu Adina/Ungureanu Corina.....	216
Școala Gimnazială „Vasile Pârvan” Bârlad,jud. Vaslui	216
DIGITALIZARE ȘI INCLUZIUNE ÎN GRĂDINIȚĂ.....	220
Bucur Dorina.....	220
Director	220
Grădinița cu pp nr 29 Sibiu.....	220

Educația incluzivă în era digitală: instrumente și impact asupra integrării elevilor preșcolariilor	220
SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ – STRATEGII ȘI MODALITĂȚI DE REALIZARE ÎN CONTEXT EDUCAȚIONAL TIMPURIU	222
Prof. Ed. Timpurie Buda Cassandra Dana	222
Grădinița cu P.P. „Degețica”, Cluj Napoca	222
INCLUZIUNE PRIN TEHNOLOGIE.....	225
„EDUCAȚIA CARE DESCHIDE UȘI PENTRU TOȚI COPIII"	225
Prof. Simona Marilena COJOCARU	225
Grădinița cu Program Prelungit Azur din cadrul Școlii Gimnaziale Nr 23, Constantin Brâncoveanu, Constanța	225
EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ	228
INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII PREȘCOLARILOR	228
Nume /Prenume Autor : Barbulescu Catalina	228
Specialitate -Profesor Educatie Timpurie	228
Gradinita N.47.....	228
SECTIUNE : STUDIU DE CAZ	228
SOCIALIZAREA ÎN GRĂDINIȚĂ-ROL, IMPORTAȚĂ ȘI MODALITĂȚI DE REALIZARE	231
Profesor pentru Educație Timpurie Ciupercă Lăcrămioara	231
Grădinița Nr. 236, București	231
Secțiunea 1	231
TERAPIA NU ESTE O SOLUȚIE SINGULARĂ, CI DOAR UN ASPECT DINTR-UN ÎNTREG	233
Angeru Elena Adela Profesor itinerant și de sprijin	233
CJRAE GORJ	233
DRUMUL SPRE INTEGRARE AL ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE	236
Prof. Boban Melisa Cristina și Prof. Drondoe Cristina Elena	236
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Gorj.....	236
Specialitatea: Psihopedagogie Specială; Secțiunea 3	236
TEHNOLOGII APLICABILE ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ.....	239

Profesor Anton Valentina, Specializarea Matematică-Fizică, Școala Gimnazială Nr.1 Nămolosa, Jud. Galați	239
Secțiunea: Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra elevilor/preșcolariilor	239
PROVOCĂRI ȘI REUȘITE ÎN INTEGRAREA PREȘCOLARILOR – EXPERIENȚE ȘI BUNE PRACTICE	241
Prof.educație timpurie: Dobre Ana-Maria	241
Grădinița cu Program Prelungit Nr.56, Oradea.....	241
Secțiunea a III-a	241
DIMENSIUNI PSIHO-PEDAGOGICE ALE SOCIALIZĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	243
Bolea Silvia-Nicoleta / Tudor Mihaela Cătălina.....	243
Grădinița Nr.248, s1, București, Secțiunea 1	243
MODALITĂȚI DE INTEGRARE A PREȘCOLARILOR DE GRUPĂ MICĂ ÎN MEDIUL INSTITUȚIONAL.....	245
Prof. educație timpurie Calancea Alina-Gabriela	245
Grădinița cu P.P.Nr.10 Structură a Școlii Gimnaziale “Ion Creangă” Huși, jud.Vaslui	245
JOCUL CA MIJLOC DE SOCIALIZARE LA PREȘCOLARI	247
Chițu Silvia-Monica-Profesor pentru educație timpurie.....	247
Școala Gimnazială Nr.129.București, Sector 4	247
Secțiunea 1	247
ROLUL ȘCOLII ÎN FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA SOCIALĂ A ȘCOLARILOR MICI.....	250
Burlacu Lavinia.....	250
Profesor învățământ primar.....	250
Școala Gimnazială Merei, jud. Buzău.....	250
Secțiunea I.....	250
ROLUL ACTIVITĂȚILOR EDUCATIVE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIALE LA PREȘCOLARI	252
Diaconu Luiza-Elena-Prof. Ed. Timpurie	252
G.P.P.Ostroveni 1, Rm Vâlcea, Secțiunea 1	252
ROLUL EDUCATOARE ÎN FORMAREA RELAȚIILOR SOCIALE ÎNTRE PREȘCOLARI	255
Prof. Buleac-Ursu Georgiana-Loredana	255

Specialitatea: Educatoare	255
Școala Gimnazială Nr. 55	255
Secțiunea 1: Modalități de realizare a socializării în grădiniță/școlarii mici în școală	255
SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ	257
Binciu Alina Teodora, profesor pentru educație timpurie,.....	257
Liceul Tehnologic ”Udrea Băleanu”-Grădinița P.N. Băleni, secțiunea I	257
MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII ÎN GRĂDINIȚĂ	259
Buzea Cristina, prof. Educație timpurie, Liceul Tehnologic Pucioasa/Structură.....	259
Grădinița cu PP Nr.5 „Paradisul Piticilor”Pucioasa, Secțiunea I	259
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII ELEVILOR	263
Nume și prenume autor: Cămin Ana-Niculina.....	263
Profesor Învățământ Primar	263
Instituția de învățământ: Școala Gimnazială „Gheorghe Tătărescu”, Târgu-Jiu	263
Secțiunea: Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării elevilor.....	263
PRIMII PAȘI SPRE PRIETENIE - SOCIALIZAREA ÎN GRĂDINIȚĂ	267
Paula Bădoi	267
Grădinița Nr. 236, București	267
CUM POATE SPRIJINI UN PĂRINTE ADAPTAREA COPILULUI LA GRĂDINIȚĂ	269
Botar Aniko-Csila, Profesor pentru educație timpurie.....	269
Grădinița cu P.P. “Prichindelul Isteț” Turda.....	269
Secțiunea 1	269
INSTRUMENTE UTILE ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ	271
Dulău Florina Carmen,prof.înv. primar,.....	271
Școala Gimnazială Șona.secțiunea 2.....	271
IMPORTANȚA PARTENERIATULUI EDUCAȚIONAL GRĂDINIȚĂ-ȘCOALĂ ...	273
Ceru Loredana-Ramona	273
Profesor pentru educație timpurie.....	273
Grădinița Nr.7	273
Secțiunea I.....	273

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII LA PREȘCOLARI ÎN GRĂDINIȚĂ	275
Prof.Erdei Ramona Florica	275
G.P.P.nr.56,Oradea	275
SENSING NATURE - A SENSORY JOURNEY ACROSS EUROPE	278
PROIECT EDUCAȚIONAL ETWINNING.....	278
Damaschin Mariana/ Russ Katia.....	278
Prof. educație timpurie.....	278
Grădinița Nr.7	278
Secțiunea 3	278
DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR SOCIALE LA COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE- ABORDĂRI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	280
Prof. inv. preșcolar Bortă Irina Iuliana,.....	280
G.P.P NR. 1 Târgu Frumos, jud. Iași.....	280
Secțiunea I.....	280
MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ	286
Prof. Ed. Timpurie- Chiuda Carmen-Elena.....	286
Grădinița „Zâna Florilor”, Sector 6, București	286
Secțiunea 1	286
GRĂDINIȚA – MEDIU ESENȚIAL PENTRU SOCIALIZAREA ȘI INTEGRAREA INCLUZIVĂ A COPILULUI	288
Prof.pt.educație timpurie, Baba Andreea Teofana	288
Grădinița cu P.P., Nr.13, Huși, Jud.Vaslui	288
MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ ȘI A ȘCOLARILOR MICI ÎN ȘCOALĂ	291
Dușcu Magda	291
Profesor învățământ preșcolar.....	291
Grădinița cu Program Prelungit Numărul 15, Târgoviște	291
Secțiunea 1	291
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE,PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII ELEVILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ...	294
Profesor Învățământ Primar Băltărețu Constanța Carmen	294

Școala Gimnazială Săulești, Săulești, Gorj.....	294
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ.....	297
Ciupitu Mădălina Silviana, profesor învățământ primar.....	297
Școala Gimnazială Glodeanu Sărat.....	297
ROLUL PROFESORULUI ÎN GESTIONAREA DIVERSITĂȚII ÎN PRIMUL AN DE ACTIVITATE LA CATEDRĂ- PROVOCĂRI ȘI REUȘITE.....	300
Autor: Prof. înv. preșcolar Colcer Bianca-Alexandra.....	300
Specialitatea: Educație timpurie	300
Instituția: Grădinița cu P.P. <i>Micii Exploratori</i> Apahida	300
. Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolarii:	300
experiențe și bune practici ale profesorilor	300
STRATEGII DE STIMULARE A SOCIALIZĂRII LA PREȘCOLARI.....	302
Prof. Baci Mioara.....	302
G.P.P Nr 15.....	302
Școala Gimnazială „Elena Cuza,,	302
Vaslui.....	302
VALENȚELE EDUCATIVE ALE ACTIVITĂȚILOR DE GRUP ÎN PROCESUL DE SOCIALIZARE AL PREȘCOLARILOR.....	305
Prof. Chiratcu Dana-Mariana.....	305
Grădinița PP Nr 15 Vaslui	305
– Structura Școlii Gim „Elena Cuza”	305
SOCIALIZAREA COPILULUI ÎN GRĂDINIȚĂ ȘI ȘCOALĂ.....	309
Cozea Mihaela	309
Profesor educație timpurie	309
Grădinița Alice	309
Secțiunea 1	309
O INTEGRARE ȘCOLARĂ DE SUCCES.....	312
Mihalca Gabriela Lenuța, Profesor pentru învățământul primar,	312
Școala Gimnazială,,Grigore Moisi” Satu Mare,	312
„Modalități de realizare a socializării școlarii mici în școală”	312
CONTRIBUȚIA ACTIVITĂȚILOR DE CUNOAȘTEREA MEDIULUI ȘI ÎN SPECIAL A EXPERIMENTELOR DIDACTICE ÎN DEZVOLTAREA INTELECTUALĂ A PREȘCOLARILOR	317

Popescu Lavinia-Cristina	317
Profesor educație timpurie	317
Grădinița nr 7	317
Secțiunea : 3	317
PROVOCĂRI ȘI INTERVENȚII ÎN INTEGRAREA ȘCOLARULUI MIC.....	320
Ardelean Ionela-Dorinela.....	320
Profesor Psihopedagog.....	320
Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă	320
Secțiunea 3.Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolarilor: experiențe și bune practici ale profesorilor	320
SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR ÎN GRĂDINIȚĂ.....	323
Vaida Ștefania Laura-Prof.Ed. Timpurie.....	323
Grădinița cu P.P Lumea Piticilor –Dej	323
Secțiunea-1	323
INCLUZIUNE DIGITALĂ ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARILOR.....	327
Moldoveanu Monica	327
Educatoare.....	327
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 15 Târgoviște	327
Educația incluzivă în era digitală:instrumente practici și impact asupra integrării elevilor/preșcolarilor	327
MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII PREȘCOLARILOR ȘI ȘCOLARILOR MICI ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL	329
Iorga Ștefania Nicoleta Educatoare Grădinița cu P.P.Nr.15, Târgoviște 1 Modalități de realizare a socializării preșcolarilor/școlarilor mici în școală.....	329
PROIECT DIDACTIC: EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ.....	331
Prof. educație timpurie Tătăruș Georgiana	331
Grădinița cu Program Prelungit Junior	331
Secțiunea 2	331
PROIECT DIDACTIC - „ÎNVĂȚĂM ÎMPREUNĂ PRIN TEHNOLOGIE”.....	334
Ed. Stanciu Mariana – Cornelia	334
Grădinița cu Program Prelungit Junior	334
Secțiunea 2	334
„COMUNICAREA, SOCIALIZAREA ȘI FORMAREA PERSONALITĂȚII ȘCOLARULUI MIC.....	339

Antoneta Candrea, profesor pentru învățământul primar,.....	339
<i>Școala Gimnazială Nr. 1 Perieni, Jud. Vaslui</i>	339
SECȚIUNEA 1: Modalități de realizare a socializării preșcolărilor în grădiniță/școlărilor mici în școală	339
PROGRESUL ÎNVĂȚĂRII LA ELEVII CU C.E.S.	341
Prof. Înv. Primar Crețu Nicoleta	341
Școala Gimnazială Merei, Structura Lipia, jud. Buzău	341
MODELE DE BUNE PRACTICI PRIVIND EDUCAȚIA DE CALITATE DIN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR ROMÂNESC	344
Prof. Înv. Preșcolar Voinea Elena-Daniela	344
Grădinița Nr. 38, București	344
EDUCAȚIA CU SUFLET – CHEIA INTEGRĂRII ȘCOLARE AUTENTICE. MODEL DE BUNE PRACTICI	348
Casapu Monica, profesor itinerant și de sprijin, CJRAE Vâlcea	348
Provocări și reușite în integrarea elevilor/preșcolărilor: experiențe și bune practici ale profesorilor.....	348
IMPLICAREA FACTORULUI AFECTIV ÎN ADAPTAREA ȘCOLARĂ A COPILULUI	351
Nedelcu Ionela Victorița,prof. învă.primar	351
„Școala Gimnazială Herăstrău	351
Secțiunea 1	351
INTERDISCIPLINARITATEA-FORMĂ DE COOPERARE ÎNTRE DISCIPLINE ȘTIINȚIFICE DIFERITE	355
Parga Silvia,prof.înv.primar,Școala Gimnazială nr.31, București,sector 2	355
Secțiunea 3	355
ROLUL GRĂDINIȚEI ÎN FORMAREA ABILITĂȚILOR SOCIALE ALE COPILULUI	358
Bătrînu Adriana Maria	358
Profesor educație timpurie	358
Grădinița “Alice”	358
Secțiunea 1:	358
Modalități de realizare a socializării preșcolărilor în grădiniță	358
INTEGRAREA PREȘCOLĂRILOR – ÎNTRE PROVOCĂRI REALE ȘI PRACTICI EDUCAȚIONALE EFICIENTE	361

Gheorghiulescu Anca-Nicoleta	361
Profesor educație timpurie	361
Grădinița ”Alice”	361
Secțiunea 3	361
COMUNICAREA ȘI SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR LA GRĂDINIȚĂ.....	364
Prof. Educație timpurie: Maghear Cristina-Ioana	364
Grădinița cu P.P. „Degețica”, Cluj-Napoca.....	364
Secțiunea: Modalități de realizare a socializării preșcolarilor	364
în grădiniță/ școlarii mici în școală.....	364
PROGRAMUL MONDIAL ECO- ȘCOALA IN GRĂDINIȚA NR.7	367
Prof. ed. timpurie Irimia Ancuța	367
Grădinița Nr. 7 București	367
Secțiunea nr.3	367
STIMA DE SINE LA COPIII PREȘCOLARI.....	369
Prof.ed. timpurie: Răducanu Ameluța.....	369
Grădinița nr. 7, București, sector 2	369
Modalitati de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală	369
ARHITECTURA SOCIALIZĂRII: STRATEGII DE INTEGRARE ȘI COEZIUNE A GRUPULUI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ȘI PRIMAR.....	372
Theodora Michel, Școala Gimnazială Uruguay,	372
secțiunea „Modalități de realizare a socializării preșcolarilor în grădiniță/școlarii mici în școală,,.....	372
VALORIZAREA PLURILINGVISMULUI PRIN INSTRUMENTE DIGITALE: O PUNTE CĂTRE O EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ÎN PREDAREA LIMBII FRANCEZE	375
Olaru Cătălina, Școala Gimnazială Uruguay,	375
secțiunea Educația incluzivă în era digitală: instrumente, practici și impact asupra integrării.....	375
FUNCȚIA DE SOCIALIZARE A POVEȘTELOR ȘI A ACTIVITĂȚILOR CU POVEȘTI ÎN GRĂDINIȚĂ	377
Badiu Ioana,	377
Profesor Pentru Educație Timpurie,.....	377
Grădinița Nr 7	377

MODALITĂȚI DE REALIZARE A SOCIALIZĂRII A ȘCOLARILOR MICI ÎN ȘCOALĂ.....	380
Arbanaș Sorina-Dorina	380
Școala Gimnazială Suraia, Vrancea	380
STUDIUL DE CAZ - TULBURARE DIN SPECTRUL AUTIST	383
Soare Anișoara, profesor educație timpurie	383
Școala Gimnazială "Maria Lazăr",secțiunea 3	383
SOCIALIZAREA COPILOR DIN PERSPECTIVA EDUCAȚIEI TIMPURII	386
Prof. Ciurea Ionela, Grădinița Nr. 178, Profesor pentru educație timpurie, Secțiunea 1	386
Prof. Grecu Monica, Grădinița Nr. 178, Profesor pentru educație timpurie, Secțiunea 1	386
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ LA PREȘCOLARI ÎN ERA DIGITALĂ	389
Prof. Alexe Ionela, Grădinița nr. 178	389
Prof.Grigore Nicoleta, Grădinița nr. 178	389
Sector 5, București	389
ECHITATE ȘI INCLUZIUNE	391
DE LA EXCLUDERE LA INCLUZIUNE REALĂ.....	394
Leonte Violeta, Grădinița cu Program Prolungit Nr.8 Buzău	394
Lupu Adelina, Grădinița cu Program Prolungit Nr.8 Buzău	394
PARTENERIATUL FAMILIE – GRĂDINIȚĂ – ȘCOALĂ, CONDIȚIE ESENȚIALĂ PENTRU O INTEGRARE ȘCOLARĂ DE SUCCES	396
Feldrihan Angelica- Profesor Pentru Educație Timpurie	396
Școala Gimnazială Nr 311, Sector 6, București	396
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ: INSTRUMENTE, PRACTICI ȘI IMPACT ASUPRA INTEGRĂRII PREȘCOLARILOR	398
Prof. Vasile Victorița	398
Școala Gimnazială Nr.311, Sector 6, București	398
EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ÎN ERA DIGITALĂ.....	401
Prof pt,educație timpurie.Tudorana Preda Corina,	401
Școala Gimnazială nr.311,Secțiunea 2	401